

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**مجموعه مصوبات**  
**شورای عالی آموزش و پرورش**  
**(ویژه مدارس)**

شورای عالی آموزش و پرورش  
تابستان - 1392

سرشناسه	: شرکایی اردکانی ، جواد ، 1337 - گردآورنده
عنوان قراردادی	: ایران قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش / گردآوری جواد شرکایی اردکانی ، حسین ریاحی نژاد ، هادی رزاقی
مشخصات نشر: تهران	:
مشخصات ظاهری	: ج
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۰۳۶۸-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
مندرجات	: ویژه مدارس
موضوع	: آموزش و پرورش - قوانین ومقررات - ایران
موضوع	: آموزش و پرورش و دولت - ایران - آیین نامه ها
شناسه افزوده	: رزاقی، هادی
شناسه افزوده	: ریاحی نژاد ، حسین
شناسه افزوده	: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)
رده بندی کنگره	: 31390 م 4 ش / KMH 3138
رده بندی دیویی	: 5507/351
شماره کتابشناسی ملی	: 2456379

شورای عالی آموزش و پرورش  
نام کتاب: **مجموعه مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش (ویژه مدارس)**  
گردآوری: **جواد شرکایی اردکانی - حسین ریاحی نژاد - هادی رزاقی**  
چاپ دوم: 1392  
شمارگان: 20000 نسخه  
لیتو گرافی ، چاپ و صحافی از :  
قیمت : ریال  
حق چاپ محفوظ است  
شابک 4 \_ 0368 \_ 08 \_ 964 - 978  
ISBN: -۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۰۳۶۸-۴

نشانی : تهران: خیابان سپهبد قرنی ، پل کریمخان زند ، کوچه شهید محمود حقیقت طلب ، شماره 8  
تلفن: 88800324-9 دور نویس ( فاکس) 88903809

## فهرست موضوعی

<u>ردیف</u>	<u>موضوع</u>	<u>جلسه</u>	<u>تاریخ</u>	<u>صفحه</u>
<b>اهداف</b>				
1	اهداف کلی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران	626	77/7/30	20
2	اهداف دوره ابتدایی	647	79/2/29	22
3	اهداف دوره راهنمایی تحصیلی	647	79/2/29	26
4	اهداف دوره متوسطه	647	79/2/29	30
<b>اساسنامه‌ها</b>				
5	اساسنامه دوره پیش دبستانی	699	82/7/28	36
6	تعریف دوره اساسنامه مدارس ورزش تعریف اهداف	724	84/4/25	36 38 38 39
7	اساسنامه مدارس شبانه‌روزی اهداف شرایط و نحوه تاسیس سازمان اداری و آموزشی شرایط پذیرش دانش‌آموز برنامه آموزشی	634	78/1/19	39 40 40 42 42 42 43 43
8	اساسنامه مدارس نمونه دولتی	847	90/6/10	45
9	اساسنامه دبیرستان تربیت بدنی و علوم ورزشی (وابسته به وزارت آموزش و پرورش) هدف شرایط تاسیس پذیرش دانش‌آموز رشته تحصیلی	561	72/7/15	47 47 48 48 49
10	اساسنامه مجتمع آموزشی تطبیقی شرایط پذیرش دانش‌آموز سازمان اداری - آموزشی رشته‌های تحصیلی - طول دوره و ارزش تحصیلی	536	70/11/10	49 50 50 51
11	اساسنامه مدارس ایثارگران	514	69/7/2	52

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
12	اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به دستگاه‌های دولتی و سایر نهادهای عمومی	794	88/6/3	54
	موسس و شرایط تاسیس			54
	سازمان اداری و آموزشی			55
	برنامه‌های درسی			56
	نظارت بر امور مدارس			56
13	اساسنامه دبیرستان‌های کاردانش رشته بهیاری (مصوب کمیسیون معین)	135	75/10/9	57
	اهداف			57
	شرایط تاسیس			58
	سازمان اداری - آموزشی و نحوه اداره دبیرستان			59
	شرایط پذیرش دانش آموز			59
	رشته تحصیلی - طول دوره و ارزش تحصیلی			60
<b>آیین‌نامه‌ها</b>				
14	آیین‌نامه اجرایی مدارس	652	79/5/20	62
	ارکان و شوراها مدارس			62
	شرایط ثبت‌نام و ادامه تحصیل			70
	شرایط بهداشتی و ایمنی مدارس			78
	پوشش و لباس دانش‌آموزان			79
	مقررات انضباطی دانش‌آموزان			79
15	اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	713	83/7/21	87
16	استمرار اجرای آزمایشی طرح ارزشیابی توصیفی (کیفی)	769	87/4/18	88
17	اجرای آزمایشی آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی)	793	88/5/20	88
18	آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)			90
	اهداف			90
	ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان			90
	تعاریف			95
19	اجرای امتحان هماهنگ منطقه ای در پایه ششم ابتدایی	859	91/1/22	96
20	آیین‌نامه امتحانات دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی	633	77/12/20	97
	کلیات			98
	نحوه برگزاری امتحانات پایانی			102
	شرایط قبولی در امتحانات			102

<u>صفحه</u>	<u>تاریخ</u>	<u>جلسه</u>	<u>موضوع</u>	<u>ردیف</u>
107			جدول مواد درسی و نوع امتحان پایانی دوره ابتدایی	
108			جدول مواد درسی و نوع امتحان پایانی دوره راهنمایی	
109	90/5/25	848	آیین نامه ساماندهی زمان آموزش در دوره های راهنمایی و متوسطه	21
112	86/4/26	750	آیین نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی	22
113			نوبت های ارزشیابی	
114			نمره ارزشیابی	
115			نحوه ارزشیابی پایانی	
116			شرایط قبولی و معدل	
117			جهش تحصیلی	
119			ارزشیابی ورودی (تعیین پایه)	
119			ارزشیابی داوطلبان آزاد	
121			ارزشیابی جامع	
124	90/11/11	855	نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی	23
125	67/4/16	454	افزایش طول سال تحصیلی دانش آموزان تجدیدی (کلاسهای جبرانی)	24
125	70/12/22	538	مجوز برگزاری امتحانات دانش آموزان تجدیدی شرکت کننده در کلاسهای جبرانی	25
126	80/8/3	666	آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه (شیوه سالی - واحدی)	26
126			اهداف و ساختار	
128			واحدهای درسی و طول مدت تحصیل	
132			تعاریف دروس	
133			مقررات ثبت نام	
137			ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان	
146			شرایط قبولی	
147			وضعیت غایبین در امتحانات	
149			شرایط فارغ التحصیلی	
150			شیوه هدایت تحصیلی دانش آموزان و ضوابط آن	
165			جداول مواد درسی	
166			عناوین دروس امتحان نهایی سال سوم متوسطه	
168			جداول دروس رشته های مختلف	
214	82/4/3	688	شرایط قبولی و ادامه تحصیل دانش آموزان دوره متوسطه استعدادهای درخشان	27
215	90/5/11	844	تغییر نظام آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه	28
216			آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه (سالی - واحدی) (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)	29

<u>صفحه</u>	<u>تاریخ</u>	<u>جلسه</u>	<u>موضوع</u>	<u>ردیف</u>
216			طول مدت تحصیل - عناوین رشته ها و جدول دروس	
218			مقررات ثبت نام	
220			شرایط ثبت نام و نظام وظیفه	
221			ضوابط سنجش و ارزشیابی	
226			وضعیت غایبین	
227			شرایط قبولی	
230	80/8/3	666	آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور (شیوه نیمسال - واحدی)	30
230			برنامه های درسی - طول و مدت تحصیل	
234			مقررات ثبت نام	
238			ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان	
247			شیوه هدایت تحصیلی دانش آموزان و ضوابط آن	
251			ضوابط تحصیل داوطلبان آزاد	
252			جداول مواد درسی	
261	80/8/3	666	آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی (بزرگسالان و داوطلبان آزاد)	31
262			مقررات ثبت نام	
265			واحدهای درسی و طول مدت تحصیل	
270			ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان	
271			جدول مواد آزمون تغییر رشته در دوره پیش دانشگاهی	
272			جدول تطبیق دروس تغییر رشته در دوره پیش دانشگاهی	
272	82/12/20	700	اجازه تاسیس و راه اندازی مراکز آموزش از راه دور	32
273	87/8/28	780	اجرای شیوه نیمسال واحدی در دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور	33
273	90/6/26	849	اصلاح آیین نامه های آموزشی " آموزش از راه دور "	34
274			آیین نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور به شیوه نیمسال واحدی (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)	35
275			تعاریف	
276			ویژگی های آموزش، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل	
278			مقررات ثبت نام	
281			ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزان	
284			شرایط قبولی	
287			جداول واحدهای درسی	
293	87/8/28	780	آیین نامه آموزشی دوره متوسطه آموزش از راه دور	36
293			ویژگی های آموزش، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل	
297			مقررات ثبت نام	

<u>ردیف</u>	<u>موضوع</u>	<u>جلسه</u>	<u>تاریخ</u>	<u>صفحه</u>
	ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان			299
	شیوه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و ضوابط آن			309
	تعاریف مربوط به ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان			313
37	آیین‌نامه آموزشی دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور	780	87/8/28	314
	مقررات ثبت‌نام			315
	شرایط تحصیلی دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه			315
	ویژگی‌های آموزش، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل			317
	انتقال و سایر موارد ثبت‌نام			319
	ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان			319
	عناوین دروس رشته‌ها			321
38	آیین‌نامه آموزش و پرورش تلفیقی - فراگیر کودکان و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	734	85/4/13	325
39	اجرای آزمایشی آیین‌نامه‌های آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای و متوسطه حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	753	86/7/3	328
40	آیین‌نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها)			329
	تعریف			329
	ساختار، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل			329
	مقررات ثبت‌نام			331
	ضوابط سنجش و ارزشیابی			331
	شیوه هدایت حرفه‌ای دانش‌آموزان و ضوابط آن			338
	جداول دروس و نوع امتحان			339
41	آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)			342
	تعریف و اهداف			342
	ساختار، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل			342
	مقررات ثبت‌نام			345
	ضوابط سنجش و ارزشیابی			348
	وضعیت غایبین در امتحانات			353
	شرایط فارغ‌التحصیلی			353
	جداول برنامه درسی رشته‌های مهارتی			355
42	آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی	630	77/10/24	375
43	آیین‌نامه ارزشیابی درس تربیت بدنی	553	71/12/6	378
44	آیین‌نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی	620	77/2/3	380

ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
45	آیین نامه توسعه مشارکت های مردمی به شیوه مدیریت هیات امنایی در مدارس	788	88/2/1	382
	مقدمه			382
	اعضای هیات امنای مدرسه			383
	وظایف و اختیارات هیات امنای			384
	منابع مالی مدارس			386
46	آیین نامه مجتمع های آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری	830	89/9/23	388
	اهداف			389
	ارکان مجتمع			390
	امور اداری			391
	امور مالی			392
47	آیین نامه مجتمع های آموزشی و پرورشی	841	90/3/17	393
	ارکان مجتمع			394
	وظایف و اختیارات شورا			395
	امور اداری مجتمع			396
	امور مالی مجتمع			396
	اختیارات قابل تفویض کمیسیون خاص			398
48	آیین نامه نحوه راه اندازی مدارس قرآنی	861	91/3/2	399
49	ارائه آموزش پاره وقت در مدارس ایرانی خارج از کشور	710	83/6/3	402
50	ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سواد آموزی)	833	89/11/19	404
51	آیین نامه تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش	644	78/10/16	407
52	شیوه نامه رسیدگی به مشکلات پرونده های تحصیلی دانش آموزان (مصوب کمیسیون معین)	238	79/6/8	412
53	آیین نامه تشکیل کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان (مصوب کمیسیون معین)	456	87/4/12	423
<b>برنامه های درسی و تربیتی</b>				
54	ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی	834	89/12/5	430
55	جدول مواد درسی و ساعات کار هفتگی دوره ابتدایی	570	73/5/13	431
56	اهداف کلی، اهداف برنامه های درسی و جداول مواد درسی پایه ششم ابتدایی	853	90/10/1	432
57	وضعیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی	584	74/4/22	433
58	جدول مواد درسی دوره راهنمایی تحصیلی	419	66/6/11	436
59	نحوه اجرا و ارزشیابی درس پرورشی در دوره های راهنمایی تحصیلی و متوسطه	643	78/10/2	437
60	جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی پایه اول متوسطه	880	92/2/23	439



ردیف	موضوع	جلسه	تاریخ	صفحه
61	زبانهای خارجی مورد تدریس در دوره متوسطه	563	72/8/27	440

### سایر مصوبات

62	نحوه استقرار نظام جدید آموزشی	851	90/9/29	442
63	عناوین دوره های تحصیلی نظام آموزشی جدید	881	92/3/6	443
64	شرایط احراز مدیریت مدارس	673	81/1/22	444
65	نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان مدارس ایثارگران	623	77/4/18	447
66	ضوابط استفاده ایثارگران از تسهیلات آموزشی	632	77/12/6	448
67	شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی در مدارس ایثارگران (مصوب کمیسیون معین)	214	78/7/13	449
68	ایجاد تسهیلات آموزشی برای آزادگان، جانبازان، خانواده معزز ایشان و خانواده معظم شهدا	739	85/8/16	449
69	زمان شروع سال تحصیلی و امتحانات مناطق عشایری	546	71/6/19	450
70	ساماندهی نواختن زنگ سراسری مدارس در مناسبت های ملی - اسلامی	854	90/10/27	451

### پیوست ها

#### شورای عالی آموزش و پرورش

71	لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش (مصوب مجلس شورای اسلامی)			454
72	آیین نامه داخلی شورای عالی آموزش و پرورش (تصویب نامه هیئت وزیران)			457

## فهرست تاریخی (تاریخ تصویب)

صفحه	موضوع	جلسه	تاریخ	ردیف
436	جدول مواد درسی دوره راهنمایی تحصیلی	419	66/6/11	1
125	افزایش طول سال تحصیلی دانش آموزان تجدیدی (کلاسهای جبرانی)	454	67/4/16	2
52	اساسنامه مدارس ایثارگران	514	69/7/2	3
49	اساسنامه مجتمع آموزشی تطبیقی	536	70/11/10	4
50	شرایط پذیرش دانش آموز			
50	سازمان اداری - آموزشی			
51	رشته های تحصیلی - طول دوره و ارزش تحصیلی			
125	مجوز برگزاری امتحانات دانش آموزان تجدیدی شرکت کننده در کلاسهای جبرانی	538	70/12/22	5
450	زمان شروع سال تحصیلی و امتحانات مناطق عشایری	546	71/6/19	6
378	آیین نامه ارزشیابی درس تربیت بدنی	553	71/12/6	7
47	اساسنامه دبیرستان تربیت بدنی و علوم ورزشی (وابسته به وزارت آموزش و پرورش)	561	72/7/15	8
47	هدف			
48	شرایط تاسیس			
48	پذیرش دانش آموز			
49	رشته تحصیلی			
440	زبانهای خارجی مورد تدریس در دوره متوسطه	563	72/8/27	9
431	جدول مواد درسی و ساعات کار هفتگی دوره ابتدایی	570	73/5/13	10
433	وضعیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی	584	74/4/22	11
57	اساسنامه دبیرستان های کار دانش رشته بهیاری (مصوب کمیسیون معین)	135	75/10/9	12
57	اهداف			
58	شرایط تاسیس			
59	سازمان اداری - آموزشی و نحوه اداره دبیرستان			
59	شرایط پذیرش دانش آموز			
60	رشته تحصیلی - طول دوره و ارزش تحصیلی			
380	آیین نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی	620	77/2/3	13
447	نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان مدارس ایثارگران	623	77/4/18	14
20	اهداف کلی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران	626	77/7/30	15
375	آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی	630	77/10/24	16

ردیف	تاریخ	جلسه	موضوع	صفحه
17	77/12/6	632	ضوابط استفاده ایثارگران از تسهیلات آموزشی	448
18	77/12/20	633	آیین نامه امتحانات دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی کلیات	97 98
			نحوه برگزاری امتحانات پایانی	102
			شرایط قبولی در امتحانات	102
			جدول مواد درسی و نوع امتحان پایانی دوره ابتدایی	107
			جدول مواد درسی و نوع امتحان پایانی دوره راهنمایی	108
19	78/1/19	634	اساسنامه مدارس شبانه روزی	42
			اهداف	42
			شرایط و نحوه تاسیس	42
			سازمان اداری و آموزشی	43
			شرایط پذیرش دانش آموز	43
20	78/7/13	214	شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی در مدارس ایثارگران (مصوب کمیسیون معین)	449
21	78/10/2	643	نحوه اجرا و ارزشیابی درس پرورشی در دوره های راهنمایی تحصیلی و متوسطه	437
22	78/10/16	644	آیین نامه تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش	407
23	79/2/29	647	اهداف دوره ابتدایی	22
24	79/2/29	647	اهداف دوره راهنمایی تحصیلی	26
25	79/2/29	647	اهداف دوره متوسطه	30
26	79/5/20	652	آیین نامه اجرایی مدارس	62
			ارکان و شوراهای مدارس	62
			شرایط ثبت نام و ادامه تحصیل	70
			شرایط بهداشتی و ایمنی مدارس	78
			پوشش و لباس دانش آموزان	79
			مقررات انضباطی دانش آموزان	79
27	79/6/8	238	شیوه نامه رسیدگی به مشکلات پرونده های تحصیلی دانش آموزان (مصوب کمیسیون معین)	412
28	80/8/3	666	آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه (شیوه سالی - واحدی)	126
			اهداف و ساختار	126
			واحد های درسی و طول مدت تحصیل	128
			تعاریف دروس	132
			مقررات ثبت نام	133
			ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان	137
			شرایط قبولی	146

<u>صفحه</u>	<u>موضوع</u>	<u>جلسه</u>	<u>تاریخ</u>	
147	وضعیت غایبین در امتحانات			
149	شرایط فارغ التحصیلی			
150	شیوه هدایت تحصیلی دانش آموزان و ضوابط آن			
165	جداول مواد درسی			
166	عناوین دروس امتحان نهایی سال سوم متوسطه			
168	جداول دروس رشته های مختلف			
230	آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور (شیوه نیمسالی - واحدی)	666	80/8/3	29
230	برنامه های درسی - طول و مدت تحصیل			
234	مقررات ثبت نام			
238	ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان			
247	شیوه هدایت تحصیلی دانش آموزان و ضوابط آن			
251	ضوابط تحصیل داوطلبان آزاد			
252	جداول مواد درسی			
261	آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی (بزرگسالان و داوطلبان آزاد)	666	80/8/3	30
262	مقررات ثبت نام			
265	واحدهای درسی و طول مدت تحصیل			
270	ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان			
271	جدول مواد آزمون تغییر رشته در دوره پیش دانشگاهی			
272	جدول تطبیق دروس تغییر رشته در دوره پیش دانشگاهی			
444	شرایط احراز مدیریت مدارس	673	81/1/22	31
214	شرایط قبولی و ادامه تحصیل دانش آموزان دوره متوسطه استعدادهای درخشان	688	82/4/3	32
36	اساسنامه دوره پیش دبستانی	699	82/7/28	33
36	تعریف دوره			
272	اجازه تاسیس و راه اندازی مراکز آموزش از راه دور	700	82/12/20	34
402	ارائه آموزش پاره وقت در مدارس ایرانی خارج از کشور	710	83/6/3	35
87	اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	713	83/7/21	36
38	اساسنامه مدارس ورزش	724	84/4/25	37
38	تعریف			
39	اهداف			
39	موسس و شرایط تاسیس			
40	شرایط پذیرش دانش آموز			
40	برنامه آموزشی			

ردیف	تاریخ	جلسه	موضوع	صفحه
38	85/4/13	734	آیین نامه آموزش و پرورش تلفیقی – فراگیر کودکان و دانش آموزان با نیازهای ویژه	325
39	85/8/16	739	ایجاد تسهیلات آموزشی برای آزادگان، جانبازان، خانواده معزز ایشان و خانواده معظم شهدا	449
40	86/4/26	750	آیین نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی	112
			نوبت های ارزشیابی	113
			نمره ارزشیابی	114
			نحوه ارزشیابی پایانی	115
			شرایط قبولی و معدل	116
			جهش تحصیلی	117
			ارزشیابی ورودی (تعیین پایه)	119
			ارزشیابی داوطلبان آزاد	119
			ارزشیابی جامع	121
41	86/7/3	753	اجرای آزمایشی آیین نامه های آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه ای و متوسطه حرفه ای خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه	328
42			آیین نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه ای خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)	329
			تعریف	329
			ساختار، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل	329
			مقررات ثبت نام	331
			ضوابط سنجش و ارزشیابی	331
			شیوه هدایت حرفه ای دانش آموزان و ضوابط آن	338
			جداول دروس و نوع امتحان	339
43			آیین نامه آموزشی دوره متوسطه حرفه ای خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)	342
			تعریف و اهداف	342
			ساختار، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل	342
			مقررات ثبت نام	345
			ضوابط سنجش و ارزشیابی	348
			وضعیت غایبین در امتحانات	353
			شرایط فارغ التحصیلی	353
			جداول برنامه درسی رشته های مهارتی	355
44	87/4/12	456	آیین نامه تشکیل کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان (مصوب کمیسیون معین)	423
45	87/4/18	769	استمرار اجرای آزمایشی طرح ارزشیابی توصیفی (کیفی)	88

صفحه	موضوع	جلسه	تاریخ	
273	اجرای شیوه نیمسال اول در دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور	780	87/8/28	46
293	آیین نامه آموزشی دوره متوسطه آموزش از راه دور	780	87/8/28	47
293	ویژگی های آموزش، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل			
297	مقررات ثبت نام			
299	ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان			
309	شیوه هدایت تحصیلی دانش آموزان و ضوابط آن			
313	تعاریف مربوط به ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان			
314	آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی آموزش از راه دور	780	87/8/28	48
315	مقررات ثبت نام			
315	شرایط تحصیلی دانش آموزان مشمول نظام وظیفه			
317	ویژگی های آموزش، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل			
319	انتقال و سایر موارد ثبت نام			
319	ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان			
321	عناوین دروس رشته ها			
382	آیین نامه توسعه مشارکت های مردمی به شیوه مدیریت هیات امنایی در مدارس	788	88/2/1	49
382	مقدمه			
383	اعضای هیات امنای مدرسه			
384	وظایف و اختیارات هیات امنای			
386	منابع مالی مدارس			
88	اجرای آزمایشی آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی)	793	88/5/20	50
90	آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)	793	88/5/20	51
90	اهداف			
90	ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دانش آموزان			
95	تعاریف			
54	اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به دستگاه های دولتی و سایر نهادهای عمومی	794	88/6/3	52
54	موسس و شرایط تاسیس			
55	سازمان اداری و آموزشی			
56	برنامه های درسی			
56	نظارت بر امور مدارس			
388	آیین نامه مجتمع های آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری	830	89/9/23	53

<u>صفحه</u>	<u>موضوع</u>	<u>جلسه</u>	<u>تاریخ</u>	
389	اهداف			
390	ارکان مجتمع			
391	امور اداری			
392	امور مالی			
394	ارکان مجتمع			
395	وظایف و اختیارات شورا			
396	امور اداری مجتمع			
396	امور مالی مجتمع			
398	اختیارات قابل تفویض کمیسیون خاص			
404	ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سواد آموزی)	833	89/11/19	54
430	ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی	834	89/12/5	55
393	آیین نامه مجتمع های آموزشی و پرورشی	841	90/3/17	56
215	تغییر نظام آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه	844	90/5/11	57
216	آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه (سالی - واحدی) (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)			
216	طول مدت تحصیل - عناوین رشته ها و جدول دروس			
218	مقررات ثبت نام			
220	شرایط ثبت نام و نظام وظیفه			
221	ضوابط سنجش و ارزشیابی			
226	وضعیت غایبین			
227	شرایط قبولی			
45	اساسنامه مدارس نمونه دولتی	847	90/6/10	58
109	آیین نامه ساماندهی زمان آموزش در دوره های راهنمایی و متوسطه	848	90/5/25	59
273	اصلاح آیین نامه های آموزشی " آموزش از راه دور "	849	90/6/26	60
274	آیین نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور به شیوه نیمسالی واحدی (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)			61
275	تعاریف			
276	ویژگی های آموزش، واحدهای درسی و طول مدت تحصیل			
278	مقررات ثبت نام			
281	ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزان			
284	شرایط قبولی			
287	جداول واحدهای درسی			
442	نحوه استقرار نظام جدید آموزشی	851	90/9/29	62
432	اهداف کلی، اهداف برنامه های درسی و جداول مواد درسی پایه ششم ابتدایی	853	90/10/1	63

<u>صفحه</u>	<u>موضوع</u>	<u>جلسه</u>	<u>تاریخ</u>	<u>ردیف</u>
451	ساماندهی نواختن زنگ سراسری مدارس در مناسبت های ملی - اسلامی	854	90/10/27	64
124	نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی	855	90/11/11	65
96	اجرای امتحان هماهنگ منطقه ای در پایه ششم ابتدایی	859	91/1/22	66
399	آیین نامه نحوه راه اندازی مدارس قرآنی	861	91/3/2	67
439	جدول مواد درسی وساعات تدریس هفتگی پایه اول دوره اول متوسطه	880	92/2/23	68
443	عناوین دوره ها و پایه های تحصیلی نظام آموزشی جدید	881	92/3/6	69



## به نام خدا

آموزش و پرورش به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی و اجتماعی، رسالت خطیر و سترگ تربیت نسل امروز و فردای جامعه را بر عهده دارد تا با استفاده از ظرفیت ها و توانمندی های خود، زمینه تربیت پذیری نسل جوان را مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی فراهم آورد. تحقق این رسالت مهم نیازمند تدارک و تامین بایسته و شایسته نیروی انسانی، محتوای آموزشی، مدیریت و راهبرد تربیتی، فضا و تجهیزات، روشها و فرآیند های کار آمد و اثر بخش می باشد. یکی از مولفه های موثر در فرآیند تعلیم و تربیت، قوانین و مقررات آموزشی و تربیتی هستند که بستر حقوقی و قانونی برای تحقق اهداف و مأموریت ها را فراهم می آورد.

شورای عالی آموزش و پرورش براساس قانون مصوب مجلس شورای اسلامی تاریخ 1381/7/29 مرجع سیاست گذاری آموزش و پرورش عمومی و متوسطه در چارچوب سیاست های کلی نظام و قوانین و مقررات موضوعه محسوب می شود و وظیفه دارد با تعیین خط مشی های آموزشی، تصویب برنامه های درسی و تربیتی، تصویب مقررات آموزشی، انضباطی، ارزشیابی مدارس و ... بسترهای قانونی برای اجرای سیاست ها و در نهایت دستیابی به اهداف نظام آموزش و پرورش را فراهم آورد.

بی تردید عرضه خدمات آموزشی و تربیتی به فرزندان عزیز کشور در راستای تربیت شهروندان مؤمن، کارآمد، خلاق و وفادار به ارزش های دینی و ملی نیازمند تصویب قوانینی است که تسهیل گر و تقویت کننده تحقق اهداف آموزشی و تربیتی باشد تا مجریان و دست اندرکاران نظام تعلیم و تربیت بتوانند با بهره گیری از توانمندی ها، مهارت ها، شایستگی ها و صلاحیت های حرفه ای خویش و در چارچوب قوانین و مقررات به ایفای مسئولیت خود بپردازند. از سوی دیگر، قوانین و مقررات، تجلی آرمان ها، اندیشه ها و دیدگاه ها، یافته های علمی و پژوهشی، فرهنگ حاکم در جامعه، تجربیات و طرح های مسئولان و صاحب نظران است که پس از بررسی های کارشناسی به تصویب می رسد و برای مخاطبان خود لازم الاجرا می گردد. لذا اعتبار و روایی قوانین و مقررات به میزان اثربخشی آن ها در فرآیند تحقق اهداف نظام آموزشی بستگی دارد و مشروعیت و اعتبار خویش را از میزان انطباق با مبانی نظری و فلسفی تعلیم و تربیت و واقعیت های جامعه و مدارس و میزان مقبولیت در نزد مجریان و کارشناسان مجرب و کارآموده به دست می آورد.

نظر به اینکه در دنیای متحول و متغیر کنونی بسیاری از مفاهیم نظری، بنیان های فکری، رویکردها، کارکردها و روش های حاکم در حوزه تعلیم و تربیت دستخوش تغییر و دگرگونی شده است، قوانین و مقررات نیز باید همپای سایر عوامل، با درک «شرایط و نیازهای زمان» و التزام به «اصول و مبانی تربیتی» و «تحولات محیطی» روزآمد شوند و امکان تحقق اهداف آموزشی و تربیتی را برای امروز و فردای جامعه اسلامی فراهم آورند؛ از این رو موضوع مصوبات شورای عالی در فرآیند بررسی و تصویب، پس از اخذ نظرات کارشناسی دفاتر ذی ربط در وزارت آموزش و پرورش، در کمیسیون های شورای عالی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد و سپس در جلسات شورای عالی آموزش و پرورش مطرح می شود تا با حضور فرهیختگان و صاحب نظران و نیز مسئولان وزارت آموزش و پرورش اتخاذ تصمیم شود.

از آنجایی که براساس ماده 5 قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش، مصوبات شورای عالی در حدود اختیارات قانونی شورا برای مؤسسات ذی ربط لازم الاجراست، شایسته است مدیران محترم مدارس و مسئولان محترم آموزش و پرورش نسبت به فراگیری و آشنایی

هر چه بیشتر قوانین و مقررات ، به اجرای دقیق و همه‌جانبه مصوبات و قوانین اهتمام لازم را مبدول دارند تا زمینه دستیابی به تحقق اهداف نظام آموزشی بیش از پیش فراهم آید. با توجه به این که تفسیر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش بر عهده خود شورا و کمیسیون معین آن است ، در صورت بروز ابهام و یا نیاز به تبیین و توضیح ضمن خودداری از هر گونه تفسیر، موضوع را از دبیرخانه شورا استفسار نمایند.

بی‌تردید مشارکت و مساعدت مسئولان محترم و همکاری آنان با دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش - که نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا را عهده‌دار است - بر ضمانت اجرایی و افزایش اثربخشی مصوبات خواهد افزود.

مجموعه حاضر شامل مصوبات و آرای مورد عمل شورای عالی آموزش و پرورش از تاریخ 1358/12/19 تا پایان خرداد ماه سال 1392 است که با تغییرات و اصلاحات به عمل آمده در قوانین و مقررات با ویرایش جدید برای استفاده مدارس ، تنظیم شده است .

ضمن سپاس صمیمانه از اعضای محترم شورای عالی و کمیسیون ها ، همکاران دبیرخانه به ویژه گروه تدوین کننده این مجموعه و تشکر از کارکنان محترم انتشارات مدرسه که همکاری لازم برای چاپ و توزیع آن معمول داشته‌اند ، توفیق همگان را از خداوند متعال در خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی خواستارم .

مهدی نوید

دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش

# اهداف

## اهداف کلی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران

جلسه 626 تاریخ 1377/7/30 - شماره ابلاغ 120/3501/8 تاریخ 1377/8/24

کمال انسان در نظام تعلیم و تربیت اسلامی رسیدن به قرب الهی است. این هدف غایی به اهداف زیر تقسیم می‌شود:

### الف - اهداف اعتقادی:

- 1- ایجاد زمینه لازم برای خودشناسی و خداشناسی و تقویت روحیه حقیقت‌جویی.
- 2- تقویت ایمان و اعتقاد به مبانی اسلام و بسط بینش الهی براساس قرآن کریم و سنت پیامبر(ص) و ائمه معصومین(ع) با مراعات اصول 12 و 13 قانون اساسی در مورد پیروان مذاهب اسلامی و اقلیتهای دینی.
- 3- پرورش روحیه پذیرش حاکمیت مطلق خداوند بر جهان و انسان و اعمال این حاکمیت در جامعه براساس اصل ولایت فقیه.

### ب - اهداف اخلاقی:

- 1- تزکیه و تهذیب نفس و رشد فضایل و مکارم اخلاقی براساس ایمان به خدا و تقوای اسلامی.
- 2- پرورش روحیه تعبد الهی و التزام عملی به احکام و آداب اسلامی.
- 3- پرورش روحیه اعتماد به نفس و استقلال شخصیت.
- 4- تقویت احساس کرامت اخلاقی و برانگیختن عزت نفس.
- 5- پرورش متعادل عواطف انسانی و همزیستی مسالمت‌آمیز.
- 6- پرورش روحیه نظم و انضباط.
- 7- پرورش روحیه مبارزه با بیکارگی، بطالت و مشاغل کاذب.

### پ - اهداف علمی آموزشی:

- 1- تقویت روحیه تحقیق، تعقل و تفکر، بررسی و تعمق، نقد و ابتکار.
- 2- پرورش روحیه تعلیم و تعلم و تربیت مستمر.
- 3- شناخت، پرورش و هدایت استعدادهای افراد در جهت اعتلای فرد و جامعه.
- 4- شناخت اسرار جهان آفرینش و قوانین طبیعت به عنوان آیات الهی به منظور پیشبرد دانش و معرفت و تجارب بشری.
- 5- ترویج زبان و خط فارسی به عنوان زبان و خط رسمی مشترک مردم ایران و آموزش زبان عربی به منظور آشنایی با قرآن و معارف اسلامی.
- 6- توسعه علوم و فنون و مهارتهای موردنیاز فرد و جامعه.
- 7- پرورش روحیه کتابخوانی و مطالعه.
- 8- پرورش روحیه مشارکت و همکاری در فعالیتهای گروهی.

### ت - اهداف فرهنگی هنری:

- 1- شناخت، پرورش و هدایت ذوق و استعدادهای مختلف هنری و زیبایی‌شناسی.

- 2- شناخت زیبایی‌های جهان آفرینش به عنوان مظاهر جمال الهی.
- 3- شناخت هنر اسلامی و هنرهای ملی و جهانی مناسب.
- 4- پرورش روحیه حفظ میراث فرهنگی هنری و تاریخی.
- 5- شناخت ادب فارسی به عنوان جلوه‌گاه ذوق هنر و مظهر وحدت ملی و اجتماعی کشور.
- 6- شناخت فرهنگ و آداب و سنن مطلوب جامعه اسلامی ایران.
- 7- تقویت روحیه احتراز از رسوم منحط و خرافی.
- 8- شناخت تاریخ و فرهنگ و تمدن اسلام، ایران و جهان با تأکید بر فرهنگ معاصر.

#### ث - اهداف اجتماعی:

- 1- پرورش روحیه پاسداری از قداست و روابط خانواده برپایه حقوق و اخلاق اسلامی.
- 2- پرورش روحیه تحقق بخشیدن به قسط اسلامی و پاسداری از آن.
- 3- پرورش روحیه برادری و تعاون اسلامی و همبستگی ملی و فرهنگی و تقویت آن.
- 4- پرورش روحیه امر به معروف و نهی از منکر به عنوان وظیفه‌ای همگانی.
- 5- پرورش روحیه احترام به قانون و التزام به رعایت آن.
- 6- پرورش روحیه نظم در روابط فردی و اجتماعی.
- 7- پرورش روحیه مسئولیت‌پذیری و مشارکت در فعالیتهای دینی، فرهنگی و اجتماعی.
- 8- تقویت روحیه تولی و تبری.
- 9- تقویت روحیه گذشت، فداکاری و ایثار در روابط اجتماعی.
- 10- پرورش سعه صدر و تحمل آرای دیگران در برخورد اندیشه‌ها.
- 11- پرورش روحیه احترام به شخصیت افراد و مراعات حقوق مادی و معنوی آنان.
- 12- پرورش روحیه مقاومت در برابر تبلیغات سوء.

#### ج - اهداف زیستی:

- 1- تأمین سلامت جسمی و بهداشت روانی با فراهم ساختن شرایط مناسب.
- 2- تقویت روحیه رعایت بهداشت عمومی و حفظ محیط زیست.
- 3- پرورش روحیه توجه به تربیت بدنی به عنوان زمینه‌ای برای رشد معنوی انسان.

#### چ - اهداف سیاسی:

- 1- ارتقای بینش سیاسی براساس اصل ولایت فقیه در زمینه‌های مختلف جهت مشارکت آگاهانه در سرنوشت سیاسی کشور.
- 2- پرورش روحیه اتحاد اسلامی بین مسلمانان و حمایت از حق طلبان، عدالتخواهان، مظلومان و مستضعفان جهان و تقویت روحیه مبارزه با مستکبران، استعمارگران و ستمکاران براساس ارزشهای اسلامی.
- 3- پرورش روحیه پاسداری از استقلال همه‌جانبه کشور و نفی هرگونه ستمگری و ستم‌کشی و سلطه‌گری و سلطه‌پذیری.
- 4- پرورش روحیه سلحشوری به منظور حفظ کیان اسلام و تقویت بنیه دفاعی کشور.

- 5- تقویت بینش سیاسی نسبت به مسائل ایران و جهان، بخصوص ممالک اسلامی و ملل محروم.
- 6- شناخت ترفندهای استعمار و استکبار جهانی و ضرورت مبارزه با آن.

### ح - اهداف اقتصادی:

- 1- توجه به اهمیت رشد اقتصادی به عنوان وسیله‌ای برای رسیدن به رشد توسعه اجتماعی.
- 2- شناخت ارزش و قداست کار و معاش حلال.
- 3- مهارت‌بخشی و ایجاد آمادگی و علاقه جهت اشتغال مولد در بخشهای کشاورزی، صنعت و خدمات.
- 4- ایجاد روحیه ساده‌زیستی، قناعت و پرهیز از هرگونه اسراف و مصرف‌زدگی و تجمل‌گرایی.
- 5- پرورش روحیه انفاق و دستگیری از محرومان.
- 6- تقویت روحیه عمل به احکام اقتصادی اسلام.
- 7- شناخت حرف و مشاغل مولد جهت افزایش درآمد ملی، رفع بیکاری و وابستگی اقتصادی.
- 8- تقویت روحیه مبارزه با بهره‌کشی اقتصادی و مشاغل خلاف مصالح جامعه اسلامی.
- 9- شناخت منابع اقتصادی کشور و شیوه‌های صحیح استفاده از آنها و پرورش روحیه حراست از اموال عمومی و ثروت ملی.

**موضوع:** اهداف کلی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران در شصت و بیست و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 77/7/30 به تصویب رسید. صحیح است.



### اهداف دوره ابتدایی

جلسه 647 تاریخ 1379/2/29 - شماره ابلاغ 120/901 تاریخ 1379/3/16

در راستای رسالت و مأموریت آموزش و پرورش و جهت‌دهی به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان بر پایه تعالیم و دستورات دین مبین اسلام، اهداف دوره ابتدایی به شرح زیر تعیین می‌شود. مدیران، برنامه‌ریزان و همه افرادی که در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان نقشی برعهده دارند، مکلفند در برنامه‌ریزی امور، سازماندهی فعالیتها و انجام وظایف مربوط به گونه‌ای اقدام نمایند که تا پایان دوره تحصیلی دستیابی دانش‌آموزان به اهداف تعیین شده ممکن باشد.<sup>1</sup>

**اعتقادی:**

- 1- اصول دین را می‌داند و به آن معتقد است.
- 2- خداوند را دوست دارد و او را بهترین یاور و کمک می‌داند.

1- رعایت اصول 12 و 13 قانون اساسی برای اقلیت‌های دینی الزامی است.

- 3- با زندگی انبیاء اولوالعزم به ویژه نبی اکرم (ص) و معصومین تا حدودی آشناست و آنان را دوست دارد.
- 4- با معنای معاد آشناست و می‌داند که انسان در کارهایی که انجام می‌دهد نزد خداوند پاسخگو است.
- 5- به اولیاء دین، بزرگان و شخصیت‌های اسلامی احترام می‌گذارد.
- 6- معنای تولی و تبری را می‌داند.
- 7- قرآن را از رو می‌خواند و با ترجمه برخی از سوره‌ها آشنایی داشته و از حفظ می‌خواند.
- 8- ترجمه بعضی از احادیث ساده را می‌داند.
- 9- نماز را به درستی می‌خواند و با احکام ضروری مربوط به نماز و روزه آشنا است.
- 10- نمازهای واجب را با رغبت می‌خواند. (برای دختران)
- 11- افراد محرم و نامحرم را تشخیص می‌دهد و احکام مربوط را رعایت می‌کند.
- 12- با مسائل مربوط به سن تکلیف و تقلید آشنا است و احکام را در حد ضرورت می‌داند و به آن عمل می‌کند. (برای دختران)
- 13- با حلال و حرام آشنا است و احکام مربوط را در حد ضرورت رعایت می‌کند.
- 14- معنای امر به معروف و نهی از منکر را می‌داند.
- 15- به مجاهدین در راه خدا و شهداء احترام می‌گذارد.
- 16- زمان‌ها و مکان‌های مقدس و مهم را می‌شناسد.
- 17- به حضور در مسجد علاقه نشان می‌دهد و آداب آن را می‌داند.

#### اخلاقی:

- 1- راستگو و امین است.
- 2- مؤدب و مهربان است.
- 3- به عهد خود پای‌بند است.
- 4- مظاهر حیا و عفت در او آشکار است.
- 5- احترام به بزرگترها را وظیفه خود می‌داند و به نظرات آنها توجه می‌کند.
- 6- از والدین اطاعت می‌کند.
- 7- شجاع و صبور است.
- 8- تمیز است و پاکیزگی را دوست دارد.
- 9- تکالیف شخصی روزانه خود را شخصاً انجام می‌دهد.
- 10- برای رسیدن به موفقیت پشتکار دارد و تلاش می‌کند.
- 11- پوشش اسلامی را دوست دارد و آن را رعایت می‌کند.
- 12- اوقات فراغت خود را با فعالیت‌ها و بازی‌های مناسب پرمی‌کند.
- 13- امیدوار و با نشاط است و از مواجهه با مشکلات نمی‌هراسد.
- 14- ظاهری آراسته دارد.
- 15- خطا و اشتباه دیگران را در مورد خود می‌بخشد.
- 16- برای رفتارهای خود با دیگران دلیل دارد.
- 17- در ارتباط با دیگران از کلمات محبت‌آمیز و دوستانه استفاده می‌کند.
- 18- برای انجام کارهای خود دوستانش را به زحمت نمی‌اندازد.

- 19- به همکلاسان و همسالان خود در انجام وظایف یادگیری کمک می‌کند.
- 20- در برابر رفتارهای ناپسند خود پوزش خواسته و رفتار خود را اصلاح می‌کند.
- 21- نظم و انضباط را در خانه، مدرسه و اجتماع رعایت می‌کند.

#### علمی و آموزشی:

- 1- نسبت به شناخت پدیده‌ها کنجکاو است.
- 2- در فکر کردن، شنیدن، گفتن و بیان مقصود، خواندن و نوشتن و حساب کردن مهارت کافی دارد.
- 3- با زبان فارسی آشنایی دارد و می‌تواند از کتاب و روزنامه استفاده کند.
- 4- به اهمیت و ارزش اطلاعات و اطلاع‌رسانی در زندگی آگاه است.
- 5- ارزش علم را در انجام درست کارها تا حدی می‌داند.
- 6- مهارت‌های اولیه برای زندگی در جامعه را کسب کرده است.
- 7- با نحوه یادگیری خود تا حدودی آشناست.
- 8- به مطالعه کتاب علاقه‌مند است.

#### فرهنگی هنری:

- 1- به زیبایی‌های طبیعت توجه دارد و هماهنگی آن را دوست دارد.
- 2- در زمینه‌های هنری از زیبایی در پدیده‌های طبیعی الگو می‌گیرد.
- 3- از مشاهده آثار هنری لذت می‌برد.
- 4- ذوق و خلاقیت هنری خود را در انجام فعالیت‌ها نشان می‌دهد.
- 5- سنت‌ها، پدیده‌ها و آثار موزون را دوست دارد.
- 6- با برخی از آثار معروف هنری آشنا است.
- 7- به خواندن اشعار و قصه‌های مناسب علاقه‌مند است.
- 8- برخی از آداب فرهنگی و اجتماعی اسلامی - ایرانی را می‌داند و برای آنها ارزش قائل است.

#### اجتماعی:

- 1- وظایف خود را در مقابل خانواده، دوستان و همسایگان می‌داند.
- 2- اعضای خانواده خود را دوست می‌دارد و در انجام کارها به آنها کمک می‌کند.
- 3- به معلمین و اولیای مدرسه احترام می‌گذارد.
- 4- به حق خود قانع است و حقوق دیگران را رعایت می‌کند.
- 5- برای بدست آوردن حق خود از راه‌های درست تلاش می‌کند.
- 6- همکلاسی‌های خود را دوست دارد و به آنها کمک می‌کند.
- 7- همکاری با دیگران را دوست دارد.
- 8- در بازی‌ها و فعالیت‌های گروهی شرکت می‌کند.
- 9- مقررات مدرسه را می‌داند و به آنها عمل می‌کند.
- 10- به رعایت مقررات اجتماعی علاقه نشان می‌دهد.
- 11- به انجام وظایف و مسئولیت‌هایی که برعهده او می‌گذارند، پای‌بند است.
- 12- نظرات اصلاحی دیگران را در مورد خود می‌پذیرد.



- 13- اشتباهات دیگران را با رعایت احترام به آنها تذکر می‌دهد.
- 14- در برابر خدمت دیگران قدرشناس است و از آنها تشکر می‌کند.
- 15- آداب سخن گفتن را رعایت می‌کند.
- 16- خدمت کردن به میهن و مردم خود را دوست دارد.

#### زیستی:

- 1- از حواس خود به خوبی محافظت و استفاده می‌کند.
- 2- در نشستن و راه رفتن و استفاده از قوای بدنی به درستی عمل می‌کند.
- 3- بهداشت فردی و اجتماعی را رعایت می‌کند.
- 4- در حفظ محیط زیست کوشا است.
- 5- با تمرین‌ها و بازی‌های مناسب، قابلیت‌های جسمی خویش را افزایش می‌دهد.
- 6- نکات ایمنی را می‌داند و رعایت می‌کند.
- 7- اهمیت مصونیت در برابر امراض را درک می‌کند.
- 8- در حفظ سلامتی خود و دیگران تلاش می‌کند.

#### سیاسی:

- 1- نظام جمهوری اسلامی ایران را می‌شناسد، به پرچم کشور احترام می‌گذارد و سرود ملی را از حفظ می‌خواند.
- 2- با زندگی بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران آشنا است و از او به بزرگی یاد می‌کند.
- 3- اهمیت استقلال و آزادی را در پیشرفت جامعه درک می‌کند.
- 4- به حکومت دینی و ولایت فقیه علاقه‌مند است.
- 5- مسلمانان را دوست دارد و نسبت به امور آنان بی‌تفاوت نیست.
- 6- اقوام مختلف ایرانی را می‌شناسد و با آنان احساس همبستگی می‌کند.
- 7- افراد عدالتخواه و حق‌طلب را دوست دارد.
- 8- سران کفار و مشرکین صدر اسلام را می‌شناسد و با اعمال آنها نسبت به پیامبر و مسلمین آشنا است.
- 9- سران کفار و مشرکین معاند با اسلام را در زمان حاضر می‌شناسد.
- 10- با مفهوم وحدت و امنیت ملی آشنا است.

#### اقتصادی:

- 1- کار کردن را دوست دارد و به افرادی که کارهای مفید دارند احترام می‌گذارد.
- 2- وسایل خود را تمیز و سالم نگه می‌دارد.
- 3- تن‌پروری، بیکاری و راحت‌طلبی را از عوامل شکست فرد و جامعه می‌داند.
- 4- در حفظ اموال عمومی به عنوان ثروت ملی می‌کوشد و در استفاده از آنها درست عمل می‌کند.
- 5- مالکیت خود و دیگران را تمیز می‌دهد و به مالکیت دیگران احترام می‌گذارد.
- 6- مشاغل و حرف موجود در محیط زندگی خود را می‌شناسد.
- 7- به استفاده از تولیدات داخلی علاقه‌مند است.

**موضوع:** اهداف دوره ابتدایی در ششصد و چهل و هفتمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش  
تاریخ 79/2/29 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.



## اهداف دوره راهنمایی تحصیلی

جلسه 647 تاریخ 29/2/1379 - شماره ابلاغ 120/902 تاریخ 1379/3/16

در راستای رسالت و مأموریت آموزش و پرورش و جهت‌دهی به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان بر پایه تعالیم و دستورات دین مبین اسلام، اهداف دوره راهنمایی تحصیلی به شرح زیر تعیین می‌شود. مدیران، برنامه‌ریزان و همه افرادی که در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان نقشی برعهده دارند، مکلفند در برنامه‌ریزی امور، سازماندهی فعالیتها و انجام وظایف مربوط به گونه‌ای اقدام نمایند که تا پایان دوره تحصیلی دستیابی دانش‌آموزان به اهداف تعیین شده ممکن باشد.<sup>1</sup>

### اعتقادی:

- 1- اصول دین را باور دارد و بر مبنای آن عمل می‌کند.
- 2- خدا را به دلیل ربوبیت شایسته اطاعت می‌داند.
- 3- با انبیاء و ائمه معصومین (ع) آشنایی دارد و به مطالعه زندگی آنها علاقه نشان می‌دهد.
- 4- با ولایت فقیه آشنایی دارد و رابطه آن را با امامت می‌داند.
- 5- به رعایت تولی وتبری توجه دارد.
- 6- با اولیاء دین، بزرگان و شخصیت‌های اسلامی آشنایی دارد و به مطالعه زندگی آنها علاقه نشان می‌دهد.
- 7- به قیامت و حساب در آن روز را باور دارد و خود را در رابطه با اعمالش در نزد خداوند مسئول می‌داند.
- 8- نماز را مهمترین راه ارتباط با خدا می‌داند و به خواندن نمازهای پنج‌گانه عادت کرده است.
- 9- قرآن را صحیح قرائت می‌کند و با برخی از قصص آن آشناست.
- 10- با تاریخ صدر اسلام آشنا است و به آن علاقه نشان می‌دهد.
- 11- فروع دین را می‌داند.
- 12- می‌تواند از رساله عملیه خاص سنین خود استفاده کند.
- 13- احکام تقلید را می‌داند و مرجعی برای خود انتخاب کرده است.
- 14- احکام مربوط به محرم و نامحرم را رعایت می‌کند.
- 15- به انجام امر به معروف و نهی از منکر علاقه نشان می‌دهد.
- 16- معنای جهاد و شهادت را می‌داند و به حضور در صحنه‌های دفاع از دین علاقه نشان می‌دهد.

1- رعایت اصول 12 و 13 قانون اساسی برای اقلیت‌های دینی الزامی است.

- 17- زمان‌ها و مکانهای مقدس را می‌شناسد و به وظیفه خود در مقابل آنها عمل می‌کند.
- 18- در مسجد با رغبت حضور می‌یابد و در برنامه‌های عبادی، فرهنگی و اجتماعی آن شرکت فعالانه دارد.

### اخلاقی:

- 1- راستگو، امانت‌دار و راز نگه‌دار است.
- 2- به ارزشهای اخلاقی علاقه نشان می‌دهد.
- 3- به ارزشها و تواناییهای خود آگاه است و سعی در پرورش آنها دارد.
- 4- دختری عفیف و با حیاء و پسری شجاع و غیور است.
- 5- اطاعت از والدین را وظیفه می‌داند.
- 6- برای انجام کارهای خودش خصوصاً اقدام می‌کند و خود را از مشورت دیگران بی‌نیاز نمی‌داند.
- 7- موفقیت دیگران را ارج می‌نهد و خود نیز برای رسیدن به موفقیت تلاش می‌کند.
- 8- به دیگران کمک می‌کند و در رفع ضعفهای آنها می‌کوشد.
- 9- از لباسهای مناسب اسلامی - ایرانی استفاده می‌کند.
- 10- اوقات فراغت خود را با فعالیتهای مناسب پر می‌کند.
- 11- وضع ظاهری خود را با توجه به موازین دینی و اجتماع مرتب می‌کند.
- 12- توانایی عفوکردن دیگران در او بوجود آمده است.
- 13- با دقت در اعمال خود نسبت به دیگران زمینه اشتباه و خطای آنها را در مورد خود از بین می‌برد.
- 14- رعایت احترام دیگران را در صحبت با آنها لازم می‌داند و با جملات احترام‌آمیز سخن می‌گوید.
- 15- کاری از دیگران خواستن را مگر در صورت ناچارى امری ناپسند می‌داند.
- 16- به پیشرفت کشور خود و هموطنانش اهمیت می‌دهد و یکپارچگی ملی را با ارزش می‌داند.
- 17- استفاده از تجربه بزرگترها را برای پیشرفت خود و دیگران لازم می‌داند.
- 18- قبل از عمل فکر می‌کند.
- 19- به انتقاد از خود و دیگران اهمیت می‌دهد.
- 20- خوب را از بد تشخیص می‌دهد و گرایش به خوبی دارد.
- 21- رفتاری متعادل دارد و سعی می‌کند بر احساسات خود تسلط یابد.
- 22- به رعایت نظم و انضباط عادت کرده است.
- 23- رعایت قانون را برای حفظ حقوق همه لازم می‌داند.

### علمی و آموزشی:

- 1- نسبت به پدیده‌های علمی، محیطی و تجربی حساس است و ارتباط آنها را درک می‌کند.
- 2- اطلاعات لازم را در حوزه‌های علوم طبیعی، انسانی و اجتماعی کسب کرده و به نقش علوم و کاربرد آنها در پیشرفت جامعه آگاه است.

- 3- با زبان و ادب فارسی مانوس است و در کاربرد مهارت‌های زبانی و استفاده از متون ساده ادبی توانایی دارد.
- 4- مهارت‌های پایه را در ریاضیات می‌داند و با نقش و کاربرد آن در زندگی و پیشرفت سایر علوم آشنا است.
- 5- با زبان عربی برای فهم بهتر قرآن و احادیث و ادعیه و ادبیات فارسی تا حدودی آشنا است.
- 6- با یک زبان خارجه در حد توانایی مکالمه ساده و روزمره آشنایی دارد.
- 7- می‌تواند از رسانه‌های ارتباطی برای کسب اطلاعات استفاده کند.
- 8- جامعه خود و مشاغل آن را تا حدی می‌شناسد و برای زندگی در جامعه مهارت کافی دارد.
- 9- نسبت به کاربرد علم در بهبود روش‌های انجام کار آگاه است.
- 10- روحیه علمی، قدرت استدلال و تفکر انتقادی و خلاق دارد.
- 11- نحوه یادگیری خود را می‌فهمد.
- 12- شیوه صحیح مطالعه و تحقیق را می‌داند.
- 13- به تفکر و مباحثه علاقه‌مند است و با روش تحقیق آشنایی عملی دارد.

#### فرهنگی هنری:

- 1- با استعداد‌های خود آشنا است و سعی در پرورش آنها دارد.
- 2- ابعاد زیبایی را در مخلوقات الهی توصیف می‌کند.
- 3- از مشاهده و بررسی آثار هنری لذت می‌برد.
- 4- با استعداد‌های هنری خود آشنا است و سعی در پرورش آنها دارد.
- 5- از تجارب و دستاوردهای فرهنگی دیگران استفاده می‌کند و از تقلید کورکورانه اجتناب می‌ورزد.
- 6- با برخی از هنرهای اسلامی و ایرانی آشنا است.
- 7- به مطالعه متون ادبی و فرهنگی علاقه‌مند است.
- 8- با فرهنگ و آداب و سنن مطلوب جامعه آشنا است و نسبت به آنها احساس تعهد می‌کند.
- 9- آثار هنری و فرهنگی را با توجه به تأثیرات آنها در رشد انسان بررسی می‌کند.

#### اجتماعی:

- 1- وظایف خود را در مقابل خانواده، دوستان و همسایگان رعایت می‌کند.
- 2- نظرات اصلاحی دیگران را در مورد خود جویا می‌شود و از آنها استفاده می‌کند.
- 3- برای گرفتن حق خود و دیگران تلاش می‌کند.
- 4- در انجام کارها از دیگران کمک می‌گیرد و به دیگران نیز کمک می‌کند.
- 5- در کارهای گروهی و اجتماعی شرکت می‌کند و به اهمیت نقش رهبری و وظایف اعضا واقف است.
- 6- برای کسب موفقیت تلاش می‌کند و از موفقیت‌های دیگران نیز شاد می‌شود.
- 7- به اهمیت قانون واقف است و رعایت آن را مفید و ضروری می‌داند.
- 8- به وظایف و مسئولیت‌های خود آگاه و نسبت به انجام آنها پای‌بند است.

- 9- به کسانی که مسئولیت خود را انجام نمی‌دهند با شیوه مناسب تذکر می‌دهد.
- 10- موفقیت‌های جامعه خود را در صحنه‌های بین‌المللی ارج می‌نهد.
- 11- با معنی ایثار آشنا است و در موقع لزوم از خودگذشتگی نشان می‌دهد.
- 12- در برابر خدمت دیگران قدرشناس است و از آنها تشکر می‌کند.
- 13- نقش زن و مرد را در خانواده و اجتماع می‌داند.
- 14- خدمت کردن به مردم و میهن را وظیفه می‌داند.

#### زیستی:

- 1- کارکرد و وظایف اعضای بدن را می‌شناسد و تناسب آنها را حفظ می‌کند.
- 2- با بهداشت فردی و اجتماعی آشنا است و آن را رعایت می‌کند.
- 3- در حفظ و احیای محیط زیست کوشش می‌کند.
- 4- برای حفظ سلامتی خود ورزش می‌کند و در رشته ورزشی مورد علاقه خود دارای مهارت نسبی است.
- 5- با کمک‌های اولیه آشنایی دارد و می‌تواند از آنها در مواقع لزوم استفاده کند.
- 6- برخی از بیماری‌ها و عوامل بیماری‌زا را می‌شناسد و راههای پیشگیری از آنها را می‌داند.
- 7- نقش تغذیه را در حفظ سلامت بدن می‌داند و با تغذیه مناسب سلامتی خود را حفظ می‌کند.

#### سیاسی:

- 1- سلسله مراتب حاکمیت در نظام جمهوری اسلامی را می‌داند.
- 2- تفاوت حکومت دینی مبتنی بر ولایت فقیه را با سایر حکومت‌ها می‌داند.
- 3- با تاریخ سیاسی ایران معاصر و مبارزات سیاسی بنیانگذار جمهوری اسلامی آشنایی دارد.
- 4- نسبت به سرنوشت مسلمانان جهان حساس است.
- 5- راههای حفظ استقلال، آزادی و عدم وابستگی را می‌شناسد.
- 6- با فعالیتهای سیاسی و شیوه مبارزه پیامبران و ائمه معصومین (ع) در دفاع از حق، آشنا است.
- 7- دارای روحیه سلحشوری و دفاع از کیان کشور اسلامی است.
- 8- با انتخابات و نقش آرای عمومی در جامعه آشنا است.
- 9- در مواجهه با تبلیغات دشمنان میهن اسلامی از خودهوشیاری نشان می‌دهد.
- 10- اهمیت وحدت و امنیت ملی را درک می‌کند.
- 11- نقش مردم و دین را در حکومت می‌داند.

#### اقتصادی:

- 1- ارزش کار را برای بهبود وضعیت فردی و اجتماعی می‌داند.
- 2- در حفظ وسایل خود می‌کوشد و با ترمیم آنها حداکثر استفاده را از آنها می‌کند.
- 3- اهمیت آمادگی برای کار بیشتر و پرهیز از راحت‌طلبی را در پیشرفت اقتصادی جامعه می‌داند.

- 4- نسبت به حفظ و توسعه منابع اقتصادی ملی و منطقه‌ای خود حساس است.
  - 5- مالکیت دیگران را محترم می‌شمارد و نسبت به رعایت آن حساس است.
  - 6- به نقش مشاغل و حرف در زندگی فردی و اجتماعی آگاه است.
  - 7- منابع اقتصادی کشور و محیط زندگی خود را می‌شناسد و نقش آن را در رفاه عمومی می‌داند.
  - 8- احکام اقتصادی اسلام را می‌داند و در حد وظیفه به آنها پایبند است.
  - 9- برای حمایت از تولیدات داخلی استفاده از آنها را بر کالاهای مشابه خارجی ترجیح می‌دهد.
  - 10- به مشارکت در فعالیتهای اقتصادی علاقه‌مند است.
- موضوع:** اهداف دوره راهنمایی تحصیلی در ششصد و چهل و هفتمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/2/29 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.



## اهداف دوره متوسطه

جلسه 647 تاریخ 1379/2/29 - شماره ابلاغ 120/903 تاریخ 1379/3/16

در راستای رسالت و مأموریت آموزش و پرورش و جهت‌دهی به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان بر پایه تعالیم و دستورات دین مبین اسلام، اهداف دوره متوسطه به شرح زیر تعیین می‌شود. مدیران، برنامه‌ریزان و همه افرادی که در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان نقشی بر عهده دارند، مکلفند در برنامه‌ریزی امور، سازماندهی فعالیتها و انجام وظایف مربوط به گونه‌ای اقدام نمایند که تا پایان دوره تحصیلی دستیابی دانش‌آموزان به اهداف تعیین شده ممکن باشد.<sup>1</sup>

### اعتقادی:

- 1- به اصول اعتقادی و مبانی دینی و احکام اسلامی پای‌بند است.
- 2- با سیر تکاملی ادیان آشنا است و از اصول اعتقادی خود با استدلال دفاع می‌کند.
- 3- در کارها با اتکال به خداوند و با اعتماد به او عمل می‌کند.
- 4- با زندگی انبیاء و ائمه معصومین (ع) آشنا است و رفتار آنان را الگو قرار می‌دهد.
- 5- با فلسفه تولی و تبری آشنایی دارد و نسبت به رعایت آن از خود حساسیت نشان می‌دهد.
- 6- حاکمیت ولایت فقیه را یک اصل قطعی اسلام می‌داند و قدرت تبیین و استدلال در مورد آن را دارد.
- 7- با زندگی اولیاء دین، بزرگان و شخصیت‌های اسلامی آشنا است و از تجارب آنها در زندگی خود بهره می‌جوید.
- 8- نماز را ستون دین دانسته و نماز را اول وقت می‌خواند.

1- رعایت اصول 12 و 13 قانون اساسی برای اقلیت‌های دینی الزامی است.

- 9- تا آنجا که ممکن است قرآن تلاوت می‌کند و با مفاهیم و تفاسیر برخی آیات آشنا است.
- 10- از رساله عملیه استفاده می‌کند.
- 11- برای زندگی دنیوی و اخروی خود برنامه‌ریزی می‌کند.
- 12- انجام آگاهانه تکلیف در برابر خداوند را وظیفه می‌داند.
- 13- آمر به معروف و ناهی از منکر است.
- 14- روحیه جهادگری دارد و شهادت را سعادت می‌داند.
- 15- به انجام مستحبات رغبت نشان می‌دهد و از مکروه پرهیز می‌کند.
- 16- حضور در مسجد و شرکت در محافل و مراسم مذهبی و اجتماعی را وظیفه دینی می‌داند.

#### اخلاقی:

- 1- از عوامل گناه و لغزش دوری می‌جوید.
- 2- ارزشها و ضدارزشها را تشخیص می‌دهد و به پاسداری از ارزشها پای‌بند است.
- 3- از توانایی‌های خود به درستی استفاده می‌کند.
- 4- در رفتار و گفتار خود به رعایت حیا و عفت پای‌بند است.
- 5- اطاعت از والدین را وظیفه خود می‌داند و دیگران را نیز به اطاعت از آنها تشویق می‌کند.
- 6- برای انجام کارهای خود برنامه‌ریزی می‌کند.
- 7- انجام کار خیر را در راه خدا عبادت می‌شمارد.
- 8- افکار و اعمال ناپسند را در شأن خود نمی‌داند و از انجام آن خودداری می‌کند.
- 9- از لباسهای مناسب اسلامی و ایرانی استفاده می‌کند.
- 10- با دوراندیشی آینده‌بهتری می‌سازد.
- 11- موازین دین و اجتماع را در آراستگی ظاهری رعایت می‌کند و نسبت به ترویج آن اهتمام دارد.
- 12- دیگران را با تواناییهایشان می‌شناسد و عیب‌جویی را یک ضد ارزش می‌داند.
- 13- انتقادپذیری و نقد توأم با حسن‌نیت را با اهمیت و زمینه پیشرفت می‌داند.
- 14- کمک به دیگران را بر کمک خواستن از آنها ترجیح می‌دهد و در ترویج روحیه اقدام شخصی می‌کوشد.
- 15- برای پیشرفت کشور و راحتی هموطنانش تلاش می‌کند و آسایش و امنیت مردم را نتیجه وحدت و یکپارچگی می‌داند.
- 16- رفتار و اعمال خود را بر پایه عقل و فکر ارزشیابی و انتخاب می‌کند.
- 17- رفتاری متعادل دارد و به احساسات خود مسلط است.
- 18- قوانین و مقررات را رعایت می‌کند و در ترویج آن می‌کوشد.

#### علمی و آموزشی:

- 1- پدیده‌های ساده علمی، تجربی و محیطی و ارتباط آنها را درک می‌کند.

- 2- در حوزه‌های علوم طبیعی، اجتماعی و انسانی اطلاعات کافی دارد و می‌تواند در زندگی از آنها استفاده کند.
- 3- کتاب‌های نوشته شده به زبان فارسی را روان می‌خواند و به این زبان خوب تکلم می‌کند.
- 4- آیین نگارش فارسی را می‌داند و می‌تواند به این زبان، نامه، گزارش و مقاله بنویسد.
- 5- در استفاده از ریاضیات برای حل مسائل خود و جامعه مهارت دارد.
- 6- زبان عربی را در سطح درک معنی برخی از سوره قرآن و احادیث و اذکار نماز و دعاهای متداول می‌داند و از دانش خود در زبان عربی برای فهم بهتر متون ادب فارسی استفاده می‌کند.
- 7- با حداقل یک زبان خارجه در حد توانایی ارتباط با دیگران آشنایی دارد.
- 8- ارزش اطلاعات همه‌جانبه و صحیح را می‌داند و در استفاده از ابزارهای جدید ارتباطی مهارت دارد.
- 9- برای زندگی و کار در جامعه و تحصیل در دوره‌های بالاتر مهارت‌های لازم را دارد.
- 10- با اعتقاد به تأثیر علم در انجام درست کارها فناوری مناسب را به خدمت می‌گیرد.
- 11- با توجه به توانایی‌های خود و نیاز جامعه می‌تواند انتخاب شغل نماید.
- 12- جریان یادگیری خود را هدایت می‌کند.
- 13- به تفکر و مباحثه علاقه‌مند است و با روش تحقیق آشنایی عملی دارد.

### فرهنگی هنری:

- 1- برای فراگیری هنر مورد علاقه خود، تلاش می‌کند.
- 2- دستاوردهای فرهنگی هنری جامعه ایرانی را جزیی از هویت ملی خویش می‌داند.
- 3- جنبه‌هایی از هنر مورد علاقه خود را در انجام فعالیتها به کار می‌بندد و زیباترین لحظه‌ها و پدیده‌ها را به کمک هنر ثبت می‌کند.
- 4- به شناخت خصوصیات برجسته هنری و فرهنگی ملل علاقه‌مند است و در نقد آنها از تجارب و دستاوردهای فرهنگی کشور خود و دیگر کشورها استفاده می‌کند.
- 5- با مفاخر فرهنگ و هنر آشنا است و از آنها استفاده می‌کند.
- 6- به مطالعه تاریخ و فرهنگ و تمدن اسلام، ایران و جهان علاقه‌مند است.
- 7- به زبان و لهجه بومی و محلی خود علاقه‌مند است.
- 8- آثار هنری و فرهنگی را ارزیابی و فرهنگ و هنر اصیل را تشخیص می‌دهد.
- 9- به نقش مهم زبان فارسی در ایجاد ارتباط و وحدت فکری و فرهنگی ایرانیان واقف و با آثار برجسته ادب فارسی مانوس است.

### اجتماعی:

- 1- برای تقویت ارتباطات عاطفی و اجتماعی اعضای خانواده، همسایگان و دوستان تلاش می‌کند.
- 2- با ارزش صله ارحام آشنا است و خانواده را به انجام آن تشویق می‌کند.
- 3- اهمیت تشکیل خانواده را می‌داند و با ویژگی‌های خانواده متعادل آشنا است.



- 4- خداوند را منشاء حق و عدالت می‌داند و در برقراری حق و عدالت تلاش می‌کند.
- 5- برای حفظ و توسعه یکپارچگی در اجتماع، تلاش می‌کند.
- 6- نسبت به دیگران خیرخواه است و آنان را از انجام کارهای نادرست نهی می‌کند.
- 7- مصالح جامعه را بر مصالح فردی ترجیح می‌دهد و قانون را برتر از تمایلات فردی و گروهی می‌داند و آن را رعایت می‌کند.
- 8- به رعایت حقوق دیگران پای‌بند است.
- 9- در فعالیت‌های اجتماعی آگاهانه و با علاقه‌مندی شرکت می‌کند.
- 10- مسئولیت‌های افراد را در اجتماع درک می‌کند و نسبت به آنها از خود رفتار مناسب نشان می‌دهد.
- 11- در ارتباط با نظرات و عقاید دیگران باسعه صدر برخورد می‌کند.
- 12- با برنامه‌های توسعه آشنا است و برای تحقق اهداف آن می‌کوشد.
- 13- ایشار را ارزش می‌داند و هر زمان مصالح جامعه اسلامی اقتضا کند از خودگذشتگی نشان می‌دهد.
- 14- در راه خدمت به میهن و مردم داوطلب بوده و از خودگذشتگی نشان می‌دهد.

#### زیستی:

- 1- کارکرد و وظایف اعضای بدن را می‌شناسد و با انجام فعالیت‌های ورزشی، سلامت و تناسب آنها را حفظ می‌کند.
- 2- با بهداشت فردی و اجتماعی و روانی و تأثیر آنها بر سلامت جامعه آشنا است و اصول آن را رعایت می‌کند.
- 3- در حفظ و احیای محیط زیست فعالانه مشارکت می‌کند.
- 4- برای ارتقاء سطح خود در رشته ورزشی مورد علاقه تلاش می‌کند.
- 5- با کمک‌های اولیه آشنایی دارد و در مواقع بروز حوادث می‌تواند به یاری آسیب‌دیدگان بشتابد.
- 6- علائم برخی از بیماری‌ها و راه‌های پیشگیری و درمان آنها را می‌داند.

#### سیاسی:

- 1- مبانی حاکمیت در نظام جمهوری اسلامی ایران را می‌داند و به آن اعتقاد دارد.
- 2- نظام‌های حکومتی جهان را می‌شناسد و آن را نقد می‌کند.
- 3- آثار مثبت حکومت دینی و ولایت فقیه را در سعادت دنیا و آخرت می‌فهمد.
- 4- با جغرافیای سیاسی ایران و کشورهای اسلامی آشنا است و تفاوت‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی آنها را می‌داند.
- 5- برای حفظ استقلال، آزادی و عدم وابستگی از خود گذشته و ثابت قدم است.
- 6- با قانون اساسی و اصول آن آشنا است.
- 7- روحیه سلحشوری دارد و برای حفظ کیان اسلام و ایران از خودگذشتگی نشان می‌دهد.
- 8- با شیوه‌های استعمار نوین آشنا است و راه‌های مقابله با آن را می‌داند.
- 9- شیوه‌های تبلیغی دشمنان را می‌شناسد و در مقابل آنها عکس‌العمل مناسب نشان می‌دهد.

- 10- حفظ وحدت و یکپارچگی جامعه را لازمه امنیت ملی می‌داند و برای تحقق آن تلاش می‌کند.
- 11- برای ایجاد زمینه‌های وحدت مسلمین و رهایی مستضعفین احساس مسئولیت می‌کند.
- 12- به انجام فعالیتهای سیاسی به عنوان تکلیف دینی و ملی پای‌بند است و مسایل سیاسی را تحلیل می‌کند.
- 13- با معنای انتظار آشنا است و وظایف مسلمین را در زمان غیبت از لحاظ مبارزات سیاسی می‌داند.

### اقتصادی:

- 1- کار را عبادت می‌شمارد و از تن‌پروری و راحت‌طلبی دوری می‌جوید.
  - 2- از وسایل خود به خوبی نگهداری می‌کند و از تجمل‌گرایی و مصرف‌زدگی دوری می‌جوید.
  - 3- با عشق و علاقه، پیگیر و سخت‌کوش وظایف شغلی خود را به خوبی و درست انجام می‌دهد.
  - 4- با منابع اقتصادی کشور، منطقه و جهان آشنایی دارد و برای توسعه آنها تلاش می‌کند.
  - 5- حقوق مالکیت فردی و اجتماعی را می‌داند و رعایت می‌کند.
  - 6- مشاغل مولد و مشروع جامعه خود را می‌شناسد و برای دستیابی به آنها تلاش می‌کند.
  - 7- برای ارتقاء سطح اقتصادی خانواده تلاش می‌کند.
  - 8- احکام اقتصادی اسلام را می‌داند و در حد وظیفه به آنها پای‌بند است.
  - 9- راههای کسب و استمرار استقلال اقتصادی کشور را می‌داند.
  - 10- منابع مادی و ثروت‌های ملی را از آن خداوند و متعلق به همه نسل‌ها می‌داند.
  - 11- در فعالیتهای اقتصادی از علم اقتصاد استفاده می‌کند.
  - 12- برای تقویت استقلال اقتصادی کشور، استفاده از تولیدات داخلی را در مقایسه با کالاهای مشابه خارجی افتخار می‌داند و در ترویج آن می‌کوشد.
  - 13- مشارکت در فعالیتهای اقتصادی را وظیفه الهی، انسانی و ملی می‌داند.
- موضوع:** اهداف دوره متوسطه در ششصد و چهل و هفتمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/2/29 به تصویب رسید. صحیح است، به موردا اجرا گذاشته شود.



# اساسنامه‌ها

## اساسنامه دوره پیش دبستانی

جلسه 699 - تاریخ 1382/11/28 - شماره ابلاغ 120/8545/8 تاریخ 82/12/6

### مقدمه:

نظر به نقش و اهمیت آموزشهای پیش از دبستان در فراهم کردن زمینه‌های رشد و آماده‌سازی کودکان برای ورود به مدرسه، به استناد مصوبه چهارصد و بیست و دومین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی تاریخ 77/4/16 مبنی بر طرح مسائل آموزش پیش از دبستان در شورای عالی آموزش و پرورش و همچنین قانون تاسیس مدارس غیرانتفاعی مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ 1367/3/5 که آموزش و پرورش را مسئول صدور مجوز و نظارت بر فعالیتهای این مراکز - از جمله کودکانستانها - معرفی نموده، ایجاد هماهنگی و همسویی در خصوص فعالیتهای مراجع متعدد این عرصه از سوی وزارت آموزش و پرورش، یک ضرورت است. بنابراین اساسنامه دوره پیش دبستانی به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

### ماده 1- تعریف دوره پیش دبستانی

دوره پیش دبستانی به دوره دو ساله‌ای اطلاق می‌شود که کودکان گروه سنی 4 تا 6 سال را تحت پوشش برنامه‌های تربیتی قرار می‌دهد. تبصره - در صورت عدم تأمین امکانات موردنیاز، اجرای دوره مذکور به صورت یکساله بلامانع است.

### ماده 2- اهداف کلی دوره پیش دبستانی

- 1- پرورش قابلیت‌های جسمانی و ذهنی، هماهنگ‌سازی و رشد مهارت‌های حرکتی کودکان.
- 2- کمک به رشد عاطفی کودکان، افزایش حس اعتماد به نفس، درک شرایط محیطی و تقویت درک زیباییها.
- 3- فراهم ساختن زمینه علاقه و احساس شادی از مشارکت در فعالیتهای گروهی.
- 4- تقویت علاقه به ارزش‌های دینی، اخلاقی و هویت ملی.
- 5- ایجاد رفتارهای مطلوب فردی و اجتماعی در کودکان متناسب با سن آنان.

### ماده 3- اصول حاکم بر آموزش و پرورش دوره پیش دبستانی:

- در برنامه‌ها و فعالیتهای دوره پیش دبستانی اصول زیر مورد توجه قرار می‌گیرد:
- 1- رعایت تفاوت‌های فردی و توجه به شرایط فرهنگی و بومی کودکان
  - 2- توجه به ویژگی‌های مراحل رشد و پرورش حواس گوناگون کودکان
  - 3- اولویت دادن به بازی و فعالیتهای نشاط‌آور و پرهیز از روش‌های آموزش انتزاعی و حافظه‌مدار
  - 4- هماهنگی و همسویی با اهداف دوره ابتدایی

### ماده 4- دوره پیش دبستانی در نظام آموزش و پرورش کشور به صورت‌های زیر تشکیل می‌شود:

- الف - دولتی با مشارکت مردم
- ب - غیردولتی براساس قوانین مربوط

**تبصره 1-** دوره پیش‌دبستانی توسط اشخاص حقوقی و حقیقی با اخذ مجوز از وزارت آموزش و پرورش تشکیل می‌شود. تأسیس این‌گونه مراکز قبل از کسب مجوز از وزارت آموزش و پرورش ممنوع می‌باشد.

**تبصره 2-** کلیه مراکز پیش‌دبستانی دایر موظفند از تاریخ ابلاغ دستورالعمل‌های اجرایی این اساسنامه حداکثر ظرف مدت یک سال از وزارت آموزش و پرورش مجوز دریافت کنند.

**ماده 5-** راهنمای برنامه آموزشی و پرورشی دوره پیش‌دبستانی توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد. در چارچوب راهنمای مذکور مواد آموزشی به صورت غیرمتمرکز تهیه می‌شود.

**ماده 6-** تعیین صلاحیت‌های نیروی انسانی و استانداردهای فضا، تجهیزات و مواد آموزشی دوره پیش‌دبستانی و نظارت بر حسن اجرای فعالیت‌های آموزشی و پرورشی این دوره به عهده‌ی وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

**تبصره -** وزارت آموزش و پرورش وظیفه‌ی مدیریت تامین نیروی انسانی مورد نیاز دوره‌ی پیش‌دبستانی را با استفاده از ظرفیت‌های مراکز آموزشی بخش‌های دولتی و غیردولتی برعهده دارد.

**ماده 7-** دستورالعمل‌های اجرایی این مصوبه ظرف مدت سه ماه توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

**موضوع:** اساسنامه دوره پیش‌دبستانی در ششصد و نود و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1382/7/28 به تصویب رسید. صحیح است به مورد اجرا گذاشته شود.



**اساسنامه مدارس ورزش<sup>۱</sup>**  
جلسه 724 تاریخ 1384/4/25 - شماره ابلاغ 120/1292 تاریخ 1384/6/1

**مقدمه:**

به منظور فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای استعدادیابی و تقویت مهارت‌های آن دسته از دانش‌آموزانی که توانایی‌های بالقوه ورزشی دارا هستند و در راستای اجرای بند 1 ماده 117 قانون برنامه چهارم توسعه کشور و الزامات مندرج در سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور مبنی بر تقویت ورزش پرورشی و قهرمانی، مدارس ورزش در دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه و پیش‌دانشگاهی براساس مفاد این اساسنامه تاسیس می‌شوند.

**فصل اول - تعریف:**

**ماده 1- مدارس ورزش** به مدارسی اطلاق می‌شود که در آن دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند علاوه بر برنامه رسمی دوره‌های مختلف تحصیلی، مهارت‌های ورزشی را با رعایت مفاد این اساسنامه فرا می‌گیرند.

- 1- برابر ماده واحده مصوب جلسه 873 تاریخ 91/7/11 "در راستای تحقق مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مبنی بر ارتقای نقش تربیت بدنی در سلامت جسمانی، نشاط و تقویت اراده دانش‌آموزان و با توجه به ضرورت گسترش مدارس ورزش و ارزشیابی جامع و یکپارچه از آنها، شورای عالی آموزش و پرورش بنا به درخواست وزارت آموزش و پرورش مقرر می‌دارد: اجرای آزمایشی اساسنامه مدارس ورزش موضوع مصوبه هفتصد و بیست و چهارمین جلسه ی شورای عالی تاریخ 84/4/25 در سال های 91-92 و 92-93 با رعایت موارد زیر اصلاح و تمدید شود.
- 1- تعداد مدارس ورزش موضوع ماده 21 اساسنامه مذکور، در چارچوب سیاست ها و استانداردهای رشته های ورزشی و متناسب با شرایط و امکانات هر منطقه، از سوی معاونت تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش تعیین می شود.
- در توزیع جغرافیایی مدارس بین مناطق، رعایت توازن در جنسیت (دخترانه و پسرانه) و برنامه مهارت های ورزشی مصوب الزامی خواهد بود، به گونه ای که در هر منطقه آموزشی با توجه به استعداد دانش آموزان و شرایط و امکانات منطقه، حداقل یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه ورزش دایر شود.
- 2- مدارس دولتی و غیر دولتی که به تشخیص اداره کل آموزش و پرورش استان از استانداردهای لازم برخوردارند، می توانند در چارچوب مفاد اساسنامه مدارس ورزش و با اخذ مجوز از معاونت تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش، نسبت به پذیرش دانش آموز اقدام کنند.
- 3- راهنمای برنامه درسی و راهنمای تولید محتوای آموزشی و تربیتی این مدارس توسط سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و با همکاری معاونت تربیت بدنی و سلامت و در چارچوب سند برنامه درسی ملی حداکثر ظرف مدت یک سال تهیه و برای تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارسال خواهد شد.
- 4- به منظور توسعه کمی و کیفی تربیت بدنی و ورزش در مدارس - به ویژه در مدارس ورزش - و جلب مشارکت موثر وزارت ورزش و جوانان، شهرداری ها و سایر نهادهای مرتبط، شورای مرکزی ورزش مدارس با مسئولیت معاون تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش تشکیل می شود. ترکیب اعضا و وظایف این شورا با تایید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.
- 5- وزارت آموزش و پرورش موظف است نتایج اقدامات مقرر در بندهای 6، 17 و 22 اساسنامه و این مصوبه را حداکثر ظرف مدت 6 ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش دهد.
- 6- تصویب و اجرای دائمی اساسنامه مذکور منوط به ارائه گزارش ارزشیابی موضوع ماده 21 اساسنامه خواهد بود."

## فصل دوم - اهداف:

**ماده 2-** هدف از تأسیس این مدارس علاوه بر اهداف دوره‌های تحصیلی نظام آموزش و پرورش کشور عبارت است از:

**الف:** فراهم ساختن شرایط لازم برای شناخت، رشد و شکوفایی استعدادهای ورزشی دانش‌آموزان مستعد

**ب:** ایجاد زمینه مناسب برای رشد و توسعه ورزش قهرمانی

## فصل سوم - مؤسس و شرایط تأسیس:

**ماده 3-** این مدارس براساس قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی و یا به صورت دولتی (وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمانها و مراکز غیروابسته) با رعایت ضوابط و مقررات زیر، راه‌اندازی می‌شود.

**تبصره -** مدارسی که به صورت هیأت امنایی براساس آیین‌نامه گسترش مشارکت‌های مردمی اداره می‌شوند در صورت دارا بودن شرایط و امکانات لازم برابر دستورالعمل مربوط، می‌توانند از مفاد این اساسنامه استفاده کنند.

**ماده 4-** اشخاص حقیقی و حقوقی (دولتی و غیردولتی) که مجوز تأسیس این مدارس را با رعایت مقررات مربوط از وزارت آموزش و پرورش دریافت می‌کنند، مؤسس نامیده می‌شوند.

## فصل چهارم - شرایط راه‌اندازی مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمانها و مراکز غیر وابسته به آموزش و پرورش

**ماده 5 -** مؤسس می‌تواند پس از اخذ مجوز در هر منطقه از کشور که امکانات آموزشی، پرورشی و ورزشی را برابر دستورالعملی که وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌کند، دارا باشد نسبت به تأسیس مدرسه در دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه اقدام نماید.

**ماده 6 -** فضای آموزشی و ورزشی موردنیاز برای تشکیل کلاس‌های درسی، ورزشی، امور اداری، خدماتی، کتابخانه و سایر خدمات و همچنین نیروی انسانی آموزشی - اداری و خدماتی این مدارس برابر ضوابط مربوط خواهد بود.

**ماده 7-** این مدارس برای دختران و پسران به صورت جداگانه تأسیس خواهد شد.

**ماده 8 -** مدرسه بر اساس ضوابط آموزشی، پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش زیر نظر مؤسس و با مسئولیت مدیر مدرسه اداره می‌شود.

**تبصره:** مؤسس و مدیر مدرسه در برابر وزارت آموزش و پرورش مسئولیت خواهند داشت.

**ماده 9-** تأمین کارکنان اداری، آموزشی، پرورشی و ورزشی با رعایت درجه‌بندی و ضوابط پست‌های سازمانی مدارس دوره‌های تحصیلی ذی‌ربط در وزارت آموزش و پرورش و سایر منابع موردنیاز، برعهده مؤسس خواهد بود.

**تبصره:** مؤسس می‌تواند برابر آیین‌نامه مأموریت‌های قانون استخدام کشوری، با موافقت وزارت آموزش و پرورش از دبیران و کارمندان آموزش و پرورش به صورت مأمور استفاده کند.

**ماده 10-** مدیر این مدارس با رعایت مفاد مصوبه شرایط احراز مدیریت مدارس منصوب می‌شود.

**ماده 11-** مؤسس می‌تواند با اخذ مجوز از سازمان آموزش و پرورش استان، مدرسه را (به استثنای دوره ابتدایی) برابر مقررات به صورت شبانه‌روزی اداره نماید.

**ماده 12-** مجوز تأسیس این مدارس قابل واگذاری و یا انتقال به غیر نمی‌باشد.

**ماده 13-** در صورت عدم رعایت قوانین و ضوابط توسط اینگونه مدارس، مراتب از طریق مدیریت آموزش و پرورش منطقه به سازمان آموزش و پرورش استان گزارش و در صورت نیاز مطابق دستورالعمل مربوط نسبت به لغو مجوز صادره اقدام خواهد شد.

### **فصل پنجم - شرایط پذیرش دانش‌آموزان:**

**ماده 14-** داوطلبین ورود به این مدارس باید حائز شرایط زیر باشند:

**الف:** داشتن شرایط عمومی ثبت‌نام طبق ضوابط وزارت آموزش و پرورش

**ب:** احراز شرایط لازم در معاینات پزشکی

**ج:** کسب امتیازات لازم در آزمون‌های عملی

**تبصره -** دانش‌آموزانی که به عضویت تیم‌های ملی در تمام سطوح در می‌آیند از شرکت در آزمون عملی رشته مربوط معاف هستند.

### **فصل ششم - برنامه آموزشی طول دوره و ارزش تحصیلی**

**ماده 15-** میزان ساعت درس تربیت بدنی در برنامه درسی اینگونه مدارس برابر جدول پیوست افزایش می‌یابد و دانش‌آموزان علاوه بر دروس مندرج در جداول برنامه‌های درسی دوره‌های مختلف تحصیلی، مهارت‌های مختلف ورزشی را نیز آموزش می‌بینند.  
**تبصره:** برنامه مهارت‌های ورزشی این مدارس توسط وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می‌شود.

**ماده 16-** ارزشیابی دروس در این مدارس برابر آیین‌نامه آموزشی و امتحانات دوره‌های تحصیلی مربوط می‌باشد.

**تبصره 1-** نمره درس تربیت بدنی دانش‌آموزان به صورت زیر محاسبه می‌گردد:

یک چهارم درس + سه چهارم نمره = نمره درس تربیت بدنی

تربیت بدنی عمومی مهارت‌های ورزشی

پس از برگزاری امتحانات پایانی هر پایه تحصیلی، دانش‌آموزی مجاز به ادامه تحصیل در این مدرسه می‌باشد که نمره درس تربیت بدنی وی کمتر از 14 نباشد.

**تبصره 2-** در صورتی که دانش‌آموزی به تشخیص شورای مدرسه، امکان شرکت در کلاس‌های مهارت‌های ورزشی را از دست بدهد، نمره وی همانند دانش‌آموزان مدارس عادی محاسبه و در کارنامه درج می‌گردد. این‌گونه دانش‌آموزان باید در سال تحصیلی بعد در مدارس عادی ادامه تحصیل دهند.

**ماده 17-** شرایط و ضوابط اختصاصی مدیر و معلمان دروس تخصصی ورزش طبق دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.



### فصل هفتم - سایر امور:

- ماده 18-** نظارت مستمر بر فعالیتهای اینگونه مدارس و ارزشیابی از عملکرد آن به عهده مدیریت آموزش و پرورش منطقه مربوط و سایر مراجع ذیربط خواهد بود.
- ماده 19-** مواردی که در این اساسنامه به آن اشاره نشده است، تابع مقررات مورد عمل در وزارت آموزش و پرورش می باشد.
- ماده 20-** دستورالعمل اجرایی لازم توسط وزارت آموزش و پرورش در حدود مقررات تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش، ابلاغ خواهد شد.
- ماده 21-** این اساسنامه از سال تحصیلی 84\_85 به مدت سه سال به صورت آزمایشی در تعداد 60 مدرسه در دوره های مختلف تحصیلی در سراسر کشور اجرا می شود. پژوهشگاه تعلیم و تربیت پس از انقضای مهلت اجرای آزمایشی، گزارشی از نتایج اجرا برای اتخاذ تصمیم به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه می نماید.
- ماده 22-** سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی با همکاری معاونت تربیت بدنی و تندرستی در طول اجرای آزمایشی این اساسنامه، مطالعه لازم را برای تغییر در جداول ساعات درسی هفتگی این مدارس متناسب با اهداف این اساسنامه انجام می دهد. گزارش این مطالعه پس از انقضای اجرای آزمایشی در شورای عالی آموزش و پرورش مطرح خواهد شد.
- موضوع:** اساسنامه مدارس ورزش در هفتصد و بیست و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 84/4/25 به تصویب رسید.

### برنامه مهارت های ورزشی دوره های مختلف تحصیلی مدارس ورزش

ردیف	پایه تحصیلی	دوره تحصیلی	تعداد جلسه در هفته	رشته ورزشی
1	اول	ابتدایی	4	شنا و ژیمناستیک
2	دوم	ابتدایی	4	شنا و ژیمناستیک
3	سوم	ابتدایی	6	شنا و ژیمناستیک و دو و میدانی
4	چهارم	ابتدایی	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
5	پنجم	ابتدایی	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
6	اول	راهنمایی	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
7	دوم	راهنمایی	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
8	سوم	راهنمایی	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
9	اول	متوسطه	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
10	دوم	متوسطه	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
11	سوم	متوسطه	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران
12		پیش دانشگاهی	6	تمام رشته های ورزشی دارای فدراسیون در ایران



## اساسنامه مدارس شبانه‌روزی

جلسه 634 تاریخ 1378/1/19 - شماره ابلاغ 120/668/1 تاریخ 1378/3/3

### مقدمه:

به منظور توسعه امکانات آموزشی و پرورشی و ایجاد فرصت تحصیلی برای دانش‌آموزان روستاهای پراکنده و کم‌جمعیت و همچنین توسعه آموزشهای فنی و حرفه‌ای در رشته‌هایی که نیاز به حضور مستمر و مداوم دانش‌آموز دارد مدارس شبانه‌روزی با رعایت مفاد این اساسنامه تأسیس می‌گردد.

### فصل اول - کلیات:

**ماده 1-** در مدرسه شبانه‌روزی حضور دانش‌آموزان با برنامه‌ای مشخص به صورت تمام‌وقت (24 ساعت در شبانه‌روز) خواهد بود.

### ماده 2- اهداف:

در مدارس شبانه‌روزی علاوه بر اهداف عمومی آموزشی و پرورشی، تحقق هدفهای زیر دنبال می‌شود:

- 1- افزایش درصد پوشش تحصیلی دانش‌آموزان روستایی، عشایری و مناطق محروم و جلوگیری از هدر رفتن استعدادها و تواناییهای نوجوانان مناطق مذکور.
  - 2- ارتقاء سطح کیفی آموزش و کاهش افت تحصیلی.
  - 3- فراهم کردن زمینه‌های مناسب برای تربیت دانش‌آموزان با بهره‌گیری از اوقات فراغت آنان.
  - 4- پیشگیری از تبعات اخلاقی و اجتماعی ناشی از مهاجرت دانش‌آموزان روستایی به مراکز شهری.
  - 5- استفاده بهینه از نیروی انسانی و امکانات و اعتبارات آموزش و پرورش در مناطق کم‌جمعیت.
  - 6- فراهم کردن زمینه تربیت نیروی انسانی موردنیاز مناطق محروم و عشایری از بین دانش‌آموزان بومی.
- ماده 3 -** مواد درسی و برنامه و محتوای آموزشی و آیین‌نامه امتحانات مدارس شبانه‌روزی در هر دوره و رشته تحصیلی همانند مدارس عادی می‌باشد.
- تبصره -** مدارس شبانه‌روزی می‌توانند علاوه بر برنامه‌های مصوب تا سقف 6 ساعت در هفته متناسب با نیازهای محلی کلاسهای فوق برنامه اجرا نمایند.

### فصل دوم - شرایط و نحوه تأسیس:

**ماده 4-** در تأسیس مدارس شبانه‌روزی یا تبدیل مدارس عادی به این‌گونه مدارس، رعایت موارد زیرالزامی است:

- 1- محل مدرسه نسبت به سایر مدارس مرکزیت داشته باشد.
- 2- مدرسه دارای فضاهای آموزشی، پرورشی و امکانات و تجهیزات مناسب و موردنیاز شبانه‌روزی باشد.

3- در بدو تأسیس، ظرفیت پذیرش حداقل 80 دانش‌آموز را داشته باشد و بتوان ظرفیت آن را برای پذیرش حداقل 120 دانش‌آموز توسعه داد.

4- مدرسه در محلی تأسیس شود که تأمین نیروهای انسانی موردنیاز آن ممکن باشد.

**تبصره** - مناسب بودن محل، ساختمان، امکانات و تجهیزات مدارس شبانه‌روزی باید به تأیید مدیریت نوسازی و تجهیز مدارس استان برسد.

**ماده 5** - مدارس شبانه‌روزی دخترانه و پسرانه به صورت جداگانه تأسیس و اداره می‌شوند.

**ماده 6** - تأسیس مدرسه شبانه‌روزی به پیشنهاد اداره آموزش و پرورش منطقه، تأیید اداره کل استان و تصویب شورای آموزش و پرورش استان در چهارچوب ضوابط این اساسنامه و در قالب اعتبارات استانی انجام می‌گیرد.

### **فصل سوم - سازمان اداری و آموزشی و نحوه اداره مدارس شبانه‌روزی:**

**ماده 7** - مدارس شبانه‌روزی براساس ضوابط وزارت آموزش و پرورش زیر نظر اداره آموزش و پرورش مربوط و با مسئولیت مدیر مدرسه اداره می‌شوند.

**ماده 8** - مدیر، معاون و یا معاونین مدارس شبانه‌روزی برابر آیین‌نامه نحوه انتصاب مدیران و مسئولان آموزش و پرورش مصوب شورای عالی آموزش و پرورش منصوب خواهند شد.

**ماده 9** - اداره آموزش و پرورش محل موظف است با هماهنگی مدیر مدرسه شبانه‌روزی نسبت به تأمین کادر اداری، آموزشی و پرورشی با رعایت ضوابط و درجه‌بندی و پستهای سازمانی این مدارس اقدام نماید.

**تبصره** - درجه‌بندی و ضوابط پستهای سازمانی این مدارس توسط دفتر بودجه و تشکیلات با همکاری معاونتهای مربوط تهیه و پس از تأیید مراجع ذیربط ابلاغ خواهد شد.

**ماده 10** - کارکنان مدارس شبانه‌روزی دخترانه باید زن و کارکنان مدارس شبانه‌روزی پسرانه باید مرد و حتی‌المقدور متأهل باشند.

**تبصره** - در مدارس شبانه‌روزی دخترانه استفاده از کادر نگهداری، تأسیسات، آشپزخانه، راننده و باغبان مرد به شرط متأهل بودن بلامانع است.

**ماده 11** - مدارس شبانه‌روزی به صورت یک نوبتی دو هفته اداره می‌شوند.

### **فصل چهارم - شرایط پذیرش و تحصیل دانش‌آموز:**

**ماده 12** - دانش‌آموزانی در این‌گونه مدارس پذیرفته می‌شوند که دارای شرایط زیر باشند:

الف - داشتن شرایط مقرر در آیین‌نامه اجرایی مدارس.

ب - سکونت در روستا یا نقاط عشایری و عدم دسترسی به مدارس روزانه عادی و یا روستا مرکزی.

ج - داشتن سلامت جسمی بنا به گواهی پزشک معتمد آموزش و پرورش.

**تبصره** - ثبت‌نام دانش‌آموزان معلول جسمی مشروط بر اینکه معلولیت آنان مانع از انجام امور تحصیلی و شخصی نباشد، بلامانع است.

د - ارائه گواهی حسن اخلاق از محل تحصیل قبلی.

ه - موافقت کتبی ولی دانش‌آموز مبنی بر مشارکت فرزندش در کارهای مدرسه.

**ماده 13** - اداره آموزش و پرورش منطقه یا ناحیه می‌تواند نسبت به معرفی و ثبت‌نام دانش‌آموزی که فاقد برخی از شرایط ماده 12 است در مدرسه شبانه‌روزی اقدام کند

مشروط بر آنکه لزوم ثبت نام وی در این گونه مدارس توسط هسته مشاوره منطقه یا استان مورد توصیه و تأیید قرار گرفته باشد و پذیرش وی نیز موجب محرومیت دانش آموزان واجد شرط از دسترسی به مدرسه نشود.

**ماده 14-** چنانچه تعداد داوطلبان ادامه تحصیل در مدرسه شبانه روزی بیش از ظرفیت تعیین شده باشد، انتخاب افراد با توجه به اولویت‌هایی از قبیل بعد مسافت، سختی راه و میزان دسترسی و استعداد تحصیلی به مدارس عادی به تشخیص شورای مدرسه و با تأیید اداره آموزش و پرورش انجام می‌پذیرد.<sup>1</sup>

**ماده 15-** چنانچه دانش آموزی مردود شود می‌تواند یک سال دیگر در این گونه مدارس تحصیل نماید و در صورتی که مردودی دانش آموزی بیش از یک سال در طول دوره باشد ادامه تحصیل او در مدرسه شبانه روزی مجاز نیست.

**ماده 16-** کلیه دانش آموزان ملزم به رعایت آیین نامه انضباطی دانش آموزان و مقررات عمومی شبانه روزی می‌باشند. چنانچه دانش آموزی از مقررات مربوط سرپیچی نماید برابر آیین نامه انضباطی با وی رفتار خواهد شد.

#### فصل پنجم - سایر موارد:

**ماده 17-** هزینه‌های مربوط به تأسیس و اداره مدارس شبانه روزی از محل اعتبارات مصوب ادارات کل آموزش و پرورش استانها و کمکهای مردمی برابر ضوابطی که وزارت آموزش و پرورش تعیین می‌کند، تأمین می‌شود.

**تبصره -** کلیه وجوه دولتی یا وجوه دریافتی از اولیای دانش آموزان یا کمکهای مردمی و مؤسسات و سازمانها باید به حساب دولتی مدرسه شبانه روزی واریز شود و بر مبنای آیین نامه مربوط به مصرف برسد.

**ماده 18-** برنامه هفتگی مدارس شبانه روزی به صورت 5 روز در هفته اجرا می‌شود و مدرسه روزهای پنجشنبه و جمعه تعطیل است تا دانش آموزان امکان زندگی نزد خانواده‌های خود را داشته باشند. برای ایاب و ذهاب دانش آموزان تسهیلات لازم فراهم می‌شود.

**تبصره 1-** مدیر مدرسه می‌تواند با توجه به شرایط و امکانات و تأیید اداره آموزش و پرورش منطقه برنامه هفتگی مدرسه را به صورت 6 روز در هفته تنظیم و اجرا نماید.

**تبصره 2-** در تنظیم برنامه هفتگی باید به فعالیتهای ورزشی و فوق برنامه توجه کافی معمول گردد.

**تبصره 3-** برای دانش آموزانی که ایام تعطیلات در مدرسه می‌مانند فعالیتهای فوق برنامه مناسب با حضور سرپرست مدرسه شبانه روزی در نظر گرفته می‌شود.

**ماده 19-** مدیر مدرسه برای بازدید دانش آموزان مدارس شبانه روزی از کارگاهها، مؤسسات، کارخانجات، مزارع، باغهای نمونه و دامداریها تسهیلات لازم را پیش بینی و با رعایت مقررات مربوط اقدام می‌نماید.

1- به استناد مصوبه دویست و سی و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/6/15 که طی شماره 120/1734/8 تاریخ 79/6/29 ابلاغ شده است، دانش آموزان ایرانی مناطق محروم از جهت ثبت نام و ادامه تحصیل در مدارس شبانه روزی در اولویت خواهند بود. ثبت نام از دانش آموزان اتباع خارجی مقیم روستا با تشخیص شورای مدرسه شبانه روزی و تأیید اداره آموزش و پرورش منطقه بلامانع خواهد بود.

**ماده 20-** دستورالعمل اجرایی این اساسنامه توسط معاونت آموزشی با هماهنگی سایر معاونت‌های ذیربط تهیه و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.  
**موضوع:** اساسنامه مدارس شبانه‌روزی در ششصد و سی و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1378/1/19 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذارده شود.



### اساسنامه مدارس نمونه دولتی

جلسه 847 تاریخ 1390/6/10 - شماره ابلاغ 120/31258 تاریخ 1390/6/16

#### مقدمه:

به منظور فراهم آوردن زمینه رشد فزونی علمی و پرورشی دانش آموزان مستعد به ویژه دانش‌آموزانی که دسترسی کمتری به امکانات آموزشی و پرورشی مناسب دارند، مدارس نمونه دولتی مطابق مفاد این اساسنامه تاسیس و اداره می‌شود.

#### اهداف:

- 1- اهتمام ویژه به امر تربیت این دانش‌آموزان در تراز دانش‌آموزان شاخص در تعهد، ایمان و علاقه به نظام جمهوری اسلامی ایران،
- 2- ارائه نمونه‌ای مناسب برای سایر مدارس در ارتقای کیفیت آموزشی و پرورشی،
- 3- فراهم آوردن شرایط مناسب برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان مستعد،
- 4- ایجاد زمینه تربیت نیروی انسانی مورد نیاز مناطق کمتربرخوردار از میان دانش‌آموزان بومی - منطقه‌ای.

#### تعریف:

مدارس نمونه دولتی به واحدهای آموزشی و پرورشی در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه اطلاق می‌شود که با گزینش دانش‌آموزان مستعد و بهره‌گرفتن از معلمان کارآمد و مجرب و تأمین امکانات مناسب، زمینه ارتقای آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان را با اولویت مناطق کمتربرخوردار<sup>1</sup> فراهم می‌آورد.

#### فصل اول: شرایط و نحوه تاسیس

**ماده 1-** این مدارس در هر منطقه، ناحیه یا شهرستان در صورت وجود منابع، امکانات و زمینه مناسب (نیروی انسانی، تجهیزات، فضای آموزشی و دانش‌آموز) به پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش و موافقت معاونت آموزشی ذیربط تاسیس می‌شود.

**تبصره 1-** برنامه سالانه توسعه و گسترش مدارس نمونه دولتی متناسب با شرایط، منابع، امکانات و نیاز استان و با هماهنگی اداره کل آموزش و پرورش استان و با تأکید بر رعایت توازن در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه از سوی معاونت آموزشی ذیربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

**تبصره 2-** انحلال این مدارس در صورت عدم انطباق با ضوابط مندرج در این اساسنامه به پیشنهاد مدیر کل استان و تأیید معاونت آموزشی ذیربط خواهد بود.

<sup>1</sup> - مناطق کمتر برخوردار به مناطقی اطلاق می‌شود که محرومیت آنها به تصویب هیات دولت یا وزارت کشور رسیده باشد.

**ماده 2-** اولویت در تأسیس مدارس نمونه دولتی با مناطق کمتر برخوردار است .

#### **فصل دوم - سازمان آموزشی، تربیتی و اداری :**

**ماده 3-** به منظور رشد و توسعه کیفی مدارس نمونه دولتی، نیروی انسانی لازم در بخش های اجرایی و مدیریتی به ویژه مشاور مطابق ضوابط مربوط، به این مدارس اختصاص می یابد.

**ماده 4-** معاونان، مربیان، مشاوران، معلمان و هنر آموزان این مدارس از میان افراد متعهد و با تجربه ای که از عملکرد علمی و آموزشی موفق برخوردارند و حداقل سه سال سابقه خدمت در زمینه مربوط در آموزش و پرورش را دارند، انتخاب می شوند.

**ماده 5-** مدیران اینگونه مدارس علاوه بر داشتن شرایط احراز مدیریت مدارس و شرایط مندرج در ماده 4 این اساسنامه، باید دارای حداقل 2 سال سابقه مدیریت در دوره مربوط نیز باشند.

**ماده 6-** نصب و عزل مدیران این گونه مدارس به پیشنهاد اداره آموزش و پرورش محل و تأیید مدیرکل استان با ابلاغ رئیس منطقه صورت می گیرد. سایر کارکنان مدرسه، مطابق ضوابط به پیشنهاد مدیر مدرسه و با ابلاغ آموزش و پرورش منطقه انتخاب می شوند.

#### **فصل دوم: پذیرش دانش آموز و شرایط تحصیل**

**ماده 7-** دانش آموزان مدارس نمونه دولتی از بین فارغ التحصیلان مستعد پایان دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی با توجه به موارد زیر انتخاب می شوند.

1- ملاک پذیرش دانش آموزان در این مدارس، امتیازات حاصل از ارزیابی های رسمی دوران تحصیل و نتیجه آزمون ورودی خواهد بود.

2- امتحان ورودی پس از برگزاری امتحانات نوبت دوم (خرداد) برگزار خواهد شد.

3- دستورالعمل مربوط به شرایط شرکت در آزمون ورودی و نحوه برگزاری آن و ثبت نام پذیرفته شدگان، هر ساله توسط معاونت آموزشی ذیربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

4- برای تکمیل ظرفیت در پایه های میانی دوره های راهنمایی تحصیلی و متوسطه، انتخاب و ثبت نام دانش آموزان واجد شرایط بر اساس ضوابطی خواهد بود که توسط معاونت آموزشی ذیربط ابلاغ می شود.

**ماده 8-** برای دانش آموزان و هنرجویان مناطق کمتر برخوردار که رفت و آمد روزانه برای آنها مقدور نیست، مدارس نمونه دولتی به صورت شبانه روزی تأسیس و اداره خواهد شد که در این صورت، ضمن پیش بینی اعتبارات لازم، باید امکانات خوابگاهی و تغذیه نیز فراهم شود..

**ماده 9-** ادامه تحصیل در این مدارس منوط به فعالیت مثبت پرورشی و آموزشی دانش آموزانست.

#### **فصل سوم: نحوه فعالیت**

**ماده 10-** فضاهای آموزشی - پرورشی و خوابگاهی مدارس نمونه دولتی به تفکیک جنسیت به صورت مستقل تأسیس و اداره می شود.

**ماده 11-** به منظور تقویت خلاقیت، نوآوری و توسعه پژوهش های دانش آموزی در این مدارس، بخشی از ساعات هفتگی دروس به تشخیص شورای مدرسه در همان درس به این امر اختصاص می یابد. دانش آموزان این گونه مدارس در طول سال تحصیلی

- حداقل یک فعالیت پژوهشی را در راستای اهداف دوره و یا رشته تحصیلی مربوط به کمک دبیران و یا هنرآموزان خود انجام و به مدرسه ارائه می نمایند.
- ماده 12-** به منظور ایجاد زمینه رشد فرهنگی - اجتماعی، توسعه مشارکت های دانش آموزی، هسته های مطالعاتی و همچنین تحقق مدرسه محوری، مدیران مدارس می توانند بخشی از فعالیت های مدیریتی، برنامه ریزی و اداره مدرسه را به دانش آموزان واگذار نمایند.
- ماده 13-** مدارس نمونه دولتی می توانند برنامه هفتگی خود را در 5 روز هفته تنظیم و اجرا کنند.
- ماده 14-** مخارج و هزینه های مدارس نمونه دولتی از محل اعتبارات دولتی و بودجه های مربوط و با توجه به قانون شوراهای آموزش و پرورش تأمین می گردد.
- ماده 15-** دستورالعمل های اجرایی این اساسنامه حداکثر ظرف مدت یک ماه تهیه و پس از تایید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می شود.
- ماده 16-** وزارت آموزش و پرورش موظف است حداکثر سه سال پس از اجرای این اساسنامه عملکرد آموزشی و پرورشی این مدارس را ارزیابی و نتیجه را به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش نماید.
- ماده 17-** با ابلاغ این مصوبه، اساسنامه مدارس نمونه دولتی مصوب سیصد و هشتاد و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1365/5/30 و اصلاحات بعدی آن لغو می شود.



## اساسنامه دبیرستان تربیت بدنی و علوم ورزشی

(وابسته به وزارت آموزش و پرورش)

جلسه 561 تاریخ 1372/7/15 - شماره ابلاغ 120/3010/2 تاریخ 1372/8/19

### فصل اول - هدف:

- ماده 1-** هدف از تأسیس دبیرستان تربیت بدنی و علوم ورزشی که در این اساسنامه به اختصار دبیرستان خوانده می شود به شرح ذیل است:
- الف - تربیت نیروهای انسانی موردنیاز بخش تربیت بدنی کشور که متعلق به اخلاق کریمه اسلامی باشند.
- ب - تربیت نیروهای مستعد و ایجاد پشتوانه برای تیمهای ورزشی محلی، منطقه ای و ملی.
- ج - آماده کردن افراد واجد شرایط جهت ورود به مراکز تربیت معلم و دانشگاهها در رشته تربیت بدنی.

## فصل دوم - شرایط تأسیس:

- ماده 2-** دبیرستان بنا به پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش استان و موافقت اداره کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش تأسیس خواهد شد.
- ماده 3-** فضای لازم برای کلاس، میادین ورزشی، امور اداری و خدماتی کتابخانه و سایر خدمات آموزشی و پرورشی برابر استانداردهای وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.
- ماده 4-** دبیرستان برای خواهران و برادران به صورت جداگانه تأسیس خواهد شد.

## فصل سوم - سازمان اداری آموزشی و مدیریت:

- ماده 5-** دبیرستان توسط مدیر زیر نظر اداره آموزش و پرورش شهرستان، منطقه و یا ناحیه اداره خواهد شد.
- تبصره -** کارشناسی تربیت بدنی استان از حیث برنامه‌های فنی و تخصصی ورزشی و رعایت و اعمال ضوابط بر دبیرستان نظارت خواهد داشت.
- ماده 6-** مدیر دبیرستان از بین افراد واجد شرایط بنا به پیشنهاد رییس اداره آموزش و پرورش محل و تأیید کارشناسی تربیت بدنی استان توسط رییس اداره آموزش و پرورش منصوب خواهد شد.
- ماده 7-** مدیر دبیرستان باید علاوه بر شرایط عمومی مندرج در آیین‌نامه نحوه انتصاب مدیران دارای حداقل مدرک تحصیلی لیسانس در رشته تربیت بدنی باشد.
- ماده 8-** مربیان دروس تخصصی توسط مدیر به اداره آموزش و پرورش محل معرفی و اداره آموزش و پرورش پس از تأیید کارشناس تربیت بدنی استان نسبت به صدور ابلاغ آنها اقدام خواهد نمود.
- تبصره 1-** انتخاب دبیران سایر دروس برابر مقررات مورد عمل در وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.
- تبصره 2-** دبیرستان می‌تواند در صورت نیاز با هماهنگی اداره آموزش و پرورش، کارشناسی تربیت بدنی از مربیان تربیت بدنی با سابقه و متخصص در رشته‌های ورزشی مختلف با مدرک دیپلم و فوق‌دیپلم در دروس عملی استفاده و برابر مقررات حق‌التدریس پرداخت نماید.

## فصل چهارم - شرایط پذیرش دانش آموز:

- ماده 9-** داوطلبان ورود به دبیرستان باید حایز شرایط ذیل باشند:
- الف - تدین به دین مقدس اسلام یا یکی از ادیان رسمی کشور و التزام عملی به نظام جمهوری اسلامی ایران.
- ب - داشتن مدرک قبولی پایان دوره راهنمایی تحصیلی.
- ج - دارا بودن سلامت کامل جسمی و روانی و نداشتن نقص عضو با تشخیص پزشک یا شورای پزشکی تعیین شده از سوی کارشناسی تربیت بدنی استان.
- د - دارا بودن صلاحیتهای اخلاقی و قبولی در آزمون ورودی (نظری و عملی) و مصاحبه حضوری.
- ه - داشتن شرایط عمومی ثبت‌نام طبق ضوابط وزارت آموزش و پرورش.



### فصل پنجم - رشته تحصیلی، امتحانات و ارزش تحصیلی:

**ماده 10-** این دبیرستان دارای یک رشته تحصیلی با عنوان تربیت بدنی و علوم ورزشی می‌باشد.

**ماده 11-** جداول مواد و واحدهای درسی و نوع امتحان هر درس و همچنین آیین‌نامه امتحانات دبیرستان به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

**ماده 12-** به فارغ‌التحصیلان این دبیرستانها گواهینامه پایان دوره تحصیلات متوسطه در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی داده خواهد شد و این‌گونه فارغ‌التحصیلان می‌توانند تحصیلات خود را برابر ضوابط تعیین شده تا سطح کاردانی پیوسته ادامه دهند.

### فصل ششم - سایر امور:

**ماده 13-** سرانه دانش‌آموزی این دبیرستانها معادل سرانه هنرجویان هنرستانهای فنی خواهد بود و در صورت وجود اعتبار، برای دانش‌آموزان، ملزومات ورزشی و غذای مناسب تهیه خواهد شد.

**ماده 14-** کارشناسی تربیت بدنی استان موظف است نسبت به تأمین و تجهیز فضاها و امکانات ورزشی همکاری لازم را با مدیر دبیرستان به عمل آورد.

**ماده 15-** در صورت نیاز آموزش و پرورش به استخدام آموزگار تربیت بدنی فارغ‌التحصیلان این دبیرستانها در اولویت قرار خواهند گرفت.

**ماده 16-** نظارت بر حسن اجرای کامل این اساسنامه، آیین‌نامه و مقررات مربوط برعهده اداره کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

**موضوع:** اساسنامه دبیرستان تربیت بدنی و علوم ورزشی مشتمل برشش فصل و شانزده ماده و سه تبصره در پانصد و یکمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1372/7/15 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذارده شود.



## اساسنامه مجتمع آموزشی تطبیقی

جلسه 536 تاریخ 1370/11/10 - شماره ابلاغ 120/11700 تاریخ 1370/12/6

### مقدمه:

مجتمع آموزشی تطبیقی مجتمعی است که برای تحصیل دانش‌آموزان ایرانی که مدتی از عمر خود را خارج از کشور گذرانده و آشنایی لازم با زبان فارسی و یا آمادگی انطباق با نظام آموزشی جاری را ندارند تأسیس می‌شود.

### فصل اول - هدف:

**ماده 1-** هدف از تأسیس مجتمع آموزش تطبیقی بشرح زیر است:

الف - ایجاد تسهیلات برای تحصیل فرزندان اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور که به میهن اسلامی مراجعت می‌کنند.

ب - ایجاد زمینه مساعد جهت آشنا شدن دانش‌آموزان با فرهنگ ملی و اسلامی.

ج - انطباق وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان با نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران به منظور ادامه تحصیل در سایر مدارس.

### فصل دوم - شرایط تأسیس:

**ماده 2-** وزارت آموزش و پرورش مجاز است در مناطقی که داوطلب کافی و واجد شرایط برای تحصیل در هر یک از دوره‌های ابتدائی، راهنمایی و متوسطه وجود داشته باشد، نسبت به تأسیس مجتمع تطبیقی اقدام نماید.

**تبصره -** در صورت عدم امکان تأسیس مجتمع به طور مستقل، وزارت آموزش و پرورش می‌تواند از طریق تشکیل کلاسهای ضمیمه در سایر مدارس اقدام نماید.

**ماده 3-** تهیه فضای آموزشی مناسب و تأمین نیروی انسانی واجد شرایط طبق معیارهای وزارت آموزش و پرورش به عهده اداره کل بین‌الملل است که با همکاری سایر ادارات آموزش و پرورش انجام می‌شود.

**تبصره 1-** محل تأسیس این مجتمعها به گونه‌ای انتخاب گردد که حتی‌المقدور از اختلاط دوره‌های مختلف تحصیلی جلوگیری شود.

**تبصره 2-** معلمان مجتمع باید علاوه بر دارا بودن شرایط لازم برای آموزش، توانایی کافی برای تطبیق مفاهیم درسی با زبان خارجی مربوط را نیز داشته باشند.

### فصل سوم - شرایط پذیرش دانش‌آموز در مجتمع تطبیقی:

**ماده 4-** فرزندان اتباع ایرانی در صورتی می‌توانند در مجتمع تطبیقی ثبت‌نام نمایند که حداقل 2 سال پیوسته به زمان تقاضا برای ثبت‌نام در مجتمع، در خارج از کشور اقامت داشته و آشنایی لازم با زبان فارسی و یا آمادگی انطباق با نظام آموزشی جاری را نداشته باشند.

**تبصره -** ثبت‌نام از دانش‌آموزانی که دوره آموزش همگانی (ابتدائی و راهنمایی) را در ایران گذرانده باشند لکن قسمتی از تحصیلات متوسطه را در خارج از کشور طی کرده باشند، در صورت ظرفیت در کلاس، بلامانع است.

**ماده 5-** ثبت‌نام دانش‌آموزان از نظر شرایط سنی و دیگر مقررات تابع آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهای صادره از سوی وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

### فصل چهارم - سازمان اداری، آموزشی و نحوه اداره مجتمع:

**ماده 6 -** مجتمع می‌تواند جهت انجام فعالیتهای آموزشی و پرورشی اضافه‌ای که به منظور آماده کردن دانش‌آموزان برای تطبیق با نظام آموزش و پرورش ایران ارائه می‌شود، تمام یا بخشی از هزینه‌های لازم را از طریق اولیای دانش‌آموزان تأمین نماید نحوه دریافت و استفاده از امکانات مالی اولیای دانش‌آموزان توسط اداره کل پیشنهاد و پس از تصویب وزیر آموزش و پرورش اجرا خواهد شد.

**ماده 7-** مقررات عمومی مجتمع طبق ضوابط و مقررات مورد عمل در سایر مدارس خواهد بود.

**تبصره 1-** مقررات، دستورالعملها و ضوابط اداری و آموزشی خاص مجتمع آموزشی تطبیقی، توسط اداره کل امور بین‌الملل با همکاری ادارات کل یا دفاتر ذیربط تهیه و پس از تصویب وزیر ابلاغ خواهد شد.

- تبصره 2-** تشکیلات این مجتمع از طریق دفتر تشکیلات با توجه به شرایط خاص مجتمع تعیین خواهد شد.
- تبصره 3-** در هر مجتمع آموزشی می‌توان برای هر سه دوره تحصیلی یک انجمن اولیاء و مربیان مشترک تشکیل داد.
- ماده 8-** امتحانات داخلی دانش‌آموزان مجتمع طبق ضوابط تعیین شده توسط اداره کل امور بین‌الملل برگزار می‌شود.
- ماده 9-** امتحانات مقاطع تحصیلی دوره‌های ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی براساس آیین‌نامه امتحانات مصوب دوره مربوط بوده و اختیارات اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور همانند اختیارات ادارات کل آموزش و پرورش استانها می‌باشد.
- ماده 10-** مدیر مجتمع از بین افراد واجد شرایط مدیریت (برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش) که آشنائی لازم به زبان انگلیسی داشته باشد و با ابلاغ اداره کل امور بین‌الملل به این سمت منصوب می‌شود.

#### **فصل پنجم - رشته‌های تحصیلی، برنامه‌های آموزشی و شیوه‌های اجرایی:**

- ماده 11-** مجتمع شامل دوره‌های ابتدائی، راهنمایی و متوسطه می‌باشد.
- ماده 12-** برنامه‌های دوره‌های تحصیلی و محتوای آموزشی و کتب درسی مانند سایر مدارس ایرانی بوده، و زبان اصلی تدریس، فارسی خواهد بود.
- ماده 13-** آیین‌نامه انضباطی این مدارس همانند سایر مدارس خواهد بود.

#### **فصل ششم - طول دوره و ارزش تحصیلی:**

- ماده 14-** مدت تحصیل در مجتمع تطبیقی علی‌الاصول یک سال می‌باشد. در موارد استثنائی با تشخیص شورای معلمان دوره مربوط در مجتمع، دانش‌آموز می‌تواند برای یک سال دیگر در مجتمع تطبیقی ادامه تحصیل دهد.
- تبصره -** در موارد بسیار ضروری با تشخیص و پیشنهاد شورای معلمان دوره مربوط در مجتمع و تأیید اداره کل امور بین‌الملل، دانش‌آموز می‌تواند برای سومین سال تحصیلی در مجتمع تطبیقی ادامه تحصیل دهد.
- ماده 15-** تأیید هرگونه گواهی تحصیلی و کارنامه‌های صادره توسط اداره کل امور بین‌الملل انجام خواهد گرفت.
- موضوع:** اساسنامه مجتمع آموزشی تطبیقی مشتمل برشش فصل و پانزده<sup>1</sup> ماده و هشت تبصره درپانصد و سی و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1370/11/10 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجراء گذارده شود.



1- به استناد مصوبه جلسه 608 تاریخ 76/3/8 به شماره 120/2942/2 تاریخ 76/4/4 تبصره ذیل ماده 4 و مواد 8 و 13 اصلاح و تبصره ماده 3 حذف و ماده 16 اضافه و شماره سایر مواد اصلاح شد. ضمناً به استناد رأی جلسه 668 تاریخ 80/9/1 به شماره 120/2602/8 تاریخ 80/9/7 ماده 6 اصلاح شد.

## اساسنامه مدارس ایثارگران

(رزمندگان، جانبازان و آزادگان)

جلسه 514 تاریخ 1369/7/2 - شماره ابلاغ 120/9000 تاریخ 1369/7/8

### فصل اول - هدف:

از آنجا که لازم است برای رزمندگان و جانبازان و آزادگان عزیز (که از این پس در این اساسنامه به نام عمومی ایثارگران خوانده می‌شوند) نظام آموزشی خاصی به وجود آید که با مقتضیات عمومی ایثارگران تناسب بیشتری داشته و از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانائیا و آمادگیهای آنان برخوردار باشد و امکان تقویت بنیه علمی آنان را برای ادامه تحصیل فراهم آورد، مجتمع‌های آموزشی خاصی به نام مدارس ایثارگران بر طبق ضوابط مندرج در این اساسنامه تأسیس می‌شود.

### فصل دوم - کلیات:

**ماده 1-** مدارس ایثارگران شامل دوره راهنمایی، متوسطه نظری و فنی و حرفه‌ای در مراکز استانها ایجاد و در سایر شهرستانها نیز بنا به مقدمات و امکانات آموزش و پرورش منطقه تشکیل می‌گردد.

**ماده 2-** برنامه آموزشی مدارس ایثارگران در طول هر سال تحصیلی به صورت دو نیم سال و یک ترم تابستانی است. در هر نیم سال پانزده هفته برای آموزش و سه هفته برای اجرای امتحانات منظور می‌شود.

**ماده 3-** برنامه‌های آموزشی این مدارس بر مبنای برنامه‌های مصوب هر پایه تحصیلی خواهد بود و هر درس ارزش و اعتبار مستقلی را داراست. لذا عدم احراز شرایط قبولی در یک ماده درسی، لطمه‌ای به دیگر مواد درسی ایثارگر وارد نخواهد کرد.

**ماده 4-** تعداد ساعات تدریس هر درس در هر نیم سال دو برابر ساعات تعیین شده در برنامه‌های مصوب خواهد بود و در ترم تابستانی چهار برابر ساعات تعیین شده است.

**تبصره -** حداقل و حداکثر تعداد ساعات تحصیل در هر نیم سال تحصیلی و نیز مدت مجاز برای تحصیل براساس آیین‌نامه‌ای که به تصویب کمیسیون ماده 8 این آیین‌نامه می‌رسد خواهد بود.

**ماده 5-** تقدم و تأخر دروس در هر رشته و هر دوره تحصیلی براساس جدولی که توسط کمیسیون ماده 8 این آیین‌نامه تعیین می‌گردد، مشخص خواهد شد.

**ماده 6-** کلیه دروس ایثارگران در پایه‌های تحصیلی مختلف به صورت حضوری، نیمه‌حضوری و غیرحضوری طبق ضوابطی که به تصویب کمیسیون ماده 8 این آیین‌نامه می‌رسد، خواهد بود.

**تبصره 1-** ایثارگران از گذراندن دروس طرح کاد، ورزش و آمادگی دفاعی معاف می‌باشند.

**تبصره 2-** آزادگان می‌توانند در ابتدای هر نیم سال تحصیلی در امتحانات دروسی که آمادگی دارند شرکت نمایند و در صورت قبول شدن از انتخاب آن درس یا دروس در آن سال تحصیلی معاف خواهند بود.

**ماده 7-** آزادگان می‌توانند بدون شرکت در امتحان تغییر رشته از رشته فنی و حرفه‌ای به رشته نظری و بالعکس و یا از یک رشته نظری به رشته دیگر مورد علاقه خود تغییر رشته داده و ادامه تحصیل دهند.

### **فصل سوم - روش اجرا:**

**ماده 8-** کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون امور تحصیلی ایشارگران مرکب از اعضای ذیل در ستاد هماهنگی امور ایشارگران و با مسؤولیت رئیس این ستاد تشکیل می‌گردد:<sup>1</sup>

الف - دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش.

ب - مشاور وزیر و رئیس ستاد هماهنگی امور رزمندگان، جانبازان و آزادگان (ایشارگران)

ج - مدیرکل دفتر آموزش متوسطه.

د - مدیر کل دفتر آموزش ابتدایی و راهنمایی تحصیلی.

ه - مدیر کل امتحانات.

و - نماینده مطلع معاونت فنی و حرفه‌ای.

ز - مدیر کل برنامه‌ریزی و تالیف کتب درسی.

**ماده 9-** ستاد هماهنگی امور رزمندگان، جانبازان و آزادگان موظف است ضوابط و موارد خاص انضباطی، ثبت‌نام، امتحانات و آموزشی مدارس ایشارگران را با همفکری دفاتر ذیربط در حوزه ستادی تهیه و جهت تصویب به کمیسیون موضوع ماده 8 این آیین‌نامه ارائه نماید.

**ماده 10-** کلیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهای اجرایی این قانون، پس از تصویب کمیسیون ماده 8 این آیین‌نامه و تأیید وزیر آموزش و پرورش، به مورد اجرا گذارده می‌شود.<sup>1</sup>

**موضوع:** اساسنامه مدارس ایشارگران (رزمندگان، جانبازان و آزادگان) مشتمل بر ده ماده و سه تبصره در پانصد و چهاردهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1369/7/2 به تصویب رسید. صحیح است به مورد اجرا گذارده شود.



1- به استناد مصوبه جلسه 565 شورای عالی تاریخ 1372/12/5 که طی شماره 120/710/2 تاریخ 1373/1/30 ابلاغ شده است: موضوعات مربوط به ایشارگران که جنبه کلی و سراسری دارد و تاکنون در کمیسیون موضوع ماده 8 اساسنامه مدارس ایشارگران مصوب پانصد و چهاردهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1369/7/2 مطرح می‌گردیده، در کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مطرح و اتخاذ تصمیم گردد.

1- به استناد مصوبه دویست و هفتاد و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/11/9 که طی شماره 120/3712/6 تاریخ 80/11/15 ابلاغ شده است امتحانات مدارس راهنمایی تحصیلی ایشارگران برابر مفاد آیین‌نامه اجرایی امتحانات مدارس ایشارگران مصوب کمیسیون موضوع ماده 8 اساسنامه مدارس ایشارگران انجام می‌شود. ضمناً به استناد رأی صادره در دویست و هشتاد و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 81/2/24 که طی شماره 120/684/8 تاریخ 81/2/24 ابلاغ شده است: «مدارس راهنمایی تحصیلی ایشارگران صرفاً در برگزاری امتحان پایان ترم (نوع امتحان) مطابق جدول مواد درسی و نوع امتحان پایانی هر درس در دوره راهنمایی تحصیلی مندرج در آیین‌نامه امتحانات دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی عمل خواهند کرد و در بقیه موارد به استناد نظریه شماره 120/3712/6 تاریخ 80/11/15 از مفاد آیین‌نامه اجرایی امتحانات در مدارس ایشارگران مصوب کمیسیون موضوع ماده 8 اساسنامه مدارس ایشارگران تبعیت خواهند کرد.

**اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به دستگاه‌های دولتی و سایر نهادهای عمومی**  
جلسه 794 تاریخ 1388/6/3 شماره ابلاغ 120/19257/8 تاریخ 88/8/23

**مقدمه:**

در اجرای قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها و شهرستان‌ها و به منظور استفاده بهینه از مشارکت وزارتخانه‌ها، سازمانها، دانشگاهها و سایر نهادهای عمومی، مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به آنها در دوره‌های تحصیلی پیش‌دبستانی، ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه (نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش) و پیش‌دانشگاهی براساس قوانین و مقررات آموزش و پرورش تاسیس می‌گردند. اساسنامه این مدارس به شرح زیر خواهد بود:

**فصل اول - اهداف**

**ماده 1-** این مدارس در راستای اهداف کلی و هدفهای دوره‌های تحصیلی نظام آموزش و پرورش کشور، با استفاده از مشارکت سایر دستگاهها تحقق اهداف زیر را مدنظر دارد:

- الف: ارتقای سطح کیفی و رقابت‌پذیری فعالیتهای آموزشی و تربیتی مدارس
- ب: مشارکت و استفاده از ظرفیت دستگاههای دولتی و نهادهای عمومی در توسعه آموزش و پرورش
- ج: تسهیل در ارائه خدمات آموزشی و پرورشی با اولویت برای فرزندان کارکنان دستگاههای مذکور
- د: توسعه فعالیتهای پژوهش، خلاقیت، نوآوری، فناوری، کارآفرینی و پرورشی

**فصل دوم - مؤسس و شرایط تأسیس**

**ماده 2-** وزارتخانه‌ها، سازمانها، دستگاهها و شرکتهای دولتی، نهادهای عمومی، تعاونی و موسسات عام‌المنفعه که مجوز تأسیس مدرسه وابسته را (به استثنای رشته علوم و معارف اسلامی) از سازمان آموزش و پرورش استان دریافت می‌کنند، مؤسس نامیده می‌شوند.

**تبصره 1-** مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، سازمان تبلیغات اسلامی، مدرسه عالی شهید مطهری، سازمان اوقاف و امور خیریه و مرکز رسیدگی به امور مساجد می‌توانند در قالب این اساسنامه و مفاد مصوبه جلسه 677 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1381/6/7 نسبت به تأسیس دبیرستان علوم و معارف اسلامی اقدام نمایند.

**تبصره 2-** در صورتی که دستگاه مؤسس براساس اجرای اصل 44 قانون اساسی یا سایر موارد به بخش خصوصی تغییر ماهیت یابد، مدارس مذکور با تایید وزارت آموزش و پرورش و با رعایت قانون مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

**ماده 3-** تامین فضای آموزشی و پرورشی و همچنین نیروی انسانی و سایر هزینه‌ها و امکانات موردنیاز مدرسه وابسته برابر ضوابط وزارت آموزش و پرورش به عهده مؤسس خواهد بود.

**تبصره -** وزارت آموزش و پرورش می‌تواند با توجه به شرایط و امکانات موجود خود و در صورت رعایت اصل 30 قانون اساسی برای آموزش رسمی توسط این مدارس، در تامین بخشی از نیروهای انسانی، فضای آموزشی، امکانات و تجهیزات موردنیاز این مدارس مشارکت نماید.

**ماده 4-** مدرسه وابسته برای دانش‌آموزان دختر و پسر به صورت نوبت جداگانه اداره خواهد شد.

**تبصره -** دوره پیش‌دبستانی از رعایت این ماده مستثنی می‌باشد.

### **فصل سوم - سازمان اداری و آموزشی و نحوه اداره مدرسه**

**ماده 5-** مدرسه براساس ضوابط آموزشی و پرورشی وزارت آموزش و پرورش زیر نظر مؤسس و با مسئولیت مدیر مدرسه اداره می‌شود.

**تبصره -** مؤسس و مدیر مدرسه مشترکاً در چارچوب ضوابط و مقررات مربوط در برابر وزارت آموزش و پرورش مسئولیت خواهند داشت و این نوع مدارس می‌توانند با استفاده از آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به صورت هیات امنایی اداره شوند.

**ماده 6 -** دریافت کمک‌های مردمی و هزینه‌های مربوط به خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه مطابق قوانین و ضوابط مربوط در این مدارس مجاز می‌باشد.

**ماده 7-** مدیر مدرسه با رعایت شرایط احراز مدیریت مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، به پیشنهاد مؤسس و تایید و حکم رئیس آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه منصوب می‌شود.

**تبصره -** چنانچه ظرف مدت دو ماه بین مؤسس و رئیس آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه توافق حاصل نشد، موضوع از طریق مؤسس یا رئیس آموزش و پرورش به شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه گزارش می‌شود. نظر شورای مذکور که با حضور نماینده مؤسس با داشتن حق رأی تشکیل می‌شود، قطعی و لازم‌الاجرا است.

**تبصره -** در موارد خاص که مدیر پیشنهادی مؤسس، کارمند رسمی آموزش و پرورش نمی‌باشد، انتصاب وی با نظر رییس آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه بلامانع است.

**ماده 8 -** مدرسه می‌تواند با اخذ مجوز از شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه برابر مقررات مربوط به صورت شبانه‌روزی اداره شود.

**ماده 9-** کلیه کارکنان مدارس دخترانه باید زن و کلیه کارکنان مدارس پسرانه باید مرد باشند.  
**تبصره 1-** در مدارس دخترانه استفاده از نیروی انسانی مرد در پست‌های نگهبانی، تأسیسات، آشپز، راننده و باغبان بلامانع است.

**تبصره 2-** استفاده از نیروی انسانی زن در مدارس دوره‌های پیش‌دبستانی و ابتدایی پسرانه بلامانع است.

**ماده 10-** این مدارس می‌توانند با هماهنگی و تایید اداره آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه علاوه بر ضوابط عمومی مدارس، ضوابط خاصی را برای پذیرش دانش‌آموز تعیین و اجرا نمایند.

#### **فصل چهارم - برنامه‌های درسی**

**ماده 11-** مواد درسی، برنامه‌ها و محتوای آموزشی در این مدارس همانند سایر مدارس وزارت آموزش و پرورش می‌باشد. موسس می‌تواند با استفاده از آیین‌نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی، علاوه بر برنامه‌های مصوب، متناسب با نیازهای دانش‌آموزان، برنامه‌های پرورشی، آموزشی جبرانی، تقویتی و تکمیلی، فرهنگی، هنری، پژوهشی، ورزشی را ارائه نماید.

**تبصره 1-** موسس می‌تواند در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش و رشته علوم و معارف اسلامی دوره متوسطه حداکثر تا 10 واحد را برنامه‌ریزی و دروس اختصاصی موردنظر خود را جایگزین دروس انتخابی و اختصاصی پایه‌های متوسطه نماید. جایگزینی دروس باید به گونه‌ای باشد که ماهیت رشته موردنظر تخصصی‌تر شود. تعیین و تهیه منابع و محتوای آموزشی دروس اختصاصی فوق با رعایت اهداف و سرفصل‌های مصوب و با هماهنگی و تایید سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به عهده موسس خواهد بود.

**تبصره 2-** در صورتی که مؤسس، متقاضی ایجاد رشته‌ای غیر از رشته‌های موجود و مصوب دوره متوسطه باشد باید رشته و جداول درسی مورد تقاضا را پیشنهاد نماید تا به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برسد.

#### **فصل پنجم - نظارت بر امور مدارس**

**ماده 12-** نظارت مستمر بر فعالیت‌های این مدارس و ارزیابی از عملکرد آنها همانند سایر مدارس برعهده آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مربوط می‌باشد.

**ماده 13-** رعایت نکردن مفاد این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مرتبط، تخلف محسوب شده و با متخلف یا متخلفین برابر قوانین و مقررات موضوعه رفتار خواهد شد. در صورت تکرار موارد تخلف، موضوع انحلال مدرسه در شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه طرح و اتخاذ تصمیم خواهد شد.

**تبصره -** در صورت انصراف موسس و یا انحلال موسسه موضوع ماده 2 این مصوبه، آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مسئولیت ادامه فعالیت آن واحد آموزشی را تا پایان سال به عهده خواهد داشت.

#### **فصل ششم - سایر امور**

**ماده 14-** موسس موظف است نام آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مربوط را در تابلو و مهر مدرسه وابسته درج نماید.

**ماده 15-** مجوز تأسیس مدرسه وابسته قابل واگذاری و یا انتقال به غیر نمی‌باشد.



**ماده 16-** کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و سایر مراکز که دارای مدرسه وابسته می‌باشند، موظفند از تاریخ ابلاغ این مصوبه و حداکثر تا یکسال بعد، مدارس خود را برابر ضوابط و مقررات این اساسنامه تطبیق و اداره نمایند.

**ماده 17-** سایر موارد که در این اساسنامه به آن اشاره نشده است تابع قوانین و مقررات مورد عمل در وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

**ماده 18-** این اساسنامه جایگزین اساسنامه دبیرستان‌های وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز غیروابسته به آموزش و پرورش می‌شود.

**موضوع:** اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به دستگاه‌های دولتی و سایر نهادهای عمومی مشتمل بر 18 ماده و 12 تبصره در هفتصد و نود و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1388/6/3 به تصویب رسید.



## اساسنامه دبیرستانهای کاردانش رشته بهیاری

جلسه 135 کمیسیون معین تاریخ 1375/10/9 - شماره ابلاغ 120/1648 تاریخ 1376/2/24

### مقدمه:

ارائه خدمات پرستاری در ساده‌ترین شکل خود تقریباً همزمان با آغاز استفاده از خدمات پزشکی آغاز شده است. در بین سطوح علمی مختلف ارائه خدمات پرستاری، رده بهیاری در میانه سطوح عالی و مقدماتی عهده‌دار ارائه مستقیم خدمات پرستاری به بیماران و خدمات جنبی بهداشتی درمانی گسترده‌ای است و به دلایل مختلف از جمله نوع و تنوع خدمت و گستردگی امکانات آموزشی و تماس مستقیم در خط مقدم با بیماران و گیرندگان خدمات بهداشتی و درمانی اهمیت ویژه‌ای دارد.

در طول سالیان متمادی تحولات و تغییراتی در محتوای این آموزش، طول مدت تحصیل و شرایط انتخاب داوطلب برای این رشته به وقوع پیوسته است و اکنون نیز به دلیل انتقال آموزش بهیاری به نظام جدید آموزش متوسطه دبیرستانهای کاردانش رشته بهیاری تشکیل گردیده که اساسنامه آن به شرح زیر است.

### فصل اول - اهداف:

**ماده 1-** در راستای تحقق اهداف نظام جدید آموزش متوسطه کشور اهداف اختصاصی تأسیس این دبیرستانها به شرح زیر است:

الف - تأمین و تربیت بهیاران جهت انجام وظیفه در مراکز بهداشتی و درمانی.

ب - تأمین و تربیت نیروی کمکی در حرفه پرستاری.

## فصل دوم - شرایط تأسیس<sup>1</sup>:

**ماده 2-** تأسیس دبیرستان براساس موافقت و شرایط مورد قبول وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) و تصویب وزارت آموزش و پرورش خواهد کرد.

**ماده 3-** انحلال رشته بهیاری به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش یا وزارت بهداشت و تصویب شورای عالی آموزش و پرورش صورت می‌گیرد و شورای عالی آموزش و پرورش در خصوص تعیین تکلیف دانش‌آموزان این رشته با همکاری وزارت بهداشت اتخاذ تصمیم خواهد کرد.

1- آیین‌نامه تأسیس دبیرستان بهیاری (مصوب جلسه 45 کمیسیون معین شورای عالی تاریخ 69/12/12 به شماره ابلاغی 120/19/90 تاریخ 70/2/30)

این آیین‌نامه براساس شرایط مورد قبول وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در چهل و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 69/12/12 به تصویب رسیده است، ضمناً با تصویب اساسنامه دبیرستانهای کار دانش رشته بهیاری، اساسنامه دبیرستانهای بهیاری کشور مصوب پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1367/10/28 لغو گردید.

### الف - شرایط تأسیس

1- اعلام نیاز منطقه به وجود بهیاری با هماهنگی معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تایید معاونت آموزشی وزارت مذکور.

2- وجود داوطلب ورود به دبیرستان در منطقه به تعداد کافی، به نحوی که برای ورود به سال اول دبیرستان با رعایت مفاد فصل چهارم و ماده 15 اساسنامه دبیرستانهای بهیاری هر سال حداقل 20 نفر از بین آنان انتخاب و پذیرش گردند.

3- قبل از تأسیس دبیرستان، با رعایت کامل مفاد فصل سوم اساسنامه مصوب دبیرستانهای بهیاری، نیروی انسانی مورد نیاز دبیرستان به شرح زیر انتخاب و به معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی معرفی گردد.

3-1- مدیر، معاون یا معاونین، کادر اداری و خدماتی دبیرستان بر طبق ضوابط و استانداردهای دبیرستانهای حرفه‌ای وزارت آموزش و پرورش

3-2- مربی به ازاء هر 10 تا 15 نفر دانش‌آموز یک نفر

3-3- مدرس مورد نیاز با توجه به تعداد کلاس

3-4- کادر فنی، تخصصی و بیمارستانی مورد نیاز با توجه به ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

4- تأسیس دبیرستان منوط به وجود فضای آموزشی مناسب و تجهیزات و امکانات لازم است که به تایید معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد اهم موارد آن به شرح زیر است:

4-1- دارابودن شرایط بهداشتی در حد مطلوب

4-2- داشتن محوطه باز (حیاط مناسب).

4-3- داشتن حداقل سه اطاق متناسب با تعداد دانش‌آموزان برای کلاسهای آموزشی نظری.

4-4- داشتن حداقل دو اطاق با تجهیزات کافی به طور مجزا برای مدیر و مربیان دبیرستان

4-5- داشتن اطاق کار برای کارمندان و کارکنان و تجهیزات آن به تعداد لازم.

4-6- کتابخانه به صورتی که حتی‌المقدور نیاز علمی مدرسین و دانش‌آموزان را برطرف کند.

4-7- آزمایشگاه فن بهیاری و تجهیزات لازم مطابق استانداردهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

4-8- اطاق برای تعویض لباس و تجهیزات آن مطابق استانداردهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

4-9- نمازخانه.

4-10- مواد کمک آموزشی و وسایل سمعی و بصری.

4-11- سالن اجتماعات با تجهیزات لازم.

4-12- سالن ورزش.

4-13- آشپزخانه و سالن غذاخوری.

4-14- آزمایشگاه فیزیک و شیمی

4-15- خوابگاه در صورت شبانه‌روزی بودن دبیرستان.

### ب - امکانات کارآموزی:

1- بیمارستان: بیمارستانی که دانش‌آموزان بهیاری در آن کارآموزی می‌کنند باید حداقل دارای بخشهای داخلی، جراحی، اطفال، زنان و زایمان و فوریتهای پزشکی و خدمات سرپایی باشد. چنانچه بیمارستانی فاقد یکی از بخشهای ذکر شده و یا تخصصی باشد دبیرستان باید با بیمارستان دیگری جهت کارآموزی در آن بخشها قرارداد تنظیم نماید.

2- مرکز بهداشت: کارآموزی بهداشت لازم است در مراکز بهداشت انجام گیرد.

### ج - صدور مجوز:

معاونت امور آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پس از بررسی و تایید موارد مندرج در بندهای الف و ب تأسیس دبیرستان را به وزارت آموزش و پرورش پیشنهاد می‌کند. وزارت آموزش و پرورش پس از بررسیهای لازم نتیجه را به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌نماید.

**تبصره -** انحلال هر یک از دبیرستان‌های بهیاری تابع ضوابطی است که با هماهنگی وزارتین بهداشت و آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

**ماده 4-** تأمین بودجه و کادر فنی و تخصصی و بیمارستانی برابر ضوابط وزارت بهداشت و تأمین کادر آموزشی و پرورشی، اداری و خدماتی برابر ضوابط آموزش و پرورش، برعهده مؤسس خواهد بود.

#### **فصل سوم: سازمان اداری آموزشی و نحوه اداره دبیرستان‌ها:**

**ماده 5-** دبیرستان بهیاری توسط مدیر و با نظارت وزارت بهداشت، براساس این اساسنامه و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش اداره خواهد شد.

**ماده 6-** مدیر دبیرستان براساس شرایط عمومی مندرج در آیین‌نامه نحوه انتصاب مدیران مصوب شورای عالی آموزش و پرورش از بین پرستاران متعهد و با تقوی با حداقل مدرک تحصیلی لیسانس یا معادل آن و داشتن 5 سال سابقه خدمت که حداقل 3 سال آن آموزشی باشد توسط دستگاه مؤسس پیشنهاد و پس از تأیید اداره آموزش و پرورش با حکم مؤسس منصوب می‌شود.

**تبصره -** چنانچه مدیر دبیرستان در اجرای وظایف محوله مرتبط با وزارت آموزش و پرورش تخلف نماید مراتب توسط آموزش و پرورش به مؤسس اعلام و مؤسس موظف است با مدیر متخلف برخورد قانونی نماید.

**ماده 7-** کادر آموزشی دبیرستان بهیاری باید دارای حداقل مدرک تحصیل لیسانس در رشته‌های مربوط و یا معادل آن بوده و مطابق ضوابط عمومی وزارت آموزش و پرورش انتخاب شوند.

**ماده 8-** دبیرستان‌های بهیاری می‌توانند با موافقت وزارت آموزش و پرورش از دبیران و کارمندان آموزش و پرورش با پرداخت حقوق از طریق وزارت بهداشت یا مؤسسه ذیربط بصورت مأمور استفاده نمایند.

#### **فصل چهارم: شرایط و نحوه پذیرش دانش آموزان:**

**ماده 9-** داوطلبان ورود به دبیرستان باید حائز شرایط زیر باشند:

- 1- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
- 2- متدین به دین مبین اسلام یا یکی از ادیان رسمی کشور و التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی.
- 3- دارا بودن مدرک قبولی سوم راهنمایی.
- 4- حداکثر سن ورود به دبیرستان 18 سال تمام.
- 5- دارا بودن سلامت جسمی و روانی.
- 6- دارا بودن صلاحیت اخلاقی و حسن خلق.
- 7- سپردن تعهد خدمت دو برابر سنوات تحصیلی و (برابر ضوابط مورد عمل در وزارت بهداشت).
- 8- قبولی در امتحان ورودی.

#### **فصل پنجم: رشته تحصیلی، طول دوره و ارزش تحصیلی:**

**ماده 10-** دبیرستان دارای یک رشته تحصیلی به نام رشته بهیاری خواهد بود.

- ماده 11-** دوره آموزش در این دبیرستان براساس ضوابط آموزش و پرورش می‌باشد.
- ماده 12-** جدول مواد درسی رشته بهیاری توسط وزارت بهداشت تهیه و به تأیید وزارت آموزش و پرورش خواهد رسید.
- ماده 13-** ارزشیابی کلیه دروسی که به صورت تئوری و عملی در این دبیرستانها اجرا می‌گردد، برابر آیین‌نامه امتحانات مورد عمل در آموزش و پرورش توسط دبیرستان و با نظارت آموزش و پرورش برگزار خواهد شد.
- تبصره -** کلیه هزینه‌های امتحانات از طرف وزارت بهداشت و یا مؤسسه ذیربط تأمین می‌گردد.
- ماده 14-** به فارغ‌التحصیلان رشته بهیاری که به طور هم زمان دروس عمومی الزامی و اختیاری و همچنین دروس تخصصی و مهارتی را تا سقف 96 واحد با موفقیت به اتمام رسانده باشند گواهی‌نامه دیپلم کاردانش در رشته بهیاری اعطا می‌شود. این گواهی‌نامه با رعایت سایر مقررات توسط دبیرستان تنظیم و به تأیید وزارت آموزش و پرورش خواهد رسید.
- تبصره -** به دانش‌آموزانی که در حین آموزش دروس تخصصی و مهارتی قادر به گذراندن درس عمومی الزامی و اختیاری وزارت آموزش و پرورش نباشند (به استثنای دروس پیش‌نیاز دروس تخصصی مهارتی) گواهی‌نامه مهارت بهیاری اعطا می‌شود. این گواهی‌نامه با رعایت سایر مقررات توسط دبیرستان تنظیم و به تأیید وزارت بهداشت خواهد رسید.

#### **فصل ششم - سایر امور:**

- ماده 15-** پلمپ و بستن دفاتر آمار و امتحانات دبیرستان طبق مقررات به عهده ادارات آموزش و پرورش مربوط می‌باشد.
- ماده 16-** دبیرستان می‌تواند با رعایت ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش به صورت شبانه‌روزی اداره شود.
- ماده 17-** دبیرستانهای پسرانه و دخترانه به صورت مجزا و در دو ساختمان جداگانه دایر خواهد بود.
- ماده 18-** وزارت بهداشت می‌تواند با رعایت مفاد این اساسنامه به استثناء بند 4 ماده 9 نسبت به تأسیس دبیرستان کاردانش رشته بهیاری جهت تحصیل کمک بهیاران شاغل خود اقدام نماید. حداکثر سن ورود داوطلبان تابع ضوابط وزارت بهداشت خواهد بود.
- ماده 19-** مواردی که در این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط قید نگردیده تابع ضوابط و مقررات عمومی وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.
- ماده 20-** مسئولیت حسن اجرای این اساسنامه برعهده وزارت بهداشت خواهد بود و وزارت آموزش و پرورش از طریق ادارات آموزش و پرورش بر نحوه اجرای آن نظارت خواهد داشت.
- موضوع -** اساسنامه دبیرستانهای کاردانش رشته بهیاری مشتمل برشش فصل و بیست ماده و چهار تبصره در یکصد و سی و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1375/10/9 به تصویب رسید. صحیح است به مورد اجرا گذاشته شود.



# آیین نامه ها

## آیین‌نامه اجرایی مدارس

جلسه 652 تاریخ 1379/5/20 - شماره ابلاغ 120/1077/8 تاریخ 1379/6/7

### مقدمه:

اهمیت و نقش آموزش و پرورش در بهسازی و توسعه زندگی فردی و اجتماعی موجب شده است که جامعه و اولیای دانش‌آموزان انتظار داشته باشند که مدرسه محیطی رشددهنده، پویا و زمینه‌ساز پرورش استعدادها بالقوه و خداداد فرزندان آنان باشد. تحقق اهداف متعالی آموزش و پرورش و لزوم توجه به روحیات و ویژگیهای نسل جوان، تفاوت‌های ناشی از شرایط جغرافیایی و محیطی و محدودیت منابع و امکانات، ایجاب می‌کند که اداره امور مدارس مبتنی بر افزایش قدرت تصمیم‌گیری، استقلال نسبی، انعطاف‌پذیری و روشهای غیرمتمرکز و مشارکت‌جویانه باشد تا بتواند فضای عمومی مدرسه را پویا، پرنشاط و فعال نموده و توانمندی‌ها و خلاقیت‌های مدیران، معلمان و دانش‌آموزان را به خوبی شکوفا و متجلی سازد. بدین جهت لازم دیده شد آیین‌نامه اجرایی مدارس با توجه به سیاست‌ها و راهبردهای اساسی آموزش و پرورش از جمله تمرکززدایی، مدرسه محوری و توسعه مشارکت همه بعدی تنظیم گردد و با تفویض اختیارات لازم به مدارس، زمینه مناسب‌تری برای تحقق اهداف تعلیم و تربیت فراهم شود.

### فصل اول - کلیات:

**ماده 1-** مدرسه از مهمترین نهادهای اجتماعی، تربیتی و آموزشی و اصلی‌ترین رکن تعلیم و تربیت است که به منظور تربیت صحیح دانش‌آموزان در ابعاد دینی، اخلاقی، علمی، آموزشی، اجتماعی و کشف استعدادها و هدایت و رشد متوازن روحی و معنوی و جسمانی آنان براساس اهداف مصوب دوره‌های تحصیلی، برابر ضوابط و دستورالعملهای وزارت آموزش و پرورش تأسیس و اداره می‌شود.

**ماده 2-** مدرسه با همکاری کلیه کارکنان و با مشارکت دانش‌آموزان و اولیای آنان زیر نظر مدیر مدرسه اداره می‌شود. تعداد کارکنان مدرسه و شرح وظایف هر یک از آنان توسط وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

### فصل دوم - ارکان و شوراهای مدرسه:

**ماده 3-** ارکان و شوراهای مدرسه عبارتند از:

- 1- مدیر مدرسه.
- 2- شورای مدرسه.
- 3- انجمن اولیا و مربیان.
- 4- شورای معلمان.
- 5- شورای دانش‌آموزان.

### 1- مدیر مدرسه:

**ماده 4-** مدیر مدرسه به عنوان نماینده آموزش و پرورش منطقه مسئول حسن اجرای فعالیت‌های آموزشی، پرورشی، مالی و اداری مدرسه می‌باشد و در کلیه امور مدرسه مسئولیت دارد و موظف است براساس مقررات با برنامه‌ریزی‌های مناسب و استفاده از

مشارکت کارکنان، دانش‌آموزان و اولیای آنها و با بهره‌گیری از امکانات و ظرفیت‌های داخل و خارج از مدرسه، جهت تحقق اهداف مصوب دوره تحصیلی تلاش کند، به گونه‌ای که ارزیابی عملکرد سال تحصیلی بیانگر ارتقاء و رشد کیفی و مطلوب دانش‌آموزان در ابعاد مختلف باشد.

**ماده 5-** مدیر مدرسه موظف است با مشارکت کارکنان مدرسه و اولیای دانش‌آموزان برنامه سالانه خود را در ابعاد مختلف با رعایت ضوابط آموزش و پرورش تنظیم و به تصویب شورای مدرسه برساند.

**ماده 6-** مدیر مدرسه موظف است با استفاده بهینه از منابع مالی دولتی و با بهره‌گیری از مشارکت‌های اختیاری مردمی و کمک‌های خیرین و تقویت منابع اعتباری مدرسه شرایط لازم را برای اجرای مناسب برنامه مدرسه فراهم کند.

**ماده 7-** مدیر مدرسه باید با وظایف و مسؤلیتهای خود و با شرح وظایف همکاران که از سوی آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود بخوبی آشنا باشد. مدیر مدرسه موظف است شرح وظایف مصوب هر یک از کارکنان مربوط را به آنان ابلاغ نماید و بر اجرای صحیح آن نظارت کند.

**ماده 8-** مدیر موظف است بطور منظم و برنامه‌ریزی شده شورای مدرسه، انجمن اولیا و مربیان، شورای معلمان و شورای دانش‌آموزان را تشکیل دهد و بر اجرای مصوبات و چگونگی ثبت و نگهداری سوابق و صورت‌جلسات مربوط نظارت کند. مدت فعالیت شوراها و انجمن اولیاء و مربیان تا تشکیل شوراها و انجمن سال تحصیلی بعد خواهد بود.

**ماده 9-** انتصاب مدیران مدارس با رعایت اصل شایسته‌سالاری برابر آیین‌نامه انتصاب مدیران مصوب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

## **2- شورای مدرسه:**

**ماده 10-** در راستای سیاست مدرسه محوری و تفویض اختیارات به مدارس و به منظور توسعه مشارکت، همکاری و استفاده از تجارب معلمان، مربیان و اولیای دانش‌آموزان در اداره مدرسه، بهبود فرایند تصمیم‌گیری، ارتقای کیفی فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و اداری، تدوین برنامه‌های سالانه مدرسه و هماهنگی امور و نظارت بر فعالیت‌های مربوط، در هر یک از مدارس شورایی به نام شورای مدرسه تشکیل می‌گردد. ترکیب اعضا و شرح وظایف شورای مدرسه به شرح زیر است:

### **الف - ترکیب اعضا:**

- 1- مدیر مدرسه.
- 2- معاونین مدرسه.
- 3- یک نفر از مربیان امور تربیتی یا مشاوران به انتخاب مربیان و مشاوران مدرسه.
- 4- نماینده شورای معلمان.
- 5- نماینده انجمن اولیا و مربیان به انتخاب انجمن.

**تبصره -** در صورت لزوم و به ویژه در مواقعی که پیشنهادهاى شورای دانش‌آموزان مطرح است مدیر مدرسه از نماینده شورای دانش‌آموزان و برحسب مورد از افراد ذیربط و صاحب‌نظر برای شرکت در جلسات شورای مدرسه دعوت می‌کند.

## ب - شرح وظایف:

- 1- مراقبت و نظارت بر فعالیتهای مدرسه در چارچوب اهداف مصوب دوره تحصیلی و مفاد این آیین نامه.
- 2- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و دستورالعملهای مربوط و بخشنامه های ابلاغی از سوی وزارت آموزش و پرورش و برنامه ریزی برای توجیه و آموزش عوامل ذیربط.
- 3- بررسی و تأیید برنامه های پیشنهادی سالانه مدرسه که از سوی مدیر، در چارچوب مقررات و ضوابط مربوط، به شورا ارائه می شود.
- 4- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهادهای ارائه شده از سوی شورای معلمان، انجمن اولیا و مربیان و شورای دانش آموزان.
- 5- بررسی و تأیید برنامه های مربوط به بزرگداشت ایام الله و مناسبت های مختلف دینی و انقلابی و ملی.
- 6- بررسی و تأیید برنامه های مربوط به مسابقات علمی، ورزشی، فرهنگی و هنری در سطح مدرسه.
- 7- بررسی و تأیید برنامه اردوها و بازدیدهای دانش آموزان از مراکز علمی، فرهنگی، حرفه ای با رعایت ماده 107 این آیین نامه .
- 8- بحث و اتخاذ تصمیم در مورد چگونگی برگزاری امتحانات با رعایت مقررات و دستورالعملهای مربوط.
- 9- تصمیم گیری در مورد تشویق و تنبیه دانش آموزان برابر مندرجات بندهای 2 و 3 فصل ششم این آیین نامه.
- 10- برنامه ریزی برای تقدیر از کارکنان و دانش آموزان نمونه به منظور ارائه الگوهای شایسته با همکاری انجمن اولیاء و مربیان.
- 11- تصمیم گیری در مورد تخلفات امتحانات داخلی دانش آموزان برابر آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی.
- 12- تصمیم گیری در مورد لباس و پوشش دانش آموزان، در چارچوب مبانی و ضوابط مندرج در فصل پنجم این آیین نامه.
- 13- نظارت بر فرآیند بودجه بندی برنامه درسی ارائه شده از سوی شورای معلمان و تأیید آن برای اجرا.
- 14- بررسی مشکلات موردی دانش آموزانی که با مسائل خاصی از نظر آموزشی و پرورشی مواجهند و ارائه پیشنهاد به کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مربوط با توجه به اختیارات کمیسیون مذکور.
- 15- صدور مجوز اخذ امتحان از دانش آموزی که در امتحان پایانی<sup>1</sup> داخلی و امتحان جهش تحصیلی و تغییر رشته غیبت موجه داشته است تا دو هفته پس از پایان ایام امتحانات.
- 16- بررسی و تصویب پیشنهاد شورای معلمان در مورد تعیین پایه تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی مشمول ماده 43 این آیین نامه.

1- برابر مصوبه دویست و سی و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/4/7 منظور از امتحان پایانی غایبین مجاز در نظام امتحانی نیمسال امتحانات پایان نیمسال و در نظام سالی امتحانات خرداد و شهریورماه است. ضمناً دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی مشمول این بند نخواهند بود.



- 17- برنامه‌ریزی برای کمک به دانش‌آموزانی که شرایط استفاده از ماده 54 این آیین‌نامه را دارا می‌باشند.
- 18- تصمیم‌گیری در مورد دایر بودن مدرسه در ایام تعطیل رسمی و اوقات فراغت، برای فعالیتهای فوق برنامه آموزشی و پرورشی، با مسئولیت مستقیم مدیر مدرسه.<sup>1</sup>
- 19- برنامه‌ریزی برای ارتقای هر چه بیشتر دانش معلمان و کارکنان مدرسه.
- 20- ترویج و گسترش فعالیتهای آموزشی، پرورشی و تقویت اعتقادات دینی، قرآنی و نماز و مکارم اخلاقی و فراهم آوردن امکانات و زمینه‌های برگزاری شایسته مراسم گوناگون عبادی - سیاسی.
- 21- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد چگونگی ارتقاء مهارت‌های زندگی و اجتماعی موردنیاز دانش‌آموزان.
- 22- برنامه‌ریزی مناسب به منظور توسعه تربیت بدنی، بهبود وضع امکانات ورزشی، حفظ و توسعه نمودهای عینی اخلاق و آداب اسلامی، ارتقای سطح بهداشت، بهبود وضعیت فضا و تجهیزات کارگاهی، آزمایشگاهی و نمازخانه و حفظ محیط زیست.
- 23- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد نحوه مشارکت مؤسسات و دستگاههای آموزشی خارج از مدرسه در آموزشهای علمی و عملی دانش‌آموزان براساس آیین‌نامه‌های مربوط.
- 24- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد عرضه تولیدات و ارائه خدمات حاصل از فعالیتهای آموزشی (عملی - کارگاهی) دانش‌آموزان به متقاضیان براساس آیین‌نامه مربوط.
- 25- برنامه‌ریزی مناسب برای برقراری ارتباط و تعامل بین مدرسه و جامعه محلی به منظور بهره‌مندی از امکانات و ظرفیتهای پیرامون مدرسه در ارتقاء امور کمی و کیفی مدرسه.
- 26- تعیین پایه تحصیلی دانش‌آموزی که در نظام آموزشی خارجی تحصیل کرده و متقاضی ادامه تحصیل در مدرسه ایرانی خارج از کشور است، با رعایت مفاد آئین‌نامه ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی.<sup>2</sup>
- 27- تغییر رشته تحصیلی دانش‌آموزانی که رشته تحصیلی آنان در کشور محل انتقال موجود نمی‌باشد، چنانچه دانش‌آموز باید در امتحان برخی از دروس به عنوان تغییر رشته شرکت کند می‌تواند ضمن ثبت نام و ادامه تحصیل در رشته موردنظر، دروس مربوط را تا پایان سال تحصیلی امتحان دهد.<sup>1</sup>
- 28- انتخاب دانش‌آموز جهت تحصیل در مدرسه شبانه‌روزی با رعایت اساسنامه مدارس شبانه‌روزی.
- 29- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد دانش‌آموزانی که با مشکلات اخلاقی و رفتاری خاص مواجهند با حفظ و رعایت شأن و کرامت انسانی آنان و تصمیم‌گیری در مورد دانش‌آموزان مشمول ماده 84 این آیین‌نامه. در چنین مواردی موضوع با حضور مدیر، یکی از معاونین به انتخاب مدیر، یک نفر از مربیان امور تربیتی به انتخاب مربیان و

2- به استناد مصوبه دویست و چهل و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 84/4/8 به شماره ابلاغی 120/10633/9 تاریخ 84/4/22 «کسب رضایت اولیاء برای نگهداشتن دانش‌آموزان بعد از اوقات رسمی مدرسه الزامی است و در حوادث نیز مسبب حادثه با رعایت سایر نکات حقوقی به تشخیص مرجع ذیربط ملاک عمل خواهد بود.

1- بندهای 26 و 27 منحصرأ از اختیارات شورای مدارس ایرانی خارج از کشور می‌باشد.

مشاور مدرسه (در صورت وجود مشاور در مدرسه) بررسی و تصمیم لازم اتخاذ می‌شود.

**ماده 11-** ریاست شورای مدرسه با مدیر است و دستور جلسات شورای مدرسه با نظر اعضای شورای مذکور توسط مدیر مدرسه تعیین می‌شود. مسئولیت اجرای تصمیم‌های شورای مدرسه نیز با مدیر خواهد بود. همه کارکنان مدرسه موظفند برای اجرای مطلوب مصوبات شورا همکاری نمایند.

**تبصره -** دبیر شورای مدرسه در اولین جلسه از بین اعضا تعیین می‌شود. دبیر شورا موظف است خلاصه‌ای از مذاکرات یا تصمیمات متخذه هر جلسه را ثبت نموده و به امضای اعضای شورا برساند.

**ماده 12-** در هر سال تحصیلی مدیر باید در اولین فرصت و حداکثر یکماه پس از بازگشایی مدارس نسبت به تشکیل شورای مدرسه اقدام کند. شورای مدرسه حداقل هر دو هفته یکبار تشکیل جلسه خواهد داد.

**ماده 13-** شورای مدرسه با حضور دو سوم اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رأی اکثریت حاضرین جلسه قابل اجرا می‌باشد. مصوبات شورا نباید با آیین‌نامه‌ها و مقررات عمومی کشور و ضوابط وزارت آموزش و پرورش مغایرت داشته باشد.

**تبصره -** در مدارسی که به علت کمبود تعداد دانش‌آموز و عدم حضور برخی از افراد موضوع بند الف ماده 10 تعداد اعضا کمتر از 3 نفر باشد شورا تشکیل نمی‌شود و وظایف آن به مدیر واگذار می‌گردد.

### **3- انجمن اولیاء و مربیان:**

**ماده 14-** به منظور تقویت همکاری و مشارکت اولیای دانش‌آموزان برای کمک به ارتقای کیفیت فعالیتهای آموزشی و پرورشی و گسترش ارتباط دو کانون مقدس خانه و مدرسه، انجمن اولیا و مربیان تشکیل می‌شود. ترکیب اعضا و وظایف انجمن اولیا و مربیان مدارس به شرح زیر است:

#### **الف - ترکیب اعضا:**

- 1- مدیر مدرسه.
- 2- یکی از معاونین به انتخاب مدیر.
- 3- نماینده شورای معلمان.
- 4- معاون پرورشی یا یکی از مربیان امور تربیتی و در صورت نبودن مربی، یکی از معلمان آگاه به مسائل تربیتی به انتخاب مدیر.
- 5- منتخبین اولیای دانش‌آموزان.

**تبصره 1-** تعداد اولیای دانش‌آموزان و نحوه انتخاب آنان جهت عضویت در انجمن و چگونگی و زمان تشکیل جلسات برابر آیین‌نامه انجمن مرکزی اولیا و مربیان خواهد بود.

**تبصره 2-** در صورت لزوم مدیر مدرسه می‌تواند از نماینده شورای دانش‌آموزان و برحسب مورد از افراد ذیربط و صاحب‌نظر برای شرکت در جلسات انجمن دعوت کند.

#### **ب - شرح وظایف:**

- 1- تأمین مشارکت فکری، فرهنگی، عاطفی و آموزشی اولیا و تقویت هماهنگی و همسویی تربیتی و آموزشی خانه و مدرسه.
- 2- برنامه‌ریزی و تشکیل جلسات عمومی اولیای دانش‌آموزان.

- 3- برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری جهت تشکیل جلسات آموزش خانواده.
  - 4- همکاری و مشارکت با شورای معلمان در برگزاری کلاسهای فوق برنامه.
  - 5- مشارکت در اجرای برنامه‌های کارآموزی هنرجویان در هنرستانها.
  - 6- همکاری و مشارکت با مدیر مدرسه در اجرای فعالیتهای پرورشی، برگزاری اردوهای دانش‌آموزی و بازدید از مراکز علمی، آموزشی و فرهنگی.
  - 7- همکاری و مشارکت درباره چگونگی قدردانی از کارکنان، اولیا و دانش‌آموزان و اعضای شوراهای مدرسه با رعایت ضوابط و مقررات مربوط.
  - 8- جلب همکاری اولیای دانش‌آموزان جهت مشارکت و کمک به ارتقاء کیفیت فعالیتهای مربوط و ارائه پیشنهادهای لازم به مدیر مدرسه.
  - 9- تلاش و همکاری برای جلب مشارکت اولیای دانش‌آموزان، صاحبان حرف، افراد خیر و موسسات خیریه در تأمین امکانات موردنیاز و بهبود اداره امور مدرسه.
  - 10- نظارت بر چگونگی اخذ کمکهای مردمی با رعایت قوانین و مقررات مربوط.
  - 11- تشکیل شورای مالی مدرسه با عضویت مدیر مدرسه، رئیس انجمن و نماینده شورای معلمان در اولین جلسه انجمن.
  - 12- نظارت بر نحوه هزینه وجوه حاصل از کمکهای مردمی، خدمات فوق برنامه، سرانه دانش‌آموزان و کمکهای شوراهای آموزش و پرورش از طریق شورای مالی و مطابقت موارد هزینه با برنامه‌های مصوب شورای مدرسه.
  - 13- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به سرویس رفت و آمد دانش‌آموزان.
  - 14- انتخاب نماینده برای شرکت در شورای مدرسه.
  - 15- انجام اموری که براساس بخشنامه‌های انجمن مرکزی اولیا و مربیان به عهده انجمن مدرسه محول می‌گردد.
- تبصره 1-** در مدارس بزرگسالان و مدارس کم‌جمعیتی که برابر آیین‌نامه انجمن مرکزی اولیا و مربیان، امکان تشکیل انجمن نمی‌باشد، وظایف انجمن به مدیر مدرسه واگذار می‌شود.
- تبصره 2-** مدارس ضمیمه و مدارسی که به صورت مجتمع (ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه) توسط یک مدیر اداره می‌شوند می‌توانند در صورت تمایل مدیر، انجمن اولیاء و مربیان را به صورت مشترک تشکیل دهند.

#### 4- شورای معلمان:

- ماده 15-** به منظور بحث و تبادل نظر و هماهنگی در امور آموزشی، پرورشی و اداری مدرسه و تأمین مشارکت معلمان در حسن جریان آموزشی و پرورشی و اداری مدرسه، شورایی به نام شورای معلمان با شرکت همه معلمان، مربیان و مشاوران مدرسه تشکیل می‌گردد. وظایف شورای معلمان به شرح زیر است:
- 1- نظارت بر همسویی برنامه‌ها و روشهای کاری در چارچوب اهداف مصوب دوره تحصیلی و مفاد این آیین‌نامه.
  - 2- مشارکت مؤثر و کارآمد در تهیه برنامه‌ها و فعالیتهای آموزشی و پرورشی مدرسه و همکاری در اجرای آن پس از تأیید شورای مدرسه.

- 3- بودجه‌بندی برنامه درسی با رعایت مقررات مربوط و ارائه آن به شورای مدرسه جهت تأیید.
- 4- بررسی و تبادل نظر پیرامون چگونگی افزایش اثربخشی روشهای تدریس.
- 5- چاره‌اندیشی برای تأمین مشارکت فعال دانش‌آموزان در فرایند آموزش و پرورش.
- 6- تلاش در ارتقای کیفیت برنامه‌های آموزشی و پرورشی و بررسی علل افت تحصیلی دانش‌آموزان و برنامه‌ریزی برای کاهش آن.
- 7- مشارکت در تنظیم برنامه‌های پرورشی، تقویت اعتقادات دینی و اخلاقی و آداب اسلامی در دانش‌آموزان.
- 8- بررسی و تبادل نظر به منظور هماهنگ کردن نحوه تشویق و تنبیه دانش‌آموزان.
- 9- بحث و تبادل نظر و اتخاذ تدابیر مناسب در مورد مسائل آموزشی، پرورشی و انضباطی دانش‌آموزان و بهبود اداره مدرسه.
- 10- بحث و تبادل نظر درباره محتوای کتابهای درسی و انعکاس آن به مسئولین ذیربط از طریق مدیر مدرسه.
- 11- تبادل نظر و هماهنگی در مورد نحوه استفاده از وسایل آموزشی، کمک آموزشی و کارگاهی.
- 12- ارائه راهکارهای مناسب برای ترغیب دانش‌آموزان به منظور انجام مطالعات درسی و غیردرسی.
- 13- ایجاد هماهنگی در ارتباط با نحوه و میزان تکالیف درسی دانش‌آموزان متناسب با نیاز، استعدادها و علائق آنان.
- 14- همکاری، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در خصوص چگونگی تشکیل کلاسهای فوق برنامه با مشارکت انجمن اولیا و مربیان و رعایت ضوابط مربوط.
- 15- بررسی منابع آموزشی، کمک‌آموزشی و پرورشی و انتخاب و معرفی کتب، نشریات، نوارهای صوتی و تصویری جهت استفاده در مدرسه با رعایت سایر مقررات.
- 16- انتخاب نماینده یا نمایندگان شورای معلمان برای شرکت در شورای مدرسه و انجمن اولیا و مربیان در اولین جلسه شورای معلمان.
- 17- تعیین پایه تحصیلی دانش‌آموزان مشمول ماده 43 این آیین‌نامه و ارائه پیشنهاد به شورای مدرسه.
- ماده 16-** ریاست شورای معلمان به عهده مدیر و در غیاب مدیر برعهده نایب رئیس است که توسط شورای معلمان تعیین می‌شود. مدیر مدرسه مسئول تعیین دستور جلسات و اجرای تصمیماتی است که اتخاذ می‌شود.
- تبصره 1-** مدیر مدرسه می‌تواند در صورت لزوم از متخصصین تعلیم و تربیت، معلمان بازنشسته، کارشناسان و مسئولین آموزش و پرورش و اولیای دانش‌آموزان جهت شرکت در شورای معلمان و تبادل نظر در زمینه‌های مربوط دعوت کند.
- تبصره 2-** دبیر شورای معلمان در اولین جلسه توسط اعضای شورا تعیین می‌شود و موظف است خلاصه‌ای از مذاکرات یا تصمیمات متخذه هر جلسه را ثبت نموده و به امضای اعضای شورا برساند.

**تبصره 3-** شورای معلمان می‌تواند به منظور انجام بهتر وظایف خود نسبت به تشکیل گروه‌های درسی و آموزشی اقدام نماید.

**ماده 17-** مدیران مدارس موظفند اولین جلسه شورای معلمان را حتی‌الامکان قبل از بازگشایی مدارس و حداکثر تا ده روز پس از آن تشکیل دهند. جلسات شورای معلمان حداقل هر ماه یک بار تشکیل می‌شود.

#### **5- شورای دانش‌آموزان:**

**ماده 18-** به منظور مشارکت دانش‌آموزان در امور مربوط به مسائل آموزشی، پرورشی، انضباطی، ورزشی و فوق برنامه و ایجاد ارتباط صحیح و مستقیم دوسویه بین دانش‌آموزان و اولیای مدرسه و ارج نهادن به شخصیت و کرامت آنان و تقویت اعتماد به نفس و خودباوری و مسئولیت‌پذیری و مشارکت‌جویی در آنان، شورای دانش‌آموزان در سطح مدارس تشکیل می‌شود. ترکیب اعضا و شرح وظایف شورای دانش‌آموزان به شرح زیر است:

#### **الف - ترکیب اعضا:**

اعضاء شورای دانش‌آموزان، از میان دانش‌آموزان شاغل به تحصیل همان مدرسه خواهند بود، تعداد و نحوه انتخاب اعضا برابر دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش تنظیم و ابلاغ می‌گردد.

#### **ب - شرح وظایف:**

- 1- مراقبت برهمسویی فعالیت‌های شورای دانش‌آموزان با مفاد این آیین‌نامه.
- 2- بررسی پیرامون چگونگی مشارکت دانش‌آموزان در بخشی از فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و اجرائی مدرسه و ارائه پیشنهاد به مدیر مدرسه.
- 3- همکاری در برنامه‌ریزی و اجرای مناسبت‌های مذهبی، انقلابی و ملی در مدارس.
- 4- اداره نشریه دیواری و همکاری در اداره امور کتابخانه مدارس.
- 5- همکاری در برگزاری مسابقات فرهنگی، هنری، علمی و ورزشی دانش‌آموزان.
- 6- همکاری در برگزاری بازدیدهای علمی و اردوهای تفریحی و مذهبی.
- 7- همکاری در برگزاری نماز جماعت و اداره نمازخانه مدارس.
- 8- همکاری در تشکیل و اداره تعاونی دانش‌آموزان در مدارس.
- 9- همکاری در امور انتظامی و بهداشتی مدرسه.
- 10- همکاری در تنظیم برنامه امتحانات داخلی مدرسه.
- 11- انتخاب نماینده برای شرکت موردی در شورای مدرسه و انجمن اولیاء و مربیان.
- 12- ارائه پیشنهاد به مدیر مدرسه جهت تشویق دانش‌آموزانی که مشارکت فعال در امور اجرایی مدرسه داشته‌اند.

**ماده 19-** شورای دانش‌آموزان یک شورای درون مدرسه‌ای است و فاقد شعبه و تشکیلات خارج از مدرسه خواهد بود. شورای دانش‌آموزان مجاز به ایجاد رقابت‌های ناسالم سیاسی و فعالیت جناحی و حزبی در داخل یا خارج از مدرسه نمی‌باشد و نمی‌تواند در انتخابات‌له یا علیه کاندیداها فعالیت نماید.

**ماده 20-** مدیر مدرسه موظف است نسبت به تشکیل شورای دانش‌آموزان برابر شیوه‌نامه ابلاغی در هر سال اقدام نماید. جلسات شورای دانش‌آموزان حداقل هر ماه یکبار تشکیل می‌شود.

**تبصره 1-** برای اثربخشی بیشتر شورای دانش‌آموزان، یکی از معاونان یا مربیان امور تربیتی و در غیاب آنها یکی از معلمان مدرسه به انتخاب مدیر، ضمن هدایت جلسات شورای دانش‌آموزان، مشکلات آنان را پیگیری می‌نماید.

**تبصره 2-** شورای دانش‌آموزان می‌تواند با موافقت شورای مدرسه نسبت به تشکیل انجمن‌های دینی، فرهنگی، هنری، ورزشی و علمی اقدام کند.

**ماده 21-** شورای دانش‌آموزان در مدارس نقش مشورتی و مشارکت در امور اجرایی دارد و تصمیم‌های آن با رأی اکثریت و پس از تأیید مدیر با رعایت مفاد این آئین‌نامه قابل اجرا خواهد بود. مدیر مدرسه همکاری لازم را برای رفع مشکلات شورای دانش‌آموزان در حد امکانات و توان بعمل خواهد آورد.

#### **نکات ضروری در مورد انجمن اولیاء و مربیان و شوراهای مدرسه:**

**ماده 22-** تشکیل هرگونه انجمن یا شورایی در مدرسه به غیر از موارد مندرج در این آیین‌نامه، قبل از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش مجاز نیست.

**تبصره -** انجمن‌ها و شوراهایی که براساس مقررات عمومی کشور مانند مصوبات مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و هیأت دولت تشکیل می‌شوند تابع مقررات خاص خود خواهند بود.

**ماده 23-** مکاتبات یا هر نوع ارتباط اشخاص حقیقی یا حقوقی با انجمن اولیاء و مربیان یا هر یک از شوراهای مدرسه فقط از طریق مدیر مدرسه انجام می‌گیرد.

**ماده 24-** شوراهای مندرج در این آیین‌نامه در سطح مدرسه فعالیت می‌کنند و تشکیل آنها در سطح منطقه یا بالاتر بدون تصویب شورای عالی آموزش و پرورش مجاز نخواهد بود.<sup>1</sup>

**ماده 25-** در مواردی که تصمیم‌های اتخاذ شده در انجمن اولیا و مربیان یا هر یک از شوراهای مدرسه، با نظر مدیر مغایر باشد، مدیر موضوع را به اداره آموزش و پرورش مربوط منعکس کرده و رأی و نظر رییس اداره متبوع لازم‌الاجرا می‌باشد.

**ماده 26-** مدیر مدرسه موظف است هر سه ماه یکبار گزارشی از نحوه فعالیت شوراها و انجمن اولیاء و مربیان شامل تعداد جلسات و اهم تصمیم‌گیری‌های شورای مدرسه را به اداره آموزش و پرورش محل ارسال نماید.

**تبصره -** ادارات آموزش و پرورش، انجمن اولیاء و مربیان و شوراهای فعال مدارس را مورد تشویق قرار خواهند داد.

#### **فصل سوم - شرایط ثبت‌نام و ادامه تحصیل دانش‌آموزان**

**ماده 27-** ثبت‌نام دانش‌آموزان برای ورود به هر یک از دوره‌های تحصیلی در مدارس داخل کشور با اصل شناسنامه و در مدارس خارج از کشور با اصل شناسنامه یا گذرنامه صورت می‌گیرد.<sup>2</sup>

1- به استناد مصوبه جلسه 742 شورای عالی تاریخ 85/11/24 به شماره ابلاغی 120/2396/8 تاریخ 86/3/27 شورای عالی با تشکیل شوراهای انجمن اولیاء و مربیان در استان، شهرستان و منطقه به شرح زیر موافقت نمود.

سازمان مرکزی انجمن اولیا و مربیان با رعایت اصل تعامل با شوراهای آموزش و پرورش و عدم تداخل در شرح وظایف آنها، می‌تواند شوراهای انجمن اولیا و مربیان را در سطح استان، شهرستان و منطقه با ترکیب و وظایفی که به تصویب شورای عالی انجمن اولیا و مربیان می‌رسد تشکیل دهد.

1 - به استناد مصوبه جلسه 505 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1369/1/20 که طی شماره 120/1450 تاریخ 69/2/5 ابلاغ شده است. «شوری موافقت می‌نماید دانش‌آموزان خارجی مسلمان نیز در صورت وجود ظرفیت و با رعایت سایر مقررات

**ماده 28-** هنگام ثبت نام دانش آموز در پایه اول دبستان و انتقال دانش آموز پایه مذکور از یک مدرسه به مدرسه دیگر، مدیر مدرسه باید پس از رؤیت شناسنامه، صحت شرط سنی دانش آموز را با قید تاریخ مطابقت درظهر تصویر (فتوکپی) شناسنامه، گواهی و امضا نماید. گواهی مذکور باید در پرونده تحصیلی دانش آموز ضبط و نگهداری شود.

**ماده 29-** مدیران مدارس باید هنگام ثبت نام دانش آموز در پایه اول ابتدایی، کارت بهداشتی تنظیم شده از سوی مراکز بهداشتی را مطالبه و در پرونده تحصیلی دانش آموز ضبط و نگهداری نمایند.

**تبصره -** در شهرستانها و مناطقی که طرح سنجش سلامت جسمانی و آمادگی تحصیلی، بینایی و شنوایی نوآموزان برای ورود به دبستان اجرا می شود، ارائه گواهی سلامتی و بلامانع بودن ثبت نام دانش آموزان در مدرسه عادی که توسط پایگاه های سنجش صادر می شود، ضروری است.

**ماده 30 -** برگزاری آزمون ورودی، مصاحبه و تعیین شرط معدل برای ثبت نام دانش آموزان و دریافت هرگونه وجه اجباری (به جز وجوه مربوط به بیمه حوادث و کتابهای درسی) در زمان ثبت نام مجاز نیست و نباید دانش آموزی به دلایل مذکور از ثبت نام محروم شود.<sup>1</sup>

**تبصره -** مدرسی که دارای قانون و ضوابط خاص می باشند از حیث ثبت نام تابع قوانین و مقررات مربوط به خود خواهند بود.

**ماده 31-** ثبت نام دانش آموزانی که محل سکونت آنان به مدرسه نزدیک تر است، در اولویت خواهد بود و ثبت نام از دانش آموزانی که والدین آنان هر دو شاغل هستند در مدرسه نزدیک به محل کار پدر یا مادر بلامانع است.

**ماده 32-** در مدرسه برای هر دانش آموز پرونده تحصیلی تشکیل می شود. پرونده تحصیلی در دوره نشان دهنده وضعیت تحصیلی دانش آموز در آن دوره خواهد بود و باید علاوه بر مدارک مندرج در شیوه نامه ثبت نام، شامل کارنامه های سنوات قبل همان دوره تحصیلی نیز باشد. برای دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی وجود کارنامه تحصیلی پایه پنجم ابتدایی و برای دانش آموزان دوره متوسطه، وجود گواهینامه دایم یا موقت پایه سوم راهنمایی تحصیلی در پرونده تحصیلی ضرورت دارد.

**تبصره -** افرادی که با استفاده از ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی یا برابر مقررات با شرکت در امتحان ورودی موفق به ادامه تحصیل می شوند، نیاز به کارنامه تحصیلی سنوات قبل ندارند.

**ماده 33-** مدیر مدرسه می تواند در موارد استثنایی با اخذ تعهد کتبی از ولی دانش آموزی که فاقد شناسنامه و مدارک تحصیلی است از وی بصورت مشروط حداکثر برای مدت یک ماه ثبت نام نماید. ادامه تحصیل این قبیل دانش آموزان در صورت عدم ارائه

---

بتوانند در مدارس جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور ثبت نام و تحصیل نمایند. (اولویت با دانش آموزان خارجی ایرانی الاصل است) ضمناً داوطلبان آزاد خارجی نیز می توانند با رعایت سایر مقررات در امتحانات داوطلبان آزاد مدارس مذکور شرکت نمایند.» همچنین به استناد مصوبه جلسه 268 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/8/1 که طی شماره 120/1844/8 تاریخ 80/8/8 ابلاغ شده است: «ثبت نام و ادامه تحصیل دانش آموزان خارجی متقاضی تحصیل در مدارس ایرانی خارج از کشور که فاقد مدارک هویتی (شناسنامه یا گذرنامه) می باشند براساس مدارک هویتی مورد پذیرش کشور متوقف فیه خواهد بود.»

2- به استناد مصوبه جلسه 672 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/12/23 که طی شماره 120/4981/8 تاریخ 80/12/15 ابلاغ شده است کلمه «اجباری» به ماده مذکور اضافه گردید.

مدارک هویتی و تحصیلی منوط به موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش خواهد بود و در هر صورت دانش آموز موظف است برای ثبت نام قطعی و درج مشخصات وی در دفتر آمار تا قبل از اولین نوبت امتحانی مدارک هویتی و تحصیلی خود را به مدرسه تسلیم کند.

**تبصره -** ثبت نام و ادامه تحصیل دانش آموزی که مدارک تحصیلی خارجی وی جهت ارزشیابی ناقص می باشد، با تأیید کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی و اخذ معرفی نامه از اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور تا قبل از شروع امتحانات پایانی بلامانع است. چنانچه تا پایان امتحانات خردادماه پایه تحصیلی قطعی دانش آموز توسط اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور با رعایت سایر مقررات مشخص نشود، امتحانات خرداد و شهریور وی به عنوان امتحان تعیین پایه محسوب خواهد شد و چنانچه دانش آموز در امتحانات شهریورماه قبول نشود می تواند جهت تعیین پایه در امتحان دروس پایه پایین تر به صورت یک نوبتی شرکت کند.

**ماده 34-** پذیرفتن دانش آموز بصورت مستمع آزاد ممنوع است.

**تبصره -** دانش آموزی که به ضرورت در محلی غیر از محل ثبت نام خود بسر می برد می تواند با ارائه کارت شناسایی مدرسه یا گواهی تحصیلی و با اخذ معرفی نامه از اداره آموزش و پرورش (مقصد)، از کلاسهای درس یکی از مدارس در محل جدید بصورت موقت استفاده کند.

**ماده 35-** دارندگان مدارک تحصیلی نهضت سوادآموزی با رعایت شرایط سنی می توانند به شرح ذیل ادامه تحصیل دهند:

الف - با مدرک تحصیلی دوره مقدماتی در پایه دوم ابتدایی ثبت نام و ادامه تحصیل دهند و یا در امتحان پایه دوم ابتدایی (به عنوان ورود به پایه سوم) شرکت کرده و در صورت احراز شرایط قبولی در پایه سوم ابتدایی ثبت نام کنند.

ب - با مدرک تحصیلی دوره تکمیلی در پایه چهارم ابتدایی ثبت نام نمایند.

ج - با مدرک تحصیلی دوره پایانی در پایه پنجم ابتدایی ثبت نام نمایند.

**ماده 36-** شرایط سنی ثبت نام در مدارس روزانه بشرح زیر خواهد بود:<sup>1</sup>

**الف - دوره ابتدایی:**

1- حداقل سن ثبت نام در پایه اول دبستان 6 سال تمام و حد اکثر آن در مناطق شهری 9 سال تمام و در مناطق روستایی و عشایری 11 سال تمام خواهد بود.

---

1- برابر مصوبه دویست و پنجاه و سومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/12/23 که طی شماره 120/7/8 تاریخ 80/1/20 ابلاغ شده است: در مورد شرایط سنی دانش آموزان روستایی و عشایری که به مدارس شهری منتقل می شوند به شرح زیر اظهار نظر گردید:

«دانش آموزان مدارس روستایی و عشایری در صورت انتقال به مدارس شهری، تا پایان سال تحصیلی تابع شرایط سنی مناطق روستایی و عشایری خواهند بود همچنین به استناد مصوبه دویست و هفدهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/8/18 که طی شماره 120/3/135/8 تاریخ 78/8/26 ابلاغ شده است: ثبت نام از دانش آموزان مناطق روستایی در مدارس شبانه روزی مستقر در شهر و همچنین دانش آموزان مناطق روستایی که به علت عدم تشکیل کلاس در مناطق محل سکونت آنان، قصد ثبت نام و ادامه تحصیل در مدارس راهنمایی تحصیلی طرح روستا مرکزی را دارند تابع شرایط سنی مناطق روستایی و عشایری خواهد بود. همچنین به استناد مصوبه دویست و شصت و سومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/6/13 که طی شماره 120/1263/8 تاریخ 80/6/24 ابلاغ شده است: «دانش آموزان مناطق روستایی و عشایری که برای ادامه تحصیل در مدارس نمونه دولتی مستقر در شهر پذیرش می شوند از لحاظ شرایط سنی ثبت نام تابع شرایط سنی دانش آموزان مناطق روستایی و عشایری خواهند بود.»



2- سن متعارف ثبت نام دانش آموزان در پایه ششم ابتدایی 11 سال تمام و حداکثر سقف سن تحصیل در دوره ابتدایی مدارس شهری 15 سال و در مدارس روستایی 16 سال تمام خواهد بود.<sup>1</sup>

#### ب - دوره راهنمایی تحصیلی:

حداکثر سن ثبت نام در پایه های اول، دوم و سوم راهنمایی تحصیلی در مناطق شهری به ترتیب 15، 16 و 17 سال تمام و در مناطق روستایی و عشایری به ترتیب 17، 18 و 19 سال تمام است.<sup>2</sup>

#### ج - دوره متوسطه:

حداکثر سن ثبت نام در پایه های اول، دوم و سوم متوسطه و دوره پیش دانشگاهی در مناطق شهری، روستایی و عشایری به ترتیب 18، 19، 20 و 21 سال تمام است. تبصره 1- در هر دوره تحصیلی دو سال به حداکثر سقف سنی دانش آموزان معلول جسمی که در مراکز آموزشی خاص به تحصیل اشتغال دارند اضافه می شود.

تبصره 2- ملاک محاسبه سن دانش آموز جهت ثبت نام، اول مهرماه خواهد بود.

تبصره 3- ملاک تعیین شهر و روستا برای رعایت حداکثر سن مجاز ثبت نام، تقسیمات کشوری خواهد بود. چنانچه برخی روستاها در طول سال تحصیلی به محدوده شهری منضم شوند ادامه تحصیل دانش آموزان آن مناطق، تا پایان آن دوره تحصیلی مطابق شرایط سنی روستا خواهد بود.<sup>3</sup>

تبصره 4- ثبت نام مجدد دانش آموزان غیرمشمول نظام وظیفه که ترک تحصیل کرده اند، با رعایت شرایط سنی در پایه تحصیلی مربوط بلامانع است.

ماده 37- ثبت نام مجدد دانش آموز در همان پایه ای که قبول شده است با رعایت سایر شرایط صرفاً در مدارس غیرانتفاعی یا بصورت متفرقه مجاز است.<sup>4</sup>

ماده 38- ثبت نام دانش آموزان پسری که به سن مشمولیت مقرر در قانون خدمت وظیفه عمومی می رسند، تابع مقررات و شیوه نامه هایی است که با هماهنگی نظام وظیفه از طریق وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می شود.

ماده 39- غیبت غیرموجه سه ماه متوالی و بیشتر دانش آموزان مشمول از نظر مقررات نظام وظیفه ترک تحصیل تلقی می شود.

تبصره - وقفه تحصیلی و غیبت موجه ترک تحصیل محسوب نمی شود.

1- برابر مصوبه 257 کمیسیون مقررات تاریخ 91/8/7 که طی شماره 120/40534 تاریخ 91/9/6 ابلاغ شده، بند 2 اصلاح شد.

2- برابر مصوبه دویست و چهلمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/7/5 که طی شماره 120/1982/8 تاریخ 79/7/13 ابلاغ شده است دانش آموزان پسری که از خدمت نظام وظیفه معاف هستند و همچنین دانش آموزان دختر، می توانند با حداکثر سن موضوع بند فوق ثبت نام کنند.

همچنین به استناد مصوبه پانصد و پنجاه و سومین جلسه کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1376/9/26 که طی شماره 120/8620/8 تاریخ 76/10/3 ابلاغ شده است: با توجه به اینکه در خارج از کشور مدارس شبانه وجود ندارد در صورتی که سن دانش آموزی در دوره راهنمایی تحصیلی از حداکثر سن مقرر در آیین نامه اجرایی تجاوز کند یکسال به سقف سنی وی اضافه شود.

3- به استناد مصوبه دویست و شصت و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/7/3 که طی شماره 120/1497/8 تاریخ 80/7/8 ابلاغ شده است:

«نظر به اینکه ثبت نام دانش آموزان برای تحصیل در هر یک از پایه های تحصیلی در فاصله پس از اعلام نتیجه خرداد تا قبل از بازگشایی مدارس انجام می شود چنانچه در فاصله مذکور برخی از روستاها به محدوده شهری منضم شوند ادامه تحصیل دانش آموزان آن مناطق به استناد تبصره 3 ماده 36 آیین نامه اجرایی مدارس تا پایان آن دوره تحصیلی مطابق شرایط سنی روستا خواهد بود.»

4- در نظام واحدی منظور از پایه، گذراندن کلیه دروس یک سال تحصیلی است.

**ماده 40-** حداکثر تعداد سالهای مردودی مجاز در هر پایه تحصیلی در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی دو سال خواهد بود و دانش‌آموز با رعایت شرایط سنی می‌تواند برای سومین سال در همان پایه ثبت‌نام کند.

**تبصره -** دانش‌آموزان معلول جسمی که در مراکز آموزشی خاص به تحصیل اشتغال دارند مجاز خواهند بود به مدت یکسال بیشتر از دانش‌آموزان عادی تکرار پایه کنند.

**ماده 41-** دانش‌آموزی که به دلایل موجه قبل از شروع سال یا نیمسال تحصیلی موفق به ثبت‌نام نشده است می‌تواند صرفاً با اخذ مجوز از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهد. در اینگونه موارد در ستون ملاحظات دفتر آمار به شماره نامه و رأی کمیسیون خاص استناد می‌شود.

**تبصره -** دانش‌آموزی که پس از ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی از طریق اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور جهت ثبت‌نام معرفی می‌شود نیاز به اخذ موافقت از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش ندارد و ثبت‌نام وی در هر زمان از سال تحصیلی بلامانع خواهد بود.

**ماده 42-** ثبت‌نام از دانش‌آموزان اتباع خارجی مقیم ایران براساس مدارک هویتی و اقامتی معتبر صورت می‌پذیرد. افراد خارجی مقیم ایران، رانده شدگان و پناهندگان از کشورهای خارجی باید دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور باشند.

**ماده 43-** پایه تحصیلی دانش‌آموزی که به عللی مانند عدم دسترسی به مدرسه، بیماری و یا اقامت در خارج از کشور نتوانسته به موقع وارد مدرسه شود یا مدارک تحصیلی وی در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله و آتش‌سوزی از بین رفته و یا وقفه‌ای در ادامه تحصیل او ایجاد شده است و همچنین پایه تحصیلی دانش‌آموزی که مدارک قابل قبولی جهت ارزشیابی ندارد، در دوره ابتدایی با رعایت حداقل سن متعارف ثبت‌نام و بررسی‌های انجام شده از سوی شورای معلمان توسط شورای مدرسه تعیین می‌شود و در ستون ملاحظات دفتر آمار به رأی شورای مدرسه استناد می‌شود. در دوره‌های راهنمایی و متوسطه متقاضی ادامه تحصیل با توجه به حداقل سن متعارف و توانایی خود می‌تواند با معرفی اداره آموزش و پرورش محل در امتحان ورودی پایه موردنظر شرکت نموده و در صورت احراز شرایط قبولی در پایه بالاتر ادامه تحصیل دهد. (سن متعارف در دوره ابتدایی برای پایه‌های اول تا پنجم به ترتیب 6 و 7 و 8 و 9 و 10 سال تمام و برای پایه‌های اول تا سوم راهنمایی 11 و 12 و 13 سال تمام و برای پایه‌های اول تا سوم متوسطه 14 و 15 و 16 سال تمام می‌باشد).<sup>2</sup>

1- به استناد مصوبه دویست و چهلمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/7/5 که طی شماره 120/1982/8 تاریخ 79/7/13 ابلاغ شده است دانش‌آموزانی که به صورت تلفیقی در مدارس عادی تحصیل می‌کنند تابع شرایط سنی و حداکثر تعداد سالهای مردودی مدارس عادی هستند و همچنین به استناد رأی صادره در دویست و شانزدهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/8/4 که طی شماره 120/299 تاریخ 78/8/5 ابلاغ شده است «دانش‌آموزان مدارس روزانه راهنمایی تحصیلی که به علت سه سال مردودی در یک پایه و یا دارا نبودن شرایط سنی مجاز به ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مدارس مذکور نمی‌باشند می‌توانند در مدارس راهنمایی تحصیلی بزرگسالان ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهند. حداکثر تعداد سالهای مردودی در هر یک از پایه‌های تحصیلی دوره راهنمایی بزرگسالان هم دو سال خواهد بود. دانش‌آموزان مدارس راهنمایی تحصیلی بزرگسالان نیز که در یک پایه تحصیلی دوبار مردود می‌شوند می‌توانند برای سومین سال در همان پایه ثبت‌نام کنند و در صورت مردود شدن حق ادامه تحصیل در مدارس مذکور را نخواهند داشت و ادامه تحصیل آنان با رعایت سایر شرایط از طریق متفرقه ممکن خواهد بود

2- به استناد مصوبه دویست و هفتاد و سومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/9/27 که طی شماره 120/2252/8 تاریخ 80/10/3 ابلاغ شده است اخذ امتحان ورودی در دوره راهنمایی تحصیلی و متوسطه از دانش‌آموزانی که به زبان فارسی آشنایی ندارند به یکی از زبانهای خارجی بلامانع است.

**ماده 44-** انتقال دانش‌آموزان در جریان سال تحصیلی از یک مدرسه به مدرسه دیگر در همان منطقه در صورت موافقت مدیر مدرسه مقصد با رعایت سایر مقررات و از یک منطقه و ناحیه به سایر مناطق و نواحی آموزش و پرورش در صورت موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی بلامانع خواهد بود.

**تبصره 1-** منظور از امتحانات پایانی موضوع این ماده، در نظام سالی امتحانات آخر سال و در نظام نیمسالی - واحدی امتحانات پایان نیمسال است.

**تبصره 2-** پرونده تحصیلی و نمره‌های امتحانی این‌گونه دانش‌آموزان باید حداکثر تا یک ماه پس از انتقال دانش‌آموز به مدرسه جدید ارسال شود.

**تبصره 3-** انتقال دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سال آخر متوسطه پس از امتحانات نهایی خردادماه از یک منطقه به منطقه دیگر مشروط بر داشتن عذر موجه با موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مبدأ بلامانع می‌باشد.

**ماده 45-** انتقال دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان به مدارس روزانه منوط به گذراندن کلیه دروس یک پایه تحصیلی و داشتن شرایط سنی و سایر ضوابط ثبت‌نام مدارس روزانه است. انتقال دانش‌آموزان مدارس روزانه به مدارس بزرگسالان تا یکماه قبل از برگزاری امتحانات پایانی مدارس بزرگسالان بلامانع است.

**تبصره -** دانش‌آموزان دوره متوسطه که به علت از دست دادن شرایط تحصیل مدرسه روزانه به مدارس بزرگسالان منتقل می‌شوند، اجازه بازگشت به مدارس روزانه را نخواهند داشت.

**ماده 46-** شرایط سنی ثبت‌نام در مدارس بزرگسالان (شبانه) و متفرقه به شرح زیر خواهد بود:  
**1-** حداقل سن تحصیل در مدارس بزرگسالان در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه به ترتیب 14 و 16 سال تمام خواهد بود.

**تبصره 1-** در شرایط خاص با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل به صورت موردی می‌توان از دانش‌آموزی که حداقل شرط سنی را ندارد، در مدرسه بزرگسالان ثبت‌نام نمود.

**تبصره 2-** دانش‌آموزی که شرایط تحصیل در مدرسه روزانه را از دست می‌دهد و دانش‌آموز مردود متوسطه با هر سنی می‌تواند در مدرسه بزرگسالان ثبت‌نام کند.

**2-** برگزاری امتحان متفرقه در دوره ابتدایی به استثناء پایه ششم در داخل کشور مجاز نیست. حداقل سن برای ثبت‌نام در امتحانات 11 سال تمام است و برای شرکت در امتحانات مذکور نیازی به ارائه مدارک قبولی سنوات قبل نخواهد بود. در سایر پایه‌ها شرط سنی وجود ندارد ولی ارائه کارنامه قبولی پایه قبل ضروری است.<sup>2</sup>

**3-** حداقل سن برای ثبت‌نام در امتحانات متفرقه دوره راهنمایی تحصیلی (جامع) 18 سال تمام در اول مهرماه است و دارندگان کارنامه قبولی پایه پنجم ابتدایی

1- به استناد مصوبه دویست و نودمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 81/8/14 به شماره 120/4882/8 تاریخ 81/8/18 «منظور از شرایط تحصیل صرفاً شرط سنی است و ثبت‌نام مجدد دانش‌آموزی که از مدرسه روزانه به مدرسه بزرگسالان منتقل می‌شود در صورت داشتن شرایط سنی و رعایت سایر ضوابط در مدرسه روزانه بلامانع است.»

2- برابر مصوبه 257 کمیسیون مقررات تاریخ 91/8/7 که طی شماره 120/40534 تاریخ 91/9/6 ابلاغ شده است، بند 2 اصلاح شد.

می‌توانند بدون ارائه مدرک قبولی پایه‌های اول و دوم راهنمایی در امتحان نهایی دوره راهنمایی تحصیلی به صورت داوطلب آزاد شرکت کنند.

**تبصره 1-** ثبت نام و شرکت داوطلبان پسر مشمول نظام وظیفه در امتحانات متفرقه بلامانع است لیکن برای آنان معافیت تحصیلی صادر نخواهد شد.

**تبصره 2-** شرکت در امتحانات متفرقه از نظر مقررات نظام وظیفه ترک تحصیل تلقی می‌شود.

**ماده 47-** مدیر مدرسه موظف است حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال تحصیلی، پرونده تحصیلی کلیه دانش‌آموزان را بررسی نماید و چنانچه از دانش‌آموزی برخلاف مقررات ثبت نام شده باشد، نسبت به هدایت او به پایه استحقاقی اقدام کند.

**تبصره -** اگر بعد از گذشت یک ماه از شروع سال تحصیلی مشخص شود دانش‌آموزی در همان سال یا سالهای تحصیلی قبل برخلاف مقررات ثبت نام شده است، مدیر مدرسه باید موضوع را به اداره آموزش و پرورش گزارش نماید. در این گونه موارد اداره آموزش و پرورش موظف است در اسرع وقت نسبت به تعیین سرنوشت تحصیلی دانش‌آموز و پیگیری موضوع از طریق مراجع ذیربط اقدام کند.

#### **تسهیلات ویژه برای دانش‌آموزان خاص:**

**ماده 48-** دانش‌آموزانی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات ورزشی و نظایر آن به تشخیص کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش موفق به شرکت در امتحانات نهایی سوم راهنمایی تحصیلی و متوسطه نمی‌شوند می‌توانند در نوبت امتحانی بعدی شرکت کنند. قبولی آنان به عنوان قبولی در امتحانات نوبت قبل محسوب خواهد شد.

**ماده 49-** کلیه کسانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در طول سال تحصیلی شهید، اسیر یا مفقود می‌گردد و همچنین دانش‌آموزانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در فاصله یک ماه قبل از آغاز امتحانات خرداد یا شهریورماه فوت می‌شود در آن نوبت امتحانی مردود نخواهند شد. این قبیل افراد می‌توانند علاوه بر نوبت‌های امتحانی مذکور در یک نوبت امتحانی دیگر همراه با غایبین مجاز شرکت کنند.

**تبصره -** مفاد این ماده شامل دروس نهایی دوره متوسطه نمی‌شود.

---

1- به استناد مصوبه ششصد و هشتاد و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1382/5/14 که طی شماره 120/2073/8 تاریخ 82/5/15 ابلاغ شده است.

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

- غیبت دانش‌آموزان شرکت‌کننده مسابقات علمی، فرهنگی هنری، مهارتی و ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی از کلاس درس در زمان مسابقه و اردوی آن موجه تلقی می‌شود.

**تبصره -** وزارت آموزش و پرورش موظف است با هزینه سازمان اعزام‌کننده، تسهیلات آموزش جبرانی را برای این قبیل دانش‌آموزان فراهم کند.

- به دانش‌آموزانی که در مسابقات کشوری و بین‌المللی و اردوی آن شرکت می‌کنند اجازه داده شود در امتحانات داخلی علاوه بر نوبت‌های امتحانی خرداد و شهریورماه همراه غایبین موجه همان سال تحصیلی در امتحان درس یا دروسی که نمره قبولی کسب نکرده‌اند شرکت کنند.

**تبصره -** در مورد دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی، اخذ امتحان مجدد حداکثر دو هفته پس از پایان نوبت‌های امتحانی مقرر بلامانع است. (مصوب جلسه 298 کمیسیون معین تاریخ 82/7/16 به شماره ابلاغی 120/6573/9 تاریخ 82/8/11)

- به دانش‌آموزان شرکت‌کننده در مسابقات کشوری و اردوی آن اجازه داده شود با اخذ معرفی‌نامه عکسدار از واحد آموزشی مربوط و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر شرکت در اردو و مسابقه به اداره آموزش و پرورش محل برپایی اردو و مسابقه (مقصد) مراجعه و در صورت دایر بودن رشته تحصیلی موردنظر در امتحانات داخلی یکی از مدارس شرکت نمایند. نمره‌های این قبیل دانش‌آموزان پس از تایید اداره آموزش و پرورش مقصد به اداره آموزش و پرورش مبدأ جهت ابلاغ به واحد آموزشی ذیربط ارسال می‌شود.

**ماده 50** - دانش‌آموزانی که امتحانات آنان به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه، بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق امتحانی آنان مفقود یا معدوم گردیده است امتحانات داخلی می‌توانند با تأیید کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش در اولین فرصت و حداکثر تا یکماه پس از پایان ایام امتحانات در امتحان مجدد شرکت نمایند.

**تبصره -** در مورد امتحانات نهایی صدور مجوز و تعیین نوبت امتحانی برعهده کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

**ماده 51** - مدرسه می‌تواند با موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل علاوه بر موارد مندرج در این آیین‌نامه تسهیلات زیر را نیز برای دانش‌آموز قائل شود:

1- ثبت‌نام از دانش‌آموزی که به دلایل مختلف از قبیل کبرسن، مردودی یا مشروطی بیش از دفعات مجاز و نظایر آن شرایط تحصیل در مدرسه روزانه را از دست داده است.

2- ثبت‌نام بدون حضور در کلاس از دانش‌آموزی که به علت بیماری خاص قادر به حضور در کلاس نمی‌باشد.

3- برگزاری امتحان به صورت چند گزینه‌ای، املا صحیح غلط، دادن وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس در امتحانات داخلی با توجه به شرایط خاص جسمانی افراد (اختلالات حرکتی، ناسازگار بدنی، عدم تعادل بدنی).

4- برگزاری امتحان غیرنهایی در خارج از مدرسه از دانش‌آموزی که قادر به حضور در جلسه امتحانی مدرسه نیست.

5- اخذ امتحان پیش از موعد در دروسی که امتحان آنها به صورت نهایی نیست حداکثر یکماه قبل از شروع امتحانات پایانی از دانش‌آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد.

6- اخذ امتحان از دانش‌آموزی که در امتحانات هماهنگ غیبت موجه داشته است.

**ماده 52** - حداقل سن ثبت‌نام در مدارس ایرانی خارج از کشور که سن ورود به دبستان در آن کشورها 5/5 سال یا کمتر است 5/5 سال خواهد بود. دانش‌آموزانی که در 5/5 سالگی وارد مدارس ایرانی خارج از کشور می‌شوند در صورتی می‌توانند در مدارس داخل کشور ادامه تحصیل دهند که پایه اول دبستان را در مدارس ایرانی خارج از کشور گذرانده باشند. انتقال این قبیل دانش‌آموزان به پایه اول مدارس داخل کشور در صورتی مجاز است که اولیای آنان کارمند دولت، نهادها و ارگانه‌های انقلاب اسلامی در دوایر و نمایندگیهای جمهوری اسلامی ایران در دیگر کشورها بوده و مأموریت آنان قبل از پایان سال تحصیلی خاتمه یافته باشد.

**ماده 53** - دانش‌آموزان ازدواج کرده می‌توانند به یکی از روشهای زیر ادامه تحصیل دهند:

1- طبق مقررات در امتحانات متفرقه شرکت نمایند.

2- طبق مقررات در مدارس بزرگسالان تحصیل نمایند.

3- در صورت داشتن شرایط سنی در مدارس روزانه ثبت‌نام نمایند و بدون حضور در کلاس، مانند سایرین در امتحانات شرکت نمایند.

4- با رعایت سادگی کامل و خودداری از ابراز مسائل ازدواج با دیگر دانش‌آموزان، مانند سایرین در مدارس روزانه به تحصیل ادامه دهند.

**ماده 54** - دانش آموز دوره ابتدایی و راهنمایی تحصیلی که به دلایل مختلف از قبیل عدم دسترسی به مدرسه، تکرار پایه و وقفه تحصیلی در شرایط سنی بالاتر از سن متعارف پایه تحصیلی خود قرار دارد، می تواند در صورت قبولی در امتحانات خردادماه با حداقل معدل کل 14، در شهریورماه همان سال تحصیلی در امتحانات پایه بالاتر در مدرسه قبلی یا مدرسه جدیدی که برای ادامه تحصیل ثبت نام کرده است به صورت یک نوبتی شرکت کند و در صورت احراز شرایط قبولی به پایه بعدی ارتقاء یابد.<sup>1</sup>

**تبصره 1** - داوطلبان آزاد امتحانات متفرقه پایه پنجم ابتدایی و دانش آموزان شبانه (بزرگسالان) دوره راهنمایی تحصیلی مجاز به استفاده از مفاد این ماده نخواهند بود.

**تبصره 2** - شرایط قبولی در امتحانات شهریورماه همانند شرایط مندرج در آیین نامه امتحانات دوره ابتدایی و راهنمایی تحصیلی خواهد بود. غایبین موجه شهریورماه می توانند در امتحانات داخلی با تأیید شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با تأیید کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش در امتحانات غایبین مجاز شرکت نمایند.

**ماده 55** - ایثارگران مجازند یکسال بیش از سایر دانش آموزان در مدارس بزرگسالان<sup>2</sup> تحصیل کنند و همچنین در هر نیمسال یا دوره تابستانی یک عنوان درسی بیش از سقف واحدهای مجاز انتخاب نمایند.<sup>3</sup>

#### فصل چهارم - شرایط بهداشتی و ایمنی مدارس:

**ماده 56** - سعی شود براساس ضوابط و معیارهای وزارت آموزش و پرورش در هر مدرسه نمازخانه، کتابخانه، آزمایشگاه، کارگاه، سالن ورزشی، سالن اجتماعات، مکان و وسایل لازم برای کمکهای اولیه و مراقبت های بهداشتی - درمانی و اطفای حریق، پیش بینی و از امکانات موجود در مدرسه و امکانات مشابه خارج از آن استفاده شود.

**ماده 57** - مدیران مدارس موظفند برای کمک به ارتقاء سطح بهداشت و سلامت محیط مدرسه بر اموری از قبیل تأمین آب آشامیدنی سالم، نظافت سرویس های بهداشتی، توجه به پاکیزگی لباس، بدن، موی سر دانش آموزان، تهویه و تأمین رنگ و روشنایی مناسب برای فضای مدرسه و تهیه و توزیع مواد خوراکی در تعاونی مدرسه و استفاده از لباس کار در کارگاهها مراقبت کامل معمول دارند.

**ماده 58** - مدیران مدارس باید ابتدای سال تحصیلی نسبت به بیمه (حوادث) نمودن دانش آموزان اقدام کنند و در خصوص چگونگی استفاده از مزایای آن، دانش آموزان و خانواده آنان را راهنمایی نمایند.

1- به استناد مصوبه دویست و ششمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/4/29 که طی شماره 120/1438/8 تاریخ 78/5/2 ابلاغ شده است.

2- فهرست دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی که در خردادماه شرایط استفاده از ماده فوق را کسب می کنند از طریق مدرسه به اداره آموزش و پرورش ارسال تا تمهید مقدمات ثبت نام و شرکت آنان در امتحانات شهریورماه پایه اول راهنمایی تحصیلی در یکی از مدارس راهنمایی فراهم گردد.

3- کارنامه و دفتر امتحانات برای شرکت کنندگان در امتحانات شهریورماه بصورت یک نوبتی تنظیم گردد و برای آنان نمره انضباط منظور نشود.

2- به استناد مصوبه سیصد و بیست و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/10/16 به شماره ابلاغی 120/8810/9 تاریخ 83/10/27 منظور از مدارس بزرگسالان، مدارس دوره متوسطه و پیش دانشگاهی بزرگسالان می باشد.

3- منظور از ایثارگر در این ماده واجدین شرایط بند 1 و 2 مصوبه جلسه 632 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 77/12/6 است.

**ماده 59** - در مدرسه باید حداقل یک بار در سال از دانش‌آموزان معاینه بهداشتی - درمانی بعمل آید. مدیران مدارس باید با کمک انجمن اولیا و مربیان نهایت همکاری را با مسئولان و سازمانهای بهداشتی برای تأمین بهداشت و سلامت دانش‌آموزان داشته باشند.

**تبصره** - در مناطقی که مربی بهداشت یا مرکز بهداشتی درمانی برای اجرای برنامه‌های بهداشتی وجود نداشته باشد و انجمن اولیا و مربیان نیز قادر به تأمین آن نباشد، مدیر مدرسه باید در اسرع وقت با تهیه گزارش لازم مراتب را به اطلاع اداره آموزش و پرورش محل برساند تا اقدامات لازم برای اجرای برنامه‌های مربوط به مراقبتهای بهداشتی و خدمات ایمنی صورت گیرد.

**ماده 60** - در مواردی که در اثر شیوع بیماری واگیردار یا به هر دلیل دیگر در ارتباط با شرایط بهداشتی و ایمنی مدرسه، ادامه تحصیل دانش‌آموزان با خطر احتمالی مواجه باشد، مدیر مدرسه باید با نظر کارشناسان مربوط و موافقت اداره آموزش و پرورش نسبت به تعطیل نمودن مدرسه بصورت موقت اقدام کند و اهتمام نماید که در اسرع وقت ترتیب ادامه تحصیل دانش‌آموزان در محل دیگر داده شود.

**ماده 61** - مدیران مدارس موظفند به هنگام مشاهده علائم بیماری در دانش‌آموز مراتب را به اطلاع اولیای وی برسانند تا ترتیب درمان دانش‌آموز قبل از سرایت بیماری به دیگر دانش‌آموزان داده شود.

**ماده 62** - دانش‌آموزی که به سبب ابتلا به بیماری واگیردار غیبت کند، هنگام بازگشت به مدرسه برای اطمینان از بهبودی باید گواهی پزشکی مبنی بر صحت مزاج ارائه نماید.

**ماده 63** - دانش‌آموزانی که ضعف بینایی یا شنوایی دارند باید در ردیف‌های مناسب کلاس قرار گیرند و در مورد دانش‌آموزانی که با دست چپ می‌نویسند نباید هیچگونه ممانعتی بعمل آید و پیش‌بینی محل مناسب برای نشستن و تأمین شرایط مناسب برای آنها باید مورد توجه قرار گیرد.

### **فصل پنجم - پوشش و لباس دانش‌آموزان:**

**ماده 64** - لباس دانش‌آموزان باید از نظر دوخت و رنگ، ساده و دارای ظاهری آراسته و متناسب با محیط آموزشی و تربیتی مدرسه باشد.

**ماده 65** - دانش‌آموزان باید علاوه بر استفاده از پوشش مناسب در مدرسه، درآمد و رفت به مدرسه نیز از لباس و پوشش مناسب و فاقد هرگونه تصویر و نوشته استفاده کنند.

**ماده 66** - لباس دانش‌آموزان علاوه بر پوشش، نشان وقار و عفاف آنان است، شکل و دوخت لباس آنان باید با شئون اسلامی متناسب باشد.

**ماده 67** - پوشش دانش‌آموزان دختر شامل (1) چادر، مانتو، شلوار و مقنعه (2) مانتو، شلوار و مقنعه می‌باشد.

**تبصره 1** - چادر بهترین حجاب و مناسب‌ترین پوشش می‌باشد. شایسته است مدیران مدارس ضمن رعایت عدم اجبار، دانش‌آموزان دختر را به استفاده از آن تشویق و توصیه کنند.

**تبصره 2** - رنگ مانتو، شلوار و مقنعه دانش‌آموزان دختر باید ضمن توجه به شرایط سنی و جغرافیایی از میان رنگ‌های مناسب انتخاب شود.

## فصل ششم - مقررات انضباطی دانش‌آموزان:

### 1- وظایف دانش‌آموزان:

**ماده 68 -** دانش‌آموزان در دوران تحصیل موظفند موازین اسلامی و مقررات آموزش و پرورش را در اخلاق و رفتار خویش رعایت کنند که اهم آنها به شرح زیر است:

- 1- رعایت شعائر دینی.
- 2- رعایت ادب و احترام نسبت به مدیر، معاون، معلم، مربیان و دیگر کارکنان مدرسه.
- 3- رعایت حسن رفتار و اخلاق و همکاری با سایر دانش‌آموزان.
- 4- سعی شایسته در تحصیل، رعایت مقررات آموزشی و تربیتی، انجام فرائض دینی و مشارکت در فعالیتهای اجتماعی مدرسه.
- 5- حضور به موقع در مدرسه و خروج از آن در پایان ساعات مقرر. (حضور در مدرسه در غیرساعات مقرر برای استفاده از زمین ورزش، آزمایشگاه، کتابخانه، فعالیتهای پرورشی و ... منوط به اجازه ولی دانش‌آموز و موافقت مدیر و به سرپرستی او یا یکی از کارکنان مدرسه مجاز خواهد بود.)
- 6- حضور مرتب در مدرسه و کلاس درس در تمام مدتی که مدرسه رسماً دایر است.
- 7- رعایت بهداشت و نظافت فردی و همکاری با دانش‌آموزان دیگر و مسئولین مربوط در پاکیزه نگه داشتن فضای مدرسه.
- 8- استفاده از لباس، کفش، جوراب ساده و مناسب و اصلاح موی سر متناسب با شئون دانش‌آموزی برای پسران و رعایت حجاب مناسب برای دختران.
- 9- خودداری از بکاربردن وسایل تجملی و آرایشی و پرهیز از همراه آوردن اشیاء گرانبها و وسایل غیرمرتبط با امور تحصیلی به مدرسه.
- 10- خودداری از خرید و فروش در مدرسه به غیر از مواردی که در آیین‌نامه شرکت تعاونی دانش‌آموزی پیش‌بینی شده است.
- 11- مراقبت از وسایل شخصی و اهتمام در حفظ و نگهداری اموال، تجهیزات و ساختمان مدرسه. (چنانچه دانش‌آموزی به وسایل و ساختمان مدرسه یا سایر دانش‌آموزان خسارت وارد آورد، باید خسارت وارده توسط دانش‌آموز یا ولی وی جبران شود).

**تبصره -** برگه‌هایی که در موقع ثبت‌نام توسط دانش‌آموز و ولی او تکمیل می‌شود، باید حاوی اهم وظایف انضباطی دانش‌آموزان باشد تا ضمن آگاهی و توجه، دانش‌آموز و ولی او انجام این وظایف را تعهد کنند.

**ماده 69 -** مدیر موظف است در مواردی که دانش‌آموز تأخیر ورود مکرر یا غیبت غیرموجه داشته باشد، مراتب را به اطلاع ولی وی برساند تا با همکاری ولی چاره‌جویی لازم معمول شود چنانچه غیبت دانش‌آموز پسر مشمول وظیفه عمومی بیش از حد مقرر در ماده 39 این آیین‌نامه باشد مدیر موظف است مراتب ترک تحصیل وی را به مراجع مربوط اعلام کند.

**ماده 70 -** غیبت غیرموجه و تأخیر ورود دانش‌آموز در دفتر انضباطی ثبت و موجب کسر نمره انضباط می‌شود و در صورت تأخیر ورود مکرر یا غیبت بیش از حد، مدیر مدرسه



موظف است با نظر شورای مدرسه تصمیم مقتضی را برابر مفاد ماده 76 اتخاذ نماید و مراتب را کتباً به ولی دانش‌آموز ابلاغ کند.

## 2 - ترغیب و تشویق:

**ماده 71-** مدیر مدرسه باید برای ترغیب دانش‌آموزان به انجام صحیح وظایف خویش برنامه‌هایی را تهیه و با تأیید شورای مدرسه اجرا کند.

**ماده 72-** دانش‌آموزانی که وظایف خود را به نحو شایسته انجام می‌دهند، به روشهای زیر مورد تشویق قرار می‌گیرند:

- 1- تشویق شفاهی در کلاس در حضور دانش‌آموزان.
  - 2- تشویق شفاهی در مراسم آغازین در حضور کلیه دانش‌آموزان.
  - 3- تشویق کتبی و شفاهی در کلاس و اعلام آن به ولی دانش‌آموز.
  - 4- تشویق کتبی و شفاهی در حضور کلیه دانش‌آموزان.
  - 5- اعطای جایزه یا لوح تقدیر با امضای مدیر مدرسه در حضور همه دانش‌آموزان.
  - 6- تشویق کتبی و اعطای لوح تقدیر از طرف اداره آموزش و پرورش.
  - 7- معرفی برای شرکت در اردوهای تربیتی، آموزشی و فرهنگی.
  - 8- اعطای نشان‌های دانش‌آموزی برابر ضوابط مصوب شورای عالی آموزش و پرورش.
- تبصره -** اتخاذ تصمیم در مورد بند 1 با معلم و مربی دانش‌آموز و بندهای 2 لغایت 5 توسط مدیر مدرسه و بندهای 6 و 7 پس از تأیید شورای مدرسه انجام خواهد گرفت.

**ماده 73-** در انجام هر نوع تشویق باید موارد ذیل رعایت شود:

1- برنامه‌های تشویقی مدرسه باید منجر به تشویق و انگیزش درونی در دانش‌آموزان شده و روح امید، تعاون، عشق به کار و کوشش و جدیت را در آنان توسعه دهد.

2- ملاک اصلی در تشویق، سعی و کوشش دانش‌آموز و میزان پیشرفت وی در مقایسه با وضع قبلی خود باشد.

3- تشویق باید به گونه‌ای انجام پذیرد که علت آن برای فردی که تشویق می‌شود و سایر دانش‌آموزان روشن باشد.

4- جوایزی که تهیه می‌شود باید متناسب با سن و ذوق دانش‌آموز باشد و ارزش آموزشی و تربیتی آن مورد توجه قرار گیرد.

5- خلاصه تشویق‌های مهم باید در پرونده تحصیلی دانش‌آموزان درج شود و در صورت عدم حضور اولیا به نحو مناسب به اطلاع آنان برسد.

6- تشویق هیچ دانش‌آموزی نباید سبب تحقیر دانش‌آموز دیگری شود و در اعمال تشویق‌ها نباید تبعیض و استثنایی بین دانش‌آموزان قائل شد.

## 3- تنبیه:

**ماده 74-** قصور و سهل‌انگاری دانش‌آموزان نسبت به انجام وظایف خود تخلف محسوب می‌شود مدیر، شورای مدرسه، معاونان و مربیان موظفند قبل از اعمال هرگونه تنبیه از وضع و موقعیت محصل آگاهی یابند و در جستجوی انگیزه و علت تخلف برآیند و نسبت به رفع آن اقدام کنند.

**ماده 75-** تنبیه باید توجه دانش‌آموز را به اشتباه خود جلب و زمینه مناسب را برای ایجاد رفتار مطلوب در وی فراهم نماید لذا اعمال تنبیه باید متکی به یافته‌های علمی و

استفاده از الگوهای مناسب تغییر رفتار باشد تا موجب تجرّی دانش‌آموز و اصرار وی بر تکرار اشتباه نشود.

**ماده 76-** دانش‌آموزان متخلفی که راهنمایی‌ها و چاره‌جویی‌های تربیتی، در آنها مفید و مؤثر نمی‌افتد، با رعایت تناسب به یکی از روشهای زیر مورد تنبیه قرار می‌گیرند:

- 1- تذکر و اخطار شفاهی به طور خصوصی.
- 2- تذکر و اخطار شفاهی در حضور دانش‌آموزان کلاس مربوط.
- 3- تغییر کلاس، در صورت وجود کلاسهای متعدد در یک پایه با اطلاع ولی دانش‌آموز.
- 4- اخطار کتبی و اطلاع به ولی دانش‌آموز.
- 5- اخراج موقت از مدرسه با اطلاع قبلی ولی دانش‌آموز، حداکثر برای مدت سه روز.
- 6- انتقال به مدرسه دیگر.

**ماده 77-** اعمال هرگونه تنبیه دیگر از قبیل اهانت، تنبیه بدنی و تعیین تکالیف درسی جهت تنبیه ممنوع است و در اعمال تنبیهات نباید بین دانش‌آموزان تبعیض و استثنایی قائل شد.

**ماده 78-** اعمال تنبیه مندرج در بندهای 1 و 2 برعهده معلم و مربی مربوط و بند 3 برعهده مدیر و بندهای 4 و 5 پس از موافقت شورای مدرسه برعهده مدیر است. در مورد بند 6 علاوه بر تأیید شورای مدرسه، اخذ موافقت اداره آموزش و پرورش نیز ضروری است.

**ماده 79-** در دبیرستانها و هنرستانهای وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمانها و مراکز غیروابسته به آموزش و پرورش و سایر واحدهای آموزشی که به علت منحصر به فرد بودن یا نظایر آن، انتقال دانش‌آموز از یک مدرسه به مدرسه دیگر ممکن نمی‌باشد، در صورت استمرار تخلف، شورای مدرسه با موافقت اداره آموزش و پرورش نسبت به اخراج دانش‌آموز از آن مدرسه اقدام می‌نماید.

**تبصره -** در مواردی که لازم است ولی دانش‌آموز در جریان تخلف فرزندش قرار گیرد، باید قبلاً حساسیتهای ولی بررسی و آنگاه با روش مناسب او را در جریان رفتار فرزندش قرار داد.

**ماده 80-** در صورتی که دانش‌آموزی به علت تخلف از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل شود و نهایتاً تشخیص داده شود که نظم آموزشی و تربیتی را برهم می‌زند و موجب انحراف و گمراهی دانش‌آموزان دیگر می‌شود، با تأیید شورای مدرسه و موافقت اداره آموزش و پرورش مربوط در نوبت اول از حضور در مدارس منطقه یا ناحیه آموزشی مربوط و برای نوبت دوم تا مدتی که اداره کل آموزش و پرورش استان تعیین می‌نماید، از حضور در کلیه مدارس محروم می‌شود و از اولیای او خواسته می‌شود که تعلیم و تربیت فرزند خویش را بیرون از مدرسه برعهده گیرند.

**ماده 81-** اعمال تنبیهات انضباطی مقرر در این آیین‌نامه باید با رعایت نکات زیر انجام پذیرد:

- 1- تنبیه انضباطی باید روشن‌گرانه و آگاه کننده باشد.
- 2- به شرایط جسمی و روانی، سنی، خانوادگی و اجتماعی دانش‌آموز توجه شود.
- 3- تنبیه با تخلفی که دانش‌آموز مرتکب شده، متناسب باشد و ترتیب و تدریج مناسب در اجرای تنبیه رعایت شود.

- 4- خیرخواهی مدرسه برای دانش‌آموز و ولی او بیان و روشن شود.
- 5- فاصله زمانی بین وقوع تخلف و اجرای تنبیه، نزدیک و منطقی باشد.
- 6- شیوه‌های جبران تخلف به دانش‌آموز ارائه گردد و از او خواسته شود که خطا و تخلف خود را جبران کند.
- 7- در اجرای تنبیه، آبروی دانش‌آموز حفظ شود و از تنبیه در حضور جمع جز در موارد ضروری اجتناب گردد.

#### 4- وظایف مدرسه در ارتباط با مقررات انضباطی:

- ماده 82-** مدیر مدرسه موظف است همکاران خود را نسبت به موارد انضباطی آگاه کند و ممنوعیت تنبیه بدنی را تذکر دهد و در صورت مشاهده تخلف، مراتب را جهت اطلاع و اقدام لازم به اداره آموزش و پرورش منطقه گزارش دهد.
- ماده 83-** تنبیه و تشویق اعمال شده و نتیجه آن در رفتار دانش‌آموز باید در دفتر انضباطی دانش‌آموزان درج شود و در تعیین نمره انضباط وی مورد توجه قرار گیرد.
- تبصره -** سوابق تخلف و تنبیه دانش‌آموز در پایان هر سال تحصیلی امحاء خواهد شد تا سابقه نامناسبی برای دانش‌آموز باقی نماند.
- ماده 84-** چنانچه دانش‌آموزی به اتهام جرمی از طریق مراجع قضایی بطور موقت بازداشت شود، پس از آزادی، شورای مدرسه نحوه ادامه تحصیل وی را تعیین می‌کند که پس از تأیید اداره آموزش و پرورش اجرا می‌شود. مدت بازداشت دانش‌آموز به عنوان وقفه تحصیلی محسوب می‌شود.
- ماده 85-** مدیر مدرسه موظف است با همکاری معلمان، مربیان و شورای دانش‌آموزان، وظایف دانش‌آموزان و چگونگی تشویق‌ها و اجمالی از تنبیه‌های پیش‌بینی شده در این آیین‌نامه را به تناسب سن و فهم دانش‌آموزان و به اقتضای شرایط، به آنان آموزش دهد.

#### فصل هفتم - امور مالی:

- ماده 86-** کلیه درآمدهای مدرسه (سرانه دانش‌آموزان و وجوه حاصل از خدمات فوق برنامه، کمک‌های شوراها، آموزش و پرورش مناطق و کمک‌های مردمی) باید به حساب بانکی مدرسه واریز و با رعایت مقررات مربوط، تحت نظر شورای مالی مدرسه هزینه شود. در روستاها و مناطقی که کمک‌کنندگان دسترسی به بانک نداشته باشند، مدیر مدرسه به ازای دریافت کمک‌های نقدی، قبض شماره‌دار و معتبر صادر و به اولیا تحویل می‌دهد. وجوه جمع‌آوری شده در اولین فرصت با هماهنگی انجمن اولیا و مربیان باید به حساب بانکی مدرسه واریز شود و در پایان هر سال تحصیلی گزارش عملکرد کمک‌های مردمی با امضای مدیر و رئیس انجمن اولیا و مربیان به شورای آموزش و پرورش شهرستان ارسال گردد.
- ماده 87-** شورای مالی مدرسه در هر سال تحصیلی با عضویت رئیس انجمن اولیا و مربیان، نماینده شورای معلمان و مدیر مدرسه تشکیل می‌شود و باید اسناد هزینه به امضای اعضای شورای مالی برسد.
- ماده 88-** برداشت از حساب مدرسه با دو امضاء از سه امضای شورای مالی مدرسه (امضای مدیر و یک نفر دیگر از اعضای شورای مالی مدرسه) صورت خواهد گرفت و اعضای شورای مالی در مقابل انجام هزینه‌ها مسئولیت مشترک خواهند داشت.

**ماده 89** - کلیه اموال و تجهیزات خریداری شده و اهدایی مدرسه باید مطابق مقررات مربوط شماره‌گذاری و در دفتر اموال مدرسه ثبت شود.

**ماده 90** - استفاده از کمک‌های مردمی برای تشویق کارکنان، معلمان و مربیان مدرسه می‌بایست با موافقت انجمن اولیا و مربیان مدرسه صورت پذیرد.

**ماده 91** - گرفتن هرگونه وجه بابت هزینه گردش‌های علمی، تفریحی و تربیتی باید متناسب با هزینه‌های مربوط و توان پرداخت خانواده‌ها باشد و پس از موافقت انجمن اولیا و مربیان مدرسه انجام گیرد.

**ماده 92** - شیوه‌نامه لازم در خصوص مقررات مالی با رعایت مفاد این آیین‌نامه توسط وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می‌شود.

### **فصل هشتم - سایر موارد:**

**ماده 93** - از اول مهرماه تا آخر شهریورماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می‌گردد. دوره آموزش رسمی و امتحانات آن در هر سال تحصیلی از اول مهرماه تا پایان خردادماه سال بعد خواهد بود، مگر در شرایط خاص که با تصویب شورای عالی آموزش و پرورش اعلام خواهد شد.

**ماده 94** - در اوقات رسمی حضور مدیر، معاونان، معلمان و سایر کارکنان در مدرسه جز در مواردی که برابر قانون مجاز شناخته شده، الزامی است.

**ماده 95** - برنامه درسی مدارس مطابق با جداول ساعات درسی و هفتگی مصوب تنظیم می‌شود و قبل از شروع سال تحصیلی به اطلاع معلمان می‌رسد.

**ماده 96** - تعطیلات ضمن سال تحصیلی مدارس برابر تعطیلات رسمی کشور و تعطیلات نوروزی (لغایت 13 فروردین) و تعطیلات فصلی (تیر و مرداد) خواهد بود و مدارس در ایام تعطیلات فصلی روزهای دوشنبه و چهارشنبه برای انجام کارهای اداری باز خواهند بود. تعطیلات اضطراری، برابر تصمیم اداره کل آموزش و پرورش استان عملی خواهد شد و در صورت بروز اینگونه تعطیلی‌ها، در فرصت مناسب باید نسبت به جبران کمبودی که از این لحاظ در مدت تحصیل رسمی سالانه روی می‌دهد اقدام شود.

---

1- برابر مصوبه دویست و شانزدهمین جلسه شورای عالی تاریخ 59/8/25 که طی شماره 4707/دش تاریخ 59/9/10 ابلاغ شد، شورا موافقت خود را با تعطیل کردن مدارس خاص اقلیت‌های رسمی در روزهای تعطیل مجاز آنها حداکثر تا یازده روز در سال مشروط بر اینکه تعداد ساعات کار سالانه این گونه مدارس از تعداد ساعات کار مقرر در آیین‌نامه‌های مربوط کمتر نباشد اعلام نمود. ضمناً به استناد مصوبه دویست و نود و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی تاریخ 82/7/16 به شماره ابلاغی 120/6576/9 تاریخ 82/8/11 «دانش‌آموزان اقلیت‌های مذهبی شاغل به تحصیل در مدارس عادی مجاز خواهند بود در اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه از مفاد مصوبه دویست و شانزدهمین جلسه شورای عالی تاریخ 59/8/25 استفاده نمایند.» برابر نامه شماره 20302/28518 تاریخ 78/5/30 ریاست جمهوری اعیاد مذهبی و مناسبت‌های قومی اقلیت‌های مذهبی زرتشتی، کلیمی و مسیحی به شرح زیر خواهد بود:

#### **الف - اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه اقلیت زرتشتی**

1- تولد زرتشت پیامبر (زاد روز اشوزرتشت) 2- روز بزرگداشت شهدا و درگذشتگان 3- جشن مهرگان 4- درگذشت زرتشت پیامبر (درگذشت اشو زرتشت) 5- جشن سده

#### **ب - اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه اقلیت کلیمی**

1- پسخ عید فطیر 2- شاووعوت (نزول تورات) 3- روش هشانا (اول سال نو) 4- کپور (روزه بزرگ) 5- سوکرت (عید سایبانه‌ها) 6- پوریم

#### **ج - اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه مسیحیان آشوری**

1- عید میلاد مسیح (ع) 2- سال نو میلادی 3- عید تعمید حضرت مسیح (ع) 4- روز نینوا 5- عید اوšana 6- عید پاک 7- عید عروج مسیح (ع) 8- عید نیطیکاست

د - اعیاد مذهبی و مناسبت‌های ویژه مسیحیان ارمنی کاتولیک

**ماده 97-** مرخصی‌های معلمان و کارکنان واحدهای آموزشی طبق آئین‌نامه مرخصی‌ها مصوب هیأت وزیران و شیوه‌نامه‌های صادره از وزارت آموزش و پرورش خواهد بود. عوامل اداری و اجرایی باید به نحوی از مرخصی سالیانه خود استفاده نمایند که منجر به تعطیلی مدرسه نشود.

**تبصره -** تعطیلات رسمی مدارس خارج از کشور به وسیله اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور پیشنهاد و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش اجرا می‌گردد.<sup>1</sup>

**ماده 98-** مدرسه باید مشوق و نشاط‌آور باشد. مدیران مدارس موظفند با نظارت مستمر به حجم تکالیف درسی و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و متعادل کردن دفعات امتحانات کلاسی شرایطی را فراهم آورند که از خستگی مفرط دانش‌آموزان جلوگیری شود.

**ماده 99-** معلمان در انتخاب روشهای تدریس، بودجه‌بندی کتابهای درسی، طرح سؤال امتحانی، بکارگیری وسایل کمک آموزشی و مواد کمک درسی با رعایت مقررات مصوب و تصمیم‌های شورای مدرسه آزادی عمل خواهند داشت.

**ماده 100-** در ماه مبارک رمضان و دهه اول ماه محرم حتی‌الامکان باید از برگزاری امتحان خودداری شود.

**تبصره -** در روزهای 19 و 23 ماه مبارک رمضان کلاسهای نوبت صبح با دو ساعت تأخیر شروع می‌شود و برگزاری امتحان در این دو روز مجاز نیست.

**ماده 101-** ورود بازرسان و ناظران اعزامی و افرادی که مورد شناخت مدیر هستند به مدرسه بلامانع است. ورود افراد متفرقه و کسانی که از طرف سایر دستگاهها و سازمان‌ها برای انجام امری خاص به مدرسه مراجعه می‌کنند، پس از هماهنگی با اداره آموزش و پرورش مربوط مجاز می‌باشد.

**ماده 102-** مدیر مدرسه موظف است نسبت به حفظ ساختمان و نگهداری و استفاده درست از وسایل و تجهیزات مدرسه مراقبت لازم را بنماید. تنظیم درست و نگهداری سوابق اداری و دفاتر آمار، اموال، امتحانات و مالی و نگهداری آن قسمت از سوابق تحصیلی دانش‌آموزان که تحویل نشده است، با رعایت شیوه‌نامه‌های مربوط، در مدرسه الزامی است و مدیران مدارس موظفند در بازرسی‌ها و مراجعه افراد ذیصلاح اداری، سوابق مربوط را به رؤیت و در صورت لزوم به تأیید آنان برسانند.

**تبصره -** امحاء اوراق امتحانی دانش‌آموزان و سایر نوشته‌ها و مدارکی که جنبه دایمی ندارد با رعایت مقررات مربوط و تنظیم صورتجلسات لازم، انجام می‌گیرد.

---

1- عید میلاد مسیح (ع) 2- عید سال نو میلادی 3- عید تعمید مسیح (ع) 4- عید رهبران مذهبی ارامنه 5- عید شهادی وارطاناش 6- عید پاک 7- روز شهادی ارمنی

2- به استناد مصوبه ششصد و شصت و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/9/29 که طی شماره 120/3320/8 تاریخ 80/10/9 ابلاغ شده است:

«به کمیسیون خاص اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور اجازه داده می‌شود با در نظر گرفتن زمان لازم برای اجرای کامل برنامه‌های درسی و آموزشی در طول سال تحصیلی و شرایط کشورهای متوقف فیه و هماهنگی با نمایندگان گنجهای سیاسی جمهوری اسلامی ایران در کشور ذربط تعطیلات الزامی و زمان شروع و پایان سال تحصیلی مدارس را تعیین و ابلاغ کند. چنانچه مدارس ایرانی خارج از کشور در مناسبتهای ویژه، اعیاد ملی و مذهبی و سوگواریها تعطیل نباشند گرمی داشت ایام مربوط متناسب با امکانات و شرایط الزامی است.»

**تبصره -** زمان امتحانات مدارس ایرانی خارج از کشور در دروس نهایی دوره متوسطه با هماهنگی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تنظیم خواهد شد.

**ماده 103-** مدیر و کارکنان و دانش‌آموزان مدرسه الگوهای اخلاقی و اسلامی هستند و موظف به رعایت حقوق همه مردم به ویژه همسایگان مدرسه می‌باشند.

**ماده 104-** هیچ یک از کارکنان مدرسه به استفاده از دسترنج دانش‌آموزان یا ارجاع کار شخصی به آنان مجاز نیستند.

**ماده 105-** مدیر مدرسه مجاز نیست فضای مدرسه و امکانات و تجهیزات آن را بدون تأیید شورای مدرسه و موافقت اداره آموزش و پرورش در اختیار اشخاص یا سازمانها و مراکز دیگر قرار دهد.

**ماده 106-** در ایام انتخابات رسمی از قبیل انتخابات ریاست جمهوری، مجلس خبرگان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و شورای شهر، ضمن اینکه تشویق و ترغیب دانش‌آموزان جهت حضور در انتخابات ضروری است، محیط مدرسه باید از هرگونه گرایش به گروهها یا افراد خاص مبرا باشد و هرگونه استفاده از محیط و امکانات مدرسه برای تبلیغ نامزدهای انتخاباتی و برگزاری سخنرانی‌له یا علیه نامزدها موجب پیگرد قانونی است.

**ماده 107-** اعزام دانش‌آموزان جهت بازدید و گردشهای علمی، تربیتی و تفریحی در محدوده شهرستان محل تحصیل با موافقت شورای مدرسه و رضایت کتبی اولیای دانش‌آموزان بلامانع است. مدیر مدرسه موظف است موافقت شورای مدرسه را به اداره آموزش و پرورش مربوط ارسال نماید. برای اعزام دانش‌آموزان به خارج از محدوده شهرستان محل تحصیل، علاوه بر اخذ رضایت کتبی اولیا و موافقت شورای مدرسه، موافقت اداره آموزش و پرورش محل نیز ضروری است.<sup>1</sup>

**تبصره -** انجام بازدیدهای علمی، تفریحی و تربیتی در ایام برگزاری امتحانات رسمی مدارس و از یک هفته قبل از آن ممنوع است.

**ماده 108-** کلیه کارنامه‌ها و گواهی‌های تحصیلی صادره از مدارس با امضای متصدی امور دفتری (یا فردی که عهده‌دار این مسئولیت می‌باشد) و مهر و امضای مدیر مدرسه دارای اعتبار خواهد بود.<sup>2</sup>

**تبصره 1-** صدور تأییدیه ارزش تحصیلی برعهده اداره آموزش و پرورش منطقه می‌باشد.

**تبصره 2-** صدور گواهینامه پایان تحصیلات دوره راهنمایی تحصیلی و متوسطه برابر مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش انجام می‌گیرد.

1- به استناد مصوبه ششصد و شصت و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/9/29 که طی شماره 120/3195/8 تاریخ 80/10/3 ابلاغ شده است، اعزام دانش‌آموزان منتخب برای شرکت در جشنواره‌ها، مسابقات علمی، فرهنگی و هنری و نظایر آن با رعایت ماده مذکور مجاز خواهد بود.

ضمناً به استناد مصوبه دویست و چهل و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 84/4/8 به شماره ابلاغی 120/10633/9 تاریخ 84/4/22 بیتوته (ماندن دانش‌آموزان در شب) دانش‌آموزان در مدرسه در ایام تعطیل و خارج از ساعت رسمی صحیح نیست.

2- به استناد نامه 120/1109/8 تاریخ 79/4/7 دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش گواهی‌های صادره از مدارس برای رسیدگی به وضع مشمولین نظام وظیفه عمومی برابر آیین‌نامه اجرایی بخش معافیت قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب هیأت وزیران توسط ادارات آموزش و پرورش تأیید می‌گردد.

همچنین به استناد اعلام نظر شورای عالی در جلسه 645 تاریخ 79/3/26 و کمیسیون معین در جلسه 231 تاریخ 79/3/17 که طی شماره 120/690/8 تاریخ 79/4/7 ابلاغ شده است:

- کلیه کارنامه‌ها و گواهی‌های تحصیلی صادره از مراکز نهضت سوادآموزی با مهر و امضای راهنمای مسئول امتحانات شهرستان دارای اعتبار قانونی خواهد بود.

- اسناد، مدارک و کارنامه‌های تحصیلی کلاس‌های پنجم لازم‌التعلیم و بزرگسال لزمی به تأیید ادارات آموزش و پرورش ندارد.

- صدور تأییدیه کارنامه کلاس پنجم ابتدایی بزرگسال توسط دفتر نهضت سوادآموزی انجام می‌گیرد.

**ماده 109-** ادارات آموزش و پرورش برحسب اجرای این آیین‌نامه نظارت خواهند داشت.

**ماده 110-** از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، مقررات مغایر لغو و کلیه مدارس ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش و پیش‌دانشگاهی مشمول مفاد این آیین‌نامه خواهند بود. مدارس استثنایی، شبانه‌روزی، استعدادهای درخشان، نمونه دولتی، غیرانتفاعی و مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، نهادهای مراکز غیروابسته به آموزش و پرورش که براساس قوانین و مقررات خاص تاسیس می‌شوند، بجز در مواردی که تابع قوانین خاص خود هستند، مشمول مفاد این آیین‌نامه خواهند بود.

**موضوع:** آیین‌نامه اجرایی مدارس در ششصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1379/5/20 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.



### اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

جلسه 713 تاریخ 1383/7/21 - شماره ابلاغ 120/8142 تاریخ 83/8/30

به منظور نظام بخشی به فعالیت‌های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و با توجه به رویکردها و نگرش‌های نوین در تعلیم و تربیت، اصول زیر تحت عنوان «اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی» تعیین می‌شود:

- 1- جدایی‌ناپذیری ارزشیابی از فرایند یاددهی - یادگیری**  
ارزشیابی دانش‌آموزان باید به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری و نه به عنوان نقطه پایانی آن تلقی شود.
- 2- استفاده از نتایج ارزشیابی در بهبود فرایند یاددهی - یادگیری و اصلاح برنامه‌ها و روش‌ها**  
هدف غایی ارزشیابی، اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری است و نتایج ارزشیابی‌ها باید در اصلاح برنامه‌ها و روشها مورد استفاده قرار گیرد.
- 3- هماهنگی میان هدف‌ها، محتوا، روش‌های یاددهی - یادگیری و فرایند ارزشیابی**  
در ارزشیابی باید تناسب و هماهنگی بین هدف‌ها، محتوا و روش‌های یاددهی - یادگیری مربوط به هر درس مورد توجه قرار گیرد.
- 4- توجه به آمادگی دانش‌آموزان**  
در طراحی و اجرای انواع برنامه‌های ارزشیابی باید به آمادگی‌های جسمی، عقلی، عاطفی و روانی دانش‌آموزان توجه شود.
- 5- توجه به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان**  
در ارزشیابی باید به جنبه‌های مختلف رشد بدنی، عقلی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و حرکتی دانش‌آموزان توجه شود.
- 6- توجه همه‌جانبه به دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌ها**  
در ارزشیابی، متناسب با محتوای آموزش و پرورش باید به حیطه دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌های دانش‌آموزان توجه شود.

7- توجه به ارزشیابی دانش آموز از یادگیری‌های خود (خودارزشیابی)  
در ارزشیابی باید شرایطی فراهم شود که دانش‌آموز نیز بتواند از یادگیریها و عملکردهای خود و دیگر دانش‌آموزان ارزشیابی کند.

8- ارزشیابی از فعالیتهای گروهی  
در نظام ارزشیابی، علاوه بر ارزشیابی فردی، باید از فعالیتهای گروهی نیز ارزشیابی به عمل آید.

9- توجه به فرآیندهای فکری منتهی به تولید پاسخ  
در ارزشیابی باید علاوه بر پاسخ نهایی، به فرآیندی که منجر به تولید پاسخ شده است توجه کرد.

10- «تأکید بر نوآوری و خلاقیت»  
در ارزشیابی باید با تأکید بر روش حل مسأله، زمینه رشد و شکوفایی دانش‌آموزان را فراهم کرد.

11- تنوع روش‌ها و ابزارهای اندازه‌گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی  
با توجه به اهداف، ماهیت و نوع موارد ارزشیابی، از انواع مختلف روش‌ها و ابزارهای ارزشیابی (مانند پرسشهای شفاهی، آزمون‌های عملی، انواع پرسشهای عینی و انشایی، روش‌های مشاهده رفتار، پوشه‌های مجموعه کار، رایه مقالات و طرح‌ها، گزارش مربوط به فعالیتهای تحقیقاتی، ارزشیابی عملکردی، ارزشیابی مستمر، انواع دست‌ساخته‌ها، روش خودسنجی و...) استفاده می‌شود.

12- استفاده از انواع ارزشیابی  
در فرآیند یاددهی - یادگیری لازم است با توجه به هدف‌ها، محتوا و روش‌های تدریس از انواع ارزشیابی‌ها (از قبیل تشخیصی، تکوینی، مجموعی، هنجار مرجع، هدف مرجع، درونی، بیرونی، ملی و...) استفاده شود.

13- استقلال مدرسه و معلم در فرایند ارزشیابی  
در فرایند ارزشیابی باید استقلال مدرسه و معلم در چارچوب سیاستهای کلی آموزش و پرورش حفظ شود.

14- اصل رعایت قواعد اخلاقی و انسانی در ارزشیابی  
به موجب این اصل، ارزشیابی باید به گونه‌ای ساماندهی و اجرا شود که موجب خدشه‌دار شدن حقوق، تعاملات انسانی، اعتماد به نفس و سلامت روانی دانش‌آموز یا معلم نگردد.

15- اصل توجه به تفاوت‌های فردی  
در انجام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی می‌بایست به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه شود.

16- ضرورت هماهنگی در تحقق اصول ارزشیابی  
در به کارگیری اصول فوق‌الذکر باید میان سازمان‌ها، مراکز، ادارات، واحدها و سایر بخش‌های مسئول ارزشیابی در مورد روش‌ها، ابزارها، معیارها و برنامه‌های اندازه‌گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، تعهد و هماهنگی کامل وجود داشته باشد.

موضوع: اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در هفتصد و سی‌زدهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/7/21 به تصویب رسید.





## استمرار اجرای طرح ارزشیابی توصیفی (کیفی)

جلسه 769 تاریخ 87/4/18 - شماره ابلاغ 120/10737/8 تاریخ 87/5/21

### ماده واحده

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

طرح ارزشیابی توصیفی (کیفی) دوره ابتدایی در سال تحصیلی 88-87 در آن دسته از مدارس که شرایط و امکانات لازم را دارند اجرا شود و پس از رفع نارسایی‌های موجود از سال تحصیلی 88-89 در کلیه مدارس ابتدایی کشور با رعایت موارد زیر اجرا شود:

- 1- با اجرای تدریجی این طرح طی 5 سال، از سال تحصیلی 88-89 ابتدا پایه اول و در سنوات بعدی به ترتیب سایر پایه‌ها به طور کامل تحت پوشش قرار گیرند.
- 2- پایه‌های چهارم و پنجم مدرسی که تاکنون مجری طرح بوده‌اند، به ترتیب از سال تحصیلی آینده مشمول اجرای آن خواهند بود. پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش موظف است ضمن بررسی نتایج اجرای طرح در پایه‌های چهارم و پنجم، پیشنهادهای لازم را برای اصلاح طرح به شورای عالی عرضه کند.
- 3- وزارت آموزش و پرورش موظف است:

الف - برای معلمان، مدیران و معاونان مدارس ابتدایی و همچنین معلمان راهنما، دوره‌های ضمن خدمت مرتبط با موضوع با اولویت عوامل موثر در بندهای 1 و 2 (حداقل 30 ساعت) برگزار کند.

ب - دستورالعمل اجرایی و برنامه زمانبندی طرح را حداکثر ظرف مدت 2 ماه تهیه و با امضاء وزیر آموزش و پرورش جهت اجرا به سازمانهای آموزش و پرورش ابلاغ نماید.

ج - حداکثر ظرف مدت 2 ماه آیین‌نامه ارزشیابی تحصیلی - تربیتی دوره ابتدایی را با رویکرد ارزشیابی توصیفی اصلاح و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

د - پیش از اجرای طرح در هر پایه، محتوای کتب درسی مربوط را متناسب با این شیوه ارزشیابی مورد بررسی قرار داده و اصلاحات لازم را انجام دهد.

**موضوع:** استمرار اجرای طرح ارزشیابی توصیفی (کیفی) در هفتصد و شصت و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1387/4/18 به تصویب رسید.



## اجرای آزمایشی آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی

دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی)<sup>1</sup>

جلسه 793 تاریخ 88/5/20 - شماره ابلاغ 120/19255/8 تاریخ 88/8/23

### ماده واحده:

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی) که به شرح پیوست به تأیید کمیسیون اساسنامه‌ها و

<sup>1</sup> برابر مصوبه جلسه 874 تاریخ 91/8/8 که طی شماره 120/41954 تاریخ 91/11/2 ابلاغ شده است، شورای عالی با تمدید اجرای آزمایشی تا پایان سال 1391-92 موافقت نمود.

مقررات تحصیلی رسیده است از سال تحصیلی 88-89 به مدت سه سال تحصیلی به صورت آزمایشی اجرا شود. اتخاذ تصمیم نهایی برای اجرای قطعی، منوط به ارائه گزارش ارزشیابی از آیین نامه مذکور خواهد بود.

**موضوع:** اجرای آزمایشی آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی) در هفتصد و نود و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1388/5/20 به تصویب رسید.



**آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی**  
(مستند به مصوبه جلسه 793 تاریخ 88/5/20 - مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش)

**مقدمه:**

در اجرای مصوبه هفتصد و نود و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1388/5/20 آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی به شرح زیر می باشد:

**ماده 1- اهداف**

ارزشیابی تحصیلی - تربیتی در دوره ابتدایی با توجه به اهداف دوره و اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (مصوب جلسه 713 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1383/7/21) از طریق جمع آوری، طبقه بندی، تحلیل و تفسیر اطلاعات برای تشریح وضعیت تلاش، پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش آموزان در کلاس، مدرسه و خارج از آن (نظام مکمل و فوق برنامه) با اهداف زیر انجام می گیرد:

2-1 اصلاح، بهبود و ارتقاء فرایند یاددهی - یادگیری در کلاس، مدرسه، مراکز مکمل مدرسه و خارج از آن به ویژه از طریق افزایش تعامل موثر و سازنده بین معلم و دانش آموز.

2-2 شناسایی و پرورش استعدادها، تواناییها و علایق دانش آموزان با تکیه بر استعدادهای برتر هر یک از آنان.

2-3 توجه و کمک به رشد متعادل و همه جانبه شخصیت دانش آموزان

2-4 آگاه ساختن دانش آموز و اولیاء وی از فرایند پیشرفت تحصیلی - تربیتی و جلب مشارکت آنان در بهبود عملکرد دانش آموز.

2-5 ایجاد زمینه مناسب به منظور تقویت انگیزه یادگیری و پرورش استعدادها برتر دانش آموزان از جمله خلاقیت و نوآوری و ایجاد مهارت خودارزیابی در دانش آموزان.

2-6 تصمیم گیری در مورد ارتقاء دانش آموزان به پایه بالاتر با حصول اطمینان از میزان تحقق اهداف آموزشی - تربیتی در چارچوب مقررات مربوط.

2-7 تولید اطلاعات برای ارزیابی، اصلاح و تقویت برنامه ها و روشهای آموزشی - تربیتی.

**ماده 2-** ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی در دوره ابتدایی به صورت تکوینی در طول سال تحصیلی براساس اهداف برنامه درسی هر پایه انجام می پذیرد. در این ارزشیابی معلم

و مربی با استفاده از ابزارهای مختلف از جمله آزمون‌های عملکردی، کار پوشه، مشاهدات، درس پژوهی و پروژه، اطلاعات لازم را در زمینه فعالیتهای داخل و خارج از کلاس و مدرسه و مراکز مکمل مدرسه از دانش‌آموزان اعم از فردی یا گروهی جمع‌آوری می‌کند تا بازخورد به موقع و مناسب را به ایشان ارائه نماید.

**ماده 3-** گزارش نتایج ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی و در هر زمان قابل ارائه می‌باشد لیکن برای اطمینان بیشتر به صورت رسمی و مکتوب در نوبت‌های زیر ارائه می‌شود:

الف) نوبت اول در دی‌ماه (شامل نتایج ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی - تربیتی مهرماه تا پایان دی‌ماه)

ب) نوبت دوم در خردادماه (شامل نتایج ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی - تربیتی مهرماه تا خردادماه)

ج) ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزانی که در درس یا دروسی در خردادماه نیاز به آموزش و تلاش بیشتر دارند (لغایت 15 شهریور).

**تبصره -** علاوه بر موارد فوق، مدیر مدرسه و معلم در طول هر نوبت، حداقل دو بار دیگر اولیاء دانش‌آموز را از روند پیشرفت تحصیلی - تربیتی وی به نحو مقتضی مطلع می‌نمایند.

**ماده 4-** وضعیت آموزشی و تربیتی دانش‌آموز در هر درس براساس ارزشیابی‌های به عمل آمده در طول هر نوبت با توجه به اهداف آن درس در حیطه‌های شناختی، عاطفی و مهارتی طبق مقیاس زیر مشخص و گزارش می‌شود.

نوبت اول	نوبت دوم	نوبت شهریور
خیلی خوب	خیلی خوب	خیلی خوب
خوب	خوب	خوب
قابل قبول	قابل قبول	قابل قبول
نیاز به آموزش و تلاش بیشتر	نیاز به آموزش و تلاش بیشتر	نیاز به آموزش و تلاش مجدد

**ماده 5-** دانش‌آموزی در خردادماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را دارد که در نوبت دوم در کلیه دروس حداقل سطح قابل قبول را کسب کرده باشد.

**تبصره -** سطح قابل قبول، حصول اطمینان معلم یا مربی از دستیابی دانش‌آموز به اهداف اساسی دروس می‌باشد<sup>۱</sup>.

**ماده 6-** دانش‌آموزی که در خردادماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را کسب نکند، تا 15 شهریور فرصت دارد با شرکت در کلاس‌های جبرانی و یا انجام فعالیتهای پیشنهادی معلم یا مربی در قالب پروژه نسبت به جبران ضعف‌های خود در درس یا درس‌های مربوط اقدام نماید. معلم یا مربی با بررسی عملکرد دانش‌آموز در کلاس‌های جبرانی یا فعالیتهای انجام شده توسط وی و یا انجام آزمون (آزمون‌های مناسب عملکردی) نتیجه ارزشیابی وی را اعلام می‌نماید.

1- اهداف اساسی هر درس بخشی از اهداف مصوب شورای عالی آموزش و پرورش برای آن درس می‌باشد که تحقق آنها شرط حصول سایر اهداف بوده و توسط دفتر برنامه‌ریزی و تالیف کتابهای درسی مشخص می‌شود.

- ماده 7-** دانش‌آموزی در شهریورماه شرایط ارتقا به پایه بالاتر را دارد که در کلیه دروس حداقل سطح قابل قبول را کسب کرده باشد.
- تبصره 1-** دانش‌آموزی که در پایان نوبت شهریورماه حداکثر از دو درس به سطح قابل قبول نرسد، می‌تواند به پایه بالاتر ارتقا یابد.
- تبصره 2-** در مورد دانش‌آموزی که در بیش از دو درس سطح قابل قبول کسب نکرده باشد، پرونده دانش‌آموز جهت تعیین تکلیف در اختیار شورای مدرسه قرار می‌گیرد. موضوع در شورای مدرسه با حضور والدین و معلم مربوط مطرح و در صورت موافقت اکثریت اعضا، دانش‌آموز به پایه بالاتر ارتقا می‌یابد. معلم می‌بایست مدارک و مستندات لازم برای اتخاذ تصمیم در مورد ارتقای دانش‌آموز را به شورای مدرسه ارائه دهد.
- تبصره 3-** ارتقای دانش‌آموز با استفاده از مفاد تبصره 2 ماده 7 در طول دوره ابتدایی حداکثر 2 بار و به صورت غیرمتوالی مجاز است.
- ماده 8-** وضعیت آموزشی - تربیتی دانش‌آموزی که در حین سال تحصیلی با رعایت مقررات از مدرسه‌ای به مدرسه‌ای دیگر منتقل می‌شود، توسط معلم یا مربی مدرسه مقصد، با استفاده از مستندات و ارزشیابی‌های معلم یا مربی مبدأ (گزارش نوبت اول، توصیه‌ها و ...) تعیین می‌شود.
- ماده 9-** ارائه گزارش ارزشیابی آموزشی - تربیتی دانش‌آموزان، در نوبت‌های اول، دوم و شهریورماه باید به وسیله معلم یا مربی در نمون برگ مربوط بدون قلم‌خوردگی، ثبت و امضاء شده، حداکثر تا 5 روز پس از پایان دوره ارزشیابی هر نوبت به دفتر مدرسه ارائه شود.
- تبصره -** چنانچه معلم یا مربی مربوط، در پایان هر نوبت (به هر دلیل) نتایج ارزشیابی دانش‌آموزان را ارائه ندهد، مدیر مدرسه ضمن گزارش به مدیریت آموزش و پرورش اداره متبوع باید به تشخیص خود مدارک و اطلاعات مربوط به ارزشیابی دانش‌آموزان را برای اعلام نتیجه نهایی در اختیار یکی از معلمان یا مربیان واجد شرایط قرار دهد.
- ماده 10-** مدیر مدرسه موظف است با همکاری معلمان و مربیان حداکثر تا 10 روز پس از هر نوبت ارزشیابی، گزارش نتایج آن را به صورت کتبی به اطلاع ولی دانش‌آموز برساند.
- تبصره -** نمون برگ گزارش پیشرفت تحصیلی - تربیتی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و پس از تایید معاون آموزش و نوآوری به استان‌ها ابلاغ خواهد شد.
- ماده 11-** مهلت اعتراض به گزارش ارزشیابی، حداکثر یک هفته پس از اعلام گزارش خواهد بود. مدیر مدرسه اعتراض دانش‌آموز یا ولی وی را در اختیار معلم یا مربی مربوط قرار می‌دهد و ایشان با بررسی مجدد و با نظارت مدیر مدرسه و در صورت نیاز طرح در شورای مدرسه، نتیجه نهایی را حداکثر ظرف مدت 3 روز اعلام می‌نماید.
- ماده 12-** نتایج ارزشیابی حداکثر یک ماه پس از خاتمه هر نوبت در دفتر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی ثبت و پس از پایان سال تحصیلی، توسط مدیر مدرسه امضا و مهر و توسط نماینده اداره آموزش و پرورش مسدود می‌شود.
- ماده 13-** ارزشیابی دانش‌آموزانی که دارای نقص عضو و یا مشکلات ویژه یادگیری هستند، متناسب با ویژگی‌های ایشان انجام می‌پذیرد.

- ماده 14-** ارزشیابی از تعلیمات دینی دانش‌آموزان سایر مذاهب اسلامی و اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش و از تعلیمات دینی خاص آنها صورت می‌پذیرد و نتیجه آن مطابق ماده 4 گزارش می‌شود.
- تبصره -** در صورت تمایل این دانش‌آموز و ولی او، منعی برای شرکت وی در کلاس درس تعلیم و تربیت اسلامی (هدیه‌های آسمان) و ارزشیابی آن وجود ندارد.
- ماده 15-** وضعیت تربیتی دانش‌آموز با توجه به حیطه‌های شناختی، عاطفی و مهارتی و بر اساس مواردی از جمله (رعایت آموزه‌های اخلاقی - احترام به ارزش‌های مذهبی - رعایت قوانین، مقررات و ضوابط - مشارکت در کارگروهی - مسئولیت‌پذیری در فعالیت‌های جمعی - رعایت بهداشت فردی و اجتماعی - اشتیاق به صداقت و امانت‌داری - توجه به مطالعه و کتابخوانی) با نظر معلم و مربی و تایید مدیریت مدرسه (مدیر یا معاون) برابر ماده 4 گزارش می‌شود.
- ماده 16-** پایه تحصیلی دانش‌آموزی که به عللی مانند عدم دسترسی به مدرسه، بیماری و یا اقامت در خارج از کشور نتوانسته به موقع وارد مدرسه شود و یا وقفه‌ای در ادامه تحصیل او ایجاد شده یا مدارک تحصیلی وی در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله و آتش‌سوزی از بین رفته است، همچنین دانش‌آموزی که مدارک قابل قبولی برای ارزشیابی ندارد، با رعایت حداقل سن متعارف ثبت‌نام و بررسی‌های انجام شده از سوی شورای معلمان، توسط شورای مدرسه تعیین می‌شود و در ستون ملاحظات دفتر آمار به رأی شورای مدرسه استناد می‌شود. (سن متعارف در دوره ابتدایی برای پایه‌های اول تا پنجم به ترتیب 6 و 7 و 8 و 9 و 10 سال تمام می‌باشد).
- ماده 17-** با توجه به اینکه در ارزشیابی جدید حضور فعال و مستمر دانش‌آموز ضروری است، گزارش پیشرفت تحصیلی برای دانش‌آموزانی ارائه می‌شود که حداقل 80 درصد روزهای آموزشی را در مدرسه حضور داشته باشند. در صورتی که دانش‌آموزی با عذر موجه، کمتر از این میزان در مدرسه حضور داشته باشد، آن سال برای وی وقفه تحصیلی و در صورت غیرموجه بودن غیبت، برای وی ترک تحصیل محسوب می‌شود.
- تبصره 1-** تشخیص موجه و غیرموجه بودن غیبت به عهده شورای مدرسه می‌باشد.
- تبصره 2-** در مورد دانش‌آموزانی که یک یا چند سال وقفه تحصیلی داشته باشند، یک سال به سقف سنی مجاز تحصیل آنها اضافه می‌شود.
- ماده 18-** قبول‌شدگان ساعی و برجسته پایه‌های دوم و سوم ابتدایی با رعایت شرایط ذیل و تقاضای کتبی ولی خود می‌توانند مطابق ماده 6 در ارزشیابی شهریورماه پایه بالاتر شرکت نموده و در صورت کسب سطح پیشرفت «خیلی خوب» در کلیه دروس به صورت جهشی به آن پایه ارتقا یابند.
- الف) از کلیه دروس آن پایه و پایه(های) قبل، سطح پیشرفت «خیلی خوب» را کسب نموده باشند.
- ب) آموزش و پرورش استثنایی صلاحیت‌های هوشی و روانی دانش‌آموز را به این منظور تایید نماید.
- تبصره 1-** دانش‌آموزان موضوع این ماده از ارزشیابی دروس تربیت بدنی و وضعیت تربیتی معاف می‌باشند.

**تبصره 2-** استفاده از این ماده صرفاً یک بار در طول دوره ابتدایی و برای یک پایه مجاز می‌باشد.

**تبصره 3-** گزارش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزانی که با استفاده از مفاد این ماده قبول می‌شوند در نوبت شهریورماه ارائه شده و در دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی - تربیتی با ذکر استناد به مفاد این ماده ثبت و مهر و امضا می‌شود.

**ماده 19-** در دوره ابتدایی، ارزشیابی از داوطلبان آزاد صرفاً در پایه پنجم ابتدایی و با داشتن شرط سنی حداقل 14 سال تمام انجام می‌شود. این ارزشیابی در کلیه مواد درسی صرفاً به صورت پایانی و از تمام محتوای کتب درسی به شرح جدول ذیل به عمل می‌آید و نتیجه آن مطابق ماده 4 گزارش می‌شود. برای درس تربیت بدنی و وضعیت تربیتی داوطلبان آزاد رتبه‌ای منظور نخواهد شد.

ردیف	نام درس	نوع ارزشیابی
1	قرآن	شفاهی
2	هدیه‌های آسمان	کتبی
3	انشاء فارسی	کتبی
4	املاء فارسی	کتبی
5	قرائت فارسی (خواندن، درک مطلب و دستور زبان فارسی)	شفاهی
6	مطالعات اجتماعی	----
7	تاریخ و تعلیماتی مدنی	کتبی
8	جغرافیا	کتبی
9	ریاضیات	کتبی
10	علوم تجربی	کتبی
11	هنر	کتبی

**ماده 20-** مواد و تبصره‌هایی از این آئین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش‌آموزان است - شامل داوطلبان آزاد نخواهد شد.

**ماده 21-** نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط معاونت آموزش و نوآوری تهیه و با تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود.

**ماده 22-** نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های آن در داخل و خارج کشور به عهده وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

**ماده 23-** وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی این آیین‌نامه را سه سال پس از اجرای آن به شورای عالی ارائه نماید.

**ماده 24-** این آیین‌نامه در جلسات کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش بررسی و به تأیید رسید و با تصویب آن کلیه مصوبات قبلی مغایر، برای مدارس مجری این طرح لغو می‌شود.

## پیوست

### تعاریف

**ارزشیابی:** به فرآیند نظامدار برای جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات به منظور تعیین میزان تحقق اهداف موردنظر، براساس ملاک‌ها و معیارهای مشخص شده، اطلاق می‌شود.

**ارزشیابی پیشرفت تحصیلی:** فرایند منظم جمع‌آوری اطلاعات به منظور بررسی، داوری و قضاوت در مورد تلاش‌های یادگیری دانش‌آموزان و فعالیت‌های معلم در دستیابی به اهداف آموزشی و پرورشی براساس ملاک‌های معین است.

**ارزشیابی توصیفی:** شیوه‌ای از ارزشیابی تحصیلی - تربیتی است که اطلاعات لازم، معتبر و مستند برای شناخت دقیق و همه‌جانبه فراگیران در ابعاد مختلف یادگیری، با استفاده از ابزارها و روش‌های مناسب مانند کار پوشه، آزمون‌ها (با تأکید بر آزمون‌های عملکردی) و مشاهدات در طول فرایند یاددهی - یادگیری به دست می‌آید؛ تا براساس آن بازخوردهای کیفی موردنیاز برای کمک به یادگیری و یاددهی بهتر در فضای روانی و عاطفی مطلوب برای دانش‌آموز، معلم و اولیاء حاصل آید.

**ارزشیابی تکوینی:** نوعی از ارزشیابی است که در طول فرایند یاددهی - یادگیری به طور پیوسته و مداوم برای شناسایی و تقویت قوت‌ها و شناسایی و رفع ضعف‌ها، موانع و مشکلات یادگیری فراگیران صورت می‌گیرد.

**ارزشیابی پایانی:** به منظور تشخیص تحقق اهداف آموزشی - تربیتی در پایان نوبت و یا سال تحصیلی از طریق جمع‌بندی و تحلیل نتایج ارزشیابی‌های تکوینی و سایر اطلاعات به دست آمده، صورت می‌پذیرد و نتایج آن به شکل توصیفی گزارش می‌شود.

**آزمون:** ابزاری است برای اندازه‌گیری و سنجش آموخته‌های دانش‌آموزان در قالب سؤالات کتبی، شفاهی و موقعیت‌های عملی.

**آزمون مداد - کاغذی:** مجموعه سؤالات کتبی است که توسط دانش‌آموزان به صورت نوشتاری پاسخ داده می‌شود.

**آزمون عملکردی:** ابزاری است که به وسیله آن عملکرد، تلاش و فعالیت‌های دانش‌آموز در موقعیت‌های عملی و قابل مشاهده سنجیده می‌شود.

**کار پوشه:** مجموعه‌ای هدفمند از نمونه فعالیت‌ها و کارهای مختلف دانش‌آموز است که به منظور مستند کردن فرایند تلاش و پیشرفت و موفقیت او در طول سال تحصیلی با مشارکت دانش‌آموز، معلم و اولیاء جمع‌آوری، طبقه‌بندی و مدیریت می‌شود.

**ثبت مشاهدات:** روشی است برای ثبت و توصیف وقایع و رفتارهای قابل مشاهده دانش‌آموز، در حیطه‌های مختلف که اطلاعات مناسبی را برای شناخت دقیق‌تر دانش‌آموز در اختیار معلم و اولیاء قرار می‌دهد.

**بازخورد:** فرآیندی است که در آن معلم، واکنش‌های خود را در قبال تلاش و عملکرد دانش‌آموز، با هدف راهنمایی، تشویق و کمک به وی و با استفاده از روش‌ها و ابزارهای مختلف (کلامی، غیرکلامی، مکتوب و ...) ارائه می‌دهد.

**فرایند یادگیری:** فعالیت‌ها و اقداماتی است که دانش‌آموز با راهنمایی و هدایت معلم برای دستیابی به اهداف آموزشی - تربیتی پیش‌بینی شده، انجام می‌دهد.

**گزارش پیشرفت تحصیلی - تربیتی:** جمع‌بندی اطلاعات و نتایج ارزشیابی‌های تکوینی که در طول فرایند یاددهی - یادگیری با ابزارهای مناسب صورت گرفته و ارائه تصویری

کلی از آموخته‌ها - مهارت‌ها - توانایی‌ها و نگرش‌های دانش‌آموز به منظور تقویت نقاط قوت و رفع موانع یادگیری دانش‌آموز است.

**اهداف برنامه درسی:** اهدافی است که توسط برنامه‌ریزان درسی برای دوره، پایه و عناوین درسی ابتدایی، پیش‌بینی شده و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد.

**وضعیت آموزشی - تربیتی:** شرایط، موقعیت و جایگاه دانش‌آموز است که در فرایند یادگیری با توجه به مستندات جمع‌آوری شده درخصوص یادگیری و رفتار او تعیین می‌شود.

**فعالیت‌های مکمل:** فعالیت‌هایی است که معلم یا مربی به منظور غنای فرایند یاددهی - یادگیری - علاوه بر آنچه در کتابهای درسی پیش‌بینی می‌شود - در نظر می‌گیرد تا فرصت‌های یادگیری بهتری را برای دانش‌آموز فراهم کند.

**درس پژوهی:** پژوهش‌هایی است که دانش‌آموز در ارتباط با موضوعات درسی با هدایت و راهنمایی معلم یا مربی انجام می‌دهد.

**پروژه:** مجموعه فعالیت‌های هدفمندی است که معلم یا مربی برای تعمیق، تثبیت و کاربست یادگیری دانش‌آموز به صورت فردی و گروهی تعیین می‌کند.

**کلاس‌های جبرانی:** جلسات آموزشی اضافه بر ساعات درسی عادی دانش‌آموزان است که به منظور جبران ضعف‌های درسی آنها در چارچوب قوانین و مقررات شورای عالی، توسط مدرسه پیش‌بینی می‌شود.

**فوق برنامه:** فعالیت‌ها و برنامه‌هایی هستند که در برنامه درسی یا جدول ساعات مدرسه منظور نشده‌اند ولی زیر نظر مدرسه یا در مراکز مکمل مدرسه زیر نظر منطقه یا ناحیه و به انتخاب دانش‌آموزان انجام می‌گیرند.

**مقیاس:** یک مفهوم قراردادی است که براساس آن میزان عملکرد دانش‌آموزان در دستیابی به اهداف سنجیده و تعیین می‌شود.



## اجرای امتحان هماهنگ منطقه ای در پایه ششم ابتدایی

جلسه 859 تاریخ 1391/1/22 - شماره ابلاغ 120/35512 تاریخ 1391/2/4

با توجه به استقرار پایه ششم ابتدایی از سال تحصیلی 91-92، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

- 1- پایه ششم ابتدایی مشمول کلیه مقررات و آیین نامه های مربوط به دوره ی پنج ساله ی ابتدایی می باشد. در مواردی که مقررات و مصوبات مربوط نیاز به اصلاح، الحاق و تغییر داشته باشد، پس از بررسی و تایید در کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی به منزله مصوبه شورا تلقی و ابلاغ خواهد شد. دبیرخانه شورا موظف است در اولین جلسه شورا مراتب را به اطلاع اعضای شورا برساند.
- 2 - از سال تحصیلی 90-91 امتحانات پایانی پایه پنجم ابتدایی همانند پایه های قبل از آن به صورت داخلی برگزار می شود.



3- از سال تحصیلی 91-92 امتحانات پایانی پایه ششم ابتدایی به صورت هماهنگ (که با سوالات واحد و برنامه معین و به طور همزمان از سوی اداره آموزش و پرورش محل طرح و تهیه خواهد شد) در مدرسه برگزار می شود.

4- در دوره ابتدایی، امتحانات داوطلبان آزاد صرفاً در پایان دوره برگزار می شود بنابراین ثبت نام این قبیل افراد برای شرکت در امتحانات پایه پنجم ابتدایی از سال تحصیلی 90-91 مجاز نخواهد بود.

**موضوع:** اجرای امتحان هماهنگ منطقه ای در پایه ششم ابتدایی در هشتصد و پنجاه و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1391/1/22 به تصویب رسید.

**اصلاحیه آیین نامه ها و مقررات برای دانش آموزان پایه ششم ابتدایی**  
مصوب جلسه 257 کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی تاریخ 1391/8/7 شماره ابلاغ 120/40534 تاریخ 91/9/6

به استناد بند 1 مصوبه جلسه 895 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 91/1/22 و با عنایت به استقرار پایه ششم ابتدایی از سال تحصیلی 91-92، موارد زیر جهت اجرا ابلاغ می شود:

1- نحوه ارزشیابی دانش آموزان قبولی پایه پنجم ابتدایی که در سال تحصیلی 91-92 در پایه ششم ابتدایی ثبت نام نموده اند به شرح زیر می باشد:

1-1- دانش آموزانی که نظام ارزشیابی تحصیلی آنها تا پایه پنجم ابتدایی براساس آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دوره ابتدایی (ارزشیابی توصیفی) مصوب جلسه 793 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1388/5/20 بوده است صرفاً در سال تحصیلی جاری مطابق آیین نامه مذکور مورد ارزشیابی قرار می گیرند.

1-2- دانش آموزانی که نظام ارزشیابی تحصیلی آنها تا پایه پنجم ابتدایی براساس آیین نامه امتحانات دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی مصوب جلسه 633 تاریخ 1377/12/20 بوده است مطابق آیین نامه مذکور مورد ارزشیابی قرار می گیرند.

تبصره - گزارش ارزشیابی امتحانات هماهنگ نوبت های خرداد ماه و شهریور ماه پایه ششم ابتدایی، برای دانش آموزان بند 1-1 به صورت توصیفی اعلام می شود.



**آیین نامه امتحانات دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی**  
جلسه 633 تاریخ 1377/12/20 - شماره ابلاغ 120/5350/8 تاریخ 1377/12/23

#### فصل اول - هدف:

در آموزش ابتدایی و راهنمایی تحصیلی، ارزشیابی از فعالیت های آموزشی و پرورشی از وظایف معلمان است که به منظور کارایی و اثربخشی مدارس و مشارکت فعال دانش آموزان در فرآیند یاددهی و یادگیری جهت نیل به هدفهای زیر انجام می پذیرد.

- 1- ارزیابی مستمر پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزان.
- 2- آگاه ساختن دانش آموزان از میزان پیشرفت تحصیلی و تربیتی خود و نیز مطلع ساختن اولیای آنان از وضعیت تحصیلی فرزندانشان.

- 3- پرورش استعدادها و پرورش روحیه تلاش، ابتکار و رقابتهای سالم در دانش‌آموزان.
- 4- حصول اطمینان از تحقق شرایط لازم به منظور ارتقای دانش‌آموزان به پایه تحصیلی بالاتر.
- 5- بدست آوردن قسمتی از اطلاعات موردنیاز برای ارزشیابی از کیفیت و محتوای برنامه‌های آموزشی، روشها و وسایل تدریس و کار مدارس.
- 6- تشخیص استعدادها و علائق دانش‌آموزان به منظور راهنمایی آنان در فعالیتهای آینده.

### فصل دوم - کلیات:

**ماده 1-** امتحانات دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی در دو نوبت برگزار می‌شود، امتحانات نوبت اول لغایت دهم بهمن‌ماه و امتحانات نوبت دوم لغایت پایان خردادماه هر سال برگزار خواهد شد. در ایام امتحانات نوبت اول<sup>1</sup> کلاسهای درس دایر خواهد بود. در امتحانات نوبت دوم دایر بودن کلاسهای درس الزامی نیست.

**تبصره 1-** امتحان پایانی نوبت اول از مطالب تدریس شده همان نوبت و امتحان پایانی نوبت دوم از تمام محتوای کتاب درسی به عمل می‌آید.

**تبصره 2-** نمره امتحان هر درس در نوبت اول با احتساب ضریب یک و در نوبت دوم با احتساب ضریب 2 در کارنامه درج می‌گردد.

**ماده 2-** نمره امتحان هر درس در هر نوبت میانگین نمره امتحان پایانی و نمره ارزشیابی مستمر همان نوبت خواهد بود که بر مبنای 20 مشخص می‌شود. ضمناً چنانچه نمره دانش‌آموزی پس از محاسبه میانگین نمره ارزشیابی مستمر و پایانی در هریک از نوبتهای امتحانی داخلی به صورت اعشاری بود معلم مربوطه می‌تواند با توجه به وضعیت درسی دانش‌آموز در کلاس به هر نحو که صلاح می‌داند نمره وی را سر راست کند.

**تبصره 1-** نمره ارزشیابی مستمر با توجه به میزان مشارکت دانش‌آموز در فعالیتهای یادگیری از طریق بررسی تکالیف درسی، انجام پرسشهای تدریجی، بررسی فعالیتهای مرتبط با درس خارج از کلاس و نظایر آن تعیین می‌شود و حداقل 5 نمره از نمره ارزشیابی مستمر به فعالیتهای خارج از کلاس اختصاص می‌یابد. معلم موظف است حداکثر ده روز قبل از برگزاری امتحانات هر نوبت نمره ارزشیابی مستمر را به دفتر مدرسه تحویل دهد.

ضمناً معلمان باید نمره‌های ثبت شده در دفتر خصوصی را در صورت مرخصی یا انتقال از طریق مدرسه به معلم جدید تحویل دهند.

**تبصره 2-** نمره امتحانی نوبت شهریورماه صرفاً بر مبنای امتحان پایانی خواهد بود و نمره ارزشیابی مستمر دخالت نخواهد داشت.

1- به استناد مصوبه ششصد و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/9/29 که طی شماره 120/3113/8 تاریخ 80/10/1 ابلاغ شده است: نظر به اینکه ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی بخش جدایی‌ناپذیر از فرایند یاددهی - یادگیری هستند لذا ضروری است در ایام برگزاری امتحانات پایانی نوبت اول کلاسهای درس دایر و آموزش و تدریس برقرار باشد. در مواردی که به دلیل شرایط خاص منطقه و محدودیت امکانات مدارس، تعطیلی کلاسهای درس اجتناب‌ناپذیر است، مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه می‌توانند با اخذ مجوز کتبی از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه، کلاسهای درس را تعطیل کنند. در این صورت مدت زمان برگزاری این امتحانات نباید حداکثر از دو هفته تجاوز کند و لازم است موضوع قبلاً به اطلاع اولیاء دانش‌آموزان برسد.

- تبصره 3-** در امتحان نهایی پایه سوم راهنمایی تحصیلی به شرطی نمره ارزشیابی مستمر نوبت دوم مؤثر خواهد بود که نمره امتحان پایانی کمتر از هفت نباشد.
- تبصره 4-** دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه (ثبت‌نام بدون حضور در کلاس با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش، بیماری و نظایر آن) در طول هر یک از نوبتهای امتحانی اول و دوم فاقد نمره ارزشیابی مستمر است و لیکن در امتحانات پایانی نوبت‌های مذکور دارای نمره امتحانی است، نمره امتحان پایانی وی عیناً به جای نمره ارزشیابی مستمر منظور می‌گردد.
- تبصره 5-** نمره ارزشیابی مستمر دانش‌آموزی که قبل از برگزاری امتحانات پایانی با رعایت مقررات از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل شود، توسط معلم مدرسه مقصد براساس ارزشیابی‌های وی و ارزشیابی‌های معلم مدرسه قبلی (در صورت وجود) تعیین می‌شود.
- تبصره 6-** مدیر مدرسه موظف است در طول هر نوبت حداقل یک بار (حدود یکماه قبل از امتحانات) دانش‌آموز و ولی وی را از نتایج ارزشیابی مستمر هر درس مطلع نماید.
- ماده 3-** نمره امتحان دانش‌آموزان در هر درس در نوبت‌های اول و دوم توسط معلم براساس نمره ارزشیابی مستمر و نمره امتحان پایانی تعیین می‌شود این نمره بوسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضاء می‌شود و حداکثر 10 روز بعد از خاتمه امتحانات هر نوبت تسلیم دفتر مدرسه می‌گردد.
- ماده 4-** نمره‌های امتحانی نوبت‌های اول، دوم و تجدیدی و نمره انضباط حداکثر یک ماه پس از خاتمه امتحانات هر نوبت در دفتر امتحانات پلمپ شدهٔ مدرسه و کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان در ستونهای جداگانه و بدون خدشه و قلم‌خوردگی با جوهر مشکی و با دقت ثبت می‌شود.
- تبصره 1-** نام و نام‌خانوادگی مدیر مدرسه و مسؤول ثبت نمرات در ذیل کارنامه دانش‌آموزان و دفتر امتحانات درج و حداکثر یک‌ماه پس از اعلام نتیجه قطعی امتحانات هر دانش‌آموز به امضای مدیر و مسؤول ثبت نمرات می‌رسد و با مهر مدرسه مهر می‌گردد.
- تبصره 2-** نمونه دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و پس از تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش به مناطق آموزشی کشور ابلاغ می‌شود.
- ماده 5-** دفتر امتحانات مدرسه باید حداکثر دو ماه پس از پایان سال تحصیلی توسط فردی که از سوی اداره آموزش و پرورش مأمور می‌شود بررسی، مسدود، مهر و امضاء گردد.
- ماده 6-** چنانچه معلم مربوط ظرف یک هفته پس از انجام هر امتحان، به هر علتی اوراق امتحانی را تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره متبوع باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

1- به استناد مصوبه دویست و هفتاد و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش 80/10/18 که طی شماره 120/3431/8 تاریخ 80/10/29 ابلاغ شده است: «در مدارسی که از وجود نیروهای سرباز معلم، حق‌التدریس و نیروهای پاره‌وقت استفاده می‌شود مسئولیت ثبت نمرات دانش‌آموزان در کارنامه‌های تحصیلی و دفتر امتحانات به عهده نیروهای مذکور است، ولیکن مهر و امضاء و تأیید نهایی مدارک بعهده معلم راهنما خواهد بود».

**ماده 7-** اوراق امتحانات خرداد، شهریور و دی ماه در امتحانات داخلی به مدت شش ماه و در امتحانات نهایی به مدت یک سال نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می شود، ولی دفاتر امتحانی و لیست اصلی نمره ها جزو مدارک تحصیلی محسوب می شود و لازم است به طور دائم نگهداری شود. در ضمن کارنامه تحصیلی دانش آموز نیز تا مدتی که برابر مقررات تحویل ولی وی نشده است باید در مدرسه حفظ گردد.

**ماده 8-** در هر نوبت به هر دانش آموز براساس رفتار، اخلاق، رعایت موازین اسلامی، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، کیفیت حضور و غیاب و رعایت مقررات مدرسه یک نمره انضباط داده می شود. نمره انضباط در محاسبه معدل امتحانات منظور نمی شود ولی در کارنامه تحصیلی و دفتر امتحانات درج می گردد. معدل نمره های انضباط نوبت اول و دوم پایه سوم راهنمایی تحصیلی به صورت یک نمره مستقل در گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی ثبت می شود.

**تبصره 1-** نمره انضباط دانش آموز در هر نوبت امتحانی بدین طریق بدست می آید که کلیه معلمان همزمان با نمرات امتحانی پایان هر نوبت یک نمره انضباط برای هر یک از دانش آموزان کلاس خود به دفتر مدرسه تسلیم می نمایند. دفتر مدرسه معدل این نمره ها را به عنوان نمره انضباط معلمان در نظر می گیرد. ضمناً مدیر و معاونان مدرسه نیز به طور مشترک یک نمره انضباط برای هر دانش آموز به دفتر مدرسه تسلیم می کنند. میانگین دو نمره مذکور، نمره انضباط دانش آموز در هر نوبت خواهد بود.

**تبصره 2-** برای دانش آموزانی که از جهش تحصیلی استفاده می کنند نمره انضباط منظور نمی گردد.

**ماده 9-** برای دارندگان نقص عضو مؤثر در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی مدیر مدرسه یا رئیس هیأت ممتحنه حوزه اجرا با اطلاع اداره آموزش و پرورش متبوع، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو فراهم می نماید و در صورت لزوم از امتحان دروس عملی که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی باشند معاف می شوند. در چنین صورتی اگر درس یا دروس مذکور دو نوع امتحان داشته باشد (شفاهی - عملی) برای امتحان غیرعملی نمره 20 منظور می شود و اگر امتحان درس صرفاً عملی باشد نمره ای منظور نخواهد شد، در این حالت صورت جلسه ای به امضای مدیر و دو نفر از معلمان در امتحانات داخلی و یا رئیس هیأت ممتحنه و دو نفر از اعضای آن هیأت در امتحانات نهایی تنظیم می شود. تسهیلات انجام شده مستند به این ماده را توضیح می دهند و موضوع باید در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش آموزان درج شود.

**تبصره 1-** مدیر مدرسه موظف است دانش آموزان شرکت کننده در امتحان نهایی مشمول این ماده را کتباً به رئیس هیأت ممتحنه معرفی نماید.

---

2- به استناد مصوبه ششصد و شصت و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/3/31 که طی شماره 120/792/8 تاریخ 80/4/3 ابلاغ شده است. ضمناً برابر اعلام نظر دویست و سی و هفتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/6/1 نگهداری و امحاء اوراق امتحانی پایه پنجم ابتدایی همانند پایه های داخلی دوره مذکور خواهد بود. ضمناً برابر نامه شماره 120/3889/8 تاریخ 80/11/27 دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ماده 7 شامل امتحانات داخلی نوبتهای اول دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی نخواهد بود.

**تبصره 2-** چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات و یا قبل از آن دچار سانحه‌ای شود به نحوی که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی مناسبی که از طرف مدیر مدرسه در امتحانات داخلی و رئیس هیأت ممتحنه در امتحانات نهایی تعیین می‌شود استفاده نماید.

**ماده 10-** امتحان تعلیمات دینی دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش انجام و نمره آن در دفاتر امتحانی و کارنامه آنان قید می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی معنی برای شرکت وی نخواهد بود.

**ماده 11-** پایه تحصیلی دانش‌آموزی که به عللی مانند عدم دسترسی به مدرسه، بیماری و یا اقامت در خارج از کشور نتوانسته به موقع وارد مدرسه شود یا مدارک تحصیلی وی در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله و آتش‌سوزی از بین رفته و یا وقفه‌ای در ادامه تحصیل او ایجاد شده است و همچنین پایه تحصیلی دانش‌آموزی که مدارک قابل قبولی جهت ارزشیابی ندارد، در دوره ابتدایی با رعایت حداقل سن متعارف ثبت‌نام و بررسی‌های انجام شده از سوی شورای معلمان توسط شورای مدرسه تعیین می‌شود و در ستون ملاحظات دفتر آمار به رأی شورای مدرسه استناد می‌شود. در دوره راهنمایی، متقاضی ادامه تحصیل با توجه به حداقل سن متعارف و توانایی خود می‌تواند با معرفی اداره آموزش و پرورش محل در امتحان ورودی پایه موردنظر شرکت نموده و در صورت احراز شرایط قبولی در پایه بالاتر ادامه تحصیل دهد. (سن متعارف در دوره ابتدایی برای پایه‌های اول تا پنجم به ترتیب 6 و 7 و 8 و 9 و 10 سال تمام و برای پایه‌های اول تا سوم راهنمایی 11 و 12 و 13 سال تمام می‌باشد).<sup>2</sup>

**تبصره 1-** دانش‌آموزان متقاضی امتحان ورودی در دوره راهنمایی تحصیلی باید ابتدا به اداره آموزش و پرورش مراجعه کنند تا جهت امتحان به یکی از مدارس که از قبل بدین منظور اختصاص یافته معرفی شوند. ثبت‌نام آنان پس از اعلام نتیجه از طرف مدرسه مذکور با معرفی اداره آموزش و پرورش در یکی از مدارس انجام خواهد شد.

**تبصره 2-** امتحان ورودی در دوره راهنمایی تحصیلی طبق مفاد این آیین‌نامه به صورت یک نوبتی و بدون تجدیدی است و مواد امتحانی آن عیناً مواد امتحانی داوطلبان آزاد خواهد بود شرکت‌کنندگان در امتحان ورودی به شرطی قبول شناخته می‌شوند که با رعایت مفاد ماده 18، نمره امتحانی آنان در سایر دروس کمتر از 10 نباشد و در صورت مردودی با تمایل داوطلب، مدرسه می‌تواند از وی در پایه پایین‌تر امتحان بعمل آورد.

**تبصره 3-** نمرات امتحان ورودی قبول‌شدگان دوره راهنمایی تحصیلی در ستون شهرپورماه دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی آنان ثبت می‌شود. شماره معرفی‌نامه با اشاره به

1- به استناد مصوبه ششصد و شصت و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/3/31 که طی شماره 120/794/8 تاریخ 80/4/3 ابلاغ شده است، ماده مذکور اصلاح گردید.

2- به استناد ماده 43 آیین‌نامه اجرایی مدارس مصوب ششصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/5/20 که طی شماره 120/1077/8 تاریخ 79/6/7 ابلاغ شده است ماده مذکور اصلاح گردید.

ماده 11 این آیین‌نامه در ستون ملاحظات درج و پس از امضای مدیر با مهر مدرسه، مهر می‌شود.

**تبصره 4-** متقاضیان شرکت در امتحانات پایه‌های پنجم ابتدایی و سوم راهنمایی باید به همراه داوطلبان آزاد یا دانش‌آموزان در امتحانات مربوط شرکت نمایند.

**تبصره 5-** امتحان ورودی براساس این ماده صرفاً به منظور تعیین پایه تحصیلی دانش‌آموز جهت ورود به مدرسه و ادامه تحصیل می‌باشد و ارزش دیگری ندارد.

### فصل سوم - نحوه برگزاری امتحانات پایانی:

**ماده 12-** امتحانات پایه‌های اول تا چهارم و نوبت اول پایه پنجم ابتدایی داخلی و توسط مدارس برگزار می‌شود و امتحانات نوبت دوم و تجدیدی پایه پنجم ابتدایی به صورت هماهنگ با سؤالات واحد و برنامه معین (بصورت همزمان) که توسط اداره آموزش و پرورش منطقه یا ناحیه مربوط طرح و تهیه خواهد شد در مدرسه برگزار می‌شود.

**تبصره -** به استثنای طرح سؤالات امتحانی پایه پنجم ابتدایی، سایر امور مربوط به انجام امتحان و تصحیح اوراق پایه مذکور و بزرگسالان پایه پنجم نهضت سوادآموزی همانند پایه‌های داخلی دوره ابتدایی خواهد بود.<sup>1</sup>

**ماده 13-** امتحانات پایه‌های اول و دوم و نوبت اول پایه سوم راهنمایی داخلی است و توسط مدرسه برگزار می‌شود و امتحانات نوبت دوم و تجدیدی پایه سوم راهنمایی تحصیلی نهایی است و سؤالات آن از سوی اداره کل آموزش و پرورش استان مربوط طرح می‌شود، این امتحانات طبق دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش توسط هیأت ممتحنه هر حوزه امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش محل تعیین می‌شود برگزار می‌گردد.

**تبصره 1-** در مدارسی که حداقل سه کلاس در پایه سوم راهنمایی وجود داشته باشد، می‌توان با صلاحدید اداره آموزش و پرورش از دانش‌آموزان در همان مدرسه امتحان به عمل آورد.

**تبصره 2-** مدیر مدرسه موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی و ریزنمرات امتحانی نوبت اول و نمرات ارزشیابی مستمر و شفاهی و عملی نوبت دوم و نمره انضباط هر یک از آنان را حداکثر تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی به اداره آموزش و پرورش ارسال دارد.

**تبصره 3-** معاونت آموزشی وزارت آموزش و پرورش موظف است در هر یک از پایه‌های تحصیلی دوره راهنمایی سؤالات امتحانی یک یا دو ماده درسی را طرح کرده و با اطلاع قبلی به استانها ارسال دارد.

### فصل چهارم - شرایط قبولی در امتحانات:

**ماده 14-** دانش‌آموزی در خردادماه قبول شناخته می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:  
الف - معدل کل وی کمتر از ده نباشد.

1- به استناد مصوبه دویست و سی و هفتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/6/1 تبصره فوق اصلاح شد.

ب - نمره امتحانی نوبت دوم او در هیچ یک از مواد درسی بدون ضریب کمتر از ده نباشد.

ج - نمرات سالیانه وی در هیچ یک از مواد درسی کمتر از 30 نباشد.

**تبصره 1-** نمره سالیانه هر درس حاصل جمع نمره نوبت اول و دو برابر نمره نوبت دوم خواهد بود.

**تبصره 2-** معدل کل دانش‌آموز عبارت است از مجموع نمرات سالیانه همه دروس (به جز نمره انضباط) تقسیم بر سه برابر تعداد مواد درسی آن پایه.

**ماده 15-** حذف شد.<sup>1</sup>

**ماده 16-** دانش‌آموزی که نمره امتحان نوبت دوم یا نمره سالیانه وی در درس یا دروسی به حد نصاب قبولی نرسیده باشد تجدید شناخته می‌شود و باید در شهریورماه در امتحان آن درس یا دروس شرکت کند، نمرات امتحانی شهریورماه در ستون تجدیدی با ضریب دو درج می‌گردد و به جای نمره خردادماه همان درس یا دروس در معدل کل محاسبه و در صورت احراز شرایط مندرج در بندهای الف و ب ماده 14 قبول شناخته می‌شود.

**ماده 17-** امتحان تجدیدی هر دانش‌آموز در همان محلی برگزار می‌شود که امتحانات خردادماه را گذرانیده است در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش‌آموزی قبل از برگزاری امتحانات تجدیدی تغییر یابد، دانش‌آموز می‌تواند با اخذ گواهی عکس دار (حاوی مشخصات و مواد تجدیدی) از مدرسه مربوط و معرفی اداره آموزش و پرورش همان منطقه و با در دست داشتن مدارک لازم مبنی بر انتقال، به اداره آموزش و پرورش محل سکونت جدید مراجعه و با معرفی اداره مزبور، در امتحان تجدیدی یکی از مدارس شرکت نماید. نمره‌های تجدیدی چنین دانش‌آموزی از طریق اداره آموزش و پرورش محل جدید، به اداره آموزش و پرورش قبلی جهت ابلاغ به مدرسه‌ای که دانش‌آموز قبلاً تحصیل می‌کرده است ارسال می‌گردد تا مدرسه مذکور با توجه به نمره‌های دیگر وی و رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه نماید.

**ماده 18-** دانش‌آموزی که معدل کل وی در خرداد یا شهریورماه حداقل ده (10) باشد ولی در یک درس نمره کمتر از ده و یا معدل کل وی حداقل دوازده (12) باشد ولی در دو درس نمره کمتر از ده کسب کند، قبول شناخته می‌شود.

**تبصره 1-** استفاده دانش‌آموز از مفاد این ماده در خردادماه به شرط احراز بند ج ماده 14 بلامانع است.

**تبصره 2-** دانش‌آموز نمی‌تواند در یک دوره تحصیلی در هر درس دو سال متوالی از مفاد این ماده در هر درس استفاده کند.

**تبصره 3-** استفاده از مفاد این ماده در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی و معرفی‌نامه ثبت‌نام، درج می‌شود.

1- به استناد مصوبه ششصد و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 81/2/5 که طی شماره 120/400/8 تاریخ 81/2/7 ابلاغ شده است ماده 15 حذف و مواد 16، 18 و تبصره 2 به شرح فوق اصلاح و تبصره 4 به ماده 18 اضافه گردید.

**تبصره 4-** مدیران مدارس موظفند با برنامه‌ریزیهای لازم زمینه جبران ضعف درسی این قبیل دانش‌آموزان را فراهم آورند.

**ماده 19-** چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول یا دوم درسی غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره پایانی آن درس صفر محسوب می‌شود و نمره وی در آن درس از میانگین نمره ارزشیابی مستمر آن نوبت و نمره صفر تعیین خواهد شد.

**تبصره -** دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی در امتحان نهایی نوبت دوم مشمول مفاد این ماده نمی‌شوند و نمره نوبت دوم آنان صفر منظور می‌شود.

**ماده 20-** دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت اول در یک، چند و یا تمام دروس نمره امتحانی نداشته باشد نمرات امتحانی نوبت دوم وی به جای نمرات امتحانی درس یا دروسی که در آنها نمره امتحانی نداشته، منظور می‌گردد.<sup>1</sup>

**ماده 21-** دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت دوم از یک، چند و یا تمام مواد درسی نمره امتحانی نداشته باشد می‌تواند با رعایت ماده 25 و تبصره ذیل آن، درس یا دروس مربوط را امتحان دهد و برابر شرایط قبولی خردادماه اعلام نتیجه شود. چنانچه دانش‌آموز در تمام یا برخی از دروس در امتحانات غایبین موجه شرکت نکند، بدون محاسبه معدل، همراه سایر دانش‌آموزان تجدیدی در شهریورماه در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت خواهد کرد. اعلام نتیجه این قبیل دانش‌آموزان همانند سایر دانش‌آموزان تجدیدی خواهد بود.

**ماده 22-** دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت‌های اول و دوم در یک، چند و یا تمام مواد درسی نمره امتحانی نداشته باشد می‌تواند با رعایت ماده 25 و تبصره ذیل آن درس یا دروس مربوط را امتحان دهد. نمرات مأخوذه این قبیل دانش‌آموزان بدون ضریب، برای نوبت اول و با ضریب 2 برای نوبت دوم منظور می‌گردد و برابر شرایط قبولی خردادماه اعلام نتیجه می‌شود. چنانچه دانش‌آموز در تمام یا برخی از دروس در امتحانات غایبین موجه شرکت نکند، بدون محاسبه معدل، همراه سایر دانش‌آموزان تجدیدی در شهریورماه در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت خواهد کرد برای محاسبه معدل کل نمره شهریورماه این قبیل دانش‌آموزان بدون ضریب برای نوبت اول و با ضریب 2 برای نوبت دوم منظور می‌گردد و اعلام نتیجه آنان همانند سایر دانش‌آموزان تجدیدی خواهد بود.<sup>2</sup>

**ماده 23-** اگر دانش‌آموزی با عذرموجه نتواند در امتحانات هیچ یک از مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت کند، صرفنظر از اینکه در نوبت اول نمره داشته یا نداشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می‌گردد.

**ماده 24-** چنانچه دانش‌آموزی بدون عذرموجه در فاصله زمانی بعد از ثبت‌نام و قبل از برگزاری امتحانات نوبت اول مدرسه را ترک کند هر چند که نمره ارزشیابی مستمر

1- به استناد بند 2 نامه شماره 120/450/8 تاریخ 80/3/6 دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش، دانش‌آموزانی که در طول هر یک از نوبت‌های امتحانی اول و دوم، نمره ارزشیابی مستمر دارند و لیکن به علت غیبت موجه فاقد نمره در امتحان پایانی هستند طبق مواد 20 و 21 آیین‌نامه امتحانات دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی عمل شود.

1- به استناد مصوبه ششصد و شصت و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/3/31 که طی شماره 120/793/8 تاریخ 80/4/3 ابلاغ شده است، مواد 21 و 22 اصلاح گردید.



داشته باشد آن سال تحصیلی برای وی ترک تحصیل تلقی شده و کارنامه مردودی صادر نمی‌گردد و اگر دانش‌آموزی بعد از برگزاری امتحانات نوبت اول بدون عذر موجه مدرسه را ترک کند یا نتواند در هیچ یک از امتحانات مواد درسی نوبت دوم و شهریور شرکت نماید آن سال تحصیلی برای وی کارنامه مردودی صادر می‌گردد.

**ماده 25-** از دانش‌آموزی که در امتحانات خرداد یا شهریورماه در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه کند در امتحانات داخلی با تأیید شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با تأیید کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط تا دو هفته پس از پایان ایام امتحانات، از آن درس یا دروس امتحان بعمل می‌آید.<sup>1</sup>

**تبصره -** اخذ امتحان از غایبین موجه امتحان نهایی شهریورماه با موافقت رییس هیأت ممتحنه بلامانع خواهد بود.

**ماده 26-** غایبین موجه امتحانات داخلی متفرقه خرداد و شهریورماه، می‌توانند در صورت موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، تا دو هفته پس از پایان ایام امتحانات، در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت کنند.

**ماده 27-** دانش‌آموزان ساعی و برجسته کلاس‌های دوم و سوم ابتدایی و اول راهنمایی تحصیلی با رعایت شرایط زیر و با تقاضای کتبی ولی خود می‌توانند در شهریورماه به ترتیب پایه سوم و چهارم ابتدایی و پایه دوم راهنمایی را امتحان داده، در صورت موفقیت به صورت جهشی به پایه چهارم و پنجم ابتدایی و سوم راهنمایی ارتقاء یابند. الف - در امتحانات خرداد حداقل معدل کل آنان 18 و در کلیه دروس حداقل نمره 15 کسب نموده باشند.

ب - در امتحانات شهریورماه (جهشی) دوره ابتدایی علاوه بر کسب حداقل معدل 18 در کلیه دروس حداقل نمره 15 کسب نمایند.

ج - در امتحانات شهریورماه (جهشی) دوره راهنمایی تحصیلی در هیچ یک از مواد درسی نمره کمتر از 16 کسب نمایند.

د - هر دانش‌آموز در طول هر دوره تحصیلی فقط یکبار می‌تواند از جهش تحصیلی استفاده نماید.

**تبصره -** نمرات قبول‌شدگان امتحان جهشی در ستون شهریورماه دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی ثبت و با ذکر استناد به مفاد ماده 27 این آیین‌نامه مهر و امضاء می‌شود.

**ماده 28-** مهلت اعتراض به نمرات امتحانی حداکثر 5 روز پس از اعلام نتیجه امتحانات خواهد بود. مدیر مدرسه موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار معلم مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد، نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضای معلم مربوط و معلم تجدیدنظرکننده تأیید می‌گردد و در صورت اختلاف نظر، نظر معلم سوم واجد شرط تعیین‌کننده و قطعی و لازم‌الاجرا است.

**تبصره -** اعتراضات کتبی دانش‌آموزان کلاس سوم راهنمایی جهت بررسی و تجدیدنظر در حوزه تصحیح، توسط مدیر مدرسه به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال خواهد شد.

**ماده 29-** به قبول‌شدگان در امتحان نهایی پایه سوم راهنمایی علاوه بر کارنامه، گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی نیز اعطا می‌شود.

2- به استناد مصوبه ششصد و چهل و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/3/26 ماده فوق اصلاح گردید و تفسیر آن در دویست و سی و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای مذکور تاریخ 79/4/7

## فصل پنجم - سایر موارد:

**ماده 30-** با متخلفان در امتحانات داخلی و نهایی طبق آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش رفتار می شود.

**ماده 31-** امتحانات دانش آموزان دوره عمومی آموزش بزرگسالان و مدارس ایرانی خارج از کشور طبق مفاد این آیین نامه انجام می گیرد.

**تبصره -** درس آموزش آمادگی دفاعی از جدول مواد درسی مدارس ایرانی خارج از کشور و درس ورزش از جدول مواد درسی دوره راهنمایی تحصیلی بزرگسالان (شبانه) حذف می شود.

**ماده 32-** امتحانات داوطلبان آزاد پایه ششم<sup>1</sup> ابتدایی و دوره راهنمایی تحصیلی در صورت صدور مجوز از سوی وزارت آموزش و پرورش براساس مفاد این آیین نامه و دستورالعملهای مربوط و با رعایت بندهای زیر برگزار می شود.

الف - مواد و تبصره‌هایی از این آیین نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش آموزان است، شامل داوطلبان آزاد نخواهد شد.

ب - برای داوطلبان آزاد نمره ارزشیابی مستمر منظور نمی شود.

ج - داوطلبان آزاد از امتحان درس ورزش در دوره ابتدایی و راهنمایی و آموزش آمادگی دفاعی در دوره راهنمایی معاف بوده و برای آنان در دروس مذکور و انضباط نمره‌ای منظور نمی شود.

د - داوطلبان آزاد پایه اول راهنمایی تحصیلی که واجد شرایط مندرج در ماده 27 این آیین نامه می باشند می توانند در شهریورماه در امتحان جهشی شرکت و در صورت احراز ضوابط مندرج در ماده مذکور به پایه سوم راهنمایی ارتقاء یابند.

**ماده 33-** ثبت نام مجدد دانش آموزان در همان پایه‌ای که قبول شده‌اند با رعایت سایر شرایط صرفاً در مدارس غیرانتفاعی یا بصورت داوطلب آزاد مجاز است.<sup>2</sup>

**ماده 34-** کارنامه قبولی پایه ششم<sup>3</sup> ابتدایی در حکم گواهینامه پایان تحصیلات دوره ابتدایی خواهد بود.

**ماده 35-** مواد درسی در هر پایه تحصیلی و نوع امتحان هر درس در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی به شرح جدول پیوست می باشد.

**موضوع:** آیین نامه امتحانات دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی در ششصد و سی و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1377/12/20 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

1- برابر مصوبه 257 کمیسیون مقررات تاریخ 91/8/7 که طی شماره 120/40534 تاریخ 91/9/6 ابلاغ شده است، اصلاح شد.

2- به استناد ماده 37 آیین نامه اجرایی مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش

1- برابر مصوبه 257 کمیسیون مقررات تاریخ 91/8/7 که طی شماره 120/40534 تاریخ 91/9/6 ابلاغ شده است، اصلاح شد.

### مواد درسی و نوع امتحان پایانی هر درس در دوره ابتدایی

ردیف	نام درس	پایه و نوع امتحان					ملاحظات
		اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	
1	قرآن <sup>1</sup>	شفاهی	شفاهی	شفاهی	شفاهی	شفاهی	انشا فارسی در پایه دوم فقط جمله‌سازی خواهد بود.
2	تعلیمات دینی <sup>2</sup>	-	شفاهی	شفاهی	کتبی	کتبی	
3	انشا فارسی	-	کتبی	کتبی	کتبی	کتبی	
4	املا فارسی	کتبی	کتبی	کتبی	کتبی	کتبی	در پایه اول نمره امتحان مواد تعلیمات دینی و مطالعات اجتماعی و در پایه دوم فقط مطالعات اجتماعی جزء فارسی منظور و جمعا یک نمره خواهد داشت.
5	قرائت فارسی (خواندن، درک مطلب و دستور زبان فارسی)	شفاهی	شفاهی	شفاهی	شفاهی	شفاهی	
6	مطالعات اجتماعی	-	-	شفاهی	-	-	در درس تاریخ و تعلیمات مدنی، 12 نمره برای درس تاریخ و 8 نمره برای درس مدنی منظور خواهد شد.
7	تاریخ و تعلیمات مدنی	-	-	-	کتبی	کتبی	
8	جغرافیا	-	-	-	کتبی	کتبی	در پایه‌های دوم و سوم 5 نمره برای امتحان عملی و 15 نمره برای امتحان شفاهی منظور خواهد شد.
9	ریاضیات	کتبی	کتبی	کتبی	کتبی	کتبی	
10	علوم تجربی و بهداشت	شفاهی	عملی و شفاهی	عملی و شفاهی	عملی و شفاهی	کتبی	
11	هنر	عملی	عملی	عملی	عملی	عملی	درس هنر در پایه‌های اول و دوم شامل بخشهای نقاشی و کاردستی و در پایه‌های سوم و چهارم و پنجم شامل بخشهای نقاشی و کاردستی و خوشنویسی است. نمره هر یک از بخشهای مذکور در کلیه پایه‌ها 20 بوده و میانگین آنها نمره این درس خواهد بود.
12	ورزش	عملی	عملی	عملی	عملی	عملی	
13	انضباط	-	-	-	-	-	

### جدول مواد درسی و نحوه ارزشیابی پایه ششم ابتدایی

ردیف	نام درس	نحوه ارزشیابی		نوع آزمون
		مستمر	پایانی	
1	قرآن	20	20	شفاهی
2	تعلیمات دینی و اخلاق	20	20	کتبی
3	زبان و ادبیات فارسی	20	20	شفاهی-کتبی
4	مطالعات اجتماعی و آداب زندگی	20	20	کتبی
5	ریاضیات	20	20	کتبی
6	علوم تجربی	20	20	کتبی
7	هنر	20	-	-
8	سلامت و تربیت بدنی	20	-	-
9	کار و فناوری <sup>3</sup>	20	-	-
10	تفکر و پژوهش	20	-	-

- به استناد مصوبه ششصد و هفتاد و هفتمین جلسه شورای عالی تاریخ 81/6/7 امتحان درس قرآن به صورت شفاهی برگزار می‌شود. ضمناً به استناد مصوبه پانصد و یازدهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1369/4/25 که طی شماره 120/5437 تاریخ 69/5/6 ابلاغ شده است؛ دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی از شرکت در امتحان درس قرآن معاف هستند و در کارنامه آنان برای این درس نمره‌ای منظور نخواهد شد.
- به استناد مصوبه جلسه 663 تاریخ 80/3/31 شورای عالی آموزش و پرورش به شماره 120/794/8 تاریخ 80/4/3 «دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.»
- مفاد ماده 18 آیین‌نامه امتحانات دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی و تبصره 7 آیین‌نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی شامل این ماده درسی نمی‌شود.

مواد درسی و نوع امتحان پایانی هر درس در دوره راهنمایی تحصیلی

دیف	نام درس	نوع امتحان	ملاحظات
1	قرآن <sup>1</sup>	کتبی - شفاهی	10 نمره کتبی - 10 نمره شفاهی
2	تعلیمات دینی 1	کتبی	
3	عربی 1	کتبی - شفاهی	15 نمره کتبی - 5 نمره شفاهی
4	تعلیمات اجتماعی	کتبی	
5	تاریخ	کتبی	
6	جغرافیا	کتبی	
7	قرائت فارسی (خواندن و درک مطلب و دستور زبان فارسی)	شفاهی	
8	املا فارسی	کتبی	
9	انشا فارسی	کتبی	
10	قرائت و مکالمه زبان خارجی	شفاهی	
11	دستور، درک مطلب و املا و جمله نویسی زبان خارجی	کتبی	
12	ریاضیات	کتبی	
13	علوم تجربی 1	کتبی - عملی	15 نمره کتبی - 5 نمره عملی
14	شناخت حرفه و فن 1	کتبی - عملی	8 نمره کتبی - 12 نمره عملی
15	هنر	عملی	
16	تربیت بدنی	عملی - شفاهی	12 نمره کتبی 8 نمره عملی
17	آموزش آمادگی دفاعی	کتبی	
18	پرورشی <sup>2</sup>	کتبی	
19	انضباط	-	

2- به استناد مصوبه ششصد و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 81/2/25 که طی شماره 120/400/8 تاریخ 81/2/7 ابلاغ شده است. نوع امتحان پایانی مواد درسی قرآن، عربی، علوم تجربی و حرفه و فن به شرح جدول فوق اصلاح گردید. ضمناً به استناد مصوبه پانصد و یازدهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1369/4/25 که طی شماره 120/5437 تاریخ 69/5/6 ابلاغ شده است؛ دانش آموزان اقلیت‌های دینی از شرکت در امتحان درس قرآن معاف هستند و در کارنامه آنان برای این درس نمره‌ای منظور نخواهد شد. ضمناً به استناد مصوبه جلسه 663 تاریخ 80/3/31 شورای عالی آموزش و پرورش به شماره 120/794/8 تاریخ 80/4/3 «دانش آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد. ضمناً در صورت تمایل دانش آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.»

3- به استناد مصوبه ششصد و چهل و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/10/2 در مورد درس پرورشی، در هر نوبت امتحانی 15 نمره به حضور فعال دانش آموز در کلاس و مجموعه فعالیت‌های نظری و عملی وی در طول همان نوبت و 5 نمره دیگر به امتحان کتبی اختصاص می‌یابد

## آیین نامه ساماندهی زمان آموزش در دوره های راهنمایی تحصیلی و متوسطه

جلسه 848 تاریخ 1390/5/25 - شماره ابلاغ 120/30852 تاریخ 1390/5/26

به منظور ساماندهی و کیفیت بخشی ساعات آموزشی در دوره های راهنمایی تحصیلی و متوسطه (شاخه های نظری و فنی و حرفه ای)، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می دارد:  
ماده 1- جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی به شرح زیر اصلاح شود.<sup>1</sup>

ردیف	مواد درسی	ساعت هفتگی		
		سال اول	سال دوم	سال سوم
1	قرآن و تعلیمات دینی	4	4	4
2	عربی	2	2	2
3	زبان خارجی	2	4	4
4	ادبیات فارسی	5	5	5
5	علوم تجربی	4	4	4
6	ریاضیات	5	4	4
7	تربیت بدنی	2	2	2
8	هنر	2	1	1
9	علوم اجتماعی (مدنی - تاریخ - جغرافیا)	3	3	3
10	حرفه و فن	3	3	2+1
11	پرورشی	1+1	1	1
12	آموزش دفاعی	-	-	1+1
جمع		33+1	33	33+2

- 1-1- در سال اول راهنمایی یک ساعت از درس پرورشی به صورت تجمیعی به فعالیت های خارج از کلاس از قبیل فعالیت های هنری، فرهنگی، اردویی اختصاص می یابد.
- 1-2- در سال سوم راهنمایی، یک ساعت از درس حرفه و فن به صورت تجمیعی برای آشنایی با مشاغل و حرف گوناگون به فعالیت های اردویی و بازدید از مراکز علمی و صنعتی و

<sup>1</sup> - اصلاحات به عمل آمده در جدول مواد درسی دوره راهنمایی تحصیلی در فصل برنامه های درسی نیز اعمال گردید.

یک ساعت از درس آموزش دفاعی به صورت تجمیعی برای فعالیت‌های عملی و اردوئی در خارج از کلاس اختصاص می‌یابد.

**ماده 2-** جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی پایه اول (مشترک) متوسطه روزانه به شرح جدول زیر اصلاح شود:<sup>1</sup>

ردیف	عناوین دروس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (1)	2+2	2+2
2	زبان فارسی (1)	2	2
3	ادبیات فارسی (1)	2	2
4	عربی (1)	2	2
5	زبان خارجی (1)	3	3
6	فیزیک (1) و آزمایشگاه	3	3
7	شیمی (1) و آزمایشگاه	3	3
8	ریاضی (1)	4	4
9	مطالعات اجتماعی	3	3
10	علوم زیست و بهداشت	2	2
11	تربیت بدنی (1)	1	2
12	درس‌های	1	1+1
	انتخابی		
	سایر دروس انتخابی	1	1
	جمع	31	32+1

**2-1-** برای درس‌هایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل یک ساعت به فعالیت‌های آزمایشگاهی اختصاص یابد.

**2-2-** در سال اول متوسطه یک ساعت از درس پرورشی به صورت تجمیعی به فعالیت‌های خارج از کلاس از قبیل فعالیت‌های هنری، فرهنگی، اردوئی و ایرانگردی اختصاص می‌یابد.

**ماده 3-** در شاخه‌های نظری و فنی حرفه‌ای، دو ساعت از ساعات هفتگی درس آمادگی دفاعی به صورت تجمیعی برای فعالیت‌های عملی و اردوئی در خارج از کلاس اختصاص می‌یابد. بر این اساس ساعت آموزش کلاسی این درس یک ساعت در هفته خواهد بود.

**ماده 4-** ساعت هفتگی درس تربیت بدنی (3) بدون کاهش واحد درسی، معادل یک ساعت در هفته تعیین می‌شود.

**ماده 5-** در دوره‌ی متوسطه‌ی شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای، آن دسته از رشته‌هایی که ساعات مقرر در جدول مواد درسی آنها بیش از 40 ساعت در هفته می‌باشد بدون تغییر در تعداد واحدهای هر درس با تعدیل ساعات دروس عمومی، تخصصی و عملی

1-اصلاحات به عمل آمده در جداول مواد درسی دوره متوسطه منضم به آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه (در فصل آیین نامه‌ها) اعمال گردیده است.

(کارگاهی، آزمایشگاهی، عملیات میدانی و ...) ساعات تدریس هفتگی آن ها برابر 40 ساعت در هفته تنظیم شود

1-5- سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی موظف است جداول مواد درسی و محتوای برنامه های درسی رشته های مربوط را متناسب با این ماده اصلاح و پس از تأیید وزیر آموزش و پرورش ابلاغ نماید.

ماده<sup>1</sup>6- برنامه های آموزشی و تربیتی رسمی مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه با رعایت جداول مواد و ساعات تدریس هفتگی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش منحصراً در 5 روز اول هفته ساماندهی و اجرا می شود. این مدارس می توانند روزهای پنج شنبه برای طراحی و اجرای فعالیت های مکمل و فوق برنامه تجمیعی (از قبیل فرهنگی - هنری، اردویی، ورزشی، بازدید از مراکز علمی - صنعتی، اردوهای آمادگی دفاعی و ...)، شرکت معلمان در گروه های آموزشی، آموزش های ضمن خدمت، ارتباط با خانواده ها، برگزاری دوره های آموزش خانواده و نظایر آن دایر باشند.

تبصره- زمان شروع و پایان ساعات کار روزانه مدارس بر حسب شرایط جغرافیایی و افق محلی هر منطقه با پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش و تأیید شورای آموزش و پرورش استان ابلاغ می شود.

ماده<sup>7</sup>- با تصویب این آیین نامه، حسب مورد مفاد آیین نامه های مربوط در دوره راهنمایی و ماده 12 و بندهای ذیل آن مندرج در آیین نامه آموزشی دوره متوسطه روزانه لغو و سایر مواد و تبصره های مغایر، اصلاح می شود.

ماده<sup>8</sup>- دستورالعمل های لازم برای اجرای این آیین نامه توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ می شود.

موضوع: آیین نامه ساماندهی زمان آموزش در دوره های راهنمایی تحصیلی و متوسطه در هشتصد و چهل و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/5/25 به تصویب رسید.



---

۱- شورای عالی آموزش و پرورش در راستای اجرای مفاد راهکارهای 1/1 و 21/6 سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، در جلسه 853 تاریخ 90/10/13 مقرر داشت متن زیر به عنوان ماده 6 به آیین نامه ساماندهی زمان آموزش در دوره های راهنمایی تحصیلی و متوسطه الحاق و شماره مواد 6 و 7 قبلی اصلاح شود. (شماره ابلاغ 120/33026 تاریخ 90/10/19)

**آیین نامه ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی<sup>۱</sup>**  
مصوب جلسه 750 تاریخ 1386/4/26 - شماره ابلاغ 120/5194 تاریخ 86/7/2

**ماده 1- تعاریف**

**ارزشیابی تحصیلی و تربیتی:** ارزشیابی تحصیلی و تربیتی بخش جدایی ناپذیر فرآیند یاددهی - یادگیری است که داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدفهای آموزشی و پرورشی بر اساس آن صورت می‌پذیرد. **ارزشیابی تشخیصی:** ارزشیابی تشخیصی به منظور آگاهی از میزان آمادگی دانش‌آموز جهت شروع مناسب تدریس مطالب جدید توسط معلم انجام می‌گیرد.

**ارزشیابی تکوینی:** مجموعه اقدامات و فعالیت‌هایی است که به صورت مستمر توسط معلم و دانش‌آموز و سایر ارزیابی‌کنندگان به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری، در طول هر نوبت به عمل می‌آید که شامل انجام تکالیف درسی، آزمون‌های عملکردی، فعالیت‌های مرتبط با درس خارج از کلاس به صورت فردی یا گروهی (فعالیت‌های پژوهشی و ...) ارزشیابی‌های باز و مشاهدات تدریجی رفتار و خودارزیابی و نظر اولیاء دانش‌آموز می‌باشد.

**ارزشیابی باز:** به آن نوع ارزشیابی اطلاق می‌شود که دانش‌آموزان بتوانند هنگام آزمون از کتاب درسی و سایر منابع مرتبط دیگر به صورت گروهی یا فردی نیز استفاده نمایند. بدیهی است که در ارزشیابی باز سؤالات باید جنبه تفسیری، تحلیلی، ترکیبی و استنباطی داشته باشد.

**خودارزیابی:** ایجاد فرصت و شرایطی توسط معلم است تا دانش‌آموزان بتوانند درباره میزان یادگیری خود به قضاوت و ارزیابی بپردازند.

**آزمون عملکردی:** آزمونی است که توسط معلم صورت می‌گیرد و ناظر بر مشاهده و عمل دانش‌آموزان در انجام تکالیف محوله یا داوطلبانه است.

**ارزشیابی گروهی (مشارکتی):** نوعی ارزشیابی است که در فرایند اجرایی آن، دانش‌آموزان صرفاً موضوع ارزشیابی نیستند بلکه بطور فعال و به صورت گروهی در امر ارزشیابی شرکت و با هم همکاری می‌کنند.

**ارزشیابی پایانی:** عبارت از ارزشیابی‌هایی است که در پایان هر یک از نوبت‌های مذکور در ماده 3 به عمل می‌آید.

---

1- برابر مصوبه جلسه 635 تاریخ 78/2/30 موارد زیر در مدارس راهنمایی تحصیلی وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان اجراء می‌گردد.

1- کلیه وظایفی که در آیین نامه امتحانات به ادارات آموزش و پرورش محول گردیده به استثنای پلمپ دفاتر امتحانی و آمار و نظارت بر برگزاری امتحانات نهایی پایه سوم به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان واگذار می‌شود.

2- سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان می‌تواند به مطالب کتب درسی محتوای تکمیلی نیز اضافه نماید.

3- ضوابط اختصاصی ورود به مدرسه ونحوه انتقال دانش‌آموزان مدارس وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان برابر آیین نامه مصوب هیأت امناء سازمان خواهد بود.



- ماده 2-** اهداف در دوره راهنمایی تحصیلی، ارزشیابی دانش‌آموزان مبتنی بر اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی با تأکید بر اهداف زیر انجام می‌گردد:
- 2.1- جمع آوری و تولید اطلاعات برای اصلاح برنامه‌ها و روشهای آموزشی
  - 2.2- حصول اطمینان از تحقق یادگیری در دانش‌آموزان برای ارتقای آنان به پایه یا دوره تحصیلی بالاتر
  - 2.3- اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری
  - 2.4- ایجاد مهارت خودارزیابی به صورت فردی و گروهی در دانش‌آموزان
  - 2.5- تشخیص و پرورش استعدادها، علایق و خلاقیت دانش‌آموزان به منظور راهنمایی آنان در فعالیت‌های حال و آینده
  - 2.6- ایجاد التزام به رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان و رعایت اصل تفاوت‌های فردی در فرایند یاددهی - یادگیری
  - 2.7- امید آفرینی و تقویت اعتماد به نفس در دانش‌آموزان
- ماده 3-** ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان در نوبت های زیر انجام می‌شود:
- الف) ارزشیابی نوبت اول (لغایت پایان دی‌ماه)
  - ب) ارزشیابی نوبت دوم (لغایت پایان خردادماه)
  - ج) ارزشیابی ویژه دانش‌آموزانی که در درس یا دروسی در خردادماه تجدید شده‌اند و در کلاسهای جبرانی تابستانی شرکت می‌کنند (لغایت نیمه اول مردادماه)
  - د) ارزشیابی ویژه دانش‌آموزانی که در خرداد یا مردادماه قبول نشده‌اند (لغایت 20 شهریورماه)
  - هـ) ارزشیابی ویژه دانش‌آموزانی که در نوبت مرداد یا شهریورماه شرایط قبولی پایه سوم را احراز نمی‌کنند (لغایت 20 دی‌ماه)
  - و) ارزشیابی از غایبین موجه که حداکثر دو هفته پس از اعلام نتایج ارزشیابی‌های خرداد و شهریور انجام می‌شود.
- تبصره 1-** در ایام ارزشیابی پایانی نوبت اول، کلاس‌های درس دایر خواهد بود. ولی مدارس می‌توانند با اخذ مجوز از کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه / ناحیه / شهرستان حداکثر به میزان دو هفته متوالی کلاس درس را در نوبت اول تعطیل نمایند. در این صورت مدیر مدرسه موظف است مراتب را به صورت مکتوب به اولیای دانش‌آموزان اطلاع دهد. در ایام برگزاری ارزشیابی نوبت دوم کلاس‌های درس دایر نمی‌باشد.
- تبصره 2-** در مناطق گرمسیری، ارزشیابی نوبت اول و دوم به تشخیص کمیسیون خاص منطقه حداکثر دو هفته زودتر برگزار خواهد شد.
- تبصره 3-** مدرسه می‌تواند با اخذ مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل از دانش‌آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد، حداکثر یکماه قبل از شروع ارزشیابی پایانی، ارزشیابی به عمل آورد.
- ماده 4-** نوع ارزشیابی پایانی هر درس به شرح جدول پیوست می‌باشد.
- ماده 5-** نمره ارزشیابی هر درس بر مبنای 20 خواهد بود که سهم نمره ارزشیابی تکوینی و پایانی هر یک ( $\frac{1}{2}$ ) می‌باشد لکن متناسب با ماهیت هر درس، سهم نمره تکوینی قابل افزایش خواهد بود که در راهنمای برنامه درسی مصوب شورای عالی آموزش و

پرورش مشخص می‌گردد. ضمناً چنانچه در هر یک از نوبت‌های ارزشیابی، نمره دانش‌آموزی پس از محاسبه میانگین نمره ارزشیابی تکوینی و پایانی به صورت اعشاری بود، معلم مربوط می‌تواند با توجه به وضعیت درسی دانش‌آموز در کلاس به هر نحو که صلاح می‌داند نمره وی را سر راست کند.

**تبصره 1-** نمره ارزشیابی هر درس در نوبت اول با احتساب ضریب یک و در نوبت دوم با احتساب ضریب دو در کارنامه درج می‌گردد.

**تبصره 2-** معلم موظف است حداکثر تا پنج روز قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی هر نوبت نمره‌ی ارزشیابی تکوینی را به دفتر مدرسه تحویل دهد. در ضمن معلمان باید نتایج ارزشیابی‌های به عمل آمده در مورد هر دانش‌آموز را در صورت مرخصی یا انتقال از طریق مدیر مدرسه به معلم جدید تحویل دهند.

**تبصره 3-** با توجه به نقش اولیای دانش‌آموزان در فعالیت‌های خارج از مدرسه، معلمان می‌توانند حداکثر تا یک نمره ارزشیابی تکوینی هر درس را در هر نوبت به نظر اولیای دانش‌آموزان اختصاص دهند.

**تبصره 4-** در ارزشیابی‌های پس از نوبت دوم نمره هر درس به شرح زیر محاسبه می‌گردد: نمره پایانی دروس تجدیدی (یا غایبین موجه) به علاوه نمره تکوینی نوبت دوم تقسیم بر عدد دو.

**تبصره 5 -** دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه (ثبت‌نام بدون حضور در کلاس با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش، بیماری و نظایر آن) در طول سال تحصیلی فاقد نمره ارزشیابی تکوینی است و لیکن در ارزشیابی پایانی دارای نمره است، نمره ارزشیابی پایانی هر نوبت وی جایگزین نمره ارزشیابی تکوینی همان نوبت می‌گردد.

**تبصره 6 -** نمره ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزی که قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی با رعایت مقررات از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل شود، توسط معلم مدرسه مقصد بر اساس ارزشیابی‌های وی و ارزشیابی‌های معلم مدرسه قبل (در صورت وجود) تعیین می‌شود.

**تبصره 7 -** مدیر مدرسه موظف است در طول هر نوبت حداقل یک بار (حدود یک ماه قبل از ارزشیابی پایانی) دانش‌آموز و ولی وی را از وضعیت تحصیلی دانش‌آموز در هر درس مطلع نماید.

**تبصره 8 -** نمره ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس و در هر نوبت به وسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضا می‌شود و حداکثر 10 روز بعد از خاتمه ارزشیابی هر نوبت تسلیم دفتر مدرسه می‌گردد.

**ماده 6 -** ارزشیابی پایانی پایه‌های اول و دوم و نوبت اول پایه سوم داخلی است و توسط مدرسه برگزار می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت دوم و تجدیدی پایه سوم راهنمایی به صورت هماهنگ با سوالات واحد و برنامه معین توسط سازمان آموزش و پرورش استانها طرح و در مدرسه برگزار می‌شود.

**تبصره 1-** معاونت آموزش و پرورش عمومی می‌تواند در هر یک از پایه‌های تحصیلی دوره راهنمایی، سوالات ارزشیابی پایانی نوبت دوم یک یا دو ماده درسی را طرح کرده و با اطلاع قبلی به استانها ارسال نماید.

**تبصره 2-** طراحی سوال موضوع تبصره 1 این ماده برای مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان و سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور حسب مورد به سازمان ذی ربط واگذار می‌شود.

**تبصره 3-** ارزشیابی غایبین موجه دروس هماهنگ (تبصره 1) به صورت داخلی و توسط مدرسه برگزار می‌شود.

**ماده 7-** ارزشیابی پایانی نوبت اول از مطالب تدریس شده همان نوبت و ارزشیابی پایانی نوبت دوم و پس از آن از تمام محتوای کتاب درسی به عمل می‌آید

**تبصره -** در مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان محتوای جزوات تکمیلی نیز در طراحی سوال لحاظ می‌شود

**ماده 8 -** برای دارندگان نقص عضو مؤثر در ارزشیابی کتبی، شفاهی و عملی، مدیر مدرسه با اطلاع اداره آموزش و پرورش متبوع، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو فراهم می‌نماید. این گونه افراد در صورت لزوم از ارزشیابی دروس عملی که از نظر جسمی قادر به انجام نمی‌باشند معاف می‌شوند. در چنین صورتی اگر درس یا دروس مذکور دو نوع ارزشیابی (کتبی / شفاهی - عملی) داشته باشد، برای ارزشیابی کتبی یا شفاهی نمره 20 منظور می‌شود و اگر ارزشیابی درس صرفاً عملی باشد نمره‌ای منظور نخواهد شد، در این حالت صورت جلسه‌ای به امضای مدیر و دو نفر از معلمان تنظیم و تسهیلات فراهم شده مستند به این ماده در آن درج می‌شود. علاوه بر آن لازم است موضوع در ستون ملاحظات دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش‌آموزان در این خصوص توضیح داده شود.

**تبصره 1-** ارزشیابی عملی درس تربیت بدنی برای دانش‌آموز موضوع این ماده باید متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه‌نامه مربوط توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

**تبصره 2-** دانش‌آموز استثنایی (نابینا، جسمی - حرکتی) و دانش‌آموزی که در زمان برگزاری ارزشیابی و یا قبل از آن دچار سانحه‌ای شود به نحوی که قادر به نوشتن نباشد، می‌توانند از منشی مناسبی که از طرف مدیر مدرسه تعیین می‌شود استفاده نمایند.

**تبصره 3-** چنانچه دانش‌آموزی به دلیل بیماری خاص قادر به حضور در جلسه ارزشیابی پایانی نباشد با درخواست ولی و ارایه گواهی پزشک و با نظر مدیر، یکی از معلمان در خارج از مدرسه از وی ارزشیابی به عمل می‌آورد.

**تبصره 4-** با توجه به شرایط خاص جسمانی دانش‌آموز، مدرسه می‌تواند با تایید شورای مدرسه، اقدام به برگزاری ارزشیابی دروس خاص به صورت چند گزینه‌ای، املاء صحیح و غلط، تخصیص وقت اضافی، متناسب‌سازی سوالات برای دانش‌آموزان استثنایی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس برای وی نماید.

**تبصره 5 -** دانش‌آموزان استثنایی که به علت اختلال تکلمی شدید قادر به خواندن نیستند (به استثنای دانش‌آموزان ناشنوا)، از ارزشیابی درس قرائت فارسی معاف می‌باشند.

**تبصره 6 -** دانش‌آموزانی که دارای اختلال جسمی - حرکتی، نابینایی و یا ناشنوایی هستند، از آموزش و ارزشیابی درس آموزش دفاعی معاف می‌باشند.

**ماده 9-** ارزشیابی تعلیمات دینی دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش انجام و نمره آن در دفاتر ثبت ارزشیابی و کارنامه آنان قید می‌شود. دانش‌آموزان مذکور از شرکت در ارزشیابی درس قرآن معاف هستند و در کارنامه آنان برای این درس نمره‌ای منظور نخواهد شد.

**تبصره 1-** در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در ارزشیابی تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

**ماده 10-** ارزشیابی از رفتار دانش‌آموز در هر نوبت بر اساس میزان رعایت مقررات از سوی او، توسط مدیر و با نظرخواهی از معاون، مربی تربیتی، اولیای دانش‌آموزان و براساس گزارشهای واصله از معلمان و سایر کارکنان مدرسه انجام می‌شود. گزارش وضعیت انضباط به صورت کیفی بوده و شامل یکی از موارد «عالی»، «بسیار خوب»، «خوب» و «نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر» می‌باشد.

**تبصره 1-** نحوه و سهم هریک از عوامل مذکور در تعیین نمره انضباط را شورای مدرسه تعیین می‌کند.

**تبصره 2-** در مواردی که وضعیت انضباطی دانش‌آموز حاکی از «نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر» است، موارد به ولی وی گزارش می‌شود.

**تبصره 3-** وضعیت انضباط در محاسبه معدل ارزشیابی منظور نمی‌شود ولی در کارنامه تحصیلی و دفتر ثبت ارزشیابی درج می‌گردد.

**تبصره 4-** برای شرکت‌کنندگان در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه)، داوطلبان آزاد، طرح جامع، دانش‌آموزانی که از جهش تحصیلی استفاده می‌کنند و دانش‌آموزانی که در شرایط سنی بالاتر از سن متعارف خود قرار دارند و در شهریورماه به صورت یک نوبتی در ارزشیابی پایه بالاتر شرکت می‌کنند، نمره انضباط منظور نمی‌گردد.

**ماده 11-** چنانچه معلم مربوط ظرف 5 روز پس از انجام هر ارزشیابی پایانی، به هر علتی اوراق ارزشیابی را تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع باید به تشخیص خود، اوراق ارزشیابی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

**ماده 12-** مهلت اعتراض به نمرات ارزشیابی پایانی، حداکثر 5 روز پس از اعلام نتیجه آن نوبت خواهد بود. مدیر مدرسه موظف است اوراق ارزشیابی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار معلم مربوط و یا به تشخیص خود در اختیار معلم مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. در صورت اعتراض مجدد و یا اختلاف‌نظر، نظر معلم سوم از همان درس تعیین‌کننده و لازم‌الاجرا است.

**تبصره 1-** نمرات ارزشیابی تکوینی و نمرات دروس شفاهی و عملی قابل اعتراض نیستند و نمره اعلام شده قطعی است.

**ماده 13-** دانش‌آموزی در خردادماه قبول شناخته می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:

الف) معدل کل وی کمتر از ده نباشد.

ب) نمره ارزشیابی نوبت دوم او در هیچ یک از مواد درسی بدون ضریب کمتر از ده نباشد.

ج) نمره سالیانه وی در هیچ یک از مواد درسی کمتر از 30 نباشد.

- تبصره 1-** نمره سالیانه هر درس حاصل جمع نمره نوبت اول و دو برابر نمره نوبت دوم خواهد بود.
- تبصره 2-** معدل کل دانش‌آموز عبارت است از مجموع نمره سالیانه همه دروس (به جز انضباط) تقسیم بر سه برابر تعداد مواد درسی آن پایه.
- تبصره 3-** در مدارس راهنمایی وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان، دانش‌آموزی حق ادامه تحصیل در این مدارس را خواهد داشت که دارای شرایط زیر باشد:
- الف) معدل کل وی در خردادماه کمتر از 14 نباشد.
- ب) نمره ارزشیابی نوبت دوم وی در هیچ یک از مواد درسی بدون ضریب کمتر از 12 نباشد.
- ج) نمره سالیانه وی در هیچیک از مواد درسی کمتر از 36 نباشد.
- ماده 14-** هر گاه معدل کل دانش‌آموزی در خرداد یا شهریورماه در پایه‌های اول، دوم و سوم راهنمایی حداقل ده (10) باشد ولی در یک درس نمره کمتر از ده و یا معدل کل وی حداقل دوازده (12) باشد ولی در دو درس نمره کمتر از ده کسب کند، قبول شناخته می‌شود.
- تبصره 1-** دانش‌آموز در طول دوره راهنمایی می‌تواند در هر درس دو بار از مفاد این ماده استفاده کند. استفاده برای بار دوم از این ماده در هر درس، منوط به کسب حداقل نمره 5 می‌باشد.
- تبصره 2-** استفاده دانش‌آموز از مفاد این ماده در خردادماه به شرط احراز بند ج ماده 13 و درخواست کتبی ولی دانش‌آموز بلامانع است.
- تبصره 3-** استفاده از مفاد این ماده در دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی، درج می‌شود.
- تبصره 4-** مدیران مدارس موظفند با همکاری اولیا و برنامه‌ریزی لازم، زمینه جبران ضعف درسی این قبیل دانش‌آموزان را فراهم آورند.
- تبصره 5-** در مدارس راهنمایی وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان، پس از برگزاری ارزشیابی نوبت دوم یا شهریورماه، دانش‌آموزی که معدل کل وی حداقل 15 باشد در یک درس و یا معدل کل وی حداقل 17 باشد در 2 درس نمره بین 10 تا 12 داشته باشد می‌تواند در این مدارس ادامه تحصیل دهد.
- ماده 15-** دانش‌آموزی که نمره ارزشیابی نوبت دوم یا نمره سالیانه وی در درس یا دروسی به حد نصاب قبولی نرسیده باشد تجدید شناخته می‌شود و باید در نوبت تجدیدی در ارزشیابی آن درس یا دروس شرکت کند. نمرات نوبت تجدیدی در ستون تجدیدی با ضریب دو درج می‌گردد و به جای نمره خردادماه همان درس یا دروس در معدل کل محاسبه و در صورت احراز شرایط مندرج در بندهای الف و ب ماده 13 و یا ماده 14 قبول شناخته می‌شود.
- ماده 16-** ارزشیابی تجدیدی هر دانش‌آموز در همان شهرستان یا منطقه آموزشی برگزار می‌شود که ارزشیابی نوبت دوم را گذرانیده است؛ در صورتی که دانش‌آموز به دلیل موجه نتواند در ارزشیابی تجدیدی مدرسه مربوط شرکت نماید با اخذ گواهی عکس‌دار (حاوی مشخصات و مواد تجدیدی) از مدرسه مربوط و با معرفی اداره آموزش و پرورش مقصد می‌تواند در ارزشیابی تجدیدی یکی از مدارس شرکت نماید.

نمره‌های تجدیدی چنین دانش‌آموزی از طریق اداره آموزش و پرورش مقصد، به اداره آموزش و پرورش مبداء جهت ابلاغ به مدرسه‌ای که دانش‌آموز قبلاً تحصیل می‌کرده است ارسال می‌گردد تا مدرسه مذکور با توجه به نمره‌های دیگر وی و رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه نماید.

**ماده 17-** چنانچه دانش‌آموزی در ارزشیابی پایانی نوبت اول یا دوم درسی غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره پایانی آن درس صفر محسوب می‌شود و نمره وی در آن درس از میانگین نمره ارزشیابی تکوینی آن نوبت و نمره صفر تعیین خواهد شد.

**تبصره -** در دروسی که ارزشیابی آنها به صورت (کتبی، شفاهی یا عملی) صورت می‌پذیرد، نمره دانش‌آموز به صورت زیر محاسبه می‌شود:  
نمره تکوینی آن نوبت به علاوه نمره صفر بخشی که غایب بوده به علاوه نمره پایانی بخشی که حاضر بوده تقسیم بر عدد 3.

**ماده 18-** دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه در نوبت اول یا دوم یا هر دو نوبت در یک یا چند و یا تمام مواد درسی نمره ارزشیابی نداشته باشد، نمرات ارزشیابی نوبت بعدی و یا ارزشیابی مرداد یا شهریورماه وی برای نوبت اول یا دوم منظور می‌گردد و برابر شرایط مواد 13 و 14 اعلام نتیجه می‌شود.

**ماده 19-** اگر دانش‌آموزی با عذر موجه در ارزشیابی هیچ یک از مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت نکند، صرفنظر از اینکه در نوبت اول نمره داشته یا نداشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می‌گردد.

**ماده 20-** چنانچه دانش‌آموزی بدون عذر موجه در فاصله زمانی بعد از ثبت‌نام و قبل از برگزاری ارزشیابی نوبت اول مدرسه را ترک کند هر چند که نمره ارزشیابی تکوینی داشته باشد آن سال تحصیلی برای وی ترک تحصیل تلقی شده و کارنامه مردودی صادر نمی‌گردد. اگر دانش‌آموزی بعد از برگزاری ارزشیابی نوبت اول بدون عذر موجه مدرسه را ترک کند و در هیچ یک از ارزشیابی مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت نکند آن سال تحصیلی برای وی کارنامه مردودی صادر می‌گردد.

**ماده 21-** از دانش‌آموزی که در ارزشیابی نوبت دوم و یا شهریورماه در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد با پیشنهاد مدیر مدرسه و موافقت شورای مدرسه تا دو هفته پس از پایان آن نوبت، ارزشیابی به عمل می‌آید.

**ماده 22-** غایبین موجه داوطلب آزاد در ارزشیابی نوبت دوم و شهریورماه می‌توانند در صورت موافقت کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل، تا دو هفته پس از پایان ایام ارزشیابی، در ارزشیابی درس یا دروس مربوط شرکت کنند.

**ماده 23-** از دانش‌آموزان تجدیدی که در کلاس‌های جبرانی تابستانی شرکت می‌نمایند، بلافاصله پس از اتمام دوره با رعایت سایر مقررات مربوط ارزشیابی به عمل می‌آید. نمره قبولی اینگونه دانش‌آموزان در ستون شهریورماه درج خواهد شد.

**تبصره -** دانش‌آموزانی که در این ارزشیابی در درس یا دروسی نمره قبولی کسب ننمایند اجازه دارند مجدداً در نوبت بعدی ارزشیابی آن درس یا دروس شرکت کنند.

**ماده 24-** دانش‌آموزانی که ارزشیابی آنان به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه یا بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق ارزشیابی آنان مفقود یا معدوم گردیده است می‌توانند

- با تایید کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه در اولین فرصت و حداکثر تا یکماه پس از پایان ایام ارزشیابی در ارزشیابی مجدد شرکت نمایند.
- ماده 25-** دانش‌آموزانی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات علمی، فرهنگی، ورزشی و نظایر آن و با تشخیص کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش موفق به شرکت در ارزشیابی مربوط نمی‌شوند، می‌توانند علاوه بر استفاده از ماده 21 در نوبت ارزشیابی بعدی شرکت کنند. قبولی آنان به عنوان قبولی در ارزشیابی نوبت قبل محسوب خواهد شد.
- ماده 26-** کلیه کسانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در طول سال تحصیلی شهید، اسیر یا مفقود می‌گردد و همچنین دانش‌آموزانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در فاصله یک ماه قبل از آغاز ارزشیابی نوبت دوم یا شهریورماه فوت می‌شود، در آن نوبت ارزشیابی مردود نخواهند شد. این قبیل افراد می‌توانند علاوه بر نوبت‌های ارزشیابی مذکور در یک نوبت ارزشیابی دیگر همراه با غایبین موجه شرکت کنند.
- ماده 27-** نمره ارزشیابی نوبت‌های اول، دوم و تجدیدی و وضعیت انضباط حداکثر یک ماه پس از خاتمه ارزشیابی در دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه و کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان در ستون‌های جداگانه به صورت رایانه‌ای ثبت می‌شود.
- تبصره -** کارنامه دانش‌آموزان و دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه حداکثر یک ماه پس از اعلام نتیجه قطعی ارزشیابی به امضای مدیر و مسئول ثبت نمرات می‌رسد و با مهر مدرسه مهر می‌گردد.
- ماده 28-** قبول‌شدگان ساعی و برجسته پایه اول راهنمایی تحصیلی با رعایت شرایط زیر و تقاضای کتبی ولی خود می‌توانند در ارزشیابی شهریورماه پایه دوم راهنمایی شرکت نمایند و در صورت موفقیت به صورت جهشی به پایه سوم راهنمایی ارتقاء یابند:  
الف) معدل کل پایه اول آنان حداقل 18 و نمره نوبت دوم آنان در هر درس حداقل 15 باشد.
- ب) در ارزشیابی شهریورماه پایه دوم در هیچ یک از مواد درسی نمره کمتر از 16 کسب ننماید.
- تبصره 1-** نمرات قبول‌شدگان ارزشیابی جهشی در ستون شهریورماه دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی ثبت، و با ذکر استناد به مفاد این ماده مهر و امضا می‌شود.
- تبصره 2-** شرایط جهش در مدارس راهنمایی تحصیلی وابسته به سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان به شرح ذیل می‌باشد:
- الف) معدل کل دانش‌آموز حداقل 19 بوده و در ارزشیابی نوبت دوم در هیچ یک از مواد درسی نمره کمتر از 18 نداشته باشد.
- ب) در ارزشیابی مربوط به جهش تحصیلی که در شهریورماه برگزار می‌شود، در هیچ یک از مواد درسی نمره کمتر از 17 کسب ننماید.
- ماده 29-** افراد مشروحه زیر با رعایت حداقل سن متعارف که برای پایه‌های اول تا سوم دوره راهنمایی تحصیلی به ترتیب 11، 12 و 13 سال تمام می‌باشد، می‌توانند با درخواست کتبی و تأیید مراجع مربوط و معرفی اداره آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه/ شهرستان در ارزشیابی ورودی (تعین پایه تحصیلی) - که از کلیه درسهای مربوط به آن پایه به عمل می‌آید - در اولین نوبت رسمی ارزشیابی، همراه با سایر دانش‌آموزان شرکت

کنند و در صورت قبولی در کلیه درسهای هر پایه مدرک قبولی برای آنان صادر می‌شود و با رعایت شرایط، مجاز به ادامه تحصیل خواهند بود:

1- افرادی که قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانیده‌اند و مدرک تحصیلی آنان قابل ارزشیابی در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی نمی‌باشد و یا هیچگونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنها را مشخص کند نداشته باشند.

2- افرادی که به دلیل عدم دسترسی به مدرسه یا بیماری نتوانسته‌اند به موقع وارد مدرسه شوند.

3- دانش‌آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... از بین رفته و هیچگونه سابقه‌ای از مدارک آنان وجود نداشته باشد.

4- افرادی که در ادامه تحصیل آنان فاصله ایجاد شده است مشروط بر آنکه دارای مدرک پنجم ابتدایی باشند.

**تبصره 1-** ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) در دوره راهنمایی تحصیلی طبق مفاد این آیین‌نامه به صورت یک نوبتی است و مواد ارزشیابی و شرایط قبولی آنان مانند داوطلبان آزاد خواهد بود. در صورت مردودی، مدرسه می‌تواند از وی در پایه پایین‌تر ارزشیابی به عمل آورد.

**تبصره 2-** نمرات ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) قبول‌شدگان در ستون شهریورماه دفتر ارزشیابی آن سال و کارنامه تحصیلی آنان ثبت می‌شود. شماره معرفی‌نامه با اشاره به ماده 29 این آیین‌نامه در ستون ملاحظات درج و توسط مدیر مدرسه امضاء و مهر می‌شود.

**تبصره 3-** چنانچه مدارک تحصیلی خارجی دانش‌آموزی جهت ارزشیابی ناقص باشد و تا پایان ارزشیابی خردادماه پایه تحصیلی قطعی دانش‌آموز توسط کمیسیون ارزشیابی مدارک خارجی مشخص نشود، ارزشیابی خرداد و شهریور وی به عنوان ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) محسوب خواهد شد و چنانچه دانش‌آموز در ارزشیابی شهریورماه قبول نشود می‌تواند جهت تعیین پایه در ارزشیابی دروس پایه پایین‌تر به صورت یک نوبتی شرکت کند.

**تبصره 4-** در مورد دانش‌آموزان استثنایی، به حداقل سن متعارف در هر پایه تحصیلی در این ماده 2 سال اضافه می‌شود.

**ماده 30-** دانش‌آموزانی که به دلایل مختلف از قبیل عدم دسترسی به مدرسه، تکرار پایه و وقفه تحصیلی در شرایط سنی بالاتر از سن متعارف پایه تحصیلی خود قرار دارند، می‌توانند در صورت قبولی در ارزشیابی خردادماه با حداقل معدل (14)، در شهریورماه همان سال تحصیلی در ارزشیابی پایه بالاتر در مدرسه قبلی یا مدرسه جدیدی که برای ادامه تحصیل ثبت‌نام کرده‌اند، به صورت یک نوبتی شرکت کنند و در صورت احراز شرایط قبولی به پایه بعدی ارتقاء یابند.

**تبصره -** کارنامه و دفتر ارزشیابی تحصیلی برای شرکت‌کنندگان در ارزشیابی موضوع این ماده به صورت یک نوبتی تنظیم می‌گردد.



**ماده 31-** دانش‌آموزانی که تا پایان شهریورماه شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی را احراز نمی‌کنند، می‌توانند در ارزشیابی نوبت دی‌ماه سال تحصیلی بعد به صورت داوطلب آزاد در ارزشیابی دنباله دروس خود شرکت کنند و در صورت کسب شرایط قبولی، گواهینامه پایان تحصیلات دوره راهنمایی تحصیلی را دریافت نمایند<sup>۱</sup>.

**تبصره 1-** این مصوبه شامل آن دسته از دانش‌آموزان مدارس روزانه که تا پایان شهریورماه دارای حداقل 16 سال تمام می‌باشند و همچنین دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان، داوطلبان آزاد، بزرگسالان شرکت‌کننده در ارزشیابی جامع و دارندگان کارنامه مردودی سال سوم راهنمایی در سالهای قبل می‌شود.

**تبصره 2-** افرادی که در ارزشیابی دی‌ماه شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی را کسب می‌کنند به شرط دارا بودن سایر شرایط، می‌توانند از نیمسال دوم در دبیرستانهای بزرگسالان ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

**تبصره 3-** سئوالات ارزشیابی این‌گونه دانش‌آموزان از تمام محتوای کتاب‌های درسی مربوط طرح خواهد شد.

**ماده 32-** ارزشیابی داوطلبان آزاد دوره راهنمایی تحصیلی با رعایت بندهای زیر برگزار می‌شود:

الف) مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال تحصیلی دانش‌آموزان است، شامل داوطلبان آزاد نخواهد بود.

ب) برای داوطلبان آزاد نمره ارزشیابی تکوینی منظور نمی‌شود.

ج) داوطلبان آزاد از ارزشیابی انضباط و دروس ورزش و پرورشی معافاند و برای آنان در این دروس نمره‌ای منظور نمی‌شود.

د) داوطلبان آزاد از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره بخش نظری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

ه) داوطلبان آزاد و دانش‌آموزان مدارس بزرگسال پایه اول راهنمایی تحصیلی که واجد شرایط مندرج در ماده 28 این آیین‌نامه می‌باشند می‌توانند شهریورماه در ارزشیابی جهشی شرکت کنند و در صورت احراز شرایط مندرج در ماده مذکور به پایه سوم راهنمایی ارتقاء یابند.

---

۱ - برابر ماده واحده و تبصره آن مصوب جلسه 791 تاریخ 88/4/23 که طی شماره 120/16849 تاریخ 88/5/18 ابلاغ شده است: به دانش‌آموزان دوره راهنمایی روزانه که در یک پایه تحصیلی دو بار مردود شده‌اند و در آخرین نوبت تجدیدی موفق به کسب شرایط قبولی نشده‌اند، فرصت داده می‌شود با تایید شورای مدرسه (با حضور معلمین دروسی که دانش‌آموز در آن نمره قبولی کسب نکرده است) و به شرط شرکت در کلاسهای تقویتی، حداکثر تا پایان مهرماه در یک نوبت ارزشیابی اضافی شرکت کنند و در صورت کسب شرایط قبولی به پایه بالاتر ارتقاء یابند. این قبیل دانش‌آموزان در صورت قبولی می‌توانند یا در مراکز آموزش از راه دور و یا در صورت داشتن سایر شرایط، در مدارس روزانه ادامه تحصیل دهند. ثبت‌نام و ادامه تحصیل این دانش‌آموزان در مدارس روزانه مشروط بر آن است که به تشخیص شورای مدرسه خللی در روند تشکیل کلاسها ایجاد نشده و امکان جبران عقب‌ماندگی یک ماهه نیز فراهم باشد

### ماده 33- ارزشیابی جامع<sup>1</sup>

دارندگان مدرک قبولی پایه ششم ابتدایی نظام قدیم و یا پایه پنجم ابتدایی که مدرک تحصیلی خود را تا سال 1390-91 کسب کرده باشند، مشروط بر آنکه حداقل 18 سال تمام سن داشته باشند، می‌توانند در زمان برگزاری ارزشیابی نوبت دوم یا شهریورماه پایه سوم راهنمایی به صورت داوطلب آزاد در ارزشیابی جامع شرکت کنند و در صورت موفقیت کارنامه قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی را دریافت نمایند.

**تبصره 1-** مبنای محاسبه سن، اول مهرماه هر سال تحصیلی خواهد بود.

**تبصره 2-** سؤالات دروس تعلیمات دینی، اجتماعی، تاریخ و جغرافیا در ارزشیابی جامع از کتاب‌های دوم راهنمایی و سوم راهنمایی به نسبت 8 نمره از پایه دوم و 12 نمره از پایه سوم طرح می‌شود. سؤالات سایر دروس همانند سؤالات دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی تحصیلی خواهد بود.

**تبصره 3-** نتیجه ارزشیابی جامع، مطابق مقررات مربوط به داوطلبان آزاد و مفاد این آیین‌نامه اعلام خواهد شد.

**ماده 34-** به قبول‌شدگان پایه سوم راهنمایی علاوه بر کارنامه، گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی نیز اعطاء می‌شود.

**ماده 35-** دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی و تربیتی مدرسه باید حداکثر یک ماه پس از آخرین ارزشیابی در آن سال پلمپ شده و توسط فردی که از سوی اداره آموزش و پرورش مأمور می‌شود بررسی، مسدود، مهر و امضاء گردد.

**ماده 36-** ارزشیابی دانش‌آموزان دوره عمومی بزرگسالان و مدارس ایرانی خارج از کشور طبق مفاد این آیین‌نامه انجام می‌گیرد.

**تبصره -** درس آموزش دفاعی از جدول مواد درسی مدارس ایرانی خارج از کشور و درس ورزش از جدول مواد درسی دوره راهنمایی تحصیلی بزرگسالان (شبانه) حذف می‌شود.

**ماده 37-** اوراق ارزشیابی‌های پایانی نوبت دوم و تجدیدی حداکثر به مدت شش ماه بعد از پایان سال تحصیلی نگهداری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود، ولی دفاتر ثبت ارزشیابی مدرسه به طور دائم نگهداری می‌شود. کارنامه تحصیلی دانش‌آموز نیز تا مدتی که برابر مقررات تحویل ولی وی نشده است باید در مدرسه حفظ گردد.

**ماده 38-** با متخلفان در ارزشیابی، طبق آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش رفتار می‌شود.

**ماده 39-** نظارت بر برگزاری ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی دوره راهنمایی تحصیلی داخل و خارج کشور برعهده معاونت آموزش و پرورش عمومی و با همکاری معاونت توسعه مشارکتهای مردمی می‌باشد.

**تبصره -** نظارت بر ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی دوره راهنمایی مراکز آموزشی سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان و سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور (حسب مورد) به عهده سازمان مربوط خواهد بود.

1-1 برابر تاییدیه مورخ 1391/11/29 شورای عالی که طی شماره 120/44428 تاریخ 92/2/21 ابلاغ شده است، ماده 33 و تبصره 2 آن اصلاح گردید.



## نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی

جلسه ی 855 تاریخ 1390/11/11 - شماره ابلاغ 120/35321 تاریخ 91/1/22

### ماده واحده

با عنایت به مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش در خصوص تغییر ساختار نظام آموزشی و نحوه ی استقرار آن از سال تحصیلی 91-90 این شورا مقرر می دارد راهکارهای ذیل جهت تسهیل استقرار و ارتقاء کیفیت یادگیری دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی به مورد اجرا گذاشته شود.

1- وزارت آموزش و پرورش موظف است به منظور ارتقای کیفیت فرآیند یاددهی - یادگیری و افزایش نرخ قبولی دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی، اقدامات پیشگیرانه ای از قبیل توانمندسازی معلمان، شناسایی و آموزش دانش آموزان ضعیف، تشکیل کلاس های جبرانی و تکمیلی را در طول سال تحصیلی به عمل آورد.

2- دانش آموزانی که در پایان نوبت ارزشیابی خردادماه شرایط قبولی را احراز نمی کنند، برابر بند ج ماده 3 آیین ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دوره راهنمایی تحصیلی، از تسهیلات آموزشی جبرانی و شرکت در یک نوبت امتحان اضافی برخوردار می شوند.

**تبصره:** در مناطق محروم و توسعه نیافته، هزینه های مربوط به کلاس های جبرانی دانش آموزان از اعتبارات وزارت آموزش و پرورش قابل پرداخت می باشد.

3- دانش آموزانی که تا پایان نوبت ارزشیابی شهریورماه موفق به کسب شرایط قبولی نمی شوند، می توانند مطابق با بند «و» آیین نامه مذکور همراه با غایبین موجه در نوبت امتحانی همراه شرکت کنند.

4- دانش آموزان پایه اول دوره راهنمایی تحصیلی که علی رغم تدابیر مذکور موفق به کسب شرایط قبولی نمی شوند، به صورت مشروط در سال تحصیلی 92-91 در پایه بالاتر ثبت نام و ادامه تحصیل خواهند داد و در صورت احراز کسب شرایط قبولی در این پایه، قبولی آنان به عنوان تعیین پایه تلقی شده و می توانند با رعایت سایر شرایط در سال تحصیلی 93-92 در پایه سوم راهنمایی تحصیلی ادامه تحصیل دهند.

**تبصره -** دانش آموزان پایه اول که به صورت مشروط در پایه دوم راهنمایی ادامه تحصیل می دهند، در صورتی که در پایه مذکور مردود شوند، می توانند در سال تحصیلی 93-92 در پایه دوم راهنمایی تحصیلی مدارس بزرگسالان و یا مدارس آموزش از راه دور (که مطابق ساختار آموزشی موجود دایر خواهد بود) و یا در پایه اول دوره ی اول متوسطه ادامه تحصیل دهند.

5- دانش آموزان پایه های دوم و سوم راهنمایی تحصیلی سنوات بعد در صورت عدم قبولی، می بایست در پایه های اول و دوم دوره ی اول متوسطه و یا پایه های دوم و سوم راهنمایی تحصیلی بزرگسالان و یا مدارس آموزش از راه دور (که مطابق ساختار آموزشی موجود دایر خواهد بود) ادامه تحصیل دهند.

**موضوع:** نحوه ی ادامه تحصیل دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی در هشتم و پنجاه و پنجمین جلسه ی شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/11/11 به تصویب رسید.

**افزایش طول سال تحصیلی برای دانش آموزان  
تجدیدی (کلاسهای جبرانی)**

جلسه 454 تاریخ 1367/4/16 - شماره ابلاغ 120/2807 تاریخ 1367/5/22

«طول مدت سال تحصیلی برای دانش آموزان تجدیدی بیش از طول سال تحصیلی عادی است، آئین نامه اجرائی و چگونگی افزایش مدت سال تحصیلی جهت دانش آموزان تجدیدی توسط معاونت امور آموزشی و معاونت آموزش فنی و حرفه ای تهیه و تدوین و به اطلاع شورای عالی خواهد رسید.»

**موضوع:** مدت تحصیل دانش آموزان تجدیدی در چهارصد و پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 67/4/16 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجراء گذارده شود.



**مجوز برگزاری امتحانات دانش آموزان تجدیدی شرکت کننده در  
کلاسهای جبرانی**

جلسه 538 تاریخ 1370/12/22 - شماره ابلاغ 120/11546 تاریخ 1370/12/28

«شورای موافقت می نماید از دانش آموزان تجدیدی که با توجه به مفاد رأی صادره در چهارصد و پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1367/4/16 در کلاسهای جبرانی شرکت می نمایند، بلافاصله پس از اتمام دوره با رعایت سایر مقررات مربوط امتحان به عمل آید.»

نمره قبولی اینگونه دانش آموزان به عنوان نمره امتحان تجدیدی (شهریورماه) در ستون مربوط درج خواهد شد.

دانش آموزانی که در این امتحان در درس یا دروسی نمره قبولی کسب ننمایند اجازه دارند مجدداً در امتحانات شهریورماه آن درس یا دروس شرکت کنند. دستورالعمل مربوط توسط معاونت آموزشی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

**موضوع:** مجوز برگزاری یک نوبت امتحان اضافه برای دانش آموزان شرکت کننده در کلاسهای جبرانی در پانصد و سی و هشتمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1370/12/22 به تصویب رسید. صحیح است به مورد اجراء گذارده شود.



## آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه<sup>۱</sup> (سالی - واحدی)

جلسه 666 شورای عالی تاریخ 1380/8/3 - شماره ابلاغ 120/2221 تاریخ 1380/8/13  
همراه با اصلاحیه  
جلسه 856 شورای عالی تاریخ 90/12/2 - شماره ابلاغ 120/35322 تاریخ 91/1/22

### فصل اول - اهداف و ساختار:

#### ماده 1- هدف کلی:

فراهم آوردن شرایط و امکانات لازم برای تعمیق باورهای دینی و رشد فضائل اخلاقی دانش‌آموزان، ارتقاء کیفیت آموزشهای متوسطه (نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش) و توسعه کمی این آموزشها به تناسب نیازهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور با توجه به مقتضیات جغرافیائی مناطق و رعایت تناسب بین محتوای آموزشی و نیازها و مقتضیات جنسی و سنی دانش‌آموزان براساس این اصول:

(الف) تأکید بر امر تزکیه و تربیت دینی و تقویت مهارتهای زندگی

(ب) توسعه فرهنگ مهارت‌آموزی و ایجاد انعطاف لازم به منظور سمت‌گیری آموزشهای متوسطه در جهت تعیین رشته‌های تحصیلی برحسب نیازهای کشور و علاقه و استعداد افراد و اشتغال مفید و ادامه تحصیل در آموزش عالی، بر طبق شرایط و امکانات محیط با توجه به پیشرفتهای علمی و فنی.

(ج) افزایش کمیت و بالابردن سطح کیفیت و میزان منزلت آموزشهای فنی و حرفه‌ای.

(د) فراهم آوردن زمینه و شرایط مناسب برای استفاده بهینه از امکانات جامعه بمنظور اجرای آموزشهای متوسطه و سازماندهی آموزشهای خارج از واحد آموزشی و تقویت و گسترش این آموزشها با استفاده از امکانات دستگاههای مختلف کشور.

#### ماده 2- اهداف شاخه‌های تحصیلی:

نظام آموزش و پرورش متوسطه که در این آیین‌نامه به اختصار نظام متوسطه نامیده می‌شود به سه شاخه تحصیلی نظری - فنی و حرفه‌ای - کاردانش تقسیم می‌شود و اهم اهداف هر شاخه به شرح زیر است:

#### الف) شاخه نظری:

- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی و پرورش ملکات و فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی؛

- شناخت بهتر استعداد و علاقه دانش‌آموزان و ایجاد زمینه مساعد جهت هدایت آنان به مسیرهای تحصیلی مناسب؛

- احراز آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای ادامه تحصیل در آموزش عالی؛

#### ب) شاخه فنی و حرفه‌ای:

- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی و پرورش ملکات و فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی؛

۱ - اصلاحیه آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه مصوب جلسه 750 تاریخ 86/4/26 که طی شماره 120/6737 تاریخ 86/8/27 ابلاغ شده است در این آیین نامه اعمال شده است.

- شناخت بهتر استعداد و علاقه دانش‌آموزان و ایجاد زمینه مناسب جهت هدایت آنان به سمت اشتغال مفید؛  
- احراز آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای ادامه تحصیل در رشته‌های علمی - کاربردی (تکنولوژی).

### ج) شاخه کاردانش:

- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی و پرورش ملکات و فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی؛  
- تربیت نیروی انسانی در سطوح نیمه‌ماهر، ماهر و استادکاری و سرپرستی برای بخشهای صنعت، کشاورزی و خدمات؛  
- احراز آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای ادامه تحصیل در رشته‌های خاص علمی - کاربردی؛

### ماده 3- ساختار:

#### 3-1- شاخه متوسطه نظری:

این شاخه مشتمل بر 4 رشته ریاضی - فیزیک، ادبیات و علوم انسانی، علوم تجربی، علوم و معارف اسلامی است. حدود 52 واحد از درسهای این شاخه، در همه رشته‌ها به صورت مشترک و بیشتر در پایه‌های اول و دوم ارائه می‌شود. درسهای اختصاصی این شاخه در کلیه رشته‌ها حدود 44 واحد است که بیشتر در پایه سوم ارائه می‌شود. واحدهای آموزشی مربوط به این شاخه «دبیرستان» نامیده می‌شود.

#### 3-2- شاخه متوسطه فنی و حرفه‌ای:

این شاخه مشتمل بر سه زمینه صنعت، کشاورزی و خدمات است و هر زمینه دارای چند رشته است. 58 واحد از درسهای این شاخه در همه رشته‌ها به صورت مشترک ارائه می‌شود. درسهای اختصاصی برای هر رشته حدود 39 واحد است. واحدهای آموزشی مربوط به این شاخه «هنرستان» نامیده می‌شوند.<sup>1</sup> عناوین رشته‌های هر یک از زمینه‌ها بشرح زیر است:

#### 3-2-1- زمینه صنعت:

رشته‌های نقشه‌کشی عمومی، ساخت و تولید، صنایع فلزی، مکانیک خودرو، تأسیسات، صنایع چوب و کاغذ، چاپ، الکترونیک، الکتروتکنیک، متالورژی، صنایع شیمیایی، صنایع نساجی، سرامیک، معدن، سیمان، ساختمان، نقشه‌برداری، ناوبری، مکانیک موتورهای دریایی، الکترونیک و مخابرات دریایی.

#### 3-2-2- زمینه خدمات:

رشته‌های گرافیک، طراحی و دوخت، نقشه‌کشی معماری، صنایع دستی، نقاشی، نمایش، سینما، موسیقی، نوازندگی ساز ایرانی، موسیقی - نوازندگی ساز مبان، موسیقی - مبان آهنگ سازی چاپ دستی، حسابداری بازرگانی، کودکیاری، کامپیوتر، تربیت بدنی، مدیریت خانواده، مرمت آثار فرهنگی.

**تبصره -** رشته‌های موسیقی مشتمل بر 43 واحد درسی مشترک و 53 واحد دروس اختصاصی می‌باشد.

1- دانش‌آموزان شاخه متوسطه فنی و حرفه‌ای هنر وجود نیز نامیده می‌شوند.

### 3-2-3- زمینه کشاورزی:

رشته‌های امور دامی، امور زراعی و باغی، ماشینهای کشاورزی، صنایع غذایی.

### 3-3- شاخه متوسطه کار دانش:

این شاخه دارای سه زمینه صنعت، کشاورزی و خدمات است و هر زمینه دارای یک یا چند گروه و هر گروه دارای یک یا چند رشته اصلی است و هر رشته دارای یک یا چند رشته مهارتی می‌باشد.

در کلیه رشته‌های مهارتی این شاخه 53 واحد به دروسهای عمومی و انتخابی و حدود 43 واحد به دروسهای مهارتی اختصاص دارد. واحدهای آموزشی مربوط به این شاخه «هنرستان کار دانش» نامیده می‌شوند.

**تبصره -** در صورتی که واحدهای دروسهای مهارتی در هر رشته کمتر از 43 واحد باشد حداقل 20 واحد به دروسهای مهارتی اختصاص داده می‌شود و مابقی با تلفیق مناسبی از دروسهای اختصاصی، تکمیل مهارت و اختیاری حسب نیاز رشته مهارتی تکمیل خواهد شد.

### **فصل دوم - واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جداول درس‌ها**

**ماده 4-** آموزش در دوره متوسطه مبتنی بر نظام سالی واحدی است که دارای ویژگیهای زیر می‌باشد:

**الف -** فرآیند آموزش هر درس بطور پیوسته، در طول سال تحصیلی انجام می‌شود. آموزش بعضی از دروسهای اختصاصی شاخه فنی و حرفه‌ای در طول یک نوبت (اول یا دوم) بصورت مستقل ارائه و ارزشیابی می‌شود مشروط بر آن که برنامه این قبیل دروسها به صورت زوج و در دو نوبت متوالی و در طول سال تحصیلی تنظیم شود. در شاخه کار دانش، آموزش برخی از استانداردهای مهارتی (درسهای مهارتی) در طول سال تحصیلی به پایان می‌رسد و ارزشیابی آن نیز تا یکماه پس از اتمام آموزش و یا حداکثر تا پایان آن نوبت انجام می‌شود.

**ب -** محتوی، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

**ج -** حذف شد

**د -** ارزشیابی هریک از دروسهای دوره متوسطه مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر دروسها ندارد.

**ماده 5 -** مدت دوره آموزش 3 سال است و تعداد واحدهای درسی موردنیاز جهت اخذ دیپلم متوسطه حداقل 96 واحد می‌باشد.

**تبصره 1-** حذف شد

**تبصره 2-** ترک تحصیل قبل از امتحانات نوبت اول و همچنین وقفه تحصیلی جزء سنوات تحصیلی، محاسبه نمی‌شود. ترک تحصیل بعد از امتحانات نوبت اول برای پایه‌های دوم و سوم جزو سنوات تحصیلی موضوع این ماده محاسبه می‌شود. و برای پایه اول محاسبه نمی‌شود.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> برابر مصوبه جلسه 871 شورای عالی تاریخ 1391/6/20 که طی شماره 12/4/1782 تاریخ 91/10/20 ابلاغ شده است تبصره فوق اصلاح گردید.



**تبصره 3-** دانش‌آموزانی که در مدارس استثنایی تحصیل می‌کنند با رعایت سایر شرایط حداکثر 5 سال می‌تواند در واحدهای آموزشی روزانه ادامه تحصیل دهند.

**ماده 6-** هر واحد درس نظری معادل یک ساعت آموزش در هفته برای طول سال تحصیلی می‌باشد. ساعات هر واحد درس عملی (کارگاهی، آزمایشگاهی، عملیات میدانی و ...) معادل یک و نیم تا چهار برابر ساعات آموزشی یک واحد درس نظری است.

**تبصره -** ساعات آموزش هر واحد درس نظری و عملی در واحدهای آموزشی تحت پوشش سازمان آموزش و پرورش استثنایی تا  $1/5$  برابر مفاد این ماده برابر شیوه‌نامه‌ای که سازمان مذکور ابلاغ می‌کند قابل افزایش است.

**ماده 7-** از اول مهرماه تا آخر شهریورماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می‌شود دوره آموزش از اول مهرماه هر سال آغاز و حداقل تا پایان اردیبهشت‌ماه سال بعد ادامه می‌یابد و امتحانات پایانی نوبت دوم در خردادماه برگزار می‌شود.

**تبصره 1-** طول سال تحصیلی برای دانش‌آموز سال سوم (موضوع ماده 1-10) تا پایان دی‌ماه سال بعد افزایش خواهد یافت.

**تبصره 2-** در شاخه کاردانش، آن دسته از استانداردهای مهارت (درسهای مهارتی) که آموزش آنها تا پایان اردیبهشت‌ماه به اتمام نمی‌رسد ارائه و تکمیل آموزش مهارت و ارزشیابی پایانی آنها تا پایان شهریورماه همان سال تحصیلی بطور رایگان بلامانع است.

**تبصره 3-** در شاخه فنی و حرفه‌ای درس کارآموزی در طول تابستان پایه سوم بطور رایگان ارائه و اجرا می‌شود.

**ماده 8 -** در هر سال تحصیلی کلیه واحدهای درسی هر پایه برابر جداول مربوط، به دانش‌آموز ارائه می‌شود و واحدهای درسهای انتخابی نیز با توجه به استعداد و علاقه وی و امکانات واحد آموزشی برابر شیوه‌نامه مربوط، به او ارائه می‌شود.

**تبصره 1-** چنانچه درسهای باقیمانده از پایه دوم پیش‌نیاز درسهای پایه سوم باشد دانش‌آموز پایه سوم باید این درسها را با رعایت ضوابط پیش‌نیاز به همراه سایر درسهای پایه سوم برابر مقررات و حداکثر تا 37 واحد انتخاب کند.

**تبصره 2-** اگر دانش‌آموز پایه سوم قبلاً از درس پیش‌نیاز نمره 7 تا 10 را کسب کرده باشد انتخاب درسهای پیش‌نیاز و اصلی به صورت همزمان و یا درسهای اصلی مقدم بر درسهای پیش‌نیاز برای وی بلامانع است.

**تبصره 3-** چنانچه درسهای باقیمانده از پایه دوم پیش‌نیاز درسهای پایه سوم نباشد انتخاب این درسها به تابستان سال سوم موکول می‌شود.

**تبصره 4-** دانش‌آموزی که در پایان سال دوم موفق به کسب نصاب قبولی از درسهای کارگاهی و عملیات میدانی در شاخه فنی و حرفه‌ای و استانداردهای مهارت (درسهای مهارتی) در شاخه کاردانش نشود باید درسهای مذکور را در پایه سوم یا دوره تابستانی یا دی‌ماه سال بعد صرفاً بصورت غیرحضوری انتخاب کند و در امتحان آن درسها که در خردادماه یا پایان دوره تابستانی و یا دی‌ماه سال بعد برگزار می‌شود شرکت کند. تعداد واحدهای درسهای مذکور مشمول سقف واحدهای مجاز پایه سوم نمی‌شود.

**تبصره 5 -** ارائه واحدهای درسی در پایه دوم و سوم شاخه کاردانش مطابق جدول مواد درسی هر رشته مهارتی و به تناسب شیوه اجرایی و امکانات با رعایت سایر ضوابط و مقررات

در اختیارمدیر واحد آموزشی است. لیکن ارائه درسهای عربی 2/1، تعلیمات دینی و قرآن 2، زبان خارجه 2 در پایه دوم شاخه کاردانش الزامی است.

**تبصره 6-** دانش آموزان پایه سوم سالی واحدی روزانه که در پایه دوم موفق به کسب حداقل نمره 7 در دروس پیش نیاز نشده اند و بعضاً به دلیل عدم انطباق ساعات ارائه دروس پیش نیاز و اصلی در برنامه هفتگی مدارس امکان انتخاب دروس پایه دوم برای برخی از آنان فراهم نشده است و تشکیل کلاس در فرصت های دیگر نیز مقدور نباشد، می توانند در شرایط اضطرار در صورت موافقت شورای مدرسه و با رعایت سایر ضوابط از جمله سقف واحدهای مجاز، آن دسته از دروس پایه دوم که پیش نیاز دروس پایه سوم هستند را انتخاب کرده و در امتحانات نوبت اول و دوم آن دسته از دروس شرکت نماید در این صورت نمرات پایانی هر نوبت به عنوان نمرات مستمر آن نوبت نیز منظور و همانند سایر دروس برابر ماده 55 آیین نامه آموزشی برای آنان اعلام نتیجه خواهد شد.

**ماده 9-** چنانچه پس از برگزاری امتحانات خرداد ماه، بعضی از دانش آموزان در یک یا چند ماده درسی شرایط قبولی را احراز نکنند، دوره تابستانی با رعایت موارد زیر برای آنان برگزار خواهد شد. شیوه نامه اجرایی این آیین نامه از سوی وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می شود.

**9-1-** برنامه آموزشی در این دوره به مدت 6 هفته است که 5 هفته آن به تشکیل کلاس درس اختصاص دارد و یک هفته برای برگزاری امتحانات و اعلام نتیجه منظور می شود.

**9-2-** دانش آموزان سال های اول، دوم و سوم در دروسی که نمره قبولی کسب نکرده اند، می توانند بدون شرکت در کلاس های دوره تابستانی در امتحانات پایان این دوره که در شهریور ماه برگزار می شود، شرکت کنند. این قبیل دانش آموزان چنانچه در پایان دوره تابستانی موفق به احراز شرایط قبولی در برخی از دروس نشوند، می توانند با رعایت سایر ضوابط در امتحانات دروس مربوط (به استثناء دروس نهایی) حداکثر تا 10 مهر ماه شرکت کنند.

**9-3-** دانش آموزان پایه اول پس از پایان سال تحصیلی (حداکثر 10 مهر ماه) براساس ضوابط انتخاب شاخه و رشته به سال دوم ارتقاء می یابند و کلیه دروس سال دوم رشته مربوط به آنها ارائه خواهد شد، این دسته از دانش آموزان می توانند دروس باقیمانده از سال های اول و دوم را در دوره تابستانی سال دوم انتخاب کرده و در آزمون دروس مربوط شرکت کنند.

**ماده 10-** دانش آموز سال سوم چنانچه در پایان سال سوم نیز موفق به گذراندن برخی از درسهای دوره متوسطه نشود می تواند در امتحانات دیماه شرکت کند و حداکثر 32 واحد از درسهای باقیمانده را امتحان دهد.

**10-1-** چنانچه این قبیل دانش آموزان بخواهند در امتحانات دیماه همان سال مدارس روزانه شرکت کنند در فاصله زمانی موضوع این ماده از معافیت تحصیلی برخوردار خواهند بود.

**10-2-** چنانچه این قبیل دانش‌آموزان بلافاصله پس از دوره تابستانی قصد ادامه تحصیل در واحدهای آموزشی بزرگسالان را داشته باشند در نیمسال اول بصورت رایگان ادامه تحصیل خواهند داد.

**10-3-** چنانچه پس از شرکت در امتحانات دیماه دانش‌آموز موضوع ماده موقت به گذراندن برخی از درسها نشده باشد حق ادامه تحصیل در واحدهای آموزشی روزانه را ندارد و می‌تواند برابر مقررات در واحد آموزشی بزرگسالان و یا بصورت داوطلب آزاد ثبت‌نام کند و ادامه تحصیل دهد.

**10-4-** در شاخه فنی و حرفه‌ای دوره بزرگسالان و امتحانات داوطلب آزاد طبق ضوابطی که توسط معاونت آموزشی ابلاغ می‌شود صرفاً برای آن عده از دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره روزانه را از دست داده‌اند دایر و برگزار می‌شود.

**ماده 11-** دانش‌آموز نمی‌تواند درسهایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است بطور مجدد انتخاب کند.<sup>1</sup>

**تبصره -** حذف شد .

**ماده 12-** (به استناد مصوبه جلسه 846 تاریخ 90/5/25 ماده 12 و بندهای 12-1 و 12-2 حذف گردید.)

**تبصره -** افزایش ساعات برنامه هفتگی دانش‌آموزان مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان تا 42 ساعت بلامانع است.

**ماده 13-** مدیر واحد آموزشی باید برنامه هفتگی پایه سوم را به گونه‌ای تنظیم کند که دانش‌آموز غیر از شرایط خاص، ساعات بدون برنامه نداشته باشد. مدیر می‌تواند با کسب مجوز از اداره متبوع، کلاس با تعداد دانش‌آموز کمتر از حد نصاب تعیین شده تشکیل دهد.

**ماده 14-** حضور مرتب دانش‌آموز در واحد آموزشی و کلاس درس در طول سال تحصیلی در تمام ایامی که واحد آموزشی رسماً دایر می‌باشد الزامی است و با دانش‌آموزی که غیبت می‌کند برابر مقررات انضباطی مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس رفتار خواهد شد.

**14-1-** در شاخه‌های کاردانش و فنی و حرفه‌ای دانش‌آموزی که حسب مورد برای مهارت آموزی، کارورزی، و کارآموزی به مراکز خارج از واحدهای آموزشی معرفی می‌شود برابر برنامه تنظیمی ملزم به رعایت مفاد این ماده می‌باشد.

**ماده 15-** رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش‌آموز برابر شیوه‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزشی تهیه و به تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید برعهده شورای مدرسه می‌باشد.

**ماده 16-** عناوین درسهای عمومی دوره متوسطه به تفکیک شاخه‌های تحصیلی همچنین عناوین درسهای اختصاصی شاخه‌های نظری و فنی و حرفه‌ای به تفکیک پایه‌های تحصیلی در رشته‌های مختلف به شرح جداول پیوست می‌باشد.

---

1- به استناد مصوبه جلسه 314 کمیسیون معین شورای عالی تاریخ 83/5/28 به شماره ابلاغی 120/5416/9 تاریخ 83/6/8 «نمره قبولی درسی که امتحان آن (در رشته قبل) به صورت داخلی برگزار شده برای دانش‌آموزی که در امتحان تغییر رشته شرکت کرده و شرایط رشته جدید را احراز نموده است قابل پذیرش بوده، لیکن نمره پایانی آن درس در احتساب معدل کتبی قابل اعمال نخواهد بود.

**تبصره 1-** عناوین رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش و جداول مواد درسی هر یک از آنها براساس شیوه‌نامه برنامه‌ریزی رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش (مصوب هیأت اجرایی نظام جدید آموزش متوسطه) توسط معاونت آموزشی تهیه و اعلام می‌شود.

**تبصره 2-** سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان می‌تواند حسب مورد به مطالب کتب درسی محتوای تکمیلی اضافه کند.

**ماده 17-** دروسهای دوره متوسطه براساس اهداف و ماهیت آنها به شرح ذیل تقسیم بندی می‌شود:

**17-1- درسهای عمومی:** درسهایی است که آموختن آنها برای ارتقاء بینش علمی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی دانش‌آموز دوره متوسطه ضرورت دارد. آن دسته از درسهای عمومی که در تمام شاخه‌های متوسطه با محتوای یکسان ارائه می‌گردد درسهای مشترک نامیده می‌شود.

**تبصره -** دانش‌آموز استثنایی از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف است و نمره بخش تئوری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

**17-2- درسهای اختصاصی:** درسهایی است که دانش‌آموز با گذراندن آنها پایه عملی یا علمی مناسبی برای ورود به بازار کار و اشتغال یا ادامه تحصیل در سطوح عالی‌تر را در یک رشته یا گرایش خاص کسب می‌کند.

**17-3- استاندارد مهارت (درسهای مهارتی):** آن دسته از درسهای اختصاصی شاخه کاردانش است که از طریق آنها مهارتهای حرفه‌ای موردنیاز برای اشتغال به یک کار مفید به صورت نظری و عملی براساس استانداردهای مهارتی مربوط آموزش داده می‌شود.

**17-4- درسهای انتخابی:** درسهایی است که با توجه به تفاوت‌های فردی به منظور پرورش علایق و استعدادها و یا رفع نیازهای آموزشی دانش‌آموز توسط وی از بین مجموعه‌ای از درسهای فعالیت محور (درسهایی که بر فعالیت دانش‌آموز تأکید دارد) برابر شیوه‌نامه مربوط انتخاب می‌شود. درسهای انتخابی مشتمل بر موارد ذیل است:<sup>1</sup>

**17-4-1- درسهای پرورشی<sup>2</sup>:** درسهایی است که به منظور تعمیق باورهای دینی، رشد فضائل اخلاقی، تقویت مهارتهای زندگی فردی و اجتماعی و رشد استعدادهای هنری، با توجه به استعداد و علائق دانش‌آموز به صورت فعالیت‌های خاص و مطابق با شیوه‌نامه مربوط ارائه می‌شود.

**17-4-2- درسهای جبرانی:** درسهایی است که به منظور جبران ضعف درسی دانش‌آموز و کاهش افت تحصیلی، با رعایت سرفصل درسهای مربوط، ارائه می‌شود.

**17-4-3- درسهای تکمیلی:** درسهایی است که به منظور توسعه و تعمیق آموخته‌های دانش‌آموز و با رعایت سرفصل درسهای مربوط، ارائه می‌شود.

1- علاوه بر درسهای مذکور درسهای کارگاه خوداتکائی، برنامه‌ریزی تحصیلی شغلی، آشنایی با مقدمات پژوهش علمی، هنر (1) نیز به عنوان درسهای انتخابی ارائه می‌شوند.

2- فعالیت‌های پرورشی واحدهای آموزشی با رعایت مفاد آیین‌نامه اجرایی مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و مطابق شیوه‌نامه‌هایی که از سوی معاونت پرورشی و تربیت بدنی ابلاغ می‌شود اجرا خواهد شد.

**تبصره -** در واحدهای آموزشی تحت پوشش سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان در پایه اول یک عنوان درسی به نام آشنایی مقدماتی با دانش رایانه به میزان یک واحد و 2 ساعت آموزش در هفته به مجموعه سایر دروس انتخابی افزوده شود.

**5-17- درسهای تکمیل مهارت:** درسهایی است که به منظور افزایش سطح اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز برای ورود به محیط کار صرفاً به دانش‌آموز شاخه کاردانش ارائه می‌شود.

**6-17- درسهای اختیاری:** درسهایی است که به تعداد واحدهای موردنیاز هر یک از رشته‌های شاخه کاردانش متناسب با ماهیت و هدفهای هر رشته و حسب شرایط و مقتضیات منطقه آموزشی برابر ضوابط مربوط به دانش‌آموز شاخه کاردانش ارائه می‌شود.

### **فصل سوم - مقررات ثبت‌نام دانش‌آموزان:**

**ماده 18-** بمنظور برنامه‌ریزی، سازماندهی، نظارت و ارزشیابی امور مربوط به ثبت‌نام دانش‌آموزان همه ساله قبل از شروع ثبت‌نام در ادارات کل آموزش و پرورش و مناطق و نواحی آموزشی ستادی مرکب از افراد ذیربط با انتخاب و زیرنظر مدیرکل یا رئیس اداره آموزش و پرورش تشکیل می‌شود.

**ماده 19-** ثبت‌نام دانش‌آموز ورودی پایه اول با حضور پدر یا مادر یا ولی وی انجام می‌گیرد و حضور دانش‌آموز پایه‌های دوم و سوم برای ثبت‌نام و انتخاب رشته و واحد درسی در موعد مقرر الزامی است.

**تبصره 1-** دانش‌آموزی که به دلیل بیماری یا علت‌های دیگر نمی‌تواند برای ثبت‌نام در واحد آموزشی حضور یابد باید امور ثبت‌نام و انتخاب واحد وی در موعد مقرر توسط ولی او انجام شود.

**تبصره 2-** ثبت‌نام و تحصیل مجدد دانش‌آموز غیرمشمول که ترک تحصیل داشته است با رعایت سایر شرایط بلامانع است.

**تبصره 3-** پذیرش و ثبت‌نام دانش‌آموزان واجد شرایط در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش براساس ظرفیت و تقاضا از طریق آزمون ورودی یا معدل یا مصاحبه یا تلفیقی از آنها که توسط اداره کل آموزش و پرورش استان تعیین و اعلام می‌گردد انجام می‌شود. ضوابط ورود به هنرستان‌های رشته‌های موسیقی توسط حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی و یا مرکز گسترش آموزش‌های هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حسب مورد تعیین و اعلام می‌شود.

**تبصره 4-** ثبت‌نام از دانش‌آموز استثنایی که علی‌رغم محدودیت و مشکلات جسمی و یا حسی از هوش به‌هنگار برخوردار بوده و با استفاده از خدمات خاص آموزشی و توانبخشی می‌تواند در مدارس عادی به تحصیل بپردازد (دانش‌آموز استثنایی مشمول آموزش به روش تلفیقی) در واحدهای آموزشی با ارائه معرفی‌نامه از مدیریت / اداره آموزش و پرورش استثنایی صورت می‌گیرد.

**تبصره 5-** ضوابط ورود به مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان و ادامه تحصیل در این مراکز برابر آیین‌نامه مصوب هیأت امناء سازمان خواهد بود.

**ماده 20 -** ثبت نام و تحصیل دانش آموزان در واحدهای آموزشی به تفکیک جنسیت انجام می گیرد.

**موعد ثبت نام:**

**ماده 21-** ثبت نام دانش آموزان ورودی سال اول و سایر دانش آموزان در هر سال تحصیلی از نیمه دوم تیرماه تا حداکثر پایان شهریورماه و برای دوره تابستانی در هفته اول تیرماه هر سال صورت خواهد گرفت.

**تبصره -** ثبت نام دانش آموزی که با عذر موجه نتوانسته است در موعد مقرر ثبت نام کند با ارائه مدارک معتبر و تشخیص و صدور معرفی نامه توسط کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل مجاز خواهد بود.

**شرایط سنی:**

**ماده 22-** حداکثر سن ثبت نام در پایه های اول، دوم و سوم به ترتیب 18، 19 و 20 سال تمام است (ملاک محاسبه سن دانش آموز برای ثبت نام اول مهرماه هر سال خواهد بود).

**تبصره 1-** دانش آموزی که در حین سال تحصیلی سن او به حداکثر سن مجاز برسد استثنائاً پایان همان سال تحصیلی (برای دانش آموز پایه سوم با رعایت تبصره یک ماده 7) می تواند در واحدهای آموزشی روزانه ادامه تحصیل دهد.

**تبصره 2-** حداکثر سن برای دانش آموزان استثنایی مشمول آموزش به روش تلفیقی در هر یک از پایه های تحصیلی دوره متوسطه دو سال بیشتر از حداکثر سن دانش آموز عادی می باشد.

**مدارک مورد نیاز:**

**ماده 23-** مدارک مورد نیاز برای ثبت نام دانش آموز به شرح زیر است:

**پایه اول:**

الف - تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد و در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه تصویر صفحه آخر نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش آموزی که به سن 15 سال تمام رسیده است عکس دار باشد.

ب - عکس به تعداد مورد نیاز

ج - گواهی نامه پایان دوره راهنمایی تحصیلی یا گواهی موقت قبولی سال سوم دوره راهنمایی تحصیلی

د - توصیه نامه دوره راهنمایی تحصیلی یا نمون برگ و یژه جایگزین آن

ه - معرفی نامه از واحد آموزشی استثنایی مبدأ یا مدیریت / اداره آموزش و پرورش استثنایی استان مبنی بر نوع و میزان معلولیت برای دانش آموز استثنایی مشمول آموزش به روش تلفیقی

**پایه دوم و سوم:**

الف - مدارک مربوط به پایه اول

ب - کارنامه سال یا سال های قبل دوره متوسطه و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی

ج - کارنامه های تطبیق برای دانش آموزان تطبیقی

**ماده 24-** اتباع بیگانه و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده‌شدگان دیگر کشورها برای ثبت‌نام باید پروانه اقامت معتبر، دفترچه پناهندگی و سایر مدارکی که توسط مراجع ذیربط تعیین می‌شود را ارائه دهند.

**ماده 25-** کارنامه‌ها و گواهی‌های تحصیلی صادره از واحدهای آموزشی با امضای متصدی امور دفتری (یا فردی که عهده‌دار این مسؤولیت می‌باشد) و مهر و امضای مدیر واحد آموزشی دارای اعتبار خواهد بود.

**تبصره 1-** صدور تأییدیه ارزش تحصیلی به عهده اداره آموزش و پرورش منطقه می‌باشد.

**تبصره 2-** صدور گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه برابر مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش انجام می‌گیرد.

### شرایط ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی:

**ماده 26-** دانش‌آموز پسر از اوّل فروردین ماه سالی که در آن سال وارد سن 19 سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود.

**ماده 27-** ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز تاریخ تولّد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه اولیه او به حکم دادگاه باطل شده است شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

**ماده 28-** چنانچه دانش‌آموزی پس از ثبت‌نام، از ابتدا و یا در طول سال تحصیلی با عذر موجه غیبت کند و این غیبت تا پایان سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچیک از درسها در خردادماه و شهریورماه شرکت نکند آن سال تحصیلی برای دانش‌آموز وقفه تحصیلی محسوب می‌شود. وقفه تحصیلی و غیبت موجه ترک تحصیل تلقی نمی‌شود. تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده با مدیر واحد آموزشی است.

**ماده 29-** دانش‌آموز مشمول نظام وظیفه که سه ماه و بیشتر بطور متوالی غیبت غیرموجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشد بعنوان ترک تحصیل از واحد آموزشی اخراج می‌شود. مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش به حوزه‌های وظیفه عمومی محل اعلام کند.

**1-29-** چنانچه دانش‌آموز واجد شرایط در موعد مقرر برابر ضوابط در واحد آموزشی ثبت‌نام نکند مدیر واحد آموزشی موظف است برابر مفاد این ماده ترک تحصیل دانش‌آموز را اعلام کند.

**ماده 30-** شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

**ماده 31-** ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع است.

**تبصره -** دانش‌آموزی که دفترچه آماده بخدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان خردادماه آن سال تحصیلی باشد می‌تواند با رعایت سایر شرایط در همان سال تحصیلی ثبت‌نام کند و ادامه تحصیل دهد.

**ماده 32-** مدیر واحد آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را که به تحصیل اشتغال دارند، بطور انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار بمنظور استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود)

**ماده 33-** مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش‌آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌های نظام وظیفه اعلام کند.

**ماده 34-** دانش‌آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند در صورتی که قصد ادامه تحصیل در واحدهای آموزشی بزرگسالان را داشته باشد نیازی به اعلام ترک تحصیل وی به حوزه نظام وظیفه نمی‌باشد.

**ماده 35-** دانش‌آموزان اتباع بیگانه که برابر مقررات در واحدهای آموزشی ایرانی تحصیل می‌کنند مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

#### شرایط انتقال دانش‌آموز:

**ماده 36-** انتقال دانش‌آموز در طول سال تحصیلی از یک واحد آموزشی به واحد آموزشی دیگر با موافقت اداره آموزش و پرورش «مقصد» و حداکثر تا یکماه قبل از شروع امتحانات پایانی نوبت دوم بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به آزمونهای طول سال تحصیلی وی باید پس از مهر و امضاء واحد آموزشی مبدأ، به موقع به واحد آموزشی «مقصد» ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو واحد آموزشی مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در مهلت تعیین شده بلامانع است.

**1-36-** پرونده تربیتی - تحصیلی دانش‌آموز بصورت محرمانه باید به واحد آموزشی «مقصد» ارسال شود.

**تبصره -** انتقال دانش‌آموزان مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان صرفاً با موافقت سازمان خواهد بود.

**ماده 37-** مدیر واحد آموزشی باید کلیه مدارک دانش‌آموزی که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است را حداکثر تا پایان مهرماه بصورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر واحد آموزشی مبدأ نیز بلافاصله پس از وصول درخواست، باید کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده خود را پس از تکمیل برابر مقررات به واحد آموزشی مقصد ارسال کند.

**ماده 38-** چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در واحد آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا از وی حقی تضييع شود مسؤولیت ناشی از آن حسب مورد بعهده مدیران واحدهای آموزشی مبدأ یا مقصد می‌باشد.

#### سایر موارد:

**ماده 39-** مدیر واحد آموزشی موظف است حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال تحصیلی پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید خود را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص پرونده درصدد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده، یا به پایه



تحصیلی بالاتر ارتقاء یافته و یا در درسها قبول اعلام شده باشد نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. لیکن چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود لازم است پرونده دانش آموز مربوط برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

**ماده 40- حذف شد.**

**تبصره -** دانش آموز استثنایی که در پایه اول سه سال مردود می شود حق ادامه تحصیل در واحدهای آموزشی روزانه را ندارد.

**ماده 41-** دفتر آمار دانش آموزان حداکثر تا یکماه پس از شروع سال تحصیلی یا دوره تابستانی باید تکمیل و توسط مدیر واحد آموزشی با نظارت اداره آموزش و پرورش مربوط (برای مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان با نظارت سازمان مذکور) برابر مقررات مسدود شود.

**ماده 42-** در شاخه کاردانش، معرفی دانش آموزان به مراکز آموزش مهارت خارج از آموزش و پرورش توسط مدیر واحد آموزشی با رعایت ضوابطی که از طریق دفتر کاردانش و آموزشهای مهارتی به ادارات کل آموزش و پرورش استانها ابلاغ می گردد انجام خواهد شد.

### **فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان**

**ماده 43- تعریف و اهداف:**

ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش آموز در جهت نیل به هدفهای آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

ارزشیابی در آموزش متوسطه به منظور تحقق اهداف زیر انجام می‌شود:

- 1- بررسی و تعیین میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی و تغییرات رفتاری دانش آموز.
  - 2- آگاه کردن دانش آموز از میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی خود و آگاهی اولیای وی از وضعیت تحصیلی فرزندشان.
  - 3- تشخیص نارسایی‌های یادگیری دانش آموز و برنامه‌ریزی به منظور رفع آنها.
  - 4- تشخیص استعداد و علاقه دانش آموز به منظور راهنمایی آنان در امور شغلی و تحصیلی آینده.
  - 5- تقویت انگیزه و روحیه تلاش و ایجاد رقابتهای سالم در دانش آموز.
  - 6- سنجش کیفیت و محتوای برنامه‌ها و عوامل مؤثر در آموزش از طریق تحلیل نتایج ارزشیابی‌ها به منظور یافتن نارسائیها و رفع آنها.
  - 7- حصول اطمینان از تحقق شرایط لازم در دانش آموز بمنظور ارتقاء به مراحل تحصیلی و یا سطوح مهارتی بالاتر.
- ماده 44-** ارزشیابی از آموخته‌های دانش آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به عمل می‌آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) به منظور آگاهی از تواناییها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسائی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز در آغاز سال تحصیلی توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر) به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، اولیاء و اتخاذ روشهای مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدفهای آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

**ماده 45** - ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و باتکیه بر آزمونهای کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست‌وارسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و ... انجام می‌گیرد و نمره این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر سال تحصیلی در دو نوبت تعیین و منظور می‌شود.

**تبصره** - برای درسهایی که در دوره تابستانی ارائه می‌شود و درسهایی از شاخه فنی و حرفه‌ای که فقط در طول یک نوبت ارائه می‌شوند نمره ارزشیابی مستمر یک‌بار تعیین و منظور می‌شود.

**ماده 46** - ارزشیابی پایانی در طول سال تحصیلی در دو نوبت اول و دوم انجام می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت اول از حدود پنجاه درصد اول محتوای برنامه درسی در دی‌ماه و ارزشیابی پایانی نوبت دوم از تمام محتوای برنامه درسی (5 نمره از محتوای نیمه اول برنامه درسی و 15 نمره از محتوای نیمه دوم برنامه درسی) در خردادماه بعمل می‌آید.

**تبصره 1** - ارزشیابی پایانی دوره تابستانی و شهریورماه و دی‌ماه و همچنین امتحانات نهایی و درسهای غیرحضور از کلیه محتوای برنامه درسی بعمل می‌آید.

**تبصره 2** - در شاخه فنی و حرفه‌ای نمره هر نوبت درسهایی که آموزش آن در طول نوبت اول یا دوم ارائه می‌شود بعنوان نمره پایانی آن درس منظور می‌شود.

**تبصره 3** - در شاخه فنی و حرفه‌ای شیوه‌نامه نحوه ارزشیابی درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی توسط دفتر ستادی مربوط تهیه و ابلاغ می‌شود.

**تبصره 4** - در شاخه کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط بعمل می‌آید و چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخشهای نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درسهای مهارتی) نمره قبولی کسب کند، این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر معتبر خواهد بود.

**ماده 47** - ارزشیابی درسهای انتخابی به صورت مستمر از مجموعه فعالیت‌های دانش‌آموز در طول هر نوبت انجام می‌شود و ارزشیابی پایانی ندارد.

**ماده 48-** دانش‌آموز پایه سوم هر یک از شاخه‌های تحصیلی چنانچه تا پایان تابستان موفق به گذراندن درسهای پایه سوم اعم از نهایی و غیرنهایی و باقیمانده درسهای سال اول یا دوم نشود، می‌تواند در امتحانات دروس مربوط در دی‌ماه شرکت کند، چنانچه پس از برگزاری امتحانات دی‌ماه موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی رشته مربوط نشود، می‌تواند برابر مقررات، در دوره متوسطه بزرگسالان، آموزش از راه دور و یا به صورت داوطلب آزاد ثبت‌نام و نسبت به گذراندن باقیمانده درسهای خود اقدام کند.

**ماده 49-** برنامه امتحانات پایانی غیرنهایی نوبت اول، دوم، دوره تابستانی، شهریورماه و دی‌ماه توسط واحد آموزشی با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی و زیرنظر مدیر انجام می‌شود. طرح سؤاها (بجز امتحانات نهایی و هماهنگ) برعهده معلمان مربوط می‌باشد.

**تبصره 1-** در شاخه کاردانش، برنامه امتحانات پایانی استانداردهای مهارت که در واحدهای آموزشی ارائه می‌شود توسط اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت براساس موافقت‌نامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط انجام خواهد شد.

**تبصره 2-** چنانچه معلم مربوط ظرف مدت 5 روز پس از انجام امتحان هر درس اوراق امتحانی را به هر علتی تصحیح نکند مدیر واحد آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

**ماده 50-** اوراق امتحانات داخلی (نوبت دوم، دوره تابستانی، شهریورماه و دی‌ماه) باید توسط معلم مربوط زیرنظر مدیر در محل واحد آموزشی تصحیح شود.

**تبصره 1-** مدیر واحد آموزشی می‌تواند با مسؤولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل واحد آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.

**تبصره 2-** در صورت انتقال معلم، اوراق امتحانات داخلی دانش‌آموزان بنا به تشخیص مدیر توسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می‌شود.

**ماده 51-** نمرات ارزشیابی‌های تکوینی و پایانی هر نوبت امتحانی داخلی را باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم‌خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت کند و پس از امضاء و درج تاریخ بلافاصله، به دفتر واحد آموزشی تحویل دهد. نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحانات هر درس در آن نوبت باید به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.

**تبصره -** نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نوبت و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز و ولی او برسد.

**1- 51-** در شاخه کاردانش، فهرست مشخصات و ریزنمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درسهای مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال تحصیلی همانند ریزنمرات سایر دروسها در دو نسخه صحافی و یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در واحد آموزشی به طور دائم نگهداری می‌شود.

**ماده 52 -** معاونت آموزشی وزارت آموزش و پرورش و اداره کل آموزش و پرورش استان می‌توانند در امتحان پایانی نوبت دوم یا دوره تابستانی و شهریورماه یک یا دو ماده درسی پایه‌های اول و دوم را به صورت هماهنگ برگزار کنند.

**تبصره -** طراحی سؤال امتحانی موضوع این ماده برای مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان به سازمان مذکور واگذار می‌شود.

**ماده 53 -** امتحانات پایانی نوبت دوم، دوره تابستانی و دی‌ماه درسهائی از پایه سوم متوسطه (برابر جدول پیوست) به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤالهای هماهنگ که بوسیله اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و طرح می‌شود زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و بوسیله عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه مربوط معین می‌شود، برگزار می‌شود.

**تبصره 1 -** اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی برنامه امتحانات نهایی و هماهنگ را تا دو ماه قبل از آغاز امتحانات مربوط تنظیم و ابلاغ می‌کند.

**تبصره 2 -** در کلیه مراحل مربوط به امتحانات ادارات کل آموزش و پرورش استانها و اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور ملزم به همکاری با اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی می‌باشند.

**تبصره 3 -** معلمان که درسهای مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کنند موظفند حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه کنند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق‌الزحمه اقدام نمایند. در صورتی که معلمی برای تصحیح اوراق اقدام نکند موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به اداره آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

**تبصره 4 -** نمرات امتحانات نهایی حداکثر ده روز پس از برگزاری آخرین امتحان باید از سوی رئیس حوزه تصحیح بوسیله اداره آموزش و پرورش منطقه به واحدهای آموزشی محل تحصیل دانش‌آموز اعلام شود.

**تبصره 5 -** سؤالهای امتحانات نهایی در مورد دروس عربی (3)، زبان خارجی (3)، تعلیمات دینی و قرآن (3) برای دانش‌آموزان ناشنوا توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با استفاده از دبیران واجد شرایط و مجرب بصورت ویژه طراحی و براساس برنامه‌ریزی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در اختیار حوزه‌های امتحانی آنان قرار خواهد گرفت.

**ماده 54 -** مدیر واحد آموزشی موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آنها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند به همراه نمرات نوبت اول و ارزشیابی تکوینی نوبت دوم آن درسهای نمونه‌ای که از سوی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی اعلام می‌شود تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی نوبت دوم، دوره تابستانی، شهریورماه و دی‌ماه به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

**تبصره 1 -** مدیر واحد آموزشی شاخه کار دانش موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت مطابق برگهای مربوط تنظیم و حداکثر

یکماه قبل از پایان آموزش آن استاندارد به اداره آموزش و پرورش شهرستان/ناحیه/ منطقه تحویل دهد. اداره آموزش و پرورش نیز باید درخواستهای مربوط به انجام آزمونهای مهارت را حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کند. و اداره کل آموزش و پرورش استان نیز باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت فهرست مشخصات دانش‌آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت ارسال کند.

**تبصره 2-** امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی درسهای غیرنهایی توسط واحد آموزشی و درسهای نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در واحد آموزشی برگزار می‌شود.

**تبصره 3-** در شاخه کاردانش چنانچه دانش‌آموز گواهی‌نامه مهارت ارائه دهد پذیرش این قبیل گواهی‌نامه‌های مهارتی به شرط آنکه مشخصات آنها در رشته مهارتی مربوط تعریف شده باشد پس از تأیید مرجع صادرکننده گواهی‌نامه، به میزان واحدهای تعیین شده با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

**ماده 55-** نمره هر درس در نوبت اول از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب 1 و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب 2 و در نوبت دوم از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب 1 و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب 6 بدست می‌آید.

**تبصره -** در رشته رایانه (کامپیوتر) شاخه فنی و حرفه‌ای نمره دروسی که به صورت نیمسالی - واحدی اجرا می‌شوند، طبق ضرایب مندرج در بند 1-55 این ماده محاسبه می‌شود.<sup>1</sup>

نمره سالانه هر درس برابر جدول ذیل محاسبه می‌شود.

نمره سالانه	نوبت دوم		نوبت اول	
	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر
مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر ده	ضریب 6	ضریب 1	ضریب 2	ضریب 1

**1-55-** نمره هر درس در دوره تابستانی از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب 1 و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب 4 بشرح جدول ذیل محاسبه می‌شود.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس دوره تابستانی
ضریب 1	ضریب 4	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج

**تبصره 1-** نمره درسهایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن سال دانش‌آموز می‌باشد و ارزشیابی پایانی ندارد از قبیل درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی، عملیات میدانی و انتخابی برمبنای ارزشیابی‌های مستمر از فعالیت دانش‌آموز در هر نوبت توسط معلم مربوط تعیین می‌شود و نمره سالانه این درسهها براساس میانگین نمرات نوبت اول و دوم تعیین می‌شود.

1- به استناد مصوبه 790 شورا تاریخ 88/4/9 به شماره ابلاغ 120/16848 تاریخ 88/5/18 تبصره فوق اضافه شد.

**تبصره 2-** نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت در شاخه کاردانش (اعم از حضوری یا غیر حضوری) و درسهای غیرحضوری و شهریورماه و دی ماه همان نمره امتحان پایانی بدون ضریب خواهد بود.

**تبصره 3-** در محاسبه نمره سالانه و نمره درس دوره تابستانی با ضرایب فوق‌الذکر عدد اعشاری نمرات به شرح ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

1- کمتر از 0/25 به 0/25

2- از 0/26 تا 0/49 به 0/50

3- از 0/51 تا 0/74 به 0/75

4- از 0/76 تا 0/99 به یک

**ماده 56-** نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی‌های مستمر دانش‌آموز در هر درس از صفر تا بیست است.

**تبصره -** در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) قبل از ثبت به تفکیک بخش نظری و عملی بر مبنای صفر تا بیست محاسبه می‌شود.

**ماده 57-** نصاب قبولی در هر درس نمره 10 و در درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی و برخی از درسهای اختصاصی شاخه فنی و حرفه‌ای 12 است. (عناوین درسهای اختصاصی توسط دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزشهای فنی و حرفه‌ای و کاردانش تعیین و از سوی معاونت آموزشی اعلام می‌شود) در شاخه کاردانش نصاب قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت تعیین می‌شود.

**تبصره 1-** چنانچه نمره سالانه دانش‌آموزی در درسهای انتخابی کمتر از 10 باشد این نمره از وی پذیرفته می‌شود و در معدل سالانه و شرایط ارتقاء دانش‌آموز تأثیر ندارد ولی در معدل کل محاسبه می‌شود.

**تبصره 2-** در شاخه کاردانش نحوه ارزشیابی و نصاب قبولی درسهای اختیاری برابر ضوابط ارزشیابی درس اختیارشده در رشته مربوط می‌باشد.

**ماده 58-** برای سنجش مهارت عملی، آزمون عملی و برای سنجش مهارت گفتاری آزمون شفاهی بعمل می‌آید.

**ماده 59-** نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور برعهده معاونت آموزشی (اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی) می‌باشد.

**ماده 60-** مسؤلیت حسن اجرای امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج برعهده مدیر واحد آموزشی است و اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه، اداره کل آموزش و پرورش استان (برای مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادها درخشان، سازمان مذکور) و اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده و تجدیدنظر قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

**تبصره -** در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات خردادماه یا شهریورماه و پایانی دوره تابستانی هر سال پس از آبان‌ماه و بازبینی اوراق امتحانات دی‌ماه پس از فروردین‌ماه انجام

شود و نمره دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین ارجاع می‌شود.

**ماده 61** - نتیجه امتحانات حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نوبت یا دوره تابستانی و شهریورماه و دی‌ماه کتباً توسط مدیر واحد آموزشی به دانش‌آموز یا ولی او اعلام می‌شود.

**ماده 62** - مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی هر نوبت یا دوره تابستانی و شهریور و دی‌ماه (اعم از نهایی و غیرنهایی) حداکثر 5 روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نوبت می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر واحد آموزشی موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضاء مصحح مربوط و یا مصحح مربوط و تجدیدنظرکننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف‌نظر، رأی معلم سوم واجد شرط قطعی و لازم‌الاجرا است. در امتحانات نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف می‌باشد اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت 5 روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

**تبصره** - نمرات درسهای عملی (غیرکتبی) و کارگاهی و بخش عملی استاندارد مهارت و درسهای شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشند و نمره اعلام شده قطعی است.

**ماده 63** - اوراق امتحانات پایانی نوبت دوم، شهریورماه، دوره تابستانی و دی‌ماه درسهای غیرنهایی به مدت شش ماه در واحد آموزشی و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند نگهداری و سپس برابر مقررات محو می‌شود، ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در واحد آموزشی و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

**ماده 64** - امتحانات شهریورماه و دی‌ماه درسهای غیرنهایی دانش‌آموز در همان واحد آموزشی برگزار می‌شود که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است و امتحانات درسهای غیرنهایی (اعم از حضوری و غیرحضوری) دوره تابستانی در همان واحد آموزشی که دانش‌آموز درسهای این دوره را انتخاب کرده است برگزار می‌شود.

امتحانات شهریورماه و دی‌ماه درسهای نهایی دانش‌آموز در حوزه‌های امتحانی تحت پوشش همان منطقه / ناحیه آموزشی که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است برگزار می‌شود.

**تبصره 1** - در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش‌آموزی تا 15 روز قبل از برگزاری امتحانات دوره تابستانی، شهریورماه و دی‌ماه، تغییر یابد دانش‌آموز می‌تواند (با اخذ معرفی‌نامه عکس‌دار حاوی مشخصات و مواد درسی و نمره ارزشیابی‌های مستمر دوره تابستانی از واحد آموزشی مربوط و تأیید موضوع انتقال ولی توسط اداره آموزش و پرورش همان منطقه و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر انتقال ولی خود) به اداره

آموزش و پرورش محل سکونت جدید مراجعه و در صورت دایر بودن رشته تحصیلی مورد نظر، با معرفی آن اداره، در امتحانات داخلی دوره تابستانی، شهریورماه و یا دی ماه یکی از واحدهای آموزشی و یا در امتحانات نهایی یکی از حوزه‌های اجرایی شرکت کند. نمره‌های تابستانی، شهریورماه، و یا دی ماه چنین دانش‌آموزی پس از تأیید اداره آموزش و پرورش محل سکونت جدید به اداره آموزش و پرورش قبلی جهت ابلاغ به واحد آموزشی که دانش‌آموز قبلاً تحصیل می‌کرده است ارسال می‌شود تا واحد آموزشی مذکور با توجه به نمره‌های دیگر و با رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه کند.

**تبصره 2-** دانش‌آموزان شاغل به تحصیل در مدارس ایرانی خارج از کشور می‌توانند با ارائه معرفی‌نامه از واحد آموزشی مربوط، در امتحانات شهریورماه (و برای پایه سوم متوسطه امتحانات دوره تابستانی و دی‌ماه) در مدارس داخل کشور شرکت کنند. نمرات امتحانی این قبیل دانش‌آموزان باید توسط مدیر واحد آموزشی مقصد و از طریق اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور به واحد آموزشی مبدأ ارسال شود.

**ماده 65-** در هر نوبت سال تحصیلی به هر دانش‌آموز براساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، وضعیت حضور و غیاب، رعایت مقررات واحد آموزشی، حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت آیین‌نامه انضباطی توسط مدیر و معاونان واحد آموزشی یک نمره انضباط تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضاء مدیر تسلیم دفتر واحد آموزشی می‌شود.

**تبصره 1-** میانگین نمرات انضباط نوبت اول و دوم بعنوان نمره سالانه محسوب و در معدل سالانه معادل دو واحد درسی منظور می‌شود.

**تبصره 2-** تعداد واحدهای انضباط در محاسبه 96 واحد درسی در نظر گرفته نمی‌شود ولی در محاسبه معدل کل به میزان 6 واحد لحاظ می‌شود.

**تبصره 3-** در دوره تابستانی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

**ماده 66-** نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط معاونت آموزشی تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش کشور ابلاغ می‌شود.

**ماده 67-** دفتر امتحانات دانش‌آموزان پایه‌های اول و دوم واحد آموزشی در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان‌ماه و دانش‌آموزان پایه سوم تا پایان اسفندماه تنظیم شود و توسط نماینده‌ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود (برای مراکز آموزشی تابعه سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان توسط نماینده سازمان مذکور)، بررسی و پس از تأیید مسدود شود.

**ماده 68-** چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر واحد آموزشی برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود، استفاده کند.

**ماده 69-** برای دانش‌آموز دارای نقص عضو یا بیماری مؤثر، مانع بر شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی، مدیر واحد آموزشی یا رئیس حوزه اجرا تسهیلاتی متناسب با



نقص عضو و یا بیماری او فراهم می‌کند. در صورت لزوم از امتحانات آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، معاف می‌شود و سهم نمره مربوط به این بخش به سایر بخشها اضافه می‌شود.

**تبصره 1-** امتحان عملی درس تربیت بدنی برای دانش‌آموز موضوع این ماده باید متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه‌نامه مربوط توسط معاونت پرورشی و تربیت بدنی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

**تبصره 2-** دانش‌آموزان شاخه‌های «فتی و حرفه‌ای» و «کاردانش» که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درسهای تخصصی رشته مربوط نیستند ملزم به تغییر رشته می‌باشند.

**ماده 70-** افرادی که قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانیده‌اند که برنامه آن با برنامه آموزش متوسطه ایران مطابقت ندارد و یا هیچگونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنان را مشخص کند نداشته باشند و همچنین دانش‌آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... از بین رفته باشد با توجه به شرایط سنی و توانایی خود می‌توانند با درخواست کتبی و تأیید مراجع مربوط و معرفی اداره آموزش و پرورش محل، در امتحان تعیین پایه تحصیلی که از کلیه درسهای مربوط به پایه اول یا دوم یا سوم بعمل می‌آید در اولین نوبت رسمی امتحانی، همراه با سایر دانش‌آموزان برابر شیوه‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزشی ابلاغ می‌شود شرکت کنند و در صورت قبولی در کلیه درسهای هر پایه مدرک قبولی برای آنان صادر می‌شود و با رعایت سایر شرایط مجاز به ادامه تحصیل خواهند بود.

**تبصره 1-** افراد خارجی مقیم ایران، رانده‌شدگان از سایر کشورها و پناهندگان از کشورهای خارجی به ایران باید دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور باشند.

**تبصره 2-** از دانش‌آموزانی که به زبان فارسی آشنایی ندارند، امتحان تعیین پایه فقط در پایه‌های اول و دوم به زبانهای خارجی که توسط اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور اعلام می‌شود، به عمل خواهد آمد. این قبیل دانش‌آموزان باید وضع خود را با نظام تعلیماتی به زبان فارسی منطبق کنند.

**ماده 71-** برای محاسبه معدل سالانه هر دانش‌آموز در پایان نوبت دوم، تعداد واحدهای هر درس در نمره سالانه آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز در آن سال برای آنها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت داشته است تقسیم می‌شود.

**تبصره -** برای محاسبه معدل سالانه دانش‌آموزان پایه اول در شهریورماه، نمرات امتحانی شهریورماه بجای نمرات سالانه محسوب و سپس معدل گرفته می‌شود.

**ماده 72-** دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین (تعلیمات دینی و قرآن) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

**ماده 73-** با متخلف یا متخلفان در امتحانات داخلی و نهائی برابر آیین‌نامه تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد رفتار خواهد شد.

### شرایط قبولی در پایه اول

ماده 74- حذف شد.

ماده 75- حذف شد.

ماده 76- دانش آموز سال اول پس از برگزاری امتحانات نوبت دوم ، دوره تابستانی و یا مهر ماه برای ارتقاء به سال دوم باید شرایط ورود به یکی از شاخه ها یا رشته های دوره متوسطه را بر اساس مفاد این آیین نامه احراز کند.

تبصره: برای هنرجویان رشته های موسیقی بر اساس مفاد تبصره 3 ماده 19 عمل می شود.

### شرایط قبولی در درسهای پایه اول و دوم

ماده 77- پس از برگزاری امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش آموزی در هر یک از درسهای قبول شناخته می شود که نمره سالانه وی در هر درس کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده 78- دانش آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم شرایط قبولی را در درس یا درس ها احراز نکند، می تواند در امتحانات همان درس یا درس ها در دوره تابستانی (شهریورماه) و یا مهر ماه شرکت کند و در صورتی در دروس سال اول قبول شناخته می شود که نمره هریک از درس های وی کمتر از نصاب قبولی نباشد.

تبصره 1: اعلام نتیجه دانش آموزانی که بدون شرکت در دوره تابستانی، در نوبت امتحانی شهریور و مهرماه شرکت می کنند، صرفاً بر مبنای 20 نمره امتحان پایانی انجام می شود.

تبصره 2- در شاخه کاردانش چنانچه دانش آموزی پس از امتحان پایانی در دو بخش نظری و عملی استاندارد مهارت و یا یکی از بخشهای آن نصاب قبولی را کسب نکند لازم است در امتحان مجدد بخش یا بخشهایی که نمره قبولی کسب نکرده است، تا پایان شهریورماه همان سال شرکت کند و در صورتی قبول شناخته می شود که نمره هر دو بخش استاندارد مهارت کمتر از نصاب تعیین شده نباشد.

### شرایط قبولی در درسهای غیرنهایی پایه سوم

ماده 79- پس از برگزاری امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش آموزی در هر یک از درسهای غیرنهایی قبول شناخته می شود که نمره سالانه وی در هر درس کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده 80- دانش آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم شرایط قبولی را در درس یا درسهایی احراز نکند و یا درسهایی از سالهای قبل وی باقیمانده باشد می تواند در امتحانات همان درس یا درسهای دوره تابستانی و یا دی ماه شرکت کند و در صورتی قبول شناخته می شود که نمره هر یک از درسهای وی کمتر از نصاب قبولی نشود.

تبصره - در شاخه کاردانش چنانچه دانش آموزی پس از امتحان پایانی در دو بخش نظری و عملی استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) و یا یکی از بخشهای آن نصاب قبولی را کسب نکند لازم است در امتحان مجدد بخش یا بخشهایی که نمره قبولی کسب نکرده است در دوره تابستانی، یا دی ماه شرکت کند و در صورتی در آن استاندارد

قبول شناخته می‌شود و گواهی‌نامه استاندارد مهارت، برای او صادر می‌شود که نمره هر دو بخش استاندارد مهارت، کمتر از نصاب تعیین شده نباشد.

### شرایط قبولی در دروسهای امتحانات نهایی پایه سوم

**ماده 81-** پس از برگزاری امتحانات نهایی، دانش‌آموزی در هر یک از دروسها قبول شناخته می‌شود که:

الف) نمره امتحان نهایی وی در هر درس بدون ضریب کمتر از 7 نباشد.

ب) نمره سالانه یا دوره تابستانی وی در هر درس کمتر از نصاب قبولی (مندرج در ماده 57) نباشد.

**تبصره 1-** در مورد دروس غیرحضوری کسب نمره نصاب قبولی (مندرج در ماده 57) در امتحان نهایی ملاک عمل خواهد بود.

**تبصره 2-** آن دسته از درس‌های فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها 12 است از شمول مفاد بند الف مستثنی بوده و دانش‌آموز باید در امتحان نهایی نصاب قبولی را کسب کند.

**ماده 82-** در پایان دوره متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درسهایی که امتحان نهایی داده‌اند معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی تعداد واحدهای هر یک از دروسهای نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط ضرب می‌شود و مجموع حاصلضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهای دروسهای نهایی تقسیم می‌شود.

### وضعیت غایبین در امتحانات

**ماده 83-** چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایانی هر نوبت غیبت غیرموجه داشته باشد نمره امتحان پایانی او در آن نوبت در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) بجای نمره پایانی آن نوبت برای دروسهای موردنظر در سیه‌نامه نمرات قید می‌شود لیکن در محاسبات کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و چنانچه دانش‌آموز مشمول این ماده، دارای نمرات کلاسی (ارزشیابی مستمر) باشد، نمره وی در درس یا دروسهای مذکور با احتساب این نمرات برای آن نوبت منظور خواهد شد.

**ماده 84-** اگر دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد. نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی بجای نمرات پایانی نوبت اول دروسهای مربوط نیز منظور می‌شود.

**تبصره -** در شاخه فنی و حرفه‌ای برای دروسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی، دانش‌آموز موظف خواهد بود قبل از امتحانات پایانی نوبت دوم در آزمون مبحث موردنظر که توسط معلم مربوط انجام خواهد شد شرکت کند.

1- به استناد مصوبه دویست و هشتاد و دومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 81/1/26 که طی شماره 120/401/8 تاریخ 81/2/7 ابلاغ شده است. - به استناد مصوبه سیصد و چهاردهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/5/28 به شماره ابلاغی 120/5416/9 تاریخ 83/6/8، نمره درسی که به صورت نهایی برگزار شده (برای دانش‌آموزان متقاضی تغییر رشته) در صورتی که حداقل 10 باشد حتی اگر نمره پایانی کتبی نهایی وی در آن درس زیر نصاب باشد، قابل پذیرش در رشته جدید که امتحان آن درس به صورت داخلی تعیین شده است خواهد بود.

## ماده 85

**1-85-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درسهای پایه اول یا دوم غیبت موجه داشته باشد نمرات شهریورماه وی بجای نمره سالانه آن درس یا دروس منظور می‌شود. در مورد دروس انتخابی با پیشنهاد معلم مربوط و تأیید شورای مدرسه تصمیم‌گیری خواهد شد.

**2-85-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درسهایی که در پایه سوم انتخاب نموده است غیبت موجه داشته باشد، بجای نمره پایانی نوبت دوم یا نوبتهای اول و دوم کلمه غایب موجه درج می‌شود. این قبیل دانش‌آموزان باید درسهای باقیمانده را در دوره تابستانی یا دی‌ماه برابر ضوابط بطور مجدد انتخاب کنند. برای غایبین موجه دوره تابستانی نیز به همین روال اقدام می‌شود.

**3-85-** چنانچه دانش‌آموزان پایه دوم و سوم در فاصله زمانی بعد از ثبت‌نام و قبل از شرکت در امتحانات پایانی نوبت اول ترک تحصیل کند (هر چند نمره ارزشیابی مستمر داشته باشد) برای وی کارنامه با ذکر مراتب ترک تحصیلی صادره می‌شود و آن سال جزو سنوات تحصیلی وی محاسبه نمی‌شود و اگر دانش‌آموزی بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل کند در کلیه دروس نوبت دوم غائب غیرموجه منظور و اعلام نتیجه شده و کارنامه صادر می‌شود و مراتب ترک تحصیل در سوابق تحصیلی وی قید و آن سال جزو سنوات تحصیل وی منظور می‌شود. دانش‌آموزان پایه اول متوسطه که بعد از امتحانات نوبت اول به دلیل غیبت غیر موجه ترک تحصیل می‌کنند، می‌توانند در سال تحصیلی بعد با رعایت سایر شرایط در پایه تحصیلی مذکور ثبت نام کنند و ادامه تحصیل دهند. ترک تحصیل این قبیل افراد جزو سنوات تحصیلی منظور نمی‌شود<sup>1</sup>

**ماده 86-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم و دوره تابستانی یا شهریورماه کلیه درسهای غیبت موجه داشته باشد واحدهای وی در آن سال حذف و برای او وقفه تحصیلی محسوب می‌شود و ضروری است توضیحات لازم در کارنامه و سایر مدارک تحصیلی دانش‌آموز قید شود.

**ماده 87-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا شهریورماه یا پایان دوره تابستانی در درسهای غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد در صورت درخواست ولی دانش‌آموز، مدیر واحد آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درسهای مربوط با رعایت ضوابط امتحان بعمل آورد.

**1-87-** در درسهایی که امتحان آنها به صورت هماهنگ برگزار می‌شود سؤال دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.

**ماده 88-** اگر دانش‌آموزی در سال تحصیلی به دلیل غیبت موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد نمره ارزشیابی پایانی وی (به استثنای درسهای موضوع تبصره یک ماده 55) در آن نوبت جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

<sup>1</sup> برابر مصوبه جلسه 871 شورای عالی تاریخ 1391/6/20 که طی شماره 12/4/1782 تاریخ 91/10/20 ابلاغ شده است بند فوق اصلاح گردید.

**ماده 89-** غیبت غیرموجه در امتحانات نهایی به منزله نمره صفر برای آن امتحان خواهد بود و چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از دروس حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درسها را انتخاب کند و بصورت نهایی امتحان دهد.

**ماده 90-** تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی، با شورای واحد آموزشی و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر واحد آموزشی خواهد بود.

#### شرایط فارغ‌التحصیلی:

**ماده 91-** دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

**الف)** در کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل 96 واحد درسی) قبول شده باشد.

**ب)** معدل کل وی حداقل 10 باشد.

**تبصره 1-** چنانچه دانش‌آموزی از مجموعه دروس دوره متوسطه، حداکثر در چهار عنوان درسی (دو عنوان نهایی و دو عنوان غیر نهایی) آخرین نمره درس وی (سالانه<sup>1</sup> یا تابستانی یا غیرحضور) 7 و بیشتر و معدل کل وی نیز حداقل 10 باشد فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود. آن دسته از دروس شاخه فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها 12 است و همچنین استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) و کارورزی در شاخه کاردانش مشمول این تبصره نمی‌شوند.<sup>2</sup>

**تبصره 2-** علاوه بر مفاد تبصره (1) چنانچه دانش‌آموز از درسی نمره کمتر از نصاب قبولی کسب کرده باشد ولی برابر مقررات از وی پذیرفته شده باشد و معدل کل وی حداقل 10 باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

**تبصره 3-** در صورتی که دانش‌آموز شرط الف را احراز کند لیکن معدل کل وی کمتر از 10 باشد می‌تواند بمنظور تأمین شرط بند ب از دروسهایی که نمره وی در آنها کمتر از 12 است یک نیمسال در واحدهای آموزشی بزرگسالان بصورت غیرحضور و پس از آن بعنوان داوطلب آزاد، دروسهایی را انتخاب کند و امتحان دهد چنانچه، کمبود نمره دانش‌آموز، مربوط به دروسهای انتخابی باشد باید بجای آنها از دروسهای سایر رشته‌ها انتخاب کند و امتحان دهد.

**ماده 92-** برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس (سالانه یا دوره تابستانی و

1- به استناد مصوبه جلسه 314 کمیسیون معین شورای عالی تاریخ 83/5/28 به شماره ابلاغی 120/211/9 تاریخ 83/6/4، منظور از نمره درس، سالانه شامل نمرات مستمر و پایانی نوبت اول و دوم دانش‌آموز می‌باشد.

2- برابر مصوبه جلسه 591 کمیسیون معین شورای عالی تاریخ 91/2/20 به شماره ابلاغی 120/35960 تاریخ 91/2/23 کمیسیون مفاد تبصره یک ذیل ماده 91 را به شرح زیر تفسیر نمود:

کلیه دانش‌آموزانی که قبل از سال تحصیلی 90-91 در دوره متوسطه روزانه قبولی پایه اول را کسب کرده اند، قبولی پایه اول ایشان کماکان به قوت باقی است و با این دانش‌آموزان برای فارغ‌التحصیلی مطابق تبصره یک ماده 91 آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه قبلی به شرح زیر رفتار خواهد شد:

چنانچه دانش‌آموزی از مجموعه دروسهای پایه دوم و سوم (اعم از نهایی و غیر نهایی) حد اکثر در دو عنوان درسی، آخرین نمره دروس وی (سالانه یا تابستانی یا غیر حضور) 7 و بیشتر باشد و معدل کل وی نیز حداقل 10 باشد فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود. آن دسته از درس های شاخه فنی و حرفه ای که نصاب قبولی آن ها 12 است و استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) و کارورزی در شاخه کار دانش مشمول این تبصره نمی‌شوند.

شهریورماه و یا امتحان دی‌ماه) ضرب می‌شود و مجموع حاصلضربهای بدست آمده بر مجموع واحدهای این درسها تقسیم می‌شود. در محاسبه معدل کل تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز به میزان 6 واحد لحاظ می‌شود.

**تبصره -** چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده دانش‌آموز یک یا چند واحد درسی مازاد بر حد مجاز واحدهای رشته مربوط باشد درسهای مازاد به عنوان جایگزین درسهای انتخابی، معاف و اختیاری شاخه کاردانش به نحوی که مجموع واحدهای پذیرفته شده دانش‌آموز 96 واحد و یا حتی الامکان به 96 واحد نزدیکتر باشد از وی پذیرفته می‌شود و مابقی درسهای گذرانده شده مازاد بر درسهای رشته مربوط در محاسبه معدل کل دانش‌آموز منظور نمی‌شود.

**ماده 93-** به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حدأقل 96 واحد درسی بدون احتساب نمرات انضباط) شود با رعایت سایر ضوابط گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه (دیپلم) اعطا می‌شود.

**تبصره -** نمونه گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

#### سایر موارد:

**ماده 94-** امتحان دانش‌آموزان دوره متوسطه روزانه خارج از کشور طبق مفاد این آیین‌نامه انجام می‌شود و امتحان دانش‌آموزان دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد خارج از کشور براساس آیین‌نامه‌های مربوط خواهد بود.

**تبصره 1-** دانش‌آموزان موضوع این ماده از انتخاب و گذراندن درس آمادگی دفاعی معاف هستند و لازم است معادل واحد این درس را از سایر دروس رشته‌های دیگر انتخاب نموده و بگذرانند.

**تبصره 2-** دانش‌آموزان دوره متوسطه خارج از کشور که واجد شرایط تحصیل در دوره روزانه هستند ولی واحد آموزشی دوره متوسطه در شهر محل سکونت آنان وجود ندارد، به صورت غیرحضوری تحصیل می‌نمایند. این قبیل دانش‌آموزان صرفاً در ارزشیابی پایانی نوبت دوم شرکت نموده و برای آنها ارزشیابی‌های مستمر نوبت‌های اول و دوم و پایانی نوبت اول لحاظ نخواهد شد و معدل آنها صرفاً بر اساس نمرات مآخوذه در ارزشیابی پایانی نوبت دوم محاسبه می‌شود.

**تبصره 3-** دانش‌آموزان بزرگسال خارج از کشور می‌توانند از طریق پایگاه الکترونیکی دفتر مدارس خارج از کشور ثبت‌نام و برابر ضوابط در امتحانات شرکت نمایند.

**ماده 95-** امتحان دانش‌آموزان واحدهای آموزشی بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور براساس آیین‌نامه امتحانات ویژه بزرگسالان و داوطلبان آزاد خواهد بود.

### فصل پنجم - شیوه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و ضوابط آن:

#### ماده 96- هدف:

هدایت دانش‌آموز به مناسب‌ترین شاخه یا رشته تحصیلی، بر اساس استعداد و علاقه وی و به تناسب امکانات و نیازهای کشور.

1- به استناد مصوبه جلسه 790 شورای عالی تاریخ 88/4/9 به شماره ابلاغ 120/16848 تاریخ 88/5/18 تبصره های 2 و 3 اضافه شد.

**ماده 97-** ادارات کل آموزش و پرورش استانها، خط مشی‌های هدایت تحصیلی را با توجه به سیاست‌های کلی توسعه و ضوابط هدایت تحصیلی اعلام شده با تأکید بر نیازهای شغلی که توسط وزارت متبوع به آنها ابلاغ می‌شود، به ادارات آموزش و پرورش شهرستان، منطقه و نواحی ابلاغ می‌کنند.

**ماده 98-** شهرستانها، مناطق و نواحی، ظرفیتهای شاخه / رشته تحصیلی را در هر سال تحصیلی به طور کتبی با توجه به امکانات به واحدهای آموزشی اعلام می‌کنند.

**ماده 99-** مسؤلان منطقه، ناحیه یا شهرستان با همکاری مدیران و مشاوران واحدهای آموزشی در طول هر سال تحصیلی خط مشی‌های توسعه و تعدیل ظرفیت هر شاخه / رشته را بر اساس علاقه و استعدادها و تقاضاهای دانش‌آموزان و اولیای آنان به اداره کل آموزش و پرورش استان اعلام می‌کنند. ادارات کل اطلاعاتی را که به این ترتیب حاصل می‌شود در تدوین خط مشی‌های هدایت تحصیلی منظور خواهند کرد.

**ماده 100-** مشاوران، کلیه اولیاء دانش‌آموزان پایه اول را مطابق تقویم اجرایی، به واحد آموزشی دعوت می‌کنند و ضمن توضیح اهداف نظام آموزش متوسطه در مورد سیاستهای آتی کشور، مسائل علمی، فرهنگی، فناوری و میزان نیاز جامعه به تخصصهای مختلف و اهمیت هریک از شاخه‌ها / رشته‌های تحصیلی، آنان را راهنمایی می‌کنند و پس از برگزاری جلسات متناوب در نیمه دوم فروردین سال اول، نمون برگ شماره (4) (نظر والدین دانش‌آموز در مورد شاخه / رشته تحصیلی دانش‌آموز) را ارائه و در نیمه اول اردیبهشت جمع‌آوری می‌کنند.

**ماده 101-** مشاور باید، در طول سال تحصیلی پایه اول به طور گروهی و انفرادی طی جلساتی با دانش‌آموزان، اطلاعات موردنیاز را در خصوص رشته‌های تحصیلی، مشاغل مرتبط، سیاستهای توسعه در اختیار آنان قرار دهد و سپس نمون برگ شماره 3 (نظرخواهی از دانش‌آموز) را در نیمه دوم فروردین سال اول به آنان تحویل و در نیمه اول اردیبهشت جمع‌آوری کند.

**ماده 102-** مشاور باید با همکاری مدیر دروس پس از توجیه معلمان، نمون برگ شماره 2 (نظر معلمان درسهای مربوط نسبت به وضعیت درسی دانش‌آموزان) را بعد از امتحانات نوبت اول در اختیار معلم مربوط قرار دهد و حداکثر دو هفته قبل از شروع امتحانات نوبت دوم سال اول جمع‌آوری کند و پس از انتقال به نمون برگ شماره (5) هر دانش‌آموز، امتیاز رشته‌ها را محاسبه کند و مورد استفاده قرار دهد.

**ماده 103-** مشاور، پس از جمع‌بندی نتایج آزمونهای استعداد و رغبت، نظرخواهی از معلمان، اولیا، دانش‌آموز و بررسی مدارک موجود در پرونده‌های تربیتی تحصیلی و نمرات مربوط، نمون برگ شماره 5، را تکمیل و نظر خود را در هر یک از شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی در مورد دانش‌آموز با لحاظ اولویتهای در نمون برگ شماره یک ثبت می‌کند.

**تبصره -** در واحدهای آموزشی که مشاور به میزان موردنیاز وجود ندارد بر اساس شیوه‌نامه‌ای که اداره کل مشاوره و بهداشت مدارس با هماهنگی سایر دفاتر ذیربط ابلاغ می‌کند، نیروی انسانی موردنیاز جهت انجام امور هدایت تحصیلی دانش‌آموزان تأمین خواهد شد.

**ماده 104** - معلمان موظفند به منظور بررسی وضعیت آموزشی دانش‌آموز در درس‌های مختلف با مشاور همکاری لازم را داشته باشند.

**ماده 105** - متصدی امور دفتری یا مسؤول ثبت نمرات موظف است نمرات درس‌های مرتبط با شاخه‌ها و رشته‌ها و امتیاز بررسی‌های مشاوره‌ای را در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت و امضاء کند.

**ماده 106** - مسؤولیت حسن اجرای امر هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و تأیید نهایی نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی به عهده مدیر واحد آموزشی می‌باشد.

**ماده 107** - نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی باید همزمان با اعلام نتایج امتحانات خردادماه سال اول برای دانش‌آموز صادر شود و پس از تأیید و امضاء آن توسط مسؤول ثبت نمرات، مشاور و مدیر واحد آموزشی با دعوت از اولیاء دانش‌آموز در اختیار آنان قرار گیرد.

**تبصره 1** - دانش‌آموزی که شرایط شاخه / رشته موردنظر خود را کسب نکرده است، مطابق با ماده 111 این فصل شرایط وی بررسی و پس از راهنمایی‌های لازم حداکثر تا پایان شهریورماه یا مهر ماه مجدداً نسبت به تکمیل نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی عنداللزوم اقدام خواهد شد.

**تبصره 2** - برای هنرجویان رشته‌های موسیقی نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی صادر نمی‌شود.

**ماده 108** - ملاک‌های هدایت تحصیلی:

الف: نمرات دوره راهنمایی تحصیلی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز برابر نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی (به میزان 50 امتیاز)

ب: نظر مشاور بر اساس بررسی‌های مشاوره‌ای (به میزان 50 امتیاز)

**ماده 109** - ضوابط مربوط به نمرات درسی رشته‌ها و شاخه‌های مختلف

**1- رشته ریاضی فیزیک:**

**1-1** - مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی و علوم تجربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

**1-2** - نمره درس ریاضی (1) (پایه اول) در دوره متوسطه حداقل 12 باشد و درس فیزیک (1) و آزمایشگاه را با موفقیت (کسب حداقل نمره 10) گذرانده باشد.

**1-3** - مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 96 باشد و یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

**2- رشته علوم تجربی:**

**2-1** - مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی و علوم تجربی، در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

**2-2** - در دوره متوسطه درس‌های ریاضی (1)، شیمی (1) و آزمایشگاه و علوم زیستی و بهداشت (درس‌های پایه اول) را با موفقیت (کسب نمره حداقل 10) گذرانده باشد و حداقل در یکی از سه درس مذکور نمره 12 اخذ کرده باشد.

**2-3** - مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.



### 3- رشته ادبیات و علوم انسانی:

3-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از دروسهای ادبیات فارسی (معدل دروسهای فارسی، دستور، املا و انشا) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

3-2- در دروسهای ادبیات فارسی (1)، زبان فارسی (1)، عربی (1) و مطالعات اجتماعی پایه اول متوسطه نمره حداقل 10 را کسب کرده باشد و نمره درس ادبیات (معدل نمرات دروسهای ادبیات فارسی (1) و زبان فارسی (1)) حداقل 12 باشد.

3-3- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

### 4- رشته علوم و معارف اسلامی:

4-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از دروسهای ادبیات فارسی (معدل دروسهای فارسی، دستور، املاء و انشاء) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

4-2- در دروسهای ادبیات فارسی (1)، زبان فارسی (1)، (که معدل آنها بعنوان نمره درس ادبیات در نمون برگ ثبت می شود) عربی (1) و تعلیمات دینی و قرآن (1) نمره حداقل 10 را کسب کرده باشد و حداقل در یکی از دو درس عربی (1) یا تعلیمات دینی و قرآن (1) نمره 12 اخذ کرده باشد.

4-3- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

### 5- شاخه فنی و حرفه‌ای:

5-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از دروسهای ریاضی، علوم تجربی و حرفه و فن در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

5-1- در دوره متوسطه از درس ریاضی (1) نمره حداقل 10 و از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل 12 کسب کرده باشد چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش آموز کمتر از 12 باشد در هدایت تحصیلی وی منظور نمی شود.

5-3- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با شاخه، در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 132 باشد و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل 120 باشد. یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با شاخه از 12 کمتر نباشد.

### 6- شاخه کاردانش:

6-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از دروسهای حرفه و فن و هنر، در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

6-2- در دوره متوسطه از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل 10 کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش آموز کمتر از 10 باشد در هدایت تحصیلی وی منظور نمی شود.

6-3- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش آموز در صورت انتخاب درس کارگاه خود اتکایی حداقل 70 و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل 60 باشد یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با شاخه از 10 کمتر نباشد.

**4-6 -** دانش‌آموز برای ورود به برخی از رشته‌های مهارتی در شاخه کاردانش علاوه بر احراز شرایط فوق‌الذکر باید ضوابط خاص رشته (در محدوده درسهای پایه اول) را که معاونت آموزشی تعیین می‌کند کسب کند.

**تبصره -** نمرات دوره راهنمایی دانش‌آموزی که به دلایل موجه نظیر: شرکت در امتحانات جامع دوره راهنمایی، شرکت در امتحان تعیین پایه (موضوع ماده هفتاد (70) این آیین‌نامه)، تحصیل در مدارس غیرایرانی خارج از کشور، و بروز حوادثی از قبیل، سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... فاقد نمرات پایه‌های اول و دوم و سوم راهنمایی تحصیلی است به شرح ذیل محاسبه می‌شود:

الف - چنانچه نمرات پایه اول یا دوم و یا هر دو پایه دوره راهنمایی موجود نباشد نمرات درسهای مرتبط پایه سوم راهنمایی برای درسهای همان پایه‌های مذکور نیز منظور می‌شود و با رعایت سایر ضوابط در نمودن برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت می‌گردد.

ب - چنانچه نمرات پایه سوم دوره راهنمایی موجود نباشد نمودن برگ شماره یک هدایت تحصیلی براساس نمرات درسهای مرتبط پایه اول متوسطه با رعایت سایر ضوابط تنظیم می‌شود.

**ماده 110-** بررسیهای مشاوره‌ای مندرج در بند ب ماده یکصد و هشت (108) به شرح زیر می‌باشد:

با توجه به اهمیت بررسیهای مشاوره‌ای که در طول تحصیل دانش‌آموز، از طریق گردآوری اطلاعات و به شیوه‌های گوناگون انجام می‌شود، 50 امتیاز به این قسمت اختصاص داده شده است. در این بررسیها مشاور موارد زیر را در نظر می‌گیرد و امتیاز آن را محاسبه می‌کند.

- |           |  |
|-----------|--|
| 5 امتیاز  | 1- نظر اولیای دانش‌آموز                              |
| 5 امتیاز  | 2- نظر دانش‌آموز                                     |
| 10 امتیاز | 3- نظر معلمان درسهای مربوط                           |
| 20 امتیاز | 4- نتایج آزمونهای رغبت و استعداد (هر کدام 10 امتیاز) |
| 10 امتیاز | 5- نظر مشاور براساس بررسی پرونده تربیتی تحصیلی       |

**تبصره -** هر یک از موارد یاد شده براساس شیوه‌نامه‌های مربوط و جداول پیوست و با توجه به وظیفه مشاور در این خصوص تنظیم می‌شود.

**ماده 111-** تعیین مجدد شاخه یا رشته تحصیلی دانش‌آموزی که بعد از امتحانات خرداد ماه پایه اول به دلایل زیر شرایط هیچ یک از شاخه‌ها و رشته‌ها و یا شاخه و رشته دلخواه یا شاخه و رشته‌ای که در محل سکونت آنها وجود دارد را کسب نکرده است حداکثر تا پایان شهریور و یا مهرماه پایه اول می‌تواند براساس موارد ذیل و رعایت سایر ضوابط با نظر مشاور نسبت به تعیین رشته مجدد اقدام نماید.

**الف - علت عدم کسب شرایط شاخه یا رشته تحصیلی مورد نظر ممکن است یک، دو، سه یا هر چهار دلیل زیر باشد:**

- 1- موفق به کسب نمره 10 از درس یادرسههای مرتبط پایه اول متوسطه نشده باشد.
- 2- نمره درس یا درسهای اختصاصی رشته از حد نصاب (12) کمتر باشد (ویژه رشته‌های نظری)

3- نمره درس یا درسهای سه پایه راهنمایی از حد نصاب (30) کمتر باشد.  
4- مجموع نمرات سه پایه راهنمایی و پایه اول متوسطه در درسهای مرتبط با شاخه یا رشته از حد نصاب مقرر کمتر باشد یا به عبارت دیگر معدل درسهای مرتبط با شاخه یا رشته به 12 نرسد (به استثنای شاخه کاردانش که معدل 10 نیاز دارد)

#### ب - طبق موارد ذیل کسری نمرات بررسی و ارائه طریق می شود.

111-1- چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته مورد نظر مربوط به نداشتن نمره (10) از درس یا درسهای پایه اول متوسطه باشد دانش آموز می تواند پس از شرکت در امتحانات شهریور یا مهر ماه پایه اول و اخذ نمره 10 از درس یا درسهای مربوط و کسب سایر شرایط با صدور نمون برگ مجدد هدایت تحصیلی برای وی به شاخه یا رشته دلخواه هدایت شود.

111-2- چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته مورد نظر بدلیل نداشتن نمره 12 از درس یا درسهای اختصاصی باشد (ویژه رشته های نظری) دانش آموز می تواند با نظر مشاور در امتحان تعیین رشته درس یا درسهای مربوط در شهریور یا مهرماه پایه اول شرکت کند و در صورت کسب شرایط به شاخه یا رشته مورد نظر هدایت شود.

111-3- در صورتی که دانش آموز شرایط شاخه یا رشته مورد نظر را به دلیل عدم کسب حد نصاب (30) از درسهای مرتبط دوره راهنمایی احراز نکرده باشد در صورت نداشتن معدل 12 از درسهای مرتبط پایه اول متوسطه و یا کسب آن از طریق امتحان تعیین رشته و داشتن سایر شرایط می تواند با نظر مشاور به شاخه یا رشته مورد نظر هدایت شود.

111-4- چنانچه مجموع نمرات درسهای مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش آموز به حد نصاب مقرر نرسد در صورت نداشتن معدل 12 از درسهای مرتبط با شاخه یا رشته در پایه اول متوسطه می تواند با نظر مشاور به شاخه یا رشته مورد نظر هدایت شود (لازم به یادآوری است، در شاخه نظری نمره درس اختصاصی دانش آموز نیز باید حداقل 12 باشد)

تبصره 1- چنانچه معدل درسهای مرتبط پایه اول متوسطه دانش آموز 12 نباشد نظر مشاور به شاخه یا رشته مورد نظر هدایت شود. (لازم به یادآوری است، در شاخه نظری نمره درس اختصاصی دانش آموز نیز باید به حداقل 12 برسد). به 12 برساند و یا معدل درسهای مرتبط با شاخه یا رشته (معدل مجموع نمرات درسهای مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه) وی در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی به 12 برسد.

تبصره 2- دانش آموز متقاضی شاخه کار دانش مشمول بندهای 111-3 و 111-4 نمی شود و در صورت کسری نمره با نظر مشاور می تواند به شاخه مذکور هدایت شود.

111-5- زمان تعیین شاخه یا رشته مجدد حداکثر تا پایان شهریور یا مهرماه پایه اول می باشد و دانش آموز می تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درسهایی که شرایط را برای وی در شاخه و یا رشته های مورد نظر فراهم می کند همزمان با امتحانات شهریور یا مهرماه شرکت کند.

تبصره - چنانچه دانش آموز پایه اول رشته های موسیقی در پایان خرداد ماه و قبل از امتحانات شهریور ماه متقاضی ادامه تحصیل در شاخه یا رشته دیگری باشد باید در

شهریور یا مهر ماه علاوه بر شرکت در امتحانات دروس تجدیدی (دروس عمومی و مشترک) خود در امتحانات دروس فیزیک (1) و آزمایشگاه، شیمی (1) و آزمایشگاه، مطالعات اجتماعی، علوم زیستی و بهداشت شرکت کند و سپس بر اساس آیین نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه (شیوه سالی - واحدی) برای وی کارنامه سالانه صادر شود. از این قبیل دانش آموزان دروس انتخابی پایه اول به صورت ضربدری از آنان پذیرفته می شود. شیوه نامه اجرایی هدایت تحصیلی دانش آموزان موضوع این تبصره توسط معاونت پرورشی و فرهنگی تنظیم و اعلام خواهد شد.

**111-6-** امتحان تعیین رشته مطابق با فصل چهارم این آیین نامه برگزار می شود و نمره آن همانند امتحانات دروسهای شهریورماه محاسبه می شود و در کارنامه تحصیلی و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی دانش آموز (با عنوان تعیین رشته) ثبت شده و تأثیری در معدل سالانه یا کل دانش آموز ندارد و صرفاً در هدایت تحصیلی مورد استفاده قرار می گیرد.

**111-7-** چنانچه دانش آموز شرایط شاخه یا رشته ای را کسب کند ولی ظرفیت برای پذیرش وی وجود نداشته باشد و یا رشته مربوط در محل سکونت وی نباشد لازم است با نظر مشاور و تأیید شورای واحد آموزشی و موافقت اداره آموزش و پرورش مربوط به یکی از رشته های موجود که براساس نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی بالاترین امتیاز را دارد هدایت شود. در هر صورت در پایان پایه اول باید رشته تحصیلی دانش آموزان قبول شده تعیین شده باشد. لازم به یادآوری است بمنظور اخذ موافقت اداره آموزش و پرورش فهرست اسامی دانش آموزان مشمول این بند به رشته های پیشنهادی به کمیته اجرایی منطقه ارسال و پس از موافقت کمیته مذکور اقدام لازم انجام می شود. شیوه نامه اجرایی این بند هر ساله توسط معاونت آموزشی ابلاغ می شود.

**111-8-** در صورت اجرای بندهای 111-2، 111-3، 111-4، 111-7، 111 باید توضیحات لازم توسط مشاور در قسمت ملاحظات نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت شود و به تأیید و امضاء وی برسد.

**ماده 112-** تغییر شاخه یا رشته: دانش آموزی که در پایه دوم به تحصیل اشتغال دارد چنانچه متقاضی تغییر شاخه یا رشته باشد (اعم از اینکه شرایط رشته مورد تقاضا را در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی کسب کرده یا نکرده باشد) با نظر مشاور و رعایت موارد ذیل می تواند در پایه سوم به شاخه یا رشته دلخواه هدایت شود.

**112-1-** دانش آموزی که متقاضی تغییر رشته به رشته های شاخه نظری است باید در خرداد یا شهریورماه پایه دوم در امتحان تغییر رشته دروسهای تخصصی پایه دوم رشته جدید (صرفاً درسهائی که پیش نیاز دروسهای پایه سوم رشته جدید هستند) شرکت کند و چنانچه از کلیه دروسهای مذکور نمره قبولی کسب کند با تغییر رشته وی موافقت می شود.

**112-2-** تغییر رشته دانش آموزان شاخه های نظری یا کاردانش به رشته های شاخه فنی و حرفه ای و یا تغییر رشته در همان شاخه، منوط به توفیق در امتحانات کلیه دروسهای اختصاصی پایه دوم رشته جدید در خرداد یا شهریورماه همان سال با در نظر گرفتن ظرفیت پذیرش در رشته هایی می باشد که اسامی آن از سوی معاونت آموزشی اعلام خواهد شد.

3-112- تغییر شاخه یا رشته از سایر شاخه‌ها و رشته‌ها به رشته‌های مهارتی شاخه‌کار دانش بلامانع است و در مواردی که دانش‌آموز بخواهد در واحدهای آموزشی کار دانش دولتی تحت پوشش آموزش و پرورش ادامه تحصیل دهد به لحاظ رعایت ظرفیت رشته‌های مهارتی موافقت اداره آموزش و پرورش منطقه نیز الزامی است.

**تبصره -** چنانچه دانش‌آموز قبولی پایه دوم متوسطه شاخه نظری یا فنی و حرفه‌ای، بخواهد پایه دوم را در شاخه کار دانش تکرار کند، می‌تواند در واحدهای آموزشی روزانه در پایه دوم ثبت‌نام نموده و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهد. در این صورت کلیه دروس گذرانده پایه دوم شاخه قبلی حذف و آن سال تحصیلی به سقف سنوات تحصیل دانش‌آموز افزوده می‌شود.<sup>1</sup>

4-112- زمان تغییر شاخه یا رشته در دوره روزانه حداکثر تا پایان شهریورماه پایه دوم می‌باشد و دانش‌آموز موظف است حداکثر تا دو هفته قبل از شروع امتحانات خرداد یا شهریورماه تقاضای کتبی خود را به مدیر واحد آموزشی تحویل دهد تا نسبت به انجام مراحل تغییر رشته اقدام شود.

**تذکر -** دانش‌آموز متقاضی تغییر رشته می‌تواند درسهای امتحان تغییر رشته را حداکثر در دو مرحله خرداد و شهریورماه پایه دوم امتحان دهد.

5-112- شرکت دانش‌آموز در امتحان درسهای تغییر رشته همراه با امتحان درسهای پایه دوم رشته اولیّه وی بلامانع است. نمره درسهای امتحان تغییر رشته همانند درسهای غیرحضوری محاسبه می‌شود و چنانچه دانش‌آموز در امتحان کلیّه درسهای تغییر رشته نمره قبولی کسب کند و تغییر رشته دهد نمرات درسهای مذکور از وی پذیرفته می‌شود و صرفاً در معدل کل دانش‌آموز در رشته جدید منظور خواهد شد.

6-112- هزینه امتحان درسهای تغییر رشته معادل با تعرفه امتحانات داوطلبان آزاد از دانش‌آموز دریافت می‌شود.

7-112- درسهای گذرانده شده دانش‌آموزی که با تقاضای تغییر شاخه یا رشته وی موافقت می‌شود با درسهای رشته جدید مطابقت داده می‌شود و درسهای مازاد در سقف مجاز بعنوان درسهای انتخابی (و درسهای اختیاری در شاخه کار دانش) پذیرفته می‌شود و دانش‌آموز موظف است سایر درسهای عمومی و اختصاصی پایه دوم رشته جدید را که نگذرانده است با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند و بگذراند.

**تبصره 1 -** درسهایی که از نظر محتوا با درسهای رشته جدید تطبیق دارد براساس جدولی که از سوی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و ابلاغ می‌شود به جای درسهای رشته جدید پذیرفته می‌شود.

**تبصره 2 -** دانش‌آموز پایه دوم شاخه نظری چنانچه بخواهد پایه دوم شاخه فنی و حرفه‌ای را تکرار کند مشروط بر آنکه ضوابط ورود به شاخه فنی و حرفه‌ای را در پایه اول کسب کرده باشد و یا با شرکت در امتحانات تعیین رشته مجدد (موضوع ماده 111 همین آئین نامه) در خرداد یا شهریور ماه پایه دوم، شرایط ورود به شاخه فنی و حرفه‌ای را کسب کند می‌تواند در واحدهای آموزشی روزانه در پایه دوم شاخه فنی و حرفه‌ای ثبت نام نموده و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهد. در این

1- به استناد مصوبه 790 شورای عالی تاریخ 88/4/9 به شماره ابلاغ 120/16848 تاریخ 88/5/18 تبصره فوق اضافه شد.

صورت کلیه دروس گذرانده پایه دوم شاخه نظری حذف و آن سال تحصیلی به سقف سنوات تحصیل دانش آموز افزوده می شود.

### ماده 113- کلید امتیازهای نمرات دانش آموز:

1-113- امتیاز هر یک از دانش آموزان بشرح زیر تعیین می شود و در نمودن برگ هدایت تحصیلی ثبت می شود. با در نظر گرفتن 50 امتیاز برای نمره ها، امتیاز هر یک نمره برابر 2/5 خواهد بود. (امتیاز هر یک نمره  $20=2/5 \times 50$ ) بدین صورت اگر دانش آموزی معدل نمراتش در شاخه یا رشته ای 15 باشد در مجموع، امتیاز نمره های وی در آن شاخه یا رشته برابر 37/5 خواهد بود. ( $15 \times 2/5 = 37/5$ )

تبصره - در محاسبه امتیاز معدل، تا یک رقم اعشار محاسبه و درج شود.

### کلیدهای امتیازهای آزمون:

2-113- اجراء، تصحیح، نمره گذاری و تفسیر نتایج آزمونهای مربوط به هدایت تحصیلی از وظایف مشاور است که در خصوص اجرای آزمونهای مذکور می تواند از همکاری سایر عوامل اجرایی واحد آموزشی بهره مند شود.

امتیازهای مربوط به آزمون شامل موارد زیر می باشد.

آزمون رغبت 10 امتیاز (مطابق با شیوه نامه مربوط)

آزمون استعداد 10 امتیاز (مطابق با شیوه نامه مربوط)

تبصره 1- مشاور می تواند از بررسیهای خود در موارد خاص که نیاز به اجرای آزمونهای دیگر باشد، استفاده کند که امتیاز آن جزء 10 امتیاز بررسیهای مشاوره ای لحاظ خواهد شد.

تبصره 2- امتیاز آزمون استعداد و رغبت رشته علوم و معارف اسلامی همانند رشته ادبیات و علوم انسانی می باشد.

تبصره 3- در مواردی که دانش آموز هیچ یک از درسهای هنر یا کارگاه خودآتکایی را انتخاب نکرده باشد امتیاز نظر معلم برای شاخه کاردانش به امتیاز نظر مشاور در نمودن برگ شماره 5 اضافه می شود.

### 3-113- امتیازهای نمودن برگ نظرخواهی از دانش آموز (5 امتیاز)

انتخاب اول	انتخاب دوم	انتخاب سوم	انتخاب چهارم	انتخاب پنجم	انتخاب ششم و انتخاب نکرده
پنج امتیاز	چهار امتیاز	سه امتیاز	دو امتیاز	یک امتیاز	صفر امتیاز

### 4-113- امتیازهای نمودن برگ نظرخواهی از والدین (5 امتیاز)

انتخاب اول	انتخاب دوم	انتخاب سوم	انتخاب چهارم	انتخاب پنجم	انتخاب ششم و انتخاب نکرده
پنج امتیاز	چهار امتیاز	سه امتیاز	دو امتیاز	یک امتیاز	صفر امتیاز

### 5-113- امتیازهای نمودن برگ نظرخواهی از معلمان (10 امتیاز)

عالی	خیلی خوب	خوب	متوسط	ضعیف	بی جواب
ده امتیاز	هشت امتیاز	شش امتیاز	چهار امتیاز	دو امتیاز	صفر امتیاز

**ماده 114-** هدایت تحصیلی دانش‌آموزان واحدهای آموزشی بزرگسالان، ایثارگران، استعدادهای درخشان، استثنایی، داوطلبان آزاد و دانش‌آموز تطبیقی تابع ضوابط خاص خود می‌باشد.

**ماده 115-** شیوه‌نامه اجرایی هدایت تحصیلی دانش‌آموزان توسط اداره کل مشاوره و بهداشت مدارس تنظیم و به استانها ابلاغ می‌شود.

### تعاریف مربوط به فصل چهارم (ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان)

**امتحانات داخلی** امتحاناتی است که طبق برنامه معین و با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات داخلی تهیه سوالها و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

**امتحانات هماهنگ** امتحاناتی است که در بعضی از درسها طبق برنامه معین و سؤالهای یکسان در سراسر کشور و یا در سراسر یک استان توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و یا اداره کل آموزش و پرورش استان / اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور / تهیه و در محل واحد آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات هماهنگ تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

**امتحانات نهایی** امتحانات درسهایی از پایه سوم متوسطه است که بصورت سراسری (کشوری) با برنامه همزمان و سؤالهای یکسان، توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه می‌شود و زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان / اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور / بوسیله عوامل اجرایی امتحانات (هیأت ممتحنه) که از طرف ادارات آموزش و پرورش شهرستانها و مناطق معین می‌شود برگزار خواهد شد. در امتحانات نهایی برگزاری امتحان و تصحیح اوراق بصورت متمرکز انجام می‌شود.

**امتحانات دوره تابستانی** امتحاناتی است که برای دانش‌آموزان پایه سوم در پایان دوره تابستانی برگزار می‌شود.

**امتحانات شهریورماه** امتحانات درسهایی است که برای دانش‌آموزان پایه‌های اول و دوم که پس از امتحانات خردادماه موفق به کسب نمره قبولی در آن درسها نشده‌اند برگزار می‌شود و این امتحانات در همان واحد آموزشی برگزار می‌شود که امتحانات پایانی نوبت دوم در آن سال تحصیلی برگزار شده است.

**امتحانات دی‌ماه** امتحاناتی است که برای دانش‌آموزان پایه سوم که تا پایان تابستان موفق به گذراندن کلیه درسهای رشته / شاخه مربوط نمی‌شوند در دی‌ماه برگزار می‌شود.

**معدل:** برای هر دانش‌آموز در طول دوره متوسطه سه نوع معدل منظور می‌شود.  
**الف) معدل سالانه:** براساس تعداد واحدهای درسهای ارائه شده دانش‌آموز در طول هر سال تحصیلی و مطابق با ماده 71 این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

**ب) معدل کتبی:** براساس نمره پذیرفته شده درسهایی که دانش‌آموز امتحان نهایی داده است و مطابق با ماده 82 این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

ج) **معدل کل**: براساس نمره پذیرفته شده درسهایی که دانش‌آموز در طول دوره متوسطه گذرانده است و مطابق با ماده 92 این آیین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

د) **ترک تحصیل**: ترک تحصیل به یکی از موارد ذیل اطلاق می‌شود:

الف) دانش‌آموز در واحد آموزشی ثبت‌نام نکرده باشد.

ب) دانش‌آموز بنا به درخواست خود (در صورت داشتن حداقل 18 سال تمام) و یا ولی خود از ادامه تحصیل انصراف دهد.

ج) دانش‌آموز، برابر مقررات از تحصیل در واحد آموزشی محروم شده باشد.

ه) **وقفه تحصیلی**: وقفه تحصیلی به موردی اطلاق می‌شود که دانش‌آموز پس از ثبت‌نام به دلایل موجه نتواند در واحد آموزشی ادامه تحصیل دهد و در امتحانات نوبت دوم و شهریورماه هیچیک از دروس شرکت نکند.

**ماده واحده<sup>1</sup>** - دانش‌آموزان پایه اول متوسطه که بعد از امتحانات نوبت اول به دلیل غیبت غیر موجه ترک تحصیل می‌کنند، می‌توانند در سال تحصیلی بعد با رعایت سایر شرایط در پایه تحصیلی مذکور ثبت نام کنند و ادامه تحصیل دهند. ترک تحصیل این قبیل افراد جزو سنوات تحصیلی منظور نمی‌شود

---

<sup>1</sup> برابر مصوبه جلسه 871 شورای عالی تاریخ 1391/6/20 که طی شماره 12/41782 تاریخ 91/10/20 ابلاغ شده است ماده واحده به شرح فوق به آیین‌نامه الحاق گردید:



باسمه تعالی  
نمون برگ شماره 2: نظر خواهی از معلمان

لیست درس: .....

همکار محترم: خواهشمند است با توجه به مشاهده خود در جریان فعالیتهای آموزشی دانش آموزان در طول سال تحصیلی جاری براساس ملاکهای زیر در ستون مربوط براساس مقیاسهای عالی (10) خیلی خوب (8) خوب (6) متوسط (4) ضعیف (2) امتیاز گذاری نمایید.  
1- شرکت فعال در واحدهای کار ارائه شده  
2- علاقمندی و خلاقیت و ابتکار

عمل در درسها

3- انجام تکالیف و وظایف محوله بدون وقفه  
4- سرعت یادگیری و انتقال

ردیف	نام و نام خانوادگی دانش آموز	شماره دانش آموری	امتیاز	ردیف	نام و نام خانوادگی دانش آموز	شماره دانش آموری	امتیاز
1				21			
2				22			
3				23			
4				24			
5				25			
6				26			
7				27			
8				28			
9				29			
10				30			
11				31			
12				32			
13				33			
14				34			
15				35			
16				36			
17				37			
18				38			
19				39			
20				40			

نام و نام خانوادگی معلم: امضاء نام و نام خانوادگی مسؤول جمع آوری نمون برگ امضا

تاریخ تحویل:

تاریخ تنظیم:

باسمه تعالی  
نمون برگ شماره 3

دانش آموز گرامی:

نظر به اهمیت انتخاب صحیح شاخه یا رشته تحصیلی و نقش آن در تعیین سرنوشت شما، خواهشمند است علاقمندی خود را (پس از مشورت و کسب آگاهیهای لازم) نسبت به هر یک از شاخه یا رشته‌های تحصیلی به ترتیب اولویت در جدول زیر ثبت فرمایید.  
نام شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی: 1- کاردانش 2- فنی و حرفه‌ای 3- ادبیات و علوم انسانی  
4- علوم و معارف اسلامی 5- علوم تجربی 6- ریاضی فیزیک

0	1	2	3	4	5	امتیاز
انتخاب ششم	انتخاب پنجم	انتخاب چهارم	انتخاب سوم	انتخاب دوم	انتخاب اول	مقیاس
						نام شاخه یا رشته

نام و نام خانوادگی مشاور:  
تاریخ دریافت نمون برگ:  
امضاء

نام و نام خانوادگی دانش آموز:  
تاریخ تنظیم نمون برگ:  
امضاء

باسمه تعالی  
نمون برگ شماره 4

والدین گرامی:

نظر به اهمیت انتخاب صحیح شاخه یا رشته تحصیلی و نقش آن در تعیین سرنوشت عزیزان شما، خواهشمند است علاقمندی خود را نسبت به هر یک از شاخه یا رشته‌های تحصیلی که مایلید فرزندان در آنها تحصیل کند (پس از مشورت و کسب آگاهی‌های لازم)، به ترتیب اولویت در جدول زیر ثبت فرمایید.  
نام شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی: 1- کاردانش 2- فنی و حرفه‌ای 3- ادبیات و علوم انسانی  
4- علوم و معارف اسلامی 5- علوم تجربی 6- ریاضی فیزیک

0	1	2	3	4	5	امتیاز
انتخاب ششم	انتخاب پنجم	انتخاب چهارم	انتخاب سوم	انتخاب دوم	انتخاب اول	مقیاس
						نام شاخه یا رشته

نام و نام خانوادگی مشاور:  
تاریخ دریافت نمون برگ:  
امضاء

نام و نام خانوادگی ولی دانش آموز:  
تاریخ تنظیم نمون برگ:  
امضاء ولی دانش آموز:

## نمون برگ شماره 5

بررسیهای مشاوره‌ای

مشاور پس از بررسی پرونده تربیتی - تحصیلی با توجه به عوامل مختلف نظیر علاقه‌ها، استعدادها، تواناییها و ویژگیهای شخصیتی با محاسبه امتیاز ملاکهای زیر شاخه یا رشته تحصیلی را پیشنهاد می‌کند.

نام و نام خانوادگی دانش‌آموز:

شماره دانش‌آموزی:

نام واحد آموزشی:

ملاکها	نظر معلمان درسها			نظر دانش‌آموز	نظر اولیای دانش‌آموز	نتایج تستها		نظر مشاور	جمع امتیاز
	امتیاز	معدل امتیاز	عنوان درس			استعداد	رغبت		
شاخه / رشته / امتیاز	10			5	5	10	10	10	50
	عنوان درس	امتیاز	معدل امتیاز			استعداد	رغبت		
کاردانش	هنر								
	کارگاه خودآزمایی								
فنی و حرفه‌ای	ریاضی (1)								
	کارگاه خودآزمایی								
ادبیات و علوم انسانی	ادبیات فارسی (1)								
	زبان فارسی (1)								
	مطالعات اجتماعی عربی (1)								
علوم و معارف اسلامی	ادبیات فارسی (1)								
	زبان فارسی (1)								
	عربی (1)								
علوم تجربی	تعلیمات دینی و قرآن (1)								
	علوم زیستی و بهداشت شیمی (1) و آزمایشگاه ریاضی (1)								
ریاضی فیزیک	ریاضی (1)								
	فیزیک (1) و آزمایشگاه								

نام و نام خانوادگی مشاور:

تاریخ تنظیم:

امضاء مشاور:

نمون برگ شماره یک - هدایت تحصیلی

وزارت آموزش و پرورش	نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	شماره شناسنامه:	محل صدور:
سال تحصیلی	نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	شماره شناسنامه:	محل صدور:
تاریخ صدور	تاریخ تولد:	کد و نام واحد آموزشی:	استان:	منطقه:

شاخه		شاخه فنی و حرفه‌ای										شاخه کار دانش										
رشته		ادبیات و علوم انسانی					علوم و معارف اسلامی					علوم تجربی					ریاضی فیزیک					
مواد درسی		ادبیات	تاریخ	مطالعات اجتماعی	جمع	معدل شاخه	ادبیات	تاریخ	دینی و قرآن	جمع	معدل شاخه	ریاضی	علوم تجربی	نیمه‌ی داز	علوم زیستی	جمع	معدل شاخه	ریاضی	علوم تجربی	فیزیک	جمع	معدل شاخه
حد نصاب	راهنمایی	30	30	30	30	120	30	30	30	30	120	30	30	30	30	120	30	30	30	30	30	120
نمرات	متوسطه	10	10	10	10	12	10	10	10	10	12	10	10	10	10	12	10	10	10	10	10	12
مذاکره	نمرات																					
دانش‌آموز	راهنمایی																					
	متوسطه																					
جمع و امتیاز نمرات																						
امتیاز بررسی‌های مشاوره‌ای																						
جمع کل امتیاز																						

تذکر یک: دانش‌آموز برای ورود به رشته علوم تجربی باید حداقل در یکی از دروس شیمی (1) و آزمایشگاه، علوم زیستی و بهداشت و یا ریاضی (1) نمره 12 کسب کرده باشد.  
 تذکر دو: دانش‌آموز برای ورود به رشته علوم و معارف اسلامی باید حداقل در یکی از دروس عربی (1) و یا تعلیمات دینی و قرآن (1) نمره 12 کسب کرده و شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی مربوط را داشته باشد.  
 تذکر سه: در درس کارگاه خودتکایی نمره کمتر از 10 برای شاخه کار دانش و نمره کمتر 12 برای شاخه فنی و حرفه‌ای در معدل شاخه محاسبه نمی‌شود.  
 تذکر چهار: دانش‌آموز برای ورود به رشته ادبیات و علوم انسانی باید در دروس زبان فارسی (1) و ادبیات فارسی (1) نمره قبولی کسب نموده و میانگین دو درس 12 باشد.  
 دانش‌آموز عزیز با توجه به سوابق تحصیلی و مطالعات انجام شده، پیشنهاد می‌شود در یکی از شاخه‌ها با رشته‌های آموزش متوسطه، با در نظر گرفتن اولویت‌های زیر به تحصیل خود ادامه دهید:

اولویت اول	اولویت دوم	اولویت سوم	اولویت چهارم	اولویت پنجم	اولویت ششم	نام و نام خانوادگی مسئول ثبت نمره:	تاریخ و امضاء
						نام و نام خانوادگی مشاور واحد آموزشی:	تاریخ و امضاء
						نام و نام خانوادگی مدیر واحد آموزشی:	تاریخ و امضاء

## جدول مواد درسی هفتگی و تعداد واحد های درسی دوره متوسطه

برابرمصوبه 846 شورای عالی تاریخ 90/5/25 جداول مواد و ساعات تدریس هفتگی دوره متوسطه روزانه  
با توجه به موارد ذیل اصلاح و در صفحات بعدی آمده است .

- برای درس هایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل یک ساعت به فعالیت های آزمایشگاهی اختصاص یابد.
- در سال اول متوسطه یک ساعت از درس پرورشی به صورت تجمیعی به فعالیت های خارج از کلاس از قبیل فعالیت های هنری، فرهنگی، اردویی و ایرانگردی اختصاص می یابد.
- در شاخه های نظری و فنی حرفه ای، دو ساعت از ساعات هفتگی درس آمادگی دفاعی به صورت تجمیعی برای فعالیت های عملی و اردوئی در خارج از کلاس اختصاص می یابد. بر این اساس ساعت آموزش کلاسی این درس یک ساعت در هفته خواهد بود.
- ساعت هفتگی درس تربیت بدنی (3) بدون کاهش واحد درسی، معادل یک ساعت در هفته تعیین می شود.
- در دوره ی متوسطه ی شاخه فنی و حرفه ای، آن دسته از رشته هایی که ساعات مقرر در جدول مواد درسی آنها بیش از 40 ساعت در هفته می باشد بدون تغییر در تعداد واحدهای هر درس با تعدیل ساعات دروس عمومی، تخصصی و عملی (کارگاهی، آزمایشگاهی، عملیات میدانی و ...) ساعات تدریس هفتگی آن ها برابر 40 ساعت در هفته تنظیم شود.

**عناوین درس‌های رشته‌های شاخه‌ی نظری و شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای  
که در سال سوم متوسطه از آنها امتحان نهایی بعمل می‌آید:**

شاخه	رشته	عناوین درسها	تعداد درسها
فنی و حرفه‌ای	ریاضی - فیزیک	تعلیمات دینی و قرآن (3) - زبان فارسی (3) - ادبیات فارسی (3) - عربی (3) - زبان خارجه (3) - فیزیک (3) و آزمایشگاه - شیمی (3) و آزمایشگاه - جبر و احتمال - هندسه (2) - حسابان	10
	علوم تجربی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - زبان فارسی (3) - ادبیات فارسی (3) - عربی (3) - زبان خارجه (3) - فیزیک (3) و آزمایشگاه - شیمی (3) و آزمایشگاه - ریاضی (3) - زیست‌شناسی (2) و آزمایشگاه - زمین‌شناسی	10
	ادبیات و علوم انسانی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - زبان فارسی - تخصصی ادبیات فارسی - تخصصی عربی (3) (ویژه علوم انسانی) - زبان خارجی (3) - جامعه‌شناسی (2) - جغرافی (2) - تاریخ ایران و جهان (2) - آرایه‌های ادبی - فلسفه و منطق	10
	علوم و معارف اسلامی	اصول عقاید (2) - زبان فارسی تخصصی - ادبیات فارسی - عربی (3) (ویژه علوم و معارف اسلامی) - زبان خارجه (3) - تاریخ اسلام (2) - تفسیر و علوم قرآنی (2) - فلسفه و منطق - جامعه‌شناسی (2) - اخلاقی (2)	10
تکنولوژی	تربیت بدنی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - تغذیه و بهداشت مواد غذایی - فیزیولوژی (1) - شناخت تأسیسات و اماکن ورزشی - جدول مسابقات ورزشی	5
	معدن	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - فیزیک (2) - اکتشاف معدنفرآوری مواد معدنی	5
	صنایع فلزی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - رسم فنی تخصصی - ریاضی (3) - اجزاء ماشین - محاسبات فنی تخصصی	5
	طراحی دوخت	تعلیمات دینی و قرآن (3) - الیاف نساجی - تاریخ هنر جهان - الگو (2) - طراحی اندام و لباس	5
	ناوبری	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - مبانی رادار و وسایل کمک ناوبری - هواشناسی - زبان تخصصی	5
	مکانیک موتورهای دریایی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - محیط زیست دریایی - ریاضی (3) - استاتیک و دینامیک مقدماتی - مبانی هیدرولیک صنعتی	5
	الکترونیک و مخابرات دریایی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - مبانی مخابرات و رادیو - ریاضی (3) - مبانی برق (2) - فیزیک (2)	5
	الکترونیک	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - مدارهای الکتریکی (1) - الکترونیک عمومی (2) - مبانی مخابرات و رادیو	5
	الکتروتکنیک	تعلیمات دینی و قرآن (3) - مدارهای الکتریکی (1) - ریاضی (3) - ماشینهای الکتریکی DC - ماشینهای الکتریکی AC	5
	صنایع شیمیایی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - شیمی تجزیه (1) - عملیات دستگاهی در صنایع شیمیایی - فرآیندهای شیمیایی	5
	مدیریت خانواده	تعلیمات دینی و قرآن (3) - بهداشت خانواده - خانواده در اسلام - روانشناسی رشد - حقوق خانواده در اسلام	5
	صنایع غذایی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - اصول کنترل کیفیت - اصول تغذیه - سردخانه و انبار - بهداشت و ایمنی کار در کارخانجات مواد غذایی	5
	نقشه‌کشی عمومی	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - نقشه‌کشی (2) - محاسبات فنی (2) - هندسه ترسیمی	5
	ساخت و تولید	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - محاسبات فنی (2) - اجزاء ماشین - رسم فنی تخصصی	5
	سرامیک	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - ماشین آلات سرامیک - محاسبات در سرامیک - شکل دادن و پخت سرامیکها <sup>2</sup>	5
	تأسیسات	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - نقشه‌کشی تأسیسات -	5

<sup>1</sup> به استناد مصوبه جلسه 726 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 84/8/2 عنوان درس اصلاح شد.

<sup>2</sup> به استناد مصوبه جلسه 726 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 84/8/2 عنوان درس اصلاح شد.

	تأسیسات حرارتی - تأسیسات برودتی	
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - زبان تخصصی - شبکه های کامپیوتری - بانک اطلاعاتی	کامپیوتر <sup>1</sup>
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - اصول متالورژیکی ریخته گری - محاسبات فنی تخصصی - رسم مدل و قالب	متالورژی
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - تاریخ هنر جهان - علم مناظر و مرابا - طراحی (2) - مبانی تصویر سازی	گرافیک
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - متره و برآورد (1) - تأسیسات ساختمان - عناصر و جزئیات (1) - شنایی بناهای تاریخی	نقشه کشی معماری
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - فن آوری چاپ - مواد شناسی - محاسبات فنی تخصصی - ریاضی (3)	چاپ
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - بافندگی - چاپ و تکمیل نساجی - تأسیسات نساجی	صنایع نساجی
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - اصول حسابداری (2) - حسابداری صنعتی - حسابداری شرکتها - مفاهیم و روشهای آماری (2)	حسابداری بازرگانی
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - پیشینه و سیر تحول مواد معدنی - فرسایش و پوسیدگی مواد معدنی - پیشینه و مبانی نظری مرمت - تاریخ هنر جهان	مرمت آثار فرهنگی
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - رسم فنی تخصصی - محاسبات فنی (2) - اجزاء ماشین	مکانیک خودرو
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - روشهای تعیین موقعیت - نقشه برداری عمومی - کارگاه محاسبه و ترسیم	نقشه برداری
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - ریاضی (3) - ایستایی ساختمان <sup>2</sup> - فن آوری ساختمانهای فلزی - ساختمانهای بتنی	ساختمان
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - نقشه کشی (1) - تاریخ هنر جهان - حجم شناسی - طراحی تخصصی	پشتیبانی صحنه
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - کارگاه نگارش (2) - تحلیل فیلم (تاریخ هنر ایران) - مبانی زیبایی شناسی و درک تصویر - تاریخ سینما	سینما
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - خواص فیزیکی و مکانیکی چوب - تکنولوژی سازه های چوبی - محاسبات فنی (2) صنایع چوب - ریاضی (3)	صنایع چوب و کاغذ
5	تعلیمات دینی و قرآن (3) - فعالیتهای آموزشی پیش دبستانی - بیماری های شایع کودکان - تغذیه و بهداشت مواد غذایی - بهداشت روانی	کودک یاری <sup>3</sup>

<sup>1</sup> به استناد مصوبه 741 شورای عالی تاریخ 85/10/26 عناوین درسهای رشته کامپیوتر اصلاح شد

<sup>2</sup> به استناد مصوبه جلسه 726 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 84/8/2 عنوان درس اصلاح شد..

<sup>3</sup> برابر مصوبه جلسه 750 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 86/4/26 رشته کودک یاری به جدول فوق اضافه گردید.

### جدول درس‌های عمومی دوره متوسطه به تفکیک شاخه تحصیلی

شاخه تحصیلی					تعداد واحد	نام درس	ردیف
نظری			کاردانش	فنی و حرفه‌ای			
علوم و معارف اسلامی	ادبیات و علوم انسانی	علوم تجربی و ریاضی - فیزیک					
x	x	x	x	x	۲+۲	تعلیمات دینی و قرآن (1)	۱
-	x	x	x	x	۲+۲	تعلیمات دینی و قرآن (2)	۲
-	x	x	x	x	۲+۱	تعلیمات دینی و قرآن (3)	۳
x	x	x	x	x	۲	زبان فارسی (1)	۴
x	x	x	x	x	۲	زبان فارسی (2)	۵
-	-	x	-	-	۲	زبان فارسی (3)	۶
x	x	x	x	x	۲	ادبیات فارسی (1)	۷
x	x	x	x	x	۲	ادبیات فارسی (2)	۸
-	-	x	-	-	۲	ادبیات فارسی (3)	۹
x	x	x	x	x	۲	عربی (1)	۱۰
-	-	x	x	x	۲	عربی (2)*	۱۱
-	-	x	-	-	۲	عربی (3)	۱۲
x	x	x	x	x	۲	زبان خارجه (1)	۱۳
x	x	x	x	x	۲	زبان خارجه (2)	۱۴
x	x	x	-	-	۲	زبان خارجه (3)	۱۵
x	x	x	x	x	۳	مطالعات اجتماعی	۱۶
x	x	x	x	x	۲/۵	فیزیک (1) و آزمایشگاه	۱۷
x	x	x	x	x	۲/۵	شیمی (1) و آزمایشگاه	۱۸
x	x	x	x	x	۴	ریاضی (1)	۱۹
-	-	x	-	x	۴	ریاضی (2)	۲۰
x	x	x	-	-	۲	آمار و مدلسازی	۲۱
x	x	x	x	x	۲	علوم زیستی و بهداشت	۲۲
-	-	x	x	x	۲	تاریخ معاصر ایران	۲۳
-	-	x	x	x	۳	جغرافیای عمومی و استان	۲۴
x	x	x	x	x	۱	تربیت بدنی (1)	۲۵
x	x	x	x	x	۱	تربیت بدنی (2)	۲۶
x	x	x	-	x	۱	تربیت بدنی (3)	۲۷
x	x	x	x	x	۲	آمادگی دفاعی	۲۸
x	x	x	x	x	۱	پرورشی (1)	۲۹
-	x	x	-	-	۱	پرورشی (2)	
x	x	x	x	x	۱	جبرانی یا تکمیلی	
x	x	x	x	x	۱	سایر درسهای انتخابی	
۴۵	۵۲	۶۹	۵۳	۵۸		جمع	

\* در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش درس عربی (2) به دو قسمت تقسیم شده و تحت عنوان درسهای عربی 2/1 و 2/2 به ترتیب در پایه‌های دوم و سوم هر کدام به میزان یک واحد ارائه خواهد شد.





### جدول درسهای اختصاصی رشته‌های متوسطه شاخه نظری

رشته ریاضی و فیزیک			رشته علوم تجربی			رشته علوم و معارف اسلامی			رشته ادبیات و علوم انسانی		
تعداد واحد	نام درس	ردیف	تعداد واحد	نام درس	ردیف	تعداد واحد	نام درس	ردیف	تعداد واحد	نام درس	ردیف
3	شیمی (2) و آزمایشگاه	1	3	فیزیک (2) و آزمایشگاه	1	3	اصول عقاید (1)	1	2	زبان فارسی تخصصی	1
4	فیزیک (3) و آزمایشگاه (ویژه ریاضی فیزیک)	2	3	فیزیک (3) و آزمایشگاه (ویژه علوم تجربی)	2	3	اصول عقاید (2)	2	2	ادبیات فارسی تخصصی	2
3	فیزیک (2) و آزمایشگاه	3	3	شیمی (2) و آزمایشگاه	3	2	زبان فارسی تخصصی	3	4	عربی (2) ویژه علوم انسانی	3
3	شیمی (3) و آزمایشگاه	4	3	شیمی (3) و آزمایشگاه	4	2	ادبیات فارسی تخصصی	4	4	عربی (3) ویژه علوم انسانی	4
2	هندسه (1)	5	2	هندسه (1)	5	4	عربی (2) ویژه رشته معارف	5	2	جامعه شناسی (1)	5
3	جبر و احتمال	6	3	ریاضی (3)	6	5	عربی (2) ویژه رشته معارف	6	2	جامعه‌شناسی (2)	6
3	هندسه (2)	7	4	زیست شناسی (1) و آزمایشگاه	7	2	تاریخ اسلام (1)	7	2	اقتصاد	7
4	حسابان	8	4	زیست شناسی (2) و آزمایشگاه	8	2	تاریخ اسلام (2)	8	2	روان شناسی	8
2	مبانی کامپیوتر و انفورماتیک	9	2	زمین شناسی	9	1	احکام	9	2	ریاضی ویژه علوم انسانی	9
						2	ریاضی ویژه علوم انسانی و معارف	10	4	تاریخ ایران و جهان (1)	10
						2	تفسیر علوم قرآنی (1)	11	3	تاریخ ایران و جهان (2)	11
						2	تفسیر علوم قرآنی (2)	12	2	تاریخ ادبیات ایران و جهان (1)	12
						1	آشنایی با مفردات قرآن	13	2	تاریخ ادبیات ایران و جهان (2)	13
						4	تاریخ ایران و جهان (1)	14	3	جغرافیا (1)	14
						3	فلسفه و منطق	15	3	جغرافیا (2)	15
						1	قرائت و تجوید قرآن	16	2	آرایه های ادبی	16
						2	روانشناسی	17	3	فلسفه و منطق	17
						3	جغرافیا (1)	18			
						2	جامعه شناسی (1)	19			
						2	جامعه شناسی (2)	20			
						1	اخلاق (1)	21			
						1	اخلاق (2)	22			
						1	فن سخنوری	23			
27	جمع		27	جمع		51	جمع		44	جمع	

مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحدهای درسی رشته ادبیات و علوم انسانی شاخه متوسطه نظری

پایه سوم

ردیف	نام درس	واحد	ساعت	پیش نیاز
1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	2+1	-
2	زبان فارسی تخصصی	2	3	-
3	ادبیات فارسی تخصصی	2	2	-
4	عربی (3) (ویژه علوم انسانی)	4	4	عربی (2) ویژه علوم انسانی
5	زبان خارجی (3)	2	2	-
6	جامعه شناسی (2)	2	2	جامعه شناسی (1)
7	روان شناسی	2	2	-
8	ریاضی ویژه علوم انسانی	2	2	-
9	تاریخ ایران و جهان (2)	3	3	-
10	تاریخ ادبیات ایران و جهان (2)	2	2	-
11	جغرافیا (2)	3	4	-
12	آرایه های ادبی	2	2	-
13	فلسفه و منطق	3	3	-
14	تربیت بدنی (3)	1	1	-
	جمع	33	35	

پایه دوم

ردیف	نام درس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+1	2+1
2	زبان فارسی (2)	2	3
3	ادبیات فارسی (2)	2	2
4	عربی (2) ویژه علوم انسانی	4	4
5	زبان خارجی (2)	2	2
6	جامعه شناسی (1)	2	2
7	اقتصاد	2	2
8	آمار و مدلسازی	2	2
9	تاریخ ایران و جهان (1)	4	4
10	تاریخ ادبیات ایران و جهان (1)	2	2
11	جغرافیا (1)	3	4
12	تربیت بدنی (2)	1	2
13	آمادگی دفاعی	2	2+1
14	درس انتخابی (پرورشی)	1	2
	جمع	32	35+2

پایه اول مشترک

ردیف	نام درس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (1)	2+2	2+2
2	زبان فارسی (1)	2	2
3	ادبیات فارسی (1)	2	2
4	عربی (1)	2	2
5	زبان خارجی (1)	3	3
6	فیزیک (1) و آزمایشگاه	3	3
7	شیمی (1) و آزمایشگاه <sup>1</sup>	3	3
8	ریاضی (1)	4	4
9	مطالعات اجتماعی	3	3
10	علوم زیستی و بهداشت	2	2
11	تربیت بدنی (1)	1	2
12	پرورشی	1	1+1
	سایر درسهای انتخابی	1	1
	جمع	31	32+1

مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحدهای درسی رشته ریاضی - فیزیک شاخه متوسطه نظری

پایه سوم

ردیف	نام درس	واحد	ساعت	پیش‌نیاز
1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	2+1	-
2	زبان فارسی (3)	2	2	-
3	ادبیات فارسی (3)	2	2	-
4	عربی (3)	2	2	-
5	زبان خارجه (3)	2	2	-
6	فیزیک (3) و آزمایشگاه	4	5	فیزیک (2) و آزمایشگاه
7	شیمی (3) و آزمایشگاه	3	4	شیمی (2) و آزمایشگاه
8	جبر و احتمال	۲	۲	ریاضی (2)
9	هندسه (2)	3	3	هندسه (1)
10	حسابان	4	4	ریاضی (2)
11	مبانی کامپیوتر و انفورماتیک	۳	۳	-
12	تاریخ معاصر ایران	2	2	-
13	تربیت بدنی (3)	2	1	-
	جمع	34	35	

پایه دوم

ردیف	نام درس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+1	2+1
2	زبان فارسی (2)	2	۲
3	ادبیات فارسی (2)	2	2
4	عربی (2)	2	2
5	زبان خارجه (2)	2	2
6	فیزیک (2) و آزمایشگاه	3	4
7	شیمی (2) و آزمایشگاه	3	4
8	ریاضی (2)	4	4
9	هندسه (1)	2	2
10	آمار و مدل‌سازی	2	2
11	جغرافی عمومی و استان	3	3
12	تربیت بدنی (2)	1	2
13	آمادگی دفاعی	1	2+1
14	درس انتخابی (پرورشی)	1	2
	جمع	31	35+2

پایه اول مشترک

ردیف	نام درس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (1)	2+2	2+2
2	زبان فارسی (1)	2	2
3	ادبیات فارسی (1)	2	2
4	عربی (1)	2	2
5	زبان خارجه (1)	3	3
6	فیزیک (1) و آزمایشگاه	3	3
7	شیمی (1) و آزمایشگاه <sup>1</sup>	3	3
8	ریاضی (1)	4	4
9	مطالعات اجتماعی	3	3
10	علوم زیستی و بهداشت	2	2
11	تربیت بدنی (1)	1	2
12	پرورشی سایر درسهای انتخابی	1	1+1
		1	1
	جمع	31	32+1

مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحدهای درسی رشته علوم تجربی شاخه متوسطه نظری

پایه سوم

ردیف	نام درس	واحد	ساعت	پیش نیاز
1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	2+1	-
2	زبان فارسی (3)	2	2	-
3	ادبیات فارسی (3)	2	2	-
4	عربی (3)	2	2	-
5	زبان خارجی (3)	2	2	-
6	فیزیک (3) و آزمایشگاه	3	4	فیزیک (2) و آزمایشگاه
7	شیمی (3) و آزمایشگاه	3	4	شیمی (2) و آزمایشگاه
8	ریاضی (3)	3	3	ریاضی (2)
9	آمار و مدلسازی	2	2	-
10	زیست‌شناسی (2) و آزمایشگاه	4	4	زیست‌شناسی (1) و آزمایشگاه
11	زمین‌شناسی	2	2	-
12	تاریخ معاصر ایران	2	2	-
13	تربیت بدنی (3)	1	1	-
14	درس انتخابی (پرورشی)	1	2	-
	جمع	32	35	-

پایه دوم

ردیف	نام درس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+1	2+1
2	زبان فارسی (2)	2	2
3	ادبیات فارسی (2)	2	2
4	عربی (2)	2	2
5	زبان خارجه (2)	2	2
6	فیزیک «2» و آزمایشگاه	3	4
7	شیمی (2) و آزمایشگاه	3	4
8	ریاضی (2)	4	4
9	هندسه (1)	2	2
10	زیست‌شناسی (1) و آزمایشگاه	4	4
11	جغرافی عمومی و استان	3	3
12	تربیت بدنی (2)	1	2
13	آمادگی دفاعی	2	2+1
	جمع	33	35+2

پایه اول مشترک

ردیف	نام درس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (1)	2+2	2+2
2	زبان فارسی (1)	2	2
3	ادبیات فارسی (1)	2	2
4	عربی (1)	2	2
5	زبان خارجه (1)	3	3
6	فیزیک (1) و آزمایشگاه	3	3
7	شیمی (1) و آزمایشگاه <sup>1</sup>	3	3
8	ریاضی (1)	4	4
9	مطالعات اجتماعی	3	3
10	علوم زیستی و بهداشت	2	2
11	تربیت بدنی (1)	1	2
12	پرورشی سایر درسهای انتخابی	1	1+1
	جمع	31	32+1

مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحدهای درسی رشته علوم و معارف اسلامی شاخه متوسطه نظری

پایه سوم					پایه دوم					پایه اول				
ردیف	نام درس	واحد	ساعت	پیش‌نیاز	ردیف	نام درس	واحد	ساعت		ردیف	نام درس	واحد	ساعت	
1	اصول عقاید(2)	3	3		1	اصول عقاید(1)	3	3		1	تعلیمات دینی و قرآن (1)	2+2	2+2	
2	زبان فارس تخصصی	2	3		2	زبان فارسی (2)	2	3		2	زبان فارسی (1)	2	2	
3	ادبیات فارسی تخصصی	2	2		3	ادبیات فارسی (2)	2	2		3	ادبیات فارسی (1)	2	2	
4	عربی (3) ویژه رشته معارف	5	6	عربی (2)	4	عربی (2) ویژه رشته معارف	4	5		4	عربی (1)	2	2	
5	زبان خارجی (3)	2	2		5	زبان خارجی (2)	2	2		5	زبان خارجی (1)	3	3	
6	تاریخ اسلام(2)	2	2		6	تاریخ اسلام(1)	2	2		6	فیزیک (1) و آزمایشگاه <sup>2</sup>	3	3	
7	ریاضی ویژه علوم انسانی و معارف	2	2		7	احکام	1	1		7	شیمی (1) و آزمایشگاه <sup>2</sup>	3	3	
8	تفسیر و علوم قرآنی (2)	2	2		8	تفسیر و علوم قرآنی (1)	2	2		8	مطالعات اجتماعی	3	3	
9	تاریخ ایران و جهان (1)	4	4		9	آشنایی با مفردات قرآن	2	1		9	علوم زیستی و بهداشت	2	2	
10	فلسفه و منطق	3	3		10	قرائت و تجوید قرآن	2	1		10	ریاضی (1)	4	4	
11	روان شناسی	2	2		11	جغرافیا (1)	4	3		11	تربیت بدنی (1)	2	1	
12	جامعه‌شناسی (2)	2	2	جامعه‌شناسی (1)	12	جامعه‌شناسی (1)	2	2		12	پرورشی	1+1	1	
13	اخلاق (2)	1	1		13	آمار و مدل‌سازی	2	2		12	سایر دروسهای انتخابی	1	1	
14	فن سخنوری	2	1		14	تربیت بدنی (2)	2	1						
15	تربیت بدنی (3)	1	1		15	اخلاق (1)	1	1						
	جمع	34	37		16	آمادگی دفاعی	2+1	2						
	جمع	34	37			جمع	31	36+2			جمع	31	32+1	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «مکانیک موتورهای دریایی» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

ردیف	پایه اول			سال دوم									نام درس	واحد	نام درس	واحد	نظری		
	سال سوم			ساعت			واحد			نام درس	ساعت	واحد						نظری	
	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل										
1	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (1)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	
2	1	1	-	1	1	-	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	2	1	تربیت بدنی (2)	3	تربیت بدنی (3)	
3	1	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1	عربی (1)	2	2	عربی (2/1)	2	عربی (2/2)	
4	2	-	2	3	-	3	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (1)	3	3	زبان خارجه (2)	2	جغرافیای عمومی و استان	
5	3	2	1	2	1	1	4	-	4	4	-	4	ریاضی (1)	4	4	ریاضی (2)	3	ریاضی (3)	
6	2	1	1	2	1	1	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (1)	2	2	ادبیات فارسی (2)	2	مبانی و کاربرد رایانه	
7	2	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2	2	زبان فارسی (2)	2	تاریخ معاصر ایران	
8	8	6	2	4	2	2	2+1	-	1	2	-	2	مطالعات اجتماعی	3	3	آمادگی دفاعی	2	اصول مکانیک دریایی (2) و کارگاه	
9	2	-	2	2	-	2	3	2	1	2	1	1	فیزیک (1) و آزمایشگاه	3	3	ملوانی (1)	2	استاتیک و دینامیک مقدماتی	
10	3	-	3	3	-	3	4	3	1	2	1	1	شیمی (1) و آزمایشگاه	3	3	کمک های اولیه پزشکی	3	مبانی هیدرولیک صنعتی	
11	6	4	2	4	2	2	4	3	1	2	1	1	علوم زیستی و بهداشت	2	2	آتش نشانی	2	تکنولوژی و کارگاه جوشکاری برق	
12	3	2	1	2	1	1	4	3	1	2	1	1	درس های انتخابی	1+1	1	بقا در دریا	1	رسم فنی عمومی	
13	3	2	1	2	1	1	2	-	2	2	-	2		سایر دروس انتخابی	1	1	مبانی علوم دریایی و شناخت شناورها	1	محیط زیست دریایی
14	240	240	-	2	2	-	4	2	2	4	2	2				اصول مکانیک دریایی (1) و کارگاه	2	کارآموزی	
15							2	-	2	2	-	2					فیزیک مکانیک		
16																			
جمع	39	18	21	33	11	22	40+2	15	25	33	7	26	جمع	32+1	31	جمع			

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «الکتروتکنیک» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

سال سوم						سال دوم						بایه اول				
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	نظری	عملی	
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	نظری		عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی دراستان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)
							2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)
4	-	4	4	-	4	مدارهای الکتریکی (1)	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)
2	-	2	2	-	2	الکترونیک کاربردی	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی
4	-	4	4	-	4	ماشین های الکتریکی DC	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه
4	-	4	4	-	4	ماشین های الکتریکی AC	4	-	4	4	-	4	مبانی برق	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه
						کارگاه (2)	3	2	1	2	1	1	رسم فنی	2	2	علوم زیستی و بهداشت
6	5/5	0/5	2/5	2	0/5	تکنولوژی و کارگاه سیم پیچی	2	-	2	2	-	2	اصول اندازه گیری الکتریکی	1+1	1	پرورشی
6	5/5	0/5	2/5	2	0/5	تکنولوژی و کارگاه برق صنعتی	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	1	1	سایر دروس انتخابی
240	240	-	2	2	-	کارآموزی							کارگاه (1)			درس های انتخابی
4	3	1	2	1	1	تکنولوژی و کارگاه تعمیر لوازم خانگی	2	2	-	1	1	-	کارگاه مقدماتی مکانیک			
							4	4	-	1	1	-	کارگاه سیم کشی (1)			
							4	3	1	2	1	1	کارگاه سیم کشی (2)			
40	17	23	33	9	24	جمع	40+2	14	26	33	6	27	جمع	32+1	31	جمع

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « مکانیک خودرو » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه صنعت »

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تعداد	نام درس	تعداد	
روز	ساعت	روز	ساعت	روز	روز		ساعت	روز	ساعت	روز	ساعت	روز					
2+1	-	2+1	+1 2	-	+1 2	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	+1 2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	3	1	2	1	1	رسم فنی تخصصی	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
3	1	2	3	1	2	محاسبات فنی (2)	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	اجزاء ماشین	2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	تکنولوژی موتورهای دیزلی	3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
3	-	3	3	-	3	تکنولوژی شاسی و بدنه	3	-	3	3	-	3	تکنولوژی مولد قدرت	1+1	1	پرورشی	12
						کارگاه (2)							کارگاه (1)	1	1	سایر دروس انتخابی	13
4	4	-	1/5	1/5	-	کارگاه انتقال قدرت	3	2	1	2	1	1	کارگاه مکانیک عمومی				14
4	4	-	1/5	1/5	-	کارگاه شاسی و بدنه	4	4	-	2	2	-	کارگاه مولد قدرت (1)				15
4	4	-	2	2	-	کارگاه موتورهای دیزلی	6	6	-	3	3	-	کارگاه مولد قدرت (2)				16
240	240	-	2	2	-	کارآموزی											
40	20	20	32	12	20	جمع	40+2	16	24	34	8	26	جمع	32+1	31	جمع	



جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « صنایع شیمیایی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه صنعت »

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تئوری	پراکتیک		
تئوری	عملی	تغذیه	تئوری	عملی	تغذیه		تئوری	عملی	تغذیه	تئوری	عملی	تغذیه					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
3	-	3	3	-	3	شیمی تجزیه (1)	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	شیمی معدنی (1)	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
3	-	3	3	-	3	عملیات دستگاهی در صنایع شیمیایی	2	-	2	2	-	2	شناخت صنایع شیمیایی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	فرایند های شیمیایی	3	-	3	3	-	3	شیمی عمومی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
2	-	2	2	-	2	بهداشت و ایمنی	2	-	2	2	-	2	شیمی آلی (1)	1+1	1	پرورشی	12
4	4	-	2	2	-	آزمایشگاه شیمی تجزیه (1)								1	1	سایر دروس انتخابی	13
						کارگاه	4	4	-	2	2	-	آزمایشگاه شناخت مواد				14
4	4	-	2	2	-	کارگاه عملیات دستگاهی در صنایع شیمیایی	4	4	-	1	1	-	آزمایشگاه شیمی عمومی				15
5	5	-	2	2	-	کارگاه فرایندهای شیمیایی	4	4	-	2	2	-	آزمایشگاه شیمی آلی (1)				16
120	120	-	1	1	-	کارآموزی	2+1	-	1	2	-	2	امادگی دفاعی				17
40	18	22	32	10	22	جمع	40+2	15	25	34	7	27	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « صنایع چوب و کاغذ » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای

دوره آموزش متوسطه « زمینه صنعت »

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تئوری	عملی	جمع	
تئوری	عملی	جمع	تئوری	عملی	جمع		تئوری	عملی	جمع	تئوری	عملی	جمع					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	خشک کردن و نگهداری چوب	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	خواص فیزیکی و مکانیکی چوب	2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	3	1	2	1	1	رسم فنی صنایع چوب	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	تکنولوژی سازه های چوبی	3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی (2) صنایع چوب	2	-	2	2	-	2	تکنولوژی مواد	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی (3) صنایع چوب	2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی (1)	1+1	1	پرورشی	12
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	تکنولوژی کارگاه صنایع چوب	1	1	سایر دروس انتخابی	13
						کارگاه (2)							کارگاه (1)				14
2	1	1	2	1	1	مبانی و تکنولوژی برق صنعتی	12	12	-	4	4	-	کارگاه مقدماتی چوب				15
6	6	-	3	3	-	کارگاه تولید صنایع چوب											16
4	4	-	2	2	-	ساخت پروژه											
240	240	-	2	2	-	کارآموزی											
40	18	22	35	1	23	جمع	40+2	16	24	31	6	25	جمع	32+1	31	جمع	

**جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «متالورژی» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»**

پایه سوم						پایه دوم						پایه اول				
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	نظری	عملی	
نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل		نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل				
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)
2+1	-	1	2	-	2	امادگی دفاعی	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)
2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)
2	-	2	2	-	2	شیمی (2)	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی
3	-	3	3	-	3	اصول متالورژیکی ریخته گری	3	-	3	3	-	3	شناخت فلزات	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه
3	2	1	2	1	1	محاسبات فنی تخصصی	2	-	2	2	-	2	اصول تکنولوژیکی ریخته‌گری	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه
3	2	1	2	1	1	رسم مدل و قالب	3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی	2	2	علوم زیستی و بهداشت
4	3	1	2	1	1	آزمایشگاه متالورژی	2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی عمومی	1+1	1	پرورشی
						کارگاه (2)	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	1	1	سایر دروس انتخابی
6	4	2	4	2	2	تکنولوژی و کارگاه مدلسازی							کارگاه (1)			درس‌های انتخابی
6	6	-	2	2	-	کارگاه ریخته گری (2)	2	1	1	2	1	1	مبانی تکنولوژی برق صنعتی			
240	240	-	2	2	-	کارآموزی	2	2	-	1	1	-	کارگاه مقدماتی مکانیک			
							6	6	-	2	2	-	کارگاه ریخته گری (1)			
40+2	20	20	32	11	21	جمع	40	14	26	34	7	27	جمع	32+1	31	جمع

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «سرامیک» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای

دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

پایه سوم						پایه دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	واحد	نام درس	واحد	
نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	-	2	2	-	2	اجزاء ماشین	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	ماشین آلات سرامیک	3	-	3	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
3	-	3	3	-	3	شکل دادن و پخت سرامیکها	2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
3	-	3	3	-	3	محاسبات در سرامیک ها	3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	آماده سازی مواد اولیه سرامیک								2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
3	-	3	3	-	3	شیمی تخصصی سرامیک کارگاه (2)	3	-	3	3	-	3	مواد اولیه سرامیک کارگاه (1)	1+1	1	پرورشی سایر دروس انتخابی	12
														1	1	درس های انتخابی	13
8	8	-	4	4	-	کارگاه شکل دادن و پخت سرامیک ها	2	1	1	2	1	1	مبانی تکنولوژی برق صنعتی				14
6	6	-	2	2	-	آزمایشگاه مواد اولیه سرامیک	2	2	-	1	1	-	کارگاه مقدماتی مکانیک				15
120	120	-	1	1	-	کارآموزی	6	5	1	3	2	1	تکنولوژی و کارگاه عمومی سرامیک				16
							2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه				17
40+2	17	23	33	9	24	جمع	39	13	26	33	7	26	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «تأسیسات» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای

دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تئوری	عملی	نام درس	تئوری
تئوری	عملی	کل	تئوری	عملی	کل		تئوری	عملی	کل	تئوری	عملی	کل					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2+1	-	1	2	-	2	امادگی دفاعی	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	3	1	2	1	1	نقشه کشی تأسیسات	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	-	4	4	-	4	تأسیسات حرارتی								3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	برق تأسیسات	2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
4	-	4	4	-	4	تأسیسات برودتی	4	3	1	2	1	1	رسم فنی عمومی (تأسیسات)	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
						کارگاه (2)	4	-	4	4	-	4	تأسیسات بهداشتی ساختمان	1+1	1	پرورشی	12
4	3/5	0/5	1/5	1	0/5	برق تأسیسات							کارگاه (1)	1	1	سایر دروس انتخابی	13
5	4	1	2	1	1	تأسیسات حرارتی	2	1/5	0/5	1/5	1	0/5	جوش (1)				14
4	3	1	2	1	1	تأسیسات برودتی	2	1/5	0/5	1/5	1	0/5	جوش (2)				15
240	240	-	2	2	-	کارآموزی	2	1/5	0/5	1/5	1	0/5	مکانیک عمومی (تأسیسات)				16
							6	5	1	3	2	1	تأسیسات بهداشتی				
40+2	16/5	23.5	33/5	8	25/5	جمع	40	15/5	24/5	32/5	8	24/5	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «الکترونیک» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

سال سوم						سال دوم						بایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	
نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل		نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	-	4	4	-	4	مدارهای الکترونیکی (1)	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	-	4	4	-	4	الکترونیک عمومی (2)	4	-	4	4	-	4	مبانی برق	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
3	-	3	3	-	3	مبانی مخابرات و رادیو	3	2	1	2	1	1	رسم فنی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
4	3	1	2	1	1	مبانی دیجیتال	2	-	2	2	-	2	اصول اندازه گیری الکترونیکی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
						کارگاه (2)	2	-	2	2	-	2	الکترونیک عمومی (1)	1+1	1	پروژه	12
6	5	1	3	2	1	کارگاه الکترونیک عمومی							کارگاه (1)	1	1	درس‌های انتخابی سایر دروس انتخابی	13
6	5	1	3	2	1	آزمایشگاه مبانی مخابرات و رادیو	2	2	-	1	1	-	کارگاه مقدماتی مکانیک				14
240	240	-	2	2	-	کارآموزی	3	3	-	1	1	-	کارگاه سیم کشی (1) (الکترونیک)				15
							3	3	-	1	1	-	کارگاه الکترونیک مقدماتی				16
							3	3	-	1	1	-	آزمایشگاه اندازه گیری الکترونیکی				17
																	18
40+2	16	24	35	9	26	جمع	40	16	24	31	7	24	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «نقشه کشی عمومی(صنعتی)» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تعداد	تعداد	نام درس	تعداد
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	نظری		نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
5	3	2	3	1	2	نقشه کشی به کمک کامپیوتر	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
8	6	2	4	2	2	نقشه کشی (2)	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی (2)	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
3	2	1	2	1	1	اندازه گیری دقیق و آزمایشگاه	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	اجزاء ماشین	7	5	2	4	2	2	نقشه کشی (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
4	3	1	2	1	1	هندسه ترسیعی	2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
							2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی (1)	1+1	1	پرورشی	12
						کارگاه (2)	2	-	2	2	-	2	شناخت و خواص مواد	1	1	درس‌های انتخابی سایر دروس	13
6	4	2	4	2	2	کارگاه ماشین افزار (ویژه برادران)	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه				14
6	4	2	4	2	2	تکنولوژی و کارگاه نقشه کشی عمومی (ویژه خواهران)							کارگاه (1)				15
240	240	-	2	2	-	کارآموزی	3	2	1	2	1	1	کارگاه مکانیک عمومی				16
							3	2	1	2	1	1	تکنولوژی و کارگاه جوشکاری یا ریخته گری				
40	21	19	30	11	19	جمع	40+2	12	28	36	6	30	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «ساخت و تولید» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

ردیف	سال سوم						نام درس	سال دوم						پایه اول			
	ساعت			واحد				ساعت			واحد			نام درس	نظری	عملی	
	نظری	عملی	تلفظی	نظری	عملی	تلفظی		نظری	عملی	تلفظی	نظری	عملی	تلفظی				
1	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
2	1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	2	1	تربیت بدنی (1)	2
3	1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	2	2	عربی (1)	3
4	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	3	3	زبان خارجه (1)	4
5	3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	4	4	ریاضی (1)	5
6	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	2	2	ادبیات فارسی (1)	6
7	2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی (2)	2	-	2	2	-	2	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
8	4	3	1	2	1	1	رسم فنی تخصصی	2	-	2	2	-	2	3	3	مطالعات اجتماعی	8
9	2	-	2	2	-	2	اجزاء ماشین	2+1	-	1	2	-	2	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
10	2	1	1	2	1	1	تکنولوژی و کاربرد برق در ماشین ابزار	2	-	2	2	-	2	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
11	3	2	1	2	1	1	اندازه گیری دقیق آزمایشگاه	3	2	1	2	1	1	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
12							کارگاه (2)	2	-	2	2	-	2	1+1	1	شناخت و خواص مواد	12
13	6	5	1	3	2	1	تراشکاری (2)	2	-	2	2	-	2	1	1	محاسبات فنی (1)	13
14	6	5	1	3	2	1	کارگاه ساخت و تولید									پروژه‌های انتخابی	14
15	3	2	1	2	1	1	کارگاه مکانیک عمومی	3	2	1	2	1	1			سایر دروس انتخابی	15
16	240	240	-	2	2	-	تکنولوژی و کارگاه ریسخته‌گری	3	2	1	2	1	1			تکنولوژی و کارگاه جوشکاری	16
17							تراشکاری (1)	6	5	1	3	2	1			تراشکاری (1)	17
جمع	40	22	18	32	13	19	جمع	40+2	13	27	34	6	28	32+1	31	جمع	



جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « صنایع نساجی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تعداد	نام درس	تعداد	
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	نظری		عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	تعداد					واحد
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
3	2	1	2	1	1	فیزیک نساجی و آزمایشگاه	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8
3	2	1	2	1	1	طراحی و تجزیه پارچه	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	-	4	4	-	4	بافتندگی	3	1	2	3	1	2	الیاف نساجی و آزمایشگاه	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	چاپ و تکمیل نساجی	2	-	2	2	-	2	شیمی الی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
2	-	2	2	-	2	تاسیسات نساجی	4	-	4	4	-	4	ریسندگی	1+1	1	پرورشی	12
						کارگاه (2)	2	-	2	2	-	2	رنگرزی	1	1	سایر دروس انتخابی	13
6	6	-	2	2	-	کارگاه بافتندگی							کارگاه (1)				14
6	6	-	2	2	-	کارگاه چاپ و تکمیل نساجی	5	5	-	2	2	-	کارگاه ریسندگی				15
240	240	-	2	2	-	کارآموزی	5	5	-	2	2	-	کارگاه رنگرزی				16
40	20	20	32	11	21	جمع	40+2	13	27	34	6	28	جمع	32+1	31	جمع	17

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « صنایع فلزی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه صنعت »

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	ساعت	واحد	نام درس	ساعت
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	نظری		عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	نظری					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	حفاظت و ایمنی	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	3	1	2	1	1	رسم فنی تخصصی	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	اجزاء ماشین	2+1	-	1	2	-	2	امادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی تخصصی	2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	م탈ورژی عمومی و شناخت مواد صنعتی	3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
						کارگاه (2)	2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی (1)	1+1	1	پرورشی	12
8	6	2	4	2	2	تکنولوژی و کارگاه تغییر شکل نیمساخته (2)							کارگاه (1)	1	1	دروس سایر دروس انتخابی	13
8	6	2	4	2	2	تکنولوژی و کارگاه جوش برق	3	2	1	2	1	1	کارگاه مکانیک عمومی				14
240	240	-	2	2	-	کارآموزی	5	3	2	4	2	2	تکنولوژی و کارگاه جوش گاز				15
							6	4	2	3	1	2	تکنولوژی و کارگاه تغییر شکل نیمساخته (1)				16
40	18	22	32	9	23	جمع	40+2	14	26	34	7	27	جمع	32+1	31	جمع	

**جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « ساختمان » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه صنعت »**

سال سوم							سال دوم							پایه اول		
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	واحد	نام درس	رتبه
نظری	تئوری	عملی	نظری	تئوری	عملی		نظری	تئوری	عملی	نظری	تئوری	عملی				
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	4	4	ریاضی (1)	5
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	2	2	زبان فارسی (1)	6
6	3	3	4	1	3	ایستایی ساختمان	2	-	2	2	-	2	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	مقررات ملی و ضوابط عمومی ساختمان	2	-	2	2	-	2	3	3	مطالعات اجتماعی	8
3	2	1	2	1-	1	فن آوری ساختمانهای فلزی	2	1	1	2	1	1	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	فن آوری ساختمانهای بتنی	2	-	2	2	-	2	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
4	4	-	2	2	-	نقشه کشی فنی ساختمان	3	-	3	3	-	3	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
						کارگاه (2)							1+1	1	پرورشی	12
10	8	2	6	4	2	تکنولوژی و کارگاه قالببندی و آرماتور	4	3	1	3	2	1	1	1	سایر دروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (یا آرایه پروژه)										14
2+1	-	2	2	-	2	امادگی دفاعی	5	4	1	3	2	1				15
							6	6	-	2	2	-				16
40+2	20	20	34	12	22	جمع	40	16	24	32	8	24	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « معدن » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه صنعت »

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	پایه	واحد	نام درس	رتبه
ز	ع	ق	ز	ع	ق		ز	ع	ق	ز	ع	ق					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	2+1	-	۱	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	اکتشاف معدن	3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	فراوری مواد معدنی	4	2	2	3	1	2	علوم زمین و آزمایشگاه	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	خدمات فنی در معادن	2	-	2	2	-	2	حفاری (چالزنی و آتشکاری)	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
4	4	-	1	1	-	تکنولوژی و کارگاه استخراج معدن (2)	2	-	2	2	-	2	تکنولوژی استخراج معدن (1)	1+1	1	پرورشی	12
3	-	3	3	-	3	تکنولوژی استخراج معدن (2)							کارگاه (1)	1	1	سایر دروس انتخابی	13
						کارگاه (2)	3	3	-	1	1	-	تکنولوژی و کارگاه استخراج معدن (1)				14
4	3	1	2	1	1	نقشه برداری معدن و عملیات	4	3	1	2	1	1	نقشه برداری عمومی و عملیات				15
4	2	2	3	1	2	تعمیر و نگهداری تجهیزات معدن	2	1	1	2	1	1	مبانی تکنولوژی برق صنعتی				16
3	3	-	1	1	-	کارگاه اتو مکانیک معدن	2	2	-	1	1	-	کارگاه مقدماتی مکانیک				17
240	240	-	2	2	-	کارآموزی											18
40	16	24	34	9	25	جمع	39+2	15	۲۴	32	7	25	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «نقشه‌برداری» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	ساعت	واحد	نام درس	ساعت
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	نظری		عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	نظری					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
6	4	2	4	2	2	کاربرد رایانه در نقشه برداری	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
3	1	2	3	1	2	فئوگرامتری مقدماتی	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
3	1	2	3	1	2	روشهای کنترل و تنظیم دستگاههای نقشه برداری	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	روشهای تعیین موقعیت	2+1	-	2	2	-	2	امادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	-	4	4	-	4	نقشه برداری عمومی	2	-	2	2	-	2	هندسه (نقشه برداری)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
						کارگاه (2)	3	1	2	3	1	2	میانی نقشه برداری	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
6	5	1	3	2	1	کارگاه محاسبه و ترسیم (2)	2	1	1	2	1	1	میانی و کاربرد رایانه	1+1	1	پرورشی	12
6	6	-	2	2	-	عملیات نقشه برداری عمومی	2	-	2	2	-	2	مساحی	1	1	سایر دروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی							کارگاه (1)				14
							6	5	1	3	2	1	کارگاه محاسبه و ترسیم (1)				15
							6	6	-	2	2	-	عملیات مساحی				16
																	17
40	20	20	32	12	20	جمع	40+2	15	25	34	7	27	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « الکترونیک و مخابرات دریایی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه‌ای

دوره آموزش متوسطه « زمینه صنعت »

سال سوم						سال دوم						پایه اول				
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	واحد	نام درس	رتبه
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	نظری		عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	2	2	زبان فارسی (1)	6
6	5	1	3	2	1	آزمایشگاه و کارگاه الکترونیکی	2	-	2	2	-	2	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	2	2	3	1	2	آشنایی با دستگاههای کمک ناوبری	3	2	1	2	1	1	3	3	مطالعات اجتماعی	8
3	-	3	3	-	3	مبانی مخابرات و رادیو	4	3	1	2	1	1	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	4	-	2	2	-	آزمایشگاه مبانی مخابرات و رادیو	3	2	1	2	1	1	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2+1	-	2	2	-	2	امادگی دفاعی	4	3	1	2	1	1	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	4	3	1	2	1	1	1+1	1	پرورشی	12
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	1	1	سایر دروس انتخابی	13
2	-	2	2	-	2	مبانی برق 2	2	-	2	2	-	2				14
4	4	-	2	2	-	کارگاه سیم کشی	2	-	2	2	-	2				15
240	240	-	2	2	-	کارآموزی										16
40+2	19	21	35	12	23	جمع	40	15	25	31	6	25	32+1	31	جمع	جمع

**جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «ناوبری» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»**

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	ساعت	واحد	نام درس	ساعت
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی		نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
4	3	1	3	2	1	ناوبری ساحلی تخمینی و کار یا نقشه	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	3	1	2	1	1	روش مخابرات بین المللی دریایی	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	3	1	2	1	1	قوانین راه و وظایف افسر نگهبان								3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
3	2	1	3	2	1	روشهای ماهیگیری	3	2	1	2	1	1	ملوانی (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
4	3	1	2	1	1	ملوانی (2) و تخلیه بارگیری	4	3	1	2	1	1	کمکهای اولیه پزشکی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
3	2	1	2	1	1	ساخت و تعمیر ادوات صید	4	3	1	2	1	1	آتش نشانی	1+1	1	پرورشی	12
2	-	2	2	-	2	مبانی رادار و وسایل کمک ناوبری	2	-	2	2	-	2	مبانی علوم دریایی و شناخت شناورها	1	1	سایر دروس انتخابی	13
1	-	1	1	-	1	هواشناسی	4	3	1	2	1	1	بِقادر دریا				14
2	-	2	2	-	2	زبان تخصصی	3	1	2	3	1	2	ساختمان و تعادل کشتی				15
120	120	-	1	1	-	کارآموزی	2	-	2	2	-	2	مبانی دریانوردی ساحلی و تخمینی				16
2+1	-	2+1	2	-	2	آمادگی دفاعی											
40+2	20	20	34	12	22	جمع	40	14	26	32	6	26	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « سیمان » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه صنعت »

سال سوم						سال دوم						پایه اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تعداد	تعداد		
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی		نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
120	120	-	1	1	-	کارآموزی (تراکمی)	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	فیزیک (2)	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	-	4	4	-	4	موازنه مواد و انرژی	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	3	1	2	1	1	راهبری تجهیزات سیمان سازی	3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
3	2	1	2	1	1	مواد اولیه و استخراج	2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
3	2	1	2	1	1	مواد نسوز و نسوز کاری	3	-	3	3	-	3	شیمی سیمان	1+1	1	پرورشی	12
2	2	-	1	1	-	آزمایشگاه فیزیک سیمان	3	3	-	2	2	-	آزمایشگاه شیمی سیمان	1	1	درسهای سایر دروس انتخابی	13
4	2	2	3	1	2	تولید سیمان (2)	4	3	1	2	1	1	تولید سیمان (1)				14
						کارگاه (2)							کارگاه (1)				15
6	4	2	4	2	2	تعمیر و نگهداری در صنعت سیمان	2	2	-	1	1	-	کارگاه مقدماتی مکانیک				16
							2	1	1	2	1	1	مبانی تکنولوژی و برق صنعتی				17
40	19	21	33	11	22	جمع	38+2	13	25	33	7	26	جمع	32+1	31	جمع	



جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « نقشه کشی معماری » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم							سال دوم						سال اول				
ساعت			واحد				نام درس	ساعت			واحد			نام درس	نظری	عملی	جمع
نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	نظری		عملی	جمع	نظری	عملی	جمع					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
6	6	-	2	2	-	نقشه کشی معماری	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
4	3	1	2	1	1	متره و برآورد	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
4	3	1	3	2	1	کاربرد رایانه در نقشه کشی	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	3	1	3	2	1	کارگاه حجم و ماکت سازی	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	تأسیسات ساختمان	2+1	-	2	2	-	2	امادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	2	2	3	1	2	عناصر و جزئیات	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
3	2	1	2	1	1	نقشه برداری	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
4	2	2	3	1	2	مبانی طراحی معماری	2	-	2	2	-	2	شناخت مواد و مصالح	1+1	1	پرورش	12
2	-	2	2	-	2	آشنایی با بناهای تاریخی	2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	1	1	سایر دروس انتخابی	13
120	120	-	1	1	-	کارآموزی (تراکمی)	6	4	2	4	2	2	ترسیم فنی و نقشه کشی				14
																	15
																	16
40	22	18	30	12	18	جمع	39+2	16	23	36	11	25	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « مدیریت خانواده » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم							سال دوم						سال اول				
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	نظری	عملی	نام درس	نظری
نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	-	2	2	-	2	بهداشت خانواده	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	تغذیه و بهداشت مواد غذایی	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	خانواده در اسلام	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	مدیریت خانواده و هزینهها	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	روانشناسی رشد	3	-	3	3	-	3	زیست شناسی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
5	5	-	2	2	-	کارگاه هنر دستی (2)	2	-	2	2	-	2	روانشناسی عمومی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
2	-	2	2	-	2	شناخت بیماریهای کودکان	2	-	2	2	-	2	بهداشت فردی و عمومی	1+1	1	پرورشی	12
2	-	2	2	-	2	حقوق خانواده	2	-	2	2	-	2	تعلیم و تربیت اسلامی	1	1	سایر دروس انتخابی	13
3	3	-	1	1	-	کاربرد و نگهداری لوازم خانگی	2	1/5	0/5	1	0/5	0/5	اصول حسابداری				14
5	5	-	2	2	-	خیاطی (2)	5	5	-	2	2	-	خیاطی (1)				15
4	4	-	2	2	-	تدارک و تهیه غذا	3	3	-	2	2	-	کارگاه هنر دستی (1)				16
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	2	2	-	1	1	-	کمکهای اولیه				17
40	19	21	31	10	21	جمع	40+2	13/5	26.5	35	6/5	28/5	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «کودکیاری» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه خدمات»

سال سوم							سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد				نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تعداد	تعداد	نام درس	رتبه
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	نظری		عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	تعداد					
2+1	-	2+1	+1 2	-	+1 2	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	+1 2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1	
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2	
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3	
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4	
4	3	1	2	1	1	ایمنی و کمکهای نخستین	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5	
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6	
3	-	3	3	-	3	بیماریهای شایع کودکان	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7	
2	-	2	2	-	2	تغذیه و بهداشت مواد غذایی	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8	
3	-	3	3	-	3	بهداشت روانی	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9	
5	3	2	3	1	2	بهداشت مادر و کودک	2	-	2	2	-	2	بهداشت فردی و عمومی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10	
4	3	1	2	1	1	پرورش خلاقیت در کودکان	4	3	1	2	1	1	فنون مراقبت و نگهداری کودک	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11	
6	4	2	4	2	2	فعالیت‌های آموزشی پیش دبستانی	2	-	2	2	-	2	اصول و مفاهیم آموزش و پرورش پیش از دبستان	1+1	1	پرورشی	12	
4	4	-	2	2	-	مشاهده کودک	5	4	1	2	1	1	تولید و کاربرد مواد آموزشی	1	1	سلبردروس انتخابی	13	
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	6	3	3	4	1	3	زیست شناسی (کودکیاری)				14	
							2	-	2	2	-	2	روان شناسی عمومی				15	
40	19	21	32	11	21	جمع	40+2	12	28	34	4	30	جمع	32+1	31	جمع		

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «گرافیک» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه خدمات»

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تعداد	تعداد	نام درس	تعداد
تئوری	عملی	جمع	تئوری	عملی	جمع		تئوری	عملی	جمع	تئوری	عملی	جمع					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
6	6	-	3	3	-	کارگاه گرافیک	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	3	1	3	2	1	مبانی تصویر سازی	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	3	1	2	1	1	عکاسی (2)	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	3	1	2	1	1	علم مناظر و مرایا	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
3	3	-	2	2	-	پایه و اصول صفحه آرایی	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
3	2	1	2	1	1	خط در گرافیک	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران	1+1	1	دروس پرورشی	12
5	5	-	4	4	-	طراحی (2)	3	2	1	2	1	1	کارگاه چاپ دستی (1)	1	1	سایر دروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	2	2	-	1	1	-	خوشنویسی				14
							4	3	1	2	1	1	عکاسی (1)				15
40	27	13	31	18	13	جمع	40+2	18	22	35	11	24	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «امور زارعی و باغی» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه کشاورزی»

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	واحد	نمره		
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	نظری		عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی						
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
6	4	2	4	2	2	تولید محصولات باغی	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	دیمکاری	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
5	3	2	4	2	2	ماشینهای زراعی	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	3	1	2	1	1	تجهیزات و ماشینهای باغبانی	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	3	1	2	1	1	مساحی و نقشه برداری	2	1	1	2	1	1	دامپروری	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
4	3	1	2	1	1	حفظ نباتات (2)	4	3	1	2	1	1	تراکتور (کاربرد و سرویس)	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
6	4	2	4	2	2	تولید محصولات زراعی	2	1	1	2	1	1	حفظ نباتات (1)	1+1	1	پرورش	12
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	3	2	1	2	1	1	گیاه شناسی	1	1	سایر دروس انتخابی	13
							2	-	2	2	-	2	منابع طبیعی و محیط زیست				14
							5	3	2	3	1	2	آب و خاک				15
							3	2	1	2	1	1	زراعت و باغبانی عمومی				16
40	22	18	31	13	18	جمع	40+2	14	26	35	7	28	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « ماشینهای کشاورزی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه کشاورزی »

سال سوم							سال دوم							سال اول				
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	ساعت	واحد	نام درس	ساعت	واحد
رُت	رُت	رُت	رُت	رُت	رُت		رُت	رُت	رُت	رُت	رُت	رُت						
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1	
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2	
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3	
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4	
4	2	2	3	1	2	فیزیک (2) و آزمایشگاه	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5	
4	3	1	2	1	1	تجهیزات و ماشینهای باغبانی	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6	
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7	
6	4	2	3	1	2	کاربرد و سرویس تراکتور	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8	
5	4	1	3	2	1	ماشینهای تهیه زمین و کاشت	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9	
3	2	1	2	1	1	پمپها و ماشینهای آبیاری دامپروری	3	1	2	3	1	2	آب و خاک و گیاه	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10	
2	1	1	2	1	1	محاسبات فنی	6	4	2	4	2	2	ماشینهای ثابت کشاورزی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11	
2	-	2	2	-	2	ماشینهای داشت و برداشت	3	2	1	2	1	1	موتورهای احتراقی	1+1	1	پروورشی	12	
5	4	1	3	2	1	کارآموزی (تراکمی)	4	3	1	2	1	1	ابزار شناسی و عملیات کارگاهی	1	1	سایردروس انتخابی	13	
240	240	-	2	2	-		3	2	1	2	1	1	رسم فنی عمومی				14	
							2	-	2	2	-	2	اجزاء ماشین				15	
40	22	18	31	13	18	جمع	40+2	14	26	35	7	28	جمع	32+1	31	جمع		

جدول مشخصات و عناوین درسی رشته «امور دامی» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه کشاورزی»

سال سوم							سال دوم						سال اول				
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	واحد	ساعت	ردیف	
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی		نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
6	5	1	3	2	1	اصول پرورش طیور	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
4	3	1	2	1	1	اصول پرورش آبزیان	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
6	4	2	4	2	2	اصول پرورش دام	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	3	1	2	1	1	تاسیسات و تجهیزات دامپروری	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	صنایع غذایی	4	2	2	3	1	2	شیمی (2) و آزمایشگاه	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	منابع طبیعی و محیط زیست	3	2	1	2	1	1	میکروبیولوژی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
4	3	1	2	1	1	اصول پرورش زنبور عسل و کرم ابریشم	5	2	3	4	1	3	جانورشناسی	1+1	1	پرورشی	12
3	2	1	2	1	1	زراعت و باغبانی عمومی	5	3	2	4	2	2	تشریح و فیزیولوژی	1	1	سایردروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	4	2	2	3	1	2	اصول تغذیه دام				14
40	22	18	30	12	18	جمع	40+2	13	27	36	7	29	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « صنایع غذایی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه کشاورزی »

سال سوم							سال دوم						سال اول				
ساعت			واحد				نام درس	ساعت			واحد			نام درس	نظری	تجربی	
نظری	تجربی	عملی	نظری	تجربی	عملی	نظری		تجربی	عملی	نظری	تجربی	عملی					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
2	-	2	2	-	2	زبان (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	اصول کنترل کیفیت	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	اصول تغذیه	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	بهداشت و ایمنی کار در کارخانجات مواد غذایی	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	3	1	2	1	1	ماشینهای صنایع غذایی	2	-	2	2	-	2	صنایع غذایی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	سردخانه و انبار	4	2	2	3	1	2	شیمی (2) و آزمایشگاه	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
8	6	2	4	2	2	فراورده های دامی	4	2	2	3	1	2	فیزیک (2) و آزمایشگاه	1+1	1	پرورشی	12
8	6	2	4	2	2	فراورده های گیاهی	3	2	1	2	1	1	زیست شناسی و آزمایشگاه	1	1	سایر دروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	3	-	3	3	-	3	میکروبیولوژی				14
							5	5	-	2	2	-	عملیات میکروبیولوژی				15
																	16
39	17	22	31	9	22	جمع	40+2	13	27	35	6	29	جمع	32+1	31	جمع	



جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «نمایش» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه خدمات»

ردیف	نام درس	واحد	تئوری	سال سوم			نام درس	سال دوم			نام درس	واحد	تئوری	ردیف
				ساعت				ساعت						
				تئوری	عملی	تئوری		تئوری	عملی	تئوری				
1	تعلیمات دینی و قرآن (1)	2+2	2+2	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+1	-	2+1	2+2	2+2	1	
2	تربیت بدنی (1)	2	1	1	-	2	تربیت بدنی (2)	2	2	-	2	1	2	
3	عربی (1)	2	2	1	-	1	عربی (2/1)	1	-	1	2	2	3	
4	زبان خارجه (1)	3	3	2	-	2	زبان خارجه (2)	2	-	2	3	3	4	
5	ریاضی (1)	4	4	2	-	2	ریاضی (2)	4	-	4	4	4	5	
6	زبان فارسی (1)	2	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	-	2	2	2	6	
7	ادبیات فارسی (1)	2	2	1	-	1	زبان فارسی (2)	2	-	2	2	2	7	
8	مطالعات اجتماعی	3	3	1	-	1	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	3	3	8	
9	فیزیک (1) و آزمایشگاه	3	3	2	-	2	آمادگی دفاعی	2+1	-	2	3	3	9	
10	شیمی (1) و آزمایشگاه	3	3	2	-	2	تاریخ هنر جهان	2	-	2	3	3	10	
11	علوم زیستی و بهداشت	2	2	1	-	1	طراحی (1)	5	5	-	2	2	11	
12	پرورشی	1+1	1	1	-	1	مبانی هنرهای تجسمی	5	4	1	1+1	1	12	
13	سایردروس انتخابی	1	1	1	-	1	اصول و مبانی نمایشنامه نویسی	2	-	2	1	1	13	
14	آشنایی باادبیات کهن ایران و جهان			2	-	2	کارآموزی (تراکمی)	2	-	2			240	
15	مبانی و کاربرد رایانه			2	-	2		2	1	1				
جمع	جمع	32+1	31	19	11	30	جمع	37+2	12	25	36	9	27	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «نقاشی» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه خدمات»

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تعداد	تعداد	نام درس	تعداد
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی		نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی					
2+1	-	2+1	2+1	-	+1 2	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
5	4	1	4	3	1	طراحی (2)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
3	-	3	3	-	3	آشنایی با مکاتب نقاشی	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8
3	3	-	2	2	-	حجم سازی (1)	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
6	5	1	3	2	1	کارگاه رنگ در نقاشی	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
8	7	1	4	3	1	کارگاه نقاشی	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
4	3	1	2	1	1	علم مناظر و مرابا	3	2	1	2	1	1	کارگاه چاپ دستی (1)	1+1	1	دروس انتخابی (پروژه)	12
120	120	-	1	1	-	کارآموزی (تراکمی)	4	3	1	2	1	1	عکاسی (1)	1	1	دروس انتخابی (تکمیلی، جبرانی، .....)	13
							2	-	2	2	-	2	آشنایی با هنرهای تجسمی				14
							5	5	-	4	4	-	طراحی (1)				15
40	25	15	30	15	15	جمع	40+2	16	24	35	10	25	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «پشتیبانی صحنه» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه خدمات»

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	نظری	عملی	نام درس	نظری
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی		نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
4	4	-	2	2	-	کاربرد خط در صحنه	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
4	3	1	2	1	1	عکاسی (1)	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
3	2	1	2	1	1	نقشه کشی (1)	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	حجم شناسی	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
4	4	-	2	2	-	طراحی تخصصی	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
6	5	1	3	2	1	کارگاه طراحی صحنه تلویزیونی	3	2	1	2	1	1	رسم فنی	1+1	1	پرورش	12
3	2	1	2	1	1	کارگاه طراحی لباس نمایشی	2	-	2	2	-	2	تاریخ صحنه و لباس و گریم	1	1	سایردروس انتخابی	13
3	2	1	2	1	1	کارگاه گریم	4	4	-	2	2	-	تکنیکهای ویدئو				14
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)				15
																	16
40	24	16	30	14	16	جمع	40+2	13	27	36	11	25	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « صنایع دستی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	نظری	تجربی		
نظری	تجربی	وقت	نظری	تجربی	وقت		نظری	تجربی	وقت	نظری	تجربی	وقت					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
4	3	1	2	1	1	هندسه نقوش (1)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	2	-	1	1	-	خوشنویسی	3	-	3	3	-	3	آشنایی با صنایع دستی ایران (1)	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	3	1	2	1	1	عکاسی (1)	6	5	1	4	3	1	کارگاه طراحی نقوش سنتی (1)	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	4	-	1	1	-	حجم سازی	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
6	5	1	4	3	1	کارگاه نگارگری	3	2	1	2	1	1	رسم فنی	1+1	1	پرورشی	12
2+1	-	2	2	-	2	آمادگی دفاعی	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)			سایر دروس انتخابی	13
6	5	1	4	3	1	کارگاه صنایع دستی (انتخابی)											14
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)											15
40+2	24	15	30	14	16	جمع	40	17	23	36	12	24	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « حسابداری بازرگانی » در هنرستان شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تئوری	عملی	نام درس	تئوری
تئوری	عملی	تئوری	تئوری	عملی	تئوری		عملی	تئوری	تئوری	عملی	تئوری						
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
8	6	2	4	2	2	اصول حسابداری (2)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
4	3	1	2	1	1	حسابداری عملی	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
6	5	1	3	2	1	کاربرد رایانه در حسابداری	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
2	-	2	2	-	2	مفاهیم و روشهای آماری (2)	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	2	2	3	1	2	حسابداری صنعتی (مقدماتی)	2	-	2	2	-	2	کلیات اقتصاد	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
3	2	1	2	1	1	حسابداری شرکتها (مقدماتی)	11	9	2	5	3	2	اصول حسابداری (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	سازمان و مدیریت	3	-	3	3	-	3	مفاهیم و روشهای آماری (1)	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
2	-	2	2	-	2	ریاضیات امور مالی	2	1	1	2	1	1	مبانی کاربرد رایانه	1+1	1	(پرورشی)	12
2	1	1	2	1	1	مکاتبات اداری	3	-	3	3	-	3	امور عمومی بازرگانی	1	1	سایر دروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	2+1	-	2+1	2	-	2	آمادگی دفاعی				14
40	20	20	31	11	20	جمع	40+2	12	28+2	35	5	30	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «طراحی و دوخت» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه خدمات»

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	واحد	نام درس	واحد	
نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل		نظری	عملی	تجزیه و تحلیل	نظری	عملی	تجزیه و تحلیل					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی استان	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
2	-	2	2	-	2	البیاف نساجی	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
4	3	1	4	3	1	طراحی اندام و لباس	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	3	1	3	2	1	رنگ شناسی تخصصی لباس	2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
4	3	1	2	1	1	الگو دوخت لباس کودک (1)	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
8	7	1	4	3	1	الگو (2)	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
6	5	1	3	2	1	دوخت (2)	4	3	1	3	2	1	الگو (1)	1+1	1	پرورشی	12
1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	6	6	-	2	2	-	دوخت (1)	1	1	سایر دروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)											14
40+2	23	17	32	15	17	جمع	40	20	20	34	12	22	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « سینما » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	تعداد	تعداد	نام درس	تعداد
روز	پنجشنبه	شنبه	روز	پنجشنبه	شنبه		روز	پنجشنبه	شنبه	روز	پنجشنبه	شنبه					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
4	3	1	2	1	1	کارگاه نگارش (2)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
6	5	1	3	2	1	فن سینما (2)	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	2	2	3	1	2	تحلیل فیلم	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
6	4	2	3	1	2	مبانی زیبایی شناسی و درک تصویر	3	2	1	2	1	1	کارگاه نگارش (1)	3	3	شماری (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	آشنایی با موسیقی	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
4	3	1	2	1	1	عکاسی (1)	6	5	1	3	2	1	فن سینما (1)	1+1	1	پرورشی	12
3	-	3	3	-	3	تاریخ سینما	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	1	1	سایر دروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی				14
40	19	21	31	10	21	جمع	40+2	18	22	35	11	24	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « چاپ » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه صنعت»

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	واحد	ساعت		
نظری	عملی	وقت	نظری	عملی	وقت		نظری	عملی	وقت	نظری	عملی	وقت					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی (3)	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
3	-	3	3	-	3	فن آوری چاپ	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
3	-	3	3	-	3	مواد شناسی چاپ	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
2	-	2	2	-	2	محاسبات فنی تخصصی	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
						کارگاه (2)	2	-	2	2	-	2	شناخت مواد صنعتی	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
6	5	1	4	3	1	تکنولوژی و کارگاه چاپ	3	-	3	3	-	3	مبانی چاپ	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
6	5	1	3	2	1	تکنولوژی و کارگاه پس از چاپ	3	2	1	2	1	1	رسم فنی	1+1	1	پرورشی	12
8	7	1	4	3	1	تکنولوژی و کارگاه پیش از چاپ (2)							کارگاه (1)	1	1	سایر دروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	2	2	-	1	1	-	کارگاه مقدماتی مکانیک				14
							4	3	1	2	1	1	مبانی تکنولوژی برق صنعتی				15
							6	5	1	4	3	1	تکنولوژی و کارگاه پیش از چاپ (1)				16
40	21	19	32	13	19	جمع	38+2	13	25	34	7	27	جمع	32+1	31	جمع	



جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « تربیت بدنی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	ساعت	واحد	رتبه	
ر	و	ت	ر	و	ت		ر	و	ت	ر	و	ت					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	2	2	عربی (1)	3
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
2	-	2	2	-	2	تغذیه و بهداشت مواد غذایی	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
4	4	-	2	2	-	دو و میدانی (1)	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
4	4	-	2	2	-	بسکتبال (1)	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
4	4	-	2	2	-	تنیس روی میز (1)	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	-	4	4	-	4	فیزیولوژی (1)	4	4	-	2	2	-	والیبال (1)	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	زبان تخصصی	4	4	-	2	2	-	فوتبال پسران - بدمینتون دختران	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
2	-	2	2	-	2	شناخت تأسیسات و اماکن ورزشی	4	4	-	2	2	-	شنا (1)	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
1	-	1	1	-	1	جدول مسابقات ورزشی	2	2	-	1	1	-	آمادگی جسمانی	1+1	1	پرورشی	12
2	2	-	1	1	-	کشتی پسران / تیراندازی دختران	2	-	2	2	-	2	آناتومی	1	1	سایر دروس انتخابی	13
3	2	1	2	1	1	آزمون های ورزشی	3	3	-	2	2	-	ژیمناستیک (1)				14
4	4	-	2	2	-	هندبال (1)	2	1	1	2	1	1	ایمنی و کمک های نخستین				15
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	2	-	2	2	-	2	روانشناسی عمومی				16
40	21	19	32	13	19	جمع	40+2	18	22	34	10	24	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته «کامپیوتر» در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه «زمینه خدمات»

سال سوم						سال دوم						سال اول					
تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	تعداد ساعت	تعداد واحد	نام درس	تعداد ساعت
ساعت	واحد	نمره	ساعت	واحد	نمره		ساعت	واحد	نمره	ساعت	واحد	نمره					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن 3	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن 2	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن 1	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی 3	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی 2	2	1	تربیت بدنی 1	2
1	-	1	1	-	1	عربی 2/2	1	-	1	1	-	1	عربی 1/2	2	2	عربی 1	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه 2	3	3	زبان خارجه 1	4
3	2	1	2	1	1	ریاضی 3	4	-	4	4	-	4	ریاضی 2	4	4	ریاضی 1	5
3	-	3	3	-	3	زبان تخصصی	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی 2	2	2	زبان فارسی 1	6
6	4	2	4	2	2	بسته های نرم افزاری 3	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی 2	2	2	ادبیات فارسی 1	7
8	4	4	3	1	2	برنامه سازی 2	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
7	3	4	3	1	2	سخت افزار	4	2	2	3	1	2	فیزیک و آزمایشگاه	3	3	فیزیک 1 و آزمایشگاه	9
5	4	1	1/5	1	0/5	نرم افزارهای چند رسانه ای	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	شیمی 1 و آزمایشگاه	10
5	4	1	1/5	1	0/5	بانک اطلاعاتی	5	4	1	3	2	1	سیستم عامل	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
7	3	4	3	1	2	شبهه های کامپیوتری	4	-	4	2	-	2	*1 مبانی کامپیوتر	1+1	1	پرورشی	12
8	4	4	3	1	2	برنامه سازی 3	7	6	1	2	1/5	0/5	*1 بسته های نرم افزاری 1	1	1	سایر دروس انتخابی	13
120	120	-	1	1	-	کارآموزی	8	4	4	3	1	2	*2 برنامه سازی 1				14
							3	2	1	1	0/5	0/5	*2 بسته های نرم افزاری 2				15
39	18	21	32	11	21	جمع کل	39+2	13	27	34	7	27	جمع کل	32+1	31	جمع کل	

جدول مشخصات برنامه درسی و عناوین دروس رشته پویانمایی « انیمیشن » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم						سال دوم						سال اول					
تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ساعت	واحد	رتبه	
ساعت	واحد	رتبه	ساعت	واحد	رتبه		ساعت	واحد	رتبه	ساعت	واحد	رتبه					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن 3	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن 2	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن 1	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی 3	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی 2	2	1	تربیت بدنی 1	2
1	-	1	1	-	1	عربی 2/2	1	-	1	1	-	1	عربی 2/1	2	2	عربی 1	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه 2	3	3	زبان خارجه 1	4
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	4	-	4	4	-	4	ریاضی 2	4	4	ریاضی 1	5
5	4	1	4	3	1	طراحی (2)	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی 2	2	2	زبان فارسی 1	6
6	5	1	4	3	1	کارگاه انیمیشن (2)	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی 2	2	2	ادبیات فارسی 1	7
6	6	-	4	4	-	کامپیوتر انیمیشن (2)	2	-	2	2	-	2	ادبیات داستانی	3	3	مطالعات اجتماعی	8
3	2	1	2	1	1	بازیگری و حرکت	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران	3	3	فیزیک 1 و آزمایشگاه	9
6	6	-	4	4	-	طراحی حرکت	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	10
4	3	1	2	1	1	فیلمنامه انیمیشن	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)	3	3	شیمی 1 و آزمایشگاه	11
2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	4	3	1	2	1	1	کامپیوتر انیمیشن (1)	1+1	1	پرورشی	12
120	120	-	1	1	-	کارآموزی (تراکمی)	4	3	1	2	1	1	کارگاه انیمیشن (1)	1	1	سایر دروس انتخابی	13
							2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان				14
40+2	27	23	33	19	14	جمع کل	40	17	23	33	10	23	جمع کل	32+1	31	جمع کل	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « چاپ دستی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم						سال دوم						سال اول					
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	ساعت	واحد	نام درس	ساعت
ر.ا	و.ا	ن.ا	ر.ا	و.ا	ن.ا		ر.ا	و.ا	ن.ا	ر.ا	و.ا	ن.ا					
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5
8	6	2	4	3	1	کارگاه چاپ دستی و لوحه سازی	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6
3	2	1	2	1	1	نقاشی کاربردی	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7
5	4	1	4	3	1	طراحی (2)	2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی و استان	3	3	مطالعات اجتماعی	8
4	3	1	4	3	1	کارگاه طراحی نقوش سنتی (1)	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10
4	3	1	2	1	1	علم مناظر و مرابا	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11
2	2	-	1	1	-	خوشنویسی	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران	1+1	1	پرورشی	12
2	-	2	2	-	2	تاریخ چاپ دستی	4	3	1	2	1	1	فن آوری چاپ دستی (1)	1	1	سایردروس انتخابی	13
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)	4	3	1	2	1	1	عکاسی (1)				14
																	15
39	22	17	32	16	16	جمع	39+2	17	22	34	10	24	جمع	32+1	31	جمع	

جدول مشخصات و عناوین دروس رشته « مرمت آثار فرهنگی » در هنرستانهای شاخه فنی و حرفه ای  
دوره آموزش متوسطه « زمینه خدمات »

سال سوم						سال دوم						سال اول						
ساعت			واحد			نام درس	ساعت			واحد			نام درس	ساعت	واحد	نام درس		
نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع						
2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	-	2+1	2+1	-	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+2	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1	
1	1	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	2	1	تربیت بدنی (1)	2	
1	-	1	1	-	1	عربی (2/2)	1	-	1	1	-	1	عربی (2/1)	2	2	عربی (1)	3	
2	-	2	2	-	2	تاریخ معاصر ایران	2	-	2	2	-	2	زبان خارجه (2)	3	3	زبان خارجه (1)	4	
2	-	2	3	-	3	جغرافیای عمومی استان	4	-	4	4	-	4	ریاضی (2)	4	4	ریاضی (1)	5	
2	1	1	2	1	1	مبانی و کاربرد رایانه	2	-	2	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2	2	زبان فارسی (1)	6	
4	3	1	2	1	1	شیمی در مرمت آثار فرهنگی	2	-	2	2	-	2	زبان فارسی (2)	2	2	ادبیات فارسی (1)	7	
6	5	1	4	3	1	کارگاه طراحی نقوش سنتی (1)	3	-	3	3	-	3	آشنایی با هنرهای سنتی ایران	3	3	مطالعات اجتماعی	8	
4	3	1	2	1	1	هندسه نقوش (1)	2+1	-	1	2	-	2	آمادگی دفاعی	3	3	فیزیک (1) و آزمایشگاه	9	
2	-	2	2	-	2	پیشینه و سیر تحول مواد معدنی	5	5	-	4	4	-	طراحی (1)	3	3	شیمی (1) و آزمایشگاه	10	
2	-	2	2	-	2	فرسایش و پوسیدگی مواد معدنی	5	4	1	4	3	1	مبانی هنرهای تجسمی	2	2	علوم زیستی و بهداشت	11	
2	-	2	2	-	2	پیشینه و مبانی نظری مرمت	3	2	1	2	1	1	رسم فنی	1+1	1	دروس انتخابی (پرورشی)	12	
4	3	1	2	1	1	عکاسی (1)	4	3	1	2	1	1	فیزیک در مرمت آثار فرهنگی	1	1	دروس انتخابی (تکمیلی، جبرانی، ....)	13	
2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر جهان	2	-	2	2	-	2	تاریخ هنر ایران				14	
240	240	-	2	2	-	کارآموزی (تراکمی)												15
37	16	21	32	10	22	جمع	39+2	16	23	34	10	24	جمع	32+1	31	جمع		



**شرایط قبولی و ادامه تحصیل دانش آموزان دوره سه ساله  
متوسطه (سالی - واحدی) مراکز آموزشی سازمان ملی  
پرورش استعدادها در خشان  
جلسه 688 تاریخ 4/3/1382- شماره ابلاغ 1943/120 تاریخ 82/5/14**

- 1- در پایه اول و دوم متوسطه، دانش آموزی حق ادامه تحصیل در مراکز آموزشی سمپاد را خواهد داشت که دارای شرایط زیر باشد:
  - الف- معدل سالانه وی در خرداد کمتر از 14 نباشد
  - ب- نمره سالانه او در هیچ یک از مواد درسی در خرداد و یاسه‌پریور کمتر از 12 نباشد.**تبصره 1-** دانش آموزی که شرایط فوق را احراز نکند ولی براساس آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه (شیوه سالی واحدی) قبول شناخته شود می‌تواند طبق مقررات در مدارس عادی ادامه تحصیل دهد.
- تبصره 2-** دانش آموزی که نمره سالانه درس یا دروس وی در خرداد ماه بین 10 تا 12 باشد، می‌تواند جهت ادامه تحصیل در مراکز سمپاد در امتحانات شهریور ماه شرکت نماید.
- تبصره 3-** در صورتیکه با معدل سالانه کمتر از 14 در خرداد شرایط قبولی در مدارس عادی را نداشته باشد درس‌هایی که نمره کمتر از 10 دارد، در شهریور ماه امتحان می‌دهد و با هر نمره یا معدلی به مدارس عادی هدایت می‌شود.
- 2-** امتحانات شهریور برای دانش آموزان مشمول تبصره 2 بند 1 صرفاً از کتاب ارائه شده از دفتر برنامه‌ریزی و تالیف کتب درسی خواهد بود و در صورتیکه بعضی از این دروس دارای آزمون هماهنگ کشوری یا استانی باشند مراکز آموزشی موظف به تهیه سوال امتحانی از کتب آموزش و پرورش می‌باشند.
- 3-** چنانچه دانش‌آموزی نخواهد در امتحانات تجدیدی شرکت یا به شهری منتقل گردد که فاقد مراکز آموزشی سازمان است، نمرات وی براساس آیین‌نامه امتحانات مصوب شورای عالی آموزش و پرورش ملحوظ و طبق مقررات اعلام نتیجه خواهد شد.
- 4-** دانش آموزی که به دلیل کسب نمرات بین 10 تا 12 در درس یا دروسی در امتحانات شهریور ماه شرکت می‌کند، چنانچه پس از برگزاری امتحانات شهریور ماه معدل سالانه وی حداقل 15 باشد ولی در یک درس و یا معدل سالانه وی حداقل 17 باشد ولی در دو درس نمره بین 10 تا 12 داشته باشد می‌تواند در مراکز آموزشی سمپاد ادامه تحصیل دهد. دانش‌آموزان در طول دوره متوسطه فقط یکبار در یک ماده درسی می‌توانند از مفاد این ماده استفاده کنند.
- 5-** شرط قبولی و ادامه تحصیل در رابطه با دروس انتخابی در پایه‌های اول، دوم و سوم در مراکز آموزشی سمپاد تابع مقررات و دستورالعمل‌های عمومی وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.
- 6-** شرایط قبولی و ادامه تحصیل دانش‌آموزان پایه سوم متوسطه و پیش‌دانشگاهی در مراکز آموزشی سمپاد تابع مقررات و دستورالعمل‌های عمومی وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.
- 7-** دانش‌آموزی که به دلیل کسب نمرات بین 10 تا 12 در درس یا دروسی در امتحانات شهریور ماه شرکت می‌کند، نمره یا نمرات شهریور او هر چه باشد در جمع و معدل

سالانه او موثر نخواهد بود و فقط ماندن یا خروج آنها از مراکز آموزشی سمپاد را مشخص خواهد کرد.



**تغییر نظام آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه**  
جلسه 844 شورای عالی تاریخ 1390/5/11 - شماره ابلاغ 120/30589 تاریخ 90/5/16

**ماده واحده:**

در راستای اصلاح ساختار نظام آموزش و پرورش و به منظور هماهنگی و یکپارچگی بین نظام آموزشی دوره های متوسطه و پیش دانشگاهی موجود و امکان تجمیع آنها در یک واحد آموزشی و پرورشی، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می دارد:

نظام آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه (مندرج در آیین نامه آموزشی این دوره مصوب جلسه 666 تاریخ 80/8/3 شورای عالی آموزش و پرورش) از سال تحصیلی 90-91 و تا زمان استقرار ساختار جدید نظام آموزش و پرورش از نظام نیمسال - واحدی به نظام سالی - واحدی تبدیل شود.

وزارت آموزش و پرورش موظف است متناسب با این مصوبه، پیشنهاد های اصلاحی آیین نامه آموزشی دوره مذکور را با تأکید بر موارد زیر حداکثر تا 15 شهریور سال جاری تهیه و به دبیر خانه شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

- 1- اصلاح نوبت های امتحانی دوره پیش دانشگاهی همانند پایه سوم دوره متوسطه روزانه.
- 2- اصلاح نظام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و ضرایب نمرات امتحانی دانش آموزان بر مبنای آیین نامه دوره متوسطه.
- 3- تنظیم و متناسب سازی برنامه درسی دوره پیش دانشگاهی با نظام سالی واحدی. این اصلاحات به پیشنهاد معاونت آموزش متوسطه و سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و با هماهنگی مراجع ذیربط حسب مورد پس از بررسی و تأیید در کمیسیون های اساسنامه ها و مقررات تحصیلی و برنامه های درسی و تربیتی به عنوان مصوبه شورای عالی تلقی می شود.

موضوع: تغییر نظام آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه در هشتصد و چهل و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/5/11 به تصویب رسید.



## آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه (سالی-واحدی) (مورد تایید کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی)

### مقدمه:

در اجرای هشتصد و چهل و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/5/11 موضوع تغییر نظام آموزشی دوره پیش دانشگاهی روزانه و در راستای همسویی و یکپارچگی و هماهنگی بین دوره‌های متوسطه و پیش دانشگاهی آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی سالی - واحدی به شرح زیر خواهد بود.

### فصل اول - طول مدت تحصیل، عناوین رشته‌ها، واحدها و جدول دروس

**ماده 1-** آموزش در این دوره مبتنی بر نظام سالی - واحدی است. در این نظام ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می شود و قبولی یا عدم قبولی دانش آموز در یک درس به همان درس محدود است و ارتباطی به سایر دروس ندارد.

**ماده 2-** هر واحد درس نظری معادل یک ساعت آموزشی در هفته در طول سال تحصیلی می باشد و هر واحد درسی کارگاه هنر و انسان، فضا، طراحی در رشته هنر معادل یک و نیم ساعت آموزشی در هفته در طول سال تحصیلی می باشد.

**ماده 3-** از اول مهرماه تا آخر شهریور ماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می شود. دوره آموزش از اول مهرماه هر سال آغاز و تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد ادامه می یابد.

**ماده 4-** دوره پیش دانشگاهی مشتمل بر رشته های زیر می باشد:

الف) ریاضی فیزیک

ب) علوم تجربی

ج) ادبیات و علوم انسانی

د) علوم و معارف اسلامی

ه) هنر

**ماده 5-** تعداد واحدهای درسی دوره پیش دانشگاهی در هر رشته 24 واحد که شامل 8 واحد دروس عمومی و 16 واحد دروس تخصصی است.

**ماده 6-** عناوین دروس، تعداد واحدها و جلسات تدریس هفتگی هر درس در رشته‌های دوره پیش دانشگاهی بشرح جدول ذیل می باشد:



### جدول دروس رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی شیوه سالی - واحدی<sup>1</sup>

رشته علوم تجربی			رشته ریاضی فیزیک		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس	ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
2	2	معارف اسلامی	2	2	معارف اسلامی
2	2	زبان فارسی	2	2	زبان فارسی
4	4	زبان خارجه	4	4	زبان خارجه
3	3	فیزیک	4	4	فیزیک
4	4	شیمی	4	4	شیمی
3	3	ریاضی عمومی	4	4	حساب دیفرانسیل و انتگرال
4	4	زیست شناسی	2	2	هندسه تحلیلی و جبر خطی
2	2	علوم زمین	2	2	ریاضیات گسسته
24	24	جمع	24	24	جمع

رشته علوم و معارف اسلامی			رشته ادبیات و علوم انسانی		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس	ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
2	2	اخلاق	2	2	معارف اسلامی
3	3	اصول عقاید	2	2	زبان فارسی
2	2	زبان فارسی	4	4	زبان خارجه
4	4	زبان خارجه	3	3	ادبیات فارسی
5	5	ادبیات عرب	3	3	عربی
2	2	منطق صوری	2	2	تاریخ
2	2	فلسفه	2	2	جغرافیا
4	4	فقه و اصول	2	2	علوم اجتماعی
24	24	جمع	2	2	فلسفه
			2	2	ریاضی پایه
			24	24	جمع

1- بر اساس مصوبه جلسه ی 844 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 90/5/11 در جلسه 172 کمیسیون برنامه های درسی و تربیتی بررسی و به تایید رسید.

رشته هنر		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
2	2	معارف اسلامی
2	2	زبان فارسی
4	4	زبان خارجه
2	2	آشنایی با رشته‌های مختلف هنری
2	2	هنر و ادب فارسی
4	4	سیره‌هنر در تاریخ
6	4	کارگاه هنر
3	2	انسان، فضا، طراحی
2	2	آشنایی با میراث هنری فرهنگی ایران
24	24	جمع

#### فصل دوم - مقررات ثبت نام دانش‌آموزان

**ماده 7-** ثبت نام و تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی به شیوه‌های زیر امکان پذیر می‌باشد:

الف) روزانه

ب) بزرگسالان

ج) داوطلب آزاد

د) آموزش از راه دور

دانش‌آموز با رعایت شرایط و ضوابط، مجاز است حداکثر یک سال تحصیلی در دبیرستان‌های روزانه و یک سال تحصیلی در دبیرستان‌های بزرگسالان یا مدارس آموزش از راه دور تحصیل نماید و از معافیت تحصیلی بر خوردار شود و ادامه تحصیل در سالهای بعد فقط به صورت داوطلب آزاد مجاز خواهد بود.

**تبصره 1-** دانش‌آموزان واجد شرایط تحصیل در مدارس روزانه مجاز به تحصیل در مدارس بزرگسالان و یا آموزش از راه دور نمی‌باشند.

**تبصره 2-** ترک تحصیل و وقفه تحصیلی، جزء سنوات تحصیلی، محاسبه نمی‌شود.

- ماده 8 -** شرایط ثبت نام در دوره پیش دانشگاهی روزانه:
- 1 - دارا بودن مدرک پایان تحصیلات دوره سه ساله آموزش متوسطه
  - 2- دارا بودن شرایط ادامه تحصیل از نظر قانون نظام وظیفه عمومی برای دانش آموزان پسر مشمول
  - 3- دارا بودن حداکثر سن 21 سال تمام در زمان ثبت نام. «ملاک محاسبه سن دانش آموز برای ثبت نام اول مهرماه هر سال خواهد بود»
  - 4- نداشتن نقص عضو و یا بیماری مؤثر برای انجام فعالیت های عملی و کارگاهی برای متقاضیان رشته هنر
- ماده 9-** فارغ التحصیلان دی ماه دوره متوسطه در همان سال می توانند با رعایت سایر شرایط به یکی از شیوه های زیر در دوره پیش دانشگاهی ادامه تحصیل دهند:
- الف) به شیوه روزانه از سال تحصیلی بعد، (دانش آموزان مشمول در فاصله زمانی دی ماه تا پایان شهریور ماه سال بعد از معافیت تحصیلی برخوردار خواهند بود).
- ب) در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور از نیمسال دوم همان سال تحصیلی .
- ج) به شیوه داوطلب آزاد از نیمسال دوم همان سال تحصیلی .
- ماده 10-** مدارک مورد نیاز برای ثبت نام دانش آموزان به شرح زیر است:
- الف- گواهی فارغ التحصیلی دوره سه ساله متوسطه
  - ب- کارنامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه
  - ج- اصل و تصویر شناسنامه
  - د- اصل و تصویر کارت ملی
  - ه- عکس به تعداد مورد نیاز
- و- گواهی قبولی دروس امتحانات تغییر رشته برای متقاضیان ذیربط.
- تبصره 1-** مدیر واحد آموزشی باید کلیه مدارک دانش آموزی را که با گواهی موقت ثبت نام کرده است حداکثر تا پایان مهرماه بصورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر واحد آموزشی مبدأ نیز بلافاصله پس از وصول در خواست، باید کلیه مدارک تحصیلی دانش آموز را پس از تکمیل برابر مقررات به واحد آموزشی مقصد ارسال کند.
- تبصره 2-** چنانچه مدارک تحصیلی دانش آموز در موعد مقرر در واحد آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش آموز حقی ایجاد و یا از وی حقی تضییع شود مسؤولیت ناشی از آن حسب مورد به عهده مدیران واحدهای آموزشی مبدأ یا مقصد می باشد.
- ماده 11-** ثبت نام با حضور دانش آموز یا ولی یا سرپرست قانونی وی انجام می گیرد
- تبصره -** ثبت نام دانش آموزی که با عذر موجه نتوانسته است در موعد مقرر ثبت نام کند با ارائه مدرک معتبر و تشخیص و صدور معرفی نامه توسط کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل مجاز خواهد بود.
- ماده 12-** ثبت نام و تحصیل دانش آموزان به تفکیک جنسیت انجام می گیرد.

**ماده 13-** دفتر آمار دانش آموزان حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال تحصیلی باید تکمیل و توسط مدیر واحد آموزشی با نظارت اداره آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

### فصل سوم - شرایط ثبت نام و تحصیل دانش آموزان مشمول نظام وظیفه

**ماده 14-** ثبت نام مشمولان وظیفه در طی سالی که در آن سال وارد سن 19 سالگی می‌شوند (سال احضار به خدمت) بدون در نظر گرفتن وضعیت تحصیلی قبلی آنان بلامانع است و این قبیل افراد در شمول معافیت تحصیلی قرار می‌گیرند.

**ماده 15-** ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش آموز تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود لیکن برای دانش آموزی که شناسنامه اولیه او به حکم دادگاه باطل شده است شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

**ماده 16-** دانش آموز پسر مشمول نظام وظیفه که سه ماه و بیشتر به طور متوالی غیبت غیرموجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشد به عنوان ترک تحصیل تلقی می‌شود. مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش به حوزه نظام وظیفه عمومی محل اعلام کند.

**ماده 17-** شرکت در امتحانات داوطلب آزاد از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

**ماده 18-** ثبت نام و تحصیل دانش آموز مشمول که ترک تحصیل نموده است به عنوان دانش آموز، مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی به عنوان دانش آموز بلامانع است.

**تبصره 1-** دانش آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است می‌تواند به شیوه داوطلب آزاد ثبت نام و ادامه تحصیل دهد.

**تبصره 2-** دانش آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان آن سال تحصیلی باشد می‌تواند با رعایت سایر شرایط در همان سال تحصیلی به عنوان دانش آموز ثبت نام کند و ادامه تحصیل دهد.

**ماده 19-** مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع به حوزه نظام وظیفه عمومی اعلام کند.

**ماده 20-** دانش آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند در صورتی که قصد ادامه تحصیل در واحدهای آموزشی بزرگسالان یا آموزش از راه دور را داشته باشد نیازی به اعلام ترک تحصیل وی به حوزه نظام وظیفه عمومی نمی‌باشد.

**ماده 21-** دانش آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در واحدهای آموزشی ایرانی تحصیل می‌کنند مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

**ماده 22-** مدیر واحد آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش آموزان مشمول نظام وظیفه را که به تحصیل اشتغال دارند، به طور انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار به

منظور استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش‌آموزان با نیازهای ویژه نیز می‌شود).

#### فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

**ماده 23-** ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به عمل می‌آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) به منظور آگاهی از تواناییها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسائی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز در آغاز سال تحصیلی توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر) به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، اولیاء و اتخاذ روشهای مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدفهای آموزشی و پرورشی و احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

**ماده 24-** ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و باتکیه بر آزمونهای کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست وارسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و ... انجام می‌گیرد و نمره این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر سال تحصیلی در دو نوبت تعیین و منظور می‌شود.

**ماده 25-** ارزشیابی پایانی در طول سال تحصیلی در دو نوبت اول و دوم انجام می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت اول (دی ماه) از نیمه اول محتوای برنامه درسی و ارزشیابی پایانی نوبت‌های دوم (خردادماه) و شهریورماه از تمام محتوای برنامه درسی (5 نمره از محتوای نیمه اول برنامه درسی و 15 نمره از محتوای نیمه دوم برنامه درسی) به عمل می‌آید.

**ماده 26-** چنانچه دانش‌آموزی تا پایان خرداد ماه موفق به اخذ نمره قبولی (حدنصاب نمره سالانه) در یک یا چند درس نشود می‌تواند شهریور ماه در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت کند.

**تبصره 1-** چنانچه دانش‌آموزی پس از شرکت در امتحانات شهریورماه موفق به گذراندن تمام یا بعضی از درس‌ها نشده باشد صرفاً می‌تواند برابر مقررات در واحد آموزشی بزرگسالان یا آموزش از راه دور یا به شیوه داوطلب آزاد ثبت نام کند و ادامه تحصیل دهد. این قبیل افراد از گذراندن دروسی که نمره قبولی کسب کرده‌اند معاف می‌باشند.

**ماده 27-** برنامه امتحانات داخلی نوبت‌های اول، دوم و شهریورماه توسط واحد آموزشی با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و

- اداری واحد آموزشی و زیرنظر مدیر انجام می‌شود. طرح سؤال‌ها در امتحانات داخلی برعهده معلمان مربوط می‌باشد.
- ماده 28-** اوراق امتحانات داخلی (نوبت‌های اول، دوم و شهریورماه) باید توسط معلم مربوط زیرنظر مدیر واحد آموزشی تصحیح شود.
- تبصره 1-** مدیر واحد آموزشی می‌تواند با مسؤلیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل واحد آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.
- تبصره 2-** چنانچه معلم مربوط به هر علتی ظرف مدت 5 روز پس از انجام امتحان هر درس اوراق امتحانی را تصحیح نکند، مدیر واحد آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را برای تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.
- ماده 29-** نمرات ارزشیابی‌های تکوینی و پایانی هر نوبت امتحانی داخلی باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضاء و درج تاریخ بلافاصله، به دفتر واحد آموزشی تحویل شود. نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحان هر درس باید به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.
- تبصره -** نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نوبت و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز و ولی او برسد.
- ماده 30-** امتحانات نهایی نوبت دوم و شهریورماه (برابر جدول مربوط) با برنامه و سؤالات امتحانی واحد که توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش طراحی می‌شود، زیرنظر اداره کل آموزش و پرورش استان و بوسیله اداره آموزش و پرورش منطقه برگزار می‌گردد.
- تبصره 1-** مرکز سنجش آموزش و پرورش، برنامه امتحانات نهایی را حداکثر دو ماه قبل از آغاز امتحانات مربوط تنظیم و ابلاغ می‌کند.
- تبصره 2-** در کلیه مراحل مربوط به امتحانات، ادارات کل آموزش و پرورش استانها و مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور ملزم به همکاری با مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌باشند.
- تبصره 3-** معلمان که درسهای مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کنند موظفند حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه کنند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق‌الزحمه اقدام نمایند. در صورتی که معلمی برای تصحیح اوراق اقدام نکند موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به اداره آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.
- تبصره 4-** نمرات امتحانات نهایی باید حداکثر ده روز پس از برگزاری آخرین امتحان توسط رئیس حوزه تصحیح به واحدهای آموزشی محل تحصیل دانش‌آموز اعلام شود.
- ماده 31-** مدیر واحد آموزشی موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آنها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند به همراه نمرات نوبت اول و ارزشیابی تکوینی نوبت دوم آن درسهای در نمون برگهایی که از سوی مرکز

سنجش آموزش و پرورش ارسال می‌شود تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی نوبت دوم و شهریورماه به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

**تبصره -** امتحانات عملی غیر کتبی و کارگاهی در درسهای غیرنهایی توسط واحد آموزشی و در درسهای نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند قبل از برگزاری امتحانات کتبی در واحد آموزشی مربوط برگزار می‌گردد.

**ماده 32-** نمره هر درس در نوبت اول از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب 1 و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب 2 و در نوبت دوم از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب 1 و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب 6 بدست می‌آید. نمره سالانه هر درس برابر جدول زیر محاسبه می‌شود.

نمره سالانه	نوبت دوم		نوبت اول	
	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر
مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب، تقسیم بر ده	ضریب 6	ضریب 1	ضریب 2	ضریب 1

**تبصره 1-** نمره درسهایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن سال دانش‌آموز می‌باشد و ارزشیابی پایانی ندارد از قبیل درسهای کارگاهی، بر مبنای ارزشیابی‌های مستمر از فعالیت دانش‌آموز در هر نوبت توسط معلم مربوط تعیین می‌شود و نمره سالانه این درسها بر اساس میانگین نمرات نوبت اول و دوم تعیین می‌شود.

**تبصره 2-** در محاسبه نمره سالانه و نمره درس شهریورماه و دی ماه با ضرایب فوق‌الذکر، عدد اعشاری نمرات به شرح ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

1- کمتر از 0/25 به 0/25

2- از 0/26 تا 0/49 به 0/50

3- از 0/51 تا 0/74 به 0/75

4- از 0/76 تا 0/99 به یک

**ماده 33-** نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی‌های مستمر دانش‌آموز در هر درس از صفر تا بیست است.

**ماده 34-** کلیه دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی باید در آزمون روخوانی قرآن که در ارزشیابی نوبت اول برگزار می‌شود شرکت نمایند. 8 نمره از درس معارف اسلامی در این نوبت به این آزمون اختصاص می‌یابد.

**تبصره -** دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مندرج در قانون اساسی از گذراندن آزمون روخوانی قرآن معاف می‌باشد.

**ماده 35-** نظارت بر حسن برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور به عهده مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌باشد.

**ماده 36-** مسؤولیت حسن اجرای امتحانات داخلی واعلام به موقع نتایج برعهده مدیر واحد آموزشی است و اداره آموزش وپرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه، اداره کل آموزش و پرورش استان و مرکز سنجش آموزش و پرورش در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدید نظر قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلّم و دانش‌آموز مربوط برسد.

**تبصره -** در صورتی که در بازبینی اوراق امتحانات خرداد ماه یا شهریور ماه هر سال، پس از آبان ماه، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

**ماده 37-** نتیجه امتحانات حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نوبت امتحانی کتباً توسط مدیر واحد آموزشی به دانش‌آموز یا ولی او اعلام می‌شود.

**ماده 38-** مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی هرنوبت (اعم از نهایی و غیرنهایی) حداکثر 5 روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نوبت می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر واحد آموزشی موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدید نظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلّمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضاء مصحح مربوط و یا مصحح مربوط و تجدید نظر کننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رأی معلّم سوم همان درس قطعی و لازم‌الاجرا است. در امتحانات نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلّمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت 5 روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

**تبصره -** نمرات درس‌های عملی (غیر کتبی) و کارگاهی و درس‌های شفاهی قابل اعتراض و تجدید نظر نمی‌باشند و نمره اعلام شده قطعی است.

**ماده 39-** اوراق امتحانات داخلی پایانی نوبت دوم و شهریور ماه به مدت شش ماه در واحد آموزشی و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند نگهداری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود ولی فهرست دست‌نویس ریز نمرات معلّمان، دفتر امتحانات، لیست ریز نمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی و دفتر فارغ‌التحصیلان و رسید پرونده تحصیلی و رسید تحویل گواهی‌نامه به دانش‌آموزان، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در واحد آموزشی و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

**ماده 40-** امتحانات شهریور ماه درس‌های غیرنهایی در همان واحد آموزشی برگزار می‌شود که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است و در درس‌های نهایی، در حوزه‌های امتحانی تحت پوشش همان منطقه آموزشی که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است برگزار می‌شود.

**تبصره 1-** در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش‌آموزی تا 15 روز قبل از برگزاری امتحانات پایانی نوبت دوم و شهریورماه تغییر یابد دانش‌آموز می‌تواند (با اخذ معرفی‌نامه عکس‌دار حاوی مشخصات و مواد درسی از واحد آموزشی مربوط و تأیید



موضوع انتقال ولی از سوی اداره آموزش و پرورش همان منطقه و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر انتقال ولی خود) به اداره آموزش و پرورش محل سکونت جدید مراجعه و در صورت دایر بودن رشته تحصیلی مورد نظر، با معرفی آن اداره، در امتحانات داخلی یکی از واحدهای آموزشی و یا در امتحانات نهایی یکی از حوزه‌های اجرایی شرکت کند. نمره‌های شهریورماه و دی ماه، چنین دانش‌آموزی پس از تأیید اداره آموزش و پرورش محل سکونت جدید به اداره آموزش و پرورش مبدأ جهت ابلاغ به واحد آموزشی که دانش‌آموز قبلاً تحصیل می‌کرده است ارسال می‌شود تا واحد آموزشی مذکور با توجه به نمره‌های دیگر و با رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه کند.

**تبصره 2-** دانش‌آموزان شاغل به تحصیل در مدارس ایرانی خارج از کشور می‌توانند با ارائه معرفی‌نامه از واحد آموزشی مربوط، در امتحانات شهریورماه در مدارس داخل کشور شرکت کنند. نمرات امتحانی این قبیل دانش‌آموزان باید توسط مدیر واحد آموزشی مقصد و از طریق مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور به واحد آموزشی مبدأ ارسال شود.

**ماده 41-** در هر نیمسال تحصیلی (نوبت) به هر دانش‌آموز براساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، وضعیت حضور و غیاب، رعایت مقررات واحد آموزشی، حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت مقررات انضباطی مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس، توسط مدیر و معاونان واحد آموزشی، یک نمره انضباط تعیین و در لیست ریز نمرات مربوط ثبت و به امضاء مدیر واحد آموزشی می‌رسد.

**تبصره 1-** میانگین نمرات انضباط نوبت‌های اول و دوم به عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل کل معادل 2 واحد درسی منظور می‌شود. ولی در محاسبه جمع واحدهای درسی در هر رشته در نظر گرفته نمی‌شود.

**تبصره 2-** در امتحانات شهریور ماه نمره انضباط منظور نمی‌شود.

**ماده 42-** نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ابلاغ می‌شود.

**ماده 43-** دفتر امتحانات دانش‌آموزان واحد آموزشی در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان ماه سال تحصیلی بعد تنظیم و توسط نماینده‌ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود بررسی و پس از تأیید مسدود شود.

**ماده 44-** چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر واحد آموزشی برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود، استفاده کند.

**ماده 45-** دانش‌آموزی که دارای نقص عضو یا بیماری مؤثر می‌باشد به طوری که این نقص و یا بیماری مانع شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی می‌شود، مدیر واحد آموزشی یا رئیس حوزه اجرا تسهیلاتی متناسب با نقص عضو و یا بیماری او فراهم می‌کند و در صورت لزوم از امتحانات آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، معاف می‌شود و سهم نمره مربوط به این بخش به سایر بخشها اضافه می‌شود.

**ماده 46-** دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابریه نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین (معارف اسلامی) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان معارف اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

**ماده 47-** با متخلف یا متخلفان در امتحانات داخلی و نهایی برابر آئین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد رفتار خواهد شد.

### فصل پنجم - وضعیت غایبین در امتحانات

**ماده 48-** چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایانی اعم از نهایی یا غیرنهایی در هر نوبت غیبت غیرموجه داشته باشد نمره امتحان پایانی او در آن نوبت در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره پایانی آن نوبت برای درس های مورد نظر در لیست ریز نمرات قید می‌شود لیکن در محاسبات، کلمه غایب به منزله نمره صفر خواهد بود. چنانچه دانش‌آموز مشمول این ماده، دارای نمرات کلاسی (ارزشیابی مستمر) باشد، نمره وی در درس یا درس های مذکور با احتساب این نمرات برای آن نوبت منظور خواهد شد.

**ماده 49-** اگر دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد. نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی بجای نمرات پایانی نوبت اول درس های مربوط نیز منظور می‌شود.

**تبصره -** در رشته هنر برای درس کارگاه هنر، دانش‌آموز موظف خواهد بود قبل از امتحانات پایانی نوبت دوم در آزمون مبحث مورد نظر که توسط معلم مربوط انجام خواهد شد شرکت کند.

**ماده 50-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات پایانی نوبت دوم و یا هر دو نوبت در برخی از درس ها غیبت موجه داشته باشد نمره شهریور ماه وی در آن درس یا دروس به جای نمره پایانی همان نوبت یا نوبت ها منظور می‌گردد.

**ماده 51-** چنانچه دانش‌آموز در فاصله زمانی بعد از ثبت نام و قبل از شرکت در امتحانات پایانی نوبت اول ترک تحصیل کند (هرچند نمره ارزشیابی مستمر داشته باشد) برای وی کارنامه با ذکر مراتب ترک تحصیلی صادر می‌شود و آن سال جزو سنوات تحصیلی وی محاسبه نمی‌شود و اگر دانش‌آموزی بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل کند در کلیه دروس نوبت دوم غائب غیرموجه منظور و اعلام نتیجه شده و کارنامه صادر می‌شود و مراتب ترک تحصیل در سوابق تحصیلی وی قید و آن سال جزو سنوات تحصیل وی منظور می‌شود.

**ماده 52-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم و یا شهریورماه کلیه درس ها غیبت موجه داشته باشد آن سال برای وی وقفه تحصیلی محسوب می‌شود و ضروری است توضیحات لازم در کارنامه و سایر مدارک تحصیلی دانش‌آموز قید شود و آن سال برای وی جزء سنوات تحصیلی محسوب نمی‌شود.

**ماده 53-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم و یا شهریورماه در درس های غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد در صورت درخواست ولی دانش‌آموز، مدیر واحد آموزشی مجاز

است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درسهای مربوط با رعایت ضوابط امتحان بعمل آورد.

**ماده 54-** چنانچه دانش آموزی در امتحانات نوبت دوم در یک یا چند درس نهایی و یا غیرنهایی غیبت موجه داشته باشد با درخواست ولی وی می توان با احتساب نمره صفر در امتحان پایانی خرداد ماه، نمره سالانه وی را محاسبه و با رعایت سایر شرایط اعلام نتیجه نمود.

**ماده 55-** اگر دانش آموزی به دلیل غیبت موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد نمره ارزشیابی پایانی وی در آن نوبت جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می شود و این نمره توسط معلم مربوط در لیست ریز نمرات ثبت می شود.

**ماده 56-** تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش آموز در امتحانات داخلی، با شورای واحد آموزشی و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر واحد آموزشی خواهد بود.

### فصل ششم - شرایط قبولی و فارغ التحصیلی

**ماده 57-** نصاب قبولی در هر درس، نمره سالانه 10 می باشد.

**تبصره 1-** در امتحانات شهریور ماه ملاک قبولی هر درس، کسب حداقل نمره 10 در آن درس می باشد.

**تبصره 2-** در رشته هنر حداقل نمره قبولی سالانه در درس کارگاه هنر 12 می باشد.

**ماده 58-** دانش آموزی فارغ التحصیل شناخته می شود که شرایط زیر را دارا باشد:  
الف) در کلیه واحدهای درسی دوره پیش دانشگاهی در رشته مربوط (گذراندن 24 واحد درسی بدون احتساب واحد انضباط) قبول شده باشد.

ب) معدل کل وی حداقل 10 باشد.

**تبصره 1-** چنانچه پس از امتحانات خردادماه و یا شهریورماه دانش آموزی صرفاً در یک عنوان درسی نمره بین 7 تا 10 را کسب نماید و معدل کل وی نیز حداقل 10 باشد با رعایت سایر شرایط فارغ التحصیل شناخته می شود.

**تبصره 2-** عدم استفاده از شرایط تبصره یک این ماده در نوبت امتحانی خردادماه با درخواست کتبی ولی دانش آموز بلامانع است.

**ماده 59-** در پایان دوره پیش دانشگاهی برای هر یک از فارغ التحصیلان براساس نمرات پدرس هایی که امتحان نهایی داده اند معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی نمره پذیرفته شده در امتحان نهایی درس مربوط در تعداد واحدهای همان درس ضرب می شود و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهای درس های نهایی تقسیم می شود.

**ماده 60-** برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش آموز در پایان دوره پیش دانشگاهی، نمره پذیرفته شده هر درس (سالانه و یا شهریور ماه) در تعداد واحدهای همان درس ضرب می شود و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر مجموع واحدهای این درس ها تقسیم می شود. در محاسبه معدل کل تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز به میزان 2 واحد لحاظ می شود.

**تبصره -** برای محاسبه معدل کل دانش‌آموزان در شهريورماه نمرات امتحانی شهريور بجای نمرات سالانه دروس مربوط محسوب و سپس معدل گرفته می‌شود.

**ماده 61-** به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی در رشته مربوط (گذراندن 24 واحد درسی بدون احتساب واحد انضباط) شود با رعایت سایر ضوابط، گواهی نامه پایان تحصیلات دوره پیش‌دانشگاهی اعطا می‌شود.

**تبصره -** نمونه گواهی نامه پایان تحصیلات دوره پیش‌دانشگاهی از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه و پس از تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

### سایر موارد:

**ماده 62-** ثبت نام دانش‌آموزان در رشته پیش‌دانشگاهی غیر متناظر با دیپلم و یا تغییر رشته در دوره پیش‌دانشگاهی منوط به شرکت فرد متقاضی در امتحان تغییر رشته برابر جدول مربوط خواهد بود و در صورت کسب نمره قبولی در دروس مشترک بین رشته جدید و رشته قبلی، تغییر رشته متقاضیان پذیرفته می‌شود. امتحانات تغییر رشته بر اساس دستورالعمل مربوط هر سال یک‌بار و در تابستان بصورت نهایی برگزار می‌شود.

**تبصره 1 -** متقاضیان ثبت نام در دوره پیش‌دانشگاهی به شیوه داوطلب آزاد از شرکت در امتحان تغییر رشته معاف خواهند بود .

**تبصره 2 -** نمره های قبولی دانش‌آموز در امتحانات تغییر رشته هر سال برای سال بعد نیز معتبر می‌باشد و دانش‌آموز می‌تواند در امتحان نوبت بعدی صرفاً در دروس باقی مانده مربوط به تغییر رشته شرکت نماید.

**تبصره 3 -** نصاب قبولی در دروس طراحی (1) و مبانی هنرهای تجسمی در امتحان تغییر رشته 12 و در سایر دروسها 10 می‌باشد.

**ماده 63-** فارغ التحصیلان پیش‌دانشگاهی در صورت تمایل به اخذ گواهینامه پیش‌دانشگاهی در سایر رشته‌ها (غیر متناظر) می‌توانند با ثبت نام در مدارس بزرگسالان، آموزش از راه دور و یا به صورت داوطلب آزاد اقدام نمایند، در صورت تمایل داوطلب، نمرات قبولی درس‌های مشترک بین دو رشته از وی پذیرفته شده و ملزم به گذراندن کسری دروس می‌باشد.

**تبصره -** متقاضیان استفاده از این ماده مشمول استفاده از معافیت تحصیلی نمی‌باشند.

**ماده 64-** مقررات مربوط به دوره پیش‌دانشگاهی آموزش بزرگسالان، آموزش از راه دور و همچنین داوطلبان آزاد بر اساس آیین‌نامه آموزشی خاص خود خواهد بود.

**ماده 65-** این آیین‌نامه که مشتمل بر شش فصل و شصت و پنج ماده و شش تبصره می‌باشد در جله 235 مورخ 1390/6/13 کمیسیون اساسنامه ها و مقررات تحصیلی شورای عالی آموزش و پرورش مورد تایید قرار گرفت.

عناوین دروس رشته های دوره پیش دانشگاهی که از آنها امتحان نهایی بعمل می آید:

رشته های دوره پیش دانشگاهی									
ریاضی فیزیک		ادبیات و علوم انسانی		علوم تجربی		علوم و معارف اسلامی		هنر	
عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس	
عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی
زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	ادبیات	زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	ادبیات عرب	زبان فارسی	آشنایی با میراث فرهنگی ایران
معارف اسلامی	حساب دیفرانسیل و انتگرال	معارف اسلامی	عربی	معارف اسلامی	زیست شناسی	اصول عقاید	فقه و اصول	معارف اسلامی	سیر هنر در تاریخ

جدول مواد آزمون تغییررشته تحصیلی در دوره پیش دانشگاهی

رشته های دوره پیش دانشگاهی	ریاضی فیزیک	علوم تجربی	ادبیات و علوم انسانی	علوم و معارف اسلامی	هنر
ریاضی فیزیک	-----	1-زیست شناسی (1) 2-زیست شناسی (2)	1-ادبیات فارسی تخصصی 2-عربی 3 ویژه انسانی	1-عربی 3 ویژه معارف 2-اصول عقاید 2	1-طراحی 1 2-تاریخ هنر ایران 3-تاریخ هنر جهان 4-مبانی هنرهای تجسمی
علوم تجربی	1- حسابان 2- جبر و احتمال	-----	1-ادبیات فارسی تخصصی 2-عربی 3 ویژه انسانی	1-عربی 3 ویژه معارف 2-اصول عقاید 2	1-طراحی 1 2-تاریخ هنر ایران 3-تاریخ هنر جهان 4-مبانی هنرهای تجسمی
ادبیات و علوم انسانی	1- حسابان 2- جبر و احتمال 3- فیزیک (3)	1-زیست شناسی (1) 2-زیست شناسی (2) 3-شیمی (3)	-----	1-عربی 3 ویژه معارف 2-اصول عقاید 2	1-طراحی 1 2-تاریخ هنر ایران 3-تاریخ هنر جهان 4-مبانی هنرهای تجسمی
علوم و معارف اسلامی	1- حسابان 2- جبر و احتمال 3- فیزیک (3)	1-زیست شناسی (1) 2-زیست شناسی (2) 3-شیمی (3)	-----	-----	-----
فنی و حرفه ای	1- حسابان 2- جبر و احتمال	1-زیست شناسی (1) 2-زیست شناسی (2)	1-ادبیات فارسی تخصصی 2-عربی 3 ویژه انسانی	1-عربی 3 ویژه معارف 2-اصول عقاید 2	1-طراحی 1 2-تاریخ هنر ایران 3-تاریخ هنر جهان 4-مبانی هنرهای تجسمی
کاردانش	1- حسابان 2- جبر و احتمال 3- فیزیک (3)	1-زیست شناسی (1) 2-زیست شناسی (2) 3- شیمی (3)	1-ادبیات فارسی تخصصی 2-عربی 3 ویژه انسانی	1-عربی 3 ویژه معارف 2-اصول عقاید 2	1-طراحی 1 2-تاریخ هنر ایران 3-تاریخ هنر جهان 4-مبانی هنرهای تجسمی

**آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل  
کشور (شیوه نیمسال - واحدی)  
جلسه 666 تاریخ 80/8/3 - شماره ابلاغ 120/2221/8 تاریخ 80/8/13**

**فصل اول - کلیات:**

**ماده 1-** دوره متوسطه بزرگسالان به منظور ادامه تحصیل دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره سه ساله متوسطه روزانه را ندارند و همچنین سایر متقاضیان واجد شرایط در شاخه‌های نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش و براساس اهداف هر یک از شاخه‌ها و مطابق با مواد ذیل در واحدهای آموزشی بزرگسالان اجرا می‌شود.

**تبصره 1-** شاخه فنی و حرفه‌ای دوره بزرگسالان صرفاً برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان<sup>1</sup> پایه سوم شاخه فنی و حرفه‌ای است که شرایط تحصیل در دوره روزانه شیوه سالی - واحدی را از دست داده باشند. این قبیل دانش‌آموزان لازم است قبلاً در آموزشهای درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی رشته مربوط شرکت کرده باشند.

**تبصره 2-** در هنرستان های فنی و حرفه ای ایشارگران ارائه دروس پایه های دوم و سوم شاخه فنی و حرفه ای بلامانع است.

**ماده 2-** واحدهای آموزشی بزرگسالان به دو صورت مجتمع آموزشی (نظری، کاردانش - فنی و حرفه‌ای) و یا واحدهای آموزشی خاص هر یک از شاخه‌های متوسطه (براساس ضوابطی که از سوی معاونت آموزشی ابلاغ می‌شود) تشکیل می‌گردد.

**تبصره -** ارائه و آموزش استاندارد مهارت در واحدهای آموزشی بزرگسالان کاردانش دولتی منوط به کسب مجوز از دفتر کاردانش و آموزشهای مهارتی می‌باشد و در صورت عدم ارائه استاندارد مهارت در این قبیل واحدهای آموزشی دانش‌آموز باید استاندارد مهارت را در مراکز آموزش مهارتی خارج از آموزش و پرورش و یا واحدهای آموزشی بزرگسالان کاردانش غیرانتفاعی بگذراند.

**فصل دوم - واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جدولهای درس‌ها**

**ماده 3-** آموزش در دوره متوسطه بزرگسالان دارای ویژگیهای زیر می‌باشد.

الف) آموزش درسهها در طول نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی اجراء می‌شود.

ب) محتوی، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدّل‌گیری براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

ج) ارزش هر درس مستقل می‌باشد و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درسهها ندارد.

د) بخشی از هزینه‌های تحصیلی دانش‌آموز در این دوره (مازاد بر مدت مجاز در دوره روزانه) برابر ضوابطی که معاونت آموزشی وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌نماید از وی اخذ می‌شود.

1- دانش‌آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای هنرجو نیز نامیده می‌شود.

**تبصره -** دانش آموزان واحدهای آموزشی ایثارگران از پرداخت هزینه های موضوع این بند معاف می باشند.

**ماده 4-** تعداد واحدهای درسی موردنیاز برای اخذ گواهی نامه پایان تحصیلات متوسطه در واحدهای آموزشی بزرگسالان همانند دوره روزانه حداقل 96 واحد می باشد و دانش آموز پسر مشمول نظام وظیفه با رعایت سایر شرایط حداکثر تا 12 نیمسال می تواند در واحد آموزشی بزرگسالان ادامه تحصیل دهد و در ازای هر سال تحصیل دانش آموز در دوره متوسطه روزانه از این میزان 2 نیمسال کاسته خواهد شد.

**ماده 5-** محتوی و موادّ درسی در این دوره مطابق موادّ درسی دوره روزانه می باشد و ساعات آموزش هفتگی درسها در هر نیمسال دو برابر و در دوره تابستانی چهار برابر دوره روزانه (شیوه سالی - واحدی) است که برابر جداول پیوست ارائه خواهد شد.

**تبصره 1-** درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی شاخه فنی و حرفه ای در دوره بزرگسالان به صورت غیرحضورى ارائه می شود.

**تبصره 2-** در شاخه کاردانش استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) از شمول ماده فوق مستثنی است و به میزان ساعات تعیین شده در جدول موادّ درسی رشته های مهارتی با رعایت سایر ضوابط ارائه می شود.

**تبصره 3-** دانش آموزان شاخه کاردانش در صورت عدم امکان گذراندن درس کارورزی (به تشخیص مدیر واحد آموزشی) از انتخاب واحد آن درس معاف بوده و باید معادل واحدهای درس مذکور از سایر عناوین درسهای اختیاری و یا درسهای سایر رشته های دوره متوسطه، درسهایی را انتخاب نموده و بگذرانند. جایگزینی درسهای مازاد تطبیقی به جای درس کارورزی برای این قبیل دانش آموزان بلامانع است.

**تبصره 4-** در هنرستان های فنی حرفه ای ایثارگران، دروس کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی شاخه فنی و حرفه ای به صورت حضوری ارائه می شود.

**تبصره 5-** مدیران واحدهای آموزشی ایثارگران می توانند ساعات آموزش هفتگی برخی از دروس را (برابر جدول پیوست) نسبت به میزان تعیین شده در جدول دروس، افزایش دهند.

**ماده 6-** برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی بصورت دو نیمسال هر یک به مدت 18 هفته و یک دوره تابستانی به مدت 10 هفته اجرا می شود.

**تبصره -** در هر نیمسال پانزده هفته کامل و در دوره تابستانی 8 هفته کامل به تشکیل کلاس درس اختصاص داشته و باقیمانده هر نیمسال و دوره تابستانی برای برگزاری امتحانات، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیمسال بعدی یا دوره تابستانی منظور می شود.

**ماده 7-** دانش آموز موظف است در هنگام انتخاب واحد، پیش نیاز درسها را مطابق جدول موادّ درسی رعایت کند.

**تبصره -** دانش آموز در آخرین نیمسال یا دوره تابستانی (نیمسال یا دوره تابستانی که می تواند فارغ التحصیل شود) مجاز است کلیه درسهای باقیمانده را بدون رعایت پیش نیاز انتخاب کرده و بگذراند.

**ماده 8-** دانش‌آموز نمی‌تواند درسهایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است مجدداً انتخاب کند.

**ماده 9-** دانش‌آموز در هر نیمسال می‌تواند حداقل 8 واحد و حداکثر 17 واحد درسی، که حداقل 8 واحد آن به صورت حضوری باشد و در دوره تابستانی حداکثر 8 واحد درسی را اعم از حضوری و غیرحضوری با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند.<sup>2</sup>

**تبصره 1-** دانش‌آموز در آخرین نیمسال یا دوره تابستانی<sup>3</sup> می‌تواند یک عنوان درسی (حداکثر 4 واحد) علاوه بر سقف واحدهای درسی انتخاب نماید.

**تبصره 2-** چنانچه در آخرین نیمسال تحصیلی تعداد واحدهای حضوری باقیمانده دانش‌آموز به کمتر از 8 واحد برسد ادامه تحصیل وی در آن نیمسال بلامانع است.

**تبصره 3-** چنانچه تعداد واحدهای باقیمانده دانش‌آموز در آخرین نیمسال تحصیلی به کمتر از 8 واحد اعم از حضوری و غیرحضوری برسد ادامه تحصیل وی در آن نیمسال بلامانع است. استفاده از این تبصره برای دانش‌آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌نماید صرفاً یکبار مجاز است.

**تبصره 4-** در شاخه کاردانش برای محاسبه تعداد واحدهای اخذ شده در هر نیمسال یا دوره تابستانی آن دسته از استانداردهای مهارت که آموزش آن بیش از یک نیمسال تحصیلی به طول می‌انجامد تعداد واحدهای استاندارد مهارت موردنظر براساس ساعات آموزش آن در هر نیمسال، تعیین و در برگ انتخاب واحد دانش‌آموز ثبت می‌شود و نمره آن استاندارد مهارت در نیمسال یا دوره تابستانی که آزمون آن انجام یافته و منجر به صدور گواهی‌نامه مهارت گردیده ثبت خواهد شد.

**تبصره 5-** گواهی‌نامه مهارتی که دانش‌آموز شاخه کاردانش رأساً جهت اخذ آن اقدام نموده است مشروط برآنکه مشخصات آن در جدول مواد درسی رشته مهارتی مربوط تعریف شده باشد پذیرفته می‌شود و تعداد واحدهای آن در سقف تعداد واحدهای مجاز نیمسال یا دوره تابستانی که گواهی‌نامه مهارتی را به واحد آموزشی ارائه می‌دهد محاسبه نمی‌شود.

**تبصره 6-** دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران در هر نیمسال یا دوره تابستانی با تأیید شورای مدرسه می‌تواند یک عنوان درسی (حداکثر 4 واحد) و در آخرین نیمسال یا دوره تابستانی تحصیل، تا دو عنوان درسی (حداکثر 8 واحد) بیش از سقف واحدهای مجاز انتخاب کند.

1- به استناد مصوبه سیصد و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/5/28 به شماره ابلاغی 120/5416/9 تاریخ 83/6/8 «نمره قبولی درسی که امتحان آن (در رشته قبل) به صورت داخلی برگزار شده برای دانش‌آموزی که در امتحان تغییر رشته شرکت کرده و شرایط رشته جدید را احراز نموده است قابل پذیرش بوده، لیکن نمره پایانی آن درس در احتساب معدل کتبی قابل اعمال نخواهد بود.

2- به استناد مصوبه سیصد و یکمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 82/9/3 به شماره ابلاغی 120/7267/9 تاریخ 82/9/5 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

- استفاده همزمان از مفاد تبصره 1 و 5 ماده 9 آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور منوط به ارائه گواهی‌نامه مهارت موضوع تبصره 5 ماده فوق در زمان مقرر انتخاب واحد نیمسال یا دوره تابستانی مربوط می‌باشد.

- استفاده از مفاد تبصره 1 ماده 9 آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور برای دانش‌آموزی که قبلاً استاندارد مهارت مربوط را انتخاب و موفق به کسب نصاب قبولی در آزمون استاندارد مهارت رشته تحصیلی مربوط نشده باشد، در صورتی امکان‌پذیر است که آن نیمسال یا دوره تابستانی با احتساب واحدهای استاندارد مهارت و واحدهای انتخاب شده آخرین نیمسال یا دوره تابستانی دانش‌آموز تلقی شود.

3- نیمسال یا دوره تابستانی که دانش‌آموز باقیمانده واحدهای درسی خود را انتخاب می‌نماید آخرین نیمسال یا دوره تابستانی محسوب می‌شود.



**تبصره 7** - چنانچه معدل دوره تابستانی یا نیمسال قبل دانش آموز واحدهای آموزشی ایثارگران 18 و بالاتر باشد در نیمسال یا دوره تابستانی بعد با تأیید شورای مدرسه می تواند حداکثر تا 25 واحد درسی در نیمسال یا 12 واحد درسی در دوره تابستانی انتخاب کند.

**ماده 10** - با دانش آموزی که در طول نیمسال تحصیلی غیبت می کند برابر آیین نامه انضباطی رفتار خواهد شد.

**10-1** - در شاخه های کار دانش و فنی و حرفه ای دانش آموزی که حسب مورد برای مهارت آموزی، کارورزی، کارآموزی به مراکز خارج از واحدهای آموزشی معرفی می شود برابر برنامه تنظیمی ملزم به رعایت مفاد این ماده می باشد.

**ماده 11** - رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش آموز برابر شیوه نامه ای که توسط معاونت آموزشی تهیه و به تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید برعهده شورای مدرسه می باشد.

**ماده 12** - درس های دوره متوسطه براساس اهداف و ماهیت آنها به شرح زیر تقسیم می شود.  
**12-1** - **درس های عمومی**: درسهایی است که آموختن آنها برای ارتقاء بینش علمی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی دانش آموز دوره متوسطه ضرورت دارد. آن دسته از درسهای عمومی که در تمام شاخه های متوسطه با محتوای یکسان ارائه می شود درسهای مشترک نامیده می شود.

**12-2** - **درس های اختصاصی**: درسهایی است که دانش آموز با گذراندن آنها پایه عملی یا علمی مناسبی برای ورود به بازار کار و اشتغال یا ادامه تحصیل در سطوح عالی تر در یک رشته یا گرایش خاص را کسب می کند.

**12-3** - **درس های مهارتی: (استاندارد مهارت)**: آن دسته از درسهای اختصاصی شاخه کار دانش است که از طریق آنها مهارتهای حرفه ای مورد نیاز برای اشتغال به یک کار مفید به صورت نظری و عملی براساس استانداردهای مهارتی مربوط آموزش داده می شود.

**12-4** - **درس های انتخابی**: درسهایی است که با توجه به تفاوت های فردی دانش آموز به منظور پرورش علایق و استعدادها و یا رفع نیازهای آموزشی وی از بین مجموعه ای از درسهای فعالیت محور (درسهایی که بر فعالیت دانش آموز تأکید دارد) برابر شیوه نامه مربوط انتخاب می کند. درسهای انتخابی مشتمل بر موارد ذیل است:<sup>1</sup>

**12-4-1** - **درس های پرورشی**: درسهایی است که به منظور تعمیق باورهای دینی، رشد فضائل اخلاقی، تقویت مهارتهای زندگی فردی و اجتماعی و رشد استعداد های هنری، با توجه به استعداد و علائق دانش آموز به صورت فعالیت های خاص و مطابق با شیوه نامه مربوط ارائه می شود.

**12-4-2** - **درس های جبرانی**: درسهایی است که به منظور جبران ضعف درسی دانش آموز و کاهش افت تحصیلی، با رعایت سرفصل درسهای مربوط ارائه می شود.

**12-4-3** - **درس های تکمیلی**: درسهایی است که به منظور توسعه و تعمیق آموخته های دانش آموز و بارعایت سرفصل درس مربوط، ارائه می شود.

1- علاوه بر درسهای مذکور، درسهای کارگاه خوداتکایی، برنامه ریزی تحصیلی شغلی، آشنایی با مقدمات پژوهش علمی، هنر (1) نیز به عنوان درس انتخابی ارائه می شود.

**5-12 - درس‌های تکمیل مهارت:** درسهایی است که به منظور افزایش سطح اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز برای ورود به محیط کار صرفاً به دانش‌آموز شاخه کاردانش ارائه می‌شود.

**6-12 - درس‌های اختیاری:** درسهایی است که به تعداد واحدهای موردنیاز هر یک از رشته‌های شاخه کاردانش متناسب با ماهیت و هدفهای هر رشته یا گروه و برحسب شرایط و مقتضیات منطقه آموزشی برابر ضوابط مربوط به دانش‌آموز شاخه کاردانش ارائه می‌شود.

### **فصل سوم - مقررات ثبت‌نام دانش‌آموز**

**ماده 13-** ثبت‌نام و انتخاب واحد با حضور دانش‌آموز انجام می‌گیرد.

**تبصره 1-** دانش‌آموزی که به دلیل بیماری یا علل دیگر نمی‌تواند جهت ثبت‌نام در واحد آموزشی حضور یابد باید امور ثبت‌نام و انتخاب واحد وی در موعد مقرر توسط ولی یا فرد دیگری به نمایندگی از دانش‌آموز انجام شود.

**تبصره 2-** ثبت‌نام و تحصیل مجدد دانش‌آموز غیرمشمول که ترک تحصیل داشته است با رعایت سایر شرایط بلامانع است.

**ماده 14-** ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز در واحد آموزشی بزرگسالان به تفکیک جنسیت صورت می‌گیرد.

**تبصره -** واحدهای آموزشی ایثارگران پسرانه با اخذ مجوز اداره کل آموزش و پرورش استان می‌توانند نسبت به ثبت نام دانش‌آموزان دختر ایثارگر اقدام کنند و آنها را برای گذراندن دروس به صورت حضوری یا غیرحضوری به عنوان دانش‌آموز میهمان به واحدهای آموزشی بزرگسالان عادی دخترانه معرفی کنند.

**ماده 15-** ثبت‌نام و انتخاب واحد دانش‌آموزان در واحدهای آموزشی بزرگسالان دو هفته قبل از شروع نیمسالهای اول، دوم و دوره تابستانی آغاز و تا شروع نیمسال یا دوره تابستانی ادامه می‌یابد.

**تبصره -** ثبت‌نام پس از شروع هر نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی از افرادی که عذرموجه داشته‌اند با ارائه مدارک معتبر و تشخیص و صدور معرفی‌نامه توسط کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل مجاز خواهد بود.

**ماده 16-** شرایط سنی ثبت‌نام در واحدهای آموزشی بزرگسالان به شرح زیر خواهد بود.

**1-** حداقل سن تحصیل در واحدهای آموزشی بزرگسالان 16 سال تمام است.

**تبصره 1-** در شرایط خاص با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل بصورت موردی می‌توان از دانش‌آموزی که حداقل شرط سنی را ندارد، در واحد آموزشی بزرگسالان ثبت‌نام نمود.

**تبصره 2-** دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی دوره روزانه را از دست می‌دهند و مردودین پایه اول متوسطه با هر سنی می‌توانند در مدارس بزرگسالان ثبت‌نام کنند.

**تبصره 3 -** دانش‌آموز پایه اول واحدهای آموزشی ایثارگران صرفاً چنانچه شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی روزانه را از دست بدهد، مجاز به ثبت نام در واحد آموزشی ایثارگران می‌باشد.

2- حداکثر سن برای دانش‌آموز ذکور که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند با رعایت سایر شرایط و ضوابط در این واحدهای آموزشی 24 سال تمام می‌باشد. این قبیل افراد چنانچه در طول نیمسال تحصیلی و یا دوره تابستانی به سن 24 سال تمام برسند اجازه ثبت‌نام در آن نیمسال یا دوره تابستانی را ندارند و برای سایر دانش‌آموزان محدودیت حداکثر سن وجود ندارد.

**تبصره -** دانش‌آموز ذکور واحدهای آموزشی ایشارگران می‌تواند در حین انجام خدمت وظیفه عمومی با رعایت سایر شرایط در مدارس ایشارگران ثبت نام و باقیمانده دروس خود را انتخاب کند، تحویل گواهینامه پایان تحصیلات متوسطه به وی منوط به ارائه گواهی پایان خدمت می‌باشد.

#### مدارک ثبت‌نام:

**ماده 17-** مدارک موردنیاز برای ثبت‌نام دانش‌آموز به شرح زیر است:

(الف) تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد و در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه تصویر صفحه آخر نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش‌آموزی که به سن 15 سال تمام رسیده است عکس‌دار باشد.

(ب) عکس به تعداد موردنیاز

(ج) گواهی‌نامه پایان دوره راهنمایی تحصیلی یا گواهی موقت قبولی سال سوم دوره راهنمایی برای دانش‌آموز پایه اول

(د) توصیه‌نامه دوره راهنمایی تحصیلی یا نمون<sup>1</sup> برگ ویژه جایگزین آن

(ه) کارنامه سال یا سالهای قبل دوره متوسطه و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی

(و) کارنامه‌های تطبیق برای دانش‌آموز تطبیقی

(ز) برای دانش‌آموز ذکور که به سن مشمولیت رسیده است و از معافیت تحصیلی برخوردار نمی‌باشد ارائه تصویر مدارک معتبر در خصوص وضعیت نظام وظیفه (کارت پایان خدمت یا معافیت از خدمت نظام وظیفه یا ...) که با اصل آن مطابقت داشته باشد، الزامی است.

(ح) ارائه گواهی ایشارگری از ستاد امور ایشارگران منطقه مربوط، برای دانش‌آموز ایشارگر که قصد ثبت نام در واحدهای آموزشی ایشارگران را دارد.

(ط) برای دانش‌آموزان استثنایی که در مدارس عادی ثبت نام می‌کنند ارائه معرفی‌نامه از واحد آموزشی استثنایی مبدأ یا مدیریت/اداره آموزش و پرورش استثنایی استان مبنی بر نوع و میزان معلولیت ضروری است.

**تبصره -** آزادگان و جانبازان 70% به بالا که برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش می‌توانند بدون داشتن مدرک تحصیلی پایه‌های پائین تر در امتحانات دروس سال سوم شرکت نمایند، نیازی به ارائه مدرک تحصیلی سنوات قبل را ندارند.

**ماده 18-** اتباع بیگانه و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده‌شدگان دیگر کشورها برای ثبت‌نام باید پروانه اقامت معتبر، دفترچه پناهندگی و سایر مدارکی که توسط مراجع ذیربط تعیین می‌شود را ارائه دهند.

#### شرایط تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه

**ماده 19-** دانش‌آموز پسر از اول فروردین‌ماه سالی که در آن سال وارد سن 19 سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود.

1- براساس نظر فرهنگستان کلمه نمون برگ معادل فارسی کلمه فرم (Form) می‌باشد.

**ماده 20-** ملاک رسیدگی به وضع مضمولیت دانش آموز تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود لیکن برای دانش آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده باشد شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

**ماده 21-** چنانچه دانش آموزی پس از ثبت نام، از ابتدا و یا در طول نیمسال تحصیلی با عذر موجه غیبت کند و این غیبت تا پایان نیمسال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچیک از درسها شرکت نکند برای دانش آموز وقفه تحصیلی منظور خواهد شد. وقفه تحصیلی ترک تحصیل تلقی نمی شود. تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده با مدیر واحد آموزشی است.

**ماده 22-** دانش آموز مشمول نظام وظیفه که سه ماه و بیشتر بطور متوالی غیبت غیر موجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشد بعنوان ترک تحصیل از واحد آموزشی اخراج می شود. مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل وی را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش به حوزه های نظام وظیفه محل اعلام کند.

**22-1-** چنانچه دانش آموز واجد شرایط در موعد مقرر در واحد آموزشی ثبت نام نکند مدیر واحد آموزشی موظف است برابر مفاد این ماده ترک تحصیل دانش آموز را اعلام کند.

**22-2-** در شاخه کار دانش دانش آموز مشمول نظام وظیفه که برای گذراندن استاندارد مهارتی (درسهای مهارتی) به مراکز آموزشی خارج از آموزش و پرورش مراجعه می کند در صورتی که ابتدا با رعایت مقررات مربوط در یکی از واحدهای آموزشی بزرگسال کار دانش ثبت نام کرده و با دریافت معرفی نامه از واحد آموزشی مذکور به یکی از مراکز آموزش مهارتی خارج از آموزش و پرورش مراجعه کند از معافیت تحصیلی برخوردار می باشد.

**ماده 23-** شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می شود.

**ماده 24-** ثبت نام و تحصیل دانش آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی ادامه تحصیل وی بلامانع است.

**تبصره -** دانش آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیمسال یا دوره تابستانی باشد می تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیمسال یا دوره تابستانی ثبت نام کند و ادامه تحصیل دهد.

**ماده 25-** مدیر واحد آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش آموزان مشمول نظام وظیفه را که به تحصیل اشتغال دارند بطور انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار برای استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه های نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می شود).

**تبصره -** برای دانش آموز مشمول که بدون ترک تحصیل و برابر مقررات دوره روزانه به دوره بزرگسالان انتقال می یابد در صورتی که اشتغال به تحصیل وی قبلاً به نظام وظیفه اعلام شده باشد نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد نیست.

**ماده 26-** مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش‌آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌های نظام وظیفه اعلام کند.

**ماده 27-** دانش‌آموزان اتباع بیگانه که برابر مقررات در واحدهای آموزشی ایرانی تحصیل می‌کنند مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

#### **انتقال و سایر موارد ثبت نام**

**ماده 28-** انتقال دانش‌آموز در طول نیمسال یادوره تابستانی از یک واحد آموزشی بزرگسالان به یکی دیگر از واحدهای آموزشی بزرگسالان با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی هر نیمسال یا دوره تابستانی بلامانع است در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به آزمونهای طول نیمسال یا دوره تابستانی دانش‌آموز باید پس از تأیید واحد آموزشی مبدأ (امضاء مدیر و مهر)، به موقع و قبل از شروع امتحانات پایانی به واحد آموزشی مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو واحد آموزشی مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

**ماده 29-** کلیه درسهای دانش‌آموز قبول شده پایه اول دوره روزانه که به واحد آموزشی بزرگسالان منتقل می‌شود از وی پذیرفته می‌شود.

**ماده 30-** درسهایی که دانش‌آموز مردود شده پایه اول متوسطه نمره قبولی کسب کرده است در صورت انتقال به واحد آموزشی بزرگسالان و یا تحصیل بصورت داوطلب آزاد از وی پذیرفته می‌شود.

**ماده 31-** دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان یا داوطلب آزاد متقاضی ورود به پایه‌های دوم یا سوم دوره روزانه، در صورتی که کلیه درسهای پایه اول یا پایه‌های اول و دوم را برابر جداول درسهای دوره روزانه قبل از آغاز هر سال تحصیلی با موفقیت گذرانده باشد با رعایت شرط سنی و سایر ضوابط می‌تواند به دوره روزانه منتقل شود.

این قبیل افراد پس از انتقال به دوره روزانه موظفند کلیه درسهای پایه تحصیلی مربوط را انتخاب کنند و چنانچه برخی از درسهای این پایه را در واحدهای آموزشی بزرگسالان گذرانده باشند آن درسهای از آنان پذیرفته نمی‌شود.

**ماده 32-** مدیر واحد آموزشی باید کلیه مدارک دانش‌آموزی که با گواهی موقت ثبت نام کرده است را حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیمسال یا دوره تابستانی بصورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر واحد آموزشی مبدأ بلافاصله پس از وصول درخواست باید، کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده خود را برابر مقررات به واحد آموزشی مقصد ارسال کند.

**ماده 33-** چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در واحد آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا از وی حقی تزییع شود مسؤولیت ناشی از آن حسب مورد به عهده مدیر واحد آموزشی مبدأ یا مقصد می‌باشد.

**ماده 34-** مدیر واحد آموزشی باید در اولین فرصت پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید خود را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص پرونده حداکثر تا یکماه پس از شروع هر نیمسال یا دوره تابستانی درصد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده باشد

و یا در درسهایی قبول اعلام شده باشد نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. لیکن چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود لازم است پرونده دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

**ماده 35-** دفتر آمار دانش‌آموزان حداکثر یکماه پس از شروع هر نیمسال یا دوره تابستانی باید تکمیل و توسط مدیر واحد آموزشی و با نظارت اداره آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

**ماده 36-** چنانچه برخی از واحدهای درسی دانش‌آموز در واحد آموزشی بزرگسالان محل تحصیل وی ارائه نشود و یا دانش‌آموز به دلایل مختلف قادر به انتخاب آن واحدهای درسی نباشد می‌تواند به‌عنوان دانش‌آموز میهمان به سایر واحدهای آموزشی بزرگسالان معرفی شود. شیوه‌نامه اجرائی مربوط توسط دفاتر ذیربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

**تبصره -** در شاخه کاردانش واحدهای آموزشی غیرانتفاعی مجاز به میهمان نمودن دانش‌آموز در درسهای مهارتی و تکمیل مهارت نمی‌باشند.

### فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

**ماده 37-** ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و سنجش تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدفهای آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

**ماده 38-** ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به عمل می‌آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) به منظور آگاهی از تواناییها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسائی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر) به منظور تقویت اعتماد به نفس - تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، و اتخاذ روشهای مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدفهای آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

**ماده 39-** ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمونهای کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست واریسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و ... انجام می‌گیرد و نمره این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر نیمسال تحصیلی و دوره تابستانی تعیین و منظور می‌شود.

**ماده 40-** ارزشیابی پایانی در پایان هر نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی از تمام محتوای مواد درسی انجام می‌شود.

**ماده 41-** ارزشیابی از درسها به صورت تک درس و مستقل می‌باشد و شرایط قبولی در یک ماده درسی ارتباطی به سایر درسها ندارد.

**تبصره 1-** در شاخه کاردانش ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد (درسهای مهارتی) توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به عمل می‌آید و قبولی در هر دو بخش آن منجر به صدور گواهی‌نامه استاندارد مهارت مربوط توسط دستگاه ذیربط می‌شود.

**تبصره 2-** در شاخه فنی و حرفه‌ای شیوه‌نامه نحوه ارزشیابی درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی توسط دفتر ستادی مربوط تهیه و ابلاغ می‌شود.

**تبصره 3-** در شاخه کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط بعمل می‌آید. و چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخشهای نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درسهای مهارتی) نمره قبولی کسب کند این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر معتبر خواهد بود.

**ماده 42-** ارزشیابی درسهای انتخابی بصورت مستمر از مجموعه فعالیتهای دانش‌آموز در طول هر نیمسال یا دوره تابستانی انجام می‌شود و ارزشیابی پایانی ندارد و لازم است نمرات دانش‌آموز در این درسها یک هفته قبل از شروع امتحان پایان نیمسال یا دوره تابستانی به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.

**تبصره 1-** دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان در صورت تمایل می‌تواند بجای درسهای تربیت بدنی و درسهای انتخابی از درسهای سایر رشته‌ها با رعایت پیش‌نیاز و سایر ضوابط معادل تعداد واحدهای درس یا درسهای مربوط، درسهایی را انتخاب کند و بگذراند. نصاب قبولی و شیوه ارزشیابی از این درسها همانند ضوابط درسهای مذکور در رشته مربوط می‌باشد.

**تبصره 2-** دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره بخش نظری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

**تبصره 3-** چنانچه دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران، گواهی گذراندن آموزش نظامی را ارائه دهد، درس آمادگی دفاعی از وی (به صورت ضربدری) پذیرفته می‌شود.

**ماده 43-** برنامه امتحانات پایانی غیرنهایی نیمسال اول، نیمسال دوم و دوره تابستانی توسط واحد آموزشی ذیربط با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی و زیر نظر مدیر انجام می‌شود. برنامه امتحانات داخلی باید توسط واحد آموزشی تنظیم و قبل از شروع هر نیمسال یا دوره تابستانی اعلام شود. طرح سؤالاها (بجز امتحانات نهایی و هماهنگ) برعهده معلمان مربوط می‌باشد.

**تبصره 1-** اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه می‌توانند در امتحانات پایان نیمسال یا دوره تابستانی، یک یا دو ماده درسی را به صورت هماهنگ برگزار کنند.

**تبصره 2-** در شاخه کاردانش برنامه امتحانات پایانی استانداردهای مهارت توسط اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت براساس موافقت‌نامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط انجام خواهد شد.

**ماده 44-** اوراق امتحانات پایانی غیرنهایی نیمسالهای اول و دوم و دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط زیرنظر مدیر واحد آموزشی در محل واحد آموزشی تصحیح شود.

**تبصره 1-** مدیر واحد آموزشی می‌تواند با مسؤولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل واحد آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.

**تبصره 2-** چنانچه معلم مربوط ظرف مدت 5 روز پس از انجام امتحان هر درس اوراق امتحانی را به هر علتی تصحیح نکند مدیر واحد آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

**تبصره 3-** در صورت انتقال معلم، اوراق امتحانات داخلی دانش‌آموزان بنا به تشخیص مدیر توسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می‌شود.

**ماده 45-** نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحانات هر درس در آن نیمسال یا دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم‌خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضاء و درج تاریخ به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.

**تبصره -** نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نیمسال یا دوره تابستانی و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز برسد.

**ماده 46-** امتحانات پایانی نیمسال اول و دوم و دوره تابستانی درسهایی از پایه سوم متوسطه (برابر جدول پیوست) به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤالهای هماهنگ که بوسیله اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و طرح می‌شود زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و بوسیله عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه مربوط معین می‌شود، برگزار می‌شود.

**تبصره 1-** اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی برنامه امتحانات نهایی و هماهنگ را قبل از آغاز هر نیمسال یا دوره تابستانی تنظیم و ابلاغ می‌کند.

**تبصره 2-** ادارات کل آموزش و پرورش استانها و اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور ملزم به همکاری با اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی می‌باشند.

**تبصره 3-** معلمی که درسهای مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کند موظف است حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه کند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق‌الزحمه اقدام کند. در صورتی که معلمی نسبت به تصحیح اوراق اقدام نکند موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به اداره آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.



**تبصره 4-** نمرات امتحانات نهایی حداکثر یک هفته پس از برگزاری آخرین امتحان باید از سوی رئیس حوزه تصحیح بوسیله اداره آموزش و پرورش منطقه به واحد آموزشی محل تحصیل دانش آموز اعلام شود.

**تبصره 5 -** سؤال های امتحانات نهایی در مواد درسی عربی (3)، زبان خارجی (3)، تعلیمات دینی و قرآن (3) برای دانش آموزان ناشنوا توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با استفاده از دبیران واجد شرایط به صورت ویژه طراحی و بر اساس برنامه ریزی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در اختیار حوزه های امتحانی آنان قرار خواهد گرفت.

**ماده 47-** مدیر واحد آموزشی موظف است فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آن را بصورت امتحان نهایی بگذرانند به همراه نمرات ارزشیابی تکوینی هر نیمسال یا دوره تابستانی آن دروسها در برگهای نمونه‌ای که از سوی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی اعلام می‌شود تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی هر نیمسال و یا دوره تابستانی به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

**تبصره 1-** مدیر واحد آموزشی شاخه کاردانش که در آن واحد آموزشی استاندارد مهارت آموزش داده می‌شود موظف است فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت مطابق برگ‌های نمونه تنظیم و حداکثر یک ماه قبل از پایان آموزش آن استاندارد مهارت به اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه تحویل دهد. اداره آموزش و پرورش نیز باید درخواستهای مربوط به انجام آزمونهای مهارت را حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کند و اداره کل آموزش و پرورش استان نیز باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت فهرست مشخصات دانش آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت ارسال کند.

**تبصره 2-** امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی دروسهای غیرنهایی توسط واحد آموزشی و دروسهای نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در واحد آموزشی برگزار می‌شود.

**تبصره 3-** در شاخه کاردانش چنانچه دانش آموز گواهی‌نامه مهارت ارائه دهد پذیرش این قبیل گواهی‌نامه‌های مهارتی به شرط آنکه مشخصات آنها در رشته مهارتی مربوط تعریف شده باشد پس از تأیید مرجع صادرکننده گواهی‌نامه، به میزان واحدهای تعیین شده با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

**ماده 48-** نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی‌های مستمر دانش آموز در هر درس از صفر تا بیست است.

**تبصره -** در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) قبل از ثبت به تفکیک بخش نظری و عملی برمبنای صفر تا بیست محاسبه می‌شود.

**ماده 49-** نمره هر درس در هر نیمسال یا دوره تابستانی از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب یک و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب چهار بشرح جدول زیر بدست می‌آید.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب 1	ضریب 4	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج

**تبصره 1-** برای درسهای غیرحضورى و همچنین استاندارد مهارت در شاخه کاردانش نمره ارزشیابی پایانی (برمبنای صفر تا بیست) به عنوان نمره درس منظور می‌شود.

**تبصره 2-** نمره درسهایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن نیمسال یا دوره تابستانی دانش‌آموز است و ارزشیابی پایانی ندارد برمبنای ارزشیابی مستمر از فعالیت دانش‌آموز توسط معلم مربوط تعیین می‌شود.

**تبصره 3-** در محاسبه نمره درس با ضرایب فوق‌الذکر عدد اعشاری نمرات به شرح ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

1- کمتر از 0/25 به 0/25

2- از 0/26 تا 0/49 به 0/50

3- از 0/51 تا 0/74 به 0/75

4- از 0/76 تا 0/99 به یک

**ماده 50-** برای سنجش مهارت عملی، آزمون عملی و برای سنجش مهارت گفتاری آزمون شفاهی بعمل می‌آید.

**ماده 51-** نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور برعهده معاونت آموزشی (اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی) می‌باشد.

**ماده 52-** مسؤولیت حسن اجرای امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج برعهده مدیر واحد آموزشی است و اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه، اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدیدنظر قرار دهند. در صورتیکه در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد، آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

**تبصره -** در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایان نیمسال اول پس از فروردین‌ماه و اوراق امتحانات پایان نیمسال دوم و دوره تابستانی هر سال پس از آبان‌ماه انجام شود و نمره دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین ارجاع می‌شود.

**ماده 53-** نتیجه امتحانات حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نیمسال یا دوره تابستانی کتباً توسط مدیر واحد آموزشی به دانش‌آموز اعلام می‌شود.

**ماده 54-** مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی هر نیمسال یا دوره تابستانی (اعم از نهایی و غیرنهایی) حداکثر 3 روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نیمسال یا دوره تابستانی می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر واحد آموزشی موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود، در

اختیار مصحح مربوط و یکنفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضاء مصحح مربوط و یا مصحح مربوط و تجدیدنظر کننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رای معلم سوّم واجد شرط قطعی و لازم‌الاجرا است. در امتحانات نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف می‌باشد اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت 5 روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

**تبصره -** نمرات درسهای عملی (غیر کتبی) و کارگاهی و بخش عملی استاندارد مهارت و درسهای شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشند و نمره اعلام شده قطعی است.

**ماده 55 -** اوراق امتحانات پایانی نیمسال اول و دوم و دوره تابستانی درسهای غیرنهایی به مدت شش ماه در واحد آموزشی و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند نگهداری و سپس برابر مقررات محو می‌شود ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در واحد آموزشی و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

**تبصره 1-** در شاخه کاردانش فهرست مشخصات و ریزنمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درسهای مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال تحصیلی همانند ریزنمرات سایر درسها در دو نسخه صحافی شده که یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در واحد آموزشی به طور دائم نگهداری می‌شود.

**تبصره 2-** در شاخه کاردانش ثبت نمرات آن دسته از گواهی‌نامه‌های مهارتی که دانش‌آموز رأساً نسبت به ارائه آنها اقدام می‌کند منوط به دریافت تأییدیه گواهی‌نامه مهارت از دستگاه متولی مربوط خواهد بود. تأییدیه‌های مذکور باید صحافی و در واحد آموزشی بطور دائم نگهداری شود.

**ماده 56-** در هر نیمسال تحصیلی به هر دانش‌آموز براساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، وضعیت حضور و غیاب، رعایت مقررات واحد آموزشی و حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت آئین‌نامه انضباطی توسط مدیر و معاون یا معاونان واحد آموزشی یک نمره انضباط تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضاء مدیر تسلیم دفتر واحد آموزشی می‌شود.

**تبصره 1-** نمره انضباط در احتساب معدل هر نیمسال معادل یک واحد درسی منظور می‌شود همچنین برای محاسبه معدل کل به تعداد نیمسالهای تحصیلی دانش‌آموز نمرات انضباط وی لحاظ می‌شود.

**تبصره 2-** تعداد واحدهای انضباط در محاسبه 96 واحد درسی در نظر گرفته نمی‌شود.

**تبصره 3-** در دوره تابستانی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

**تبصره 4-** در واحدهای آموزشی ایثارگران برای دوره تابستانی نیز برای دانش‌آموز نمره انضباط معادل یک واحد درسی منظور می‌شود و در محاسبه معدل کل، تعداد واحدهای انضباط نیمسال های تحصیلی و دوره های تابستانی نیز لحاظ می‌شود.

- ماده 57** - نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط معاونت آموزشی تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش کشور ابلاغ می‌شود.
- ماده 58** - دفتر امتحانات در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان‌ماه سال بعد تنظیم شود و توسط نماینده‌ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود بررسی و پس از تأیید، مسدود شود.
- ماده 59** - چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر واحد آموزشی برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود، استفاده کند.
- ماده 60** - برای دانش‌آموز دارای نقص عضو و یا بیماری مؤثر مانع بر شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی، مدیر واحد آموزشی یا رئیس حوزه اجراء تسهیلاتی متناسب با نقص عضو و یا بیماری او فراهم می‌کند. در صورت لزوم از امتحانات آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، معاف می‌شود و سهم نمره مربوط به این بخش به سایر بخشها اضافه می‌شود.
- تبصره 1** - برای دانش‌آموز موضوع این ماده که درس تربیت بدنی را انتخاب کرده است باید امتحان عملی متناسب با توانائی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه‌نامه مربوط توسط معاونت پرورشی و تربیت‌بدنی تهیه و ابلاغ خواهد شد.
- تبصره 2** - دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درسهای تخصصی رشته مربوط نیستند ملزم به تغییر رشته می‌باشند.
- ماده 61** - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های خاص وزارت آموزش و پرورش با سوالهای امتحانی خاص اقلیت دینی مربوط ارزشیابی می‌شود و این نمره جایگزین نمره (درس دینی و قرآن) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.
- ماده 62** - با متخلف یا متخلفان در امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد رفتار خواهد شد.
- ماده 63** - شرط قبولی در هر درس بشرح ذیل می‌باشد:
- الف - در درسهایی که امتحان پایانی داخلی (غیر نهایی) دارند نمره درس کمتر از نصاب قبولی نباشد.
- ب - در درسهایی که امتحان نهایی دارند علاوه بر کسب نمره 7 در امتحان نهایی نمره آن درس در پایان نیم سال یا دوره تابستانی نیز کمتر از نصاب قبولی نباشد.<sup>1</sup>
- تبصره 1** - نصاب قبولی در هر درس نمره 10 و در درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و علمیات میدانی و برخی از درسهای اختصاصی شاخه فنی و حرفه‌ای 12 است (عناوین درسهای اختصاصی توسط دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزشهای فنی و حرفه‌ای و کاردانش تعیین و از سوی معاونت آموزشی اعلام می‌شود) و در شاخه کاردانش نصاب

1- به اسناد مصوبه دویست و هشتاد و دومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 81/1/26 که طی شماره 120/401/8 تاریخ 1381/2/7 ابلاغ شد.

قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت تعیین می‌شود.

**تبصره 2-** برای درس‌هایی که امتحان پایانی نهایی دارند و بصورت غیرحضوری ارائه می‌شوند ملاک، کسب نصاب قبولی در امتحان نهایی می‌باشد.

**ماده 64-** چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیمسال و یا دوره تابستانی یک یا چند درس (اعم از نهایی یا غیرنهایی) غیبت غیرموجه داشته باشد نمره ارزشیابی پایانی او در آن نیمسال یا دوره تابستانی در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) بجای نمره ارزشیابی پایانی قید شده لیکن در محاسبات کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و نمره درس یا درس‌های موردنظر با لحاظ نمودن نمره مستمر محاسبه خواهد شد.

**ماده 65-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیمسال و یا دوره تابستانی یک یا چند درس غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد در صورت درخواست دانش‌آموز، مدیر واحد آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط مربوط امتحان بعمل آورد و در غیر اینصورت آن درس یا درسها از واحدهای انتخابی دانش‌آموز حذف می‌شود.

**1-65-** در درس‌هایی که امتحان آنها به صورت هماهنگ برگزار می‌شود سوال دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.

**ماده 66-** چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از درس‌های آن نیمسال یا دوره تابستانی وی حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درسها را انتخاب کند و بصورت نهایی امتحان دهد.

**ماده 67-** اگر دانش‌آموزی در نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی به دلیل غیبت موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد نمره ارزشیابی پایانی وی (به استثنای درس‌های موضوع تبصره دو ماده 49) جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

**ماده 68-** تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی، با شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر واحد آموزشی خواهد بود.

**ماده 69-** برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر نیمسال، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصلضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز در آن نیمسال برای آنها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت داشته است تقسیم می‌شود. و برای دوره تابستانی معدل گیری انجام نمی‌شود.

**تبصره 1-** در واحدهای آموزشی ایثارگران برای دوره تابستانی نیز معدل محاسبه می‌شود.

**تبصره 2-** چنانچه حداکثر شش نیمسال یا دوره تابستانی (اعم از متوالی یا متناوب) معدل دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران کمتر از 10 بشود مجاز به ادامه تحصیل در واحدهای آموزشی ایثارگران نیست و چنین دانش‌آموزی می‌تواند با رعایت سایر شرایط در واحدهای آموزشی بزرگسالان عادی و یا به صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهد.

**ماده 70-** دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

الف) در کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل 96 واحد درسی) قبول شده باشد.

ب) معدل کل وی حداقل 10 باشد.

**تبصره 1-** چنانچه دانش‌آموز از کلیه درسهای رشته مربوط نمره قبولی کسب کرده باشد و آخرین نمره درس وی در حداکثر دو عنوان درسی (اعم از نهایی و غیرنهایی) 7 و بیشتر و معدل کل وی حداقل 10 باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد. آن دسته از درسهای شاخه فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها 12 می‌باشد و همچنین استانداردهای مهارت (درسهای مهارتی) و کارورزی شاخه کاردانش مشمول این تبصره نمی‌شود.<sup>1</sup>

**تبصره 2-** علاوه بر مفاد تبصره یک چنانچه دانش‌آموز از درسهای نمره کمتر از نصاب قبولی کسب کرده باشد ولی برابر مقررات از وی پذیرفته شده باشد و معدل کل وی حداقل 10 باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

**تبصره 3-** در صورتی که دانش‌آموز شرط الف را احراز کند لیکن معدل کل وی کمتر از 10 باشد می‌تواند بمنظور تأمین شرط بند ب از درسهایی که نمره وی در آنها کمتر از 12 است یک نیمسال در واحدهای آموزشی بزرگسالان بصورت غیرحضور و پس از آن به‌عنوان داوطلب آزاد، درسهایی را انتخاب کند و امتحان دهد چنانچه، کمبود نمره دانش‌آموز، مربوط به درسهای انتخابی باشد باید بجای آنها از درسهای سایر رشته‌ها انتخاب کند و امتحان دهد.

**تبصره 4 -** دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران علاوه بر دروس موضوع تبصره یک این ماده چنانچه از یکی از دروسی که نصاب قبولی آنها 10 می‌باشد نمره کمتر از 10 کسب کند نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

**ماده 71-** در پایان دوره متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درسهایی که امتحان نهایی داده‌اند معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود برای محاسبه معدل کتبی نهایی تعداد واحدهای هر یک از درسهای نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصلضربهای بدست آمده بر تعداد واحدهای درسهای نهایی تقسیم می‌شود.

**ماده 72-** برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصلضربهای بدست آمده بر مجموع واحدهای این درسها تقسیم می‌شود، در محاسبه معدل کل، نمرات و تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز لحاظ می‌شود.

**تبصره 1-** چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده دانش‌آموز یک یا چند واحد درسی مازاد برحد مجاز واحدهای رشته مربوط باشد درسهای مازاد به‌عنوان جایگزین درسهای انتخابی، معاف و اختیاری شاخه کاردانش به نحوی که مجموع واحدهای پذیرفته

1- به استناد مصوبه جلسه 294 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 82/2/2 به شماره ابلاغی 120/601/8 تاریخ 82/2/21 «کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش موافقت می‌کند دانش‌آموزی که از دوره متوسطه روزانه سالی واحدی به دوره متوسطه بزرگسالان منتقل می‌شود کلیه سوابق و نمرات وی به دوره بزرگسالان انتقال یابد و چنانچه در زمان فارغ‌التحصیلی برابر مفاد تبصره 1 ماده 70 آیین‌نامه آموزشی بزرگسالان حداکثر در دو عنوان درسی آخرین نمره درس وی بین 7 تا 10 (اعم از دوره روزانه یا بزرگسالان) باشد می‌تواند از مفاد تبصره مذکور استفاده کند.»

شده دانش‌آموز 96 واحد و یا حتی‌الامکان به 96 واحد نزدیکتر باشد از وی پذیرفته می‌شود و مابقی درسهای گذرانده شده مازاد بر درسهای رشته مربوط در محاسبه معدل کل دانش‌آموز منظور نمی‌شود.

**تبصره 2-** چنانچه دانش‌آموزان شاخه کاردانش علاوه بر گواهی‌نامه‌های مهارتی رشته مربوط دارای گواهی‌نامه‌های مهارتی دیگری باشند که مشخصات (عنوان گواهی‌نامه مهارت - شماره استاندارد و مدت آموزش) آنها در مجموعه فهرست رشته‌های مهارتی تعریف شده باشد. پذیرش آنها جهت جایگزینی درسهای اختیاری و کارورزی با موافقت مدیر واحد آموزشی بلامانع است.

**ماده 73-** به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل 96 واحد درسی بدون احتساب نمرات انضباط) شود با رعایت سایر ضوابط گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه (دیپلم) اعطا می‌شود.

**تبصره -** نمونه گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.<sup>1</sup>

### فصل پنجم - شیوه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و ضوابط آن

**ماده 74-** هدایت تحصیلی دانش‌آموز به شاخه / رشته‌های تحصیلی بر اساس استعداد و علاقه وی و به تناسب امکانات آموزشی مطابق با نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی و رعایت ضوابط ذیل انجام می‌شود.

#### 74-1- رشته ریاضی فیزیک:

74-1-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درسهای ریاضی و علوم تجربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

74-1-2- نمره درس ریاضی (1) در دوره متوسطه حداقل 12 باشد و درس فیزیک (1) و آزمایشگاه را با موفقیت (کسب حداقل نمره 10) گذرانده باشد.

74-1-3- مجموع نمرات درسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 96 باشد و یا به عبارت دیگر معدل درسهای مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

#### 74-2- رشته علوم تجربی:

74-2-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درسهای ریاضی و علوم تجربی، در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

74-2-2- در دوره متوسطه درسهای ریاضی (1)، شیمی (1) و آزمایشگاه و علوم زیستی و بهداشت را با موفقیت (کسب نمره حداقل 10) گذرانده باشد و حداقل در یکی از سه درس مذکور نمره حداقل 12 اخذ کرده باشد.

74-2-3- مجموع نمرات درسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل درسهای مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

1- به استناد مصوبه جلسه 373 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 85/1/23 که طی شماره 120/4295/8 تاریخ 85/2/5 ابلاغ شده است برای فارغ‌التحصیلان دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور از نمونه گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه سالی واحدی مصوب جلسه 294 کمیسیون معین تاریخ 82/2/2 استفاده شود.

### 74-3- رشته ادبیات و علوم انسانی:

74-3-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از دروسهای ادبیات فارسی (معدل دروسهای فارسی، دستور، املاء و انشاء) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

74-3-2- در دروسهای ادبیات فارسی (1)، زبان فارسی (1)، عربی (1) و مطالعات اجتماعی پایه اول متوسطه نمره حداقل 10 را کسب کرده باشد و نمره درس ادبیات (معدل دروسهای ادبیات فارسی (1) و زبان فارسی (1)) حداقل 12 باشد.

74-3-3- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

### 74-4- رشته علوم و معارف اسلامی:

74-4-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از دروسهای ادبیات فارسی (معدل دروسهای فارسی، دستور، املاء و انشاء) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

74-4-2- در دروسهای ادبیات فارسی (1)، زبان فارسی (1) (که معدل آنها به عنوان نمره درس ادبیات در نمون برگ ثبت می شود)، عربی (1) و تعلیمات دینی و قرآن (1) نمره حداقل 10 را کسب کرده باشد و حداقل در یکی از دو درس عربی (1) یا تعلیمات دینی و قرآن (1) نمره حداقل 12 اخذ کرده باشد.

74-4-3- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

### 74-5- شاخه فنی و حرفه‌ای:

74-5-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از دروسهای ریاضی، علوم تجربی و حرفه و فن در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

74-5-2- در دوره متوسطه از درس ریاضی (1) نمره حداقل 10 و از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل 12 کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش آموز کمتر از 12 باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی شود.

74-5-3- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل 132 باشد و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل 120 باشد. یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با شاخه از 12 کمتر نباشد.

### 74-6- شاخه کار دانش:

74-6-1- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد و یا شهریور هر یک از دروسهای حرفه و فن و هنر، در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

74-6-2- در دوره متوسطه از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل 10 کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش آموز کمتر از 10 باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی شود.



**3-6-74-** مجموع نمرات درسهای مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز در صورت انتخاب درس کارگاه خوداتکایی حداقل 70 و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل 60 باشد یا به عبارت دیگر معدل درسهای مرتبط با شاخه از 10 کمتر نباشد.

**4-6-74-** دانش‌آموز برای ورود به برخی از رشته‌های مهارتی در شاخه کاردانش علاوه بر احراز شرایط فوق‌الذکر باید ضوابط خاص رشته (در محدوده درسهای سال اول) را که معاونت آموزشی تعیین می‌کند کسب کند.

**تبصره 1-** نمرات دوره راهنمایی دانش‌آموزی که به دلایل موجه نظیر: شرکت در امتحانات جامع دوره راهنمایی، شرکت در امتحان تعیین پایه (موضوع ماده هفتاد و آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه)، تحصیل در مدارس غیرایرانی خارج از کشور، و بروز حوادثی از قبیل، سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... فاقد نمرات پایه‌های اول و دوم و سوم راهنمایی تحصیلی است به شرح ذیل محاسبه می‌شود.

الف - چنانچه نمرات پایه اول یا دوم و یا هر دو پایه دوره راهنمایی موجود نباشد نمرات درسهای مرتبط پایه سوم راهنمایی برای درسهای همنام پایه‌های مذکور نیز منظور می‌شود و با رعایت سایر ضوابط در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت می‌گردد.

ب - چنانچه نمرات پایه سوم دوره راهنمایی موجود نباشد نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی براساس نمرات درسهای مرتبط پایه اول متوسطه با رعایت سایر ضوابط تنظیم می‌شود.

**تبصره 2-** بمنظور محاسبه امتیاز در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی معدل هر شاخه یا رشته در عدد پنج ضرب می‌شود.

**ماده 75-** نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی پس از دو نیمسال تحصیلی برای دانش‌آموزی که بدو در واحد آموزشی بزرگسالان ثبت‌نام کرده است (بدون احتساب امتیاز بررسیهای مشاوره‌ای) تنظیم می‌شود و پس از تأیید و امضاء آن توسط مسئول ثبت نمرات و مشاور و مدیر واحد آموزشی، در اختیار دانش‌آموز قرار می‌گیرد.

**ماده 76-** دانش‌آموزی که در پایان زمان مقرر (پس از دو نیمسال) شرایط ورود به هیچ‌یک از شاخه‌ها یا رشته‌ها و یا شاخه و رشته دلخواه را کسب نکند و یا شرایط شاخه یا رشته‌ای را کسب کند که در محل سکونت وی وجود ندارد چنانچه در نیمسالهای بعد مطابق ضوابط ذیل موفق به احراز شرایط شود می‌تواند به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود و ادامه تحصیل دهد.

**1-76-** چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته موردنظر مربوط به نداشتن نمره (10) از درس یا درسهای مرتبط متوسطه باشد دانش‌آموز می‌تواند پس از گذراندن آن درس یا درسها و اخذ نمره 10 و کسب سایر شرایط با صدور نمون برگ مجدد هدایت تحصیلی به شاخه یا رشته مربوط هدایت شود.

**2-76-** چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته موردنظر بدلیل نداشتن نمره 12 از درس یا درسهای اختصاصی باشد (ویژه رشته‌های شاخه نظری) دانش‌آموز می‌تواند با نظر مشاور در امتحان تعیین رشته درس یا درسهای مربوط شرکت کند و در صورت کسب شرایط به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود.

**3-76-** در صورتی که دانش‌آموز شرایط شاخه یا رشته موردنظر را بدلیل عدم کسب حد نصاب (30) از دروسهای مرتبط دوره راهنمایی احراز نکرده باشد به شرط داشتن معدل حداقل 12 از دروسهای مرتبط پایه اول متوسطه و یا کسب آن از طریق امتحان تعیین رشته می‌تواند به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود.

**4-76-** چنانچه مجموع نمرات دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز به حد نصاب مقرر نرسد به شرط داشتن معدل حداقل 12 از دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته در پایه اول متوسطه می‌تواند با نظر مشاور به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود. چنانچه معدل دروسهای مرتبط پایه اول متوسطه دانش‌آموز 12 نباشد می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درسهایی که شرایط را برای وی فراهم می‌آورد شرکت کند و معدل دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته پایه اول متوسطه و یا معدل دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته (معدل مجموع نمرات دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه) را به حداقل 12 برساند.

**تبصره -** دانش‌آموز متقاضی شاخه کاردانش مشمول بندهای 3-76 و 4-76 نمی‌شود و در صورت کسری نمره با نظر مشاور می‌تواند به شاخه مذکور هدایت شود.

**5-76-** دانش‌آموز در طول دوره می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درسهایی که شرایط را برای وی در شاخه و رشته‌های موردنظر فراهم می‌کند همزمان با امتحانات سایر دروسها شرکت کند.

**6-76-** در صورت اجرای بندهای 2-76، 3-76، 4-76 باید توضیحات لازم توسط مشاور در قسمت ملاحظات نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت شود و به تأیید و امضای وی برسد و نمونه برگ‌های مربوط عنداللزوم تکمیل شود.

**ماده 77-** امتحان تعیین رشته مطابق با فصل چهارم این آئین‌نامه برگزار می‌شود و نمره آن همانند امتحانات دروسهای غیرحضوری محاسبه می‌شود و در کارنامه تحصیلی و نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی دانش‌آموز (با عنوان تعیین رشته) ثبت شده و تأثیر در معدل نیمسال و معدل کل دانش‌آموز ندارد و صرفاً در هدایت تحصیلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. تعداد واحدهای دروسهای تعیین رشته جزء نصاب تعداد واحدهای اخذ شده دانش‌آموز محسوب نمی‌شود.

**تبصره -** چنانچه دانش‌آموز پایه اول متوسطه دوره روزانه به استناد تبصره‌های ماده 75 آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه قبول شده و به دوره بزرگسالان منتقل شده باشد مجاز است در امتحان تعیین رشته دروسهای مذکور نیز شرکت کند.

**ماده 78-** مشاور باید بطور مستمر و از طرق مختلف اطلاعات لازم را در خصوص رشته‌های تحصیلی، مشاغل مرتبط، سیاستهای توسعه و در اختیار دانش‌آموز قرار دهد و وی را نسبت به انتخاب رشته مناسب راهنمایی کند.

**ماده 79-** متصدی امور دفتری یا مسئول ثبت نمرات موظف است نمرات دروسهای مرتبط با شاخه‌ها و رشته‌ها را در نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت و امضاء کند. مسؤولیت حسن اجرای امر هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و تأیید نهایی نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی به عهده مدیر واحد آموزشی می‌باشد.

**ماده 80** - دانش‌آموزی که شاخه یا رشته‌ای را انتخاب کرده است و در آن شاخه یا رشته مشغول ادامه تحصیل می‌باشد و متقاضی تغییر شاخه / رشته است چنانچه شرایط و ضوابط رشته مورد تقاضا را مطابق با آخرین نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی کسب کرده باشد و یا در طول تحصیل کسب کند تغییر رشته وی در طول تحصیل با نظر مشاور و رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

**ماده 81** - در صورت تغییر شاخه / رشته، نمرات درسهای گذرانده شده دانش‌آموز، چنانچه در جدول درسهای رشته جدید موجود باشد از وی پذیرفته می‌شود و سایر درسها حتی‌الامکان به عنوان درسهای انتخابی (یا درسهای اختیاری شاخه کاردانش) منظور می‌شود.

**تبصره** - درسهایی که از نظر محتوایی با درسهای رشته جدید تطبیق دارد براساس جدولی که سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و اعلام می‌کند به جای درسهای رشته جدید پذیرفته می‌شود.

**ماده 82** - هدایت تحصیلی دانش‌آموزی که از نظامهای قبلی و یا فعلی آموزشی به این نظام منتقل می‌شود پس از تطبیق درسها براساس آئین‌نامه مربوط انجام خواهد شد.

#### **فصل ششم - ضوابط تحصیل داوطلبان آزاد:**

**ماده 83** - انتخاب واحد و هدایت تحصیلی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی داوطلبان آزاد براساس مفاد این آئین‌نامه و شیوه‌نامه‌های مربوط و با رعایت مقررات زیر انجام می‌گیرد:

الف) مواد و تبصره‌هایی از این آئین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال دانش‌آموزان است شامل داوطلبان آزاد نمی‌شود.

ب) نمره انضباط برای داوطلبان آزاد منظور نمی‌شود.

ج) داوطلبان آزاد از گذراندن درسهای انتخابی و تربیت بدنی معاف هستند لیکن باید معادل درسهای فوق از درسهای سایر رشته‌ها انتخاب کرده و بگذرانند.

د) در رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای ثبت‌نام و ادامه تحصیل به صورت داوطلب آزاد ضمن رعایت سایر ضوابط صرفاً برای هنرجویان پایه سوم خواهد بود که شرایط ادامه تحصیل در رشته مربوط را در دوره روزانه از دست داده باشند. این قبیل دانش‌آموزان لازم است قبلاً در آموزشهای درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیاتی میدانی رشته مربوط شرکت کرده باشند.

**ماده 84** - امتحان داوطلبان آزاد در هر منطقه آموزشی در درسهای برگزار می‌شود که آن درسها در واحدهای آموزشی روزانه و یا بزرگسالان همان منطقه موجود باشد.

**ماده 85** - ثبت‌نام و برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد در واحدهای آموزشی بزرگسالان دولتی انجام خواهد گرفت و در مناطقی که واحد آموزشی بزرگسالان دایر نمی‌باشد ثبت‌نام آنان در یکی از واحدهای آموزشی روزانه که اداره آموزش و پرورش محل تعیین می‌کند به تفکیک جنسیت انجام خواهد گرفت.

**تبصره 1** - ثبت‌نام داوطلبان آزاد در واحدهای آموزشی غیرانتفاعی و یا وابسته به سایر سازمانها مجاز نمی‌باشد.

**تبصره 2** - ثبت نام و امتحان داوطلبان استثنایی (غیر از دروس امتحانات نهایی) در واحدهای روزانه استثنایی بلامانع می باشد.

**ماده 86** - دارندگان دیپلم نظام جدید و یا نظام قدیم، در صورت تمایل به اخذ دیپلم مجدد (در رشته غیرمتناظر) در شاخه‌های نظری و یا کاردانش پس از تطبیق درسها می‌توانند کسری درسهای رشته مربوط را همراه داوطلبان آزاد امتحان دهند و بر اساس این آئین‌نامه، موفق به کسب گواهی‌نامه دیپلم در شاخه یا رشته دلخواه<sup>1</sup> شوند.



---

1- به استناد مصوبه سیصد و بیست و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/10/16 به شماره ابلاغی 120/8840/9 تاریخ 83/10/28، دیپلمه‌های پنج ساله فنی و حرفه‌ای و سه ساله بهیاری می‌توانند از مزایای این ماده استفاده کنند.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی مشترک و عمومی

پایه اول

نیمسال دوم				نیمسال اول					
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	4+4	2+2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1	-	4	2	عربی (1)	1
-	4	2	زبان فارسی (1)	2	-	4	2	ادبیات فارسی (1)	2
-	6	2/5	شیمی (1) و آزمایشگاه	3	-	6	3	زبان خارجی (1)	3
-	6	3	مطالعات اجتماعی	4	-	6	2/5	فیزیک (1) و آزمایشگاه	4
-	4	2	علوم زیستی و بهداشت	5	-	8	4	ریاضی (1)	5
-	4	1	درس انتخابی (پرورشی)	6	-	4	1	تربیت بدنی (1)	6
-	4	1	درس انتخابی (سایر درسهای انتخابی)	7	-	4	1	درس انتخابی (جبرانی، تکمیلی)	7
	34	15/5	جمع			36	15/5	جمع	

\* برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته علوم تجربی شاخه نظری

پایه دوّم

نیمسال دوم				نیمسال اول			
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس
	4	2	ادبیات فارسی (2)	-	4+2	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)
عربی (1)	4	2	عربی (2)	زبان فارسی (1)	4	2	زبان فارسی (2)
شیمی (1) و آزمایشگاه	8	3	شیمی (2) و آزمایشگاه	زبان خارجی (1)	4	2	زبان خارجی (2)
ریاضی (1)	8	4	ریاضی (2)	فیزیک (1) و آزمایشگاه	8	3	فیزیک (2) و آزمایشگاه
-	8	4	زیست شناسی (1) و آزمایشگاه	-	4	2	هندسه (1)
-	4	1	تربیت بدنی (2)	-	6	3	جغرافیای عمومی و استان
				-	4	2	آمادگی دفاعی
	36	16	جمع		36	17	جمع

\* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای همنام در پایه های مختلف رعایت شود.  
 \*\* برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته علوم تجربی شاخه نظری

پایه سوّم

نیمسال دوم					نیمسال اول				
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	4	2	ادبیات فارسی (3)	1	-	4+2	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	1
زبان خارجی (2)	4	2	زبان خارجی (3)	2	زبان فارسی (2)	4	2	زبان فارسی (3)	2
شیمی (2) و آزمایشگاه	8	3	شیمی (3) و آزمایشگاه	3	عربی (2)	4	2	عربی (3)	3
-	4	2	آمار و مدلسازی	4	فیزیک (2) و آزمایشگاه	8	3	فیزیک (3) و آزمایشگاه ویژه علوم تجربی	4
زیست شناسی (1) و آزمایشگاه	8	4	زیست شناسی (2) و آزمایشگاه	5	ریاضی (2)	6	3	ریاضی (3)	5
-	4	2	تاریخ معاصر ایران	6	-	4	2	زمین شناسی	6
-	4	1	درس انتخابی (پرورشی)	7	-	4	1	تربیت بدنی (3)	7
	36	16	جمع			36	16	جمع	

\* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای همنام در پایه های مختلف رعایت شود.  
 \*\* برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته ریاضی فیزیک شاخه نظری

پایه دوم

نیمسال دوم					نیمسال اول				
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	4	2	ادبیات فارسی (2)	1		4+2	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	1
زبان خارجی (2)	4	2	زبان خارجی (2)	2	زبان فارسی (1)	4	2	زبان فارسی (2)	2
شیمی (2) و آزمایشگاه	8	3	شیمی (2) و آزمایشگاه	3		4	1	تربیت بدنی (2)	3
ریاضی (1)	8	4	ریاضی (2)	4	فیزیک (1) و آزمایشگاه	8	3	فیزیک (2) و آزمایشگاه	4
	4	2	آمار و مدلسازی	5	-	4	2	هندسه (1)	5
عربی (1)	4	2	عربی (2)	6		6	3	جغرافیای عمومی و استان	6
	4	1	درسهای انتخابی (پرورشی)	7		4	2	آمادگی دفاعی	7
	36	16	جمع			36	16	جمع	

\* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای همنام در پایه های مختلف رعایت شود.  
 \*\* برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.



جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحدهای درسی رشته ریاضی فیزیک شاخه نظری

پایه سوم

نیمسال دوم					نیمسال اول				
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	4	2	ادبیات فارسی (3)	1	-	4+2	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	1
زبان خارجی (2)	4	2	زبان خارجی (3)	2	زبان فارسی (2)	4	2	زبان فارسی (3)	2
فیزیک (2) و آزمایشگاه	10	4	فیزیک (3) و آزمایشگاه ویژه ریاضی فیزیک	3	عربی (21)	4	2	عربی (3)	3
هندسه (1)	6	3	هندسه (2)	4	شیمی (2) و آزمایشگاه	8	3	شیمی (3) و آزمایشگاه	4
ریاضی (2)	8	4	حسابان	5	ریاضی (2)	6	3	جبر و احتمال	5
-	4	2	تاریخ معاصر ایران	6	-	4	2	مبانی کامپیوتر و انفورماتیک	6
					-	4	1	تربیت بدنی (3)	7
	36	17	جمع			36	16	جمع	

\* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای همنام در پایه های مختلف رعایت شود.  
 \*\* رای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته ادبیات و علوم انسانی شاخه نظری

پایه دوم

نیمسال دوم					نیمسال اول				
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	4	2	ادبیات فارسی (2)	1	-	4+2	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	1
-	4	2	جامعه‌شناسی (1)	2	زبان فارسی (1)	6	2	زبان فارسی (2)	2
زبان خارجی (1)	4	2	زبان خارجی (2)	3	عربی (1)	8	4	عربی (2) ویژه علوم انسانی	3
-	8	4	تاریخ ایران و جهان (1)	4		4	2	آمار و مدل‌سازی	4
-	8	3	جغرافیا (1)	5	-	4	2	اقتصاد	5
-	4	1	درسهای انتخابی (پرورشی)	6	-	4	2	تاریخ ادبیات ایران و جهان (1)	6
-	4	2	آمادگی دفاعی	7	-	4	1	تربیت بدنی (2)	7
	36	16	جمع			36	16	جمع	

\* توصیه می‌شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش‌نیازها ترتیب توالی درسهای همنام در پایه‌های مختلف رعایت شود.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته ادبیات و علوم انسانی شاخه نظری

پایه سوم

نیمسال دوم				نیمسال اول					
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	شماره	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	شماره
-	4	2	ادبیات فارسی تخصصی	1		4+2	2+1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	1
-	4	2	زبان خارجی (3)	2	زبان فارسی (2)	6	2	زبان فارسی تخصصی	2
زبان خارجی (2)	4	2	روان شناسی	3	عربی (2)	8	4	عربی (3) (ویژه علوم انسانی)	3
-	6	3	تاریخ ایران و جهان (2)	4	جامعه شناسی (1)	4	2	جامعه شناسی (2)	4
-	8	3	جغرافیا (2)	5	-	4	2	ریاضی (ویژه علوم انسانی)	5
-	6	3	فلسفه و منطق	6	-	4	1	تربیت بدنی	6
-	4	2	آرایه های ادبی	7	-	4	2	تاریخ ادبیات ایران و جهان (2)	7
	36	17	جمع			36	16	جمع	

\* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای همنام در پایه های مختلف رعایت شود.

## تعاریف مربوط به فصل چهارم (ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان)

**امتحانات داخلی** - امتحاناتی است که طبق برنامه معین و با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات داخلی تهیه سوالها و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

**امتحانات هماهنگ** - امتحاناتی است که در بعضی از درسها طبق برنامه معین و سوالهای یکسان در سراسر کشور و یا در سراسر یک استان توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و یا اداره کل آموزش و پرورش استان / اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور / تهیه و در محل واحد آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات هماهنگ تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

**امتحانات نهایی** - امتحانات درسهایی از پایه سوم متوسطه است که بصورت سراسری (کشوری) با برنامه همزمان و سوالهای یکسان، توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه می‌شود و زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان / اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور / بوسیله عوامل اجرایی امتحانات (هیأت ممتحنه) که از طرف ادارات آموزش و پرورش شهرستانها و مناطق معین می‌شود برگزار خواهد شد. در امتحانات نهایی برگزاری امتحان و تصحیح اوراق بصورت متمرکز انجام می‌شود.

**امتحانات دوره تابستانی** - امتحاناتی است که برای دانش آموزان در پایان دوره تابستانی برگزار می‌شود.

**معدّل:** برای هر دانش آموز در طول دوره متوسطه بزرگسالان سه نوع معدّل منظور می‌شود:

**(الف) معدّل نیمسال:** براساس تعداد واحدهای درسهای ارائه شده به دانش آموز در طول هر نیمسال تحصیلی و مطابق ماده 69 این آئین نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

**(ب) معدّل کل:** براساس نمره پذیرفته شده درسهایی که دانش آموز در طول دوره متوسطه گذرانده است و مطابق با ماده 72 این آئین نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

**(ج) معدّل کتبی:** براساس نمره پذیرفته شده درسهایی که دانش آموز امتحان نهایی داده است و مطابق با ماده 71 این آئین نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

## آیین‌نامه آموزشی دوره پیش‌دانشگاهی (بزرگسالان و داوطلبان آزاد)

جلسات: 666 تاریخ 80/8/3 و 864 تاریخ 91/5/3 - شماره ابلاغ 120/38552 تاریخ 1391/7/8

این آیین‌نامه مستند به مصوبات جلسات 666 تاریخ 80/8/3 و 864 تاریخ 91/5/3 شورای عالی آموزش و پرورش تنظیم شده است و صرفاً برای دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان و داوطلبان آزاد اجرا می‌شود.

### فصل اول - ثبت‌نام:

ماده 1 - شرایط ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی:

1- دارا بودن گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله آموزش متوسطه

2- دارا بودن شرایط ادامه تحصیل از نظر قانون نظام وظیفه عمومی برای دانش‌آموزان پسر.

3- از دست دادن شرایط ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه.

ماده 2 - متقاضیان ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی موظفند در موعد مقرر برابر دستورالعمل‌های مربوط جهت ثبت‌نام و انتخاب واحدهای درسی به دبیرستان‌های بزرگسالان مراجعه کنند.

تبصره - فارغ‌التحصیلان دی‌ماه دوره متوسطه و قبل از آن می‌توانند با رعایت سایر شرایط از نیمسال دوم سال تحصیلی، برابر ضوابطی که توسط معاونت آموزش متوسطه تهیه و ابلاغ می‌شود ثبت‌نام کنند. در این نیمسال، ارائه 12 واحد درسی به صورت حضوری و 12 واحد درسی به صورت غیر حضوری به دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و یا مدارس آموزش از راه دور و 24 واحد درسی به داوطلبان آزاد مجاز خواهد بود.

ماده 3 - سن ثبت‌نام در دبیرستان‌های بزرگسالان برای مشمولان قانون نظام وظیفه حداکثر 20 سال تمام است. «ملاک سن دانش‌آموز برای ثبت‌نام، اول مهرماه هر سال خواهد بود.»  
تبصره 1 - دانش‌آموزانی که قبل از سال تحصیلی 91-92 وارد دوره متوسطه شده باشند می‌توانند با رعایت سایر شرایط کماکان تا پایان 24 سالگی از معافیت تحصیلی استفاده کنند.<sup>1</sup>

تبصره 2 - دانش‌آموز مشمول دوره پیش‌دانشگاهی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند، در صورتی که در حین نیمسال تحصیلی سن او به حداکثر سن مجاز برسد، استثنائاً تا پایان آن نیمسال تحصیلی می‌تواند در دبیرستان بزرگسالان ادامه تحصیل دهند.

ماده 4 - مدیران دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان موظفند در هنگام ثبت‌نام دانش‌آموزان کلیه مدارک لازم مندرج در دستورالعمل‌های مربوط را کنترل و رسیدگی کنند و در صورت وجود هرگونه نقص در مدارک از ثبت‌نام آنان خودداری کنند. این قبیل افراد می‌توانند حداکثر یک هفته پس از مهلت مقرر جهت اصلاح یا رفع نقص مدارک خود اقدام و سپس در دبیرستان‌های بزرگسالان ثبت‌نام کنند بدیهی است مسئولیت عدم رسیدگی و

<sup>1</sup> به استناد اصلاحیه 23-2/2/1637 تاریخ 91/5/26 سازمان وظیفه عمومی

اقدام به موقع که منجر به تضييع يا ايجاد حق براي دانش‌آموزان شود؛ متوجه مديران خواهد بود.

**ماده 5** - دانش‌آموزان مشمول با رعايت حداكثر سن مجاز مي‌توانند حداكثر يك سال تحصيلي به صورت روزانه و يك سال بعد در دوره پيش دانشگاهي بزرگسالان ويا مدارس آموزش از راه دور تحصيل نمايند و از معافيت تحصيلي برخوردار شوند و ادامه تحصيل آنان در سال‌هاي بعد فقط به صورت داوطلب آزاد مجاز خواهد بود.

**تبصره 1** - دانش‌آموزان غير مشمول محدوديت سني و يا سنوات تحصيلي در دبيرانستان‌هاي بزرگسالان و يا داوطلب آزاد نخواهند داشت.

**تبصره 2** - دانش‌آموزي که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غيبت) گرفته است، چنانچه تاريخ اعزام مندرج در دفترچه وي حداقل تا پايان آن نيمسال تحصيلي باشد، مي‌تواند با رعايت ساير شرايط در همان نيمسال تحصيلي به عنوان دانش‌آموز ثبت نام کند و ادامه تحصيل دهد.

### **فصل دوم - واحدهاي درسي، طول مدت تحصيلي و مواد آموزشي**

**ماده 6** - آموزش در اين دوره مبتني بر نظام نيمسالي - واحدي است. در نظام واحدي ارزش هر درس با تعداد واحدهاي آن درس سنجيده مي‌شود و قبولي يا عدم قبولي دانش‌آموز در يك درس به همان درس محدود مي‌شود و ارتباطي به ساير دروس ندارد.

**ماده 7** - هر واحد درس نظري و آزمايشگاهي و کارگاهي بترتيب معادل 30 و 45 و 60 ساعت آموزش در طول هر نيمسال است که طبق برنامه مصوب تدریس می‌شود.

**تبصره** - ساعات حل تمرين و تکميلي براي برخي دروس علاوه بر ساعات مندرج در اين ماده طی دستورالعملهاي جداگانه از سوي مراجع ذيربط ارسال خواهد شد.

**ماده 8** - برنامه آموزشي در هر سال تحصيلي بصورت دو نيمسال و هر يك بمدت 18 هفته اجرا مي‌شود.

**تبصره** - در هر نيمسال پانزده هفته کامل به تشكيل کلاس درس اختصاص داشته و زمان باقيمانده هر نيمسال براي بررگزاري امتحانات، اعلام نتايج و تمهيد مقدمات نيمسال بعدي منظور مي‌شود.

**ماده 9** - دانش‌آموز دوره پيش دانشگاهي بزرگسال يا داوطلب آزاد در هر نيمسال مجاز خواهد بود حداقل 8 واحد و حداكثر 12 واحد درسي را با رعايت ساير شرايط انتخاب کند.

**تبصره** - چنانچه تعداد واحدهاي باقي مانده دانش‌آموز در آخرين نيمسال تحصيلي به کمتر از 8 واحد برسد انتخاب واحد و ادامه تحصيل وي در آن نيمسال تحصيلي بلامانع است.

**ماده 10** - رشته‌هاي دوره پيش دانشگاهي مشتمل بر :

الف) رياضي فيزيک

ب) علوم تجربي

ج) ادبيات و علوم انساني

د) علوم و معارف اسلامي

ه) هنر مي باشد.

**ماده 11** - تعداد واحدهاي درسي دوره پيش دانشگاهي در هر رشته 24 واحد است که شامل 8 واحد دروس عمومي و 16 واحد دروس تخصصي است.

**ماده 12** - عناوين و تعداد واحدهاي دروس در رشته‌هاي دوره پيش دانشگاهي بزرگسالان به شرح جدول زير خواهد بود.

جدول دروس رشته های دوره پیش دانشگاهی شیوه نیمسال - واحدی<sup>1</sup>

رشته علوم تجربی			رشته ریاضی فیزیک		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس	ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
4	2	معارف اسلامی	4	2	معارف اسلامی
4	2	زبان فارسی	4	2	زبان فارسی
8	4	زبان خارجه	8	4	زبان خارجه
6	3	فیزیک	8	4	فیزیک
8	4	شیمی	8	4	شیمی
6	3	ریاضی عمومی	8	4	حساب دیفرانسیل و انتگرال
8	4	زیست شناسی	4	2	هندسه تحلیلی و جبر خطی
4	2	علوم زمین	4	2	ریاضیات گسسته
48	24	جمع	48	24	جمع
رشته علوم و معارف اسلامی			رشته ادبیات و علوم انسانی		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس	ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
4	2	اخلاق	4	2	معارف اسلامی
6	3	اصول عقاید	4	2	زبان فارسی
4	2	زبان فارسی	8	4	زبان خارجه
8	4	زبان خارجه	6	3	ادبیات فارسی
10	5	ادبیات عرب	6	3	عربی
4	2	منطق صوری	4	2	تاریخ
4	2	فلسفه	4	2	جغرافیا
8	4	فقه و اصول	4	2	علوم اجتماعی
48	24	جمع	4	2	فلسفه
			4	2	ریاضی پایه
			48	24	جمع

<sup>1</sup> بر اساس مصوبه جلسه 844 شورای عالی تاریخ 90/5/11 در جلسه 172 کمیسیون برنامه های درسی و تربیتی به تایید رسید

رشته هنر		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
4	2	معارف اسلامی
4	2	زبان فارسی
8	4	زبان خارجه
4	2	آشنایی با رشته‌های مختلف هنری
4	2	هنر و ادب فارسی
8	4	سیر هنر در تاریخ
12	4	کارگاه هنر
6	2	انسان، فضا، طراحی
4	2	آشنایی با میراث هنری فرهنگی ایران
54	24	جمع

**تبصره 1 -** کلیه دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی بزرگسالان باید در آزمون روخوانی قرآن شرکت نمایند و 8 نمره از درس معارف اسلامی در ارزشیابی مستمر به این آزمون اختصاص می یابد.

**تبصره 2 -** دانش آموزان اقلیت های دینی مندرج در قانون اساسی از گذراندن آزمون روخوانی قرآن در دوره پیش دانشگاهی (موضوع تبصره 1 ماده 12) معاف می باشند.

#### فصل سوم - حضور و غیاب:

**ماده 13 -** چنانچه غیبت غیرموجه دانش آموز در هر درس بیش از دو پانزدهم مجموع ساعات آن درس در هر نیمسال باشد از شرکت در امتحان پایانی آن درس محروم و در محاسبه معدل، نمره درس مذکور صفر منظور خواهد شد. در چنین مواردی کلمه «محروم» به جای نمره درس موردنظر قید شده لیکن در محاسبه جمع نمرات و معدل کل، کلمه محروم به منزله صفر خواهد بود.

**تبصره -** میزان ساعات غیبت دانش آموز در کسر نمره انضباط وی مؤثر می باشد.

**ماده 14 -** اگر دانش آموزی در امتحانات غیر نهایی پایانی درس یا دروسی غیبت موجه داشته باشد برای آن درس یا دروس نمره ای منظور نمی شود. در چنین مواردی کلمه موجه بجای نمره درس یا دروس، قید می شود و در جمع نمرات و معدل منظور نمی شود.

**تبصره 1 -** دانش آموز دوره پیش دانشگاهی بزرگسالان که در امتحانات غیر نهایی نیمسال اول، نیمسال دوم و یا شهریور ماه با عذر موجه غایب باشد در صورت درخواست دانش آموز یا ولی وی، مدیر دبیرستان مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا دروس مربوط با رعایت ضوابط امتحان به عمل آورد.



**تبصره 2** - اگر دانش‌آموزی در طول نیمسال تحصیلی به دلیل غیبت موجه در درس یا دروسی (نهایی یا غیر نهایی) نمره مستمر نداشته باشد نمره ارزشیابی پایانی وی عیناً برای نمره ارزشیابی مستمر آن درس یا دروس نیز منظور می‌شود.

**ماده 15** - چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایان نیمسال اول، نیمسال دوم و یا شهریور ماه یک یا چند درس به علت غیبت غیرموجه شرکت نکند نمره امتحان پایان نیمسال او در آن درس یا دروس صفر محسوب می‌شود. در چنین مواردی کلمه غایب (غ) بجای نمره درس یا دروس موردنظر قید شده، لیکن در محاسبه جمع نمرات و معدل، مجموع نمره میان نیمسال و صفر بعنوان نمره درس یا دروس موردنظر ثبت می‌شود.

**ماده 16** - تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات غیرنهایی با شورای مدرسه و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر دبیرستان است.

#### **فصل چهارم - ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز**

**ماده 17** - امتحانات پایان نیمسال از تمام محتوای برنامه درسی به دو صورت غیر نهایی (داخلی و هماهنگ) و یا نهایی برگزار می‌شود.

**17/1** - امتحانات داخلی با سوالاتی که توسط معلمین مربوط و زیر نظر مدیر دبیرستان تهیه می‌شود با نظارت اداره آموزش و پرورش محل برگزار می‌گردد. بر اساس این امتحانات برای هر درس یک نمره مستقل به عنوان نمره امتحان پایان نیمسال آن درس منظور می‌شود. اوراق امتحانی حداکثر تا یک هفته پس از انجام امتحان هر درس توسط معلم مربوط و زیر نظر مدیر دبیرستان تصحیح و پس از ثبت نمره دانش‌آموزان در لیست نمرات و امضاء به دفتر دبیرستان تحویل می‌شود. مدیر می‌تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل مدرسه در اختیار معلمین قرار دهد.

**17/2** - امتحانات نهایی در نیمسال های اول، دوم و شهریور ماه با برنامه و سوالات امتحانی واحد که توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه می‌شود، زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و به وسیله آموزش و پرورش منطقه برگزار می‌شود.

**تبصره 1** - معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش، مرکز سنجش آموزش و پرورش و یا اداره کل آموزش و پرورش استان می‌تواند در پایان هر نیمسال، یک و یا دو ماده درسی را با سوالات امتحانی واحد و به صورت هماهنگ برگزار کند. اجرا، تصحیح و اعلام نتیجه این امتحانات همانند امتحانات داخلی می‌باشد.

**تبصره 2** - معلمینی که درس های مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کنند، موظفند حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه های تصحیح مراجعه کنند و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق الزحمه اقدام نمایند. در صورتی که معلمی برای تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

**تبصره 3** - نمرات امتحانات نهایی باید حداکثر ده روز پس از برگزاری آخرین امتحان توسط رئیس حوزه تصحیح به واحد آموزشی محل تحصیل دانش‌آموز اعلام شود.

عناوین دروس رشته های دوره پیش دانشگاهی که از آنها امتحان نهایی به عمل می آید:

رشته های دوره پیش دانشگاهی									
ریاضی فیزیک		ادبیات و علوم انسانی		علوم تجربی		علوم و معارف اسلامی		هنر	
عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس	
عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی
زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	ادبیات فارسی	زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	ادبیات عرب	زبان فارسی	آشنایی با میراث فرهنگی ایران
معارف اسلامی	حساب دیفرانسیل و انتگرال	معارف اسلامی	عربی	معارف اسلامی	زیست شناسی	اصول عقاید	فقه و اصول	معارف اسلامی	سیر هنر در تاریخ

**ماده 18 -** در هر نیمسال نمره هر درس از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب یک و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب چهار به شرح جدول زیر محاسبه و منظور می شود

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب 1	ضریب 4	مجموع نمرات ارزشیابی ها با ضریب تقسیم بر پنج

**تبصره -** سئوالات امتحانی داوطلبان آزاد و امتحانات شهریور ماه بر مبنای بیست نمره طرح می شود و نمره مستمر نخواهد داشت.

**ماده 19 -** دانش آموزی که در یک یا چند درس از دروس نیمسال اول و یا دوم موفق به کسب نمره قبولی نشود، باید در امتحان نوبت شهریور ماه همان سال شرکت کند. برای این قبیل دانش آموزان در صورت کسب شرایط قبولی، گواهی نامه دوره پیش دانشگاهی در نوبت شهریور ماه صادر می شود.

**ماده 20 -** دانش آموزان از گذراندن دروسی که قبلاً نمره قبولی کسب کرده اند، معاف می باشند.

**ماده 21 -** صرفاً دانش آموزانی که کلیه دروس دوره پیش دانشگاهی را در رشته مربوط با موفقیت می گذرانند می توانند متقاضی شرکت در آزمون ورود به دانشگاهها و مراکز آموزش عالی شوند.

**ماده 22 -** مسؤولیت حسن اجرای امتحانات غیر نهایی و اعلام به موقع نتایج به عهده مدیر دبیرستان است و اداره آموزش و پرورش محل و اداره کل آموزش و پرورش استان و مرکز سنجش آموزش و پرورش در صورت لزوم می توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را

- مورد بازبینی قرار دهند در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد ملاک عمل آخرین نمره خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلمین مربوط برسد.
- ماده 23 -** مدیر دبیرستان موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آنها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند، به همراه نمرات ارزشیابی تکوینی (مستمر) آن درس‌ها در نمون برگ‌هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود، تنظیم کند و حداکثر یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی هر نیمسال و شهریور ماه به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.
- تبصره -** امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی در درس‌های غیرنهایی توسط دبیرستان و در درس‌های نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند، قبل از امتحانات کتبی در دبیرستان مربوط برگزار می‌گردد.
- ماده 24 -** نتیجه امتحانات پس از پایان هر نیمسال و شهریور به صورت کتبی به دانش‌آموز و یا ولی او اعلام می‌شود.
- ماده 25 -** مهلت اعتراض به نمرات امتحان کتبی دروس غیر نهایی حداکثر سه روز پس از اعلام نتیجه امتحانات می‌باشد. مدیر دبیرستان موظف است اوراق امتحانی مربوط را جهت تجدیدنظر در مرحله اول در اختیار مصحح مربوط و در صورت اعتراض مجدد در مرحله دوم در اختیار مصحح مربوط و یک نفر از معلمین همان درس قرار دهد. چنانچه معلم دیگری از همان درس در آن مدرسه نباشد از معلمین سایر مدارس دعوت به عمل می‌آید. نمره ورقه تجدیدنظر شده با نظر مدیر و با امضای معلمین مربوط، ملاک عمل بوده و در لیست نمرات ثبت می‌شود. مدیر دبیرستان موظف است نتیجه این بررسی را حداکثر ظرف مدت 7 روز پس از پایان مهلت اعتراض به دانش‌آموز اعلام کند.
- تبصره 1 -** نمرات دروس عملی و شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره اعلام شده قطعی است.
- تبصره 2 -** در امتحان نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلمین همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت 5 روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.
- ماده 26 -** نمونه لیست نمرات، دفتر امتحانات، کارنامه تحصیلی و گواهینامه پایان دوره پیش دانشگاهی و سایر مدارک تحصیلی توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با هماهنگی دفتر آموزش متوسطه تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استانها ابلاغ می‌شود.
- ماده 27 -** نمرات دانش‌آموزان مطابق با لیست ریز نمرات معلمین به سیستم رایانه‌ای منتقل و دفتر امتحانات، کارنامه تحصیلی، گواهینامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی توسط سیستم رایانه‌ای صادر و با امضاء مدیر و مهر دبیرستان تأیید می‌شود.
- ماده 28 -** دفتر امتحانات و مجموعه لیست نمرات حداکثر دو ماه پس از پایان اعلام نتایج به وسیله فرد یا افرادی که از طرف اداره آموزش و پرورش محل تعیین می‌شوند بررسی و دفتر امتحانات مسدود و با امضاء و مهر اداره آموزش و پرورش محل تأیید می‌شود.
- ماده 29 -** اوراق امتحانی غیر نهایی پایان هر نیمسال و شهریور ماه دانش‌آموز به مدت شش ماه در دبیرستان بزرگسالان نگهداری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود ولی لیست نمرات و

دفتر امتحانات جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب شده و به طور دائم در دبیرستان نگهداری می‌شود.

**تبصره ۱ -** اوراق امتحانات نهایی به مدت یکسال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند نگهداری و سپس برابر مقررات محو می‌شود. ولی فهرست دست نویس ریزنمرات دبیران، دفتر امتحانات، دفتر فارغ‌التحصیلان برگ ریزنمرات قبول شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در دبیرستان و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

**ماده 30 -** در پایان هر نیمسال دوره پیش‌دانشگاهی، به دانش‌آموزان براساس رفتار، اخلاق و رعایت موازین اسلامی و اصول بهداشت، نظافت شخصی و میزان مشارکت در فعالیتهای پرورشی و مقررات دبیرستان و کیفیت حضور و غیاب و گزارش های رسیده از سوی معلمین توسط مدیر و معاون یا معاونان دبیرستان یک نمره انضباط داده می‌شود، این نمره در لیست نمرات ثبت و با امضاء مدیر یا معاون مربوط تحویل دفتر دبیرستان می‌شود.

**تبصره 1 -** میانگین نمرات انضباط نیمسال اول و دوم دانش‌آموزان به عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل کل معادل 2 واحد درسی منظور می‌شود ولی در محاسبه جمع واحدهای درسی در هر رشته در نظر گرفته نمی‌شود.

**تبصره 2 -** برای داوطلبان آزاد دوره پیش‌دانشگاهی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

**ماده 31 -** حداقل نمره قبولی در هر درس 10 می‌باشد و نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانش‌آموز ثبت می‌شود. دانش‌آموزی که کلیه واحدهای رشته مربوط را با موفقیت گذرانده باشد فارغ‌التحصیل محسوب می‌شود.

**تبصره -** در رشته هنر حداقل نمره قبولی سالانه در درس کارگاه هنر دوازده می‌باشد.

**ماده 32 -** در پایان دوره برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درسهایی که امتحان داده‌اند معدل کتبی نهایی و معدل کل محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی، نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط در تعداد واحدهای همان درس ضرب و مجموع حاصلضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود. برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز، تعداد واحدهای هر درس در نمره قبولی آن درس ضرب و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز باید در طول دوره طی نماید تقسیم می‌شود.

**ماده 33 -** به دانش‌آموزانی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره پیش‌دانشگاهی در رشته مربوط شوند با رعایت سایر شرایط و ضوابط گواهینامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی اعطاء می‌شود.

**تبصره -** دانش‌آموزی که در یک عنوان درسی آخرین نمره وی حداقل 7 و معدل کل وی نیز حداقل 10 باشد فارغ‌التحصیل دوره پیش‌دانشگاهی شناخته می‌شود.

**ماده 34 -** دانش‌آموزان اقلیت های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین نمره درس «معارف اسلامی» می‌شود، ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان «معارف اسلامی» منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

**ماده 35** - برای دارندگان نقص عضو موثر در امتحان کتبی و شفاهی و عملی و همچنین دانش‌آموزانی که قبل و یا حین برگزاری امتحانات دچار سانحه شوند مدیر دبیرستان یا رییس حوزه اجرا با اطلاع اداره آموزش و پرورش تسهیلاتی متناسب با وضع دانش‌آموز فراهم می‌نماید و در صورت لزوم از امتحانات بخش عملی دروس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشند معاف می‌شوند در این صورت نمره بخش کتبی یا شفاهی ملاک عمل خواهد بود در این حالت صورت جلسه‌ای با امضاء مدیر و دو نفر از معلمین دبیرستان تنظیم می‌شود و تسهیلات انجام شده مستند به این ماده را توضیح می‌دهند و موضوع باید در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش‌آموزان درج شود

**تبصره** - چنانچه امتحان نهایی باشد، موضوع در صورت جلسه درج خواهد شد.

**ماده 36** - امتحانات بزرگسالان و داوطلبان آزاد خارج از کشور نیز مطابق مفاد این آیین‌نامه برگزار می‌شود.

**ماده 37** - نظارت بر حسن اجرای امتحانات داخل و خارج از کشور بر عهده مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌باشد.

#### **فصل پنجم - سایر موارد:**

**ماده 38** - ثبت نام دانش‌آموزان در رشته پیش‌دانشگاهی غیرمتناظر با دیپلم و یا تغییر رشته در دوره پیش‌دانشگاهی منوط به شرکت فرد متقاضی در امتحان تغییر رشته برابر جدول مربوط خواهد بود. در صورت کسب نمره قبولی در دروس مشترک بین رشته جدید و رشته قبلی، تغییر رشته متقاضیان پذیرفته می‌شود. امتحانات تغییر رشته براساس دستورالعمل مربوط هر سال یکبار و در شهریور به صورت نهایی برگزار می‌شود.

**تبصره** - متقاضیان ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی به شیوه داوطلب آزاد از شرکت در امتحان تغییر رشته معاف خواهند بود.

### جدول مواد آزمون تغییر رشته تحصیلی در دوره پیش‌دانشگاهی

رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی نوع دیپلم	ریاضی فیزیک	علوم تجربی	ادبیات و علوم انسانی	علوم و معارف اسلامی	هنر
ریاضی فیزیک		زیست‌شناسی (1) زیست‌شناسی (2)	عربی (3) ویژه انسانی ادبیات فارسی تخصصی	عربی ویژه معارف اصول عقاید (2)	
علوم تجربی	جبر و احتمال حسابان		عربی (3) ویژه انسانی ادبیات فارسی تخصصی	عربی ویژه معارف اصول عقاید (2)	
ادبیات و علوم انسانی	جبر و احتمال حسابان فیزیک (3)	زیست‌شناسی (1) زیست‌شناسی (2) شیمی (3)		اصول و عقاید (2) عربی (3) ویژه معارف	طراحی تاریخ هنر جهان تاریخ هنر ایران مبانی هنرهای تجسمی
علوم و معارف اسلامی	جبر و احتمال حسابان فیزیک (3)	زیست‌شناسی (1) زیست‌شناسی (2)	نیازی به شرکت در آزمون تغییر رشته نیست		
فنی و حرفه‌ای	جبر و احتمال حسابان	زیست‌شناسی (1) زیست‌شناسی (2)	عربی (3) ویژه انسانی ادبیات فارسی تخصصی	عربی (3) ویژه معارف اصول عقاید (2)	
کار و دانش	جبر و احتمال حسابان فیزیک (3)	زیست‌شناسی (1) زیست‌شناسی (2) شیمی (3)	عربی (3) ویژه انسانی ادبیات فارسی تخصصی	عربی (3) ویژه معارف اصول عقاید (2)	

**ماده 39-** انتقال دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی از یک دبیرستان به دبیرستان دیگر با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی نیمسال اول یا نیمسال دوم بلامانع است در این صورت مدارک، پرونده‌های تحصیلی و نمرات مربوط به ارزشیابی‌های طول نیمسال این قبیل دانش‌آموزان باید پس از تأیید به موقع به دبیرستان مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دبیرستان مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

جدول تطبیق دروس مربوط به دانش‌آموزانی که در دورهٔ پیش‌دانشگاهی تغییر رشته می‌دهند  
(موضوع ماده 38)

ردیف	کد	عنوان درس گذرانده شده	عنوان درس یا دروسی که معادل درس گذرانده شده از دانش‌آموز پذیرفته می‌شود			
			علوم ریاضی	علوم تجربی	علوم انسانی	علوم و معارف اسلامی
1	1477	معارف اسلامی	معارف اسلامی (کد 1477)	معارف اسلامی (کد 1477)	معارف اسلامی (کد 1477)	معارف اسلامی (کد 1477)
2	1476	زبان فارسی	زبان فارسی (کد 1476)	زبان فارسی (کد 1476)	زبان فارسی (کد 1476)	زبان فارسی (کد 1476)
3	1475	زبان خارجه	زبان خارجه (کد 1475)	زبان خارجه (کد 1475)	زبان خارجه (کد 1475)	زبان خارجه (کد 1475)
4	1490	اصول عقاید (رشته علوم و معارف اسلامی)	معارف اسلامی (کد 1477)	معارف اسلامی (کد 1477)	عارف اسلامی (کد 1477)	-----
5	1484	فیزیک (رشته علوم ریاضی)	-----	فیزیک علوم تجربی (کد 1482)	-----	-----
6	1480	شیمی	شیمی (کد 1480)	شیمی (کد 1480)	-----	-----
7	1483	حساب دیفرانسیل و انتگرال	-----	ریاضی عمومی (کد 1478)	ریاضی پایه (کد 1486)	-----
8	1478	ریاضی عمومی	-----	-----	ریاضی پایه (کد 1486)	-----
9	1489	ادبیات عرب	-----	-----	عربی (کد 1487)	-----
10	1456	فلسفه	-----	-----	فلسفه (کد 1456)	فلسفه (کد 1456)

**تبصره 1-** کلیه نمرات دروسی که دانش‌آموز در دبیرستان مبدأ گذرانده است (اعم از قبولی و مردودی) باید در دفتر امتحانات دبیرستان مقصد ثبت شود.

**تبصره 2-** دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و همچنین داوطلبان آزاد این دوره نمی‌توانند به دبیرستان‌های روزانه منتقل شوند.

**ماده 40 -** براساس تبصره ماده پنج آیین‌نامه اجرایی قانون نظام وظیفه عمومی (بخش معافیت تحصیلی) دانش‌آموزانی که سه ماه متوالی و بیشتر غیبت غیر موجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشند به عنوان ترک تحصیل از دبیرستان اخراج می‌شوند و لازم است

مدیران دبیرستان مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات، اعلام کنند . غیبت با عذر موجه ترک تحصیل تلقی نمی‌شود.

**تبصره -** شرکت در امتحانات متفرقه از نظر مقررات وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.  
**ماده 41-** دانش‌آموزانی که از تحصیل در دوره پیش دانشگاهی روزانه محروم می‌شوند و دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره روزانه را ندارند و سایر متقاضیان، براساس مفاد این آیین‌نامه و سایر ضوابط و شرایط مربوط می‌توانند در دوره پیش دانشگاهی بزرگسالان و یا آموزش از راه دور و یا به صورت داوطلب آزاد (متفرقه) ثبت‌نام نموده و ادامه تحصیل دهند.

**ماده 42 -** دانش‌آموزان پیش دانشگاهی سنوات قبل که موفق به گذراندن تعدادی از دروس این دوره نشده‌اند، می‌توانند دروس گذرانده شده خود را بر اساس شیوه‌نامه ای که توسط معاونت آموزش متوسطه تهیه می‌شود تطبیق و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهند.

**ماده 43-** فارغ‌التحصیلان پیش دانشگاهی در صورت تمایل به اخذ گواهینامه پیش دانشگاهی در سایر رشته‌ها (غیر متناظر) می‌توانند با ثبت نام در مدارس بزرگسالان، آموزش از راه دور و یا به صورت داوطلب آزاد اقدام نمایند، در صورت تمایل داوطلب، نمرات قبولی درس‌های مشترک بین دو رشته از وی پذیرفته شده و ملزم به گذراندن کسری دروس می‌باشد.

**تبصره -** متقاضیان استفاده از این ماده مشمول استفاده از معافیت تحصیلی نمی‌باشند. این آیین‌نامه مشتمل بر پنج فصل، چهل و سه ماده و سی و یک تبصره تنظیم و ابلاغ می‌شود



**اجازه تاسیس و راه‌اندازی مراکز آموزش از راه دور**  
جلسه 700 تاریخ 82/12/20 - شماره ابلاغ 120/1258 تاریخ 83/3/30

**ماده واحده:** به موسسه آموزش از راه دور اجازه داده می‌شود با رعایت ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش و با هدف توسعه آموزش و پرورش کشور، نسبت به تاسیس و راه‌اندازی مراکز مجری آموزش از راه دور (آموزش‌های نیمه‌حضوری و غیرحضوری) در دوره‌های راهنمایی تحصیلی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی به صورت دولتی و غیردولتی، در داخل و خارج از کشور و با هماهنگی و همکاری وزارت آموزش و پرورش اقدام نماید.

**تبصره 1-** موسسه موظف است آیین‌نامه‌های آموزشی و اجرایی این مراکز را تهیه کند و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

**تبصره 2-** برنامه‌ها و منابع آموزشی این مراکز با همکاری سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و رعایت مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش تهیه و اجرا خواهد شد.

**موضوع:** اجازه تاسیس و راه‌اندازی مراکز آموزش از راه دور در هفتصدمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 82/12/20 به تصویب رسید، صحیح است، به مورد اجرا گذارده شود.





**اجرای شیوه نیمسالی واحدی در دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور**  
جلسه 780 تاریخ 87/8/28 - شماره ابلاغ 120/19256/8 تاریخ 88/8/23

**ماده واحده:**

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد آئین‌نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور از شیوه سالی واحدی به شیوه نیمسالی واحدی تغییر یابد و از نیمسال دوم سال تحصیلی 1387-88 به مدت 2 سال بصورت آزمایشی اجرا شود. اصلاحات موردنیاز متناسب با این تغییر پس از تایید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی ابلاغ خواهد شد.

**تبصره -** دانش‌آموزان فعلی مراکز مذکور در سال تحصیلی جاری تابع آیین‌نامه آموزشی قبلی خواهند بود.

**موضوع:** اجرای شیوه نیمسالی واحدی در دوره راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور در هفتصد و هشتادمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1387/8/28 به تصویب رسید.



**اصلاح آیین‌نامه های آموزشی آموزش از راه دور**  
جلسه 849 شورای عالی تاریخ 1390/6/26 - شماره ابلاغ 120/31470 تاریخ 90/6/28

به منظور ارتقای کیفیت مدارس آموزش از راه دور<sup>1</sup> و ساماندهی نظام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و همچنین تقویت فرآیند نظارت بر این مدارس، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد موارد زیر در آیین‌نامه های آموزشی " آموزش از راه دور " اصلاح شود:

1- امتحانات پایانی هر نیمسال و دوره تابستانی دوره های تحصیلی راهنمایی ، متوسطه و پیش دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور از سوی اداره آموزش و پرورش مناطق در مدارس دولتی برگزار می‌شود و دانش‌آموزان مدارس آموزش از راه دور به‌صورت میهمان در امتحانات مربوط شرکت می‌کنند. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه محل برگزاری تصحیح و نمرات جهت صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور مبداء تحویل می‌شود.

2- استفاده از بند «الف» از ماده مربوط به مقررات ثبت نام، منوط به تأیید اداره آموزش و پرورش محل مبنی بر عدم امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی می‌باشد. دانش‌آموزان مشمول این بند از طریق اداره آموزش و پرورش شناسایی و ثبت نام می‌شوند.

1-2- دانش‌آموزان خارج از کشور در صورت پرداخت هزینه های مربوط می‌توانند از مفاد بند «الف» مذکور استفاده نمایند.

1- بر اساس مصوبه یکصد و چهل و پنجمین جلسه‌ی شورای عالی اداری تاریخ 1389/10/27 عنوان مراکز آموزش از راه دور به " مدرسه آموزش از راه دور " تغییر یافته است.

- 3- بند «ب» از ماده مربوط به مقررات ثبت نام ملغی می شود و دانش آموزان موضوع این بند می توانند در مدارس بزرگسالان و یا به صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهند.
- 4- ردیف «3» از بند «ج» ماده مربوط به مقررات ثبت نام، صرفاً شامل دخترانی است که ازدواج می کنند. این گروه از دانش آموزان کماکان می توانند با رعایت مقررات مندرج در ماده 53 آیین نامه اجرایی مدارس - به ویژه بندهای 3 و 4 - ادامه تحصیل دهند.
- 5- در مقررات مربوط به ثبت نام، ردیف چهار از بند «ج» و «ب» به ترتیب در آیین نامه های آموزشی دوره های متوسطه و پیش دانشگاهی و بند «ه» در آیین نامه ی آموزشی دوره ی راهنمایی تحصیلی ملغی می شود.
- 6- در آیین نامه آموزشی دوره پیش دانشگاهی تبصره ماده 10 موضوع "انتخاب واحد های درسی تا 24 واحد در یک نیمسال" لغو می شود.
- 7- مدارس آموزش از راه دور در شاخه ی کاردانش، مجاز به ارائه دروس مهارتی به دانش آموزان نمی باشند. لازم است این گونه دانش آموزان برای گذراندن مهارت مورد نیاز توسط مدرسه آموزش از راه دور و از طریق اداره آموزش و پرورش به مراکز معتبر<sup>1</sup> معرفی شوند.
- 8- ارائه رشته های مختلف در شاخه ی کاردانش مطابق سیاست های توسعه متوازن و بر اساس خط مشی های ابلاغی از سوی معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.
- تبصره 1- دستورالعمل اجرایی موارد مذکور حداکثر یک ماه پس از تصویب این ماده واحده از سوی وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ می شود.
- تبصره 2- وزارت آموزش و پرورش موظف است پس از آسیب شناسی مدارس آموزش از راه دور موجود، طرح جامع کیفیت بخشی، نظارت و ساماندهی این مدارس را با تاکید بر رعایت اصل مشارکت و توسعه بخش غیر دولتی، حداکثر ظرف مدت 6 ماه تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.




---

2- به مراکز تابعه آموزش و پرورش و یا مراکزی اطلاق می شود که دروس مهارتی شاخه کاردانش را با مجوز رسمی دستگاه های متولی و با تأیید آموزش و پرورش با عنوان و شماره استاندارد مندرج در آخرین مجموعه رشته های مهارتی کار دانش ارائه می دهند.

## آیین‌نامه آموزشی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور به شیوه نیمسال<sup>۱</sup> واحدی

(مستند به مصوبه جلسه 780 شورای عالی تاریخ 87/8/28 - مورد تایید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی)

### مقدمه:

در اجرای مصوبه هفتصد و هشتادمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 87/8/28، آیین‌نامه آموزشی «دوره‌ی راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور به شیوه نیمسال<sup>۱</sup> واحدی» که به تایید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی رسیده است، به شرح زیر می‌باشد:

### فصل اول - کلیات

**ماده 1-** دوره‌ی راهنمایی تحصیلی آموزش از راه دور برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان واجد شرایط زیر، بر اساس اهداف مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و مطابق مواد این آیین‌نامه در مراکز مجری آموزش از راه دور اجرا می‌شود:

الف) افراد لازم‌التعلیمی که امکان ارائه آموزش‌های دوره‌ی راهنمایی تحصیلی روزانه به آنها وجود ندارد.

ب) دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره‌ی راهنمایی تحصیلی روزانه را از دست داده‌اند.  
ج) افرادی که دارای شرایط خاص مندرج در ماده 14 این آیین‌نامه می‌باشند.

### ماده 2- تعاریف

**آموزش از راه دور:** آن دسته از آموزش‌های غیرحضوری و نیمه حضوری است که براساس برنامه‌های مصوب وزارت آموزش و پرورش برای تمام یا بخشی از موضوعات درسی دوره راهنمایی تحصیلی با تاکید بر فراگیری دروس از طریق دیداری یا شنیداری و کاهش ساعات حضور در کلاسهای درس برحسب موضوع دروس انجام می‌پذیرد.  
**کلاس هدایت آموزشی:** جلسات آموزشی و مشاوره‌ای است که برای ارائه روش‌های خودآموزی و نحوه برنامه‌ریزی مطالعه دروس و کمک به فرایند یادگیری و ارزشیابی بهتر به صورت حضوری و الکترونیکی دایر می‌شود.

**کلاس رفع اشکال:** کلاسی است که در طول نیمسال تحصیلی یا دوره‌ی تابستانی برای هر درس به صورت حضوری و یا الکترونیکی تشکیل می‌شود تا دانش‌آموزان اشکالات درسی خود را رفع نمایند.

**گروه همدرس:** به گروهی از دانش‌آموزان اطلاق می‌شود که با هم حداقل یک درس مشترک داشته و برای مطالعه درس خود زیر نظر مدیر مرکز آموزشی در یک محل حضور می‌یابند.

**آموزش حضوری:** شیوه‌ای از آموزش است که تمام برنامه و محتوای آموزشی توسط معلم برای دانش‌آموزان در کلاس تدریس می‌شود.

**آموزش نیمه حضوری:** آموزشی است که بخشی از آن با حضور دانش‌آموز در کلاس و بخشی دیگر از طریق رسانه‌های آموزشی در خارج از کلاس انجام می‌گیرد.

<sup>1</sup> اصلاحیه مصوب 849 شورای عالی تاریخ 90/6/26 در این آیین‌نامه اعمال گردید

**آموزش غیر حضوری:** به آموزشی اطلاق می‌شود که بدون حضور دانش‌آموز در کلاس درس و از طریق رسانه‌های آموزشی انجام می‌پذیرد.

**کلاس اقماری:** به مکانی گفته می‌شود که زیر نظر مرکز مجری آموزش از راه دور، به منظور ارائه خدمات نیمه‌متمرکز آموزشی و پرورشی در روستاها و حاشیه شهرها تجهیز شده و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

**آموخته‌های خارج از مرکز:** منظور از آموخته‌های خارج از مرکز، آن دسته از آموخته‌هایی هستند که دانش‌آموز در خارج از مرکز آموزشی به طریقی که آموزش و پرورش اعلام می‌کند، می‌آموزد و از نظر محتوا مشابه یک یا تعدادی از عناوین برنامه درسی می‌باشد.

**آموزش الکترونیکی:** به مجموعه آموزش‌هایی گفته می‌شود که از طریق شبکه وب و رایانه بصورت online و offline ارائه می‌شود.

**آموزش مکاتبه‌ای:** به آموزش‌هایی اطلاق می‌شود که مواد آموزشی و ارزشیابی برای دانش‌آموزان ارسال و باز خورد آن دریافت می‌شود.

**کتاب خودآموز:** کتابی است که با حفظ اهداف و فصول و محتوای کتاب درسی مربوطه با رویکرد آموزش از راه دور، به آسان‌ترین شیوه‌های آموزشی تالیف می‌شود تا دانش‌آموز بتواند بدون نیاز به معلم نسبت به مطالعه و یادگیری اقدام نماید.

**مشاوره:** به کلیه خدمات مشاوره‌ای از قبیل راهنمایی پیرامون آموزش از راه دور، راهنمایی برای انتخاب واحد، برنامه‌ریزی درسی، مشاوره تحصیلی و تربیتی که مشاوران در مرکز انجام می‌دهند، مشاوره گفته می‌شود.

**شورای مرکز:** به شورایی اطلاق می‌شود که در مرکز آموزش از راه دور با عضویت مدیر، معاونان، مشاور یا مربی تربیتی، نماینده معلمان و نماینده انجمن اولیا و مربیان تشکیل می‌شود و وظایف تعیین شده در آیین‌نامه را به عهده دارد.

**ارزشیابی تحصیلی و تربیتی:** ارزشیابی تحصیلی و تربیتی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است که داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدفهای آموزشی و پرورشی براساس آن صورت می‌پذیرد.

**ارزشیابی تشخیصی:** ارزشیابی تشخیصی به منظور آگاهی از میزان آمادگی دانش‌آموز جهت شروع مناسب تدریس مطالب جدید توسط معلم انجام می‌گیرد.

**ارزشیابی تکوینی:** مجموعه اقدامات و فعالیت‌هایی است که به صورت مستمر توسط معلم و دانش‌آموز و سایر ارزیابی‌کنندگان به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری، در طول هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی به عمل می‌آید که شامل انجام تکالیف درسی، آزمون‌های عملکردی، فعالیت‌های مرتبط با درس خارج از کلاس به صورت فردی یا گروهی (فعالیت‌های پژوهشی و ...) ارزشیابی‌های باز و مشاهدات تدریجی رفتار و خودارزیابی و نظر اولیاء دانش‌آموز می‌باشد.

**ارزشیابی پایانی:** عبارت از ارزشیابی‌هایی است که در پایان هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی از تمام محتوای مواد درسی به عمل می‌آید.

**خودارزیابی:** ایجاد فرصت و شرایطی است تا دانش‌آموزان بتوانند درباره میزان یادگیری خود به قضاوت و ارزیابی بپردازند.

**ارزشیابی داخلی:** ارزشیابی است که طبق برنامه معین با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری مرکز آموزش از راه دور، زیر نظر مدیر مرکز انجام می‌شود.

**ارزشیابی هماهنگ:** ارزشیابی است که طبق برنامه معین و با سئوال‌های یکسان تهیه شده توسط اداره کل آموزش و پرورش استان مربوط و در محل‌هایی که زیر نظر مرکز آموزش از راه دور می‌باشد، با نظارت مدیر مرکز برگزار می‌شود.

**ماده 3-** دانش‌آموزان موضوع بندهای الف و ج ماده 1 که شرایط تحصیل در دوره راهنمایی تحصیلی روزانه را دارا باشند، می‌توانند با رعایت مقررات مندرج در این آیین‌نامه از امکان تحصیل رایگان - که هزینه آن از طریق وزارت آموزش و پرورش تامین می‌گردد - در این مراکز برخوردار شوند.

## **فصل دوم - ویژگی‌های آموزش، واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جداول دروس**

**ماده 4-** آموزش از راه دور در دوره راهنمایی تحصیلی مبتنی بر نظام نیمسال‌ی واحدی و دارای ویژگی‌های زیر است:

**الف)** آموزش دروس با کاهش ساعات حضور در مراکز آموزشی و کلاس‌های اقماری حسب موضوع درس‌ها به شیوه نیمه‌حضوری و غیرحضوری انجام می‌شود.

**ب)** آموزش درس‌ها در طول نیمسال تحصیلی یا دوره‌ی تابستانی اجرا می‌شود.

**ج)** ارزش هر درس مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تاثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

**د)** میزان تاثیر هر درس در معدل‌گیری بر اساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

**هـ)** به منظور هدایت و راهنمایی تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان باید از مشاور استفاده شود.

**و)** در ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزان از شیوه‌های حضوری، الکترونیکی و مکاتبه‌ای برابر دستورالعمل‌های آموزش از راه دور استفاده می‌شود.

**ز)** کلاس‌های هدایت آموزشی و رفع اشکال برای دانش‌آموزان برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود.

**ماده 5 -** تعداد واحدهای درسی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی در مراکز آموزش از راه دور 102 واحد درسی برابر جداول پیوست می‌باشد.

**ماده 6 -** میزان ساعات آموزش حضوری (کلاسهای هدایت آموزشی و رفع اشکال) به ازای هر واحد درسی دانش‌آموز در طول هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی حداقل 6 ساعت است.

**تبصره -** مدیر مرکز می‌تواند با نظر مشاور و رعایت سقف کل ، ساعات آموزش‌های حضوری هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی را که توسط دانش‌آموز انتخاب شده است، با توجه به نیاز برخی از دروس افزایش یا کاهش دهد.

**ماده 7 -** محتوا و مواد درسی در این دوره، همانند محتوا و مواد درسی دوره‌ی راهنمایی تحصیلی روزانه در قالب شیوه‌های مرسوم آموزش از راه دور ارائه می‌شود.

**ماده 8 -** برنامه‌ی آموزشی در هر سال تحصیلی به صورت دو نیمسال و هر یک به مدت 18 هفته و یک دوره‌ی تابستانی به مدت 10 هفته اجرا می‌شود.

**تبصره -** در هر نیمسال 15 هفته و در دوره‌ی تابستانی 8 هفته به آموزش درس‌ها اختصاص دارد و باقی مانده هر نیمسال و دوره‌ی تابستانی برای برگزاری ارزشیابی، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیم‌سال بعدی یا دوره‌ی تابستانی منظور می‌شود.

**ماده 9 -** دانش‌آموز در هر نیمسال می‌تواند حداکثر 18 واحد درسی و در دوره‌ی تابستانی حداکثر 8 واحد درسی را با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند.

**تبصره 1-** دانش‌آموزان موظفند، در هر نیمسال، حداقل 14 واحد درسی انتخاب نمایند؛ لیکن در شرایط خاص با نظر مشاور می‌توانند حداقل 8 واحد درسی انتخاب نمایند.

**تبصره 2-** دانش‌آموز در آخرین نیمسال یا دوره‌ی تابستانی و یا در شرایط خاص با نظر مدیر و مشاور مرکز می‌تواند حداکثر 6 واحد درسی علاوه بر سقف واحدهای درسی انتخاب کند.

**ماده 10-** در انتخاب واحد درسی، رعایت پیش‌نیاز درس‌ها مطابق جدول مواد درسی الزامی است.

**تبصره 1-** دانش‌آموز در آخرین نیمسال یا دوره‌ی تابستانی (نیمسال یا دوره‌ی تابستانی که می‌تواند فارغ‌التحصیل شود) مجاز است کلیه درس‌های باقی مانده را در حد سقف مجاز بدون رعایت پیش‌نیاز انتخاب کرده و بگذراند.

**تبصره 2-** دانش‌آموز نمی‌تواند درس‌هایی را که قبلاً نمره‌ی قبولی کسب کرده است مجدداً انتخاب نماید.

### فصل سوم - مقررات ثبت‌نام

**ماده 11-** ثبت‌نام و انتخاب واحد توسط دانش‌آموز یا ولی یا نماینده قانونی وی به صورت حضوری یا غیرحضوری انجام می‌شود.

**تبصره -** دانش‌آموزی که به صورت غیرحضوری ثبت‌نام می‌نماید، بایستی حداکثر یک ماه پس از تاریخ ثبت‌نام، مدارک خود را به مرکز ارسال دارد تا پس از بررسی و تأیید، ثبت‌نام وی قطعی تلقی گردد.

**ماده 12-** ثبت‌نام و انتخاب واحد دانش‌آموزان در مراکز آموزش از راه دور حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیمسال و در دوره‌ی تابستانی حداکثر یک هفته پس از شروع دوره، ادامه می‌یابد.

**تبصره -** ثبت‌نام پس از زمان تعیین شده از افرادی که عذر موجه داشته‌اند با صدور معرفی‌نامه توسط اداره آموزش و پرورش محل مجاز است.

**ماده 13-** ثبت‌نام دانش‌آموزی که ترک تحصیل داشته باشد با رعایت سایر مقررات بلامانع است.

**ماده 14-** حداقل سن ثبت‌نام و تحصیل در مراکز آموزش از راه دور در ابتدای هر نیمسال و یا دوره‌ی تابستانی برای پایه اول، دوم و سوم به ترتیب حداقل 15، 16 و 17 سال تمام است. دانش‌آموزان موضوع بندهای الف و ج ماده 1 چنانچه کمتر از سنین مذکور داشته باشند در صورت:

**الف)** دسترسی نداشتن به واحد آموزشی، دوری راه (استفاده از این بند منوط به تأیید اداره آموزش و پرورش محل مبنی بر عدم امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی می‌باشد. دانش‌آموزان مشمول این بند از طریق اداره آموزش و پرورش شناسایی و ثبت‌نام می‌شوند.

- دانش‌آموزان خارج از کشور در صورت پرداخت هزینه‌های مربوط می‌توانند از مفاد بند «الف» مذکور استفاده نمایند؛

**ب)** دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره راهنمایی تحصیلی روزانه ندارند می‌توانند در مدارس بزرگسالان و یا به صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهند.

**ج)** داشتن شرایط خاصی نظیر معلولیت جسمی، بیماری خاص، و صعب‌العلاج (مدارک معلولیت یا ابتلا به بیماری لازم است به تأیید مراجع ذی‌صلاح در اداره آموزش و پرورش محل برسد).

د) تاهل (این بند، صرفاً شامل دخترانی است که ازدواج می کنند. این گروه از دانش‌آموزان کماکان می توانند با رعایت مقررات مندرج در ماده 53 آیین نامه اجرایی مدارس - به ویژه بندهای 3 و 4 - ادامه تحصیل دهند.)

ه) حذف شد

و) دانش‌آموزانی که به هر دلیل نتوانند در سایر مدارس ادامه تحصیل دهند (با تقاضای ولی دانش‌آموز و موافقت شورای مدرسه قبلی و تایید شورای مرکز آموزش از راه دور)؛ می‌توانند با رعایت سایر مقررات و با درخواست ولی دانش‌آموز در این مراکز ثبت نام نمایند.

تبصره 1- آراء صادره از سوی کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش منطقه یا شهرستان برای هر دانش‌آموز تا پایان دوره راهنمایی معتبر است.

تبصره 2- کمیسیون خاص موظف است حداکثر یک هفته پس از دریافت مدارک اینگونه دانش‌آموزان نسبت به بررسی و اعلام رای اقدام نماید. در صورت عدم اعلام رای کمیسیون در مدت فوق مدیر مرکز می‌تواند با اخذ تعهد کتبی از دانش‌آموز مبنی بر عدم اعتراض به اجرای رای کمیسیون، از وی بصورت موقت برای مدت حداکثر سه هفته ثبت نام کند.

مدارک ثبت نام

ماده 15- مدارک موردنیاز برای ثبت نام به شرح زیر است:

الف) تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد. در صورت وجود تغییر و اصلاحی در شناسنامه، تصویر صفحه توضیحات نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش‌آموزی که به سن 15 سال تمام رسیده است، عکس دار باشد.

ب) تصویر کارت ملی

ج) عکس به تعداد موردنیاز

د) ارایه کارنامه قبولی پایه‌های قبل و در صورت مردودی کارنامه مردودی آخرین پایه

ه) دانش‌آموزان مشمول بندهای «الف - ج - د - ه» ماده 14 لازم است اصل مدارک مربوطه را به مرکز آموزش از راه دور تحویل دهند.

و) معرفی نامه یگان مربوطه برای کسانی که در حال انجام خدمت نظام وظیفه هستند.

ماده 16- اتباع خارجی و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده شدگان دیگر کشورها برای ثبت نام در مراکز داخل کشور باید پروانه اقامت معتبر، دفترچه پناهندگی و سایر مدارکی را که توسط مراجع ذی ربط تعیین می‌شود، ارائه دهند.

شرایط تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه

ماده 17- دانش‌آموز پسر از اول فروردین ماه سالی که در آن سال وارد سن 19 سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود.

تبصره - ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه‌ی اولیه‌ی وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود؛ لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه‌ی اولیه‌ی وی به حکم دادگاه باطل شده است، شناسنامه‌ی جدید ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

ماده 18- ثبت نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول نظام وظیفه مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه‌ی عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع خواهد بود.

**تبصره** - چنانچه دانش‌آموز در حین تحصیل به سن مشمولی برسد تا پایان آن نیمسال و یا دوره‌ی تابستانی از معافیت تحصیلی برخوردار خواهد بود.

**ماده 19-** ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول - که بیش از سه ماه متوالی ترک تحصیل یا غیبت غیرموجه داشته است - مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی ادامه تحصیل وی بلامانع است.

**تبصره 1-** دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است، چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیمسال/ دوره‌ی تابستانی باشد می‌تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیمسال/ دوره‌ی تابستانی، ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهد.

**تبصره 2-** شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

**ماده 20-** مدیر مرکز آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را - که با استفاده از مفاد ماده 1 این آئین‌نامه در مرکز به تحصیل اشتغال دارند - بطور انفرادی و با توجه به اینکه برای هر مشمول فقط یکبار حق استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط وجود دارد به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند. (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود.)

**تبصره** - برای دانش‌آموز مشمول که بدون ترک تحصیل از دوره روزانه و یا دوره بزرگسالان برابر مقررات این آئین‌نامه به مرکز آموزش از راه دور انتقال می‌یابد، در صورتی که اشتغال به تحصیل وی قبلاً به نظام وظیفه اعلام شده باشد، نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد نیست.

**ماده 21-** دانش‌آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند چنانچه در موعد مقرر در مرکز آموزشی در هر نیمسال ثبت‌نام نکند، مدیر مرکز آموزشی موظف است برابر مقررات ترک تحصیل وی را اعلام نماید.

**ماده 22-** دانش‌آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در مراکز آموزش از راه دور تحصیل می‌کنند، مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

#### **انتقال و سایر موارد ثبت نام**

**ماده 23-** انتقال دانش‌آموز در طول نیمسال/ دوره‌ی تابستانی از یک مرکز آموزش از راه دور به سایر مراکز آموزش از راه دور با موافقت اداره‌ی آموزش و پرورش مقصد و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع ارزشیابی پایانی هر نیمسال و یا دوره تابستانی بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به ارزشیابی طول نیمسال دانش‌آموز باید پس از تایید مرکز آموزشی مبداء (امضای مدیر و مهر)، به موقع و قبل از شروع ارزشیابی پایانی به مرکز آموزشی مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی مرکز آموزشی مبداء و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

**ماده 24-** نمرات کلیه‌ی درس‌های کارنامه قبولی دانش‌آموز پایه اول یا دوم روزانه یا بزرگسال یا داوطلب آزاد یا ایثارگر که به مرکز آموزش از راه دور منتقل می‌شود به عنوان نمره‌ی قبولی از وی پذیرفته می‌شود.



- تبصره -** برای نمرات پذیرفته شده کمتر از 10 اینگونه دانش‌آموزان استناد به این ماده در ستون ملاحظات دفتر ثبت ارزشیابی و کارنامه تحصیلی الزامی است.
- ماده 25-** نمرات قبولی (حداقل 10) درس‌های مندرج در کارنامه مردودی دانش‌آموزان پایه اول، دوم و سوم روزانه، بزرگسالان، داوطلب آزاد و ایثارگران در صورت انتقال به مرکز آموزش از راه دور از وی به عنوان نمره‌ی قبولی پذیرفته می‌شوند.
- ماده 26-** دانش‌آموز مرکز آموزش از راه دور متقاضی ورود به پایه‌های دوم یا سوم روزانه یا بزرگسال در صورتی که کلیه‌ی درس‌های پایه‌ی اول یا پایه‌های اول و دوم را برابر جدول درس‌های دوره‌ی روزانه یا بزرگسال قبل از آغاز هر سال تحصیلی با موفقیت گذرانیده باشد با رعایت شرط سنی و سایر ضوابط می‌تواند به دوره‌ی روزانه یا بزرگسال منتقل شود. این قبیل افراد پس از انتقال موظفند کلیه درس‌های پایه تحصیلی مربوط را انتخاب کنند و چنانچه برخی از درس‌های این پایه را در مرکز آموزش از راه دور گذرانده باشند آن درس‌ها از آنان پذیرفته نمی‌شود.
- ماده 27-** مدیر مرکز آموزش از راه دور باید کلیه مدارک دانش‌آموزانی را که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده‌اند حداکثر تا دو هفته پس از پایان ثبت‌نام هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر مدرسه یا مرکز آموزشی مبداء باید پس از وصول درخواست، کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده را برابر مقررات به مرکز آموزش از راه دور مقصد ارسال کند.
- ماده 28-** مدیر مرکز آموزشی باید در اولین فرصت پرونده تحصیلی تمام دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص در پرونده حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی در صدد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات در درس یا درس‌هایی قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود، لازم است پرونده دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره‌ی آموزش و پرورش ذی‌ربط ارسال شود. چنانچه به واسطه نقص پرونده حقی از وی تزییع گردد، مسوولیت ناشی از آن حسب مورد به عهده مدیران واحدهای آموزشی مبداء یا مقصد خواهد بود.
- ماده 29-** دفتر آمار دانش‌آموزان باید حداکثر یک ماه پس از شروع هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی تکمیل و توسط مدیر مرکز آموزشی و با نظارت اداره‌ی آموزش و پرورش مربوطه برابر مقررات مسدود شود.
- تبصره -** دفتر آمار جزء اسناد و مدارک مرکز محسوب می‌شود و بایستی بطور دایم در مرکز نگهداری شود.

**فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش‌آموز**  
**توضیح -** برابر بند یک مصوبه جلسه 849 " امتحانات پایانی هر نیمسال و دوره تابستانی دوره‌های تحصیلی راهنمایی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور از سوی اداره آموزش و پرورش مناطق در مدارس دولتی برگزار می‌شود و دانش‌آموزان مدارس آموزش از راه دور به‌صورت میهمان در امتحانات مربوط

شرکت می کنند. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه محل برگزاری، تصحیح و نمرات جهت صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور مبداء تحویل می شود." کلیه مواد و تبصره های ذیل مرتبط با این موضوع با رعایت مفاد این مصوبه قابل اجرا می باشد.

#### ماده 30- اهداف

در دوره راهنمایی تحصیلی، ارزشیابی دانش آموزان مبتنی بر اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی با تأکید بر اهداف زیر صورت می گیرد:

- 1- جمع آوری و تولید اطلاعات برای اصلاح برنامه ها و روش های آموزشی؛
- 2- حصول اطمینان از تحقق یادگیری در دانش آموزان برای ارتقای آنان به پایه یا دوره تحصیلی بالاتر؛
- 3- اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری؛
- 4- ایجاد مهارت خودارزیابی به صورت فردی و گروهی در دانش آموزان؛
- 5- تشخیص و پرورش استعدادها، علایق و خلاقیت دانش آموزان به منظور راهنمایی آنان در فعالیت های حال و آینده؛
- 6- ایجاد التزام به رشد همه جانبه دانش آموزان و رعایت اصل تفاوت های فردی در فرایند یاددهی - یادگیری؛
- 7- امید آفرینی و تقویت اعتماد به نفس در دانش آموزان.

**ماده 31-** ارزشیابی تکوینی در طول هر نیمسال و دوره ی تابستانی در فواصل مختلف از مجموعه فعالیت های دانش آموزان انجام می شود که این امر می تواند در قالب گروه های مطالعاتی همدرس و یا انفرادی به صورت حضوری، مکاتبه ای و الکترونیکی صورت پذیرد.

**ماده 32-** ارزشیابی پایانی در هر درس در پایان هر نیمسال تحصیلی یا دوره ی تابستانی از تمام محتوای مواد درسی به صورت حضوری انجام می شود.

**تبصره -** دانش آموزانی که در ارزشیابی های پایانی نیمسال اول و دوم و دوره ی تابستانی در برخی از درس ها نمره قبولی کسب نمی کنند؛ مجازند در نیمسال های بعدی بدون رعایت سقف واحد، درس های مذکور را با رعایت پیش نیاز صرفاً جهت شرکت در ارزشیابی پایانی انتخاب کنند و ارزشیابی شوند. در این صورت نمره ی پایانی ملاک ارتقاء خواهد بود.

**ماده 33-** برنامه ی ارزشیابی پایانی پایه سوم در هر نیمسال و دوره ی تابستانی به صورت هماهنگ با سؤالات یکسان توسط اداره کل آموزش و پرورش استان با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و اجرای ارزشیابی با همکاری مشترک کارکنان، زیر نظر مدیر مرکز انجام می شود.

**ماده 34-** برنامه ی ارزشیابی پایانی پایه های اول و دوم در هر نیمسال / دوره ی تابستانی به صورت داخلی و با عنایت به تقویم اجرایی، با سؤالات طرح شده از سوی معلمان مربوطه، زیر نظر مرکز انجام می شود.

**تبصره -** برنامه ارزشیابی ها بایستی قبل از شروع هر نیمسال / دوره ی تابستانی به اطلاع دانش آموزان برسد.

**ماده 35-** چنانچه دانش آموزی «آموخته های خارج از مرکز» داشته باشد، می تواند حداقل دو هفته قبل از شروع امتحانات هر نیمسال / دوره ی تابستانی تقاضای کتبی خود را به مدیر مرکز آموزشی ارائه کند تا در صورت موافقت، در ارزشیابی پایانی آن نیمسال / دوره ی تابستانی، شرکت نماید.

- تبصره 1-** رعایت پیش‌نیاز دروس در مورد انتخاب درس‌های موضوع این ماده الزامی است.
- تبصره 2-** تعداد درس‌های آموخته خارج از مرکز در هر نیمسال حداکثر دو درس و در تابستان یک درس می‌باشد.
- تبصره 3-** دروس آموخته خارج از مرکز در هر نیمسال و دوره‌ی تابستانی جزء حداکثر سقف واحدها محسوب نمی‌شود.
- تبصره 4-** شرایط قبولی در این درس‌ها مطابق سایر دروس و بر مبنای نمره صفر تا بیست بوده و نمره‌ی ارزشیابی پایانی دانش‌آموز عیناً به جای نمره ارزشیابی تکوینی وی منظور می‌شود.
- ماده 36-** اوراق ارزشیابی‌های پایانی داخلی و هماهنگ هر نیمسال و دوره‌ی تابستانی باید توسط معلم مربوط تصحیح شود.
- تبصره -** چنانچه معلم مربوط ظرف مدت یک هفته پس از انجام ارزشیابی هر درس، اوراق ارزشیابی را به هر علتی تصحیح نکند، مدیر مرکز آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره‌ی آموزش و پرورش متبوع، باید به تشخیص خود اوراق ارزشیابی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.
- ماده 37-** نمره‌ی ارزشیابی هر درس در هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی میانگین نمره‌ی ارزشیابی پایانی و نمره ارزشیابی تکوینی همان نیمسال / دوره‌ی تابستانی خواهد بود که بر مبنای 20 تعیین می‌گردد.
- تبصره 1-** معلم موظف است حداکثر تا یک هفته قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی نمره‌ی ارزشیابی تکوینی را به دفتر مرکز تحویل دهد. در ضمن معلمان باید نتایج ارزشیابی‌های به عمل آمده در مورد هر دانش‌آموز را در صورت مرخصی یا انتقال از طریق مدیر به معلم جدید تحویل دهند.
- تبصره 2-** مدیر موظف است نمرات ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزان را حداکثر 5 روز قبل از ارزشیابی پایانی هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی به اطلاع دانش‌آموز / ولی وی برساند.
- تبصره 3-** نمره ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس و در هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی به وسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضا می‌شود و حداکثر 10 روز بعد از خاتمه ارزشیابی هر نوبت تسلیم دفتر می‌گردد.
- تبصره 4-** دانش‌آموزان غیرحضور و دانش‌آموزی که فاقد نمره ارزشیابی تکوینی است اگر در ارزشیابی پایان نیمسال یا پایان دوره‌ی تابستانی شرکت کرده باشد، نمره‌ی ارزشیابی پایانی وی عیناً به جای نمره ارزشیابی تکوینی منظور می‌شود.
- ماده 38-** برای دانش‌آموزان مراکز آموزش از راه دور، نمره انضباط منظور نمی‌شود.
- ماده 39-** نتیجه‌ی ارزشیابی‌ها حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی به صورت کتبی توسط مدیر مرکز آموزشی به دانش‌آموز / ولی یا نماینده قانونی وی تحویل می‌شود.
- ماده 40-** مهلت اعتراض به نمرات ارزشیابی‌های پایانی هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی حداکثر 5 روز پس از اعلام نتیجه می‌باشد. مدیر مرکز آموزشی موظف است اوراق ارزشیابی معترضان را جهت تجدید نظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود، در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره‌ی ورقه‌ی تجدیدنظر

شده با امضای مصحح مربوط و یا مصحح تجدیدنظرکننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر مصحح اول و دوم، نظر مصحح سوم قطعی است.

**تبصره -** نمره‌ی ارزشیابی عملی و شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره اعلام شده قطعی است.

**ماده 41-** کلیه اوراق ارزشیابی‌های پایانی نیمسال و دوره‌ی تابستانی به مدت شش ماه در مرکز آموزشی نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود، ولی لیست دست‌نویس و رایانه‌ای ریزنمرات معلمان و دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی صحافی و پلمپ شده، جزو اسناد و مدارک تحصیلی محسوب می‌گردد و به طور دائم در مرکز آموزشی مربوط نگهداری می‌شود.

**ماده 42-** دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی مرکز باید بلافاصله تنظیم و حداکثر تا دو ماه پس از پایان هر نیمسال / دوره‌ی تابستانی، توسط نماینده اداره‌ی آموزش و پرورش بررسی و پس از تایید، مسدود، امضا و مهر شود.

**ماده 43-** چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری ارزشیابی کتبی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر مرکز آموزشی برای ارزشیابی تعیین می‌شود، استفاده کند.

**ماده 44-** لازم است که مدیر مرکز آموزشی برای دانش‌آموز دارای نقص عضو و یا مبتلا به بیماری موثری که مانع از شرکت وی در ارزشیابی‌های کتبی، شفاهی و عملی می‌شود، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو و یا بیماری او فراهم کند. چنین دانش‌آموزی در صورت لزوم از ارزشیابی‌های آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، به تشخیص معلم مربوط و مدیر مرکز معاف بوده و سهم نمره‌ی مربوط به این بخش به نمرات سایر بخش‌ها اضافه می‌شود.

**تبصره -** برای دانش‌آموز موضوع این ماده (که درس تربیت بدنی را انتخاب کرده است) باید ارزشیابی عملی، متناسب با توانائی جسمی وی توسط معلم مربوط و برابر شیوه‌نامه مربوط انجام شود.

**ماده 45-** ارزشیابی درس تعلیمات دینی دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش صورت می‌پذیرد و نمره آن در دفاتر ثبت ارزشیابی تحصیلی و کارنامه‌ی آنان قید می‌شود. ضمناً این دانش‌آموزان در صورت تمایل می‌توانند در امتحان تعلیمات دینی اسلامی شرکت نمایند.

**ماده 46-** با متخلف یا متخلفان در ارزشیابی‌های تحصیلی برابر آیین‌نامه‌ی رسیدگی به تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری و سایر قوانین مربوط حسب مورد رفتار خواهد شد.

#### شرایط قبولی

**ماده 47-** دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها قبول شناخته می‌شود که نمره وی در آن درس کمتر از 10 نباشد.

**ماده 48 -** دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

الف) در کلیه واحدهای درسی دوره راهنمایی (102 واحد درسی) قبول شده باشد.

ب) معدل کل وی حداقل 10 باشد.

- تبصره 1-** چنانچه معدل کل دانش‌آموزی در طول دوره حداقل 10 باشد ولی در یک درس نمره‌ی کمتر از 10 کسب کند و یا معدل کل وی حداقل 12 باشد ولی در دو درس نمره‌ی کمتر از 10 کسب نماید فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود.
- تبصره 2-** چنانچه دانش‌آموزان مشمول ماده 24 حداقل در دو درس نمره کمتر از 10 داشته باشند، نمی‌توانند از مفاد تبصره 1 این ماده استفاده کنند.
- تبصره 3-** دانش‌آموزان مشمول ماده 24 با داشتن نمره کمتر از 10 حداکثر در 4 درس نیز فارغ‌التحصیل شناخته می‌شوند.
- تبصره 4-** استفاده از مفاد این ماده در ستون ملاحظات دفتر ارزشیابی تحصیلی درج می‌شود.
- ماده 49-** برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر نیمسال، تعداد واحدهای هر درس در نمره‌ی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به دست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز از آنها نمره قبولی یا مردودی کسب کرده است، تقسیم می‌شود.
- تبصره -** برای دوره‌ی تابستانی معدل‌گیری انجام نمی‌شود.
- ماده 50 -** برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر پایه، تعداد واحدهای آن پایه در نمره قبولی هر درس ضرب و مجموع حاصل ضرب بر تعداد کل واحدهای آن پایه تقسیم می‌شود.
- ماده 51 -** برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس ضرب و مجموع حاصل ضرب‌های به دست آمده بر مجموع واحدهای این دروس تقسیم می‌شود.
- ماده 52 -** صدور کارنامه در هر نیمسال یا دوره تابستانی الزامی بوده و به کسانی که کلیه دروس پایه مربوطه را بگذرانند و واجد شرایط قبولی باشند کارنامه پایه مربوط و در پایان دوره راهنمایی گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره سه ساله راهنمایی نیز اعطا می‌شود.
- ماده 53 -** چنانچه دانش‌آموزی در ارزشیابی پایان نیمسال و یا دوره‌ی تابستانی یک یا چند درس غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی او در آن نیمسال یا دوره‌ی تابستانی در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره ارزشیابی پایانی قید شده لیکن در محاسبات، کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و نمره درس یا درس‌های موردنظر با لحاظ نمودن نمره‌ی ارزشیابی تکوینی محاسبه خواهد شد.
- ماده 54 -** اگر دانش‌آموزی در ارزشیابی پایان نیمسال / دوره‌ی تابستانی در یک یا چند درس با عذر موجه غایب باشد، در صورت درخواست دانش‌آموز مدیر مرکز آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین ارزشیابی از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط؛ ارزشیابی به عمل آورد. در غیر این صورت آن درس یا درس‌ها از واحدهای انتخابی دانش‌آموز حذف می‌شود.
- تبصره -** در درس‌هایی که ارزشیابی آنان به صورت هماهنگ برگزار می‌شود، سؤال دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.
- ماده 55 -** تشخیص غیبت موجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در ارزشیابی داخلی با مدیر مرکز و در ارزشیابی هماهنگ با شورای مرکز مربوطه خواهد بود.
- ماده 56 -** نظارت بر برگزاری ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی و تربیتی در مراکز داخل و خارج کشور برعهده موسسه آموزش از راه دور و سایر مراجع ذی‌ربط در وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

**ماده 57-** مسوولیت حسن اجرای ارزشیابی‌ها و اعلام به موقع نتایج بر عهده‌ی مدیر مرکز آموزشی است. اداره‌ی آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه / اداره کل آموزش و پرورش استان و موسسه آموزش از راه دور در صورت لزوم می‌توانند اوراق ارزشیابی تصحیح شده پایه‌های مختلف را بررسی و مورد بازبینی قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد بایستی صورتجلسه تنظیم شود و آخرین نمره ملاک عمل قرار گیرد و موضوع نیز باید به صورت کتبی به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

**تبصره -** در صورتی که بازبینی اوراق ارزشیابی پایان نیمسال اول پس از فروردین‌ماه و اوراق ارزشیابی پایان نیمسال دوم پس از مردادماه و دوره‌ی تابستانی هر سال پس از آبان‌ماه انجام شود و نمره‌ی دانش‌آموزی تغییر یابد؛ مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

الف - پایه اول:

۱- جدول واحدهای درسی نیمسال اول

ردیف	نام درس	تعداد واحد	پیش‌نیاز	نوع ارزشیابی پایانی
1	تعلیمات دینی (1)	2	-	کتبی
2	قرائت و مکالمه زبان خارجی (1)	1	-	شفاهی
3	دستور، درک مطالب، املا و جمله‌نویسی زبان خارجی (1)	1	-	کتبی
4	ریاضیات (1)	5	-	کتبی
5	شناخت حرفه و فن (1)	3	-	8 نمره کتبی 12 نمره عملی
6	تعلیمات اجتماعی (1)	1	-	کتبی
7	جغرافیا (1)	1	-	کتبی
8	تربیت بدنی (1)	2	-	عملی شفاهی
	جمع	16		

توصیه می‌شود در ارائه درس‌ها علاوه بر رعایت پیش‌نیازها ترتیب توالی درس‌های هم‌نام در پایه‌های مختلف تحصیلی رعایت شود.

## 2- جدول واحدهای درسی نیمسال دوم پایه اول

نوع ارزشیابی پایانی		پیش‌نیاز	تعداد واحد	نام درس	ردیف
10 نمره شفاهی	10 نمره کتبی	-	2	قرآن 1	1
شفاهی		-	2	قرائت فارسی 1 (خواندن، درک مطالب و دستور زبان فارسی)	2
کتبی		-	2	املای فارسی (1)	3
کتبی		-	1	انشای فارسی (1)	4
5 نمره عملی	15 نمره کتبی	-	4	علوم تجربی 1	5
5 نمره شفاهی	15 نمره کتبی	-	2	عربی 1	6
کتبی		-	1	تاریخ 1	7
عملی		-	2	هنر 1	8
15 نمره نظری و عملی	5 نمره کتبی	-	2	پرورشی 1	9
			18	جمع	

توصیه می‌شود در ارائه درس‌ها علاوه بر رعایت پیش‌نیازها ترتیب توالی درس‌های همنام در پایه‌های مختلف تحصیلی رعایت شود.



ب - پایه دوم  
 1- جدول واحد های درسی نیمسال اول

ردیف	نام درس	تعداد واحد	پیش نیاز	نوع ارزشیابی پایانی
1	تعلیمات دینی 2	2	تعلیمات دینی 1	کتبی
2	قرائت و مکالمه زبان خارجی 2	2	قرائت و مکالمه زبان خارجی (1)	شفاهی
3	دستور، درک مطالب، املا و جمله نویسی زبان خارجی 2	2	دستور، درک مطالب، املا و جمله نویسی زبان خارجی (1)	کتبی
4	ریاضیات 2	4	ریاضیات 1	کتبی
5	شناخت حرفه و فن 2	3	شناخت حرفه و فن 1	8 نمره کتبی 12 نمره عملی
6	تعلیمات اجتماعی 2	1	تعلیمات اجتماعی 1	کتبی
7	جغرافیا 2	1	جغرافیا 1	کتبی
8	تربیت بدنی 2	2	تربیت بدنی 1	عملی شفاهی
	جمع	17		

توصیه می شود در ارائه درس ها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درس های همنام در پایه های مختلف تحصیلی رعایت شود.

## 2- جدول واحد های درسی نیمسال دوم پایه دوم

نوع ارزشیابی پایانی		پیش‌نیاز	تعداد واحد	نام درس	ردیف
10 نمره شفاهی	10 نمره کتبی	قرآن 1	2	قرآن 2	1
شفاهی		قرائت فارسی 1	2	قرائت فارسی 2 (خواندن، درک مطالب و دستور زبان فارسی)	2
کتبی		املا فارسی (1)	2	املا فارسی 2	3
کتبی		انشای فارسی (1)	1	انشای فارسی 2	4
5 نمره شفاهی	15 نمره کتبی	علوم تجربی	4	علوم تجربی 2	5
5 نمره شفاهی	15 نمره کتبی	عربی 1	2	عربی 2	6
کتبی		تاریخ 1	1	تاریخ 2	7
عملی		هنر 1	1	هنر 2	8
15 نمره عملی و نظری	5 نمره کتبی	پرورشی 1	1	پرورشی 2	9
			16	جمع	

توصیه می‌شود در ارائه درس‌ها علاوه بر رعایت پیش‌نیازها ترتیب توالی درس‌های همنام در پایه‌های مختلف تحصیلی رعایت شود.

پایه سوم  
۱- جدول واحدهای درسی نیمسال اول

ردیف	نام درس	تعداد واحد	پیش نیاز	نوع ارزشیابی پایانی
1	تعلیمات دینی 3	2	تعلیمات دینی 2	کتبی
2	قرائت و مکالمه زبان خارجی 3	2	قرائت و مکالمه زبان خارجی 2	شفاهی
3	دستور، درک مطالب، املا و جمله نویسی زبان خارجی 3	2	دستور، درک مطالب، املا و جمله نویسی زبان خارجی (2)	کتبی
4	ریاضیات 3	4	ریاضیات 2	کتبی
5	شناخت حرفه و فن 3	3	شناخت حرفه و فن 2	8 نمره کتبی - 12 نمره عملی
6	تعلیمات اجتماعی 3	1	تعلیمات اجتماعی 2	کتبی
7	جغرافیا 3	1	جغرافیا 2	کتبی
8	تربیت بدنی 3	2	تربیت بدنی 2	عملی   شفاهی
	جمع	17		

توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درس های همنام در پایه های مختلف تحصیلی رعایت شود.

## 2- جدول واحدهای درسی نیمسال دوم پایه سوم

نوع ارزشیابی پایانی		پیش‌نیاز	تعداد واحد	نام درس	ردیف
10 نمره شفاهی	10 نمره کتبی	قرآن 2	2	قرآن 3	1
شفاهی		قرائت فارسی 2	2	قرائت فارسی 3 (خواندن، درک مطالب و دستور زبان فارسی)	2
کتبی		املا فارسی 2	2	املا فارسی 3	3
کتبی		انشای فارسی 2	1	انشای فارسی 3	4
5 نمره شفاهی	15 نمره کتبی	علوم تجربی 2	4	علوم تجربی 3	5
5 نمره شفاهی	15 نمره کتبی	عربی 2	2	عربی 3	6
کتبی		تاریخ 2	1	تاریخ 3	7
عملی		هنر 2	1	هنر 3	8
عملی	کتبی	پرورشی 2	1	پرورشی 3	9
8 نمره عملی	12 نمره کتبی	-	2	آمادگی دفاعی	10
			18	جمع	

توصیه می‌شود در ارائه درس‌ها علاوه بر رعایت پیش‌نیازها ترتیب توالی درس‌های همنام در پایه‌های مختلف تحصیلی رعایت شود.



**آیین‌نامه آموزشی دوره‌ی متوسطه آموزش از راه دور**  
جلسه 780 تاریخ 8/28/87 - شماره ابلاغ 120/15731/8 تاریخ 88/2/29

**مقدمه:**

در اجرای مصوبه هفتصد و دوازدهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/7/77، آیین‌نامه آموزشی دوره‌ی متوسطه آموزش از راه دور به شرح زیر می‌باشد:

**فصل اوّل - کلیات**

**ماده 1-** دوره‌ی متوسطه «آموزش از راه دور» به منظور ادامه تحصیل افراد ذیل براساس اهداف هر یک از شاخه‌ها و مطابق با مواد این آیین‌نامه در مراکز آموزش از راه دور اجرا می‌شود:  
الف) افرادی که امکان ارائه آموزش‌های متوسطه روزانه (سالی - واحدی) به آنان وجود ندارد.

ب) دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی دوره‌ی متوسطه روزانه را از دست داده‌اند.

ج) افرادی که به دلیل وجود شرایط خاص امکان استفاده از آموزش‌های حضوری را ندارند.

**ماده 2-** دانش‌آموزان موضوع بندهای الف و ج ماده یک که شرایط تحصیل در دوره‌ی متوسطه روزانه را دارا باشند، با رعایت مقررات مندرج در این آیین‌نامه از امکان تحصیل رایگان در این مراکز برخوردار می‌باشند.

**فصل دوم - ویژگی‌های آموزش، واحدهای درسی، طول مدّت تحصیل، عناوین و جدول‌های درسی**

**ماده 3-** آموزش از راه دور در دوره‌ی متوسطه با ویژگی‌های زیر ارائه می‌شود:

الف) آموزش با کاهش ساعات حضور در کلاس‌های درس حسب موضوع درس‌ها انجام می‌شود.

ب) آموزش درس‌ها در طول نیمسال تحصیلی یا دوره‌ی تابستانی اجرا می‌شود.

ج) میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری بر اساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

د) ارزش هر درس مستقل می‌باشد و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

**تبصره -** دروس کارگاهی، عملی و آزمایشگاهی الزاماً به صورت حضوری ارائه می‌شود.

**ماده 4 -** تعداد واحدهای درسی موردنیاز برای اخذ گواهی‌نامه پایان تحصیلات متوسطه در مراکز آموزش از راه دور همانند دوره‌ی روزانه حداقل 96 واحد درسی می‌باشد.

**ماده 5 -** محتوی و موادّ درسی در این دوره مطابق مواد درسی دوره‌ی متوسطه روزانه می‌باشد.

<sup>1</sup> اصلاحیه مصوب 849 شورای عالی تاریخ 90/6/26 در این آیین‌نامه اعمال گردید

**تبصره -** دانش‌آموزان شاخه‌ی کاردانش در این مراکز، در صورت عدم امکان گذراندن درس کارورزی و یا عدم ضرورت (به تشخیص مدیر مرکز آموزش از راه دور) از انتخاب واحد درس کارورزی معاف خواهند بود و باید معادل واحدهای درس مذکور را از سایر عناوین درس‌های اختیاری و یا درس‌های سایر رشته‌های دوره‌ی متوسطه با رعایت پیش‌نیاز، انتخاب نموده و بگذرانند. جایگزینی درس‌های مازاد تطبیق، به جای درس کارورزی برای این قبیل افراد بلامانع است.

**ماده 6 -** برنامه‌ی آموزشی در هر سال تحصیلی به صورت دو نیمسال هر یک به مدت 18 هفته و یک دوره‌ی تابستانی به مدت 10 هفته اجرا می‌شود.

**تبصره -** در هر نیمسال 15 هفته کامل و در دوره‌ی تابستانی 8 هفته کامل به آموزش درس‌ها اختصاص داشته و باقیمانده هر نیمسال و دوره‌ی تابستانی برای برگزاری امتحانات، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیمسال بعدی یا دوره‌ی تابستانی منظور می‌شود.

**ماده 7 -** دانش‌آموز موظف است در هنگام انتخاب واحد، پیش‌نیاز درس‌ها را مطابق جدول مواد درسی رعایت کند.

**تبصره -** دانش‌آموز در آخرین نیمسال یا دوره‌ی تابستانی (نیمسال یا دوره‌ی تابستانی که می‌تواند فارغ‌التحصیل شود) مجاز است کلیه درس‌های باقیمانده را بدون رعایت پیش‌نیاز انتخاب کرده و بگذراند.

**ماده 8 -** دانش‌آموز نمی‌تواند درس‌هایی را که قبلاً نمره‌ی قبولی کسب کرده است، مجدداً انتخاب کند.

**ماده 9 -** دانش‌آموز در هر نیمسال می‌تواند حداقل 8 و حداکثر 20 واحد درسی و در دوره‌ی تابستانی حداکثر 8 واحد درسی را با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند.

**تبصره 1 -** دانش‌آموز در آخرین نیمسال یا دوره‌ی تابستانی<sup>1</sup> می‌تواند حداکثر 4 واحد علاوه بر سقف واحدهای درسی انتخاب کند.

**تبصره 2 -** چنانچه تعداد واحدهای باقیمانده دانش‌آموز در آخرین نیمسال به کمتر از 8 واحد برسد ادامه تحصیل وی در آن نیمسال بلامانع است.

**تبصره 3 -** گواهینامه مهارتی را که دانش‌آموز شاخه‌ی کاردانش جهت اخذ آن اقدام نموده است، مشروط بر آن که مشخصات آن (عنوان گواهینامه مهارت - شماره استاندارد و مدت آموزش) در مجموعه فهرست رشته‌های مهارتی مربوط تعریف شده باشد، پذیرفته می‌شود و تعداد واحدهای آن در سقف تعداد واحدهای مجاز نیمسال یا دوره‌ی تابستانی که گواهینامه مهارت را ارائه می‌دهد، محاسبه نمی‌شود.

**تبصره 4 -** در شرایط خاص، انتخاب واحد بیشتر از حداکثر واحدهای مجاز و یا کمتر از حداقل مجاز با مجوز کمیسیون خاص اداره‌ی آموزش و پرورش محل به صورت موردی انجام خواهد شد.

**ماده 10 -** میزان ساعات آموزش حضوری (کلاسهای هدایت آموزشی و رفع اشکال) به ازای هر واحد درسی دانش‌آموزان در طول هر نیمسال یا دوره تابستانی حداقل 6 ساعت می‌باشد.

1- نیمسال یا دوره‌ی تابستانی که دانش‌آموز باقیمانده واحدهای درسی خود را انتخاب می‌کند آخرین نیمسال یا دوره تابستانی محسوب می‌شود.

**تبصره -** مدیر مرکز می‌تواند با نظر مشاور، ساعات آموزش‌های حضوری هر نیمسال یا دوره تابستانی را که توسط دانش‌آموز انتخاب شده است با توجه به نیاز برخی از دروس، اضافه یا کم کند در این تغییر رعایت سقف کل ساعات الزامی است.<sup>1</sup>

**ماده 11 -** در شاخه‌ی کاردانش دانش‌آموزی که حسب مورد برای مهارت‌آموزی به مراکز خارج از مرکز آموزش از راه دور معرفی می‌شود، برابر برنامه تنظیمی ملزم به رعایت مفاد این ماده می‌باشد.

**ماده 12 -** درس‌های دوره‌ی متوسطه براساس اهداف و ماهیت آنان به شرح زیر تقسیم می‌شود:

**12-1- درس‌های عمومی:** درس‌هایی است که آموختن آنان برای ارتقای بینش علمی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی دانش‌آموز دوره‌ی متوسطه ضرورت دارد. آن دسته از درس‌های عمومی که در تمام شاخه‌های متوسطه با محتوای یکسان ارائه می‌شود، درس‌های مشترک نامیده می‌شود.

**12-2- درس‌های اختصاصی:** درس‌هایی است که دانش‌آموز با گذراندن آنان پایه‌ی عملی یا علمی مناسبی برای ورود به بازار کار و اشتغال یا ادامه‌ی تحصیل در سطوح عالی‌تر در یک رشته یا گرایش خاص کسب می‌کند.

**12-3- درس‌های مهارتی (استاندارد مهارت):** آن دسته از درس‌های اختصاصی شاخه‌ی کاردانش است که از طریق آنان مهارت‌های حرفه‌ای موردنیاز برای اشتغال به یک کار مفید به صورت نظری و عملی براساس استانداردهای مهارتی مربوط آموزش داده می‌شود.

**12-4- درس‌های انتخابی:** درس‌هایی است که با توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموز به منظور پرورش علایق و استعدادها و یا رفع نیازهای آموزشی وی از بین مجموعه‌ای از درس‌های فعالیت محور (درس‌هایی که بر فعالیت دانش‌آموز تأکید دارد) برابر شیوه‌نامه مربوط انتخاب می‌شود. درس‌های انتخابی مشتمل بر موارد ذیل است:

**12-4-1- درس‌های پرورشی:** درس‌هایی است که به منظور تعمیق باورهای دینی، رشد فضائل اخلاقی، تقویت مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی و رشد استعدادهای هنری، با توجه به استعداد و علائق دانش‌آموز به صورت فعالیت‌های خاص و مطابق با شیوه‌نامه‌ی مربوط ارائه می‌شود.

**12-4-2- درس‌های جبرانی:** درس‌هایی است که به منظور جبران ضعف درسی دانش‌آموز و کاهش افت تحصیلی، با رعایت سرفصل درس‌های مربوط ارائه می‌شود.

**12-4-3- درس‌های تکمیلی:** درس‌هایی است که به منظور توسعه و تعمیق آموخته‌های دانش‌آموز و بارعایت سرفصل درس مربوط، ارائه می‌شود.

**12-5- درس‌های تکمیل مهارت:** درس‌هایی است که به منظور افزایش سطح اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز برای ورود به محیط کار صرفاً به دانش‌آموز شاخه‌ی کاردانش ارائه می‌شود.

**12-6- درس‌های اختیاری:** درس‌هایی است که به تعداد واحدهای موردنیاز هریک از رشته‌های شاخه‌ی کاردانش متناسب با ماهیت و هدف‌های هر رشته یا گروه و برحسب شرایط و

1- به استناد مصوبه جلسه 780 تاریخ 87/8/28 شورای عالی ماده 10 الحاق و شماره سایر مواد اصلاح شد.

مقتضیات منطقه آموزشی برابر ضوابط مربوط به دانش‌آموز شاخه‌ی کاردانش ارائه می‌شود.

### فصل سوّم - مقرّرات ثبت‌نام:

**ماده 13-** ثبت‌نام و انتخاب واحد توسط دانش‌آموز یا ولی یا نماینده قانونی وی به صورت حضوری یا غیرحضوری انجام می‌شود.

**ماده 14-** ثبت‌نام و انتخاب واحد دانش‌آموزان در مراکز آموزش از راه دور حداکثر تا شروع نیمسالهای اوّل، دوم و دوره‌ی تابستانی ادامه می‌یابد.

**تبصره -** ثبت‌نام پس از شروع هر نیمسال تحصیلی یا دوره‌ی تابستانی از افرادی که عذر موجّه داشته‌اند با تشخیص و صدور معرفی‌نامه توسط اداره‌ی آموزش و پرورش محل مجاز است. در این صورت نحوه و میزان استفاده دانش‌آموز از خدمات آموزشی مرکز با توجه به شرایط و امکانات به تشخیص مدیر مرکز خواهد بود.

**ماده 15-** دانش‌آموزان موضوع ماده (1) این آیین‌نامه به شرح ذیل می‌توانند با رعایت سایر مقرّرات در این مرکز ثبت‌نام کنند. این قبیل دانش‌آموزان چنانچه بیش از 18 سال داشته باشند از معافیت تحصیلی نیز برخوردار خواهند بود:

**الف)** دسترسی نداشتن به واحد آموزشی، دوری راه یا نبود رشته تحصیلی در محل سکونت (استفاده از این بند منوط به تأیید اداره آموزش و پرورش محل مبنی بر عدم امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی می‌باشد. دانش‌آموزان مشمول این بند از طریق اداره آموزش و پرورش شناسایی و ثبت نام می‌شوند. دانش‌آموزان خارج از کشور در صورت پرداخت هزینه‌های مربوط می‌توانند از مفاد بند «الف» مذکور استفاده نمایند).

**ب)** (برابر اصلاحیه این بند حذف گردید.) دانش‌آموزان موضوع این بند می‌توانند در مدارس بزرگسالان و یا به صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهند.

**ج)** افرادی که به دلیل وجود شرایط خاص به شرح ذیل، امکان استفاده از آموزش‌های حضوری را ندارند:

1- معلولیت جسمی: مدارک مربوط باید توسط یکی از واحدهای آموزشی استثنایی یا مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان تأیید شده باشد.

2- بیماری خاص و یا صعب‌العلاج: مدارک پزشکی مربوط باید توسط کمیسیون پزشکی منطقه تأیید شده باشد.

3- تاهل: (برابر اصلاحیه صرفاً شامل دخترانی است که ازدواج می‌کنند. این گروه از دانش‌آموزان کماکان می‌توانند با رعایت مقرّرات مندرج در ماده 53 آیین‌نامه اجرایی مدارس - به ویژه بندهای 3 و 4 - ادامه تحصیل دهند.)

4- (این بند برابر اصلاحیه حذف گردید.)

**تبصره -** سایر افراد در صورت دارا بودن 18 سال تمام و بیشتر می‌توانند در مرکز آموزش از راه دور ثبت‌نام کنند. لیکن با عنایت به اینکه افراد ذکور موضوع این تبصره از معافیت تحصیلی برخوردار نمی‌باشند باید قبل از ثبت‌نام وضعیت خود را از نظر قانون وظیفه عمومی (کارت پایان خدمت، کارت معافیت، دفترچه آماده به خدمت بدون مهر غیبت که تاریخ اعزام آن حداقل پایان نیمسال و بعد از آن باشد و...) مشخص کرده باشد.



## مدارک ثبت نام

**ماده 16-** مدارک مورد نیاز برای ثبت نام به شرح زیر است:

**الف)** تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد و در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه، تصویر صفحه توضیحات نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش آموزی که به سن 15 سال تمام رسیده است عکس دار باشد.

**ب)** عکس به تعداد مورد نیاز

**ج)** گواهینامه پایان دوره راهنمایی تحصیلی یا گواهی موقت قبولی سال سوم دوره راهنمایی برای دانش آموز پایه اول

**د)** توصیه نامه دوره راهنمایی تحصیلی یا نمون برگ ویژه جایگزین آن

**هـ)** کارنامه سال یا سال های قبل دوره متوسطه و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی

**و)** کارنامه های تطبیق برای دانش آموز تطبیقی

**ز)** برای دانش آموز ذکور که از معافیت تحصیلی برخوردار نمی باشد، ارائه تصویر مدارک معتبر در خصوص وضعیت نظام وظیفه (کارت پایان خدمت یا معافیت از خدمت نظام وظیفه یا ...) که با اصل آن مطابقت داشته باشد، الزامی است.

**ح)** دانش آموزان مشمول بند «ج» ماده 14 لازم است اصل مدارک مربوط را به مرکز آموزش از راه دور ارائه دهند.

**ماده 17-** اتباع خارجی و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده شدگان دیگر کشورها برای ثبت نام در مراکز داخل کشور باید پروانه اقامت معتبر، دفترچه پناهندگی و سایر مدارکی که توسط مراجع ذی ربط تعیین می شود را ارائه دهند.

### شرایط تحصیل دانش آموزان مشمول نظام وظیفه

**ماده 18-** دانش آموز پسر از اول فروردین ماه سالی که در آن سال وارد سن 19 سالگی می شود مشمول نظام وظیفه شناخته می شود.

**ماده 19-** ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش آموز تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود، لیکن برای دانش آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده باشد، شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

**ماده 20-** معافیت تحصیلی صرفاً شامل دانش آموزی می شود که با استفاده از مفاد بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده 14 این آیین نامه در این قبیل مراکز تحصیل می کنند.

**ماده 21-** حداکثر سن برای دانش آموز ذکور که از معافیت تحصیلی استفاده می کند با رعایت سایر شرایط و ضوابط در این واحدهای آموزشی 24 سال تمام می باشد. این قبیل افراد چنانچه در طول نیمسال تحصیلی و یا دوره تابستانی به سن 24 سال تمام می رسند اجازه ثبت نام در آن نیمسال یا دوره تابستانی را ندارند و برای سایر دانش آموزان محدودیت حداکثر سن وجود ندارد.

**ماده 22-** چنانچه دانش آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می کند در موعد مقرر در مرکز آموزشی در هر نیمسال ثبت نام نکند، مدیر مرکز آموزشی موظف است برابر مقررات ترک تحصیل دانش آموز را اعلام کند.

**ماده 23-** ثبت نام و تحصیل دانش آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی ادامه تحصیل وی بلامانع است.

**تبصره 1-** دانش آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیمسال یا دوره‌ی تابستانی باشد، می‌تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیمسال یا دوره‌ی تابستانی ثبت نام و ادامه تحصیل دهد.

**تبصره 2-** شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

**ماده 24-** مدیر مرکز آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش آموزان مشمول نظام وظیفه را که با استفاده از مفاد بندهای الف و ب و ج ماده 14 این آیین نامه در این مرکز به تحصیل اشتغال دارند، بطور انفرادی و برای هر مشمول فقط یک بار برای استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره‌ی آموزش و پرورش مربوط به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود).

**تبصره -** برای دانش آموز مشمول که بدون ترک تحصیل از دوره‌ی روزانه و یا دوره‌ی بزرگسالان برابر مقررات این آیین نامه به مرکز آموزش از راه دور انتقال می‌یابد، در صورتی که اشتغال به تحصیل وی قبلاً به نظام وظیفه اعلام شده باشد، نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد نیست.

**ماده 25-** مدیر مرکز آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره‌ی آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌های نظام وظیفه اعلام کند.

**ماده 26-** دانش آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در مراکز آموزش از راه دور ایرانی تحصیل می‌کنند، مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

#### **انتقال و سایر موارد ثبت نام**

**ماده 27-** انتقال دانش آموز در طول نیمسال یا دوره‌ی تابستانی از یک مرکز آموزش از راه دور به یکی دیگر از مراکز آموزش از راه دور با موافقت اداره‌ی آموزش و پرورش مقصد و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده‌ی تحصیلی و نمرات مربوط به آزمون‌های طول نیمسال یا دوره‌ی تابستانی دانش آموز باید پس از تأیید مرکز آموزشی مبدأ (امضای مدیر و مهر)، به موقع و قبل از شروع امتحانات پایانی به مرکز آموزشی مقصد ارسال شود. انتقال دانش آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی مرکز آموزشی مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

**ماده 28-** نمرات کلیه درس‌های کارنامه قبولی دانش آموز پایه‌ی اول روزانه (آخرین کارنامه) که به مرکز آموزش از راه دور منتقل می‌شود به عنوان نمره‌ی قبولی از وی پذیرفته می‌شود.

**ماده 29-** نمرات درس‌های قبولی کارنامه مردودی دانش آموز پایه‌ی اول (آخرین کارنامه)، همچنین نمرات درس‌های قبولی دانش آموزان پایه‌های دوم و سوم روزانه و نیز نمرات درس‌های قبولی دانش آموزان واحدهای آموزشی بزرگسالان در صورت انتقال به مرکز آموزش از راه دور از آنان به عنوان نمره‌ی قبولی پذیرفته می‌شود.

**ماده 30-** دانش‌آموز مرکز آموزش از راه دور متقاضی ورود به پایه‌های دوم یا سوم دوره‌ی روزانه، در صورتی که کلیه درس‌های پایه اول یا پایه‌های اول و دوم را برابر جدول درس‌های دوره‌ی روزانه قبل از آغاز هر سال تحصیلی با موفقیت گذرانده باشد با رعایت شرط سنی و سایر ضوابط می‌تواند به دوره‌ی روزانه منتقل شود.

این قبیل افراد پس از انتقال به دوره‌ی روزانه موظفند کلیه درس‌های پایه‌ی تحصیلی مربوط را انتخاب کنند و چنانچه برخی از درس‌های این پایه را در مرکز آموزش از راه دور گذرانده باشند، آن درس‌ها از آنان پذیرفته نمی‌شود.

**ماده 31-** دانش‌آموز مرکز آموزش از راه دور که متقاضی انتقال به دوره‌ی بزرگسالان و یا تحصیل به صورت داوطلب آزاد است، چنانچه قبل از آغاز هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی برابر ضوابط، دارای شرایط ثبت‌نام در واحد آموزشی بزرگسالان یا ثبت‌نام به صورت داوطلب آزاد باشد انتقال وی با ارائه آخرین کارنامه تحصیلی بلامانع است. در این حالت درس‌هایی را که در مرکز آموزش از راه دور گذرانده است از وی پذیرفته می‌شود.

**ماده 32-** مدیر مرکز آموزش از راه دور باید کلیه مدارک دانش‌آموزانی را که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است، حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر مرکز آموزشی مبدأ بلافاصله پس از وصول درخواست، باید کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده را برابر مقررات به مرکز آموزش از راه دور مقصد ارسال کند.

**ماده 33-** چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در مرکز آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا حقی از وی تزییع شود، مسؤولیت ناشی از آن حسب مورد به عهده مدیران واحدهای آموزشی مبدأ یا مقصد می‌باشد.

**ماده 34-** مدیر مرکز آموزشی باید در اولین فرصت پرونده‌ی تحصیلی تمامی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص پرونده حداکثر تا یکماه پس از شروع هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی در صدد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده و یا در درس‌هایی قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود، لازم است پرونده‌ی دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره‌ی آموزش و پرورش ذی‌ربط ارسال شود.

**ماده 35-** دفتر آمار دانش‌آموزان حداکثر یک ماه پس از شروع هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی باید تکمیل و توسط مدیر مرکز آموزشی و با نظارت اداره‌ی آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

### فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

توضیح - برابر بند یک مصوبه جلسه 849 " امتحانات پایانی هر نیمسال و دوره تابستانی دوره‌های تحصیلی راهنمایی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور از سوی اداره آموزش و پرورش مناطق در مدارس دولتی برگزار می‌شود و دانش‌آموزان مدارس آموزش از راه دور به صورت میهمان در امتحانات مربوط شرکت می‌کنند. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه محل برگزاری، تصحیح و نمرات جهت صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور مبداء تحویل می‌شود."

کلیه مواد و تبصره های ذیل مرتبط با این موضوع با رعایت مفاد این مصوبه قابل اجرا می باشد .

**ماده 36-** ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و سنجش تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرآیند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

**ماده 37-** ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده‌ی ذیل به عمل می‌آید:

**الف - ارزشیابی ورودی (آغازین):** به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرآیند یاددهی - یادگیری و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز توسط معلمان انجام می‌گیرد.

**ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر):** به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه‌ی عملکرد دانش‌آموز در فرآیند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، و اتخاذ روش‌های مناسب به منظور بهبود فرآیند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

**ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی):** به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

**ماده 38-** ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه‌ی مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست‌وارسی مشاهده‌ی رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و... انجام می‌گیرد. درس‌های غیرحضورى شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای نمره‌ی مستمر ندارد و نمره‌ی مستمر درس‌های نیمه‌حضورى با توجه به میزان حضور در کلاس توسط معلم مربوط تعیین و منظور می‌شود.

**ماده 39-** ارزشیابی پایانی در پایان هر نیمسال تحصیلی یا دوره‌ی تابستانی از تمام محتوای مواد درسی انجام می‌شود.

**ماده 40-** ارزشیابی از درس‌ها به صورت تک‌درس و مستقل است و شرایط قبولی در یک ماده‌ی درسی ارتباطی به سایر درس‌ها ندارد.

**تبصره 1-** در شاخه‌ی کاردانش ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد (درس‌های مهارتی) توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به عمل می‌آید و قبولی در هر دو بخش آن منجر به صدور گواهینامه استاندارد مهارت مربوط توسط دستگاه ذی‌ربط می‌شود.

**تبصره 2-** در شاخه‌ی کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط بعمل می‌آید. چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخش‌های نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) نمره‌ی قبولی کسب کند، این نمره تا اخذ نمره‌ی قبولی از بخش دیگر معتبر خواهد بود.

**ماده 41-** ارزشیابی درس‌های انتخابی به صورت مستمر از مجموعه‌ی فعالیت‌های دانش‌آموز در طول هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی انجام می‌شود و ارزشیابی پایانی ندارد و لازم است نمرات دانش‌آموز در این درس‌ها یک هفته قبل از شروع امتحان پایان نیمسال یا دوره‌ی تابستانی به دفتر مرکز آموزشی تحویل شود. درس تربیت بدنی در مرکز آموزش از راه دور به صورت کاملاً حضوری و مطابق با ساعات آموزش این درس در دوره‌ی روزانه ارائه می‌شود.

**تبصره 1-** دانش‌آموز مرکز آموزش از راه دور در صورت تمایل می‌تواند بجای درس‌های تربیت بدنی و درس‌های انتخابی از درس‌های سایر رشته‌ها با رعایت پیش‌نیاز و سایر ضوابط (مشروط به آنکه امتحانات نهایی جزء درس‌ها نباشد) درس‌هایی را انتخاب کند و بگذراند. نصاب قبولی و شیوه ارزشیابی از این درس‌ها همانند ضوابط درس‌های مذکور در رشته مربوط می‌باشد.

**تبصره 2-** دانش‌آموز مرکز آموزش از راه دور از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره‌ی بخش نظری به عنوان نمره‌ی این درس منظور خواهد شد.

**ماده 42-** برنامه‌ی امتحانات پایانی غیرنهایی نیمسال اول، نیمسال دوم و دوره‌ی تابستانی توسط مرکز آموزشی ذی‌ربط با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و اجرای امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری مرکز آموزشی و زیرنظر مدیر انجام می‌شود. برنامه‌ی امتحانات داخلی باید توسط مرکز آموزشی تنظیم و قبل از شروع هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی اعلام شود. طرح سؤال‌ها (به جز امتحانات نهایی و هماهنگ) برعهده‌ی معلمان مربوط می‌باشد.

**تبصره 1-** اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره‌ی آموزش و پرورش شهرستان/منطقه / ناحیه می‌تواند در امتحانات پایان نیمسال یا دوره‌ی تابستانی، برای یک یا دو ماده درسی سؤالات هماهنگ طرح کند تا برابر ضوابط برگزار شود.

**تبصره 2-** در شاخه‌ی کاردانش برنامه‌ی امتحانات پایانی استandarدهای مهارت توسط اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا توسط دستگاه متولی استandarدهای مهارت براساس موافقت‌نامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط انجام خواهد شد.

**ماده 43-** اوراق امتحانات پایانی غیرنهایی نیمسال‌های اول و دوم و دوره‌ی تابستانی باید توسط معلم مربوط زیرنظر مدیر مرکز آموزشی در محل مرکز آموزشی تصحیح شود.

**تبصره 1-** مدیر مرکز آموزشی می‌تواند با مسؤولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل مرکز آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.

**تبصره 2-** چنانچه معلم مربوط ظرف مدت 5 روز پس از انجام امتحان هر درس اوراق امتحانی را به هر علتی تصحیح نکند، مدیر مرکز آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره‌ی آموزش و پرورش متبوع باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

**تبصره 3-** در صورت انتقال معلم، اوراق امتحانات داخلی دانش‌آموزان بنابه تشخیص مدیر توسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می‌شود.

**ماده 44-** نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحانات هر درس در آن نیمسال یا دوره‌ی تابستانی باید

توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضا و درج تاریخ تحویل دفتر مرکز آموزشی شود.

**تبصره -** نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز برسد.

**ماده 45-** امتحانات پایانی نیمسال اول و دوم و دوره‌ی تابستانی درس‌هایی از پایه سوم متوسطه به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤال‌های هماهنگ که به وسیله اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و طرح می‌شود، زیر نظر سازمان آموزش و پرورش استان و به وسیله عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره‌ی آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه مربوط معین می‌شود، برگزار خواهد شد.

**تبصره 1-** مؤسسه آموزش از راه دور موظف است برنامه‌ی امتحانات نهایی و هماهنگ را با هماهنگی اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی قبل از آغاز هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی تنظیم و ابلاغ می‌کند.

**تبصره 2-** مؤسسه آموزش از راه دور ملزم به همکاری با اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی می‌باشد.

**تبصره 3-** معلمی که درس‌های مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می‌کند، موظف است حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره‌ی آموزش و پرورش منطقه صادر می‌شود، به حوزه‌های تصحیح مراجعه و حداقل به تعداد دانش‌آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق‌الزحمه اقدام کند. در صورتی که معلمی نسبت به تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به اداره‌ی آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

**تبصره 4-** نمرات امتحانات نهایی حداکثر یک هفته پس از برگزاری آخرین امتحان باید از سوی رئیس حوزه‌ی تصحیح به وسیله‌ی اداره‌ی آموزش و پرورش منطقه به مرکز آموزشی محل تحصیل دانش‌آموز اعلام شود.

**تبصره 5 -** سؤال‌های امتحانات نهایی در مواد درسی عربی (3)، زبان خارجی (3)، تعلیمات دینی و قرآن (3) برای دانش‌آموزان ناشنوا توسط اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با استفاده از دبیران واجد شرایط به صورت ویژه طراحی و بر اساس برنامه‌ریزی اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در اختیار حوزه‌های امتحانی آنان قرار خواهد گرفت.

**ماده 46-** مدیر مرکز آموزشی موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید به صورت امتحان نهایی بگذرانند به همراه نمرات ارزشیابی تکوینی هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی آن درس‌ها مطابق دستورالعمل اجرایی که از سوی اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی اعلام می‌شود، تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی هر نیمسال و یا دوره‌ی تابستانی به اداره‌ی آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

**تبصره 1-** مدیر واحد آموزشی شاخه‌ی کاردانش که در آن واحد آموزشی استاندارد مهارت آموزش داده می‌شود، موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت مطابق برگ‌های نمونه تنظیم و حداکثر یک ماه قبل از پایان آموزش آن

استاندارد مهارت به اداره‌ی آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه تحویل دهد. اداره‌ی آموزش و پرورش نیز باید درخواستهای مربوط به انجام آزمون‌های مهارت را حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت به اداره‌ی کل آموزش و پرورش استان ارسال کند و سازمان آموزش و پرورش استان هم باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت، فهرست مشخصات دانش‌آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت ارسال کند.

**تبصره 2-** امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی درس‌های غیرنهایی توسط مرکز آموزشی و درس‌های نهایی توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره‌ی آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند، قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در مرکز آموزشی برگزار می‌شود.

**ماده 47-** نمره‌ی هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی‌های مستمر دانش‌آموز در هر درس از صفر تا بیست است.

**تبصره -** در شاخه‌ی کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) قبل از ثبت به تفکیک بخش نظری و عملی بر مبنای صفر تا بیست محاسبه می‌شود.

**ماده 48-** نمره‌ی هر درس در هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی از مجموع نمره‌ی ارزشیابی مستمر با ضریب یک و نمره‌ی ارزشیابی پایانی با ضریب چهار به شرح جدول زیر به دست می‌آید.

نمره‌ی ارزشیابی مستمر	نمره‌ی ارزشیابی پایانی	نمره‌ی درس
ضریب 1	ضریب 4	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج

**تبصره 1-** برای درس‌های غیرحضوری شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای و همچنین استاندارد مهارت در شاخه‌ی کاردانش نمره‌ی ارزشیابی پایانی (بر مبنای صفر تا بیست) به عنوان نمره‌ی درس منظور می‌شود.

**تبصره 2-** نمره‌ی درس‌هایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن نیمسال یا دوره‌ی تابستانی دانش‌آموز است و ارزشیابی پایانی ندارد بر مبنای ارزشیابی مستمر از فعالیت دانش‌آموز توسط معلم مربوط تعیین می‌شود.

**تبصره 3-** در محاسبه‌ی نمره‌ی درس با ضرایب فوق‌الذکر عدد اعشاری نمرات به شرح ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

1- کمتر از 0/25 به 0/25

2- از 0/26 تا 0/49 به 0/50

3- از 0/51 تا 0/74 به 0/75

4- از 0/76 تا 0/99 به یک

**ماده 49-** برای سنجش مهارت عملی، آزمون عملی و برای سنجش مهارت گفتاری آزمون شفاهی بعمل می‌آید.

**ماده 50 -** نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور برعهده‌ی وزارت آموزش و پرورش می‌باشد.

در امتحانات داخلی اداره‌ی آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه، اداره کل آموزش و پرورش استان و مؤسسه آموزش از راه دور و در امتحانات داخلی و نهایی اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را

توسط معلمان مربوط بررسی و مورد بازبینی قرار دهند. در صورتی که در بررسی اوراق، نمره‌ی دانش‌آموزی تغییر یابد، آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع باید به صورت کتبی به اطلاع معلّم و دانش‌آموز مربوط برسد.

**تبصره -** در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایان نوبت اوّل پس از فروردین‌ماه و اوراق امتحانات پایان نیمسال دوم و دوره‌ی تابستانی هر سال پس از آبان‌ماه انجام شود و نمره‌ی دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

**ماده 51 -** مسؤولیت حسن اجرای امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج برعهده‌ی مدیر مرکز آموزشی است.

**ماده 52 -** نتیجه‌ی امتحانات حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی به صورت کتبی توسط مدیر مرکز آموزشی به دانش‌آموز یا نماینده قانونی وی اعلام می‌شود.

**ماده 53 -** مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی (اعم از نهایی و غیرنهایی) حداکثر 5 روز پس از اعلام نتیجه‌ی امتحانات آن نیمسال یا دوره‌ی تابستانی می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر مرکز آموزشی موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود، در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلّمان همان درس قرار دهد. نمره‌ی ورقه‌ی تجدیدنظر شده با امضای مصحح مربوط و یا مصحح مربوط و تجدیدنظرکننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رای معلّم سوّم واجد شرط قطعی و لازم‌الاجراست. در امتحانات نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلّمان همان درس (غیر از مصححین اوّل و دوم) قرار دهد و نمره‌ی وی ملاک عمل خواهد بود و در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت 5 روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

**تبصره -** نمرات درس‌های عملی (غیرکتبی) و کارگاهی و بخش عملی استاندارد مهارت و درس‌های شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره‌ی اعلام شده قطعی است.

**ماده 54 -** اوراق امتحانات پایانی نیمسال اوّل و دوّم و دوره‌ی تابستانی درس‌های غیرنهایی به مدت شش ماه در مرکز آموزشی و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره‌ی آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند، نگهداری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود، ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات معلّمان، دفتر امتحانات، برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در مرکز آموزشی و اداره‌ی مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

**تبصره 1-** در شاخه‌ی کاردانش فهرست مشخصات و ریزنمرات ارزشیابی پایانی استاندارد های مهارت (درس‌های مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال تحصیلی همانند ریزنمرات سایر درس‌ها در دو نسخه صحافی شده که یک نسخه در اداره‌ی منطقه و یک نسخه در مرکز آموزشی به طور دائم نگهداری می‌شود.

**تبصره 2-** در شاخه‌ی کاردانش ثبت نمرات آن دسته از گواهینامه‌های مهارتی که دانش‌آموز رأساً نسبت به ارائه آنان اقدام می‌کند منوط به دریافت تأییدیه گواهینامه مهارت از دستگاه



متولی مربوط خواهد بود. تأییدیه‌های مذکور باید صحافی و در مرکز آموزشی بطور دائم نگهداری شود.

**ماده 55** - در هر نیمسال تحصیلی به هر دانش‌آموز براساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت مقررات مرکز آموزشی و حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت مقررات انضباطی توسط مدیر و معاون یا معاونان مرکز آموزشی یک نمره‌ی انضباط تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضای مدیر تسلیم دفتر مرکز آموزشی می‌شود.

**تبصره 1** - نمره‌ی انضباط در احتساب معدل هر نیمسال معادل یک واحد درسی منظور می‌شود همچنین برای محاسبه‌ی معدل کل به تعداد نیمسال‌های تحصیلی دانش‌آموز نمرات انضباط وی لحاظ می‌شود.

**تبصره 2** - تعداد واحدهای انضباط در محاسبه‌ی 96 واحد درسی در نظر گرفته نمی‌شود.

**تبصره 3** - در دوره‌ی تابستانی نمره‌ی انضباط منظور نمی‌شود.

**ماده 56** - نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان که توسط معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی تهیه و به سازمانهای آموزش و پرورش کشور ابلاغ شده است، در مراکز آموزش از راه دور مورد استفاده قرار می‌گیرد.

**ماده 57** - دفتر امتحانات در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبانماه سال بعد تنظیم شود و توسط نماینده‌ای که از سوی اداره‌ی آموزش و پرورش تعیین می‌شود بررسی و پس از تأیید، مسدود شود.

**ماده 58** - چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر مرکز آموزشی برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه‌ی اجرا برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود، استفاده کند.

**ماده 59** - برای دانش‌آموز دارای نقص عضو و یا بیماری مؤثر مانع بر شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی، مدیر مرکز آموزشی یا رئیس حوزه‌ی اجرا تسهیلاتی متناسب با نقص عضو و یا بیماری او فراهم می‌کند. در صورت لزوم از امتحانات آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، معاف می‌شود و سهم نمره‌ی مربوط به این بخش به سایر بخشها اضافه می‌شود.

**تبصره 1** - برای دانش‌آموز موضوع این ماده که درس تربیت بدنی را انتخاب کرده است باید امتحان عملی متناسب با توانائی جسمی وی توسط معلم مربوط و برابر شیوه‌نامه‌ای که توسط معاونت تربیت بدنی و تندرستی تهیه و ابلاغ شده است، انجام شود.

**تبصره 2** - دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درس‌های تخصصی رشته مربوط نیستند، ملزم به تغییر رشته برابر ضوابط می‌باشند.

**ماده 60** - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره‌ی این درس جایگزین نمره‌ی درس «تعلیمات دینی و قرآن» می‌شود. ضمن اینکه در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

- ماده 61** - با متخلف یا متخلفان در امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه‌ی تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری و سایر قوانین مربوط حسب مورد رفتار خواهد شد.
- ماده 62** - دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها (اعم از نهایی و غیرنهایی) قبول شناخته می‌شود که نمره‌ی درس وی کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.
- تبصره** - نصاب قبولی در هر درس نمره‌ی 10 و در درس‌های کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی و برخی از درس‌های اختصاصی شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای 12 است (عناوین درس‌های اختصاصی توسط دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش تعیین و از سوی معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی اعلام می‌شود) و در شاخه‌ی کاردانش نصاب قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت تعیین می‌شود.
- ماده 63** - چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیمسال و یا دوره‌ی تابستانی یک یا چند درس (اعم از نهایی یا غیرنهایی) غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره‌ی ارزشیابی پایانی او در آن نیمسال یا دوره‌ی تابستانی در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه‌ی غایب (غ) به جای نمره‌ی ارزشیابی پایانی قید شده لیکن در محاسبات کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود. و نمره‌ی درس یا درس‌های موردنظر با لحاظ نمودن نمره‌ی مستمر محاسبه خواهد شد.
- ماده 64** - اگر دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیمسال و یا دوره‌ی تابستانی یک یا چند درس غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد، در صورت درخواست دانش‌آموز مدیر مرکز آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط مربوط امتحان بعمل آورد و در غیر این صورت آن درس یا درس‌ها از واحدهای انتخابی دانش‌آموز حذف می‌شود.
- تبصره** - در درس‌هایی که امتحان آنان به صورت هماهنگ برگزار می‌شود سوال دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.
- ماده 65** - چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی موجه داشته باشد آن درس از درس‌های آن نیمسال یا دوره‌ی تابستانی وی حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درس‌ها را انتخاب کند و به صورت نهایی امتحان دهد.
- ماده 66** - اگر دانش‌آموزی در نیمسال تحصیلی یا دوره‌ی تابستانی با هر دلیل موجه نمره‌ی ارزشیابی مستمر نداشته باشد، نمره‌ی ارزشیابی پایانی وی (به استثنای درس‌های موضوع تبصره دو ماده 49) جایگزین نمره‌ی ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.
- ماده 67** - تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی با شورای مرکز آموزشی و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره‌ی آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه‌ی اجرا پس از هماهنگی با مدیر مرکز آموزشی خواهد بود.
- ماده 68** - برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر نیمسال، تعداد واحدهای هر درس در نمره‌ی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به دست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز در آن نیمسال برای آنان نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت داشته است، تقسیم می‌شود و برای دوره‌ی تابستانی معدل‌گیری انجام نمی‌شود.

**تبصره -** در هر نیمسال چنانچه معدل دانش‌آموزی کمتر از 10 باشد مشروط شناخته می‌شود. مدیر مرکز آموزشی باید موضوع مشروط شدن را به صورت کتبی به اطلاع دانش‌آموز یا ولی او برساند و دانش‌آموزی که سه نیمسال مشروط شود حق استفاده از امکان تحصیل به صورت رایگان در مرکز آموزش از راه دور را ندارد.

**ماده 69 -** دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

**الف)** در کلیه واحدهای درسی دوره‌ی متوسطه در رشته مربوط (حداقل 96 واحد درسی) قبول شده باشد.

**ب)** معدل کل وی حداقل 10 باشد.

**تبصره 1 -** چنانچه دانش‌آموز از کلیه درس‌های رشته مربوط نمره‌ی قبولی کسب کرده باشد و آخرین نمره‌ی درس وی در حداکثر دو عنوان درسی (اعم از نهایی و غیرنهایی) 7 و بیشتر و معدل کل وی حداقل 10 باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد. آن دسته از درس‌های شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها 12 می‌باشد و همچنین استانداردهای مهارت (درس‌های مهارتی) و کارورزی شاخه‌ی کاردانش مشمول این تبصره نمی‌شود.

**تبصره 2 -** علاوه بر مفاد تبصره یک چنانچه دانش‌آموز از درس‌هایی نمره‌ی کمتر از نصاب قبولی کسب کرده باشد ولی برابر مقررات از وی پذیرفته شده باشد و معدل کل وی حداقل 10 باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

**تبصره 3 -** در صورتی که دانش‌آموز شرط (الف) را احراز کند لیکن معدل کل وی کمتر از 10 باشد می‌تواند به منظور تأمین شرط بند (ب) درس‌هایی را که نمره‌ی وی در آنها کمتر از 12 است در مرکز آموزش از راه‌دور انتخاب کند و امتحان دهد. چنانچه، کمبود نمره‌ی دانش‌آموز، مربوط به درس‌های انتخابی باشد باید به جای آنها از درس‌های سایر رشته‌ها انتخاب کند و امتحان دهد.

**ماده 70 -** در پایان دوره‌ی متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درس‌هایی که امتحان نهایی داده‌اند، معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی تعداد واحدهای هر یک از درس‌های نهایی در نمره‌ی پذیرفته شده‌ی امتحان نهایی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده بر تعداد واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود.

**ماده 71 -** برای محاسبه‌ی معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره‌ی متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره‌ی پذیرفته شده‌ی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود. در محاسبه معدل کل، نمرات و تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز لحاظ خواهد شد.

**تبصره 1 -** چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده‌ی دانش‌آموز یک یا چند واحد درسی مازاد بر حد مجاز واحدهای رشته مربوط باشد، درس‌های مازاد به عنوان جایگزین درس‌های انتخابی، معاف و اختیاری شاخه‌ی کاردانش از وی پذیرفته می‌شود، به نحوی که مجموع واحدهای پذیرفته شده‌ی دانش‌آموز 96 واحد و یا حتی الامکان به 96 واحد نزدیکتر باشد و مابقی درس‌های گذرانده شده‌ی مازاد بر درس‌های رشته مربوط، در محاسبه‌ی معدل کل دانش‌آموز منظور نمی‌شود.

**تبصره 2-** چنانچه دانش‌آموزان شاخه‌ی کاردانش علاوه بر گواهینامه‌های مهارتی رشته مربوط دارای گواهینامه‌های مهارتی دیگری باشند که مشخصات (عنوان گواهینامه مهارت - شماره استاندارد و مدت آموزش) آنها در مجموعه فهرست رشته‌های مهارتی تعریف شده باشد، پذیرش آنها جهت جایگزینی درس‌های اختیاری و کارورزی با موافقت مدیر مرکز آموزشی بلامانع است.

**ماده 72-** به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره‌ی متوسطه در رشته مربوط (حداقل 96 واحد درسی بدون احتساب نمرات انضباط) شود با رعایت سایر ضوابط گواهینامه پایان تحصیلات دوره‌ی متوسطه (دیپلم) اعطا می‌شود.

**تبصره -** نمونه گواهینامه پایان تحصیلات دوره‌ی متوسطه توسط مؤسسه آموزش از راه دور با هماهنگی اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و پس از تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش به مناطق آموزشی کشور ابلاغ می‌شود.

**ماده 73-** دارندگان دیپلم نظام جدید و یا قدیم در صورت تمایل به اخذ دیپلم مجدد (در رشته غیر متناظر) در شاخه‌های نظری و یا کاردانش پس از تطبیق درس‌ها می‌توانند کسری درس‌های رشته مربوط را همراه دانش‌آموزان این مرکز انتخاب نموده و امتحان دهند و براساس این آیین‌نامه موفق به کسب گواهی‌نامه دیپلم در شاخه یا رشته دلخواه شوند.

**تبصره -** کارنامه و گواهینامه اینگونه دانش‌آموزان که موفق به اخذ گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره‌ی متوسطه می‌شوند فاقد معدل خواهد بود.

**ماده 74-** چنانچه دانش‌آموزی «آموخته‌های خارج از مدرسه»<sup>1</sup> مرتبط با رشته تحصیلی خود داشته باشد، می‌تواند حداقل یک ماه قبل از شروع امتحانات هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی تقاضانامه کتبی خود را به مدیر مرکز آموزشی ارائه کند تا در صورت موافقت در امتحانات آن نیمسال یا دوره‌ی تابستانی، درس‌های مربوط را امتحان دهد.

- شرایط قبولی در این درس‌ها مطابق این آیین‌نامه و بر مبنای صفر تا بیست نمره‌ی امتحان پایانی می‌باشد.

- حداکثر تعداد درس‌هایی که از این طریق می‌توان از دانش‌آموز پذیرفت، برای هر نیمسال 2 عنوان درس و برای دوره‌ی تابستانی یک عنوان درس می‌باشد که در محاسبه حداقل و حداکثر واحدهای مجاز در هر نیمسال یا دوره‌ی تابستانی دخالت داده نمی‌شود، لیکن نمرات این درس‌ها در محاسبه معدل آن نیمسال منظور می‌شود.

- رعایت پیش‌نیاز درس در مورد انتخاب درس‌های موضوع این ماده الزامی است.

- درس‌های موضوع این ماده عبارتند از:

الف) زبان انگلیسی

ب) عربی

ج) هنر

د) تربیت بدنی

ه) کارگاه خوداتکایی

و) مبانی کامپیوتر و انفورماتیک

1- تعریف آموخته‌های خارج از مدرسه: آن دسته از آموخته‌هایی می‌باشد که دانش‌آموز در خارج از مرکز آموزشی به طریقی که آموزش و پرورش اعلام می‌کند، می‌آموزد و از نظر محتوی مشابه یک یا تعدادی از درس‌های برنامه می‌باشد.

## فصل پنجم - شیوه هدایت تحصیلی دانش آموزان و ضوابط آن

ماده 75- هدایت تحصیلی دانش آموز به شاخه‌ی / رشته‌های تحصیلی بر اساس استعداد و علاقه‌ی وی و به تناسب امکانات آموزشی مطابق با نمون برگ شماره‌ی یک هدایت تحصیلی و رعایت ضوابط ذیل انجام می‌شود:

### 75-1- رشته‌ی ریاضی فیزیک:

75-1-1- مجموع سه نمره‌ی پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی و علوم تجربی در سه پایه در دوره‌ی راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.  
75-1-2- نمره‌ی درس ریاضی (1) در دوره‌ی متوسطه حداقل 12 باشد و درس فیزیک (1) و آزمایشگاه را با موفقیت (کسب حداقل نمره‌ی 10) گذرانده باشد.  
75-1-3- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره‌ی راهنمایی و پایه‌ی اول دوره‌ی متوسطه باید حداقل 96 باشد و یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

### 75-2- رشته‌ی علوم تجربی:

75-2-1- مجموع سه نمره‌ی پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی و علوم تجربی، در سه پایه در دوره‌ی راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.  
75-2-2- در دوره‌ی متوسطه درس‌های ریاضی (1)، شیمی (1) و آزمایشگاه و علوم زیستی و بهداشت را با موفقیت (کسب نمره‌ی حداقل 10) گذرانده باشد و حداقل در یکی از سه درس مذکور نمره‌ی 12 اخذ کرده باشد.  
75-2-3- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره‌ی راهنمایی و پایه اول دوره‌ی متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

### 75-3- رشته‌ی ادبیات و علوم انسانی:

75-3-1- مجموع سه نمره‌ی پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از درس‌های ادبیات فارسی (معدل درس‌های قرائت، املاء و انشاء فارسی) و عربی در سه پایه در دوره‌ی راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.  
75-3-2- در درس‌های ادبیات فارسی (1)، زبان فارسی (1)، عربی (1) و مطالعات اجتماعی پایه اول متوسطه نمره‌ی حداقل 10 را کسب کرده باشد و نمره‌ی درس ادبیات (معدل درس‌های ادبیات فارسی (1) و زبان فارسی (1)) حداقل 12 باشد.  
75-3-3- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره‌ی راهنمایی و سال اول دوره‌ی متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

### 75-4- رشته‌ی علوم و معارف اسلامی:

75-4-1- مجموع سه نمره‌ی پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از درس‌های ادبیات فارسی (معدل درس‌های قرائت، املاء و انشاء فارسی) و عربی در سه پایه در دوره‌ی راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.  
75-4-2- در درس‌های ادبیات فارسی (1)، زبان فارسی (1) (که معدل آنها به‌عنوان نمره‌ی درس ادبیات در نمون برگ ثبت می‌شود)، عربی (1) و تعلیمات دینی و قرآن (1)

نمره‌ی حداقل 10 را کسب کرده باشد و حداقل در یکی از دو درس عربی (1) یا تعلیمات دینی و قرآن (1) نمره‌ی 12 اخذ کرده باشد.  
75-4-3- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با رشته در دوره‌ی راهنمایی و پایه اول دوره‌ی متوسطه باید حداقل 108 باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با رشته از 12 کمتر نباشد.

#### 75-5- شاخه‌ی فنی و حرفه‌ای:

75-5-1- مجموع سه نمره‌ی پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درس‌های ریاضی، علوم تجربی و حرفه و فن در سه پایه در دوره‌ی راهنمایی بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

75-5-2- در دوره‌ی متوسطه از درس ریاضی (1) نمره‌ی حداقل 10 و از درس کارگاه خوداتکایی نمره‌ی حداقل 12 کسب کرده باشد. چنانچه نمره‌ی درس کارگاه خوداتکایی دانش‌آموز کمتر از 12 باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی‌شود.

75-5-3- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه‌ی در دوره‌ی راهنمایی و پایه اول دوره‌ی متوسطه باید حداقل 132 باشد و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل 120 باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با شاخه از 12 کمتر نباشد.

#### 75-6- شاخه‌ی کاردانش:

75-6-1- مجموع سه نمره‌ی پذیرفته شده خرداد و یا شهریور هر یک از درس‌های حرفه و فن و هنر، در سه پایه در دوره‌ی راهنمایی بدون ضریب کمتر از 30 نباشد.

75-6-2- در دوره‌ی متوسطه از درس کارگاه خوداتکایی نمره‌ی حداقل 10 کسب کرده باشد. چنانچه نمره‌ی درس کارگاه خوداتکایی دانش‌آموز کمتر از 10 باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی‌شود.

75-6-3- مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه در دوره‌ی راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز در صورت انتخاب درس کارگاه خوداتکایی حداقل 70 و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل 60 باشد یا به عبارت دیگر معدل درس‌های مرتبط با شاخه از 10 کمتر نباشد.

75-6-4- دانش‌آموز برای ورود به برخی از رشته‌های مهارتی در شاخه‌ی کاردانش علاوه بر احراز شرایط مذکور باید ضوابط خاص رشته (در محدوده درس‌های سال اول) را که معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی تعیین می‌کند، کسب کند.

**تبصره 1-** نمرات دوره‌ی راهنمایی دانش‌آموزی که به دلایل موجه نظیر: شرکت در امتحانات جامع دوره‌ی راهنمایی، شرکت در امتحان تعیین پایه (موضوع ماده هفتاد آئین‌نامه آموزشی دوره‌ی سه ساله متوسطه روزانه)، تحصیل در مدارس غیرایرانی خارج از کشور، و بروز حوادثی از قبیل، سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و... فاقد نمرات پایه‌های اول و دوم و سوم راهنمایی تحصیلی است به شرح ذیل محاسبه می‌شود:  
**الف)** چنانچه نمرات پایه‌ی اول یا دوم و یا هر دو پایه‌ی دوره‌ی راهنمایی موجود نباشد، نمرات درس‌های مرتبط پایه‌ی سوم راهنمایی برای درس‌های همنام پایه‌های مذکور نیز منظور می‌شود و با رعایت سایر ضوابط در نمودن برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت می‌گردد.

ب) چنانچه نمرات پایه‌ی سوّم دوره‌ی راهنمایی موجود نباشد، نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی براساس نمرات درس‌های مرتبط پایه‌ی اوّل متوسطه با رعایت سایر ضوابط تنظیم می‌شود.

**تبصره 2-** به منظور محاسبه امتیاز در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی معدّل هر شاخه یا رشته در عدد پنج ضرب می‌شود.

**ماده 76-** نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی پس از دو نیمسال تحصیلی برای دانش‌آموزی که ابتدا در مرکز آموزشی ثبت‌نام کرده است (بدون احتساب امتیاز بررسی‌های مشاوره‌ای) تنظیم می‌شود و پس از تأیید و امضای آن توسط مسئول ثبت نمرات، مشاور و مدیر مرکز آموزشی، در اختیار دانش‌آموز قرار می‌گیرد.

**ماده 77-** دانش‌آموزی که در پایان زمان مقرر (پس از دو نیمسال) شرایط ورود به هیچ یک از شاخه‌ها یا رشته‌ها و یا شاخه و رشته‌ی دلخواه را کسب نکند و یا شرایط شاخه یا رشته‌ای را کسب کند که در محل سکونت وی وجود ندارد، چنانچه در نیمسال‌های بعد مطابق ضوابط ذیل موفق به احراز شرایط شود، می‌تواند به شاخه یا رشته‌ی موردنظر هدایت شود و ادامه تحصیل دهد.

**77-1-** چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته‌ی موردنظر مربوط به نداشتن نمره‌ی (10) از درس یا درس‌های مرتبط متوسطه باشد، دانش‌آموز می‌تواند پس از گذراندن آن درس یا درس‌ها و اخذ نمره‌ی 10 و کسب سایر شرایط با صدور نمون برگ مجدّد هدایت تحصیلی به شاخه یا رشته‌ی مربوط هدایت شود.

**77-2-** چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته‌ی موردنظر به دلیل نداشتن نمره‌ی 12 از درس یا درس‌های اختصاصی باشد (ویژه رشته‌های شاخه‌ی نظری) دانش‌آموز می‌تواند با نظر مشاور در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌های مربوط شرکت کند و در صورت کسب شرایط به شاخه یا رشته‌ی موردنظر هدایت شود.

**77-3-** در صورتی که دانش‌آموز شرایط شاخه یا رشته‌ی موردنظر را به دلیل عدم کسب حد نصاب (30) از درس‌های مرتبط دوره‌ی راهنمایی احراز نکرده باشد به شرط داشتن معدّل حداقل 12 از درس‌های مرتبط پایه اوّل متوسطه و یا کسب آن از طریق امتحان تعیین رشته می‌تواند به شاخه یا رشته‌ی موردنظر هدایت شود.

**77-4-** چنانچه مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در دوره‌ی راهنمایی و پایه اوّل متوسطه دانش‌آموز به حدنصاب مقرر نرسد به شرط داشتن معدّل حداقل 12 از درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در سال اوّل متوسطه می‌تواند با نظر مشاور به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود. چنانچه معدّل درس‌های مرتبط سال اوّل متوسطه دانش‌آموز 12 نباشد می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌هایی که شرایط را برای وی فراهم می‌آورد، شرکت کند و معدّل درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته‌ی پایه اوّل متوسطه و یا معدّل درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته (معدّل مجموع نمرات درس‌های مرتبط با شاخه یا رشته در دوره‌ی راهنمایی و پایه اوّل متوسطه) را به حداقل 12 برساند.

**تبصره -** دانش‌آموز متقاضی شاخه‌ی کاردانش مشمول بندهای 76-3 و 76-4 نمی‌شود و در صورت کسری نمره با نظر مشاور می‌تواند به شاخه‌ی مذکور هدایت شود.

**5-77-** دانش‌آموز در طول دوره می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درس‌هایی که شرایط را برای وی در شاخه و رشته‌های موردنظر فراهم می‌کند همزمان با امتحانات سایر درس‌ها شرکت کند.

**6-77-** در صورت اجرای بندهای 2-76، 3-76، 4-76 باید توضیحات لازم توسط مشاور در قسمت ملاحظات نمون برگ شماره‌ی یک هدایت تحصیلی ثبت شود و به تأیید و امضای وی برسد و نمون‌برگ‌های مربوط عنداللزوم تکمیل شود.

**ماده 78-** امتحان تعیین رشته مطابق با آیین‌نامه‌ی امتحانات برگزار و نمره‌ی آن همانند امتحانات درس‌های غیرحضوری محاسبه می‌شود و در کارنامه‌ی تحصیلی و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی دانش‌آموز (با عنوان تعیین رشته) ثبت شده و تأثیر در معدل نیمسال و معدل کل دانش‌آموز ندارد و صرفاً در هدایت تحصیلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. تعداد واحدهای درس‌های تعیین رشته جزء نصاب تعداد واحدهای اخذ شده‌ی دانش‌آموز محسوب نمی‌شود.

**تبصره -** چنانچه دانش‌آموز پایه‌ی اول متوسطه دوره‌ی روزانه به استناد تبصره‌های ماده 75 آیین‌نامه‌ی آموزشی دوره‌ی سه ساله متوسطه روزانه قبول شده و به مرکز آموزش از راه دور منتقل شده باشد، مجاز است در امتحان تعیین رشته درس‌های مذکور نیز شرکت کند.

**ماده 79 -** مشاور باید بطور مستمر و از راه‌های مختلف اطلاعات لازم را در خصوص رشته‌های تحصیلی، مشاغل مرتبط، سیاست‌های توسعه و ... در اختیار دانش‌آموز قرار دهد و وی را نسبت به انتخاب رشته مناسب راهنمایی کند.

**ماده 80 -** متصدی امور دفتری یا مسئول ثبت نمرات موظف است نمرات درس‌های مرتبط با شاخه‌ها و رشته‌ها را در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت و امضای کند. مسؤولیت حسن اجرای امر هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و تأیید نهایی نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی به عهده مدیر مرکز آموزشی می‌باشد.

**ماده 81 -** دانش‌آموزی که شاخه یا رشته‌ای را انتخاب کرده است و در آن شاخه یا رشته مشغول ادامه تحصیل می‌باشد و متقاضی تغییر شاخه / رشته است، چنانچه شرایط و ضوابط رشته مورد تقاضا را مطابق با آخرین برگه شماره‌ی یک هدایت تحصیلی کسب کرده باشد و یا در طول تحصیل کسب کند، تغییر رشته وی در طول تحصیل با نظر مشاور و رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

**ماده 82 -** در صورت تغییر شاخه / رشته، نمرات درس‌های گذرانده شده دانش‌آموز، در صورتی که در جدول درس‌های رشته جدید موجود باشد از وی پذیرفته می‌شود و سایر درس‌ها حتی‌الامکان به عنوان درس‌های انتخابی (یا درس‌های اختیاری شاخه‌ی کاردانش) منظور می‌شود.

**تبصره -** درس‌هایی که از نظر محتوایی با درس‌های رشته جدید تطبیق دارد، براساس جدولی که سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و اعلام کرده است به جای درس‌های رشته جدید پذیرفته می‌شود.

**ماده 83 -** هدایت تحصیلی دانش‌آموزی که از نظام‌های قبلی آموزشی به این نظام منتقل می‌شود پس از تطبیق درس‌ها براساس آیین‌نامه‌ی مربوط انجام خواهد شد.



## تعاریف مربوط به فصل چهارم (ضوابط سنجش و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان)

**امتحانات داخلی** - امتحاناتی است که طبق برنامه‌ی معین و با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری مرکز آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات داخلی تهیه سوال‌ها و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده‌ی معلمان مربوط می‌باشد.

**امتحانات هماهنگ** - امتحاناتی است که در بعضی از درس‌ها طبق برنامه‌ی معین و سؤال‌های یکسان در سراسر کشور و یا در سراسر یک استان توسط اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و یا اداره کل آموزش و پرورش استان / دفتر امور آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور / تهیه و در محل مرکز آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات هماهنگ تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

**امتحانات نهایی** - امتحانات درس‌هایی از سال سوّم متوسطه است که به صورت سراسری (کشوری) با برنامه‌ی همزمان و سؤال‌های یکسان، توسط اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه می‌شود و زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان / اداره‌ی کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور / به وسیله عوامل اجرایی امتحانات (هیأت ممتحنه) که از طرف ادارات آموزش و پرورش شهرستانها و مناطق معین می‌شود برگزار خواهد شد. در امتحانات نهایی برگزاری امتحان و تصحیح اوراق به صورت متمرکز انجام می‌شود.

**امتحانات دوره‌ی تابستانی** - امتحاناتی است که برای دانش‌آموزان در پایان دوره‌ی تابستانی برگزار می‌شود.

**معدّل** - برای هر دانش‌آموز در طول دوره‌ی متوسطه آموزش از راه دورسه نوع معدّل منظور می‌شود:

**الف) معدّل نیمسال:** براساس تعداد واحدهای درس‌های ارائه شده به دانش‌آموز در طول هر نیمسال تحصیلی و مطابق ماده 68 این آئین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

**ب) معدّل کل:** براساس نمره‌ی پذیرفته شده درس‌هایی که دانش‌آموز در طول دوره‌ی متوسطه گذرانده است و مطابق با ماده 71 این آئین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

**ج) معدّل کتبی:** براساس نمره‌ی پذیرفته شده درس‌هایی که دانش‌آموز امتحان نهایی داده است و مطابق با ماده 70 این آئین‌نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

**موضوع:** اجرای قطعی این آئین‌نامه از سال تحصیلی 87-88 در جلسه 780 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 87/8/28 به تصویب رسید.



## آیین نامه آموزشی دوره‌ی پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور

جلسات 780 تاریخ 87/8/28 - 849 تاریخ 87/12/28 - 864 تاریخ 90/6/26

شماره ابلاغ 120/40518 تاریخ 91/8/30

به استناد مصوبات جلسات 780 تاریخ 87/8/28 - 849 تاریخ 87/12/28 و 1390/6/26 و 864 تاریخ 1391/5/3 شورای عالی آموزش و پرورش، آیین نامه آموزشی دوره‌ی پیش‌دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور به شرح زیر می باشد:

### ثبت نام:

**ماده 1 -** دارندگان گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله آموزش متوسطه در صورت داشتن یکی از شرایط ذیل می توانند در دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور ثبت نام و ادامه تحصیل دهند:

1- شرایط ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه را از دست داده باشند.  
2- دانش آموزان لازم‌التعلیم<sup>۱</sup> که امکان ارائه آموزش‌های پیش‌دانشگاهی روزانه به شرح زیر برای آنها وجود ندارد:

الف) دسترسی نداشتن به واحدهای آموزشی.

ب) دوری راه یا نبود رشته تحصیلی در محل سکونت.

**تبصره 1-** استفاده از بند های الف و ب، منوط به تأیید اداره آموزش و پرورش محل مبنی بر عدم امکان ارائه خدمات آموزشی و پرورشی می‌باشد. دانش‌آموزان مشمول این بندها از طریق اداره آموزش و پرورش شناسایی و جهت ثبت نام به مدارس آموزش از راه دور معرفی خواهند شد.

**تبصره 2-** دانش آموزان لازم‌التعلیم خارج از کشور می توانند با پرداخت هزینه‌های مربوط در مدارس آموزش از راه دور ثبت نام و ادامه تحصیل دهند.

ج - معلولیت جسمی: مدارک مربوط باید به تأیید یکی از واحدهای آموزشی استثنایی یا مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان رسیده باشد.

د - بیماری خاص و یا صعب‌العلاج: مدارک پزشکی مبتلایان باید توسط کمیسیون پزشکی منطقه تأیید شده باشد.

ه - تأهل: (صرفاً شامل دختران لازم‌التعلیمی است که ازدواج می‌کنند).

**تبصره -** مدت استفاده از معافیت تحصیلی برای دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی (اعم از روزانه، بزرگسالان و آموزش از راه دور) با رعایت سایر شرایط جمعا 2 سال خواهد بود.

3- افرادی که سن آنها 20 سال تمام و بیشتر می باشد.

**تبصره 1-** برای دانش‌آموزان پسر موضوع این بند ارائه مدارک معتبر در خصوص وضعیت نظام وظیفه (کارت پایان خدمت، کارت معافیت، دفترچه آماده خدمت بدون مهر غیبت که تاریخ اعزام آن حداقل پایان نیمسال و بعد از آن باشد) الزامی است.

<sup>۱</sup> - دانش آموز لازم‌التعلیم به فردی اطلاق می شود که شرط سنی مقرر برای ثبت نام و ادامه تحصیل در مدارس روزانه را دارا می باشد.

**تبصره 2-** دانش آموزان غیرمشمول، محدودیت سنی و سنوات تحصیل در مدارس آموزش از راه دور ندارند.

**ماده 2-** متقاضیان ثبت نام در دوره پیش‌دانشگاهی موظفند در موعد مقرر برابر دستورالعمل‌های مربوط و با در دست داشتن مدارک ذیل برای ثبت‌نام و انتخاب واحدهای درسی به مدارس آموزش از راه دور مراجعه کنند:

الف) تصویر صفحه اول شناسنامه‌ی عکس‌دار و تصویر کارت ملی که مطابقت آن با اصل به تأیید مسئول مربوط رسیده باشد؛ بدیهی است در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه، تصویر صفحه توضیحات که با اصل آن مطابقت داشته باشد نیز ضروری است.

ب) عکس به تعداد موردنیاز.

ج) گواهی موقت یا گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره سه ساله متوسطه.

د) کارنامه دوره‌ی سه ساله متوسطه.

ه) دانش‌آموزانی که حداقل یک نیمسال در دوره پیش‌دانشگاهی تحصیل کرده باشند لازم است کارنامه دوره پیش‌دانشگاهی را ارائه دهند.

**ماده 3-** مدیران موظفند در هنگام ثبت‌نام دانش‌آموزان، کلیه مدارک لازم را کنترل و رسیدگی کنند و در صورت وجود هرگونه نقص در مدارک از ثبت‌نام آنان خودداری کنند. این قبیل افراد می‌توانند حداکثر یک هفته پس از مهلت مقرر جهت اصلاح یا رفع نقص مدارک خود اقدام و سپس ثبت‌نام کنند. بدیهی است مسئولیت عدم رسیدگی و اقدام به موقع که منجر به تضييع یا ایجاد حق برای دانش‌آموزان شود؛ متوجه مدیران خواهد بود.

**ماده 4-** مدیر مدرسه موظف است حداکثر تا یکماه پس از شروع هر نیمسال، پرونده‌ی تحصیلی دانش‌آموزان را رسیدگی کند و در صورت مشاهده نقص پرونده در صدد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی بر خلاف مقررات، ثبت‌نام یا در درس‌هایی قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. لیکن چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود، لازم است پرونده‌ی دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره‌ی آموزش و پرورش ارسال شود.

**ماده 5-** دفتر آمار دانش‌آموزان باید حداکثر یک ماه پس از شروع هر نیمسال، تکمیل و توسط نماینده اداره‌ی آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

**ماده 6-** دانش‌آموز پسر از اول فروردین ماه سالی که وارد سن 19 سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌باشد.

**تبصره 1-** دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیمسال باشد، می‌تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیمسال ثبت‌نام و ادامه تحصیل دهد.

**تبصره 2-** دانش‌آموز مشمول دوره پیش‌دانشگاهی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند، در صورتی که در حین نیمسال تحصیلی سن او به حداکثر سن مجاز برسد، استثنائاً تا پایان آن نیمسال تحصیلی می‌تواند در مدارس آموزش از راه دور ادامه تحصیل دهد.

**تبصره 3-** ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول که بیش از سه ماه متوالی، ترک تحصیل یا غیبت غیرموجه داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع است

- ماده 7 -** سن ثبت نام در مدارس آموزش از راه دور برای مشمولان قانون نظام وظیفه عمومی با استفاده از معافیت تحصیلی حداکثر 20 سال تمام است «ملاک سن دانش آموز برای ثبت نام اول مهرماه هر سال خواهد بود.»
- تبصره 1-** ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش آموز تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی می باشد و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود، لیکن برای دانش آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده باشد، شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.
- تبصره 2 -** دانش آموزانی که قبل از سال تحصیلی 91-92 وارد دوره متوسطه شده باشند می توانند با رعایت سایر شرایط کماکان تا پایان 24 سالگی از معافیت تحصیلی استفاده کنند<sup>1</sup>.
- ماده 8 -** مدیر مدرسه باید مشخصات کلیه دانش آموزان مشمول نظام وظیفه را بطور انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار برای استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره ی آموزش و پرورش مربوط به حوزه ی نظام وظیفه محل اعلام کند.
- تبصره -** دانش آموزان مشمول که بدون ترک تحصیل از دوره ی پیش دانشگاهی روزانه و یا دوره ی بزرگسال برابر مقررات این آیین نامه به دوره پیش دانشگاهی آموزش از راه دور انتقال می یابند در صورتی که اشتغال به تحصیل آنها قبلاً به نظام وظیفه عمومی اعلام شده باشد نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد ندارند.
- ماده 9 -** مدیر مدرسه پیش دانشگاهی آموزش از راه دور موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش آموز مشمول را برابر مقررات از طریق اداره ی آموزش و پرورش متبوع به حوزه ی نظام وظیفه اعلام کند.
- ماده 10 -** دانش آموزان اتباع خارجی، مشمول قانون وظیفه عمومی نخواهند بود.
- ماده 11-** دانش آموزان می توانند در هر نیمسال حداکثر 12 واحد درسی را انتخاب کنند.
- تبصره 1-** دانش آموز مشمول قانون نظام وظیفه برای استفاده از معافیت تحصیلی باید حداقل 8 واحد درسی حضوری را انتخاب نماید و چنانچه تعداد واحدهای باقی مانده وی در آخرین نیمسال تحصیلی کمتر از 8 واحد درسی باشد استفاده از معافیت تحصیلی با رعایت سایر شرایط بلامانع خواهد بود.
- تبصره 2-** فارغ التحصیلان دی ماه دوره متوسطه و قبل از آن می توانند با رعایت سایر شرایط از نیمسال دوم سال تحصیلی، برابر ضوابطی که توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ می شود ثبت نام کنند. در این نیمسال، ارائه 12 واحد درسی به صورت حضوری (موضوع ماده 13 این آیین نامه) و 12 واحد درسی به صورت غیر حضوری به دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی مدارس آموزش از راه دور مجاز خواهد بود.
- ماده 12 -** ثبت نام و انتخاب واحد دانش آموزان در مدارس پیش دانشگاهی آموزش از راه دور حداکثر تا دو هفته بعد از شروع هر نیمسال مجاز خواهد بود .
- تبصره -** دانش آموزی که با عذر موجه در موعد مقرر موفق به ثبت نام نشده باشد، ثبت نام وی با صدور معرفی نامه توسط آموزش و پرورش محل امکان پذیر می باشد.

<sup>1</sup> - به استناد اصلاحیه 23-2/2/1637 تاریخ 91/5/26 سازمان وظیفه عمومی

**ویژگیهای آموزشی، واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، جدولها و عناوین درسی:**

**ماده 13-** آموزش از راه دور در دوره‌ی پیش‌دانشگاهی با ویژگی‌های زیر ارائه می‌شود:

الف) آموزش با کاهش ساعات حضور در کلاس‌های درس حسب موضوع درس‌ها.  
ب) آموزش در این دوره مبتنی بر نظام نیمسال‌ی واحدی است و ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانش‌آموز در هر درس به همان درس محدود است و ارتباطی با سایر درس‌ها ندارد.

**ماده 14-** برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی به صورت دو نیمسال و مدت هر نیمسال (اجرا و برگزاری امتحانات) 18 هفته خواهد بود.

**ماده 15-** میزان ساعات آموزش حضوری (کلاسهای هدایت آموزشی و رفع اشکال) به ازای هر واحد درسی دانش‌آموزان در طول هر نیمسال حداقل 6 ساعت می‌باشد.

**تبصره -** مدیر مدرسه می‌تواند با نظر مشاور، ساعات آموزش‌های حضوری هر نیمسال را که توسط دانش‌آموز انتخاب شده است با توجه به نیاز برخی از دروس اضافه یا کم کند در این تغییر رعایت سقف کل ساعات الزامی است.

**ماده 16-** رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور به شرح ذیل می‌باشد:

الف) ریاضی فیزیک

ب) علوم تجربی

ج) ادبیات و علوم انسانی

د) هنر

**ماده 17-** تعداد واحدهای درسی دوره پیش‌دانشگاهی در هر رشته 24 واحد، شامل 8 واحد درس‌های عمومی و 16 واحد درس‌های اختصاصی می‌باشد.

**ماده 18-** عناوین و تعداد واحدهای هر درس در رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی به شرح زیر خواهد بود. مدرسه پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور می‌تواند درس‌های مذکور را در هریک از دو نیمسال ارائه دهد:

جدول دروس رشته‌های دوره پیش‌دانشگاهی شیوه نیمسال - واحدی

رشته علوم تجربی			رشته ریاضی فیزیک		
نوع درس	تعداد واحد	عنوان درس	نوع درس	تعداد واحد	عنوان درس
عمومی	2	معارف اسلامی	عمومی	2	معارف اسلامی
عمومی	2	زبان فارسی	عمومی	2	زبان فارسی
عمومی	4	زبان خارجه	عمومی	4	زبان خارجه
تخصصی	3	فیزیک	تخصصی	4	فیزیک
تخصصی	4	شیمی	تخصصی	4	شیمی
تخصصی	3	ریاضی عمومی	تخصصی	4	حساب دیفرانسیل و انتگرال
تخصصی	4	زیست شناسی	تخصصی	2	هندسه تحلیلی و جبر خطی
تخصصی	2	علوم زمین	تخصصی	2	ریاضیات گسسته
	24	جمع		24	جمع

رشته ادبیات و علوم انسانی			رشته هنر		
نوع درس	تعداد واحد	عنوان درس	نوع درس	تعداد واحد	عنوان درس
عمومی	2	معارف اسلامی	عمومی	2	معارف اسلامی
عمومی	2	زبان فارسی	عمومی	2	زبان فارسی
عمومی	4	زبان خارجه	عمومی	4	زبان خارجه
تخصصی	3	ادبیات فارسی	تخصصی	2	آشنایی با رشته‌های مختلف هنری
تخصصی	3	عربی	تخصصی	2	هنر و ادب فارسی
تخصصی	2	تاریخ	تخصصی	4	سیر هنر در تاریخ
تخصصی	2	جغرافیا	تخصصی	4	کارگاه هنر
تخصصی	2	علوم اجتماعی	تخصصی	2	انسان، فضا، طراحی
تخصصی	2	فلسفه	تخصصی	2	آشنایی با میراث هنری فرهنگی ایران
تخصصی	2	ریاضی پایه	--	--	--
	24	جمع		24	جمع

## انتقال دانش آموزان:

**ماده 19-** انتقال دانش آموز در طول هر نیمسال از دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و یا آموزش از راه دور یک منطقه به مدارس آموزش از راه دور مناطق دیگر با رعایت سایر شرایط و موافقت اداره‌ی آموزش و پرورش مقصد، حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی هر نیمسال بلامانع است. در این صورت مدارک و پروندگی تحصیلی دانش آموز از مدرسه مبدأ (با امضای مدیر و مهر مدرسه)، به موقع و قبل از شروع امتحانات پایانی به مدارس آموزش از راه دور مقصد ارسال می‌شود. انتقال دانش آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی مدارس مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

**تبصره -** نمرات درس‌های قبول شده دانش آموز دوره پیش‌دانشگاهی (آخرین کارنامه) که به مدرسه آموزش از راه دور منتقل می‌شود به عنوان نمره‌ی قبولی از وی پذیرفته می‌شود.

**ماده 20-** مدیر مدرسه آموزش از راه دور باید مدارک دانش‌آموزانی را که با کارنامه دوره پیش‌دانشگاهی ثبت‌نام کرده‌اند حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیمسال به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر مدرسه آموزشی مبدأ بلافاصله پس از وصول درخواست، باید تمام مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده را برابر مقررات به مدرسه آموزش از راه دور مقصد ارسال کند.

**ماده 21-** چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در مدرسه مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا حقی از وی تضييع شود، مسئولیت ناشی از آن حسب مورد به عهده مدیران مدارس مبدأ یا مقصد خواهد بود.

### ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و فارغ التحصیلان:

**ماده 22-** ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و سنجش تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدف‌های آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

**ماده 23-** ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده‌ی زیر به عمل می‌آید:

(الف) ارزشیابی ورودی (آغازین): به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز توسط معلمان انجام می‌گیرد.

(ب) ارزشیابی تکوینی (مستمر): به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه‌ی عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورشی، روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان و دانش‌آموز و اتخاذ روش‌های به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

(ج) ارزشیابی پایانی (تراکمی): به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

**ماده 24-** ارزشیابی تکوینی (مستمر) از نحوه‌ی مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست واری مشاهدده‌ی رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و... انجام می‌گیرد و نمره‌ی آن با توجه به میزان فعالیت دانش‌آموز توسط معلم مربوط تعیین و منظور می‌شود.

**ماده 25-** در هر سال تحصیلی نوبت‌های ارزشیابی شامل نیمسال اول، نیمسال دوم و شهریور ماه می‌باشد.

**تبصره -** در هر نیمسال پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز در هر درس بر اساس نتایج ارزشیابی مستمر و ارزشیابی پایان نیمسال تعیین می‌شود.

**ماده 26-** دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور به صورت میهمان در امتحانات پایانی هر نیمسال و شهریور ماه در مدرسه دولتی که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود شرکت می‌کنند. سوالات امتحانی از تمام محتوی کتاب درسی و به طور یکسان برای دانش‌آموزان آموزش از راه دور و دانش‌آموزان مدرسه دولتی طرح و برگزار می‌شود. اوراق امتحانی توسط معلمان مدرسه محل برگزاری امتحانات تصحیح و نمرات جهت اعلام نتیجه و صدور کارنامه به مدرسه آموزش از راه دور مربوط تحویل می‌شود.

**تبصره -** مرکز سنجش آموزش و پرورش و یا اداره کل آموزش و پرورش استان می‌تواند در پایان هر نیمسال، یک یا دو ماده درسی را با سوالات امتحانی واحد و به صورت هماهنگ برگزار کند. اجرا، تصحیح و اعلام نتیجه این امتحانات همانند امتحانات داخلی توسط مدرسه دولتی می‌باشد.

**ماده 27-** امتحانات نهایی در نیمسال اول، نیمسال دوم و شهریور ماه برابر جدول ذیل با برنامه و سوالات امتحانی واحد که توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه می‌شود، زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و بوسیله آموزش و پرورش منطقه برگزار می‌شود.

**تبصره -** مدیر مدرسه موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آنها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند به همراه نمرات ارزشیابی مستمر آن درس‌ها در نمون برگ‌هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی به آموزش و پرورش منطقه برابر مقررات تحویل دهد.



عناوین دروس رشته‌های دوره‌پیش‌دانشگاهی که از آنها امتحان نهایی به عمل می‌آید:

ریاضی فیزیک		ادبیات و علوم انسانی		علوم تجربی		هنر	
عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس	
عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی
زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	ادبیات فارسی	زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	آشنایی با میراث فرهنگی ایران
معارف اسلامی	حساب دیفرانسیل و انتگرال	معارف اسلامی	عربی	معارف اسلامی	زیست شناسی	معارف اسلامی	سیر هنر در تاریخ

**ماده 28 -** در هر نیمسال نمره ارزشیابی مستمر و پایانی بر مبنای 20 نمره می باشد که براساس جدول ذیل محاسبه و منظور می شود:

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب 1	ضریب 4	مجموع نمرات ارزشیابی ها با ضریب تقسیم بر پنج

**تبصره 1 -** دروس غیر حضوری نمره ارزشیابی مستمر ندارند و نمره آنها بر مبنای نتیجه امتحان پایانی محاسبه و اعلام می شود.

**تبصره 2 -** نوبت امتحانی شهریور ماه نمره ارزشیابی مستمر نخواهد داشت و اعلام نتیجه دانش آموزان صرفاً بر مبنای نمرات ارزشیابی پایانی صورت می گیرد.

**ماده 29 -** نصاب قبولی در هر درس نمره 10 می باشد.

**تبصره 1 -** نصاب قبولی درس کارگاه هنر در رشته هنر 12 می باشد.

**تبصره 2 -** دانش آموزانی که از یک درس نمره قبولی کسب کنند مجدداً نمی توانند آن واحد درسی را انتخاب کنند.

**ماده 30 -** دانش آموزانی که در هر یک از دروس نمره قبولی کسب نمی کنند می توانند با رعایت سایر شرایط به یکی از طرق زیر ادامه تحصیل دهند:

الف - انتخاب واحد و گذراندن آن درس یا دروس در نیمسال تحصیلی بعد.

ب - شرکت در امتحان آن درس یا دروس در نوبت شهریورماه همان سال تحصیلی .

**ماده 31 -** مسئولیت حسن اجرای امتحانات غیر نهایی و اعلام به موقع نتایج به عهده مدیر مدرسه دولتی (برگزار کننده امتحانات) است و اداره آموزش و پرورش محل و آموزش و پرورش استان و مرکز سنجش آموزش و پرورش در صورت لزوم می توانند اوراق امتحانی تصحیح

شده را مورد بازبینی تخصصی قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد ملاک عمل، آخرین نمره وی خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع مصحح و دانش‌آموز مربوط برسد.

**تبصره -** در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایان نیمسال اول پس از فروردین‌ماه و اوراق امتحانات پایان نیمسال دوم و شهریورماه پس از آبان‌ماه بررسی شود و نمره‌ی دانش‌آموز تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

**ماده 32 -** نتیجه‌ی امتحانات پس از پایان هر نیمسال و یا شهریور به صورت کتبی توسط مدیر مدرسه آموزش از راه دور به دانش‌آموز یا نماینده قانونی وی اعلام می‌شود.

**ماده 33 -** مهلت اعتراض به نمره‌های امتحانی درس‌های کتبی (اعم از دروس نهایی و غیر نهایی) حداکثر سه روز پس از اعلام نتیجه امتحانات می‌باشد.

**تبصره 1-** مدیرمدرسه آموزش از راه دور موظف است اعتراض دانش‌آموزان به نمرات دروس غیر نهایی خود را جهت بررسی به مدرسه دولتی محل برگزاری امتحانات ارسال نماید. مدیر مدرسه محل برگزاری امتحانات باید اوراق امتحانی مربوط را جهت تجدید نظر در مرحله‌ی اول در اختیار مصحح مربوط قرار دهد نمره ورقه تجدید نظرشده با امضا مصحح تجدید نظر کننده تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، مدیر مدرسه می‌تواند در مرحله دوم اوراق مربوط را در اختیار مصحح مربوط و یک نفر از معلمان همان درس قرار دهد. چنانچه در مرحله‌ی دوم اتفاق نظر حاصل نشد نظر مصحح سوم قطعی و لازم‌الاجراست. اگر معلم دیگری از همان درس در آن مدرسه نباشد از معلمان مدارس دیگر دعوت به عمل می‌آید. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت 7 روز پس از پایان مهلت اعتراض نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

**تبصره 2 -** در امتحان نهایی رییس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدید نظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت 7 روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

**تبصره 3 -** نمرات درس‌های عملی و شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره اعلام شده قطعی است.

**ماده 34-** نمرات ارزشیابی مستمر باید دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی توسط معلم مربوط در برگ ریز نمرات ثبت و پس از امضا تحویل دفتر مدرسه شود.

**ماده 35-** مدیرمدرسه آموزش از راه دور موظف است نمرات پایانی که از سوی مدرسه محل برگزاری امتحان به مدرسه آموزش از راه دور ارسال شده است را در سیستم رایانه‌ای ثبت و نسبت به چاپ ریز نمرات کلاس اقدام نماید. نمرات مندرج در این لیست پس از تایید نمرات ارزشیابی مستمر توسط معلم مربوط و تأیید کلیه نمرات مستمر و امتحان پایانی توسط مدیر مدرسه آموزش از راه دور مبنای اعلام نتیجه می‌باشد.

**ماده 36 -** چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایان نیمسال یک یا چند درس به علت غیبت غیرموجه شرکت نکند، نمره امتحان پایان نیمسال او در آن درس یا درس‌ها صفر محسوب می‌شود. در چنین مواردی کلمه غایب به جای نمره درس یا درس قید

می شود لیکن در محاسبه جمع نمرات و معدل، مجموع نمره مستمر و صفر به عنوان نمره درس یا دروس مربوط ثبت می شود.

**ماده 37** - اگر دانش آموزی در امتحان غیر نهایی غیبت موجه داشته باشد برای آن درس نمره‌ای منظور نمی شود. در چنین مواردی کلمه موجه قید می شود و در جمع نمرات و معدل منظور نمی شود.

**تبصره 1** - دانش آموزی که در امتحانات غیر نهایی نیمسال اول، نیمسال دوم و یا شهریور ماه با عذر موجه غایب باشد می تواند حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا دروس مربوط (با رعایت ماده 28 این آیین نامه) در امتحانات غائبین موجه شرکت کند.

**تبصره 2** - دانش آموزان مدارس آموزش از راه دور خارج از کشور می توانند با اخذ معرفی نامه از مدرسه خود و با معرفی اداره آموزش و پرورش محل (با رعایت ماده 28 این آیین نامه) در امتحانات شهریورماه در مدارس داخل کشور شرکت کنند. نمرات امتحانی این قبیل دانش آموزان باید توسط مدیرمدرسه برگزار کننده امتحانات و از طریق اداره آموزش و پرورش به مدرسه آموزش از راه دور مبدا ارسال شود.

**تبصره 3** - تشخیص غیبت موجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش آموز در امتحانات غیر نهایی با مدیر مدرسه آموزش از راه دور و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیرمدرسه آموزش از راه دور است.

**تبصره 4** - اگر دانش آموزی در نیمسال تحصیلی به دلیل غیبت موجه در امتحان غیر نهایی و یا نهایی در یک یا چند درس نمره مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی به جای آن درس یا دروس منظور می شود.

**ماده 38** - دانش آموزان اقلیت های دینی مندرج در قانون اساسی، برابر شیوه نامه های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین نمره درس «معارف اسلامی» می شود، ضمناً در صورت تمایل دانش آموز به شرکت در امتحان «معارف اسلامی» منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

**ماده 39** - تمامی دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی آموزش از راه دور باید در آزمون روخوانی قرآن شرکت نمایند و 8 نمره از درس معارف اسلامی در ارزشیابی مستمر به این آزمون اختصاص می یابد.

**تبصره** - دانش آموزان اقلیت های دینی مندرج در قانون اساسی از گذراندن آزمون روخوانی قرآن در دوره پیش دانشگاهی معاف می باشند.

**ماده 40** - برای دارندگان نقص عضو موثر در امتحان کتبی، شفاهی و عملی و همچنین دانش آموزانی که قبل و یا حین برگزاری امتحانات دچار سانحه شوند مدیر مدرسه و یا رییس حوزه اجرا با اطلاع اداره آموزش و پرورش تسهیلاتی متناسب با وضع دانش آموز فراهم می نماید و در صورت لزوم از امتحانات بخش عملی دروسی که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی باشند معاف می شوند در این صورت نمره بخش کتبی یا شفاهی ملاک عمل خواهد بود. در این حالت صورت جلسه ای با امضاء مدیر و دو نفر از معلمین تنظیم می شود و تسهیلات انجام شده مستند به این ماده را توضیح می دهند و موضوع باید در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش آموزان درج شود.

**تبصره** - چنانچه امتحان نهایی باشد موضوع در صورت جلسه مربوط درج خواهد شد.

- ماده 41 -** دفتر امتحانات، کارنامه تحصیلی و گواهی نامه موقت پایان دوره پیش‌دانشگاهی براساس لیست ریزنمرات کلاسی معلمان، توسط سیستم رایانه‌ای صادر و با امضای مدیر و مهر مدرسه آموزش از راه دور تأیید می‌شود.
- ماده 42 -** دفتر فارغ‌التحصیلان، دفتر امتحانات و مجموعه لیست ریز نمرات توسط نماینده آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه/ شهرستان در موعد مقرر بررسی و دفاتر مذکور مسدود و با امضا و مهر تأیید می‌شود.
- ماده 43 -** اوراق امتحانات داخلی پایانی هر نیمسال دانش‌آموز به مدت شش ماه در مدرسه محل برگزاری امتحانات نگهداری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود.
- تبصره 1 -** اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند نگهداری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود.
- تبصره 2 -** لیست ریز نمرات دست نویس و رایانه‌ای دبیران، دفاتر امتحانات و فارغ‌التحصیلان و برگ ریز نمرات قبول شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در مدرسه و اداره مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.
- ماده 44 -** در هر نیمسال تحصیلی به هر دانش‌آموز بر اساس رعایت موازین و اخلاق اسلامی و مقررات مدرسه آموزش از راه دور، نمره انضباط توسط مدیر مدرسه تعیین و در برگ ریز نمرات مربوط ثبت می‌شود.
- تبصره -** میانگین نمرات انضباط دانش‌آموز به عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل کل معادل 2 واحد درسی منظور می‌شود ولی در محاسبه جمع واحدهای درسی در نظر گرفته نمی‌شود.
- ماده 45 -** نمرات کلیه درس‌ها اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانش‌آموز ثبت می‌شود. دانش‌آموزی که کلیه واحدهای رشته مربوط را با موفقیت گذرانده باشد فارغ‌التحصیل محسوب می‌شود.
- تبصره -** چنانچه دانش‌آموزی در یک عنوان درسی آخرین نمره وی 7 و بیشتر و معدل کل وی حداقل 10 باشد نیز فارغ‌التحصیل دوره پیش‌دانشگاهی شناخته خواهد شد.
- ماده 46 -** در پایان دوره برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درس‌هایی که امتحان داده‌اند معدل کتبی نهایی و معدل کل محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی، نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط در تعداد واحدهای همان درس ضرب و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود. برای محاسبه معدل کل دانش‌آموز، تعداد واحدهای هر درس در نمره قبولی آن درس ضرب و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز باید در طول دوره طی نماید تقسیم می‌شود.
- ماده 47 -** به فارغ‌التحصیل دوره پیش‌دانشگاهی گواهی نامه پایان تحصیلات دوره پیش‌دانشگاهی مطابق با نمونه گواهی نامه مصوب شورای عالی آموزش و پرورش با رعایت سایر شرایط و ضوابط اعطاء می‌شود.
- ماده 48 -** تحویل کلیه مدارک تحصیلی فارغ‌التحصیلان و ترک تحصیل کنندگان در برابر اخذ رسید بلامانع است. اصل گواهی نامه دیپلم دوره‌ی متوسطه و اصل گواهی نامه پایان دوره‌ی پیش‌دانشگاهی مضمولان نظام وظیفه صرفاً پس از مشخص شدن وضعیت نظام وظیفه آنان تحویل خواهد شد.

**ماده 49** - نظارت بر حسن امتحانات داخل و خارج کشور برعهده وزارت آموزش و پرورش است.  
**ماده 50** - با متخلفان در امتحانات دوره پیش‌دانشگاهی برابر آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی رفتار می‌گردد.

#### سایر موارد:

**ماده 51** - متقاضیان ثبت‌نام و ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی آموزش از راه دور از شرکت در امتحان تغییر رشته معاف خواهند بود.

**ماده 52** - فارغ التحصیلان دوره پیش‌دانشگاهی در صورت تمایل به اخذ گواهی‌نامه پایان دوره‌ی پیش‌دانشگاهی در سایر رشته‌ها (غیرمتناظر) می‌توانند در مدارس آموزش از راه دور ثبت نام کنند. در صورت تمایل داوطلب، نمرات قبولی درس‌های مشترک بین دو رشته از وی پذیرفته می‌شود و باید کسری دروس خود را بگذراند.

**تبصره** - متقاضی استفاده از این ماده مشمول استفاده از معافیت تحصیلی نمی‌باشد.

**ماده 53** - دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی سنوات قبل که موفق به گذراندن تعدادی از دروس این دوره نشده‌اند می‌توانند برابر مقررات دروس گذرانده شده خود را بر اساس شیوه‌نامه معاونت آموزش متوسطه تطبیق و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهند.

این آیین‌نامه مشتمل بر پنجاه و سه ماده و سی و هشت تبصره به استناد عبارت ذیل ماده 41 مصوبه هشتصد و شصت و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1391/5/3 و همچنین مصوبات جلسات 780 تاریخ 1387/8/28 و 849 تاریخ 1390/6/26 تنظیم شده و جهت اجرا ابلاغ می‌شود.



### آیین‌نامه آموزش و پرورش تلفیقی - فراگیر کودکان

#### و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه

جلسه 734 تاریخ 1385/4/13 - شماره ابلاغ 120/4947 تاریخ 75/7/10

#### مقدمه:

مدرسه پس از خانواده مهمترین نهادی است که به کودکان می‌آموزد چگونه با هم و در کنار هم زندگی کنند، چگونه با یکدیگر در فعالیت‌های مشترک همکاری داشته باشند و چگونه به رفع نیازهای یکدیگر اقدام نمایند. ممکن است دانش‌آموزان یک مدرسه همانند افراد اجتماع در رنگ پوست، نژاد، زبان و خصوصیات جسمی یا توانایی ذهنی متفاوت باشند، اما این تفاوتها نباید موجب کنار گذاشته شدن آنها از برنامه‌های آموزشی شود.

در آموزش باید به توانمندی‌ها و نیازهای همه دانش‌آموزان توجه شود و برنامه آموزشی مدرسه و کلاس درس مبتنی بر این تفاوتها تنظیم شود.

رویکرد آموزش تلفیقی - فراگیر حرکت در راستای عدالت آموزشی، یکپارچه‌سازی و برنامه آموزش برای همه است.

**ماده 1 تعریف** - آموزش تلفیقی - فراگیر روشی است که در آن دانش‌آموز با نیازهای ویژه در کلاسهای آموزش و پرورش عادی در کنار دانش‌آموزان دیگر با استفاده از خدمات

معلمان مرجع به عنوان تسهیلگر مشغول به تحصیل می‌شود. به تدریج این نوع آموزش از تلفیقی به فراگیر جهت داده می‌شود تا نیاز به معلمان مرجع کاهش یابد.

**تبصره 1-** دانش‌آموزان گروه‌های آسیب دیده بینایی، آسیب دیده شنوایی، آسیب دیده جسمی - حرکتی، دارای هوش مرزی (دیرآموز)، دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری، مشکلات رفتاری - هیجانی (خفیف تا متوسط) که توسط پایگاه سنجش سازمان آموزش و پرورش استثنایی شناسایی می‌شوند تحت پوشش این روش قرار می‌گیرند.

**تبصره 2-** شیوه‌نامه اجرایی مربوط به این مصوبه و شاخص‌های شناسایی و انتخاب دانش‌آموزان با نیازهای ویژه موضوع این آیین‌نامه توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با همکاری معاونت‌های ذیربط تهیه و ابلاغ می‌شود.

**تبصره 3-** وزارت آموزش و پرورش موظف است با تدوین استانداردها و شاخص‌های موردنیاز نسبت به ایمنی و مناسب‌سازی فضاهای مدارس و کلاس‌ها و برگزاری جلسات آموزش جبرانی و استمرار خدمات سلامت و توانبخشی و رفاهی برای حضور دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان بهزیستی اقدام نماید.

## ماده 2- اهداف:

- 1- گسترش عدالت آموزشی و تأمین فرصتها و امکانات مناسب پرورشی و آموزشی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه به منظور نیل آنان به کفایتهای فردی و اجتماعی.
  - 2- شناخت متقابل دانش‌آموزان عادی و دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه و ایجاد زمینه تعامل صحیح بین آنان به منظور فراهم نمودن زمینه پذیرش تفاوت‌ها در افراد جامعه.
  - 3- ایجاد زمینه‌های لازم برای بهبود شاخص‌های کمی و کیفی آموزش و پرورش
- ماده 3-** به منظور فراهم ساختن شرایط لازم جهت تحقق اهداف آموزش فراگیر و تسهیل شرایط یاددهی و یادگیری دانش‌آموزان با نیازهای ویژه موضوع این آیین‌نامه، لازم است کارکنان مرتبط، معلمان مرجع و معلمان مدارس مشمول این آیین‌نامه از آموزش‌های لازم بهره‌مند گردند.
- ماده 4-** تغییرات لازم با هدف ایجاد انعطاف در ضوابط و مقررات آموزشی و ارزشیابی تربیتی مدارس مجری توسط آموزش و پرورش استثنایی و با همکاری معاونت آموزش و پرورش عمومی پیشنهاد و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.
- ماده 5-** به منظور افزایش پذیرش اجتماعی روش آموزش تلفیقی - فراگیر، وزارت آموزش و پرورش موظف است با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان بهزیستی با شیوه‌های مختلف نسبت به فرهنگ‌سازی برای اجرای این روش اقدام نماید.
- ماده 6-** آموزشی تلفیقی - فراگیر به صورت آزمایشی و به مدت سه سال حداکثر در 120 واحد آموزشی که شرایط و امکانات موردنیاز را به تشخیص سازمان آموزش و پرورش استثنایی و معاونت آموزش و پرورش عمومی دارا می‌باشند اجرا می‌شود.<sup>1</sup>

۱- برابر مصوبه ۸۵۴ تاریخ ۹۰/۱۰/۲۷ که طی شماره ۳۴۳۷۴/۲۰/تاریخ ۹۰/۱۲/۲۴ شورای عالی با استناد به نتایج ارزشیابی از اجرای آزمایشی آیین‌نامه ی آموزش و پرورش تلفیقی - فراگیر کودکان و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، مقرر داشت، آیین‌نامه ی مذکور به صورت قطعی در مدارس که به تشخیص سازمان آموزش و پرورش استثنایی و موافقت اداره کل آموزش و پرورش استان، شرایط و امکانات مورد نیاز را دارا می‌باشند، با رعایت موارد زیر اجرا شود:

**تبصره -** پژوهشگاه آموزش و پرورش موظف است با همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و معاونت‌های آموزشی ذیربط گزارشی از نحوه اجرا و نتایج حاصل از اجرای آزمایشی این مصوبه را تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند.

**ماده 7-** برابر دستورالعملی که توسط وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود کارکنان و معلمان مدارس ارائه‌دهنده خدمات به دانش‌آموزان با نیازهای ویژه متناسب با شرح وظایف از مزایا و سختی کار مربوط برخوردار خواهند شد.

**موضوع:** آئین‌نامه آموزش و پرورش تلفیقی - فراگیر کودکان و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در هفتصد و سی و چهارمین جلسه و شورای آموزش و پرورش تاریخ 85/4/13 به تصویب رسید.



- 
- 1 - دانش‌آموزان گروه‌های آسیب‌دیده بینایی، آسیب‌دیده شنوایی، آسیب‌دیده جسمی - حرکتی، دارای هوش مرزی (دیرآموز)، دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری، مشکلات رفتاری - هیجانی (خفیف تا متوسط) که توسط پایگاه سنجش سازمان آموزش و پرورش استثنایی شناسایی می‌شوند، تحت پوشش این روش قرار می‌گیرند.
  - 2 - وزارت آموزش و پرورش موظف است:
    - 1-2- ضمن پیش‌بینی اعتبار خاص برای اجرای مطلوب آیین‌نامه مذکور، نسبت به آموزش نیروی انسانی (معلمان) مورد نیاز اقدام و از به کارگیری نیروی انسانی فاقد صلاحیت‌های لازم خودداری نماید.
    - 2-2- متناسب با شرایط و اقتضات دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، انعطاف لازم را در برنامه‌های درسی و تربیتی آنان اعمال نماید.
    - 2-3- استاندارد‌ها و شاخص‌های نیروی انسانی، فضا و تجهیزات مدارس مجری طرح را تهیه و ابلاغ نماید.
    - 2-4- با توجه به نتایج حاصل از ارزشیابی مرحله اول نسبت به ارزشیابی تکوینی اقدام نماید و نتایج را به صورت مرحله‌ای جهت اصلاح روند‌ها و فرآیندها در اختیار حوزه‌های ذی‌ربط قرار دهد و گزارش دوسالانه‌ی آن را به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه دهد.

**اجرای آزمایشی آیین‌نامه‌های آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای و  
متوسطه حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه<sup>۱</sup>  
جلسه 753 تاریخ 1386/7/3 - شماره ابلاغ 120/6971 تاریخ 86/9/7**

شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد آیین‌نامه‌های آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای و متوسطه حرفه‌ای که به شرح پیوست به تأیید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی رسیده است از سال تحصیلی 1386-87<sup>۲</sup> به مدت سه سال تحصیلی به صورت آزمایشی اجرا شوند. اتخاذ تصمیم نهایی برای اجرای قطعی، منوط به ارائه گزارش ارزشیابی از آیین‌نامه‌های مذکور خواهد بود.

**موضوع:** اجرای آزمایشی آیین‌نامه‌های آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای و متوسطه حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در هفتصد و پنجاه و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1386/7/3 به تصویب رسید.



---

۱- به استناد مصوبه جلسه 730 تاریخ 84/12/23، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد: به منظور فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای دستیابی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه به خودکفایی شخصی و اجتماعی، به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود نسبت به طراحی و اجرای دوره‌های راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای و متوسطه حرفه‌ای ویژه آموزش و پرورش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه اقدام کند.

**تبصره -** اهداف، ساختار و برنامه‌های درسی این دوره‌ها متناسب با ویژگیهای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه شامل آموزش‌های نظری و عملی با تأکید بر آموزش‌های مهارتی و همچنین آیین‌نامه‌های اجرایی و امتحانی با پیشنهاد شورای سازمان آموزش و پرورش استثنایی و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.

۲- به استناد مصوبه جلسه 828 تاریخ 1389/6/2 اجرای آزمایشی آیین‌نامه‌های فوق به مدت یکسال (1389-90) تمدید شد.



**آیین نامه آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای خاص**  
**دانش آموزان با نیازهای ویژه**  
مستند به مصوبه جلسه 753 تاریخ 86/7/3 - مورد تایید کمیسیون اساسنامه‌ها  
و مقررات تحصیلی

**فصل اول - تعریف و اهداف**

**ماده 1- تعریف:**

دانش آموزان با نیازهای ویژه: دانش آموزان با نیازهای ویژه دانش آموزانی هستند که به سبب نارسایی جسمی، ذهنی، روانشناختی، هیجانی یا اجتماعی در زمینه یادگیری یا سازگاری با محیط دارای مشکلاتی هستند که شامل دانش آموزان کم توان ذهنی، آسیب‌دیده شنوایی، آسیب‌دیده بینایی، معلولین جسمی حرکتی و چند معلولیتی می‌شوند و امکان ادامه تحصیل در مدارس عادی یا خاص خود را ندارند.

**ماده 2- اهداف:**

اهداف دوره راهنمایی تحصیلی مصوب شورای عالی، متناسب با ویژگیها و تواناییهای دانش آموزان با نیازهای ویژه، به عنوان اهداف عام این دوره در نظر گرفته شده؛ لیکن اهداف خاص (ویژه) دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای عبارت است از:

- 1- پرورش زمینه‌های اخلاقی، دینی و تربیتی دانش آموزان
- 2- افزایش تجارب معلومات و مهارت‌های عمومی، برای بهبود زندگی فردی و اجتماعی دانش آموزان
- 3- شناخت استعدادها، علایق و رغبت‌های دانش آموزان و ایجاد زمینه‌ی مساعد جهت هدایت رشته تحصیلی حرفه‌ای مناسب
- 4- پرورش و توانبخشی قوای جسمانی و روانی دانش آموزان
- 5- ایجاد آمادگی نسبی در دانش آموزان، برای ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی متوسطه حرفه‌ای

**فصل دوم - ساختار و واحد درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جداول درس‌ها**

**ماده 3 -** این دوره مشتمل بر سه پایه تحصیلی می‌باشد.

**3-1- تعداد واحدهای درسی دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای حداقل 72 واحد است که شامل دروس عمومی و انتخابی خواهد بود.**

**3-2- طول دوره‌ی آموزش 3 سال است و تعداد واحدهای درسی موردنیاز جهت اخذ مدرک راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای حداقل 72 واحد می‌باشد.**

**تبصره -** طول دوره آموزش برای دانش آموزانی که نتوانند دوره را در سه سال طی کنند تا دو سال دیگر قابل افزایش است.

**ماده 4 -** آموزش در دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای مبتنی بر نظام واحدی است که دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد:

الف) فرآیند آموزش هر درس بطور پیوسته، در طول یک سال تحصیلی انجام می‌شود.

- (ب) محتوا، ساعات آموزش و میزان تأثیر نمره هر درس در معدل‌گیری براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.
- (ج) ارزشیابی هر یک از درس‌های این دوره مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.
- ماده 5-** ترک تحصیل قبل از امتحانات نوبت اول و همچنین وقفه تحصیلی جزء سنوات تحصیلی محاسبه نمی‌شود و ترک تحصیل بعد از امتحانات نوبت اول، جزء سنوات تحصیلی موضوع این ماده محاسبه می‌شود.
- ماده 6-** هر واحد درس نظری معادل یک ساعت آموزش در هفته برای طول سال تحصیلی می‌باشد. ساعات هر واحد درس عملی برابر جدول ساعات درسی معادل دو تا سه برابر ساعات آموزشی یک واحد درس نظری است.
- ماده 7-** از اول مهرماه تا آخر شهریورماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می‌شود. دوره‌ی آموزش از اول مهرماه هر سال آغاز و تا پایان اردیبهشت‌ماه سال بعد ادامه می‌یابد و امتحانات پایانی نوبت دوم در خردادماه برگزار می‌شود.
- ماده 8-** چنانچه درس‌های باقیمانده از پایه اول پیش‌نیاز درس‌های پایه دوم یا درس‌های باقیمانده از پایه دوم پیش‌نیاز درس‌های پایه سوم باشد دانش‌آموزان پایه دوم یا سوم باید این درس‌ها را با رعایت ضوابط پیش‌نیاز به همراه سایر درس‌های پایه دوم یا سوم برابر مقررات و حداکثر تا 26 واحد انتخاب کنند و باقیمانده درس‌های پایه سوم را در تابستان همان سال یا در سال تحصیلی بعدی انتخاب کنند.
- ماده 9-** دانش‌آموزانی که در پایان خردادماه هر سال موفق به گذراندن تعدادی از واحدهای درسی ارایه شده در آن سال و یا سالهای قبل نشده باشند، در دوره تابستانی که به این منظور اجرا می‌شود، ثبت‌نام شده و به صورت حضوری یا غیرحضوری دروس مذکور را انتخاب کرده و در امتحانات پایان دوره تابستانی (شهریورماه) شرکت خواهند کرد.
- 9-1-** دوره تابستانی به مدت 10 هفته (8 هفته کلاس و 2 هفته امتحان) اجرا می‌شود و ساعات آموزش هفتگی درس‌های نظری و عملی 4 برابر ساعات آموزش هفتگی آن درس در طول سال تحصیلی و حداکثر 36 ساعت در هفته می‌باشد.
- 9-2-** دانش‌آموزانی که در پایان تابستان سال سوم موفق به گذراندن برخی از درس‌ها نشده باشند، می‌توانند در سال چهارم و پنجم ادامه تحصیل داده و درس‌های باقیمانده از پایه اول، دوم و سوم را بگذارند. در این صورت رعایت پیش‌نیاز الزامی نیست.
- 9-3-** دوره تابستانی در واحدهای آموزشی برابر دستورالعملی که توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی ابلاغ می‌شود، تشکیل می‌گردد و برگزاری آن بصورت متمرکز با برنامه‌ریزی و هماهنگی قبلی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی در یک یا چند واحد آموزشی بلامانع است. برگزاری این دوره برای دانش‌آموزان رایگان می‌باشد.
- ماده 10-** دانش‌آموز نمی‌تواند درس‌هایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است بطور مجدد انتخاب کند.
- ماده 11-** ساعات حضور دانش‌آموز در برنامه‌های آموزشی، پرورشی و توانبخشی در هر هفته حداقل 33 و حداکثر 36 ساعت بوده و برنامه هفتگی واحدهای آموزشی برای 6 روز هفته و هر روز حداکثر 6 ساعت تنظیم می‌شود. دانش‌آموز موظف است در فاصله زمانی شروع تا پایان برنامه آموزش روزانه در محل آموزش آن درس حضور داشته باشد.

- تبصره -** حضور کمتر از 33 ساعت در هفته، برای دانش‌آموزانی که تعداد واحدهای باقیمانده آنها برای فارغ‌التحصیلی کمتر از میزان مجاز می‌باشد، بلامانع است.
- ماده 12-** رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان استثنایی به عهده کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان می‌باشد که ترکیب اعضاء و شرح وظایف آن به تصویب کمیسیون معین شورای عالی می‌رسد.
- ماده 13-** عناوین و واحدهای درسی هر پایه برابر جداول (1، و 2) پیوست ارایه می‌شود.
- ماده 14-** درس‌های دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای بر اساس اهداف و ماهیت آنها به شرح ذیل می‌باشد:
- 14-1-** دروس عمومی: درس‌هایی است که آموختن آنها برای ارتقاء مهارت‌های عمومی، افزایش تجارب، رشد دانش آموز در حیطه‌های اجتماعی، دینی و اخلاقی، اقتصادی، هنری و مهارت‌های روزمره زندگی ضرورت دارد.
- 14-2-** دروس انتخابی: درسهایی است که با توجه به تفاوت‌های فردی و به منظور پرورش علایق یا رفع نیازهای توانبخشی دانش‌آموزان برابر شیوه‌نامه مربوطه ارایه می‌گردد.

#### **فصل سوم - مقررات ثبت‌نام دانش‌آموزان:**

- ماده 15-** ثبت‌نام دانش‌آموزان ورودی به واحد آموزشی با حضور پدر یا مادر یا ولی وی انجام می‌گیرد.
- تبصره -** ثبت‌نام و تحصیل مجدد دانش‌آموز غیر مشمول که ترک تحصیل داشته است با رعایت سایر شرایط بلامانع است.
- ماده 16-** ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموزان در واحدهای آموزشی به تفکیک جنسیت انجام می‌گیرد.
- ماده 17-** موعد ثبت‌نام و مدارک موردنیاز دانش‌آموزان مطابق شیوه‌نامه‌ای خواهد بود که از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی صادر می‌شود.
- ماده 18-** حداکثر سن ثبت‌نام در پایه‌های اول، دوم و سوم به ترتیب 17، 18 و 19 سال تمام است (ملاک محاسبه سن دانش‌آموز برای ثبت‌نام اول مهرماه هر سال خواهد بود).
- ماده 19-** شرایط ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی مطابق با بخشنامه و دستورالعمل‌های جاری وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.
- ماده 20-** موارد مربوط به انتقال دانش‌آموز شاغل در این قبیل آموزشگاهها، بررسی پرونده‌ها و سایر موارد مطابق با بخشنامه و دستورالعمل‌های جاری وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

#### **فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان** **ماده 21 - تعاریف:**

- ارزشیابی تحصیلی و تربیتی:** ارزشیابی تحصیلی و تربیتی بخش جدایی‌ناپذیر فرآیند یاددهی-یادگیری است که داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدفهای آموزشی و پرورشی براساس آن صورت می‌پذیرد.
- ارزشیابی تشخیصی:** ارزشیابی تشخیصی به منظور آگاهی از میزان آمادگی دانش‌آموز جهت شروع مناسب تدریس مطالب جدید توسط معلم انجام می‌گیرد.

**ارزشیابی تکوینی:** مجموعه اقدامات و فعالیت‌هایی است که به صورت مستمر توسط معلم و دانش‌آموز و سایر ارزیابی‌کنندگان به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری، در طول هر نوبت به عمل می‌آید که شامل انجام تکالیف درسی، آزمون‌های عملی، فعالیت‌های مرتبط با درس خارج از کلاس به صورت فردی یا گروهی (فعالیت‌های پژوهشی و ...) ارزشیابی‌های باز و مشاهدات تدریجی رفتار و خود ارزیابی و نظر اولیاء دانش‌آموز می‌باشد.

**ارزشیابی باز:** به آن نوع ارزشیابی اطلاق می‌شود که دانش‌آموزان بتوانند هنگام آزمون از کتاب درسی و سایر منابع مرتبط دیگر به صورت گروهی یا فردی نیز استفاده نمایند. بدیهی است که در ارزشیابی باز سؤالات باید جنبه تفسیری، تحلیلی، ترکیبی و استنباطی داشته باشد.

**خودارزیابی:** ایجاد فرصت و شرایطی توسط معلم است تا دانش‌آموزان بتوانند درباره میزان یادگیری خود به قضاوت و ارزیابی بپردازند.

**آزمون عملی:** آزمونی است که توسط معلم صورت می‌گیرد و ناظر بر مشاهده و عمل دانش‌آموزان در انجام تکالیف محوله یا داوطلبانه است.

**ارزشیابی گروهی (مشارکتی):** نوعی ارزشیابی است که در فرایند اجرایی آن، دانش‌آموزان صرفاً موضوع ارزشیابی نیستند بلکه بطور فعال و به صورت گروهی در امر ارزشیابی شرکت و با هم همکاری می‌کنند.

**ارزشیابی پایانی:** عبارت از ارزشیابی‌هایی است که در پایان هر یک از نوبت‌های مذکور در ماده 24 به عمل می‌آید.

#### **ماده 22 - اهداف:**

ارزشیابی تحصیلی در دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای به منظور تحقق اهداف زیر انجام می‌شود:

- 1- بررسی و تعیین میزان پیشرفت آموزشی، پرورشی و توانبخشی
- 2- آگاه کردن دانش‌آموز از میزان پیشرفت آموزشی، پرورشی و توانبخشی خود و آگاهی اولیای وی از وضعیت تحصیلی فرزندشان
- 3- تشخیص نارسایی‌های یادگیری دانش‌آموز و برنامه‌ریزی به منظور رفع آنها
- 4- تشخیص استعداد و علاقه دانش‌آموز به منظور هدایت حرفه‌ای وی
- 5- تقویت انگیزه و روحیه تلاش در دانش‌آموزان
- 6- سنجش کیفیت و محتوای برنامه‌ها و عوامل موثر در آموزش از طریق تحلیل نتایج ارزشیابی به منظور یافتن نارسایی‌ها و رفع آنها
- 7- حصول اطمینان از تحقق شرایط لازم در دانش‌آموزان به منظور ارتقاء به مراحل تحصیلی بالاتر

**ماده 23-** ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت تشخیصی، تکوینی و پایانی به عمل می‌آید.

**ماده 24-** ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان در نوبت‌های زیر انجام می‌شود:

- الف) ارزشیابی نوبت اول (لغایت پایان دی‌ماه)
- ب) ارزشیابی نوبت دوم (لغایت پایان خردادماه)
- ج) ارزشیابی دانش‌آموزانی که در دوره تابستانی ثبت‌نام می‌شوند (لغایت 20 شهریورماه)

د) ارزشیابی از غایبین موجه که حداکثر دو هفته پس از اعلام نتایج ارزشیابی‌های خرداد و شهریور انجام می‌شود.

ه) ارزشیابی مهرماه ویژه دانش‌آموزان مشمول ماده 47 این آیین‌نامه

**تبصره 1-** در ایام ارزشیابی پایانی نوبت اول، کلاس‌های درس دایر خواهد بود. ولی مدارس می‌توانند با اخذ مجوز از کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان حداکثر به میزان دو هفته متوالی کلاس درس را در نوبت اول تعطیل نمایند. در این صورت مدیر مدرسه موظف است مراتب را به صورت مکتوب به اولیای دانش‌آموزان اطلاع دهد. در ایام برگزاری ارزشیابی نوبت دوم کلاس‌های درس دایر نمی‌باشد.

**تبصره 2-** در مناطق گرمسیری، ارزشیابی نوبت اول و دوم به تشخیص کمیسیون خاص مناطق حداکثر دو هفته زودتر برگزار خواهد شد.

**تبصره 3-** مدرسه می‌تواند با اخذ مجوز از کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان از دانش‌آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد، حداکثر یکماه قبل از شروع ارزشیابی پایانی ارزشیابی به عمل آورد.

**ماده 25-** نوع ارزشیابی پایانی هر درس به شرح جدول شماره 3 پیوست می‌باشد.

**ماده 26-** نمره ارزشیابی هر درس بر مبنای 20 خواهد بود که سهم نمره ارزشیابی تکوینی و پایانی هر یک 2/1 می‌باشد لکن متناسب با ماهیت هر درس، سهم نمره تکوینی قابل افزایش خواهد بود که در راهنمای برنامه درسی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش مشخص می‌گردد. ضمناً چنانچه در هر یک از نوبت‌های ارزشیابی، نمره دانش‌آموزی پس از محاسبه میانگین نمره ارزشیابی تکوینی و پایانی به صورت اعشاری بود، معلم مربوط می‌تواند با توجه به وضعیت درسی دانش‌آموز در کلاس به هر نحو که صلاح می‌داند نمره وی را سر راست کند.

**تبصره 1-** نمره ارزشیابی هر درس در نوبت اول با احتساب ضریب یک و در نوبت دوم و ارزشیابی‌های پس از آن با احتساب ضریب 2 در کارنامه درج می‌گردد.

**تبصره 2-** معلم موظف است حداکثر تا پنج روز قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی هر نوبت نمره‌ی ارزشیابی تکوینی را به دفتر مدرسه تحویل دهد. در ضمن معلمان باید نتایج ارزشیابی‌های به عمل آمده در مورد هر دانش‌آموز را در صورت مرخصی یا انتقال از طریق مدیر مدرسه به معلم جدید تحویل دهند.

**تبصره 3-** با توجه به نقش اولیای دانش‌آموزان در فعالیتهای خارج از مدرسه، معلمان می‌توانند حداکثر تا یک نمره ارزشیابی تکوینی هر درس را در هر نوبت به نظر اولیای دانش‌آموزان اختصاص دهند.

**تبصره 4-** در مورد دانش‌آموزانی که در ارزشیابی غایبین موجه شرکت می‌کنند و همچنین در خصوص دانش‌آموزان مشمول ماده 47، نمرات تکوینی آخرین نوبت در احتساب نمرات درسی آنان منظور می‌شود.

**تبصره 5-** دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه (ثبت‌نام بدون حضور در کلاس با مجوز کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان، بیماری و نظایر آن) در طول سال تحصیلی فاقد نمره ارزشیابی تکوینی است ولیکن در ارزشیابی پایانی دارای نمره است، نمره ارزشیابی پایانی هر نوبت وی جایگزین نمره ارزشیابی تکوینی همان نوبت می‌گردد.

**تبصره 6** - نمره ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزی که قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی با رعایت مقررات از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل شود، توسط معلم مدرسه مقصد بر اساس ارزشیابی‌های وی و ارزشیابی‌های معلم مدرسه قبل (در صورت وجود) تعیین می‌شود.

**تبصره 7** - مدیر مدرسه موظف است در طول هر نوبت حداقل یک بار (حدود یک ماه قبل از ارزشیابی پایانی) دانش‌آموز و ولی وی را از وضعیت تحصیلی دانش‌آموز در هر درس مطلع نماید.

**تبصره 8** - نمره ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس و در هر نوبت به وسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضا می‌شود و حداکثر 10 روز بعد از خاتمه ارزشیابی هر نوبت تسلیم دفتر مدرسه می‌گردد.

**ماده 27** - کلیه ارزشیابی‌های تحصیلی این دوره، به صورت داخلی بوده و توسط مدرسه برگزار می‌شود.

**تبصره 1** - مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان می‌تواند امتحان پایانی نوبت دوم یا شهریوماه یک یا چند ماده درسی پایه‌های اول، دوم و سوم را به صورت هماهنگ برگزار کنند.

**ماده 28** - ارزشیابی پایانی نوبت اول از مطالب تدریس شده همان نوبت و ارزشیابی پایانی نوبت دوم و پس از آن، از تمام محتوای کتاب درسی به عمل می‌آید.

**ماده 29** - دانش‌آموزی که در زمان برگزاری ارزشیابی و یا قبل از آن دچار سانحه‌ای شود به نحوی که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی مناسبی که از طرف مدیر مدرسه تعیین می‌شود استفاده نمایند.

**تبصره** - چنانچه دانش‌آموزی به دلیل بیماری خاص قادر به حضور در جلسه ارزشیابی پایانی نباشد با درخواست ولی و ارائه گواهی پزشک و با نظر مدیر، یکی از معلمان در خارج از مدرسه از وی ارزشیابی به عمل می‌آورد.

**ماده 30** - ارزشیابی تعلیمات دینی دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش انجام و نمره آن در دفاتر ثبت ارزشیابی و کارنامه آنان قید می‌شود. دانش‌آموزان مذکور از شرکت در ارزشیابی درس قرآن معاف هستند و در کارنامه آنان برای این درس نمره‌ای منظور نخواهد شد.

**تبصره** - در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در ارزشیابی تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

**ماده 31** - ارزشیابی از رفتار دانش‌آموز در هر نوبت براساس میزان رعایت مقررات از سوی او، توسط مدیر و با نظرخواهی از معاون، مربی تربیتی، اولیای دانش‌آموزان و براساس گزارش‌های واصله از معلمان و سایر کارکنان مدرسه انجام می‌شود. گزارش وضعیت انضباط به صورت کیفی بوده و شامل یکی از موارد «عالی»، «بسیار خوب»، «خوب» و «نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر» می‌باشد.

**تبصره 1** - نحوه و سهم هریک از عوامل مذکور در تعیین نمره انضباط را شورای مدرسه تعیین می‌کند.

**تبصره 2** - در مواردی که وضعیت انضباطی دانش‌آموز حاکی از «نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر» است، موارد به ولی وی گزارش می‌شود.

- تبصره 3-** وضعیت انضباط در محاسبه معدل ارزشیابی منظور نمی‌شود ولی در کارنامه تحصیلی و دفتر ثبت ارزشیابی درج می‌گردد.
- تبصره 4-** برای شرکت‌کنندگان در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) نمره انضباط منظور نمی‌گردد.
- ماده 32-** چنانچه معلم مربوط ظرف 5 روز پس از انجام هر ارزشیابی پایانی، به هر علتی اوراق ارزشیابی را تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع باید به تشخیص خود، اوراق ارزشیابی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.
- ماده 33-** مهلت اعتراض به نمرات ارزشیابی پایانی، حداکثر 5 روز پس از اعلام نتیجه آن نوبت خواهد بود. مدیر مدرسه موظف است اوراق ارزشیابی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار معلم مربوط و یا به تشخیص خود در اختیار معلم مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. در صورت اعتراض مجدد و یا اختلاف نظر، نظر معلم سوم از همان درس تعیین‌کننده و لازم‌الاجرا است.
- تبصره -** نمرات مستمر ارزشیابی تکوینی و نمرات دروس شفاهی و عملی قابل اعتراض نیستند و نمره اعلام شده قطعی است.
- ماده 34-** دانش‌آموزی در هر درس قبول شناخته می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:
- الف)** نمره ارزشیابی نوبت دوم او در آن درس بدون ضریب کمتر از ده نباشد.
- ب)** نمرات سالیانه آن درس کمتر از 30 نباشد.
- تبصره -** نمره سالیانه هر درس حاصل جمع نمره نوبت اول و دو برابر نمره نوبت دوم (یا ارزشیابی‌های پس از آن) خواهد بود.
- ماده 35-** چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول یا دوم درسی غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره پایانی آن درس صفر محسوب می‌شود و نمره وی در آن درس از میانگین نمره ارزشیابی تکوینی آن نوبت و نمره صفر تعیین خواهد شد.
- تبصره -** در دروسی که ارزشیابی آنها به صورت (کتبی، شفاهی یا عملی) صورت می‌پذیرد، نمره دانش‌آموز به صورت زیر محاسبه می‌شود:
- نمره تکوینی آن نوبت به علاوه نمره صفر بخشی که غایب بوده به علاوه نمره پایانی بخشی که حاضر بوده تقسیم بر عدد 3.
- ماده 36-** اگر دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد. نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی به جای نمرات پایانی نوبت اول درسی‌های مربوط نیز منظور می‌شود.
- ماده 37-** اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درس‌های پایه اول، دوم و سوم غیبت موجه داشته باشد نمرات شهریورماه وی به جای نمره سالانه آن درس یا درس‌ها منظور می‌شود.
- ماده 38-** تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات با شورای مدرسه خواهد بود.
- ماده 39-** اگر دانش‌آموزی با عذر موجه در ارزشیابی هیچ یک از مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت نکند، صرفنظر از اینکه در نوبت اول نمره داشته یا نداشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می‌گردد.

**ماده 40-** چنانچه دانش آموزی بدون عذر موجه در فاصله زمانی بعد از ثبت نام و قبل از برگزاری ارزشیابی نوبت اول مدرسه را ترک کند هر چند که نمره ارزشیابی تکوینی داشته باشد آن سال تحصیلی برای وی ترک تحصیل تلقی شده و کارنامه مردودی صادر نمی گردد. اگر دانش آموزی بعد از برگزاری ارزشیابی نوبت اول بدون عذر موجه مدرسه را ترک کند و در هیچ یک از ارزشیابی مواد درسی نوبت دوم و شهریورماه شرکت نکند آن سال تحصیلی برای وی کارنامه مردودی صادر می گردد.

**ماده 41-** از دانش آموزی که در ارزشیابی نوبت دوم و یا شهریورماه در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد با پیشنهاد مدیر مدرسه و موافقت شورای مدرسه تا دو هفته پس از پایان آن نوبت ارزشیابی به عمل می آید.

**ماده 42-** دانش آموزانی که ارزشیابی آنان به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه یا بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق ارزشیابی آنان مفقود یا معدوم گردیده است می توانند با تایید کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان در اولین فرصت و حداکثر تا یکماه پس از پایان ایام ارزشیابی در ارزشیابی مجدد شرکت نمایند.

**ماده 43-** دانش آموزانی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره های آموزشی مربوط، مسابقات علمی، فرهنگی، ورزشی و نظایر آن و با تشخیص کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان موفق به شرکت در ارزشیابی مربوط نمی شوند، می توانند علاوه بر استفاده از ماده 41 در نوبت ارزشیابی بعدی شرکت کنند. قبولی آنان به عنوان قبولی در ارزشیابی نوبت قبل محسوب خواهد شد.

**ماده 44-** کلیه کسانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در طول سال تحصیلی شهید، اسیر یا مفقود می گردد و همچنین دانش آموزانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در فاصله یک ماه قبل از آغاز ارزشیابی نوبت دوم یا شهریورماه فوت می شود، در آن نوبت ارزشیابی مردود نخواهند شد. این قبیل افراد می توانند علاوه بر نوبت های ارزشیابی مذکور، در یک نوبت ارزشیابی دیگر همراه با غائبان مجاز شرکت کنند.

**ماده 45-** نمره ارزشیابی نوبت های اول، دوم، دوره تابستانی و وضعیت انضباط حداکثر یک ماه پس از خاتمه ارزشیابی در دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه و کارنامه تحصیلی دانش آموزان در ستون های جداگانه به صورت رایانه ای ثبت می شود.

**تبصره -** کارنامه دانش آموزان و دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه حداکثر یک ماه پس از اعلام نتیجه قطعی ارزشیابی به امضای مدیر و مسئول ثبت نمرات می رسد و با مهر مدرسه مهر می گردد.

**ماده 46-** دانش آموزان با نیازهای ویژه که قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانیده اند که برنامه آن با برنامه آموزش دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه ای مطابقت ندارد و یا هیچگونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنان را مشخص کند نداشته باشند و همچنین دانش آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش سوزی و ... از بین رفته باشد با توجه به شرایط سنی و توانایی خود می توانند با درخواست کتبی و تایید مراجع مربوط و معرفی مدیریت آموزش و پرورش محل، در امتحان تعیین پایه تحصیلی که از کلیه درس های مربوط به پایه اول، دوم یا سوم بعمل می آید در اولین نوبت رسمی امتحانی، همراه با سایر دانش آموزان برابر شیونامه ای که توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی ابلاغ می شود شرکت کنند و در



صورت قبولی در کلیه درس‌های هر پایه مدرک قبولی برای آنان صادر می‌شود و با رعایت سایر شرایط مجاز به ادامه تحصیل در آموزشگاه دانش‌آموزان با نیازهای ویژه خواهند بود.

**تبصره -** افراد خارجی مقیم ایران، رانده‌شدگان از سایر کشورها و پناهندگان از کشورهای خارجی به ایران باید دارای اجازه اقامت مورد تایید وزارت کشور باشند.

**ماده 47-** چنانچه دانش‌آموزی در پایه سوم راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای تا پایان آخرین تابستان طول مدت مجاز تحصیل، حداکثر در دو ماده درسی موفق به کسب نمره حد نصاب قبولی نشود، می‌تواند در ارزشیابی مهرماه همان سال همراه با غایبین موجه شهریور شرکت کند و در صورت احراز شرایط قبولی در آن درس یا درس‌ها، گواهینامه پایان دوره برای وی صادر می‌گردد.

**ماده 48-** دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل دوره راهنمایی پیش حرفه‌ای شناخته می‌شود که در کلیه واحدهای درسی (حداقل 72 واحد درسی) قبول شده باشد.

**ماده 49-** برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای، تعداد واحدهای هر درس در نمره قبولی آن درس (نوبت دوم یا دوره تابستانی (شهریورماه) و یا امتحان مهرماه) ضرب و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود.

**ماده 50 -** به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای مربوط طبق مفاد این آیین‌نامه شود با رعایت سایر ضوابط گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره راهنمایی پیش حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه اعطا می‌شود.

**ماده 51 -** برای دانش‌آموزانی که موفق به فارغ‌التحصیلی از دوره راهنمایی پیش حرفه‌ای می‌شوند کاربرد هدایت حرفه‌ای صادر می‌شود. فارغ‌التحصیلان این دوره، در صورت دارا بودن ضوابط و شرایط، می‌توانند در دوره متوسطه حرفه‌ای ادامه تحصیل دهند.

**ماده 52 -** نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و به سازمان‌های آموزش و پرورش استانها ابلاغ می‌شود.

**ماده 53 -** دفتر ثبت ارزشیابی تحصیلی و تربیتی مدرسه باید حداکثر یک ماه پس از آخرین ارزشیابی در آن سال پلمپ شده و توسط فردی که از سوی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی مأمور می‌شود بررسی، مسدود، مهر و امضاء گردد.

**ماده 54 -** اوراق ارزشیابی‌های پایانی نوبت دوم و تجدیدی حداکثر به مدت شش ماه بعد از پایان سال تحصیلی نگهداری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود، ولی دفاتر ثبت ارزشیابی مدرسه به طور دائم نگهداری می‌شود. کارنامه تحصیلی دانش‌آموز نیز تا مدتی که برابر مقررات تحویل ولی وی نشده است باید در مدرسه حفظ گردد.

**ماده 55 -** با متخلفان در ارزشیابی طبق آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش رفتار می‌شود.

**ماده 56 -** نظارت بر برگزاری ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای به عهده سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور می‌باشد.

### فصل پنجم - شیوه هدایت حرفه‌ای دانش‌آموزان و ضوابط آن:

**ماده 57 -** مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان با همکاری مدیران، مشاوران و مددکاران اجتماعی واحدهای آموزشی در طول هر سال تحصیلی خط‌مشی‌های توسعه و تعدیل ظرفیت هر رشته مهارتی را براساس نیازهای شغلی مناطق، علاقه، استعدادها و تقاضاهای دانش‌آموزان و اولیای آنان و پس از تأیید سازمان آموزش و پرورش استان به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور اعلام می‌کنند. سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور اطلاعاتی را که به این ترتیب حاصل می‌شود در تدوین خط‌مشی‌های هدایت حرفه‌ای منظور خواهند کرد.

**ماده 58 -** مدیر واحد آموزشی با همکاری انجمن اولیا و مربیان و سایر نیروهای متخصص ذیربط کلیه اولیاء دانش‌آموزان سال سوم را مطابق تقویم اجرایی، به واحد آموزشی دعوت می‌کنند و ضمن توضیح اهداف نظام آموزش متوسطه حرفه‌ای و میزان نیاز جامعه به مهارت‌های مختلف و اهمیت هر یک از رشته‌های مهارتی و ملاک‌های پذیرش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه آنان را راهنمایی می‌کنند و پس از برگزاری جلساتی در نیمه دوم فروردین سال سوم، نمون برگ مربوط به (نظر والدین دانش‌آموزان در مورد رشته مهارتی دانش‌آموز) را ارایه و در نیمه اول اردیبهشت جمع‌آوری می‌کنند.

**ماده 59 -** مشاور باید با همکاری سرپرست آموزشی و نیروی توانبخشی در طول دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای به طور گروهی و انفرادی طی جلساتی با دانش‌آموزان، اطلاعات موردنیاز را در خصوص رشته‌های مهارتی، مشاغل مرتبط و ... در اختیار آنان قرار دهد و سپس نمون برگ (نظرخواهی از دانش‌آموز) را در نیمه دوم فروردین سال سوم به آنان تحویل و در نیمه اول اردیبهشت جمع‌آوری کند.

**ماده 60 -** گروه هدایت حرفه‌ای متشکل از سرپرست آموزشی، مشاور و نیروی توانبخشی پس از بررسی پیشینه تحصیلی دانش‌آموز و کاربرگ‌های نظرخواهی از دانش‌آموز و اولیای وی و کاربرگ‌های مربوط به الزامات رشته‌های مهارتی، نظر خود را در ارتباط با رشته مهارتی دانش‌آموز به ترتیب اولویت اعلام می‌کنند.

**تبصره -** در واحدهای آموزشی که عضو یا اعضای از آن نباشد هدایت حرفه‌ای براساس شیوه‌نامه‌ای که از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور ارسال می‌شود، انجام می‌گیرد.

**ماده 61 -** مسؤولیت حسن اجرای امر هدایت حرفه‌ای دانش‌آموزان و تأیید نهایی نمون برگ هدایت حرفه‌ای به عهده مدیر واحد آموزشی می‌باشد.

**ماده 62 -** نمون برگ هدایت حرفه‌ای باید در زمان فارغ‌التحصیلی دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی پیش‌حرفه‌ای صادر شود و پس از تأیید و امضاء مدیر واحد آموزشی و تأیید نهایی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان با دعوت از اولیاء دانش‌آموز در اختیار آنان قرار گیرد.

**تبصره 1-** دانش‌آموزی که شرایط رشته موردنظر خود را کسب نکرده است، می‌تواند جهت بررسی مجدد و تجدیدنظر تا پایان شهریورماه به مرکز آموزشی محل تحصیل خود مراجعه نماید.

**تبصره 2-** چنانچه دانش‌آموز شرایط رشته‌ای را کسب کند که در محل سکونت وی نباشد، باید با نظر گروه هدایت حرفه‌ای به رشته دیگری هدایت شود.

## جدول 1

### دروس عمومی

دروس عمومی																		
سال سوم						سال دوم						سال اول						نام درس
ساعت			واحد			ساعت			واحد			ساعت			واحد			
جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	
2	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن
6	4	2	4	2	2	6	4	2	4	2	2	6	4	2	4	2	2	مهارت‌های اجتماعی - اقتصادی
4	-	4	4	-	4	4	-	4	4	-	4	4	-	4	4		4	ادبیات فارسی
2	2	-	1	1	-	2	2	-	1	1	-	2	2	-	1	1	-	پرورشی
3	-	3	3	-	3	3	-	3	3	-	3	3	-	3	3	-	3	ریاضی
2	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	علوم تجربی و بهداشت
9	8	1	5	4	1	9	8	1	5	4	1	9	8	1	5	4	1	حرفه‌وفن
2	2	-	1	1	-	2	2	-	1	1	-	2	2	-	1	1	-	هنر
2	2	-	1	1	-	2	2	-	1	1	-	2	2	-	1	1	-	تربیت بدنی
3			2			3			2			3			2			جمع
2			3			2			3			2			3			

• محتوای درس ریاضی در دو گروه (الف و ب) تنظیم شده است که براساس توانایی و پیش‌آموخته‌های فراگیران ارزیابی خواهد شد.

## جدول 2

دروس انتخابی						
ساعت			واحد			نام درس
جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	
2	2	-	1	1	-	توانبخشی (1)
2	2	-	1	1	-	توانبخشی (2)
2	2	-	1	1	-	توانبخشی (3)
1	-	1	1	-	1	زبان انگلیسی 1
1	-	1	1	-	1	زبان انگلیسی 2
1	-	1	1	-	1	زبان انگلیسی 3
1	-	1	1	-	1	زبان عربی 1
1	-	1	1	-	1	زبان عربی 2
1	-	1	1	-	1	زبان عربی 3

جدول 3  
نوع ارزشیابی پایانی

ردیف	نام درس	نوع ارزشیابی
1	تعلیمات دینی و قرآن	شفاهی - کتبی
2	مهارت‌های اجتماعی و اقتصادی	کتبی - عملی
3	قرائت فارسی (خواندن و درک مطلب)	شفاهی
4	املا فارسی	کتبی
5	انشا فارسی	کتبی
6	ریاضیات	کتبی - عملی
7	علوم تجربی و بهداشت	کتبی - عملی
8	حرفه و فن	کتبی - عملی
9	هنر	عملی
10	تربیت بدنی	شفاهی - عملی
11	پرورشی	کتبی - عملی
12	انضباط	کیفی



## آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با

### نیازهای ویژه

مستند به مصوبه جلسه 753 شورای عالی تاریخ 86/7/3- مورد تایید کمیسیون اساسنامه‌ها و مقررات تحصیلی

#### فصل اول - تعریف و اهداف:

##### ماده 1- تعریف:

دانش‌آموزان با نیازهای ویژه دانش‌آموزانی هستند که به سبب نارسایی جسمی، ذهنی، روانشناختی، هیجانی یا اجتماعی در زمینه یادگیری یا سازگاری با محیط، دارای مشکلاتی هستند که شامل دانش‌آموزان کم توان ذهنی، آسیب‌دیده شنوایی، آسیب‌دیده بینایی، معلولین جسمی حرکتی و چند معلولیتی می‌شوند و امکان ادامه تحصیل در مدارس عادی یا خاص خود را ندارند.

##### ماده 2- اهداف:

اهداف مصوب دوره متوسطه، متناسب با ویژگیها و تواناییهای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، به عنوان اهداف عام این دوره در نظر گرفته شده؛ لیکن اهداف خاص (ویژه) دوره متوسطه حرفه‌ای عبارت است از:

2-1- افزایش مهارت‌های زندگی، دستیابی به خودکفایی فردی، اجتماعی و اقتصادی این دانش‌آموزان

2-2- ارتقاء انگیزه‌ی کار و فعالیت و کسب مهارت‌های شغلی دانش‌آموزان، با تأکید بر توانبخشی حرفه‌ای.

#### فصل دوم - ساختار و واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جداول درس‌ها:

ماده 3- این دوره مشتمل بر سه پایه تحصیلی است. تعداد واحدهای درسی دوره متوسطه حرفه‌ای حداقل 96 واحد است که شامل دروس عمومی، انتخابی، تکمیل مهارت، اختیاری و استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) است.

ماده 4- آموزش در دوره متوسطه حرفه‌ای مبتنی بر نظام واحدی است که دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد:

الف) فرآیند آموزش هر درس بطور پیوسته، در طول سال تحصیلی انجام می‌شود.

ب) محتوا، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

ج) ارزشیابی هر یک از درس‌ها در این دوره مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

ماده 5 - طول دوره‌ی آموزش 3 سال است و تعداد واحدهای درسی موردنیاز جهت اخذ دیپلم متوسطه حرفه‌ای حداقل 96 واحد می‌باشد.

تبصره 1- طول دوره آموزش برای دانش‌آموزانی که نتوانند دوره را در سه سال طی کنند تا دو سال دیگر قابل افزایش است.

**تبصره 2-** ترک تحصیل قبل از امتحانات نوبت اول و همچنین وقفه تحصیلی جزء سنوات تحصیلی محاسبه نمی‌شود و ترک تحصیل بعد از امتحانات نوبت اول جزء سنوات تحصیلی موضوع این ماده محاسبه می‌شود.

**ماده 6-** هر واحد درس نظری معادل یک ساعت آموزش در هفته برای طول سال تحصیلی می‌باشد. ساعات هر واحد درس عملی برابر جدول مواد درسی معادل  $1/5$  تا 4 برابر ساعات آموزشی یک واحد درس نظری است.

**ماده 7-** از اول مهرماه تا پایان شهریورماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می‌شود. دوره آموزش از اول مهرماه هر سال آغاز و حداقل تا پایان اردیبهشت‌ماه سال بعد ادامه می‌یابد و امتحانات پایانی نوبت دوم در خردادماه برگزار می‌شود.

**تبصره -** آن دسته از استانداردهای مهارت (درس‌های مهارتی) و درس کارورزی که آموزش آنها تا پایان اردیبهشت‌ماه به اتمام نمی‌رسد ادامه و تکمیل آموزش و ارزشیابی پایانی آن دروس تا پایان شهریورماه همان سال تحصیلی بطور رایگان بلامانع است.

**ماده 8-** در پایه اول، دوم و سوم کلیه واحدهای درسی هر پایه برابر جداول، مربوط به دانش‌آموز ارایه می‌شود.

**ماده 9-** چنانچه پس از برگزاری امتحانات خردادماه، بعضی از دانش‌آموزان در یک یا چند ماده درسی شرایط قبولی را احراز نکنند این درسها در تابستان مربوط بصورت ذیل به آنان ارائه خواهد شد.

**9-1-** برای دانش‌آموزی که موفق به کسب نمره قبولی از درس یا دروس آن پایه یا پایه‌های قبل نشده است دوره تابستانی اجرا می‌شود. برنامه آموزشی این دوره به مدت 10 هفته خواهد بود که 8 هفته آن به تشکیل کلاس و مابقی برای برگزاری امتحانات و اعلام نتیجه خواهد بود ساعات ارائه هر درس سه برابر ساعات همان درس در طول سال می‌باشد. هر دانش‌آموز مجاز خواهد بود حداکثر تا 48 ساعت کلاس حضوری در هفته را انتخاب نماید و باقیمانده دروس را باید به صورت غیرحضوری انتخاب نموده و صرفاً در امتحان درس یا دروس مربوط در شهریورماه شرکت نماید.

**تبصره -** دروس مهارتی در این دوره، باید به صورت حضوری ارائه شود.

**9-2-** دانش‌آموزان سال سوم تا پایان شهریور همان سال موفق به گذراندن برخی از درس‌ها نشوند می‌توانند در سال چهارم و پنجم درسهای مهارتی را بصورت حضوری با رعایت سقف 36 ساعت در هفته و بقیه دروس را در صورت عدم ارایه در مرکز بصورت غیرحضوری تا سقف 32 ساعت بگذرانند.

**9-2-1-** دانش‌آموزان سال سوم که پس از امتحانات شهریورماه در دو ماده درسی غیرمهارتی موفق به کسب نمره حد نصاب جهت فارغ‌التحصیلی نشود می‌توانند در مهرماه همان سال در امتحانات مربوط شرکت نمایند و در صورت کسب نمره قبولی نمره مأخذ به جای نمره شهریورماه ثبت و حسب مقررات اعلام نتیجه می‌شوند.

**9-2-2-** دانش‌آموزانی که در سال پنجم موفق به گذراندن برخی از درسهای این دوره نشوند حق ادامه تحصیل را در مراکز آموزشی ندارند و می‌توانند بصورت داوطلب آزاد ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند.

**9-3-** دوره تابستانی حتی‌المقدور در مراکز آموزشی مربوط تشکیل خواهد شد و برگزاری آن بصورت متمرکز با برنامه‌ریزی و هماهنگی قبلی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی

- استان در یک یا چند واحد آموزشی بلامانع است. برگزاری این دوره برای دانش‌آموزان رایگان است.
- ماده 10-** دانش‌آموز نمی‌تواند درسهایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است بطور مجدد انتخاب کند.
- ماده 11-** ساعات حضور دانش‌آموز در برنامه‌های آموزشی، پرورشی و توانبخشی در هر هفته حداکثر 48 ساعت است و دانش‌آموز موظف است در فاصله زمانی شروع تا پایان برنامه آموزش روزانه در محل آموزش حضور داشته باشد.
- 11-1-** برنامه هفتگی واحدهای آموزشی برای 6 روز هفته و هر روز حداقل 6 ساعت و حداکثر 8 ساعت تنظیم می‌شود.
- 11-2-** مدیر واحد آموزشی باید برنامه هفتگی را به گونه‌ای تنظیم کند که دانش‌آموز ساعات بدون برنامه نداشته باشد.
- ماده 12-** مدیر واحد آموزشی می‌تواند با کسب مجوز از مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان براساس شیوه‌نامه ارسالی از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی نسبت به تشکیل کلاس با تعداد دانش‌آموز کمتر از حد نصاب تعیین شده اقدام نماید.
- ماده 13-** حضور مرتب دانش‌آموز در واحد آموزشی و کلاس درس در طول سال تحصیلی در تمام ایامی که واحد آموزشی رسماً دایر می‌باشد الزامی است و با دانش‌آموزی که غیبت می‌کند برابر مقررات انضباطی مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس رفتار خواهد شد. دانش‌آموزی که حسب مورد برای گذراندن دروس مهارتی (استاندارد مهارت و کارورزی) به مراکز خارج از واحدهای آموزشی معرفی می‌شود برابر برنامه تنظیمی ملزم به رعایت مفاد این ماده می‌باشد.
- ماده 14-** رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان استثنایی به عهده کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان می‌باشد که ترکیب اعضاء و شرح وظایف آن به تصویب کمیسیون معین شورای عالی می‌رسد.
- ماده 15-** درس‌های دوره متوسطه حرفه‌ای براساس اهداف و ماهیت آنها به شرح ذیل می‌باشد:
- 15-1-** **درس‌های عمومی:** درس‌هایی است که آموختن آنها برای ارتقاء سطح علمی، فرهنگی، اخلاقی و دینی، اجتماعی، اقتصادی و رشد جسمانی دانش‌آموز در دوره متوسطه حرفه‌ای ضرورت دارد.
- 15-2-** **درس‌های انتخابی:** درسهایی است که با توجه به تفاوت‌های فردی به منظور دستیابی به خودکفایی فردی و رفع نیازهای آموزشی، پرورشی و توانبخشی تعمیق باورهای دینی، تقویت مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی و رشد استعدادها دانش‌آموز آرایه می‌گردد.
- 15-3-** **استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی):** شامل دروسی می‌باشد که از طریق آنها مهارت‌های حرفه‌ای موردنیاز برای اشتغال به یک کار مفید به صورت نظری و عملی براساس استانداردهای مهارتی مربوط آموزش داده می‌شود.
- 15-4-** **درس‌های تکمیل مهارت:** درس‌هایی است که به منظور افزایش سطح اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز برای ورود به محیط کار به دانش‌آموز آرایه می‌شود.
- 15-5-** **درس‌های اختیاری:** درس‌هایی است که به تعداد واحدهای موردنیاز هر یک از رشته‌های مهارتی متناسب با ماهیت و هدف‌های هر رشته و حسب شرایط و مقتضیات منطقه آموزشی برابر ضوابط مربوط به دانش‌آموز آرایه می‌شود.



**تبصره -** دروس عمومی، انتخابی، استاندارد مهارت، تکمیل مهارت و اختیاری موضوع این ماده با دروس هم نام در دوره متوسطه (نظری - فنی و حرفه‌ای و کاردانش) متفاوت بوده و قابل تطبیق با یکدیگر نمی‌باشند.

**ماده 16-** عناوین رشته‌های مهارتی و جداول مواد درسی توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و پس از تصویب کمیسیون برنامه‌های درسی و تربیتی شورای عالی آموزش و پرورش توسط سازمان مذکور ابلاغ خواهد شد.

### **فصل سوم - مقررات ثبت نام دانش آموزان:**

**ماده 17-** به منظور برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، نظارت و ارزشیابی امور مربوط به ثبت نام دانش آموزان همه ساله قبل از شروع ثبت نام ستادی تحت عنوان ستاد ثبت نام تشکیل می‌گیرد، شیوه‌نامه مربوط توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود.

**ماده 18-** ثبت نام دانش آموزان ورودی به دوره متوسطه حرفه‌ای با حضور دانش آموز، پدر یا مادر یا ولی وی انجام می‌گیرد.

**تبصره 1-** دانش آموزی که به دلیل بیماری یا علت‌های دیگر نمی‌تواند برای ثبت نام در واحد آموزشی حضور یابد امور ثبت نام و انتخاب واحد وی در موعد مقرر توسط ولی او انجام می‌شود.

**تبصره 2-** ثبت نام و تحصیل مجدد دانش آموز غیرمشمول که ترک تحصیل داشته است با رعایت شرایط سنی بلامانع است.

**ماده 19-** ثبت نام و تحصیل دانش آموزان در واحدهای آموزشی به تفکیک جنسیت انجام می‌گیرد.

#### **موعد ثبت نام**

**ماده 20-** ثبت نام دانش آموزان ورودی پایه اول و سایر دانش آموزان در هر سال تحصیلی از نیمه دوم تیرماه تا حداکثر پایان شهریوماه و برای دوره تابستانی در هفته اول تیرماه هر سال صورت خواهد گرفت.

#### **شرایط سنی:**

**ماده 21-** حداکثر سن ثبت نام در پایه‌های اول، دوم و سوم به ترتیب 20، 21 و 22 سال تمام است (ملاک محاسبه سن دانش آموز برای ثبت نام اول مهرماه هر سال خواهد بود).

**تبصره -** دانش آموزی که برای چهارمین یا پنجمین سال در این دوره ثبت نام می‌شود نباید حداکثر سن وی به ترتیب از 23 و 24 سال تمام تجاوز کرده باشد.

**ماده 22 -** مدارک موردنیاز برای ثبت نام دانش آموز در پایه اول به شرح زیر است:

**الف)** تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد و در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه تصویر صفحه آخر نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش آموزی که به سن 15 سال تمام رسیده است عکس‌دار باشد.

**ب)** عکس به تعداد موردنیاز

**ج)** دارا بودن مدرک تحصیلی پایان دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای یا مهارت‌های حرفه‌ای یا گواهی موقت قبولی سال سوم دوره‌های فوق‌الذکر

**د)** نمون برگ تأیید شده هدایت حرفه‌ای دانش آموز که اولویت رشته‌های مهارتی او در آن مشخص شده باشد.

**تبصره -** ارایه مجوز ادامه تحصیل توسط مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان مطابق با ملاک‌های تشخیصی سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور برای آن دسته از دانش‌آموزانی که دارای مدرک تحصیلی سوم راهنمایی از مراکز عادی یا مراکز استثنایی می‌باشند، الزامی است برای این قبیل افراد نمون برگ هدایت حرفه‌ای آنان مطابق با دستورالعمل ارسالی از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی تکمیل خواهد شد.

**شرایط ثبت نام و تحصیل دانش آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی:**

**ماده 23-** دانش‌آموز پسر از اول فروردین ماه سالی که در آن سال وارد سن 19 سالگی می‌شود مشمول نظام وظیفه شناخته می‌شود.

**ماده 24-** ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش‌آموز تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود لیکن برای دانش‌آموزی که شناسنامه اولیه او به حکم دادگاه باطل شده است شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

**ماده 25-** چنانچه دانش‌آموزی پس از ثبت نام، از ابتدا و یا در طول سال تحصیلی با عذر موجه غیبت کند و این غیبت تا پایان سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچ یک از درسها در خردادماه و شهریورماه شرکت نکند آن سال تحصیلی برای دانش‌آموز وقفه تحصیلی محسوب می‌شود. وقفه تحصیلی و غیبت موجه ترک تحصیل تلقی نمی‌شود. تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده با مدیر واحد آموزشی است.

**ماده 26-** دانش‌آموز مشمول نظام وظیفه که سه ماه و بیشتر بطور متوالی غیبت غیرموجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشد بعنوان ترک تحصیل از واحد آموزشی اخراج می‌شود. مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش به حوزه‌های وظیفه عمومی محل اعلام کند.

**تبصره -** چنانچه دانش‌آموز واجد شرایط در موعد مقرر برابر ضوابط در واحد آموزشی ثبت نام نکند، مدیر واحد آموزشی موظف است برابر مفاد این ماده ترک تحصیل دانش‌آموز را اعلام کند.

**ماده 27-** شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

**ماده 28-** ثبت نام و تحصیل دانش‌آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل وی بلامانع است.

**تبصره -** دانش‌آموزی که دفترچه آماده بخدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان خردادماه آن سال تحصیلی باشد می‌تواند با رعایت سایر شرایط در همان سال تحصیلی ثبت نام کند و ادامه تحصیل دهد.

**ماده 29-** مدیر واحد آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را که به تحصیل اشتغال دارند، بطور انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار بمنظور استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود)

**ماده 30-** مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش‌آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌های نظام وظیفه اعلام کند.

**ماده 31-** دانش‌آموزان اتباع بیگانه که برابر مقررات در واحدهای آموزشی ایرانی تحصیل می‌کنند مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

#### **شرایط انتقال دانش‌آموز:**

**ماده 32-** انتقال دانش‌آموز در طول سال تحصیلی از یک واحد آموزشی به واحد آموزشی دیگر با موافقت اداره آموزش و پرورش «مقصد» و حداکثر تا یکماه قبل از شروع امتحانات پایانی نوبت دوم بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به آزمونهای طول سال تحصیلی وی باید پس از مهر و امضاء واحد آموزشی مبدأ، به موقع به واحد آموزشی «مقصد» ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو واحد آموزشی مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در مهلت تعیین شده بلامانع است.

**تبصره -** پرونده تربیتی - تحصیلی دانش‌آموز بصورت محرمانه باید به واحد آموزشی «مقصد» ارسال شود.

**ماده 33-** مدیر واحد آموزشی باید کلیه مدارک دانش‌آموزی که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است را حداکثر تا پایان مهرماه بصورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر واحد آموزشی مبدأ نیز بلافاصله پس از وصول درخواست، باید کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده خود را پس از تکمیل برابر مقررات به واحد آموزشی مقصد ارسال کند.

**ماده 34-** چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در واحد آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا از وی حقی تضييع شود مسؤولیت ناشی از آن حسب مورد بعهده مدیران واحدهای آموزشی مبدأ یا مقصد می‌باشد.

#### **سایر موارد:**

**ماده 35-** مدیر واحد آموزشی موظف است حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال تحصیلی پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید خود را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص پرونده درصدد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده، یا به پایه تحصیلی بالاتر ارتقاء یافته و یا در درسها قبول اعلام شده باشد نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. لیکن چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود لازم است پرونده دانش‌آموز مربوط برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

**ماده 36-** دفتر آمار دانش‌آموزان حداکثر تا یکماه پس از شروع سال تحصیلی یا دوره تابستانی توسط مدیر واحد آموزشی تکمیل و به وسیله نماینده مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان برابر مقررات مسدود می‌شود.

## فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان:

### ماده 37- تعریف و اهداف:

ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدفهای آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

ارزشیابی در آموزش متوسطه به منظور تحقق اهداف زیر انجام می‌شود:

- 1- بررسی و تعیین میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی و تغییرات رفتاری دانش‌آموز.
- 2- آگاه کردن دانش‌آموز از میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی خود و آگاهی اولیای وی از وضعیت تحصیلی فرزندشان.
- 3- تشخیص نارسایی‌های یادگیری دانش‌آموز و برنامه‌ریزی به منظور رفع آنها.
- 4- تشخیص استعداد و علاقه دانش‌آموز به منظور راهنمایی آنان در امور شغلی و تحصیلی آینده.
- 5- تقویت انگیزه و روحیه تلاش و ایجاد رقابت‌های سالم در دانش‌آموز.
- 6- سنجش کیفیت و محتوای برنامه‌ها و عوامل مؤثر در آموزش از طریق تحلیل نتایج ارزشیابی‌ها به منظور یافتن نارسائیها و رفع آنها.
- 7- حصول اطمینان از تحقق شرایط لازم در دانش‌آموز بمنظور ارتقاء به مراحل تحصیلی و یا سطوح مهارتی بالاتر.

**ماده 38-** ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به عمل می‌آید:

**الف - ارزشیابی ورودی (آغازین)** به منظور آگاهی از تواناییها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسائی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز در آغاز سال تحصیلی توسط معلمان انجام می‌گیرد.

**ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر)** به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، اولیاء و اتخاذ روشهای مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

**ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی)** به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدفهای آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

**ماده 39-** ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمونهای کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست‌وارسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و ... انجام می‌گیرد و نمره این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر سال تحصیلی در دو نوبت تعیین و منظور می‌شود.

**تبصره -** برای درسهائی که در دوره تابستانی به صورت حضوری ارائه می‌شود نمره ارزشیابی مستمر یک بار تعیین و منظور می‌شود.

- ماده 40-** ارزشیابی پایانی در طول سال تحصیلی در دو نوبت اول و دوم انجام می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت اول از حدود پنجاه درصد اول محتوای برنامه درسی در دی‌ماه و ارزشیابی پایانی نوبت دوم از تمام محتوای برنامه درسی (5 نمره از محتوای نیمه اول برنامه درسی و 15 نمره از محتوای نیمه دوم برنامه درسی) در خردادماه بعمل می‌آید.
- تبصره 1-** ارزشیابی پایانی دروس در دوره تابستانی و درسهای غیر حضوری از کلیه محتوای برنامه درسی بعمل می‌آید.
- تبصره 2-** ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی به عمل می‌آید.
- ماده 41-** ارزشیابی آن دسته از درسهای انتخابی که فعالیت محور می‌باشند بصورت مستمر از مجموعه فعالیت‌های دانش‌آموز در طول هر نوبت انجام می‌شود.
- ماده 42-** برنامه امتحانات پایانی نوبت اول، دوم و دوره تابستانی توسط واحد آموزشی با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی و زیر نظر مدیر انجام می‌شود. طرح سؤاها برعهده معلمان مربوط می‌باشد.
- تبصره 1-** سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور و یا مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان می‌توانند در امتحان پایانی نوبت دوم یا دوره تابستانی یک یا دو ماده درسی مربوط به پایه‌های اول، دوم و سوم را به صورت هماهنگ برگزار کنند.
- تبصره 2-** چنانچه معلم مربوط ظرف مدت 5 روز پس از انجام امتحان هر درس اوراق امتحانی را به هر علتی تصحیح نکند مدیر واحد آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.
- ماده 43-** اوراق امتحانات باید توسط معلم مربوط زیر نظر مدیر در محل واحد آموزشی تصحیح شود.
- تبصره 1-** مدیر واحد آموزشی می‌تواند با مسؤولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل واحد آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.
- تبصره 2-** در صورت انتقال معلم، اوراق دانش‌آموزان بنا به تشخیص مدیر توسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می‌شود.
- ماده 44-** نمرات ارزشیابی‌های تکوینی و پایانی هر نوبت امتحانی باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم‌خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضاء و درج تاریخ به دفتر واحد آموزشی تحویل دهد. نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحانات هر درس در آن نوبت باید به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.
- تبصره -** نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نوبت و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز و ولی او برسد.
- ماده 45-** نمره هر درس در نوبت اول از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب 1 و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب 2 و در نوبت دوم از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب 1 و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب 6 بدست می‌آید.

نمره سالانه هر درس برابر جدول ذیل محاسبه می‌شود.

نمره سالانه	نوبت دوم		نوبت اول	
	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر 10	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی
	ضریب 6	ضریب 1	ضریب 2	ضریب 1

1-45- نمره هر درس در دوره تابستانی از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب 1 و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب 4 بشرح جدول محاسبه می‌شود.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس دوره تابستانی
ضریب 1	ضریب 4	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج

**تبصره 1-** نمره درسهائی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن سال دانش آموز می‌باشد و ارزشیابی پایانی ندارد از قبیل درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی بر مبنای ارزشیابی‌های مستمر از فعالیت دانش آموز در هر نوبت توسط معلم مربوط تعیین می‌شود و نمره سالانه این درسهها بر اساس میانگین نمرات نوبت اول و دوم تعیین می‌شود.

**تبصره 2-** نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (دروس مهارتی) و درسهای غیرحضوری همان نمره امتحان پایانی بدون ضریب خواهد بود.

**تبصره 3-** در محاسبه نمره سالانه و نمره درس دوره تابستانی عدد اعشاری نمرات به شرح ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

1- کمتر از 0/25 به 0/25

2- از 0/26 تا 0/49 به 0/50

3- از 0/51 تا 0/74 به 0/75

4- از 0/76 تا 0/99 به یک

**ماده 46-** نصاب قبولی سالانه در هر درس 10 می‌باشد.

**تبصره -** سهم نمره ارزشیابی دروس مهارتی در بخش‌های نظری و مهارتی و عملی به ترتیب 8 و 12 می‌باشد.

**ماده 47 -** نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور دوره متوسطه حرفه‌ای برعهده سازمان آموزش و پرورش استثنایی می‌باشد. در مورد مدارس خارج از کشور هماهنگی با دفتر مدارس خارج از کشور الزامی است.

**ماده 48-** مسئولیت حسن اجرای امتحانات و اعلام به موقع نتایج برعهده مدیر واحد آموزشی است. مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان در صورت لزوم می‌تواند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدیدنظر قرار دهد. در صورتی که در بازبینی اوراق نمره دانش آموزی تغییر یابد، آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع به طور کتبی به اطلاع معلم و دانش آموز مربوط می‌رسد.

**تبصره -** در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایانی هر سال پس از آبان ماه انجام شود و نمره دانش آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می‌شود.

**ماده 49-** نتیجه امتحانات پایانی حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نوبت کتباً توسط مدیر واحد آموزشی به دانش‌آموز یا ولی او اعلام می‌شود.

**ماده 50 -** مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی حداکثر 5 روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نوبت می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر واحد آموزشی موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود در اختیار مصحح مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضاء مصحح مربوط و یا مصحح مربوط و تجدیدنظرکننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رأی معلم سوم واجد شرط قطعی و لازم‌الاجرا است. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت 5 روز پس از پایان مهلت اعتراض نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

**تبصره 1-** نمرات درسهای عملی (غیرکتبی) و درسهای شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشند و نمره اعلام شده قطعی است.

**ماده 51 -** اوراق امتحانات پایانی نوبت دوم و دوره تابستانی بمدت شش ماه در واحد آموزشی نگهداری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود. لیست نمرات معلمان و دفتر امتحانات، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در واحد آموزشی مربوط حسب مورد نگهداری می‌شود.

**ماده 52 -** در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش‌آموزی تا 15 روز قبل از برگزاری امتحانات دوره تابستانی تغییر یابد دانش‌آموز می‌تواند (با اخذ معرفی‌نامه عکس‌دار حاوی مشخصات و مواد درسی و نمره ارزشیابی دوره تابستانی مربوط و تأیید موضوع انتقال ولی توسط مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر انتقال ولی خود) به مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان محل سکونت جدید مراجعه و با معرفی آن مدیریت، در امتحانات دوره تابستانی یکی از واحدهای آموزشی شرکت کند. نمره‌های چنین دانش‌آموزی پس از تأیید مدیریت آموزش و پرورش استثنایی محل سکونت جدید با هماهنگی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان قبلی جهت ابلاغ به واحد آموزشی که دانش‌آموز قبلاً تحصیل می‌کرده است ارسال می‌شود تا واحد آموزشی مذکور با توجه به نمره‌های دیگر و با رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه کند.

**ماده 53 -** در هر نوبت سال تحصیلی به هر دانش‌آموز براساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، وضعیت حضور و غیاب، رعایت مقررات واحد آموزشی، حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت آئین‌نامه انضباطی توسط مدیر و معاونان واحد آموزشی یک نمره انضباط تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضاء مدیر تسلیم دفتر واحد آموزشی می‌شود.

**تبصره 1-** میانگین نمرات انضباط نوبت اول و دوم بعنوان نمره سالانه محسوب و در معدل سالانه معادل دو واحد درسی منظور می‌شود.

**تبصره 2-** تعداد واحدهای انضباط در محاسبه 96 واحد درسی در نظر گرفته نمی‌شود.

**تبصره 3-** در دوره تابستانی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

**ماده 54** - نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در دوره متوسطه حرفه‌ای، توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور تهیه و پس از هماهنگی با معاونت آموزش و پرورش نظری و مهارتی به استانها ابلاغ می‌شود.

**ماده 55** - دفتر امتحانات در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان ماه تنظیم شده و توسط نماینده مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان، بررسی و پس از تایید مسدود شود.

**ماده 56** - چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر واحد آموزشی برای امتحانات تعیین می‌شود، استفاده کند.

**ماده 57** - دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانیده‌اند که برنامه آن با برنامه آموزش دوره متوسطه حرفه‌ای مطابقت ندارد و یا هیچگونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنان را مشخص کند نداشته باشند و همچنین دانش‌آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... از بین رفته باشد با توجه به شرایط سنی و توانایی خود می‌توانند با درخواست کتبی و تأیید مراجع مربوط و معرفی مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان، در امتحان تعیین پایه تحصیلی که از کلیه درسهای مربوط به پایه اول یا دوم یا سوم بعمل می‌آید در اولین نوبت رسمی امتحانی، همراه با سایر دانش‌آموزان برابر شیوه‌نامه‌ای که توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی ابلاغ می‌شود شرکت کنند و در صورت قبولی در کلیه درسهای هر پایه مدرک قبولی برای آنان صادر می‌شود و با رعایت سایر شرایط مجاز به ادامه تحصیل در واحد آموزشی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه خواهند بود.

**تبصره** - افراد خارجی مقیم ایران، رانده‌شدگان از سایر کشورها و پناهندگان از کشورهای خارجی به ایران باید دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور باشند.

**ماده 58** - برای محاسبه معدل سالانه هر دانش‌آموز در پایان نوبت دوم، تعداد واحدهای هر درس در نمره سالانه آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز در آن سال برای آنها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت داشته است تقسیم می‌شود.

**تبصره** - برای محاسبه معدل سالانه دانش‌آموزان در دوره تابستانی، نمرات امتحانی دوره تابستانی بجای نمرات سالانه محسوب و سپس معدل گرفته می‌شود.

**ماده 59** - دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین (تعلیمات دینی و قرآن) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

**ماده 60** - بامتخلف یا متخلفان در امتحانات برابر آئین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد رفتار خواهد شد.

**ماده 61** - پس از برگزاری امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش‌آموزی در هر یک از درسهای قبول شناخته می‌شود که نمره سالانه وی در هر درس کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

**ماده 62** - دانش‌آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم شرایط قبولی را در درس یا درسهای، احراز نکند می‌تواند در امتحانات همان درس یا درسهای در دوره تابستانی شرکت کند و در



صورتی قبول شناخته می‌شود که نمره هریک از درسهای وی در دوره تابستانی کمتر از نصاب قبولی نباشد.

### وضعیت غائبین در امتحانات

**ماده 63** - چنانچه دانش‌آموزی در امتحان پایانی هر نوبت غیبت غیرموجه داشته باشد نمره امتحان پایانی او در آن نوبت در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب (غ) بجای نمره پایانی آن نوبت برای درسهای موردنظر در سیاهه نمرات قید می‌شود لیکن در محاسبات کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و چنانچه دانش‌آموز مشمول این ماده، دارای نمرات کلاسی (ارزشیابی مستمر) باشد، نمره وی در درس یا درسهای مذکور با احتساب این نمرات برای آن نوبت منظور خواهد شد.

**ماده 64** - اگر دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد. نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی بجای نمرات پایانی نوبت اول درسهای مربوط نیز منظور می‌شود.

**ماده 65** - اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درسهایی که انتخاب نموده است غیبت موجه داشته باشد، بجای نمره پایانی نوبت دوم یا نوبتهای اول و دوم کلمه غایب موجه درج می‌شود. این قبیل دانش‌آموزان باید درسهای باقیمانده را در دوره تابستانی برابر ضوابط بطور مجدد انتخاب کنند. برای غائبین موجه دوره تابستانی نیز به همین روال اقدام می‌شود.

**ماده 66** - اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم کلیه درسها غیبت موجه داشته باشد آن سال تحصیلی برای او وقفه تحصیلی محسوب می‌شود و مجاز به ثبت‌نام در دوره تابستانی همان سال نمی‌باشد. ضروری است توضیحات لازم در کارنامه و سایر مدارک تحصیلی دانش‌آموز قید شود.

**ماده 67** - اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا پایان دوره تابستانی با عذر موجه غایب باشد در صورت درخواست ولی دانش‌آموز، مدیر واحد آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درسهای مربوط با رعایت ضوابط امتحان بعمل آورد. **تبصره** - در درسهایی که امتحان آنها به صورت هماهنگ برگزار می‌شود سؤال دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.

**ماده 68** - اگر دانش‌آموزی در سال تحصیلی به دلیل غیبت موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد نمره ارزشیابی پایانی وی در آن نوبت جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

**ماده 69** - تشخیص غیبت موجه براساس دلایل ومدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات، با شورای مدرسه خواهد بود.

### شرایط فارغ‌التحصیلی:

**ماده 70** - دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

**الف)** در کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل 96 واحد درسی) قبول شده باشد.

**ب)** معدل کل وی حداقل 10 باشد.

**تبصره -** چنانچه دانش‌آموزی از مجموعه درسهای رشته مربوط حداکثر در 3 عنوان درسی، آخرین نمره درس وی 7 و بیشتر باشد و معدل کل وی نیز حداقل 10 باشد فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود. استانداردهای مهارت (درسهای مهارتی و کارورزی) مشمول این تبصره نمی‌شود.

**ماده 71-** برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره متوسطه حرفه‌ای، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس (سالانه یا دوره تابستانی) ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر مجموع واحدهای این دروس تقسیم می‌شود. در محاسبه معدل کل تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز به میزان 6 واحد لحاظ می‌شود.

**ماده 72-** به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن تمامی واحدهای درسی دوره متوسطه حرفه‌ای (حداقل 96 واحد درسی بدون احتساب واحدهای انضباط) شود با رعایت سایر ضوابط گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه حرفه‌ای (دیپلم) اعطا می‌شود.

**تبصره -** نمونه گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه حرفه‌ای توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی با هماهنگی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و پس از تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش به استانها ابلاغ خواهد شد.

**ماده 73-** دانش‌آموزانی که شرایط ادامه تحصیل در این دوره را از دست می‌دهند و همچنین دانش‌آموزانی که پس از پنج‌مین سال تحصیلی در این دوره موفق به اتمام کلیه دروس نمی‌شود می‌تواند به عنوان داوطلب آزاد در این دوره ادامه تحصیل دهند. انتخاب واحد و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی این قبیل افراد براساس مفاد این آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌های مربوط و با رعایت مقررات زیر انجام می‌گیرد:

**الف -** مواد و تبصره‌هایی از این آیین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال دانش‌آموزان است شامل داوطلب آزاد نمی‌شود

**ب -** نمره انضباط برای داوطلبان آزاد منظور نمی‌شود.

**ج -** داوطلبان آزاد از گذراندن درسهای کارورزی و تربیت بدنی معاف هستند لیکن باید معادل درسهای فوق از درسهای انتخابی انتخاب کرده و بگذرانند.

**ماده 74-** برگزاری امتحان دروس مهارتی به صورت داوطلب آزاد صرفاً در مناطقی انجام می‌شود که دروس رشته موردنظر در واحدهای آموزشی آن منطقه موجود باشد.

**ماده 75-** ثبت‌نام و برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد در واحدهای آموزشی متوسطه حرفه‌ای انجام خواهد گرفت.

**ماده 76-** سایر مواردی که در این آیین‌نامه قید نشده است مطابق با آیین‌نامه، بخشنامه و دستورالعمل‌های جاری آموزش و پرورش خواهد بود.



**جدول برنامه درسی رشته های مهارتی دوره متوسطه حرفه‌ای**  
**1- قالببافی 2- راسته‌دوزی 3- درودگری 4- مشبک‌بری چوب/ معرق‌کاری چوب 5- کشت گیاهان آپارتمانی**  
**جدول دروس رشته قالببافی گروه (الف)**

پایه دوم						
ساعت*			واحد			نام درس
روز	هفته	کل	روز	هفته	کل	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
375	315	60	9	7	2	انتخابی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
165	135	30	4	3	1	گبه بافی
1185	735	450	31	16	15	جمع

پایه اول							
ساعت*			واحد			نام درس	رتبه
روز	هفته	کل	روز	هفته	کل		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
60	-	60	2	-	2	ریاضی	4
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	6
316	315	-	7	7	-	انتخابی	7
570	450	120	14	10	4	گبه بافی	8
1245	825	420	32	18	14	جمع	

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.  
 \*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارائه شده است.

### جدول دروس رشته قالی بافی گروه (الف)

پایه سوم						
ساعت*			واحد			نام درس
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (3)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (3)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (3)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (3)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)
330	270	60	8	6	2	انتخابی
240	240	-	4	4	-	کارورزی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
450	360	90	11	8	3	قابلیافی
1350	930	420	33	19	14	جمع

### جدول دروس رشته قالی بافی گروه (ب)

پایه دوم						پایه اول								
ساعت *			واحد			نام درس	ساعت *			واحد			نام درس	ردیف
جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)	60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)	60	-	60	2	-	2	ریاضی	4
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
405	405	-	9	9	-	انتخابی	60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	6
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت	315	315	-	7	7	-	انتخابی	7
480	360	120	12	8	4	قابلیافی	570	450	120	14	10	4	گلدیم بافی	8
1215	825	390	31	18	13	جمع	1245	825	420	32	18	14	جمع	

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.  
 \*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب آرایه شده است.

### جدول دروس رشته قالی بافی گروه (ب)

پایه سوم						
ساعت *			واحد			نام درس
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (3)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (3)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (3)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (3)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)
360	360	-	8	8	-	انتخابی
240	240	-	4	4	-	کارورزی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
450	360	90	11	8	3	قالیبافی
1380	1020	360	33	21	12	جمع

### جدول دروس رشته راسته‌دوزی گروه (الف)

پایه دوم						
ساعت *			واحد			نام درس
جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
375	315	60	9	7	2	انتخابی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
495	405	90	12	9	3	دوازده پوشاک حمام
1200	780	420	31	17	14	جمع

پایه اول							
ساعت *			واحد			نام درس	رتبه
جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
60	-	60	2	-	2	ریاضی **	4
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	6
360	360	-	8	8	-	انتخابی	7
495	405	90	12	9	3	راسته‌دوز (سرویس آشپزخانه)	8
1215	825	390	31	18	13	جمع	

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.  
\*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارایه شده است.

### جدول دروس رشته راسته دوزی گروه (الف)

پایه سوم						
ساعت *			واحد			نام درس
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (3)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (3)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (3)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (3)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (3)
330	270	60	8	6	2	انتخابی
240	240	-	4	4	-	کارورزی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
495	405	90	12	9	3	راسته‌دوز (دوزنده پرده و ملحفه)
1395	975	420	34	20	14	جمع



### جدول دروس رشته راسته‌دوزی گروه (ب)

پایه دوم							پایه اول							
ساعت *			واحد			نام درس	ساعت *			واحد			نام درس	ردیف
نوع	مکان	وقت	نوع	مکان	وقت		نوع	مکان	وقت	نوع	مکان	وقت		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)	60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)	60	-	60	2	-	2	ریاضی **	4
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
405	405	-	9	9	-	انتخابی	60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	6
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت	360	360	-	8	8	-	انتخابی	7
495	405	90	12	9	3	دوزنده پوشاک حمام	495	405	90	12	9	3	راسته‌دوز	8
1230	870	360	31	19	12	جمع	1215	825	390	31	18	13	جمع	

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.

\*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارائه شده است.

### جدول دروس رشته راسته‌دوزی گروه (ب)

پایه سوم						
ساعت *			واحد			نام درس
نوع	عملي	نظري	نوع	عملي	نظري	
60	-	60	2	-	2	تعليمات ديني و قرآن (3)
60	-	60	2	-	2	ادبيات فارسي (3)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعي (3)
60	-	60	2	-	2	علوم زيستي و بهداشت (3)
60	60	-	1	1	-	تربيت بدني (3)
360	360	-	8	8	-	انتخابي
240	240	-	4	4	-	كارورزي
30	-	30	1	-	1	تكميل مهارت
495	405	90	12	9	3	تکه دوز
1425	1065	360	34	22	12	جمع

### جدول دروس رشته درودگری گروه (الف)

پایه اول							
ساعت			واحد			نام درس	ردیف
نظری	عملی	تقنینی	نظری	عملی	تقنینی		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
60	-	60	2	-	2	ریاضی **	4
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	6
375	315	60	9	7	2	انتخابی	7
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت	8
495	405	90	12	9	3	درودگری	جمع
1200	780	420	31	17	14	جمع	

  

پایه دوم							
ساعت			واحد			نام درس	ردیف
نظری	عملی	تقنینی	نظری	عملی	تقنینی		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)	3
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)	4
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	5
375	315	60	9	7	2	انتخابی	6
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت	7
495	405	90	12	9	3	درودگری	8
1200	780	420	31	17	14	جمع	

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.

\*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارائه شده است.

جدول دروس رشته درودگری گروه (الف)

پایه سوم						
ساعت			واحد			نام درس
نظری	عملی	تئوری	نظری	عملی	تئوری	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
285	225	60	7	5	2	انتخابی
240	240	-	4	4	-	کارورزی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
495	405	90	12	9	3	درودگری
1350	930	420	33	19	14	جمع

### جدول دروس رشته درودگری گروه (ب)

پایه دوم							پایه اول							
ساعت*			واحد			نام درس	ساعت*			واحد			نام درس	ردیف
جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)	60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)	60	-	60	2	-	2	ریاضی**	4
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
405	405	-	9	9	-	انتخابی	60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	6
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت	360	360	-	8	8	-	انتخابی	7
495	405	90	12	9	3	درودگری	525	405	120	13	9	4	درودگری	8
1230	870	360	31	19	12	جمع	1245	825	420	32	18	14	جمع	

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.

\*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارائه شده است.

### جدول دروس رشته درودگری گروه (ب)

پایه سوم						
ساعت *			واحد			نام درس
نظری	عملی	تجربی	نظری	عملی	تجربی	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
315	315	-	7	7	-	انتخابی
240	240	-	4	4	-	کارورزی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
495	405	90	12	9	3	درودگری
1380	1020	360	33	21	12	جمع

### جدول دروس رشته مشبک بری چوب گروه (الف)

پایه اول								
ردیف	ساعت*			واحد			نام درس	رتبه
	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		
1	60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
2	60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
3	60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
4	60	-	60	2	-	2	ریاضی**	4
5	60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
6	60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	6
7	375	315	60	9	7	2	انتخابی	7
8	30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت	8
	510	450	60	12	10	2	مشبک بری (تکمیلی)	
<b>جمع</b>	1215	825	390	31	18	13		

  

پایه دوم								
ردیف	ساعت*			واحد			نام درس	رتبه
	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		
1	60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	1
2	60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	2
3	60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)	3
4	60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)	4
5	60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	5
6	375	315	60	9	7	2	انتخابی	6
7	30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت	7
8	510	450	60	12	10	2	مشبک بری (تکمیلی)	8
<b>جمع</b>	1305	915	390	33	20	13		

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.

\*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارائه شده است.

جدول دروس رشته مشبک بری چوب گروه (الف)

پایه سوم						
ساعت*			واحد			نام درس
ن.ز	ن.ع	ن.ق	ن.ز	ن.ع	ن.ق	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
285	225	60	7	5	2	انتخابی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
240	240	-	4	4	-	کارورزی
510	450	60	12	10	2	مشبک بری (تکمیلی)
1365	975	390	33	20	13	جمع



### جدول دروس رشته معرق کاری چوب گروه (ب)

پایه دوم						
ساعت *			واحد			نام درس
نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
405	405	-	9	9	-	انتخابی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
510	450	60	12	10	2	معرق کاری چوب
1245	915	330	31	20	11	جمع

پایه اول							
ساعت *			واحد			نام درس	ردیف
نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
60	-	60	2	-	2	ریاضی **	4
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	6
315	315	-	7	7	-	انتخابی	7
630	540	90	15	12	3	مشیک بری (مقدماتی)	8
1305	915	390	33	20	13	جمع	

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.

\*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارائه شده است.

## جدول دروس رشته معرق کاری چوب گروه (ب)

پایه سوم						
ساعت*			واحد			نام درس
جمع	عملی	نظری	جمع	نظری	عملی	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
315	315	-	7	7	-	انتخابی
30	-	30	1	-	1	تکمیل مهارت
240	240	-	4	4	-	کارورزی
510	450	60	12	10	2	معرق کاری چوب
1395	1065	330	33	22	11	جمع

### جدول دروس رشته کشت گیاهان آپارتمانی گروه (الف)

پایه دوم						
ساعت *			واحد			نام درس
نظری	عملی	وقت	نظری	عملی	وقت	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
120	90	30	3	2	1	باغبانی عمومی (مراقبت های ویژه داشت)
120	90	30	3	2	1	باغبانی عمومی (حفظ نباتات)
120	90	30	3	2	1	باغبانی (تکثیر و ازدیاد نباتات)
240	180	60	6	4	2	پرورش گیاهان آپارتمانی 1
330	270	60	8	6	2	انتخابی
1230	780	450	32	17	15	جمع

پایه اول							
ساعت *			واحد			نام درس	ردیف
نظری	عملی	وقت	نظری	عملی	وقت		
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)	1
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)	2
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)	3
60	-	60	2	-	2	ریاضی**	4
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)	5
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)	6
60	45	15	1/5	1	0/5	باغبانی عمومی (خاک شناسی)	7
120	90	30	3	2	1	باغبانی عمومی (ابزار و تأسیسات باغبانی)	8
240	180	60	6	4	2	باغبانی عمومی (آماده سازی و کاشت)	9
120	90	30	3	2	1	باغبانی (آبیاری)	10
60	45	15	1/5	1	0/5	باغبانی عمومی (هرس)	11
270	270	-	6	6	-	انتخابی	12
1230	780	450	32	17	15	جمع	

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.

\*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارائه شده است.

### جدول دروس رشته کشت گیاهان آپارتمانی گروه (الف)

پایه سوم						
ساعت			واحد			نام درس
نم	ص	ث	نم	ص	ث	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
240	180	60	6	4	2	پرورش گیاهان آپارتمانی 2
240	180	60	6	4	2	پرورش گیاهان آپارتمانی 3
180	180	-	3			کارورزی
330	270	60	8	6	2	انتخابی
1290	870	420	32	18	14	جمع

### جدول دروس رشته کشت گیاهان آپارتمانی گروه (ب)

پایه دوم							
ردیف	ساعت*			واحد			نام درس
	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)	
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)	
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)	
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)	
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)	
120	90	30	3	2	-	باغبانی عمومی (مراقبت‌های ویژه داشت)	
120	90	30	3	2	1	باغبانی عمومی (حفظ نباتات)	
120	90	30	3	2	1	باغبانی (تکثیر و ازدیاد نباتات)	
240	180	60	6	4	2	پرورش گیاهان آپارتمانی I	
360	360	-	8	8	-	انتخابی	
1260	870	390	32	19	13	جمع	

پایه اول							
ردیف	ساعت*			واحد			نام درس
	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
1	60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (1)
2	60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (1)
3	60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (1)
4	60	-	60	2	-	2	ریاضی**
5	60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (1)
6	60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (1)
7	60	45	15	1/5	1	0/5	باغبانی عمومی (خاک-شناسی)
8	120	90	30	3	2	1	باغبانی عمومی (بزار و تأسیسات باغبانی)
9	240	180	60	6	4	2	باغبانی عمومی (آماده سازی و کاشت)
10	120	90	30	3	2	1	باغبانی (آبیاری)
11	60	45	15	1/5	1	0/5	باغبانی عمومی (هرس)
12	270	270	-	6	6		انتخابی
	1230	780	450	32	17	15	جمع

\* ساعات به صورت سالانه و براساس 30 هفته آموزشی محاسبه شده است.

\*\* ریاضی در دو سطح دشواری الف و ب ارائه شده است.

جدول دروس رشته کشت گیاهان آپارتمانی گروه (ب)

پایه سوم						
ساعت *			واحد			نام درس
نظری	عملی	وقت	نظری	عملی	وقت	
60	-	60	2	-	2	تعلیمات دینی و قرآن (2)
60	-	60	2	-	2	ادبیات فارسی (2)
60	-	60	2	-	2	مطالعات اجتماعی (2)
60	-	60	2	-	2	علوم زیستی و بهداشت (2)
60	60	-	1	1	-	تربیت بدنی (2)
240	180	60	6	4	2	پرورش گیاهان آپارتمانی 2
240	180	60	6	4	2	پرورش گیاهان آپارتمانی 3
180	180	-	3	3	-	کارورزی
360	360	-	8	8		انتخابی
1320	960	360	32	20	12	جمع

## آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی

جلسه 630 تاریخ 1377/10/24 - شماره ابلاغ 120/4381/8 - تاریخ 1377/12/8

### مقدمه:

به منظور تقویت روحیه نظم‌پذیری و قانون‌گرایی در دانش‌آموزان، شایسته است مدیران و عوامل اجرایی امتحانات ضمن اجرای صحیح و نظارت دقیق بر برگزاری امتحانات سعی نمایند که حتی‌المقدور از بروز هرگونه تخلف و بی‌نظمی در جلسه امتحانی جلوگیری شود. آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی برای برخورد با تخلفات احتمالی تدوین گردیده است. انتظار می‌رود مفاد آن به گونه‌ای اجرا شود که دانش‌آموزان متخلف را متنبه و سایر دانش‌آموزان را به انجام رفتارهای صحیح و رعایت مقررات تحصیلی تشویق نماید.

**ماده 1-** چنانچه داوطلب آزاد یا دانش‌آموزی در امتحانات نهایی یا داخلی مدارس، مرتکب تخلف شود، برابر مفاد این آیین‌نامه و مندرجات جدول پیوست با وی رفتار خواهد شد.

**ماده 2-** اگر نمره درسی در امتحانات پایانی به علت تخلف صفر شود، نمره صفر به عنوان نمره آن درس منظور و در کارنامه ثبت می‌گردد.

**ماده 3-** چنانچه پس از اعمال مفاد این آیین‌نامه، نمرات کلیه دروس دانش‌آموز متخلف صفر شود، نمره انضباط وی نیز در همان نوبت صفر خواهد شد.

**ماده 4-** مجازات دانش‌آموزان متخلف مدارس بزرگسالان و داوطلبان آزاد در امتحانات دوره ابتدایی و امتحانات داخلی دوره راهنمایی تحصیلی برابر مجازات متخلفین امتحانات نهایی دوره راهنمایی تحصیلی خواهد بود. مجازات متخلفین مذکور در امتحانات داخلی دوره متوسطه برابر مجازات امتحانات نهایی دوره متوسطه خواهد بود.

**ماده 5-** فردی که در امتحانات نهایی دوره راهنمایی<sup>2</sup> و امتحانات داخلی یا نهایی دوره متوسطه در یک نوبت امتحانی مرتکب تکرار تخلف شود، امتحانات انجام شده وی در آن نوبت باطل<sup>3</sup> و از شرکت در امتحانات بقیه دروس محروم می‌گردد.

**ماده 6-** اگر به جای دانش‌آموز یا داوطلب اصلی فرد دیگری در جلسه امتحان شرکت نماید، در صورتی که فرد مذکور دانش‌آموز باشد، کلیه امتحانات انجام شده وی در آن نوبت باطل و از شرکت در امتحانات بقیه دروس همان نوبت محروم می‌شود. در صورتی که دانش‌آموز نباشد مدیر مدرسه در امتحانات داخلی و رییس هیأت‌ممتحنه در امتحانات نهایی مراتب را به اداره آموزش و پرورش گزارش خواهد نمود. اداره آموزش و پرورش مکلف است فرد خاطی را به مراجع قضایی ذی‌صلاح معرفی نماید.<sup>4</sup>

1- به استناد مصوبه جلسه 314 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/5/28 به شماره ابلاغی 120/211/9 تاریخ 83/6/4، منظور از نمره درس، نمره سالانه شامل نمرات مستمر و پایانی نوبت اول و دوم دانش‌آموز می‌باشد.

2- به استناد اظهارنظر جلسه 164 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 77/6/10 که طی شماره 120/19668/8 تاریخ 77/6/16 ابلاغ شده است:

- امتحانات کلاسهای جبرانی مردادماه به عنوان یک نوبت امتحانی مستقل محسوب می‌شود.  
- دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد پایه سوم راهنمایی تحصیلی که به علت انجام تخلف از نوبت امتحانی خردادماه محروم می‌شوند می‌بایست کلیه مواد درسی پایه مذکور را در شهریورماه امتحان دهند.

3- به استناد مصوبه جلسه 254 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/12/23 که طی شماره 120/155/8 تاریخ 80/2/3 ابلاغ شده است، منظور از باطل نمودن امتحانات، صفر می‌باشد.

4- به استناد مصوبه جلسه 250 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/11/4 مجازات تخلف امتحانی دانش‌آموزی که پس از انجام امتحانات خردادماه بجای دانش‌آموز دیگری در امتحانات شهریورماه شرکت می‌کند، (ارسال گزارش از تخلف انجام شده در

- ماده 7-** تخلف خواه زمان برگزاری امتحان، هنگام تصحیح ورقه و هر زمان دیگری که مشخص شود مشمول مقررات این آیین نامه خواهد بود.
- ماده 8-** چنانچه فرد متخلف از امتحان نهایی نوبت بعدی سال سوم متوسطه محروم شده باشد تحویل پرونده و مدارک تحصیلی وی تا قبل از اتمام محرومیت مجاز نیست.
- تبصره -** منظور از نوبت، اولین فرصت امتحانی است که دانش آموز قبل از محرومیت مجاز به شرکت در آن بوده است.
- ماده 9-** رسیدگی به تخلف در امتحانات داخلی به عهده شورای مدرسه و در امتحانات نهایی به عهده کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی است.
- تبصره 1-** ترکیب اعضای شورای مدرسه برابر آیین نامه اجرایی مدارس خواهد بود.
- تبصره 2-** ترکیب اعضای کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی شامل یکی از روسای حوزه تصحیح و چهار نفر دیگر از بین اعضای هیأت ممتحنه (حوزه های اجرا و تصحیح) خواهد بود. اعضای کمیسیون مذکور در امتحانات نهایی دوره راهنمایی به پیشنهاد مسؤول امتحانات و موافقت اداره آموزش و پرورش منطقه و در امتحانات نهایی دوره متوسطه به پیشنهاد کارشناس مسؤول امتحانات و موافقت مدیر کل آموزش و پرورش استان انتخاب می شوند. مدیر کل آموزش و پرورش استان می تواند تشکیل کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی دوره متوسطه را به مناطق یا شهرستان ها تفویض نماید.
- ماده 10-** در نظام واحدی، چنانچه فردی به علت تخلف در امتحان از یک یا چند نوبت امتحان محروم شود، دفعات محرومیت، جزو نوبت های مجاز تحصیلی و مشروطی وی در آن دوره محسوب می شود.
- ماده 11-** چنانچه تخلفی صورت گیرد که با هیچ یک از موارد این آیین نامه قابل انطباق نباشد، تعیین نوع مجازات در امتحانات داخلی به عهده شورای مدرسه و در امتحانات نهایی به عهده کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی خواهد بود.
- ماده 12-** مصوبات شورای مدرسه و کمیسیون رسیدگی به تخلفات امتحانات نهایی با رأی اکثریت اعضا لازم الاجرا است. مدیر مدرسه موظف است آراء صادره را به اطلاع دانش آموز یا ولی وی برساند.
- ماده 13-** موارد خاص تخلفات امتحانی دروس مهارتی شاخه کاردانش که قابل انطباق با این آیین نامه نمی باشد توسط معاونت آموزشی تهیه و پس از تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.<sup>2</sup>

---

امتحانات داخلی توسط مدیر و در امتحانات نهایی توسط هیأت ممتحنه به اداره آموزش و پرورش محل جهت معرفی به مراجع قضایی تعیین می شود.

- 1- برابر نامه شماره 120/89/8 تاریخ 78/2/22 دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ماده فوق ناظر بر امتحانات نهایی سال آخر متوسطه (نظام جدید و فعلی) است.
- 2- به استناد مصوبه یکصد و نود و هفتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1378/2/14 که طی شماره 120/545/8 تاریخ 78/4/27 ابلاغ شده است.
- در صورتی که برگزاری آزمون مهارتی در اختیار آموزش و پرورش باشد با متخلفین آزمونهای مذکور برابر آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی مصوب جلسه 630 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1377/10/24 رفتار می شود.
- در صورتی که برگزاری آزمون دروس مهارتی در اختیار آموزش و پرورش نباشد و بعد از برگزاری آزمون دروس مهارتی ثابت شود که دانش آموز یا داوطلب آزاد مرتکب تخلف شده است، از ثبت نمره های دروس گواهینامه مهارتی مربوط خودداری و در صورت ثبت نمره ها، نسبت به حذف آنها اقدام می شود.



**ماده 14-** مدیر مدرسه و رییس حوزه اجرا موظفند قبل از برگزاری امتحانات به نحو مقتضی مفاد این آیین نامه را به اطلاع دانش آموزان و داوطلبان آزاد برسانند.

**ماده 15-** باتصویب این آیین نامه، کلیه مقررات مغایر قبلی لغو می گردد.

**موضوع:** آیین نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی در ششصد و سی امین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 77/10/24 به تصویب رسید. صحیح است به مورد اجرا گذاشته شود.

### انواع تخلفات و نحوه برخورد با دانش آموزان و داوطلبان آزاد متخلف در امتحانات

ردیف	نوع تخلف	نوع امتحان دوره تحصیلی	مجازات
1	همراه داشتن کتاب، جزوه، یادداشت و سایر وسایل غیرمجاز <sup>1</sup> در جلسه امتحان	امتحانات ابتدایی امتحانات داخلی راهنمایی	تذکر شفاهی و کسر نمره درس با نظر معلم تذکر شفاهی و کسر نمره درس با نظر شورای مدرسه
		امتحانات نهایی راهنمایی	نمره درس صفر می شود.
		امتحانات داخلی متوسطه	نمره درس صفر می شود.
		امتحانات نهایی متوسطه	نمره درس صفر می شود.
2	گذاشتن هر نوع علامت روی ورقه امتحانی به منظور سوء استفاده	امتحانات ابتدایی امتحانات داخلی راهنمایی	- -
		امتحانات نهایی راهنمایی	نمره درس صفر می شود.
		امتحانات داخلی متوسطه	-
		امتحانات نهایی متوسطه	نمره درس صفر می شود
3	استفاده یا اقدام به استفاده از کتاب، جزوه، یادداشت و سایر وسایل غیرمجاز پاسخگویی به سؤالات امتحانی از طریق نگاه کردن به ورقه امتحانی دانش آموزان دیگر یا صحبت کردن با آنها ردوبدل کردن یادداشت و روشهای مشابه	امتحانات ابتدایی امتحانات داخلی راهنمایی	کسر نمره درس بانظر شورای مدرسه نمره درس صفر می شود.
		امتحانات نهایی راهنمایی	نمره درس صفر می شود.
		امتحانات داخلی متوسطه	نمره درس صفر می شود.
		امتحانات نهایی متوسطه	امتحانات انجام شده اعم از داخلی و نهایی باطل و از شرکت در امتحان بقیه دروس همان نوبت محروم می شود.
4	بیرون بردن ورقه امتحانی نوشتن ورقه امتحانی برای دانش آموز دیگر استفاده از ورقه امتحانی نوشته شده توسط دانش آموز دیگر مشارکت در تعویض اوراق امتحانی	امتحانات ابتدایی امتحانات داخلی راهنمایی	نمره درس صفر می شود. نمره درس صفر می شود.
		امتحانات نهایی راهنمایی	نمره درس و انضباط صفر می شود.
		امتحانات داخلی متوسطه	نمره درس و انضباط صفر می شود.
		امتحانات نهایی متوسطه	امتحانات انجام شده اعم از داخلی و نهایی باطل و از شرکت در امتحان بقیه دروس همان نوبت محروم می شود
5	فرستادن شخص دیگری به جای خود به جلسه امتحان اخلال در نظم جلسه یا حوزه امتحانی افشا یا استفاده از سؤالات امتحانی افشاء شده و یا مشارکت در افشاء	امتحانات ابتدایی امتحانات داخلی راهنمایی	نمره درس و انضباط صفر می شود. نمره درس و انضباط صفر می شود.
		امتحانات نهایی راهنمایی	نمره کلیه دروس صفر و در مورد بزرگسالان و داوطلبان آزاد موضوع به مراجع قضایی ذیصلاح گزارش می گردد.
		امتحانات داخلی متوسطه	نمره درس و انضباط صفر می شود.
		امتحانات نهایی متوسطه	نمره کلیه دروس صفر و متخلف از امتحانات نوبت بعدی محروم می شود و موضوع به مراجع قضایی ذیصلاح گزارش می گردد.

توضیح: در مورد امتحانات دوره پیش دانشگاهی همانند امتحانات داخلی دوره متوسطه عمل می شود.

- برابر مصوبه جلسه 240 کمیسیون معین شورای عالی تاریخ 79/7/5 که طی شماره 120/1854/8 تاریخ 79/7/18 ابلاغ شده است. همراه داشتن اسلحه، بی سیم و تلفن همراه در جلسات امتحانی مجاز نیست. در صورت عدم رعایت موارد مذکور با متخلفین برابر ردیف یک جدول فوق برخورد خواهد شد.
- به استناد نظریه جلسه 212 کمیسیون معین شورای عالی تاریخ 78/6/16 که طی شماره 120/2055/8 تاریخ 78/6/24 ابلاغ شده است، نمره صفر منحصربه مواد امتحانی همان نوبت امتحانی است و شامل نوبت های قبلی نخواهد بود
- به استناد مصوبه جلسه 333 کمیسیون معین شورای عالی تاریخ 83/11/14 به شماره ابلاغی 120/9258/9 تاریخ 83/11/20 «مجازات دانش آموزان متخلف دوره پیش دانشگاهی در امتحانات دوره مذکور برابر مجازات دانش آموزان گروه متوسطه (حسب مورد در امتحانات داخلی و نهایی) خواهد بود.» «مجازات دانش آموزان متخلف مراکز پیش دانشگاهی (روزانه) در امتحانات هماهنگ همانند امتحانات داخلی دوره متوسط خواهد بود.»

**آیین‌نامه ارزشیابی درس تربیت بدنی**  
جلسه 553 تاریخ 1371/12/6 - شماره ابلاغ 120/11083/2 تاریخ 1371/12/23

**مقدمه:**

با توجه به اهمیتی که ارزشیابی صحیح درس تربیت بدنی در پیشبرد کیفی برنامه مربوط به تأمین سلامت جسمی و روحی دانش‌آموزان دارد، آیین‌نامه ارزشیابی درس ورزش جهت اجرا در مدارس کشور به شرح زیر تهیه و تدوین می‌گردد.

**فصل اول - اهداف**

**ماده 1- اهداف ارزشیابی درس تربیت بدنی به شرح زیر است:**

- 1- تعیین ضوابط و معیار مشخص به منظور ارزشیابی صحیح از درس ورزش در سراسر کشور.
- 2- توجه بیشتر به درس ورزش در مدارس و استفاده بهینه از امکانات موجود در این زمینه.
- 3- تقویت قوای جسمانی دانش‌آموزان از طریق پرداختن به فعالیتهای پایه ورزشی.
- 4- کسب اطلاعات لازم از وضعیت جسمانی و تواناییهای دانش‌آموزان و هدایت آنان در رشته‌های ورزشی مناسب با توجه به استعدادها و قابلیت‌های هر یک از آنان.

**فصل دوم - کلیات:**

**ماده 2- ارزشیابی از درس ورزش براساس ضوابط تعیین شده در این آیین‌نامه در کلیه پایه‌های سطوح مختلف تحصیلی (ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه) در سراسر کشور انجام می‌گیرد.**

**ماده 3- امتحان درس ورزش در هر ثلث قبل از امتحانات کتبی دروس دیگر انجام و نمره آن به دفتر آموزشگاه تحویل می‌شود.**

**ماده 4- دانش‌آموزانی که به علت معلولیت، توانایی انجام برخی از فعالیتهای ورزشی را ندارند از امتحان آن بخش معاف و نمره آن به بخشهایی که قادر به انجام آن هستند تعلق می‌گیرد.**

**تبصره -** چنانچه دانش‌آموزی به علت معلولیت یا بیماری مزمن تأیید شده به وسیله پزشک معتمد از عهده انجام هیچ یک از موارد امتحانی بخش عملی درس ورزش برنیاید از امتحان درس ورزش معاف بوده و نمره‌ای برای وی منظور نمی‌گردد.

**فصل سوم - شیوه ارزشیابی:**

**ماده 5- ارزشیابی درس ورزش در هر نوبت شامل سه بخش به شرح زیر می‌باشد که نمره هر بخش جداگانه محاسبه شده و مجموع آن برای دانش‌آموز به عنوان نمره امتحان منظور می‌شود.**

الف - آمادگی عمومی جسمانی. (8 نمره)

ب - مهارتهای ورزشی و پایه. (7 نمره)

ج - میزان توجه و رعایت نکات بهداشتی ورزشی. (5 نمره)

**تبصره -** در پایه‌های دوره راهنمایی و متوسطه 2 نمره از 5 نمره به پرسشهای شفاهی و 3 نمره به رعایت نکات بهداشتی ورزشی اختصاص پیدا می‌کند.

**ماده 6-** در هرنوبت ارزشیابی از آمادگی جسمانی به صورت انجام دو تست از تستهای شش گانه زیر متناسب با شرایط اقلیمی به تشخیص اداره کل آموزش و پرورش استان انجام و نمره هر تست در هر نوبت 4 نمره (جمعاً 8 نمره) می‌باشد.

1- پرش جفت.

2- کشش بارفیکس (آویزان شدن از بارفیکس با آرنجهای خم برای دختران).

3- دراز و نشست زانو خم.

4- دورفت و برگشت.

5- دو 45 متر.

6- دو 540 متر.

**تبصره 1-** برای پایه‌های اول، دوم و سوم ابتدایی به جای شش تست سنجش قوای جسمانی از تستهای دو 30 متر برای پایه اول ابتدایی 40 متر برای پایه دوم و سوم و پرش زیکزاک برای هر سه پایه استفاده می‌شود. این تستها در سه ثلث تکرار می‌شوند.

**تبصره 2-** دانش‌آموزان باید در یک سال تحصیلی (سه ثلث) تستهای شش گانه مذکور را انجام داده و رکوردهای آن ثبت شود.

**ماده 7-** معلمان ورزش موظفند در ساعات درس تربیت بدنی روش اجرای تستهای انتخاب شده توسط استان را به دانش‌آموزان در هر نوبت تعلیم داده و تمرینهای مربوط به هر تست را به منظور ایجاد آمادگی نسبی انجام تستها، برای اجراء در خارج از آموزشگاه به آنها ارائه نمایند.

**ماده 8-** در تبدیل رکورد به نمره قابل درج در کارنامه دانش‌آموز، معلمان ورزش باید براساس نمره استانی تستهای سنجش قوای جسمانی عمل کنند.

**ماده 9-** معلمان ورزش موظفند در هر نوبت با توجه به امکانات و فضای ورزشی هر دبستان یکی از مهارتهای پایه و بنیادی و یا مهارتهای پیشرفته ورزشی را از طریق مشاهده و با توجه به شناختی که از فعالیتها و تواناییهای ورزشی در طول ثلث از دانش‌آموز بدست می‌آورند و با روشهای فنی متداول مورد سنجش قرار داده و نمره هر نوبت را محاسبه و منظور نمایند.

**تبصره 1-** مهارتهای پایه و بنیادی ورزشی، در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی و مهارتهای پیشرفته در دوره متوسطه مورد سنجش قرار می‌گیرند.

**تبصره 2-** دانش‌آموزانی که عضو تیمهای ورزشی دبستان، منطقه و استان باشند، این بخش از نمره را بطور کامل دریافت می‌دارند.

#### **فصل چهارم - سایر امور:**

**ماده 10-** مفاد ماده 10 آئین‌نامه امتحانات دوره راهنمایی تحصیلی و متوسطه و جدول ضمیمه ماده 7 آیین‌نامه امتحانات دوره متوسطه نظری (قسمت نوع امتحان) که مغایر با این آئین‌نامه است در ارتباط با درس ورزش نافذ نخواهد بود.

**ماده 11-** دستورالعمل اجرایی درس ورزش در مدارس و همچنین روش اجرای تستهای شش گانه قوای جسمانی توسط اداره کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد شد.

**موضوع:** آیین‌نامه ارزشیابی درس تربیت بدنی مشتمل بر چهار فصل و یازده ماده و شش تبصره مصوب هفتاد و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی در پانصد و پنجاه و

سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1371/12/6 به تأیید رسید. صحیح است به مورد اجرا گذارده شود.



## آیین نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی

### فوق برنامه در مدارس دولتی

جلسه 620 تاریخ 1377/2/3 - شماره ابلاغ 120/477/1 - تاریخ 1377/4/23

#### مقدمه:

در اجرای بند 4 ماده 11 قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش مصوب 72/10/26 مجلس شورای اسلامی که به مدیران مدارس اجازه داده است در قبال ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه نسبت به دریافت هزینه آن از مردم اقدام کرده و وجوه حاصل را برای اداره با کیفیت مدارس به کار گیرند، شورای عالی آموزش و پرورش «آیین نامه نحوه ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی» را بعنوان جایگزین اساسنامه مدارس نمونه مردمی و به منظور توسعه هر چه بیشتر مشارکت مردم در ارتقاء کیفیت مدارس دولتی در تاریخ 77/2/3 به شرح زیر تصویب کرد:

#### تعریف:

خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه به مجموعه فعالیتهایی اطلاق می گردد که علاوه بر برنامه ها و ساعات مصوب هفتگی در مدارس دولتی طراحی و به مورد اجرا گذاشته می شود.

**ماده 1-** کلیه مدارس دولتی با پیشنهاد مدیر و انجمن اولیاء و مربیان مدرسه و تأیید شورای آموزش و پرورش شهرستان می توانند مشمول این آیین نامه گردند.

**ماده 2-** مدیران مدارس مذکور مجاز خواهند بود به منظور اداره مناسب تر مدارس و افزایش کیفیت فعالیت ها، نسبت به ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه اقدام و هزینه آن را از محل کمکهای مردمی و وجوه حاصل از ارائه خدمات فوق برنامه تأمین نمایند.

**تبصره -** وجوه دریافتی برای ارائه خدمات فوق برنامه باید به حساب مدرسه واریز شود.

**ماده 3-** در هر مدرسه حداکثر معادل 30% دانش آموزان که امکان تأمین هزینه فعالیتهای فوق برنامه را ندارند با نظر مدیر واحد آموزشی و تأیید انجمن اولیاء و مربیان مدرسه و بر اساس ضوابطی که وزارت آموزش و پرورش مشخص می کند، می توانند از معافیت یا تخفیف برخوردار شوند.

**ماده 4-** خدمات آموزشی فوق برنامه شامل دروس جبرانی، تکمیلی و تقویتی آموزشی و خدمات پرورشی فوق برنامه شامل فعالیتهای فرهنگی، هنری، ورزشی، بهداشتی و فعالیتهای گروهی دانش آموزان می باشد. تأمین نیازهای ضروری و مرتبط برای انجام این برنامه ها از محل درآمدهای مذکور بلامانع است.

**تبصره -** انتخاب نوع فعالیت فوق برنامه با پیشنهاد مدیر و تأیید شورای معلمان مدرسه انجام می گیرد.

**ماده 5-** اولویت در تأمین نیروی انسانی کارآمد برای اجرای با کیفیت خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه با کارکنان همان مدرسه است و در صورت ضرورت، استفاده از نیروهای سایر مدارس بلامانع می‌باشد. به کارگیری افرادی که در استخدام آموزش و پرورش نباشند، به شرط تأیید آموزش و پرورش منطقه بلامانع خواهد بود.

**تبصره -** برای ارائه فعالیتهای فوق برنامه در مدارس پسرانه از نیروی انسانی برادر و در مدارس دخترانه از نیروی انسانی خواهر استفاده خواهد شد.

**ماده 6-** شرکت دانش‌آموزان مدارس همجوار که مدرسه آنان فاقد کلاسهای فوق برنامه می‌باشد با رعایت شرایط و ضوابطی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند بلامانع است.

**ماده 7-** برگزاری هرگونه آزمون ورودی و تعیین شرط معدل برای ثبت‌نام دانش‌آموزان در مدارس مشمول این آیین‌نامه مجاز نیست و ثبت‌نام دانش‌آموزان برابر دستورالعمل ثبت‌نام که از طریق وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود، انجام خواهد شد.

**ماده 8-** دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه اعم از حدود وجوه دریافتی از مردم، حق‌الزحمه نیروهای انسانی و میزان ساعات فعالیتهای فوق برنامه و ضوابط انتخاب آنها را وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ خواهد کرد.

**ماده 9-** با توجه به تصویب این آیین‌نامه که زمینه‌ارایه خدمات آموزشی و پرورشی مناسب را با استفاده از کمکها و مشارکتهای مردمی برای همه دانش‌آموزان فراهم می‌سازد، از تاریخ تصویب این آیین‌نامه کلیه مدارس نمونه مردمی موظفاند خود را با مفاد این آیین‌نامه تطبیق دهند.

**تبصره 1-** دانش‌آموزان سالهای قبل مدارس نمونه مردمی سابق، می‌توانند در همان مدارس ادامه تحصیل دهند.

**تبصره 2-** مدارس جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور برابر مصوبه جلسه تاریخ 1375/5/28 هیأت محترم وزیران (موضوع بخشنامه شماره 7436/ت/16474/هـ - 1375/7/10 معاون اول رئیس‌جمهور) اداره می‌شوند و مشمول مفاد این آیین‌نامه نخواهند بود.

**ماده 10-** نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های اجرایی آن و ارزشیابی از عملکرد مدارس برعهده وزارت آموزش و پرورش است که از طریق ادارات کل آموزش و پرورش و ادارات شهرستانها اعمال می‌شود.

**ماده 11-** مدارس که امکان کمک به سایر مدارس را در امور آموزشی، پرورشی و فرهنگی دارند می‌توانند با موافقت انجمن اولیاء و مربیان مدرسه و شورای آموزش و پرورش شهرستان نسبت به ارائه خدمات مذکور و کمک به سایر مدارس اقدام کنند.

**موضوع:** آئین‌نامه نحوه‌ارایه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه در مدارس دولتی مشتمل بر یازده ماده و پنج تبصره در ششصد و بیستمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1377/2/3 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.



## آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیات امنایی در مدارس

جلسه 788 تاریخ 88/2/1 - شماره ابلاغ 120/16845 تاریخ 88/5/18

### مقدمه

شورای عالی آموزش و پرورش در راستای کمک به اجرای ماده 13 قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده 144 قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استانها و شهرستانها و سیاست مدرسه محوری و به منظور ارتقای کیفیت برنامه‌های آموزشی و تربیتی مدارس، جلب و توسعه مشارکت‌های مردمی و خیرین در احداث و اداره امور مدارس، تقویت نظام مدیریتی، مالی و اجرایی مدارس مبتنی برگسترش عدالت آموزشی و پیمان‌سپاری مدیریت مدارس، آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیات امنایی در مدارس را به شرح زیر تصویب می‌نماید:

**ماده 1-** مدارس دولتی و خیرساز واجد شرایط به درخواست شورای مدرسه و تأیید شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه به صورت هیات امنایی اداره می‌شوند.  
**تبصره 1-** مجوز هیات امنایی شدن مدارس، به صورت موافقت اصولی موقت و برای مدت یک سال صادر می‌شود و در صورت احراز استانداردهای لازم، به موافقت قطعی تبدیل می‌شود.

**تبصره 2-** در مرکز استان‌هایی که بیش از یک منطقه یا ناحیه آموزشی وجود دارد، شورای آموزش و پرورش شهرستان در چارچوب این آیین‌نامه و براساس سیاست‌های راهبردی خود می‌تواند تصمیم هیات امنایی شدن مدارس را به ادارات آموزش و پرورش مناطق یا نواحی ذیربط واگذار نماید.

**تبصره 3-** در مدرسی که به صورت مجتمع آموزشی (شامل دوره‌های مختلف تحصیلی) اداره می‌شوند، صرفاً یک هیات امناء به عنوان «هیات امنای مجتمع» تشکیل می‌شود. از آنجا که برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی و تربیتی در دراز مدت اثربخشی بیشتری خواهد داشت و مجتمع‌های آموزشی سنوات بیشتری را برای ارائه خدمات تربیتی و آموزشی در اختیار دارند، لذا شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه می‌تواند، اختیارات بیشتری را به هیات امنای مجتمع تفویض نماید.

**تبصره 4-** مدرسه خیرساز، مدرسه‌ای است که حداقل نیمی از هزینه‌های احداث و تجهیز آن توسط خیر یا خیرین تأمین شده باشد و خیر یا خیرین تمایل به مشارکت در اداره امور مدرسه و استمرار حمایت مالی را داشته باشند. این مدرسه به پیشنهاد کتبی خیر و تصویب شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه زیر نظر هیات امناء اداره می‌شود. خیرینی که با تأمین حداقل معادل نیمی از قیمت مدرسه دولتی موجود، تمایل به مشارکت در بازسازی، توسعه، تجهیز و اداره مدرسه را دارند، نیز مشمول این آیین‌نامه می‌شوند.

**تبصره 5-** در صورتی که عملکرد مدرسه هیات امنایی از نظر شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه اثربخش باشد، اداره مدرسه بصورت غیردولتی با رعایت مقررات واگذاری مدارس و حفظ حقوق دولت جمهوری اسلامی ایران بلامانع است.

## ماده 2- اعضای هیأت امنای مدرسه

- 1- مدیر مدرسه (دبیر هیات امنای)
  - 2- یکی از معاونان آموزشی مدرسه به انتخاب مدیر مدرسه
  - 3- یک نفر از کارکنان آموزشی و یک نفر از کارکنان پرورشی مدرسه به انتخاب شورای معلمان
  - 4- رییس انجمن اولیا و مربیان مدرسه
  - 5- یک نفر از اولیای دانش آموزان به انتخاب انجمن اولیا و مربیان مدرسه
  - 6- دو نفر از صاحب نظران و کارشناسان آموزشی یا فرهنگی ترجیحاً از استادان حوزه، دانشگاه یا مدرسان مراکز تربیت معلم و آموزشکده های فنی و حرفه ای (در مدارس خیرساز، یک نفر به پیشنهاد خیر و یک نفر با معرفی مدیر و تایید سایر اعضای هیات امنای)
  - 7- یک نفر از خیرین و یا معتمدان محل (در مدارس خیرساز، خیر یا نماینده خیر)
  - 8- یک نفر از اعضای شورایی محله یا موسسات و مراکز فرهنگی، ورزشی و مذهبی محل (مانند مسجد)
  - 9- یک نفر از مدیران یا اعضای هیات مدیره مراکز و موسسات تولیدی و خدماتی
- تبصره 1-** در هنرستان های فنی و حرفه ای و کار دانش، فرد مذکور در بند 9 متناسب با رشته و فعالیت هنرستان حتی الامکان از بین صاحبان حرف و مشاغل مرتبط انتخاب می شود.
- تبصره 2-** افراد مندرج در بندهای 6 و 7 و 8 و 9 به پیشنهاد حداقل یک نفر و تایید اکثریت نسبی اعضای هیات امنای انتخاب می شوند.
- تبصره 3-** در مجتمع های آموزشی، مدیر مجتمع جایگزین مدیر مدرسه مندرج در بندهای 1 و 2 می شود و اعضای بندهای 3 و 4 و 5 متناظر با واحدهای مشابه در مجتمع تعیین می شوند.
- تبصره 4-** رئیس هیأت امنای از بین اعضا (به استثنای مدیر مدرسه) و با رأی اکثریت نسبی برای مدت 2 سال انتخاب و با ابلاغ رییس اداره آموزش و پرورش منصوب می شود.
- تبصره 5-** ابلاغ اعضای هیات امنای (به استثنای بندهای 4 و 5 که یک ساله صادر می شود) توسط رییس آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه برای مدت سه سال صادر می شود و تمدید آن با رعایت ضوابط این آیین نامه بلامانع است. در صورت انصراف، فوت و یا تغییر و اتمام مدت عضویت هر یک از اعضا، عضو جدید با رعایت مفاد این آیین نامه جایگزین می شود.
- تبصره 6-** هرگونه عزل یا تغییر اعضا (به استثنای مدیر مدرسه و اعضای حقوقی) با تصویب حداقل دو سوم اعضای هیات امنای و تایید رییس اداره آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه صورت می گیرد.
- تبصره 7-** مدارس شاهد و ایثارگران براساس این آیین نامه می توانند به صورت هیات امنایی اداره شوند. در ترکیب هیات امنای چهار نفر با معرفی بنیاد شهید استان یا شهرستان جایگزین ردیف های 6 و 7 و 8 ماده 2 می شوند. دستورالعمل اجرایی این مدارس با همکاری بنیاد شهید و سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت های مردمی (ظرف مدت دو ماه)

تدوین و پس از تأیید شورای طرح و برنامه شاهد مطابق بند 3 ماده 15 این آیین‌نامه ابلاغ و اجرا می‌شود.

**تبصره 8-** موسسات و بنیادهای خیریه و نیکوکاری که در احداث مدرسه مشارکت داشته و یا تمایل به اداره مدارس دارند می‌توانند براساس مفاد این آیین‌نامه در هیات امنای مدارس شرکت نمایند، در این صورت 3 نفر موضوع بندهای 7 و 8 و 9 ماده 2 با معرفی موسسات مذکور تعیین می‌شوند.

### **ماده 3- وظایف و اختیارات هیات امنای:**

هیات امنای این مدارس در چارچوب ضوابط و مقررات و بر مبنای سیاست‌ها و برنامه‌های کلان آموزش و پرورش، وظایف و اختیارات زیر را عهده‌دار است:

1- بررسی و تصویب برنامه سالانه مدرسه (از قبیل فعالیت‌های مربوط به بهبود کیفیت برنامه‌های رسمی مدرسه، فعالیت‌های آموزشی و تربیتی و فوق برنامه، برگزاری دوره‌های آموزشی مناسب برای کارکنان، امور رفاهی و بهداشتی کارکنان و دانش‌آموزان مدرسه، خدمات راهنمایی و مشاوره به اولیا و دانش‌آموزان، استفاده از فرصت‌ها و فضای مدرسه) به پیشنهاد مدیر مدرسه.

**تبصره -** برنامه‌های آموزشی و پرورشی مصوب هیات امنای باید به نحو مقتضی به اطلاع اولیای دانش‌آموزان، اداره و شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مربوط برسد.

2- بررسی و تصویب بودجه و اعتبارات سالانه (به پیشنهاد مدیر مدرسه) و تأمین منابع و اعتبارات موردنیاز مدرسه.

3- بررسی مسائل پرورشی مدرسه و پیش‌بینی راهبردها و راهکارهای فرهنگی و تربیتی لازم برای تحقق اهداف تربیتی در ساحت‌های مختلف و ارتقای آداب و مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان.

4- بررسی و تصویب پیشنهادهای، طرح‌ها و برنامه‌های شوراها و انجمن‌های مرتبط با مدرسه.

5- بررسی و تصویب برنامه توسعه، تجهیز، تعمیر، نگهداری و تأمین اعتبارات موردنیاز مدرسه.

6- فراهم آوردن زمینه تعامل نهادهای فرهنگی و اجتماعی پیرامون مدرسه، موثر در فرایند تربیتی دانش‌آموزان.

7- بررسی و صدور مجوز تشکیل انجمن‌ها و کارگروه‌های موردنیاز مدرسه.

8- تولید کتاب و مواد آموزشی و کمک آموزشی مبتنی بر راهنمای برنامه درسی مصوب آموزش و پرورش و براساس سیاست‌ها و ضوابط وزارت متبوع و استفاده از آنها در مدرسه پس از تأیید سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.

9- پیشنهاد انتصاب مدیر مدرسه مطابق ماده 4 این آیین‌نامه.

10- درخواست تأمین معلمان موظف موردنیاز مدرسه براساس ساختار رسمی ابلاغ شده از سوی اداره آموزش و پرورش متناسب با درجه مدرسه.

11- تصمیم‌گیری درباره چگونگی استفاده از همکاری منابع انسانی غیررسمی با رعایت قوانین و ضوابط مربوط به صورت پاره‌وقت یا تمام وقت، بدون ایجاد هرگونه تعهد استخدامی برای دولت.



**تبصره -** منابع انسانی موردنیاز این بند پس از عقد قرارداد همکاری با هیأت امنای (تا یک ساله و قابل تمدید) به کارگرفته خواهند شد. این افراد صرفاً از بین داوطلبان صلاحیت داری انتخاب می‌شوند که وضعیت بیمه و بازنشستگی آن‌ها از طریق یکی از صندوق‌های بیمه و بازنشستگی قبلاً مشخص شده باشد.

12- بررسی و تصویب ضوابط پرداخت کارانه، پاداش و حق‌الزحمه کارکنان و عوامل مدرسه (به ویژه عوامل کارآمد) جهت ارتقای کیفیت خدمات آنها در چارچوب ضوابط شورای آموزش و پرورش.

**تبصره -** هیأت امنای می‌تواند از محل مابه‌التفاوت درآمدهای مدرسه با هزینه‌های جاری، برای پرداخت‌های فوق و نیز تجهیزات مدرسه استفاده نماید.

13- جذب و قبول کمک‌ها و هدایا از اشخاص حقیقی و حقوقی به صورت نقدی و غیرنقدی

14- نظارت بر نحوه هزینه‌ها و تصویب تراز مالی مدرسه.

**تبصره -** هیأت امنای در قبال تصمیمات خود مسئول بوده و در بررسی و تصویب برنامه‌ها و اعتبارات باید تدابیری اتخاذ نماید که مدرسه با کسری اعتبار روبرو نشود. در هر صورت، تأمین کسری اعتبارات مذکور از محل اعتبارات دولتی مجاز نمی‌باشد.

15- انجام وظایف واگذار شده از سوی وزارت آموزش و پرورش یا شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه براساس اختیارات قانونی خود به هیأت امنای.

16- نظارت بر اجرای مصوبات هیأت امنای و ارزیابی عملکرد سالانه مدرسه.

**تبصره -** گزارش عملکرد هیأت امنای توسط دبیر به اولیای دانش‌آموزان و آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه ارائه می‌شود.

**ماده 4-** برای انتصاب مدیر مدرسه هیأت امنایی، سه نفر از افراد واجد شرایط احراز مدیریت مدارس (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) توسط کمیته‌ای مرکب از نماینده رییس آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه یا ناحیه، نماینده معلمان مدرسه و رییس هیأت امنای مدرسه به اداره آموزش و پرورش محل پیشنهاد و یک نفر از آنها توسط مدیر آموزش و پرورش انتخاب و منصوب می‌شود.

**تبصره 1-** در مدارس خیرساز، فرد خیر یا نماینده وی جایگزین نماینده معلمان در این کمیته می‌شود.

**تبصره 2-** اداره آموزش و پرورش موظف است در اولین فرصت نسبت به تشکیل کمیته فوق اقدام نماید. در صورتی که کمیته مذکور حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت به معرفی افراد واجد شرایط مدیریت اقدام ننماید، اداره آموزش و پرورش رأساً نسبت به استمرار فعالیت مدیر فعلی و یا انتصاب مدیر واجد شرایط، تصمیم‌گیری می‌نماید.

**ماده 5-** مدیر مدرسه علاوه بر شرح وظایف مصوب، در چارچوب قرارداد پیمان مدیریت با آموزش و پرورش، مسئول اجرای مصوبات هیأت امنای می‌باشد و در برابر هیأت امنای و آموزش و پرورش پاسخگو است.

**ماده 6-** مدیر مدرسه موظف است در تابستان هر سال برنامه سال تحصیلی آینده (شامل رئوس برنامه و دلایل توجیهی، برآورد اعتبارات، محل تأمین اعتبارات) را تهیه و جهت تصویب به هیأت امنای مدرسه ارائه دهد و پس از تأمین منابع موردنیاز آن را اجرا کند و ضمن

همکاری و هماهنگی مستمر با هیات امنای در پایان سال تحصیلی گزارش عملکرد مدرسه را به تایید هیات امنای برساند.

**ماده 7-** ارکان مدرسه (مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس) در چارچوب وظایف خود با هیات امنای همکاری خواهند کرد و از توانمندی و ظرفیت هیات امنای برای بهبود و ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی و تربیتی استفاده مطلوب را به عمل خواهند آورد.

**ماده 8-** در صورت بروز ناهماهنگی در اجرای مصوبات هیات امنای و همچنین اختلاف نظر میان اعضای هیات امنای که منجر به اختلال در انجام فعالیت‌های آموزشی و تربیتی مدرسه شود، موضوع در اولین فرصت توسط اداره آموزش و پرورش محل، بررسی و اتخاذ تصمیم خواهد شد. و در صورت نیاز، موضوع به شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه ارجاع می‌شود.

**ماده 9-** تخصیص نیروی انسانی مدارس هیات امنایی براساس درخواست هیات امنای و مقدمات اداره آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه با تأکید بر حفظ کیفیت و عدالت آموزشی در سایر مدارس انجام می‌شود.

**تبصره 1-** تخصیص نیروی انسانی به این مدارس سالیانه و حداقل برای مدت 3 سال خواهد بود و قابل تمدید نیز می‌باشد. در صورت ضرورت، اداره آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه یا ناحیه با تأمین نظر هیات امنای برای تغییر یا جایگزینی نیروی انسانی، اقدام لازم را به عمل خواهد آورد. در صورت واگذاری این مدارس به هیات امنای، تخصیص نیروی انسانی شاغل دولتی به صورت انتقال یا مرخصی بدون حقوق یا بازخریدی یا بازنشستگی انجام می‌شود.

**تبصره 2-** واگذاری مدارس خیرساز به هیات امنای و یا بخش غیردولتی صرفاً با رضایت خیر سازنده مدرسه و برابر ضوابط انجام می‌شود.

**ماده 10-** منابع مالی مدارس هیات امنایی عبارتند از:

1- اعتبارات دولت که در قالب بخشی از سرانه هزینه تمام شده با توجه به مقررات آموزش و پرورش و در قالب قرارداد فیما بین پرداخت می‌شود. این اعتبارات مطابق تبصره 2 ماده 14 قانون شوراهای آموزش و پرورش مصوب مجلس شورای اسلامی، به صورت کمک تلقی می‌شود.

2- هدایا و کمک‌های مردمی داوطلبانه که در خارج از فصل (موعد) ثبت نام دانش آموزان در چارچوب مقررات ابلاغی آموزش و پرورش دریافت می‌شود.

3- وجوهی که از طریق شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه با توجه به عملکرد موفق مدرسه به صورت تشویقی در اختیار مدرسه قرار می‌گیرد.

4- وجوهی که از ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه (اضافه بر برنامه‌های رسمی آموزش و پرورش) دریافت می‌شود.

5- هدایا و کمک‌های نقدی و غیرنقدی که از خیر یا خیرین دریافت می‌شود.

6- سایر درآمدهای قانونی

**تبصره 1-** تمامی وجوه فوق پس از واریز به حساب مدرسه در چارچوب سیاست‌ها و ضوابط ابلاغی وزارت آموزش و پرورش به مصرف خواهد رسید (کمک‌های بند 3 با رعایت ضوابط مصوب شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه هزینه می‌شود).

**تبصره 2-** حق التدریس، حق الزحمه و اعطای پاداش به کارکنان و سایر پرداخت‌ها و هزینه‌های این‌گونه مدارس که از محل‌های مذکور در بندهای 2 تا 6 تامین اعتبار خواهد شد، در چارچوب ضوابط خاص ابلاغی آموزش و پرورش به پیشنهاد مدیر و تصویب هیات امنای تعیین می‌شود.

**ماده 11-** مدارس هیات امنایی با توجه به ظرفیت خود موظف به ثبت‌نام از دانش‌آموزان واجد شرایط با اولویت محدوده جغرافیایی خود می‌باشند و برگزاری آزمون ورودی و تعیین شرط معدل برای گزینش و ثبت‌نام دانش‌آموزان غیرمحللی در مدارس مشمول این آیین‌نامه مجاز می‌باشد.

**تبصره -** در مواردی که ظرفیت مدارس با تعداد متقاضیان متناسب نباشد، اداره آموزش و پرورش شهرستان، منطقه یا ناحیه ضمن تلاش برای گسترش مدارس واجد شرایط، محدوده جغرافیایی ثبت‌نام دانش‌آموزان را تعیین می‌کند.

**ماده 12-** عملکرد هیات امنای، توسط اداره آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه بررسی، ارزیابی و به شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه مربوط گزارش می‌شود. چنانچه نتایج این ارزیابی برای شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه رضایت بخش بود، اقدامات لازم برای تشویق و تداوم فعالیت آن معمول می‌دارد و در صورت رضایت بخش نبودن، شورای مذکور می‌تواند نسبت به انحلال آن اقدام کند، در این صورت وظایف هیات امنای تا پایان سال تحصیلی به شورای مدرسه واگذار می‌شود.

**تبصره 1-** تشکیل هیات امنای جدید با رعایت مفاد این آیین‌نامه صورت می‌گیرد.

**تبصره 2-** در مدارس خیرساز تصمیم‌گیری در این زمینه با هماهنگی و توافق خیر انجام می‌شود.

**ماده 13-** اختیارات و مسئولیت‌های هیات امنای در چارچوب این آیین‌نامه است و هیچ‌یک از مصوبات آن نباید مغایر با مقررات عمومی آموزش و پرورش باشد.

**ماده 14-** مسئولیت سیاست‌گذاری برای اجرا، مدیریت و نظارت کلان بر مدارس هیات امنایی با سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی می‌باشد که با همکاری سایر معاونت‌ها و واحدهای ستادی آموزش و پرورش و جامعه خیرین مدرسه‌ساز و از طریق سازمان آموزش و پرورش استان‌ها و ادارات آموزش و پرورش شهرستان‌ها یا مناطق و نواحی ایفای مسئولیت خواهد کرد. سازمان مذکور موظف به ارائه گزارش مستند و پژوهشی از عملکرد دو سالانه این مدارس، در چارچوب ضوابط دبیرخانه شورای عالی، به شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

**ماده 15-** وزارت آموزش و پرورش موظف است ضمن فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای اجرای مطلوب این آیین‌نامه:

1- دوره‌های آموزشی و تربیتی موردنیاز برای ارتقای صلاحیت حرفه‌ای مدیران، معلمان و مربیان پرورشی این مدارس را برنامه‌ریزی و اجرا نماید. در اجرای این برنامه‌ها باید از مشارکت هیات امنای برای نیازسنجی و تامین هزینه‌های آموزشی حداکثر استفاده به عمل آید.

2- اختیارات لازم برای ایفای وظایف هیات امنای و مدیران این مدارس در زمینه‌های برنامه‌ریزی مالی، اداری و منابع انسانی را در چارچوب قرارداد فی‌مابین مدرسه و آموزش و پرورش تفویض نماید.

3- سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی دستورالعمل‌های اجرایی یا مالی یا اداری و شرایط و استانداردهای موردنیاز تبدیل مدارس عادی به هیات امنایی و همچنین شاخص‌های نظارت، ارزشیابی، آموزشی، پرورشی، پذیرش دانش‌آموز و سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی و ساختار تشکیلاتی اداری توسعه این مدارس را حداکثر ظرف مدت دو ماه با امضای وزیر ابلاغ نماید.

**تبصره -** دستورالعمل نحوه تشکیل، چگونگی تصمیم‌گیری، پیگیری مصوبات، آیین‌نامه داخلی و همچنین شرح وظایف دبیر هیات امنای به تصویب هیات امنای مدرسه خواهد رسید. یک نسخه از دستورالعمل مذکور جهت اطلاع به اداره آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه یا ناحیه ارسال می‌شود. سازمان مدارس غیر دولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی جهت تسهیل تصمیم‌گیری و ایجاد هماهنگی، نمونه دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و شرح وظایف را در اختیار اعضای هیئت امنای مدارس قرار خواهد داد.

4- اصلاح ساختارها و تشکیلات اداری توسط سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی، سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس و جامعه خیرین مدرسه‌ساز و نیز تدوین قوانین و مقررات لازم برای افزایش کارایی و اثربخشی این مدارس انجام خواهد شد.

**ماده 16-** با تصویب این آیین‌نامه، کلیه مصوبات مغایر لغو و مفاد این آیین‌نامه جایگزین آنها خواهد شد.

**موضوع:** آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه مدیریت هیات امنایی در مدارس در هفتصد و هشتاد و هشتمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1388/2/1 به تصویب رسید.



## آیین‌نامه مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری

جلسه 830 تاریخ 89/9/23 - شماره ابلاغ 120/28665 تاریخ 89/12/28

### مقدمه

به منظور بهبود مدیریت واحدهای آموزشی و پرورشی و افزایش موفقیت و کارایی در مدارس مناطق روستایی و عشایری و هم‌چنین در راستای تحقق راهکارهای سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران مصوب هشتصد و بیست و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 89/5/2، آیین‌نامه مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری به شرح ذیل تصویب می‌شود.

**ماده 1 - تعریف:** مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری به مجموعه‌ای از واحدهای آموزشی و پرورشی عادی دولتی در یک منطقه آموزشی و پرورشی اطلاق می‌شود که برابر مقررات این آیین‌نامه و سایر مقررات آموزش و پرورش فعالیت می‌کند و دارای ویژگی‌های زیر است:

- 1- هر مجتمع دارای یک واحد آموزشی و پرورشی مرکزی که واحد «محل استقرار» نامیده می شود و تعدادی واحدهای آموزشی و پرورشی «تحت پوشش» است که از نظر فیزیکی دارای پراکندگی جغرافیایی ویا در یک محل مستقر می باشند.
- 2- مجتمع می تواند از یک یا چند دوره تحصیلی تشکیل شود.
- 3- اگر واحد های محل استقرار و تحت پوشش مجتمع دخترانه باشند جنسیت مجتمع دخترانه و چنانچه پسرانه باشند جنسیت آن پسرانه و در شرایطی که تعدادی از واحد ها دخترانه و تعدادی پسرانه باشند، جنسیت مجتمع مختلط خواهد بود.
- 4- واحد های آموزشی و پرورشی «تحت پوشش» از نظر فعالیت های آموزشی، پرورشی، اداری و منابع مالی در چارچوب تعیین شده زیر نظر مجتمع مربوط خواهند بود.
- 5- عنوان سازمانی مسوول مجتمع آموزشی و پرورشی «مدیر مجتمع» و ضوابط درجه بندی و پست های سازمانی هر یک از مجتمع ها اعم از « واحد محل استقرار » و « واحد های تحت پوشش» براساس دستورالعمل مربوط خواهد بود.
- 6- «واحد محل استقرار» یک واحد آموزشی است که حتی الامکان دارای فضای ساختمانی مناسب بوده و از لحاظ موقعیت جغرافیایی شرایط بهتری برای دسترسی به سایر واحد های تحت پوشش را دارد و با نظر منطقه یا ناحیه مربوط انتخاب می شود. مدیر مجتمع و عوامل اجرایی وی در این واحد آموزشی و پرورشی مستقر خواهند بود و مکان مستقل برای آنها اختصاص نمی یابد. مدیریت واحد آموزشی محل استقرار نیز به عهده مدیر مجتمع خواهد بود.
- 7- واحد های آموزشی و پرورشی تحت پوشش مجتمع، می توانند یک نوبته یا دو نوبته باشند.

## ماده 2 - اهداف:

- 1- بسط و تعمیق عدالت آموزشی و پرورشی و گسترش پوشش تحصیلی فرزندان روستایی و عشایری
- 2- بهبود مدیریت و تسهیل امر نظارت و راهنمایی بر فعالیت های آموزشی و پرورشی مدارس روستایی و عشایری
- 3- ایجاد انعطاف و افزایش بهره وری و ارتقای کیفیت در امور آموزش و پرورش روستایی و عشایری به ویژه آن دسته از مدارس که از جمعیت دانش آموزی کمتری برخوردارند.
- 4- سازماندهی بهینه نیروی انسانی و ایجاد فرصت های لازم برای توانمند سازی معلمان و دانش آموزان.
- 5- هدایت فرآیند آموزش و پرورش و تسهیل در تبادل اطلاعات بین مدارس تابعه به طور هماهنگ
- 6- هم افزایی و استفاده بهینه از خدمات، امکانات و تجهیزات موجود در واحدهای آموزشی و پرورشی
- 7- ترویج فرهنگ کارگروهی و ارتقای نقش مدرسه به عنوان کانون فرهنگی تربیتی محلی و منطقه ای

**ماده 3 -** نحوه تشکیل مجتمع براساس دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت آموزش و پرورش اعلام می شود.

تبصره 1- در واحد های تحت پوشش مجتمع، کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیت های مدیر، مدیر- آموزگار مندرج در آیین نامه اجرایی مدارس و سایر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و بخشنامه های ابلاغی، به ترتیب به معاون، معاون- آموزگار و معاون- دبیر تفویض می شود.

تبصره 2- در آن دسته از واحدهای آموزشی و پرورشی تحت پوشش که بیش از یک معاون تعلق می‌گیرد یکی از معاونین با نظر مدیر مجتمع عهده دار وظایف، اختیارات و مسئولیت های موضوع تبصره 1 می‌باشد.

تبصره 3- شرایط احراز مدیر مجتمع ها بر اساس شرایط احراز مدیریت مدارس مصوب شورای عالی آموزش و

پرورش می باشد که حسب نوع مدرسه محل استقرار خواهد بود.

#### ماده 4 - ارکان مجتمع:

الف- مدیر

ب- شورای مجتمع

ج- واحدهای آموزشی و پرورشی تابعه مجتمع (محل استقرار تحت پوشش)

1- مدیر مجتمع: مدیر مجتمع با رعایت تبصره 3 ماده 3 توسط رییس اداره آموزش و پرورش منطقه انتخاب و علاوه بر وظایف مقرر در آیین نامه اجرایی در ارتباط با مدرسه محل استقرار خود، وظایف زیر را نیز به عهده خواهد داشت.

1-1- نظارت بر امور آموزشی و پرورشی، اداری و مالی واحدهای تحت پوشش

1-2- ارزشیابی بر عملکرد کارکنان مجتمع، معاون، معاون - آموزگار و یا معاون - دبیر واحدهای تحت پوشش

تبصره- تایید نهایی ارزشیابی افراد فوق الذکر بر اساس دستورالعملهای مربوط انجام خواهد شد.

1-3- اجرای مصوبات شورای مجتمع

1-4- نظارت بر اجرای برنامه سالانه واحدهای تابعه مجتمع (محل استقرار رو تحت پوشش)

1-5- انجام مکاتبات، گزارش ها و پیگیری های اداری واحدهای تحت پوشش با اداره آموزش و پرورش.

تبصره- دریافت و توزیع بخشنامه ها بین واحد های تحت پوشش (اطلاع رسانی آن به افراد ذی نفع، بر عهده واحدهای آموزشی تحت پوشش مربوط می باشد).

1-6- استفاده مناسب از خدمات عوامل اجرایی اعم از معاون آموزشی، معاون اجرایی، معاون پرورشی و تربیت بدنی و خدمتگذار و، در دیگر واحدهای تحت پوشش مجتمع.

#### 2- شورای مجتمع

2-1- ترکیب اعضا:

#### اعضای شورای مجتمع عبارتند از:

1- مدیر مجتمع آموزشی و پرورشی به عنوان رئیس شورا

2- معاون، معاون - آموزگار، معاون - دبیر هر یک از واحدهای آموزشی تحت پوشش

3- سه نفر از رؤسای انجمن اولیا و مربیان به نمایندگی از انجمن های اولیا و مربیان واحدهای تحت پوشش

4- یک نفر از معلمان به نمایندگی شوراهای معلمان واحد های تحت پوشش

5- معاون پرورشی مجتمع

6- معاون آموزشی مجتمع (در صورت عدم اختصاص معاون آموزشی به مجتمع، یکی دیگر از معاونین به انتخاب مدیر مجتمع)

تبصره 1- دبیر شورای مجتمع از بین اعضاء توسط رئیس شورا انتخاب می شود.

تبصره 2- شورای مجتمع حداقل هر ماه یک بار با دعوت رئیس شورا تشکیل می شود. جلسات شورا با شرکت حداقل دو سوم شورا رسمیت می یابد و تصمیمات آن در حدود اختیارات و مقررات با آرای اکثریت اعضای حاضر معتبر است.

## 2-2- وظایف و اختیارات شورای مجتمع

- 1- برنامه ریزی و فراهم آوردن امکانات و شرایط لازم برای تحقق اهداف ، برنامه های آموزشی و تربیتی و ارزشیابی از عملکرد واحدهای تحت پوشش مجتمع
- 2- برنامه ریزی در زمینه تعمیق باورهای دینی و اعتقادی دانش آموزان، گسترش فعالیتهای قرآنی، فرهنگی، هنری، ادبی و ورزشی و مشارکت دانش آموزان در فعالیتهای تربیت اجتماعی و ارتقای سطح سلامت روحی و روانی آنها و بهداشت مدارس و نظایر آن.
- 3- نظارت بر فرایند فعالیت شوراهای واحد های آموزشی تحت پوشش و محل استقرار.
- 4- برنامه ریزی و تصمیم گیری در مورد استفاده بهینه از نیروهای انسانی، امکانات و تجهیزات واحدهای آموزشی و پرورشی مجتمع از منابع یکدیگر در چارچوب مقررات
- 5- نظارت بر روند اجرایی شدن آیین نامه ها و دستورالعمل های ارسالی از سوی آموزش و پرورش.
- 6- برنامه ریزی و اتخاذ تصمیم برای شناسایی و جذب افراد لازم التعلیم و بازمانده از تحصیل در دوره های مختلف تحصیلی و در محدوده جغرافیایی مجتمع
- 7- نیازسنجی علمی و تعیین مهارتهای مورد نیاز کارکنان مجتمع و برنامه ریزی برای توانمندسازی و اجرای آموزشهای مورد نیاز آنها و نشست های علمی با رعایت مقررات مربوط
- 8- پیشنهاد برنامه های توسعه ی دوره های تحصیلی براساس مقتضیات و نیازهای محلی به اداره آموزش و پرورش.
- 9- بررسی و تصویب برنامه سالانه مجتمع
- 10- نظارت بر اجرای برنامه سالانه واحد های مجتمع و ارزیابی عملکرد آنها.
- 11- جلب مشارکتهای مردمی و کمکهای خیرین و نیکوکاران و نهادهای غیر دولتی به ویژه انجمن های اولیاء و مربیان
- 12- صدور مجوز و نظارت بر اردوهای دانش آموزی خارج از شهرستان برابر دستورالعملهای مربوط.

## 3- واحدهای آموزشی و پرورشی مجتمع:

شوراها و انجمن اولیاء و مربیان واحدهای محل استقرار و تحت پوشش همانند سایر مدارس عادی (براساس مفاد آیین نامه اجرایی مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) تشکیل خواهد شد.

**ماده 5 -** آموزش و پرورش می تواند برخی از وظایف کمیسیون خاص مناطق در امور مربوط به دانش آموزان مجتمع را به شورای مجتمع آموزشی و پرورشی مربوط تفویض نماید.

## ماده 6- امور اداری مجتمع ها

- 1- واحدهای آموزشی تحت پوشش مجتمع ها دارای مهر مستقلی خواهند بود ولی برای مکاتبه مجتمع با اداره آموزش و پرورش، مهر جدید که دربرگیرنده نام مجتمع باشد طراحی و مورد استفاده قرار می گیرد.
- 2- گواهینامه های تحصیلی دوره های تحصیلی علاوه بر مراجع قبلی باید به تأیید و امضای مدیر مجتمع نیز برسد که لازم است که مراتب در نمودن برگ مدارک مذکور اصلاح شود.

- 3- بررسی و انسداد دفاتر آمار و ارزشیابی تحصیلی و تربیتی (امتحانات) واحدهای تحت پوشش توسط مدیر مجتمع به عنوان نماینده اداره آموزش و پرورش انجام خواهد شد. انسداد دفاتر مربوطه در واحد محل استقرار مجتمع به عهده اداره آموزش و پرورش است.
- 4- ارزشیابی مدیر مجتمع براساس ضوابط و مقررات مربوط توسط اداره آموزش و پرورش مربوط انجام می شود.

#### ماده 7- امور مالی مجتمع ها

- 1- مجتمع دارای یک حساب بانکی مستقل خواهد بود که با دو امضاء از سه امضای (مدیر مجتمع به عنوان امضای ثابت و نماینده معاونان واحد های تحت پوشش و نماینده روسای انجمن های اولیاء و مربیان تابعه) قابل برداشت خواهد بود.

1-1- کمکهای شوراهای آموزش و پرورش استان و شهرستانها و اعتبارات متمرکز حوزه ستادی و کل سرانه دانش آموزان مجتمع و.... به حساب متمرکز مجتمع واریز می شود.

1-2- وجوه واریزی به حساب متمرکز مجتمع (اعم از کمکها و یا هزینه سرانه) متناسب با تعداد دانش آموزان، برنامه های سالانه، میزان محرومیت و... در چارچوب مقررات و شاخص های مربوط، به پیشنهاد مدیر و تصویب شورای مجتمع به حساب واحد های تحت پوشش مجتمع واریز می شود.

2- هر یک از واحدهای آموزشی و پرورشی تحت پوشش مجتمع دارای یک حساب بانکی خواهند بود که ضوابط آن همانند مدرسه عادی می باشد .

3- هزینه های مربوط به برنامه های مشترک واحدهای مجتمع و یا خرید ملزومات و تجهیزات بصورت متمرکز براساس آیین نامه مالی واحد های آموزشی و از محل حساب بانکی مجتمع امکان پذیر خواهد بود.

4- مسولیت نظارت بر عملکرد و رسیدگی مالی مجتمع ها به عهده اداره آموزش و پرورش منطقه خواهد بود.

ماده 8- مواردی که در این آیین نامه به آن اشاره نشده است مطابق با ضوابط و مقررات مصوب شورای عالی و دستورالعمل های وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

موضوع: آیین نامه مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری مشتمل بر 8 ماده و 7 تبصره در هشتصد و سی امین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 89/9/23 به تصویب رسید .





## آیین نامه مجتمع های آموزشی و پرورشی

جلسه 841 تاریخ 1390/3/17- شماره ابلاغ 120/30583 تاریخ 1390/5/16

### مقدمه:

در راستای تحقق اهداف سند تحول راهبردی نظام تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران مصوب هشتاد و بیست و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ 89/5/2 آیین نامه مجتمع های آموزشی و پرورشی به شرح ذیل تصویب می شود.

### ماده 1- تعریف:

مجتمع آموزشی و پرورشی به مجموعه ای از واحدهای آموزشی و پرورشی دولتی همجوار (در این آیین نامه مدارس تابعه نامیده می شود) در یک منطقه یا ناحیه آموزش و پرورش اطلاق می شود که به طور متوالی و پیوسته و با مدیریت واحد در تمام دوره های تحصیلی (ابتدایی، راهنمایی و متوسطه) و در یک جنسیت برابر مفاد این آیین نامه و سایر مقررات فعالیت می کند.

**تبصره 1-** مجتمع آموزشی و پرورشی می تواند شاخه ها و رشته های دوره متوسطه اعم از نظری، فنی و حرفه ای و کاردانش را به صورت تلفیقی ارائه نماید.

**تبصره 2-** تشکیل مجتمع حداقل با دو مدرسه تابعه و در دو دوره تحصیلی متوالی بلامانع است مشروط بر آنکه در سال های بعد، مجتمع شامل هر سه دوره تحصیلی شود.

**تبصره 3-** مدارس خاص دولتی (نمونه دولتی، شاهد، ایثارگران و استعدادهای درخشان و...) با هم نوع خود و با رعایت سایر مقررات مربوط می توانند به صورت مجتمع فعالیت نمایند.

**تبصره 4-** ایجاد مجتمع های آموزشی و پرورشی مدارس غیر دولتی با رعایت مقررات مربوط بلا مانع است.

**تبصره 5-** مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری برابر آیین نامه خاص خود تشکیل و فعالیت می کند.

**تبصره 6-** مدارس ضمیمه به عنوان یک واحد مستقل آموزشی و پرورشی محسوب نمی شود.

### ماده 2- اهداف:

1- ارتقای کیفیت تعلیم و تربیت در مدارس با استمرار و توالی فعالیت های آموزشی و پرورشی در دوره های مختلف تحصیلی مبتنی بر مفاد سند تحول راهبردی و اهداف مصوب دوره های تحصیلی،

2- فراهم آوردن زمینه شناخت کامل و جامع دانش آموزان در طولانی مدت و ایجاد هماهنگی و همسویی فزونتر در ارائه خدمات آموزشی و پرورشی به ایشان،

3- ارتقای شرایط کاری و صلاحیت حرفه ای معلمان، تبادل تجربیات و افزایش بهره وری و ترویج فرهنگ کارگروهی معلمان،

4- استمرار مدیریت، یکپارچگی و هم افزایی در مدیریت مدارس و استفاده بهینه از منابع انسانی و مالی و تجهیزاتی آنها،

5- تسهیل امر نظارت و هدایت فعالیت های آموزشی و پرورشی،

6- شناخت دقیق خانواده ها و تقویت نقش متقابل خانواده و مدرسه در فرآیند تربیت دانش آموزان.

7- افزایش اقتدار و هویت مدرسه و ارتقای نقش آن به عنوان کانون تربیتی محله در سطح محلی و منطقه‌ای.

### ماده 3- ارکان مجتمع:

#### الف- مدیر مجتمع:

مدیر مجتمع به عنوان رهبر آموزشی و پرورشی و نماینده آموزش و پرورش با رعایت ماده 5 این آیین‌نامه از سوی رئیس اداره آموزش و پرورش منطقه انتخاب و برای مدت 5 سال منصوب می‌شود. مدیر مجتمع نسبت به کلیه امور مجتمع و مدارس تابعه آن مسئولیت یکسان داشته و وظایف زیر را به عهده خواهد داشت:

1- ایجاد هماهنگی و همسویی بین اهداف و برنامه‌های مدارس تابعه و برنامه ریزی برای تحقق اهداف و ارتقای کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس تابعه مبتنی بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی،

2- برنامه ریزی برای استفاده بهینه مدارس تابعه مجتمع از نیروهای انسانی، امکانات و تجهیزات و منابع یکدیگر،

3- سیاستگذاری و هماهنگی فعالیت‌های علمی، فوق برنامه و اردوهای دانش آموزی در مدارس تابعه به ویژه آموزش قرآن و اقامه نماز،

4- برنامه ریزی برای توسعه دوره‌های تحصیلی بر اساس مقتضیات و نیازهای محلی و اعلام آن به اداره آموزش و پرورش منطقه،

5- نیازسنجی علمی کارکنان مجتمع و برنامه ریزی برای برگزاری نشست‌های علمی و آموزش ضمن خدمت و دانش افزایی ایشان،

6- نظارت و ارزیابی امور آموزشی و پرورشی، اداری و مالی مدارس تابعه و اتخاذ تدابیر تعالی بخش بر اساس نتایج حاصله،

7- ارزشیابی از عملکرد مدیران مدارس تابعه و برنامه ریزی برای ارتقای صلاحیت‌های حرفه‌ای و مهارت رهبری آموزشی آنها،

8- اجرای مصوبات شورای مجتمع و تلاش برای ارتقای مدارس تابعه به سطحی برتر در منطقه و استان در ابعاد آموزشی و تربیتی،

9- مشارکت در تدوین برنامه سالانه مدارس تابعه و نظارت بر حسن آنها،

10- انجام اموری که عنداللزوم از سوی آموزش و پرورش به مدیران مجتمع واگذار می‌شود.

**تبصره -** انجام مکاتبات، گزارش‌ها و پیگیری‌های اداری مدارس تابعه با اداره آموزش و پرورش منطقه مربوط و ارجاع بخشنامه‌ها به مدارس تابعه با مدیر مجتمع خواهد بود و لیکن اطلاع‌رسانی آن به افراد ذی‌نفع، برعهده مدارس تابعه است.

**ماده 4-** به هر مجتمع دولتی یک نفر به عنوان «مدیر مجتمع»<sup>۱</sup> اختصاص می‌یابد که در یکی از مدارس تابعه مستقر می‌شود.

**ماده 5-** شرایط احراز مدیر مجتمع به شرح زیر است:

1- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد (ترجیحاً در رشته‌های علوم تربیتی)،

<sup>۱</sup> - با توجه به تجمیع واحدهای آموزشی و امکان استفاده بهینه از تعداد نیروهای انسانی موجود مدارس، در سرجمع نیروی انسانی مجتمع، افزایشی ایجاد نخواهد شد.

**تبصره -** در مناطقی که به دلیل شرایط خاص، کمبود نیروی انسانی وجود دارد با موافقت مدیر کل آموزش و پرورش استان می‌توان از افراد واجد شرایط دارای مدرک تحصیلی لیسانس استفاده نمود.

2- دارا بودن حداقل 5 سال سابقه خدمت موفق آموزشی و پرورشی و برخوردار از نگرش علمی، خلاق و تعالی جویانه به فرایند تعلیم و تربیت،

3- دارا بودن توان و سابقه مدیریتی موفق در مدارس و برخوردار از روحیه مشارکت پذیری و کار گروهی.

**تبصره -** شرایط فوق جایگزین بند ب شرایط اختصاصی مندرج در مصوبه شرایط احراز مدیریت مدارس می‌شود و سایر شرایط مندرج در مصوبه مذکور برای مدیران مجتمع به قوت خود باقی است.

**ماده 6-** ارکان مدارس تابعه مطابق آیین نامه اجرایی مدارس همانند سایر مدارس خواهد بود؛ لیکن مدیر مجتمع برای ایجاد هماهنگی بیشتر و هم افزایی ارکان مدارس می‌تواند نشست‌های مشترکی را بین ارکان مدارس تابعه برگزار کند.

#### **ب- شورای مجتمع:**

به منظور سیاست گذاری و تعیین چارچوب کلی برنامه های دراز مدت و سالانه مجتمع و مشارکت مدیران و مسئولان در فرایند تصمیم سازی و تصمیم گیری های مجتمع، شورای مجتمع با ترکیب و وظایف زیر تشکیل می‌شود:

#### **1- ترکیب اعضا:**

1-1- مدیر مجتمع آموزشی و پرورشی به عنوان رئیس شورا

1-2- مدیران هر یک از مدارس تابعه

1-3- رؤسای انجمن های اولیا و مربیان هر یک از مدارس تابعه

1-4- نماینده شورای معلمان هر یک از مدارس تابعه

**تبصره 1-** دبیر شورای مجتمع از بین اعضا توسط رئیس شورا انتخاب می‌شود

**تبصره 2-** شورای مجتمع حداقل هر ماه یک بار با دعوت رئیس شورا تشکیل می‌شود. جلسات شورا با شرکت حداقل دو سوم اعضای شورا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن در حدود اختیارات و مقررات با آرای اکثریت اعضای حاضر معتبر است.

**تبصره 3-** رئیس شورا می‌تواند از نماینده شورای دانش آموزی، اولیا دانش آموزان، صاحب نظران و افراد ذی ربط بر حسب مورد برای شرکت در جلسات شورای مجتمع دعوت نماید.

#### **2- وظایف و اختیارات شورا:**

2-1- بررسی و تصویب برنامه دراز مدت و سالانه مجتمع و مدارس تابعه به پیشنهاد مدیر مجتمع،

2-2- فراهم آوردن امکانات و شرایط لازم برای تحقق اهداف و برنامه های آموزشی و پرورشی،

2-3- پیش بینی برنامه های لازم برای تعمیق باورهای دینی و اعتقادی دانش آموزان، گسترش فعالیت های قرآنی، فرهنگی، هنری، ادبی و ورزشی و ارتقای سطح سلامت روحی و روانی آنها و بهداشت مدارس و نظایر آن،

2-4- فراهم آوردن زمینه مشارکت دانش آموزان در فعالیت های تربیت اجتماعی و نیز برنامه های آموزشی و تربیتی و پژوهشی مدارس،

2-5- بررسی فعالیت شوراهای مدارس تابعه و ارائه راهکارهای بهبود عملکرد آنها برای استفاده بهینه از مشارکت معلمان، دانش آموزان و خانواده ها در طرح ها و برنامه های مدارس،

- 2-6- بررسی و تصویب برنامه ها برای استفاده بهینه مدارس تابعه از نیروهای انسانی، امکانات و تجهیزات و منابع یکدیگر ،
- 2-7- بررسی و تصویب طرح‌ها و برنامه‌ها در جهت شناسایی و جذب افراد لازم‌التعلیم و بازمانده از تحصیل در دوره‌های مختلف تحصیلی و در محدوده جغرافیایی مجتمع،
- 2-8- بررسی برنامه‌های نیازسنجی علمی کارکنان مجتمع و برنامه ریزی برای توانمند سازی و اجرای آموزش‌های مورد نیاز آنها و برگزاری نشست‌های علمی با رعایت مقررات مربوط،
- 2-9- جلب مشارکت‌های مردمی و کمک‌های خیرین و نیکوکاران و نهادهای غیردولتی به ویژه انجمن‌های اولیا و مربیان.
- 2-10- بررسی، تصویب و نظارت بر فعالیت‌های علمی، فوق برنامه و اردوهای دانش‌آموزی برابر دستورالعمل‌های مربوط،
- 2-11- برنامه ریزی و تصویب آموزش‌های خانواده در مدارس تابعه مجتمع،
- 2-12- برنامه ریزی جهت توسعه محلی و منطقه ای و تعامل اثر بخش و مفید مجتمع با مراکز مذهبی، علمی و پژوهشی منطقه.
- تبصره-** اداره آموزش و پرورش منطقه یا ناحیه می‌تواند، انجام امور قابل تفویض از جمله برگزاری دوره‌های ضمن خدمت، برنامه ریزی و تشکیل کلاسهای جبرانی و فوق برنامه، امتحانات هماهنگ منطقه‌ای دوره‌های تحصیلی مدارس تابعه (اعم از طراحی سوال، تکثیر، ارسال و نظارت) و برخی از وظایف کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی (به شرح پیوست) را به شورای مجتمع تفویض نماید.
- ماده 7-** مدارس تابعه از نظر فعالیت‌های آموزشی، پرورشی، اداری و منابع مالی در چارچوب مفاد این آیین نامه زیر نظر مدیر مجتمع اداره می‌شوند.
- ماده 8- امور اداری مجتمع:**
- 1- گواهینامه‌های تحصیلی دوره‌های تحصیلی علاوه بر مراجع قبلی باید به تأیید و امضای مدیر مجتمع نیز برسد که لازم است مراتب در نمودن برگ مدارک مذکور اصلاح شود.
- 2- بررسی و انسداد دفاتر آمار و ارزشیابی تحصیلی و تربیتی (امتحانات) مدارس تابعه توسط مدیر مجتمع به عنوان نماینده اداره آموزش و پرورش انجام می‌شود.
- 3- ارزشیابی مدیر مجتمع براساس ضوابط و مقررات مربوط توسط اداره آموزش و پرورش انجام می‌شود.
- 4- دانش‌آموزان ثبت نام شده در مجتمع می‌توانند با رعایت سایر شرایط تا پایان دوره متوسطه در مجتمع ادامه تحصیل دهند.
- 5- مجتمع آموزشی و پرورشی دارای مهر مستقلی خواهد بود که در مکاتبات و انجام امور اداری از آن استفاده می‌شود.
- 6- هر یک از مدارس تابعه مهر مستقلی خواهند داشت که نام مجتمع و مدرسه تابعه در آن درج شده است.
- ماده 9- امور مالی مجتمع:**
- 1- مجتمع دارای یک حساب بانکی متمرکز خواهد بود که با دو امضا از سه امضا (مدیر مجتمع به عنوان امضای ثابت - نماینده مدیران مدارس تابعه به نمایندگی از دیگر مدیران و نماینده رؤسای انجمن‌های اولیا و مربیان مدارس تابعه) قابل برداشت است.

2- کمک های اولیای دانش آموزان، شوراهای آموزش و پرورش استان و شهرستانها و اعتبارات متمرکز حوزه ستادی و سرانه دانش آموزان مدارس تابعه و به حساب متمرکز مجتمع واریز می شود.

3- وجوه واریزی به حساب متمرکز مجتمع، متناسب با تعداد دانش آموزان، برنامه های سالانه، میزان محرومیت و در چارچوب مقررات و شاخص های مربوط، به پیشنهاد مدیر و تصویب شورای مجتمع در اختیار مدارس تابعه قرار می گیرد.

تبصره - کمک های مردمی خاص هر مدرسه در سر فصل جداگانه ای ثبت و در همان مدرسه هزینه می شود.

4- هزینه های مربوط به برنامه های مشترک مدارس تابعه و یا خرید ملزومات و تجهیزات به صورت متمرکز براساس آیین نامه مالی مدارس و از محل حساب بانکی مجتمع انجام می شود.

5- مسئولیت نظارت بر عملکرد و رسیدگی مالی مجتمع به عهده اداره آموزش و پرورش منطقه مربوط می باشد.

#### سایر موارد:

ماده 10- مدیر مدرسه تابعه بر اساس شرایط احراز مدیریت مدارس (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش) توسط مدیر مجتمع برای تأیید و صدور ابلاغ به اداره آموزش و پرورش منطقه پیشنهاد می شود.

ماده 11- عنوان مدیر مدارس تابعه به « معاون مجتمع و مدیر مدرسه » تغییر یافته و براساس شرح وظایف مندرج در آیین نامه اجرایی مدارس (به استثنا وظایفی که در این آیین نامه به مدیر مجتمع واگذار شده است) انجام وظیفه خواهد نمود.

ماده 12- معاون یا معاونان مدرسه تابعه توسط مدیر مدرسه مربوط پیشنهاد و پس از تأیید مدیر مجتمع برای تأیید و صدور ابلاغ به اداره آموزش و پرورش منطقه معرفی می شود.

ماده 13- سازمان نوسازی و تجهیز مدارس موظف است در شهرها به ویژه در مناطق پرجمعیت، ساخت و ساز فضاهای آموزشی و پرورشی را با معماری اسلامی - ایرانی و در قالب مجتمع (مرکب از دوره های مختلف تحصیلی) که از نظر فضای فیزیکی مستقل و کاملاً در مجاور هم باشند، طراحی و اجرا نمایند.

ماده 14- به منظور شناسایی و شکوفایی استعداد های دانش آموزان و هدایت تحصیلی و تربیتی ایشان و ارائه خدمات مشاوره ای مطلوب بر حسب ویژگی های آنان، فرایند و عملکرد تحصیلی هریک از دانش آموزان در طول دوران تحصیل با رعایت اصول تربیتی ثبت می شود. دستور العمل این بند حداکثر ظرف مدت شش ماه توسط وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ خواهد شد.

ماده 15- پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی این آیین نامه را دو سال پس از اجرای آن به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

ماده 16- مواردی که در این آیین نامه به آن اشاره نشده است مطابق با مصوبات شورای عالی و دستورالعمل های وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

موضوع: آیین نامه مجتمع های آموزشی و پرورشی شهری در هشتصد و چهل و یکمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/3/17 به تصویب رسید.



## مصادیق اختیارات کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی قابل تفویض به شورای مجتمع (موضوع تبصره ذیل وظایف و اختیارات شورای مجتمع)

- 1- صدور مجوز ثبت نام در مدرسه بدون حضور در کلاس برای دانش آموزی که به علت بیماری خاص قادر به حضور در کلاس نمی باشد.
- 2- ایجاد تسهیلات برای برگزاری امتحان به صورت چندگزینه ای ،املاء صحیح غلط ، دادن وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس در امتحانات داخلی با توجه به شرایط خاص جسمانی افراد (اختلالات حرکتی ، ناسازگار بدنی، عدم تعادل بدنی ) به تشخیص پزشک معتمد.
- 3- صدور مجوز برگزاری امتحان در خارج از مدرسه از دانش آموزی که به تشخیص پزشک معتمد قادر به حضور در جلسه امتحانی مدرسه نیست و امتحان مربوط به صورت نهایی برگزار نمی شود.
- 4- صدور مجوز اخذ امتحان پیش از موعد در دروسی که امتحانات آنها بصورت نهایی نیست، حداکثر یکماه قبل از شروع امتحانات پایانی از دانش آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد.
- 5- صدور مجوز ثبت نام از دانش آموزی که به دلایل موجه قبل از شروع سال یا نیمسال تحصیلی موفق به ثبت نام نشده است.
- 6- صدور مجوز اخذ امتحان از دانش آموزانی که امتحانات آنها به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه و بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق امتحانی آنان مفقود یا معدوم گردیده است در اولین فرصت و حداکثر تا یکماه پس از پایان ایام امتحانات در دروسی که امتحان آنها به صورت داخلی برگزار می شود.
- 7- صدور مجوز انتقال از یک مدرسه به مدرسه دیگر در همان منطقه یا از یک منطقه به منطقه دیگر برای دانش آموزان متقاضی انتقال پایه های اول تا چهارم ابتدایی و اول و دوم راهنمایی تحصیلی حداکثر تا یک هفته قبل از شروع امتحانات پایانی
- 8- تمدید مهلت ارائه مدارک هویتی و تحصیلی دانش آموزی که به استناد ماده 33 آیین نامه اجرایی مدارس به صورت مشروط ثبت نام شده است تا قبل از شروع امتحانات نوبت اول
- 9- صدور مجوز ثبت نام و ادامه تحصیل تا پایان سال تحصیلی برای دانش آموزان فاقد شناسنامه دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی و همچنین تمدید رأی ثبت نام و ادامه تحصیل آنان در سال های آتی در صورت عدم ارائه شناسنامه (تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی منوط به ارائه اصل شناسنامه است)



## آیین نامه نحوه راه اندازی مدارس قرآنی

جلسه 861 - تاریخ 1391/3/2 - شماره ابلاغ 120/36980 تاریخ 1391/4/20

با عنایت به نقش آموزش و پرورش در فراهم آوردن زمینه تربیت پذیری دانش آموزان، مبتنی بر معارف انسان ساز قرآن کریم و سیره تعالی بخش پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین (ع) و با توجه به ضرورت تقویت و تعمیق شایستگی ها و مهارت های پایه تربیت قرآنی دانش آموزان و در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین، شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می دارد:

وزارت آموزش و پرورش با رعایت نکات زیر نسبت به راه اندازی «مدارس قرآنی» در هر یک از دوره های تحصیلی اقدام نماید:

**ماده 1-** مدارس قرآنی به مدارسی اطلاق می شود که در آن دانش آموزان مستعد و علاقمند، علاوه بر برنامه رسمی و ساعات مقرر در جداول مواد درسی دوره ها و رشته های مختلف تحصیلی<sup>1</sup>، حداکثر 6 جلسه آموزشی در هفته، معارف، شایستگی ها و مهارت های تکمیلی قرآنی را فرا می گیرند.

**تبصره 1-** مدارس دولتی و غیر دولتی در تمام دوره های تحصیلی، با اولویت دوره ابتدایی، می توانند، با رعایت مفاد این آیین نامه و بر اساس دستورالعملی که وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می نماید، نسبت به اجرای این مصوبه اقدام کنند.

**تبصره 2-** مجوز تاسیس این مدارس برابر ضوابط، به درخواست اداره کل آموزش و پرورش استان و موافقت معاونت پرورشی و فرهنگی صادر می شود.

**ماده 2-** اهداف مدارس قرآنی، علاوه بر اهداف مصوب دوره های تحصیلی، عبارت است از:

- الف) زمینه سازی برای تربیت قرآنی دانش آموزان
- ب) رشد و توسعه معارف، مفاهیم و سواد قرآنی دانش آموزان.
- ج) فراهم آوردن زمینه حفظ آیات، تدبر در آنها و توانایی بهره گیری از آموزه های قرآن کریم در زندگی فردی و اجتماعی.
- د) ارتقای جایگاه مدرسه به کانون تربیتی محله و اعتلای فرهنگ و تربیت قرآنی در جامعه.

**ماده 3-** فضای آموزشی و تربیتی حاکم بر مدرسه، منابع و مناسبات انسانی، روش های یاددهی - یادگیری، شیوه های ارزشیابی، مدیریت آموزشی و رهبری تربیتی جاری در مدرسه، باید با الهام از تعالیم حیات بخش قرآن کریم، زمینه تربیت پذیری و تقویت اخلاق قرآنی دانش آموزان را بیش از پیش فراهم آورند.

**ماده 4-** راهنمای برنامه و برنامه های آموزشی و تربیتی و محتوای فعالیت های تکمیلی و مهارتی این مدارس، مبتنی بر مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی و با حاکمیت رویکرد فرهنگی - تربیتی، توسط سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی با همکاری معاونت پرورشی و فرهنگی، تدوین و پس از بررسی و تأیید کمیسیون برنامه

<sup>1</sup> - رشته علوم و معارف اسلامی از شمول این آیین نامه مستثنی می باشد.

های درسی و تربیتی، ابلاغ می شود. این برنامه به برنامه و سر جمع ساعات درس قرآن در پایه مربوط اضافه می شود و عنوان مستقلی برای آن منظور نخواهد شد.

**تبصره -** محتوای آموزشی و تربیتی این مدارس همسو با برنامه های درسی شامل برنامه ها و فعالیت های تقویت روحانی، قرائت، درک مفاهیم و معارف قرآنی، حفظ قرآن کریم و فعالیت های تربیتی قرآنی می باشد.

**ماده 5-** چگونگی ارزشیابی تربیتی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان این مدارس در راهنمای برنامه درسی موضوع ماده 4 این آیین نامه تعیین می شود.

**ماده 6-** به دانش آموزان این مدارس، علاوه بر مدرک تحصیلی رسمی، پس از کسب موفقیت در برنامه های مقرر، برابر ضوابط، گواهینامه اعطا می شود.

**ماده 7-** منابع انسانی شاغل در این مدارس، اعم از مدیر، معاون، مربیان، معلمان و سایر کارکنان علاوه بر ضوابط عمومی، متخلق به اخلاق قرآنی بوده و از حسن شهرت برخوردار می باشند و همچنین شرایط اختصاصی مدیر مدرسه، معاون پرورشی و معلم درس قرآن به شرح زیر خواهد بود:

**الف - مدیر و معاون پرورشی مدرسه:**

1- اولویت دارا بودن مدرک تحصیلی فوق لیسانس در رشته های مرتبط با علوم قرآنی و یا معادل حوزوی آن

2- دارا بودن حداقل 5 سال سابقه موفق مدیریت برای مدیر مدرسه و 3 سال سابقه موفق معاونت پرورشی برای معاون پرورشی مدرسه

3- توانایی برقراری تعامل اثربخش و سازنده با مراکز و سازمان های قرآنی و مساجد محله

**ب - معلمان درس قرآن:**

1- دارا بودن مدرک تحصیلی حداقل لیسانس در رشته های مرتبط با علوم قرآنی و یا معادل حوزوی آن

تبصره - دوره ابتدایی از شمولیت این بند مستثنی بوده و آموزش قرآن به عهده معلم مربوط می باشد.

2- توانایی و تسلط کافی و لازم در آموزش قرآن با اولویت آشنایی با مفاهیم و معارف قرآنی

3- آشنایی با روش های فعال تدریس و فناوری های نوین و توانمندی به کارگیری آنها در فرآیند تدریس

**ماده 8-** این مدارس باید از فضای آموزشی و تربیتی مناسب، امکانات و تجهیزات لازم و کافی برای تحقق اهداف مورد نظر برخوردار باشند.

**ماده 9-** این مدارس می توانند به صورت هیئت امنایی اداره شوند و از اختیارات و امتیازات مدارس هیئت امنایی، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش برخوردار گردند.

**ماده 10-** منابع مالی این مدارس بر اساس منابع مندرج در ذیل ماده 11 قانون شوراهای آموزش و پرورش (اعتبارات دولت که به صورت سرانه دانش آموزی پرداخت می شود، کمک های مردمی، سهمی که از طریق شورای آموزش و پرورش از عوارض اخذ شده در اختیار



مدرسه قرار می گیرد، و وجوه حاصل از ارائه خدمات آموزشی و پرورشی فوق برنامه) تامین می شود.

**ماده 11-** مدارس عادی می توانند تمام یا بخشی از برنامه های آموزشی و تربیتی و محتوای فعالیت های تکمیلی قرآنی، موضوع ماده 4 این آیین نامه را به صورت فوق برنامه در نوبت دوم به دانش آموزان علاقمند خود ارائه و برابر مفاد ماده 6 گواهینامه مربوط اعطا نمایند. تبصره- سایر افراد علاقمند به معارف قرآنی (مانند دانش آموزان دیگر مدارس، کارکنان آموزش و پرورش، والدین دانش آموزان، افراد علاقمند محله) با رعایت دستورالعمل مذکور می توانند در کلاس های آموزش قرآن این مدارس که به طور جداگانه تشکیل می شود، شرکت نمایند و از برنامه های آموزشی و تربیتی آن بهره مند شوند.

**ماده 12-** مواردی که در این آیین نامه اشاره نشده، تابع مقررات مورد عمل در وزارت آموزش و پرورش می باشد.

**ماده 13-** گزارش ارزیابی دوسالانه اجرای این آیین نامه، توسط پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش با همکاری معاونت پرورشی و فرهنگی تهیه و برای اتخاذ تصمیم، به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه خواهد شد.

**موضوع:** آیین نامه نحوه راه اندازی مدارس قرآنی در هشتصد و شصت و یکمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1391/3/2 به تصویب رسید.



## ارائه آموزش پاره‌وقت در مدارس ایرانی خارج از کشور

جلسه 710 تاریخ 1383/6/3 - شماره ابلاغ 120/7175 تاریخ 83/7/15

### ماده واحده:

به منظور حفظ و تحکیم و ارتقای هویت دینی و ملی ایرانیان مقیم خارج از کشور، به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود، آموزش پاره‌وقت را با رعایت موارد زیر اجرا کند.<sup>1</sup>

1- آموزش پاره‌وقت، به روشی اطلاق می‌شود که دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد مقیم خارج از کشور علاوه بر گذراندن دروس پایه تحصیلی خود در مدارس خارجی محل سکونت، دروس عمومی مربوط به پایه تحصیلی خود را (مطابق جدول پیوست) براساس دستورالعمل مربوط در یکی از مؤسسات یا واحدهای آموزشی ایرانی می‌گذرانند و کارنامه قبولی در پایه تحصیلی متناظر از نظام آموزش و پرورش ایران را با رعایت مفاد این مصوبه دریافت می‌کنند.

**تبصره 1-** ارایه این آموزش به شیوه از راه دور و با رعایت مفاد این آیین‌نامه بلامانع است.

**تبصره 2-** فرزندان کارگزاران جمهوری اسلامی ایران در صورت نبودن مدرسه تمام وقت ایرانی در شهر محل سکونت می‌توانند از آموزش پاره‌وقت استفاده نمایند.

2- آموزش پاره‌وقت در دوره‌های تحصیلی ابتدایی، راهنمایی، متوسطه و پیش‌دانشگاهی ارائه می‌شود.

3- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دروس عمومی (موضوع بند یک) این دانش‌آموزان در هر یک از پایه‌ها و دوره‌های تحصیلی مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی و امتحانات ذیربط خواهد بود.

4- شرایط قبولی و ارتقاء به پایه بالاتر دانش‌آموزان در آموزش پاره‌وقت عبارتند از:

الف) احراز شرایط قبولی در پایه تحصیلی مربوط در مدرسه خارجی

ب) کسب حداقل نمره 10 در تمام دروس عمومی پایه تحصیلی مربوط (مندرج در جداول پیوست)

5- برای دانش‌آموزانی که شرایط قبولی را کسب می‌نمایند، کارنامه قبولی در پایه تحصیلی متناظر از نظام آموزش و پرورش ایران صادر می‌شود. در این صورت نمرات دروس عمومی در کارنامه ثبت و بقیه دروس و انضباط با علامت ضریب پذیرفته می‌شود.

**تبصره -** برای این دانش‌آموزان معدل محاسبه نمی‌شود.

6- دانش‌آموزانی که به صورت پاره‌وقت تحصیل می‌کنند، مشروط به تحصیل حضوری در مدارس خارجی و با رعایت سایر مقررات می‌توانند از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

7- آموزش پاره‌وقت در خارج از کشور با اخذ مجوز از دفتر مدارس خارج از کشور ارائه می‌شود.

8- دستورالعمل‌های لازم برای اجرای این ماده واحده توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و ابلاغ می‌شود.

9- این مصوبه از سال تحصیلی 83-84 اجرا می‌شود و وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی دوسالانه آن را به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه کند.

1- این مصوبه در اجرای بند ت تصویب‌نامه تاریخ 1375/5/28 هیأت محترم وزیران صادر شده است



سال دوم

ردیف	نام درس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (2)	2+1	2+1
2	زبان فارسی (2)	2	2
3	ادبیات فارسی (2)	2	2
4	عربی (2)	2	2
5	جغرافیای عمومی و استان	3	3
جمع			12

سال سوم

ردیف	نام درس	واحد	ساعت
1	تعلیمات دینی و قرآن (3)	2+1	2+1
2	زبان فارسی (3)	2	2
3	ادبیات فارسی (3)	2	2
4	عربی (3)	2	2
5	تاریخ معاصر ایران	2	2
جمع			11



ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سواد آموزی)

جلسه 833 - تاریخ 1389/11/19 - شماره ابلاغ 120/29013 تاریخ 1390/1/27

با توجه به ضرورت بازنگری ساختار آموزشی نهضت سواد آموزی به منظور ارتقاء کمی و کیفی فعالیت های سوادآموزی در سطح کشور، به استناد بند 3 ماده 6 قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش مصوب مجلس شورای اسلامی و ماده 10 آیین نامه اجرایی اساسنامه نهضت سواد آموزی مصوب هیات وزیران تاریخ 67/1/15 مبنی بر تصویب دوره ها، اهداف و برنامه های درسی نهضت سوادآموزی، ساختار آموزشی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سواد آموزی) مشتمل بر 16 ماده به شرح ذیل به تصویب می رسد .

ماده 1- تعاریف

1-1- بزرگسال بی سواد:

افراد بالاتر از 10 سال تمام که از تحصیل بازمانده اند، بزرگسال بی سواد محسوب می شوند.

1-2- حداقل سواد:

توانایی خواندن، نوشتن، حساب کردن، درک و فهم متون ساده به زبان فارسی و کسب مهارت های اولیه روخوانی قرآن، حداقل سواد تلقی می شود.

### 3-1- تحکیم سواد :

تثبیت و تعمیق مهارت های خواندن، نوشتن، حساب کردن، درک و فهم متون ساده به زبان فارسی، روخوانی قرآن و کاربرد آنها در زندگی فردی و اجتماعی افراد نوسواد، تحکیم سواد تلقی می شود.

### 4-1- دوره سواد آموزی:

دوره ای که به منظور دستیابی افراد بزرگسال به حداقل سواد، طراحی و اجرا می شود.

### 5-1- دوره تحکیم سواد:

دوره ای که فرصت استمرار و پایداری آموخته ها و کاربرد آن را برای کسانی که دوره سواد آموزی را گذرانده اند و تمایل به ادامه تحصیل ندارند، فراهم می سازد.

### 6-1- دوره انتقال:

دوره ای که فرصت ادامه تحصیل برای کسانی که دوره سواد آموزی را گذرانده اند یا کسانی که فاقد شرایط ادامه تحصیل در نظام آموزش و پرورش رسمی هستند، فراهم می سازد .

ماده 2- مرحله اول آموزش و پرورش بزرگسالان شامل سه دوره ی سواد آموزی، تحکیم و انتقال می باشد.

ماده 3- دوره سواد آموزی به منظور تحقق اهداف زیر اجرا می شود:

- 1- کسب مهارت های خواندن، نوشتن، درک و فهم متون ساده فارسی
- 2- انجام محاسبات ریاضی در حد چهار عمل اصلی
- 3- آشنایی با قرآن و کسب مهارت های اولیه روخوانی قرآن
- 4- آشنایی بیشتر با معارف دینی و فرهنگ اسلامی

ماده 4- مدت دوره سواد آموزی حداقل معادل 400 ساعت آموزشی است که با توجه به شرایط و مقتضیات محیطی و نیاز مخاطبان به تشخیص سازمان نهضت سواد آموزی حداکثر تا 550 ساعت قابل افزایش است.

ماده 5- موضوعات و مفاهیم اساسی دوره سواد آموزی برابر جدول ذیل می باشد:

ردیف	موضوعات و مفاهیم اساسی آموزشی	حداقل ساعت آموزش	حداکثر ساعت آموزش
1	زبان فارسی	260	325
2	قرآن و فرهنگ اسلامی	70	113
3	ریاضی	70	112
	جمع	400	550

تبصره - چارچوب و کلیات راهنمای برنامه ی درسی دوره ی سواد آموزی، توسط سازمان نهضت سواد آموزی با همکاری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی تهیه می شود. این راهنما به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده 6- دوره تحکیم سواد به منظور تحقق اهداف زیر اجرا می شود:

- 1- پیشگیری از بازگشت به بی سوادی

- 2- ایجاد ارتباط بین سواد آموزی و آموزش مهارت های اساسی زندگی
- 3- زمینه سازی یادگیری مادام العمر
- ماده 7-** مدت دوره تحکیم سواد معادل 200 ساعت که 70 ساعت حضوری و 130 ساعت غیر حضوری است.
- ماده 8-** برنامه های دوره تحکیم سواد به صورت نیمه حضوری و غیر حضوری با استفاده از رسانه های آموزشی مناسب و بهره گیری از شیوه هایی نظیر خدمات مکاتبه ای، ایجاد شبکه های یادگیری مشارکتی - گروهی اجرا می شود.
- ماده 9-** دوره انتقال اهداف زیر را دنبال می کند:
- 1- گسترش مهارت های خواندن و نوشتن و درک مطلب و کاربرد آن در زندگی
- 2- گسترش فرهنگ و معارف دینی و توانمند سازی افراد در به کارگیری دستورات دینی در زندگی فردی و اجتماعی
- 3- آشنایی بیشتر با مفاهیم ریاضی و علوم و توانمندی به کار گیری آن در زندگی روزمره
- 4- رشد بینش اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بزرگسالان
- ماده 10-** دوره انتقال شامل 800 ساعت آموزش است که 200 ساعت آن به صورت خود آموز و غیر حضوری طراحی و اجرا می شود.
- ماده 11-** مواد درسی و زمان آموزش دوره انتقال برابر جدول ذیل می باشد:

جمع	زمان		مواد درسی
	غیر حضوری	حضوری	
240	60	180	ادبیات فارسی
160	40	120	فرهنگ و معارف اسلامی
160	40	120	ریاضی
120	30	90	علوم تجربی
120	30	90	علوم اجتماعی
800	200	600	جمع

- تبصره -** چارچوب و کلیات راهنمای برنامه ی درسی دوره ی انتقال، توسط سازمان نهضت سواد آموزی با همکاری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی تهیه می شود. این راهنما به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید
- ماده 12-** نظام آموزش غیر رسمی بزرگسالان از سوی وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.
- ماده 13-** ارزش تحصیلی پایان دوره انتقال همپراز با پایان دوره ابتدایی است و دارندگان گواهینامه پایان این دوره مجاز به ادامه تحصیل در دوره راهنمایی تحصیلی می باشند.
- ماده 14-** افرادی که دوره سواد آموزی را گذرانده و به صورت خود آموزی دوره انتقال را آموزش دیده باشند می توانند به صورت داوطلب آزاد در آزمون پایان دوره مذکور شرکت کنند.
- ماده 15-** تهیه و تدوین مقررات اجرایی، آموزشی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دوره های مختلف بر عهده سازمان نهضت سواد آموزی است.

ماده 16- پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی این مصوبه را حداکثر دو سال پس از اجرای آن تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.



## آیین نامه تشکیل کمیسیون خاص<sup>1</sup> در ادارات

### آموزش و پرورش مناطق و نواحی

جلسه 644 تاریخ 1378/10/16 - شماره ابلاغ 120/3895/8 تاریخ 1378/10/20

ماده 1- به منظور رفع مشکلات موردی دانش آموزانی که با مسائل خاصی از نظر آموزشی و پرورشی مواجهند به ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی اجازه داده می شود نسبت به تشکیل کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون خاص با ترکیب و اختیارات ذیل اقدام نمایند:

#### الف - ترکیب اعضا

- 1- رییس اداره آموزش و پرورش منطقه یاناحیه (رییس کمیسیون)
  - 2- معاون آموزشی اداره (نایب رییس کمیسیون)
  - 3- مسئول امتحانات اداره آموزش و پرورش (دبیر کمیسیون)
  - 4 و 5 و 6- مسئولین دوره های تحصیلی
  - 7 و 8 و 9- سه نفر از مدیران مدارس (از هر دوره یک نفر)
- تبصره 1- مدیران مدارس از بین مدیران مجرب توسط سایر اعضا کمیسیون برای مدت دو سال انتخاب می شوند و تمدید عضویت آنان نیز بلامانع است.
- تبصره 2- در مناطقی که تعداد مسئولین دوره ها کمتر از 3 نفر باشد به تعداد مدیران مدارس افزوده می شود به نحوی که 9 عضو کمیسیون تأمین شود.
- تبصره 3- کمیسیون می تواند از افراد صاحب نظر و کارشناس بدون حق رأی دعوت بعمل آورد.
- تبصره 4- ابلاغ اعضای کمیسیون توسط مدیر کل آموزش و پرورش استان صادر می شود.

1- به استناد مصوبه دویست و سی و پنجمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/4/14 که طی شماره 120/1397/8 تاریخ 79/5/5 ابلاغ شده است ترکیب اعضای کمیسیون خاص در سرپرستی های مدارس جمهوری اسلامی ایران در

خارج از کشور بشرح زیر است:

- 1- سرپرست مدارس جمهوری اسلامی ایران
  - 2- مسئول آموزش و امتحانات
  - 3- نماینده گروه های آموزشی
  - 4 و 5 و 6- سه نفر از مدیران مدارس (از هر دوره تحصیلی یک نفر)
  - 7- مسئول فرهنگی
- تبصره - برای مدارس تک کشوری که مستقیماً زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور اداره می شوند کمیسیون خاص با ترکیب زیر در اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور تشکیل می گردد.
- 1- مدیر کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور
  - 2- معاونت آموزشی
  - 3- مسئول امتحانات
  - 4 و 5- مسئولین دوره های تحصیلی (آموزش عمومی و متوسطه)
  - 6 و 7- مدیران مجتمع های آموزشی تطبیقی (پسرانه و دخترانه).
- کمیسیونهای مذکور با حضور 5 نفر از اعضا رسمیت می یابد و مصوبات آن با 4 رأی موافق قابل اجرا خواهد بود.

**تبصره 5-** جلسات کمیسیون با حضور 6 نفر از اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با رأی 5 نفر معتبر است.

### **ب- اختیارات**

1- صدور مجوز ثبت نام در مدرسه بدون حضور در کلاس برای دانش آموزی که به علت بیماری خاص قادر به حضور در کلاس نمی باشد.

2- ایجاد تسهیلات برای برگزاری امتحان به صورت چندگزینه ای، املا صحیح غلط، دادن وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس در امتحانات داخلی با توجه به شرایط خاص جسمانی افراد (اختلالات حرکتی، ناسازگار بدنی، عدم تعادل بدنی) به تشخیص پزشک معتمد و تأیید کمیسیون.

3- صدور مجوز ثبت نام در مدرسه روزانه با حضور یا بدون حضور در کلاس برای دانش آموزی که به دلایل مختلف (کبرسن، مردودی یا مشروطی بیش از دفعات مجاز و نظایر آن) شرایط تحصیل در مدرسه روزانه را از دست داده است و به تشخیص کمیسیون تحصیل وی در مدرسه روزانه مشکلی ایجاد نمی کند.<sup>1</sup>

**تبصره 1-** برای دانش آموزان دوره متوسطه به شرطی مجوز ثبت نام در دبیرستان روزانه صادر می شود که منطقه فاقد دبیرستان بزرگسالان باشد.

**تبصره 2-** رعایت قانون نظام وظیفه عمومی در مورد دانش آموزان مشمول پسر الزامی است.

4- صدور مجوز برگزاری امتحان در خارج از مدرسه از دانش آموزی که به تشخیص پزشک معتمد و تأیید کمیسیون قادر به حضور در جلسه امتحانی مدرسه نیست و امتحان مربوط به صورت نهایی برگزار نمی شود.

5- صدور مجوز اخذ امتحان پیش از موعد در دروسی که امتحانات آنها بصورت نهایی نیست، حداکثر یکماه قبل از شروع امتحانات پایانی از دانش آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد.

6- صدور مجوز انتخاب درس به میزان 8 ساعت بیش از سقف مجاز مندرج در مقررات دبیرستان های بزرگسالان در آخرین نوبت امتحانی به دانش آموزی که در دانشگاه پذیرفته شده است.

7- اتخاذ تصمیم در مورد برگزاری امتحانات هماهنگ (به استثنای دوره پیش دانشگاهی) غایبین موجه.<sup>2</sup>

8- اتخاذ تصمیم در مورد برگزاری امتحانات داخلی (پایان نیمسال، خرداد و شهریور) و هماهنگ غایبین موجه امتحانات متفرقه.<sup>3</sup>

9- تمدید مهلت ارائه مدارک هویتی و تحصیلی دانش آموزی که به استناد ماده 33 آیین نامه اجرایی مدارس به صورت مشروط ثبت نام شده است تا قبل از شروع امتحانات نوبت اول.<sup>4</sup>

---

1- برابر مصوبه دویست و بیست و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/2/27 که طی شماره 120/222/8 تاریخ 79/3/2 ابلاغ شده است، عدم وجود رشته تحصیلی دانش آموزان در دبیرستانهای بزرگسالان به منزله دایر نبودن دبیرستان در منطقه خواهد بود. چون ثبت نام دانش آموزان متناسب با جنس آنان در دبیرستانهای بزرگسالان دخترانه یا پسرانه صورت می گیرد لذا دایر بودن دبیرستانهای بزرگسالان خاص یک جنس (دخترانه یا پسرانه) مانع از صدور رأی توسط کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی برای جنس مخالف نخواهد بود.

2- برابر مصوبه ششصد و چهل و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/3/26 که طی شماره 120/1018/8 تاریخ 79/3/29 ابلاغ شده، بند فوق اضافه شده است.

3- به استناد مصوبه دویست و سی و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/6/8 که طی شماره 120/2602/1 تاریخ 79/8/26 ابلاغ شده، بند فوق اضافه شده است.

4- بندهای 9 لغایت 14 به استناد آیین نامه اجرایی مدارس اضافه گردید.



- 10- صدور مجوز ثبت‌نام از دانش‌آموزی که به دلایل موجه قبل از شروع سال یا نیمسال تحصیلی موفق به ثبت‌نام نشده است.
- 11- صدور مجوز انتقال از یک منطقه به منطقه دیگر پس از امتحانات نهایی خردادماه به دانش‌آموز یا داوطلب آزاد سال آخر متوسطه مشروط برداشتن عذر موجه.
- 12- صدور مجوز ثبت‌نام موردی در مدارس بزرگسالان از دانش‌آموزی که به دلایل موجه قادر به تحصیل در مدرسه روزانه نیست و حداقل شرایط سنی را برای ثبت‌نام در مدرسه بزرگسالان (راهنمایی و متوسطه) ندارد.
- 13- صدور مجوز اخذ امتحان از دانش‌آموزانی که امتحانات آنها به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه و بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق امتحانی آنان مفقود یا معدوم گردیده است در اولین فرصت و حداکثر تا یکماه پس از پایان ایام امتحانات در دروسی که امتحان آنها بصورت داخلی برگزار می‌شود.
- 14- صدور مجوز اخذ امتحان از دانش‌آموزی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات ورزشی و نظایر آن موفق به شرکت در امتحان نهایی سوم راهنمایی تحصیلی و متوسطه نمی‌شود در نوبت امتحانی بعدی با رعایت ماده 48 آیین‌نامه اجرایی مدارس.
- 15- صدور مجوز انتخاب واحد کمتر از حد مجاز برای آن دسته از دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان که به دلیل عدم ارائه درس یا عدم امکان مهمان نمودن آنها به سایر مدارس مجبور به انتخاب واحد کمتر از حد مجاز هستند.<sup>1</sup> (استثنائاً در آن نیمسال)
- 16- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز برای آن دسته از دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی که در مراکز آموزش عالی پذیرفته شده‌اند.
- 17- صدور مجوز ادامه تحصیل برای دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت‌های عملی درسهای تخصصی رشته مربوط نیستند. در رشته موردنظر خود بدون شرکت در امتحان تغییر رشته.
- 18- صدور مجوز ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه برای دانش‌آموزانی که به دلیل بیماری خاص و ارائه اسناد پزشکی معتبر قادر به حضور و ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان نمی‌باشند مشروط بر آنکه شرط سنی تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه را داشته باشند.
- 19- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز برای دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان حداکثر 24 واحد در آخرین نیمسال تحصیلی یا 12 واحد در آخرین دوره تالیستانی.
- 20- صدور مجوز ادامه تحصیل برای دانش‌آموزانی که در مسابقات قرآن و یا مسابقات علمی، مهارتی، هنری، ورزشی و فرهنگی معتبر در سطح بین‌المللی و کشوری حائز رتبه اول تا سوم شده‌اند و متقاضی ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی در رشته‌ای غیر از رشته دیپلم خود می‌باشند.

1- بندهای 15 تا 20 به استناد مصوبه دویست و هفتاد و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/10/18 که طی شماره 120/3670/8 تاریخ 80/10/18 ابلاغ شده است، اضافه شد. ضمناً به استناد مصوبه هفتصد و یکمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/1/25 به شماره ابلاغی 120/1284/8 تاریخ 83/3/30 برای دانش‌آموزی که در هر یک از نیم سالی‌های تحصیلی شرایط مندرج در این بند ایجاد شده باشد ارائه تعداد واحدهای کمتر از حد مجاز (هشت واحد) بلامانع است. رعایت سقف سنی مجاز ادامه تحصیل برای پسران مشمول نظام وظیفه (24 سال تمام) الزامی است.

- 21- صدور مجوز انتقال از یک مدرسه به مدرسه دیگر در همان منطقه یا از یک منطقه به منطقه دیگر برای دانش‌آموزان متقاضی انتقال پایه‌های اول تا چهارم ابتدایی و اول و دوم راهنمایی تحصیلی حداکثر تا یک هفته قبل از شروع امتحانات پایانی<sup>1</sup>.
- 22- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل تا پایان سال تحصیلی برای دانش‌آموزان فاقد شناسنامه دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی و همچنین تمدید رأی ثبت‌نام و ادامه تحصیل آنان در سال‌های آتی در صورت عدم ارائه شناسنامه (تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی منوط به ارائه اصل شناسنامه است)
- 23- صدور مجوز استفاده از وقت اضافی علاوه بر وقت قانونی در امتحانات نهایی برای دانش‌آموزان دارای اختلالات حرکتی، ناسازگاری بدنی و عدم تعادل بدنی با ارائه مدرک معتبر.
- تبصره -** مرجع تایید مدارک معتبر و تعیین وقت اضافی، مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان و یا شورای معلمان نزدیکترین مدرسه استثنایی محل می‌باشد.
- 24- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز برای دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی که حداقل یک نیمسال تحصیل کرده باشند مشروط بر آنکه در مراکز پیش‌دانشگاهی بزرگسالان (با انتخاب حداقل 12 واحد به صورت حضوری) و یا به شیوه داوطلب آزاد ثبت‌نام کنند.
- 25- صدور مجوز گذراندن درس کارآموزی (فنی و حرفه‌ای) و یا کارورزی (کاردانش) به صورت حضوری برای هنرجویان شاخه فنی و حرفه‌ای و دانش‌آموزان شاخه کاردانش که تا پایان دوره تابستانی موفق به گذراندن درس مذکور نشده‌اند.
- 26- صدور مجوز ثبت‌نام و ادامه تحصیل در مرکز پیش‌دانشگاهی روزانه برای فارغ‌التحصیلان دوره سه ساله متوسطه که حداقل معدل مقرر برای ورود به دوره پیش‌دانشگاهی روزانه را ندارند مشروط بر آنکه منطقه محل تحصیل آنان فاقد مرکز پیش‌دانشگاهی نوبت دوم (بزرگسالان) باشد.<sup>3</sup>
- 27- صدور مجوز ابطال کارنامه‌های تطبیق دوره‌های چهارساله و شش‌ساله<sup>4</sup> متوسطه با شیوه نیمسال واحدی و اجازه تطبیق آنان به شیوه سالی واحدی.
- 28- صدور مجوز تحصیل در دوره متوسطه روزانه برای دانش‌آموزان شاخه نظری که حداکثر دارای یک سال کبر سن می‌باشند. (پن قبیل دانش‌آموزان از شمول تبصره 1 بند 3 اختیارات کمیسیون مستثنی می‌باشند).<sup>5</sup>
- 29- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز در دوره تابستانی (حداکثر 16 واحد درسی) برای دانش‌آموزان دبیرستان‌های بزرگسالان که با رعایت ماده 31 آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و سایر شرایط، قصد ادامه تحصیل در واحد آموزشی روزانه را دارند.
- 30- صدور مجوز ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه با رعایت سایر ضوابط برای آن دسته از فارغ‌التحصیلان پایه سوم متوسطه که معدل آنان حداکثر یک نمره کمتر از معدل تعیین شده

1- بندهای 21 تا 27 به استناد مصوبه دویست و نود و یکمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 81/8/28 که به شماره 120/6093/8 و 120/6094/8 تاریخ 81/10/29 ابلاغ شده است اضافه گردید.

2- به استناد مصوبه جلسه 298 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 82/7/16 که به شماره 120/6575/9 تاریخ 82/8/11 ابلاغ شده است.

3- به استناد مصوبه دویست و نود و دومین جلسه کمیسیون شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 81/12/13 به شماره ابلاغی 120/6750/8 تاریخ 81/12/17 مصوبه هیات محترم وزیران (تجاوز نکردن تعداد دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی روزانه از 60 درصد دانش‌آموزان پایه سوم سال قبل) در صدور مجوز ثبت‌نام از دانش‌آموزان فاقد معدل در مراکز پیش‌دانشگاهی روزانه رعایت شود.

4- به استناد مصوبه دویست و نود و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 82/7/16 به شماره ابلاغی 120/6574/9 تاریخ 82/8/11.

5- بندهای 28 تا 34 به استناد مصوبه جلسه 749 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1386/4/12 به شماره ابلاغ 120/6734 تاریخ 86/8/27 اضافه گردید.

در منطقه مربوط می‌باشند و بعلت داشتن شرایط خاص امکان ثبت‌نام در دوره بزرگسالان را ندارند.

31- صدور مجوز ثبت‌نام و شرکت در امتحان شه‌ریور (موضوع رای جلسه 724 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 84/4/25) دوره پیش‌دانشگاهی برای دانش‌آموز یا داوطلب آزاد دوره پیش‌دانشگاهی که در سنوات قبل در دوره مزبور تحصیل کرده و فارغ‌التحصیل نشده است.

32- صدور مجوز برای پذیرش نمره دروس انتخابی بصورت درج علامت ضربدر برای دانش‌آموزان روزانه دوره متوسطه در موارد زیر، مشروط بر آن که متخلف یا متخلفین پرونده به هیئت رسیدگی به تخلفات معرفی شوند:

الف - ارائه نکردن درس یا دروس انتخابی

ب - ارائه دروس انتخابی مربوط به پایه اول در سایر پایه‌ها و بالعکس

ج - جابه‌جایی در ارائه دروس انتخابی در گروه‌های: جبرانی - تکمیلی، پرورشی، سایر دروس انتخابی

د - ارائه مکرر درس یا دروس انتخابی مربوط به پایه اول متوسطه در پایه‌های تحصیلی بعدی

33- صدور مجوز شرکت در امتحان استاندارد یا استانداردهای مهارت در واحد آموزشی روزانه برای آن دسته از دانش‌آموزان واحدهای آموزشی بزرگسالان دوره متوسطه شاخه کاردانش که شرایط تحصیل در واحد آموزشی روزانه را از دست داده‌اند و امکان گذراندن آن استاندارد یا استانداردهای مهارت در مراکز خارج از آموزش و پرورش آن منطقه میسر نباشد.

34- با تصویب این موارد سایر مصوبات مغایر لغو می‌گردد.

ماده 2- مدیران مدارس موظفند نسبت به بررسی مسائل دانش‌آموزانی که به دلیل بیماری و نظایر آن بامشکل تحصیلی روبرو هستند اقدام و موضوع را همراه با پیشنهادهای شورای مدرسه جهت طرح در کمیسیون خاص به اداره آموزش و پرورش گزارش نمایند.

ماده 3- دستور جلسه کمیسیون توسط دبیر جلسه با تأیید رئیس کمیسیون تعیین می‌گردد.

ماده 4- کمیسیون در صدور رای باید نسبت به جمع‌آوری شواهد و مدارک اقدام و در صورت لزوم از دانش‌آموز و ولی وی جهت شرکت در جلسه و استماع نظرات آنان دعوت بعمل آورد.

ماده 5- آراء کمیسیون لازم‌الاجراء بوده و با امضاء رییس اداره آموزش و پرورش جهت اجرا ابلاغ می‌شود.<sup>1</sup>

ماده 6- آراء کمیسیون خاص موردی بوده و قابل تسری به دیگری نخواهد بود.

ماده 7- کلیه آراء توسط دبیر کمیسیون ثبت و پس از امضاء اعضاء نگهداری می‌شود تا در صورت لزوم مورد استفاده بازرسان و مسئولین ذیربط قرار گیرد.

ماده 8- آراء کمیسیون خاص باید در پرونده دانش‌آموز نگهداری شده و در ستون ملاحظات دفاتر و اسناد ذیربط (نظیر آمار، امتحانات، کارنامه) به شماره رأی کمیسیون خاص استناد شود.

ماده 9- ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها برحسب انجام کار کمیسیون‌ها نظارت خواهند داشت.

1- برابر مصوبه دویست و پنجاه و دومین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/12/9 که طی شماره 120/3520/8 تاریخ 79/12/21 ابلاغ شده است، آراء صادره از سوی کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی صرفاً در یک سال تحصیلی معتبر است. در صورت انتقال دانش‌آموزان از یک منطقه به منطقه دیگر نیاز به صدور رأی مجدد توسط کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مقصد نمی‌باشد و رأی صادره قبلی لازم‌الاجراء است.

**ماده 10-** دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ضمن نظارت بر حسن اجرای این مصوبه گزارشی از عملکرد کمیسیون‌ها را به شورای عالی ارائه خواهد داد.  
**موضوع:** آیین‌نامه تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی در ششصد و چهل و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/10/16 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذارده شود.



### شیوه‌نامه رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان

جلسه 238 کمیسیون معین تاریخ 1379/6/8 - شماره ابلاغ 120/1870/8 تاریخ 1379/6/22

در راستای سیاست تمرکز زدایی و به منظور تسهیل روابط اداری و تسریع در رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان و با استناد به ماده 7 آیین‌نامه داخلی شورای عالی آموزش و پرورش و کمیسیونهای وابسته به آن و برابر بند 3 شرح وظایف کمیسیون معین شورای عالی، نحوه رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان به شرح زیر خواهد بود:

1- مدیرمدرسه<sup>1</sup> موظف است با همکاری کارکنان اداری و آموزشی ذیربط، حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال یا نیمسال تحصیلی، پرونده‌های دانش‌آموزان را بررسی و چنانچه در مواردی عدم رعایت قوانین و مقررات مشاهده شد نسبت به رفع نقص اقدام کند. در صورتی که نقص پرونده مربوط به سال‌های تحصیلی قبل باشد و یا بعد از انقضای مهلت مذکور مشخص گردد، مدیر مدرسه باید وضعیت تحصیلی دانش‌آموز را به منظور طرح در کمیسیون خاص موضوع رأی صادره در ششصد و چهل و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/10/16 در مورد آیین‌نامه تشکیل کمیسیون خاص در ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی به اداره آموزش و پرورش گزارش کند.

2- کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش در موارد زیر با رعایت مفاد این شیوه‌نامه عمل می‌کند.

- 1- ثبت‌نام خلاف مقررات با سن کمتر از سن مجاز در پایه اول ابتدایی.
- 2- ثبت‌نام خلاف مقررات از مردودین دوره ابتدایی در پایه بالاتر.
- 3- ثبت‌نام خلاف مقررات از مردودین دوره راهنمایی تحصیلی و متوسطه در پایه بالاتر.
- 4- ثبت‌نام خلاف مقررات با تکرار پایه و یا مشروطی بیش از حد مجاز.
- 5- ثبت‌نام خلاف مقررات بدون داشتن ضوابط ورود به رشته یا شاخه.
- 6- ثبت‌نام خلاف مقررات بدون شرکت در امتحان تغییر رشته.
- 7- ثبت‌نام خلاف مقررات با کبرسن.
- 8- صدور کارنامه مردودی برای دانش‌آموز قبول شده و ثبت‌نام وی در همان پایه قبلی.
- 9- عدم شرکت در امتحان تجدیدی بر اثر اشتباه مسئولین.

1- منظور از مدرسه در این شیوه‌نامه کلیه مدارس ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش و پیش‌دانشگاهی اعم از دولتی، غیرانتفاعی، استثنایی، استعدادهای درخشان، شبانه‌روزی، بزرگسالان، شاهد، ایثارگران، مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها و نظایر آن می‌باشد.

10- تمدید آرای قبلی مربوط به دانش‌آموزان مشمول بندهای 3 و 5 و 6 و 9 و 13 که موفق به شرکت و یا کسب نمره قبولی در امتحان درس یا دروس مربوط به آرای صادره نمی‌شوند.<sup>1</sup>

11- عدم رعایت پیش‌نیاز دروس.

12- عدم رعایت حد مجاز انتخاب واحد در نیمسال، سال تحصیلی یا دوره تابستانی

13- اعلام قبولی دانش‌آموز در درس یا دروس غیرنهایی بدون داشتن نمره نصاب قبولی.<sup>2</sup> قبولی.

14- اعلام مردودی دانش‌آموز در درس یا دروس غیرنهایی با داشتن نمره نصاب قبولی.

15- انتخاب مجدد دروس گذرانده شده.

16- ثبت‌نام خلاف مقررات با صغرسن در مدارس بزرگسالان دوره متوسطه.

17- ارائه دروس قبل از احراز شرایط ورود به رشته بااستثنای دروس عمومی مشترک کلیه شاخه‌ها.

3- اداره آموزش و پرورش پس از معرفی متخلف یا متخلفین مربوط به بندهای فوق (به جزء بند 10 که متخلف ندارد) به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری استان، پرونده تحصیلی دانش‌آموز را در کمیسیون خاص مطرح می‌کند. چنانچه در موارد استثناء به تشخیص کمیسیون، پرونده‌ای دارای متخلف نبوده و یا شناسایی فرد متخلف ممکن نباشد وضعیت تحصیلی دانش‌آموز قابل طرح در کمیسیون نخواهد بود و در این‌گونه موارد کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تصمیم‌گیری خواهد کرد.<sup>3</sup>

**تبصره -** رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان مدارس ایرانی خارج از کشور به عهده کمیسیون خاص اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور و سرپرستی‌های مربوط خواهد بود.

4- صورت‌جلسه مربوط به پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموزان مشمول این شیوه‌نامه برابر صورت‌جلسه پیوست توسط دبیر کمیسیون خاص تنظیم و به امضای سایر اعضا می‌رسد. سپس نتیجه در برگ رأی برابر نمونه‌های پیوست در سه نسخه به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

1- نسخه اول به اداره کل آموزش و پرورش استان به منظور پیگیری پرونده متخلف یا متخلفین.

2- نسخه دوم به مدرسه محل تحصیل دانش‌آموز به منظور اجرا و ضبط در پرونده تحصیلی وی.

**تبصره -** مدرسه باید در ستون ملاحظات دفاتر مربوط و مدارک تحصیلی دانش‌آموز به شماره نامه و رأی کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش استناد کند.

---

1- به استناد مصوبه دویست و هفتاد و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/10/18 که طی شماره 120/3716 تاریخ 80/10/24 ابلاغ شده است؛ مورد 10 اصلاح شد.

2- به استناد مصوبه دویست و هفتاد و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 80/10/18 که طی شماره 120/3670/18 تاریخ 80/10/18 ابلاغ شده است؛ مورد 13 لغایت 17 اضافه شد.

3- به استناد مصوبه یکصد و پنجاه و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 77/3/26 که طی شماره 120/1243/8 تاریخ 77/4/1 ابلاغ شده است، در مورد نحوه طرح وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان مدارس و ابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمانها و مراکز غیروابسته به آموزش و پرورش بدین شرح اتخاذ تصمیم گردید: در صورتی که پرونده تحصیلی دانش‌آموزی دارای متخلف باشد لازم است موضوع تخلف ابتدا از طریق دستگاه مجری به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری مربوط گزارش گردد و پس از صدور رأی توسط هیأت مذکور نتیجه به انضمام پرونده تحصیلی دانش‌آموز جهت طرح در کمیته رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموز استان ارسال شود. ضمناً با توجه به بند 8 شیوه‌نامه فوق کمیته رسیدگی به مشکلات پرونده‌های تحصیلی دانش‌آموز استان منحل و وظایف آن به کمیسیون خاص ادارات آموزش و پرورش مناطق و نواحی محول گردید.

- 3- نسخه سوم به انضمام سوابق به منظور بایگانی در اداره آموزش و پرورش.
- 5- علاوه بر موارد مندرج در بند 2 چنانچه موارد دیگری مشاهده شود، موضوع از جمیع جهات در کمیسیون خاص بررسی و نتیجه همراه با اظهار نظر و پیشنهاد کمیسیون از طریق اداره کل آموزش و پرورش استان حسب مورد به دفاتر ستادی معاونتهای مربوط یا مرکز سنجش و ارزشیابی تحصیلی ارسال تا برابر مقررات در کمیسیون ذیربط شورای عالی آموزش و پرورش مطرح و اتخاذ تصمیم شود.
- 6- ادارات کل آموزش و پرورش استانها ترتیبی اتخاذ می کنند که پرونده متخلف یا متخلفین تا حصول نتیجه نهایی و صدور رأی از سوی هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری پیگیری شود.
- 7- ادارات آموزش و پرورش مناطق و ادارات کل استانها برحسب اجرای این شیوه نامه نظارت کامل خواهند داشت.
- 8- با تصویب این شیوه نامه، دستورالعمل قبلی و سایر مصوبات مغایر لغو می گردد.
- موضوع:** شیوه نامه رسیدگی به مشکلات پرونده های تحصیلی دانش آموزان در دوپست و سی و هشتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/6/8 به تصویب رسید. صحیح است به مورد اجراء گذاشته شود.



صورت جلسه کمیته رسیدگی به مشکلات پرونده های تحصیلی دانش آموزان در کمیسیون خاص

مشخصات دانش آموز:

نام و نام خانوادگی ..... پایه تحصیلی فعلی ..... شماره شناسنامه .....

دوره تحصیلی ..... مدرسه محل تحصیل .....

موضوع نقص پرونده:

متخلف یا متخلفین:

برادر / خواهر ..... با سمت ..... که در ارتباط با این پرونده تحصیلی متخلف می باشد  
 طی نامه شماره ..... تاریخ ..... به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری معرفی شده است.  
 دبیر کمیسیون

اظهار نظر کمیسیون:

امضاء

نام و نام خانوادگی اعضای کمیسیون

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-
- 6-
- 7-
- 8-
- 9-

### برگ رأی (نمونه - 1)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه .....  
که برخلاف مقررات با سن کمتر از سن مجاز در پایه اول ابتدائی دبستان ..... ثبت نام شده است و در سال جاری در پایه ..... مشغول به تحصیل می باشد، اجازه داده می شود با رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.  
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره .....  
تاریخ .....  
رییس اداره آموزش و پرورش

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره .....  
تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی  
به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ .....  
به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 2)<sup>1</sup>

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... در پایه ..... دوره ابتدایی به تحصیل اشتغال داشته و برخلاف مقررات بدون داشتن شرایط قبولی در کلاس بالاتر مدرسه ..... ثبت نام و ادامه تحصیل داده است، اجازه داده می شود ضمن ادامه تحصیل در نوبت امتحانی ..... در امتحان درس / دروس ..... که در سال مذکور موجب مردودی وی شده شرکت کند. صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی برای نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود.  
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره .....  
تاریخ .....  
رییس اداره آموزش و پرورش

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم .....  
به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ .....  
به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

1- برابر رأی صادره در دویست و چهل و هفتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 79/10/13 برگ رأی نمونه 2 اصلاح گردید.

### برگ رأی (نمونه - 3)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... در پایه ..... دوره راهنمایی / متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و برخلاف مقررات بدون داشتن شرایط قبولی در کلاس بالاتر مدرسه ..... ثبت نام و ادامه تحصیل داده است، اجازه داده می شود ضمن ادامه تحصیل در نوبت امتحانی ..... در امتحان درس / دروس ..... که در سال مذکور موجب مردودی وی شده شرکت کند، صدور و تسلیم هرنوع گواهی یا مدرک تحصیلی برای نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.

- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ .....  
به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 4)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در پایه ..... دوره تحصیلی ..... مدرسه ..... برخلاف مقررات و بدون رعایت حداکثر تعداد سالهای مردودی و مشروطی مجاز به ثبت نام شده است، اجازه داده می شود در پایه مذکور ادامه تحصیل دهد.

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.

- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ .....  
به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.



### برگ رأی (نمونه - 5)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... برخلاف مقررات و بدون داشتن ضوابط ورود به رشته ..... در مدرسه ..... ثبت نام شده، اجازه داده می شود ضمن ادامه تحصیل، در امتحان تعیین رشته مربوط شرکت نماید. صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی به نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود. این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 6)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... بدون شرکت در امتحان تغییر رشته و برخلاف مقررات در پایه دوم / سوم رشته ..... در مدرسه ..... ثبت نام شده، و ادامه تحصیل داده است، اجازه داده می شود ضمن ادامه تحصیل، در امتحان تغییر رشته مربوط شرکت نماید. صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی به نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود. این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 7)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... باسن بیشتر از نصاب مقرر در آیین نامه اجرایی مدارس در پایه ..... دوره ..... مدرسه ..... ثبت نام شده، اجازه داده می شود با رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.  
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.

- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ .....

به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.

- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 8)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... در پایه ..... مدرسه ..... قبول بوده و برخلاف مقررات مردود اعلام شده و در همان پایه قبلی ثبت نام شده است، اجازه داده می شود در صورت تمایل در پایه بالاتر تحصیل کند و یا آنکه سال تحصیلی مذکور برای وی وقفه تحصیلی اعلام شود.  
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رئیس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.

- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ .....

به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.

- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 9)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه .....  
که در سال تحصیلی ..... در پایه ..... مدرسه ..... به تحصیل اشتغال داشته و در اثر اشتباه مسئولین فوق  
به شرکت در امتحان تجدیدی درس / دروس ..... نگردیده است، اجازه داده می شود ضمن ادامه تحصیل، در نوبت  
امتحانی ..... در امتحان درس یا دروس مربوط شرکت نماید، صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی به نامبرده منوط به کسب  
موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود.  
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم  
..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 10)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در اجرای رأی صادره به شماره .....  
تاریخ ..... در امتحان درس / دروس ..... موفق به شرکت و یا کسب نمره نصاب قبولی نگردیده است، اجازه داده می شود ضمن  
ادامه تحصیل، در نوبت امتحانی ..... در امتحان درس / دروس مذکور شرکت نماید، صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک  
تحصیلی به نامبرده منوط به شرکت در امتحان مربوط و کسب موفقیت می باشد.  
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم  
..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 11)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که بدون رعایت پیش‌نیاز و برخلاف مقررات در درس/دروس ..... پایه ..... دوره متوسطه مدرسه ..... ثبت‌نام نموده و ادامه تحصیل داده است، اجازه داده می‌شود با تغییر یا حذف درس یا درس/ با انتخاب درس یا دروس قبلی در ترمهای بعدی و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد. این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

— اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
— مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
— بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 12)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در نیمسال/ سال / دوره تابستانی سال تحصیلی ..... مدرسه ..... برخلاف مقررات بدون رعایت حد مجاز، انتخاب درس نموده است اجازه داده می‌شود با کسر واحدهای اضافی / بدون کسر واحدهای اضافی و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد. این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

— اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
— مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
— بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 13)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... در پایه ..... دوره متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و برخلاف مقررات بدون داشتن نمره نصاب قبولی در درس /دروس غیرنهایی ..... به نامبرده اعلام قبولی شده است اجازه داده می شود ضمن ادامه تحصیل در اولین فرصت / اولین نوبت امتحان رسمی در امتحان درس یا دروس مذکور شرکت کند. صدور و تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی برای نامبرده منوط به کسب موفقیت در امتحان مزبور خواهد بود. این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- سازمان آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 14)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... در پایه ..... دوره متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و برخلاف مقررات علی رغم داشتن نمره نصاب قبولی در درس /دروس غیر نهایی ..... به نامبرده اعلام مردودی شده است اجازه داده می شود با حذف نمره قبلی / پذیرش نمره قبل و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد. این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

رییس اداره آموزش و پرورش

تاریخ

رونوشت:

- سازمان آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای /خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 15)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی .... در پایه ..... دوره متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و  
حذف درس یا دروس انتخابی مجدد  
برخلاف مقررات نسبت به انتخاب مجدد درس /دروس ..... اقدام کرده است اجازه داده می شود با رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.  
حذف نمره قبلی و شرکت در امتحان

این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

تاریخ

رییس اداره آموزش و پرورش

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای /خانم .....  
به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

### برگ رأی (نمونه - 16)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که برخلاف مقررات با سن کمتر از سن مجاز در دبیرستان  
بزرگسالان ..... ثبت نام شده است اجازه داده می شود با رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.  
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

شماره

تاریخ

رییس اداره آموزش و پرورش

رونوشت:

- اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع  
معرفی آقای /خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع  
نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.

برگ رأی (نمونه - 17)

رأی صادره در جلسه تاریخ ..... کمیسیون خاص

به دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره شناسنامه ..... که در سال تحصیلی ..... در پایه ..... دوره متوسطه به تحصیل اشتغال داشته و قبل از احراز شرایط ورود به رشته ..... نسبت به انتخاب درس / دروس تخصصی رشته مذکور اقدام کرده است اجازه داده  
و رعایت سایر مقررات ادامه تحصیل دهد.  
این رأی موردی بوده و قابل تعمیم و تسری به دیگری نخواهد بود.

با حذف درس یا دروس انتخابی  
بدون حذف درس یا دروس انتخابی

شماره

تاریخ

رییس اداره آموزش و پرورش

رونوشت:

اداره کل آموزش و پرورش استان ..... پیرو نامه شماره ..... تاریخ ..... موضوع معرفی آقای / خانم ..... به هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری، خواهشمند است دستور فرمایید از نتیجه رأی هیأت، این اداره را مطلع نمایند.  
- مدرسه ..... عطف به نامه شماره ..... تاریخ ..... به منظور اجرا و ضبط در پرونده دانش آموز.  
- بایگانی به انضمام کلیه سوابق.



آیین نامه تشکیل کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان  
جلسه 456 کمیسیون معین تاریخ 87/4/12 - شماره ابلاغ 120/9492 تاریخ 87/5/12

ماده 1- به منظور رفع مشکلات موردی دانش آموزان تحت پوشش مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان که با مسائل خاصی از نظر آموزشی، پرورشی و توانبخشی مواجهند به مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان اجازه داده می شود نسبت به تشکیل کمیسیونی تحت عنوان کمیسیون خاص با ترکیب و اختیارات ذیل اقدام نمایند:

الف) ترکیب اعضاء:

- 1- مدیر آموزش و پرورش استثنایی استان (رئیس کمیسیون)
  - 2- معاون آموزشی یا کارشناس مسئول آموزش مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان (نایب رئیس کمیسیون)
  - 3- کارشناس سنجش و ارزشیابی تحصیلی مدیریت استثنایی استان (دبیر کمیسیون)
  - 4- کارشناس گروه آموزش استثنایی بر حسب مورد
  - 5- کارشناس مسئول تشخیص و توانبخشی
  - 6 و 7- دو نفر از مدیران مدارس استثنایی
- تبصره 1: مدیران مدارس از بین مدیران توسط سایر اعضاء کمیسیون به مدت دو سال انتخاب می شوند و تمدید عضویت آنان نیز بلامانع است.
- تبصره 2: کمیسیون می تواند از افراد صاحب نظر و کارشناس بدون حق رأی دعوت به عمل آورد.

تبصره 3: ابلاغ اعضای کمیسیون توسط رئیس سازمان آموزش و پرورش استان صادر می شود.  
تبصره 4: جلسات کمیسیون با حضور 5 نفر از اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات آن با رأی اکثریت معتبر است.

ب) اختیارات:

- 1- صدور مجوز ثبت نام در مدرسه بدون حضور در کلاس برای دانش آموزی که به علت بیماری خاص<sup>1</sup> قادر به حضور در کلاس نباشد.
  - 2- ایجاد تسهیلات برای برگزاری امتحان به صورت چندگزینه ای، املاء صحیح غلط، دادن وقت اضافی، جایگزین کردن نمره بخش کتبی به جای شفاهی یا بالعکس در امتحانات داخلی با توجه به شرایط خاص دانش آموزان استثنایی.
  - 3- ایجاد تسهیلات برای برگزاری امتحان عملی درس تربیت بدنی با توجه به شرایط خاص دانش آموزان استثنایی با تأیید کمیسیون خاص.
  - 4- صدور مجوز ثبت نام در مدرسه روزانه با حضور یا بدون حضور در کلاس برای دانش آموزی که به دلایل مختلف (کبرسن، مردودی یا مشروطی بیش از دفعات مجاز و نظایر آن) شرایط تحصیل در مدرسه روزانه را از دست داده است و به تشخیص کمیسیون تحصیل وی در مدرسه روزانه مشکلی ایجاد نمی کند.
- تبصره 1: برای دانش آموزان دوره متوسطه به شرطی مجوز ثبت نام در دبیرستان روزانه صادر می شود که منطقه فاقد دبیرستان بزرگسالان باشد.
- 2- رعایت قانون نظام وظیفه عمومی در مورد دانش آموزان مشمول پسر الزامی است.
  - 5- صدور مجوز برگزاری امتحان در خارج از مدرسه از دانش آموزی که به تشخیص پزشک معتمد و تأیید کمیسیون قادر به حضور در جلسه امتحانی مدرسه نیست و امتحان مربوط به صورت نهایی برگزار نمی شود.
  - 6- صدور مجوز اخذ امتحان بیش از موعد در دروسی که امتحانات آن ها به صورت نهایی نیست، حداکثر یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی از دانش آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد.
  - 7- صدور مجوز انتخاب درس به میزان 8 ساعت بیش از سقف مجاز مندرج در مقررات دبیرستان های بزرگسالان در آخرین نوبت امتحانی به دانش آموزی که در دانشگاه پذیرفته شده است.
  - 8- اتخاذ تصمیم در مورد برگزاری امتحانات هماهنگ (به استثنای دوره پیش دانشگاهی) غائبین موجه.
  - 9- اتخاذ تصمیم در مورد برگزاری امتحانات داخلی غائبین موجه دوره های مختلف تحصیلی (پایان نیمسال، خرداد و شهریور) و هماهنگ غائبین موجه امتحانات متفرقه.
  - 10- تمدید مهلت ارائه مدارک هویتی و تحصیلی دانش آموزی که به استناد ماده 33 آیین نامه اجرایی مدارس به صورت مشروط ثبت نام شده است تا قبل از شروع امتحانات نوبت اول.
  - 11- صدور مجوز ثبت نام از دانش آموزی که به دلایل موجه قبل از شروع سال یا نیمسال تحصیلی موفق به ثبت نام نشده است.

---

1- از قبیل: ضایعات نخاعی، مشکلات قلبی ناتوان کننده، مشکلات تنفسی و ریوی، بیماری های خونی، بیماری های متابولیک شدید و بیماری های مربوط به کلیه و ....



- 12- صدور مجوز انتقال از یک منطقه به منطقه دیگر پس از امتحانات نهایی خرداد ماه به دانش‌آموز یا داوطلب آزاد سال آخر متوسطه مشروط بر داشتن عذر موجه.
- 13- صدور مجوز ثبت نام موردی در مدارس بزرگسالان از دانش‌آموزی که به دلایل موجه قادر به تحصیل در مدرسه روزانه نیست و حداقل شرایط سنی را برای ثبت نام در مدرسه بزرگسالان (راهنمایی و متوسطه) ندارد.
- 14- صدور مجوز اخذ امتحان از دانش‌آموزانی که امتحانات آن‌ها به علل مختلف از قبیل حوادث غیرمترقبه و بلایای طبیعی برگزار نشده و یا اوراق امتحانی آنان مفقود یا معدوم گردیده است در اولین فرصت و حداکثر تا یک ماه پس از پایان ایام امتحانات در دروسی که امتحان آن‌ها به صورت داخلی برگزار می‌شود.
- 15- صدور مجوز اخذ امتحان از دانش‌آموزانی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات ورزشی و نظایر آن موفق به شرکت در امتحانات نهایی سوم راهنمایی تحصیلی و متوسطه نمی‌شود در نوبت امتحانی بعدی با رعایت ماده 48 آیین نامه اجرایی مدارس.
- 16- صدور مجوز انتخاب واحد کمتر از حد مجاز برای آن دسته از دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان که به دلیل عدم ارائه درس یا عدم امکان مهمان نمودن آن‌ها به سایر مدارس مجبور به انتخاب واحد کمتر از حد مجاز هستند. (استثناً در آن نیمسال).
- 17- صدور مجوز انتخاب واحد کمتر از حد مجاز برای آن دسته از دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در دوره پیش دانشگاهی که در مراکز آموزش عالی پذیرفته شده‌اند.
- 18- صدور مجوز ادامه تحصیل برای دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای، کاردانش و متوسطه حرفه‌ای که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت‌های عملی درس‌های تخصصی رشته مربوط نیستند. در رشته موردنظر خود بدون شرکت در امتحان تغییر رشته.
- 19- صدور مجوز تغییر رشته و ادامه تحصیل برای دانش‌آموزان انتقالی دوره متوسطه ی حرفه‌ای در صورتی که منطقه‌ی موردنظر فاقد رشته تحصیلی دانش‌آموز انتقالی باشد.
- 20- صدور مجوز ادامه تحصیل در دوره پیش دانشگاهی روزانه برای دانش‌آموزانی که به دلیل بیماری خاص و ارائه اسناد پزشکی معتبر قادر به حضور و ادامه تحصیل در دوره پیش دانشگاهی بزرگسالان نمی‌باشند مشروط بر آنکه شرط سنی تحصیل در دوره پیش دانشگاهی روزانه را داشته باشند.
- 21- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز برای دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان حداکثر 24 واحد در آخرین نیمسال تحصیلی یا 12 واحد در آخرین دوره تابستانی.
- 22- صدور مجوز ادامه تحصیل برای دانش‌آموزانی که در مسابقات قرآن مسابقات علمی، مهارتی، هنری، ورزشی و فرهنگی معتبر در سطح بین‌المللی و کشوری حائز رتبه اول تا سوم شده‌اند و متقاضی ادامه تحصیل در دوره پیش دانشگاهی در رشته‌ای غیر از رشته دیپلم خود می‌باشند.
- 23- صدور مجوز انتقال از یک مدرسه به مدرسه دیگر در همان منطقه یا از یک منطقه به منطقه دیگر برای دانش‌آموزان متقاضی انتقال پایه‌های اول تا چهارم ابتدایی و اول و دوم راهنمایی تحصیلی حداکثر تا یک هفته قبل از شروع امتحانات پایانی.
- 24- صدور مجوز ثبت نام و ادامه تحصیل تا پایان سال تحصیلی برای دانش‌آموزان فاقد شناسنامه دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی و همچنین تمدید رأی ثبت نام و ادامه تحصیل آنان در

- سال‌های آتی در صورت عدم ارائه شناسنامه (تسلیم هر نوع گواهی یا مدرک تحصیلی منوط به ارائه اصل شناسنامه است).
- 25- صدور مجوز استفاده از منشی و وقت اضافی علاوه بر وقت قانونی در امتحانات نهایی برای دانش‌آموزان استثنایی با ارائه مدرک معتبر.
- تبصره: مرجع تأیید مدارک معتبر و تعیین وقت اضافی و اختصاص منشی، مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان می‌باشد.
- 26- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز برای دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی که حداقل یک نیمسال تحصیل کرده باشند مشروط بر آنکه در مراکز پیش‌دانشگاهی بزرگسالان (با انتخاب حداقل 12 واحد به صورت حضوری) و یا به شیوه داوطلب آزاد ثبت نام کنند.
- 27- صدور مجوز گذراندن درس کارآموزی (فنی و حرفه‌ای)، کارورزی (کاردانش و متوسطه حرفه‌ای) به صورت حضوری برای هنرجویان شاخه فنی و حرفه‌ای، دانش‌آموزان شاخه کاردانش و متوسطه حرفه‌ای که تا پایان دوره تابستانی موفق به گذراندن درس مذکور نشده‌اند.
- 28- صدور مجوز ثبت نام و ادامه تحصیل در مرکز پیش‌دانشگاهی روزانه برای فارغ‌التحصیلان دوره سه ساله متوسطه که حداقل معدل مقرر برای ورود به دوره پیش‌دانشگاهی روزانه را ندارند مشروط بر آنکه منطقه محل تحصیل آنان فاقد مرکز پیش‌دانشگاهی نوبت دوم (بزرگسالان) باشد.
- 29- صدور مجوز ابطال کارنامه‌های تطبیق دوره‌های چهارساله و شش‌ساله متوسطه با شیوه نیمسال‌ی واحدی و اجازه تطبیق آنان به شیوه سالی واحدی بر اساس آیین‌نامه مربوط.
- 30- اتخاذ تصمیم در مورد دانش‌آموزان دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای که به دلیل محدودیت‌های جسمانی قادر به انجام بخشی از فعالیت‌های عملی درس حرفه و فن نمی‌باشند.
- 31- صدور مجوز تحصیل در دوره متوسطه روزانه برای دانش‌آموزان شاخه نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش و متوسطه حرفه‌ای که حداکثر دارای یک سال کبرسن می‌باشند.
- 32- صدور مجوز انتخاب واحد بیش از حد مجاز در دوره تابستانی حداکثر تا 16 واحد درسی برای دانش‌آموزان دبیرستان‌های بزرگسالان که با رعایت ماده 31 آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و سایر شرایط، قصد ادامه تحصیل در واحد آموزشی روزانه را دارند.
- 33- صدور مجوز ثبت نام در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه با رعایت سایر ضوابط برای آن دسته از فارغ‌التحصیلان پایه سوم متوسطه که معدل آنان حداکثر یک نمره کمتر از معدل تعیین شده در منطقه مربوط می‌باشند و به علت داشتن شرایط خاص امکان ثبت نام در دوره بزرگسالان را ندارند.
- 34- صدور مجوز ثبت نام و شرکت در امتحان شهریور (موضوع رأی جلسه 724 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 84/4/25) دوره پیش‌دانشگاهی برای دانش‌آموز یا داوطلب آزاد دوره پیش‌دانشگاهی که در سنوات قبل در دوره مزبور تحصیل کرده و فارغ‌التحصیل نشده است.
- 35- صدور مجوز برای پذیرش نمره دروس انتخابی به صورت درج علامت ضربدر برای دانش‌آموزان روزانه دوره متوسطه در موارد زیر، مشروط بر آنکه متخلف یا متخلفین پرونده به هیأت رسیدگی به تخلفات معرفی شوند:
- الف - ارائه نکردن درس یا دروس انتخابی.
- ب- ارائه دروس انتخابی مربوط به پایه اول در سایر پایه‌ها و بالعکس.

ج- جابه جایی در ارائه دروس انتخابی در گروه های: جبرانی، تکمیلی، پرورشی و سایر دروس انتخابی

د- ارائه مکرر درس یا دروس انتخابی مربوط به پایه اول متوسطه در پایه های تحصیلی بعدی.  
36- صدور مجوز شرکت در امتحان استاندارد یا استانداردهای مهارت در واحد آموزشی روزانه برای آن دسته از دانش آموزان واحدهای آموزشی بزرگسالان دوره متوسطه شاخه کاردانش و دانش آموزان دوره متوسطه حرفه ای که شرایط تحصیل در واحد آموزشی روزانه را از دست داده اند و امکان گذراندن آن استاندارد یا استانداردهای مهارت در مراکز خارج از آموزش و پرورش آن منطقه میسر نباشد.

**ماده 2-** علاوه بر موارد مندرج در قسمت ب (اختیارات) چنانچه موارد دیگری مشاهده شود، موضوع از جمیع جهات در کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان بررسی و نتیجه همراه با اظهارنظر و پیشنهاد کمیسیون از طریق سازمان آموزش و پرورش استان حسب مورد به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور ارسال تا برابر مقررات در کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مطرح و اتخاذ تصمیم شود.

**ماده 3-** مدیران مدارس موظفند نسبت به بررسی مسائل دانش آموزانی که به دلیل بیماری و نظایر آن با مشکل تحصیلی روبرو هستند اقدام و موضوع را همراه با پیشنهادهای شورای مدرسه جهت طرح در کمیسیون خاص مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان گزارش نمایند.

**ماده 4-** دستور جلسه کمیسیون با تأیید رئیس کمیسیون تعیین می گردد.

**ماده 5-** کمیسیون در صدور رأی باید نسبت به جمع آوری شواهد و مدارک اقدام و در صورت لزوم از دانش آموز و ولی وی جهت شرکت در جلسه و استماع نظرات آنان دعوت به عمل آورد.

**ماده 6-** آراء کمیسیون لازم الاجرا بوده و با امضاء مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان جهت اجرا ابلاغ می شود.

**ماده 7-** آراء کمیسیون خاص موردی بوده و قابل تسری به دیگری نخواهد بود.

**ماده 8-** کلیه آراء توسط دبیر کمیسیون ثبت و پس از امضاء اعضاء نگهداری می شود تا در صورت لزوم مورد استفاده بازرسان و مسئولین ذیربط قرار گیرد.

**ماده 9-** آراء کمیسیون خاص باید در پرونده دانش آموز نگهداری شده و در ستون ملاحظات دفاتر و اسناد ذیربط (نظیر آمار، امتحانات و کارنامه) به شماره رأی کمیسیون خاص استناد شود.

**ماده 10-** نظارت بر حسن اجرای انجام کار کمیسیون بر عهده سازمان آموزش و پرورش استان می باشد.

**ماده 11-** دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش ضمن نظارت بر حسن اجرای این مصوبه گزارشی از عملکرد کمیسیون را به شورای عالی ارائه خواهد داد.

صفحه سفید

**برنامه‌های درسی  
و  
تربیتی**

## ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی

جاسه 834 تاریخ 1389/12/5 - شماره ابلاغ 120/28663 تاریخ 89/12/28

شورای عالی آموزش و پرورش به منظور مدیریت بهینه زمان آموزش و فراهم آوردن زمینه تحول آفرینی در فرایند تعلیم و تربیت و کیفیت بخشی به برنامه های آموزشی و تربیتی، طرح «ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی» را به شرح زیر تصویب می کند:

### ماده ۱- اهداف طرح :

- 1- تقویت انگیزه و نشاط دانش آموزان برای فراگیری فزونتر
- 2- گسترش فعالیت های پرورشی و فوق برنامه برای رشد همه جانبه تربیتی دانش آموزان
- 3- انطباق بیشتر برنامه های آموزشی و تربیتی با شرایط سنی و ویژگی های روانی دانش آموزان
- 4- انعطاف پذیری برنامه ها و زمان آموزش متناسب با شرایط اقلیمی و منطقه ای
- 5- تقویت ارتباط مدرسه و خانواده و تحکیم تعامل عاطفی دانش آموزان با خانواده خویش
- 6- تقویت انگیزش و فراهم آوردن زمینه ارتقای تحصیلی و شایستگی های حرفه ای شغلی و پژوهشی معلمان

### ماده ۲- چگونگی اجراء

- برنامه هفتگی مدارس ابتدایی به میزان حداقل 1800<sup>1</sup> جلسه در طول سال تحصیلی با رعایت جدول مواد درسی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش تنظیم و اجرا می شود. در تنظیم برنامه هفتگی رعایت نکات زیر ضروری است:
- 1- برنامه آموزشی و تربیتی هفتگی مدرسه در قالب 25 جلسه آموزشی برای کلیه پایه های تحصیلی منحصرأ در 5 روز اول هفته سازماندهی و اجرا شود.

1- به استناد مصوبه جلسه 609 شورای عالی تاریخ 1376/3/28 که طی شماره 120/1126/2 تاریخ 76/6/12 ابلاغ شده است: به مناطقی از آموزش و پرورش که در آنها برای دانش آموزان دیرآموز کلاس ویژه تشکیل می گردد اجازه داده می شود در صورت نیاز ضمن هماهنگی با دفتر آموزش ابتدایی حداکثر 100 جلسه درسی به مجموع جلسات تدریس دوره آموزشی تا پایان سال سوم ابتدایی افزوده شود.

### جدول مواد درسی و ساعات کار هفتگی دوره ابتدایی<sup>1</sup>

ردیف	مواد درسی	پایه اول	پایه دوم	پایه سوم	پایه چهارم	پایه پنجم	ملاحظات
1	قرآن <sup>2</sup>	2	3	3	3	3	
2	تعلیمات دینی <sup>4</sup>	-	2	2	2	2	
3	انشا فارسی	-	2	2	2	2	
4	املا فارسی	-	3	2	2	2	
5	قرائت فارسی (خواندن و درک مطلب و دستور زبان فارسی)	11 ساعت	3	4	3	3	
6	مطالعات اجتماعی	-	-	2	3	3	دروس مطالعات اجتماعی و هنر در پایه‌های چهارم و پنجم مجموعاً در هفته چهار ساعت ارائه خواهد شد (یک هفته یک جلسه هنر و سه جلسه مطالعات اجتماعی، هفته دیگر دو جلسه هنر و دو جلسه مطالعات اجتماعی)
7	ریاضیات	5	5	4	4	4	
8	علوم تجربی و بهداشت	3	3	3	3	3	دروس علوم تجربی و بهداشت و هنر در پایه سوم مجموعاً در هفته 4 ساعت ارائه خواهد شد (یک هفته - یک جلسه هنر، سه جلسه علوم تجربی و هفته دیگر دو جلسه هنر و دو جلسه علوم تجربی)
9	هنر (نقاشی، خوشنویسی و کاردستی)	2	2	2	2	2	
10	ورزش	2	2	2	2	2	

2- زمان هر جلسه برای پایه‌های اول و دوم 45 دقیقه و برای پایه‌های سوم، چهارم و پنجم 50 دقیقه تعیین می‌شود.

3- برای پایه‌های اول و دوم بعد از هر جلسه آموزشی 20 دقیقه و برای پایه‌های سوم، چهارم و پنجم 15 دقیقه زمان استراحت در نظر گرفته شود.

4- روزانه 15 دقیقه به مراسم آغازین و 20 دقیقه به اقامه نماز جماعت در مدارس اختصاص می‌یابد.

**تبصره -** تلفیق زمان دو جلسه آموزش و حذف زمان استراحت بین آنها مجاز نمی‌باشد.

1- مصوب جلسه 570 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1373/5/13 به شماره ابلاغ 120/2615/2 تاریخ 1373/5/24 و اصلاحات بعدی  
 2- به استناد مصوبه جلسه 834 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/5/11 به شماره ابلاغ 120/30695 تاریخ 1390/5/16 یک جلسه درسی به آموزش و فعالیت‌های قرآنی در تمامی پایه‌های ابتدایی اضافه شد. بر اساس این مصوبه با توجه به اهداف آموزش قرآن و ضرورت حاکمیت رویکرد فرهنگی - تربیتی در این دوره، کسب مهارت روخوانی و روان خوانی و افزایش انس با قرآن کریم مورد تأکید است. بدیهی است ساعات کار موظف آموزگاران این دوره کماکان برابر ضوابط 24 ساعت در هفته می‌باشد.  
 3- به استناد مصوبه جلسات 771 شورای عالی تاریخ 87/5/1 و 815 تاریخ 89/1/24 به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده شد با رعایت سر جمع تعداد جلسات هر درس و تعداد جلسات ماهانه و با تغییر ساعت سایر دروس، ساعات هفتگی و روزانه آموزش قرآن را در پایه سوم ابتدایی تغییر و روش جدید آموزش این درس را اجرا نماید.  
 4- به استناد مصوبه جلسه 663 تاریخ 80/3/31 شورای عالی به شماره 120/794/8 تاریخ 80/4/3 «دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.»

**ماده 3-** زمان شروع و پایان ساعات کار روزانه مدارس برحسب شرایط جغرافیایی و افق محلی هر منطقه با پیشنهاد اداره کل آموزش و پرورش استان و تایید شورای آموزش و پرورش استان ابلاغ می شود.

**ماده 4-** مدارس ابتدایی می توانند روز های پنج شنبه برای طراحی و اجرای برنامه های آموزشی و تربیتی از قبیل: فعالیت های مکمل و فوق برنامه (اردوها، بازدیدها، فعالیت های ورزشی و...)، شرکت معلمان در گروه های آموزشی و آموزش های ضمن خدمت، ارتباط با خانواده ها، دوره های آموزش خانواده و نظایر آن دایر باشند.

**ماده 5-** پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش موظف است گزارش ارزشیابی از اجرای این مصوبه را در پایان سال تحصیلی 91-1390 تهیه و به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.

**ماده 6-** زمان اجرای این مصوبه از مهرماه 1390 خواهد بود.

**موضوع:** ساماندهی زمان آموزش در دوره ابتدایی در هشتصد و سی و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 5/12/1389 به تصویب رسید.



## اهداف کلی، اهداف برنامه های درسی و جدول مواد درسی

### پایه ششم ابتدایی

مصوبه جلسه ی 852 تاریخ 1/10/1390- شماره ابلاغ 120/32795 تاریخ 14/10/90

#### ماده واحده:

با عنایت به مفاد سند «تحول بنیادین آموزش و پرورش» و مصوبه هشتصد و پنجاه و یکمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ 29/9/90 مبنی بر استقرار ساختار جدید نظام آموزش و پرورش از سال تحصیلی 91-92 و شش ساله شدن دوره ابتدایی، اهداف کلی، اهداف برنامه های درسی و جدول مواد درسی پایه ششم ابتدایی به شرح ذیل تعیین می شود.

وزارت آموزش و پرورش مکلف است:

- 1- در برنامه ریزی و ساماندهی فعالیت های آموزشی و پرورشی به گونه ای اقدام نماید که دستیابی دانش آموزان تا پایان دوره ابتدایی به اهداف تعیین شده ممکن شود.
- 2- نسبت به تهیه و تدوین کتب درسی و مواد آموزشی پایه ششم ابتدایی برای دوره گذار بر اساس اهداف کلی، اهداف برنامه های درسی و جدول مواد و ساعات دروس پایه مذکور به شرح ذیل اقدام نماید:



### اهداف کلی پایه ششم

- 1- تکمیل، تعمیق و تثبیت اهداف مصوب دوره ابتدایی متناسب با سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و همسو با برنامه درسی ملی
- 2- تربیت همه جانبه دانش آموزان در راستای دستیابی به مراتبی از حیات طیبه متناسب با موقعیت‌ها و نیازهای جدید و پاسخ به اقتضات آن و کسب آداب و مهارت‌های ضروری برای ورود به دوره تحصیلی بعدی و تامین زندگی

### اهداف برنامه‌های درسی پایه ششم

- اهداف برنامه‌های درسی پایه ششم با توجه به اهداف کلی و اهداف دوره ابتدایی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش به شرح زیر است:
- 1- تربیت عقلانی و تقویت تفکر و تعقل
  - 2- تعمیق باور به ارزشمندی نهاد خانواده، وطن، فرهنگ و هویت اسلامی-ایرانی و ارج نهادن به میراث فرهنگی، قانون، صداقت و پاکی
  - 3- تقویت باور به هدفمندی خلقت، آیه بودن آن، ارزشمندی مخلوقات و درک قوانین و زیبایی‌های جهان آفرینش
  - 4- آشنایی با آداب و مهارت‌های زندگی و به‌کارگیری آن‌ها
  - 5- آشنایی با تأثیر کار و تلاش در پیشرفت کشور، مشاغل و فرایندهای اقتصادی در محیط زندگی
  - 6- توانایی به‌کارگیری مهارت‌های اصلی زبان و خواندن و نوشتن متون زبان فارسی
  - 7- توانایی به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌های پایه ریاضی در حل مسائل روزمره زندگی
  - 8- نگرش‌ها و مهارت‌های پایه در خلق آثار فرهنگی هنری با رویکرد تربیت هنری
  - 9- شناخت و کاربرد روش‌ها، مواد و ابزارهای علمی و فناوریانه در یادگیری و زندگی روزمره

### جدول مواد و ساعات درسی پایه ششم

نظر به مجموع ساعات سالانه دوره ابتدایی که شامل 850 ساعت فعالیت کلاسی است، جدول مواد درسی و ساعات هفتگی دروس پایه ششم به شرح ذیل خواهد بود:

ساعت	مواد درسی	ردیف
3	قرآن	1
2	تعلیمات دینی و اخلاق	2
5	زبان و ادبیات فارسی <sup>1</sup>	3
3	مطالعات اجتماعی و آداب زندگی	4
4	ریاضیات	5
2	علوم تجربی	6
2	هنر	7
2	سلامت و تربیت بدنی	8
1	تفکر و پژوهش	9
1	کار و فناوری	10
25	جمع	

یک ساعت از ساعات درس قرآن به صورت تجمیعی برای تقویت روخوانی، روان خوانی و انس قرآن اختصاص می یابد.

**تبصره 1-** آیین نامه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

**تبصره 2-** آئین نامه ها و دستورالعمل های مورد نیاز برای اجرای این مصوبه از جمله مقررات ثبت نام وانتخاب و آموزش نیروی انسانی توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه، تدوین و ابلاغ خواهد شد.

**موضوع:** اهداف کلی، اهداف برنامه های درسی و جدول مواد درسی پایه ششم ابتدایی در هشتصدوپنجاه و دومین جلسه ی شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/10/1 به تصویب رسید.



### وضعیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی

جلسه 584 تاریخ 1374/4/22 - شماره ابلاغ 120/4730/2 تاریخ 1374/6/22

شورای عالی با توجه به مشکلات موجود و کمبود نیروی انسانی متخصص برای تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدائی ضمن تأکید بر لزوم همکاری کلیه سازمانهای ذیربط در جبران این کمبود مقرر می دارد تا رفع مشکلات و کمبودها به طریق زیر عمل شود.

<sup>1</sup> برابر مصوبه جلسه 878 شورای عالی تاریخ 91/11/9 که طی شماره 120/43406 ابلاغ شده است، درس زبان و ادبیات فارسی به سه درس: قرائت فارسی 2 ساعت-املاء فارسی 1 ساعت -انشاء فارسی 2 ساعت تفکیک گردید.

- 1- برای تدریس درس تربیت بدنی در پایه های اول، دوم و سوم ابتدائی از معلمین صاحب صلاحیت همان پایه‌ها که دوره‌های لازم را در این زمینه گذرانده باشند استفاده شود و کمبود با استفاده از مربیان تربیت بدنی جبران گردد.
  - 2- برای تدریس درس تربیت بدنی در پایه‌های چهارم و پنجم از مربیان متخصص تربیت بدنی استفاده شود و اختصاص مربی متخصص به کلاس مدارس پسرانه که توسط معلم خواهر تدریس می‌شوند در اولویت قرار خواهد داشت.
  - 3- کمیسیونی متشکل از نمایندگان معاونین پرورشی، تأمین و تربیت نیروی انسانی و برنامه‌ریزی و آموزش عمومی موظف است ظرف مدت دو ماه ضمن ارائه برنامه اجرایی دقیق و مشخص این مصوبه، آمار دقیق معلمین دوره ابتدائی به تفکیک سابقه خدمت زیر بیست سال و بالای بیست سال را نیز به شورای عالی ارائه نماید.
- همچنین ضمن ارائه مشخصات معلمین صاحب صلاحیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدائی در جهت تأمین معلم متخصص، موضوع را از طریق مراجع ذیربط پیگیری نماید.

**موضوع:** وضعیت تدریس درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی در پانصد و هشتاد و چهارمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1374/4/22 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجراء گذارده شود.



**جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره سه ساله**  
**دوره راهنمایی تحصیلی<sup>۱</sup>**

جلسه 848 تاریخ 90/5/25 - شماره ابلاغ 12/30852 تاریخ 1390/5/26

ردیف	مواد درسی	ساعات تدریس هفتگی		
		سال اول	سال دوم	سال سوم
۱	قرآن و تعلیمات دینی <sup>۲</sup>	4	4	4
۲	عربی	2	2	2
۳	زبان خارجی	2	4	4
۴	ادبیات فارسی	5	5	5
۵	علوم تجربی	4	4	4
۶	ریاضیات	5	4	4
۷	تربیت بدنی	2	2	2
۸	هنر	2	1	1
۹	علوم اجتماعی (مدنی، تاریخ، جغرافیا)	3	3	3
۱۰	حرفه و فن	3	3	2+1
۱۱	پرورشی	1+1	1	1
۱۲	آموزش آمادگی دفاعی <sup>۵</sup>	-	-	1+1
جمع کل		33+1	33	33+2

- 1- در سال اول راهنمایی یک ساعت از درس پرورشی به صورت تجمیعی به فعالیت های خارج از کلاس از قبیل فعالیت های هنری، فرهنگی، اردویی اختصاص می یابد.
- 2- در سال سوم راهنمایی، یک ساعت از درس حرفه و فن به صورت تجمیعی برای آشنایی با مشاغل و حرف گوناگون به فعالیت های اردویی و بازدید از مراکز علمی و صنعتی و یک ساعت از درس آموزش دفاعی به صورت تجمیعی برای فعالیت های عملی و اردویی در خارج از کلاس اختصاص می یابد.

1- به استناد مصوبه جلسه 747 شورای عالی تاریخ 86/3/1 به منظور غنی سازی برنامه های درسی و فعالیت های پرورشی مدارس راهنمایی وابسته به استعدادهای درخشان شورا با افزایش ساعات تدریس هفتگی مدارس مذکور تا 40 ساعت موافقت نمود.

2- به استناد مصوبه جلسه 663 تاریخ 80/3/31 شورای عالی آموزش و پرورش به شماره 120/794/8 تاریخ 80/4/3 «دانش آموزان اقلیت های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه نامه های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد، ضمناً در صورت تمایل دانش آموز به شرکت در امتحانات تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود».

3 - برابر ذیل ماده 64 قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ساعت تدریس درس مذکور از یک ساعت به دو ساعت افزایش یافت.

## نحوه اجرا و ارزشیابی درس پرورشی در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه

جلسه 643 تاریخ 1378/10/2 - شماره ابلاغ 120/3862 تاریخ 78/10/14

### مقدمه:

به منظور تقویت بنیه تربیتی دانش‌آموزان، ساعاتی از برنامه درسی مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه به درس پرورشی اختصاص می‌یابد. عمومیت اهداف تربیتی و لزوم پیگیری آنها در همه برنامه‌های درسی ایجاب می‌کند که کلیه همکاران شاغل در مدارس اعم از مدیر، معلمان و سایر کارکنان با تلاشهای هماهنگ در جهت تحقق اهداف تربیتی نظام آموزش و پرورش حداکثر کوشش خود را به عمل آورند. گنجاندن ساعات پرورشی در برنامه درسی مدارس اهمیت خاص پرداختن به امر تربیت دانش‌آموزان را نشان می‌دهد.

**ماده 1-** محتوای درس پرورشی شامل مواردی خواهد بود که همراه با سایر برنامه‌های درسی به ارتقاء تربیت دینی، اخلاقی، علمی، مسئولیت‌پذیری و مهارت‌های اجتماعی - سیاسی دانش‌آموزان کمک خواهد کرد. عناوین و سرفصل‌های این درس توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با همکاری دفاتر آموزشی ذیربط تهیه و پس از تصویب کمیسیون ذیربط شورای عالی آموزش و پرورش بصورت کتاب راهنما در اختیار مربی و معلم مربوط قرار خواهد گرفت.

**ماده 2-** در اجرای درس پرورشی از روش فعال و مشارکت دادن دانش‌آموزان در فعالیت‌ها استفاده می‌شود و روشهایی نظیر مباحثه، گزارش‌نویسی، ایفای نقش، تهیه نشریه دیواری، ارائه‌کنفرانس و کارگروهی و سایر فعالیت‌های ابتکاری مورد تأکید قرار می‌گیرد.

**ماده 3-** ارزشیابی از این درس با توجه به مجموعه فعالیت‌های نظری و عملی بصورت داخلی خواهد بود و نمره آن توسط مربی بر مبنای 20 نمره تعیین می‌شود.<sup>2</sup>

**تبصره 1-** در هر نوبت امتحانی 15 نمره به حضور فعال دانش‌آموز در کلاس و مجموعه فعالیت‌های نظری و عملی وی در طول همان نوبت و 5 نمره دیگر به امتحان کتبی اختصاص می‌یابد.

**تبصره 2-** نمره درس پرورشی در محاسبه جمع نمرات و معدل دانش‌آموز منظور می‌گردد.  
**تبصره 3-** نمره شهریورماه دانش‌آموزی که در خردادماه موفق به احراز شرایط قبولی نمی‌شود براساس کار عملی خواهد بود که توسط مدرس تعیین می‌شود. عدم احراز شرایط قبولی در شهریورماه مانع ارتقاء وی به پایه بالاتر نخواهد بود.

**ماده 4-** در طول سال تحصیلی، رفتارها و فعالیت‌های دانش‌آموزان با تأکید بر نقاط قوت آنها توسط مربی ثبت می‌شود و براساس آنها گزارشی در پایان سال تحصیلی به منظور تبیین تواناییهای هنری، اخلاقی، علمی و خلاقیت دانش‌آموزان تهیه و در جهت نگهداری در پرونده تحصیلی آنان به دفتر مدرسه تحویل می‌گردد. این گزارش‌ها می‌تواند در جهت هدایت دانش‌آموزان مورد استفاده معلمان، مربیان، مشاورین و والدین قرار گیرد.

**ماده 5-** کلاس پرورشی توسط مربیان تربیتی و معلمان و دبیران واجد شرایط اداره می‌شود.

1- به استناد مصوبه جلسه 701 شورای عالی تاریخ 83/1/25 به شماره ابلاغی 120/1281/8 تاریخ 83/3/30 ماده یک اصلاح شد.  
2- ارزشیابی از این درس در دوره متوسطه برابر آیین‌نامه آموزشی مربوط خواهد بود.

**ماده 6-** دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان و ایشارگران و داوطلبان آزاد از گذراندن درس پرورشی معاف خواهند بود.

**ماده 7-** برای اثربخشی بیشتر درس پرورشی، وزارت آموزش و پرورش نسبت به برنامه‌ریزی و تشکیل کلاسهای ضمن خدمت برای مربیان تربیتی و دبیران علاقه‌مند به تدریس درس پرورشی اقدام خواهد کرد.

**ماده 8-** این آیین‌نامه از سال تحصیلی 79\_78 در دوره متوسطه و از سال تحصیل 80\_79 در دوره راهنمایی تحصیلی به مرحله اجرا گذاشته شود.

**موضوع:** نحوه اجرا و ارزشیابی درس پرورشی در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه در ششصد و چهل و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1378/10/2 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.



## جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی

### پایه اول دوره متوسطه اول

جلسه 880 شورای عالی تاریخ 1392/2/23 - شماره ابلاغ 120/44758 تاریخ 1392/3/8

#### ماده واحده:

شورای عالی آموزش و پرورش در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و مبتنی بر «برنامه درسی ملی» مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی پایه اول دوره متوسطه اول را برای سال تحصیلی 1392-93 به شرح جدول زیر تصویب نمود:

ردیف	مواد درسی	ساعت
1	قرآن	2
2	معارف اسلامی	2
3	زبان و ادبیات فارسی (قرائت و دستور زبان، املاء و انشاء)	4
4	زبان عربی	2
5	زبان خارجی	2
6	علوم تجربی	3
7	ریاضیات	4
8	تربیت بدنی و سلامت	2
9	مطالعات اجتماعی	3
10	فرهنگ و هنر	2
11	کار و فناوری	2
12	تفکر و سبک زندگی	2
	جمع	30

موضوع: جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی پایه اول دوره متوسطه اول در هشتصد و هشتادمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1392/2/23 به تصویب رسید.



**زبانهای خارجی مورد تدریس در دوره متوسطه**  
جلسه 563 تاریخ 1372/8/27 - شماره ابلاغ 120/7388/2 تاریخ 1372/10/1

- 1- در حال حاضر منظور از زبان خارجه در جداول مواد درسی و آیین نامه ها و برنامه های مربوط، زبانهای انگلیسی، فرانسه و آلمانی می باشد که وزارت آموزش و پرورش برای آنها کتاب درسی دارد و آنها را در واحدهای آموزشی خود تدریس می کند.
  - 2- در مورد داوطلبان آزاد (متفرقه) کماکان طبق روال گذشته عمل خواهد شد.
  - 3- سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی از طریق طرحهای تحقیقاتی و با استفاده از نظرات واحدهای ذیربط وزارتخانه اقدامات زیر را معمول دارد.  
الف - در مورد اضافه کردن زبانهای جدیدی به لیست بند یک برای تدریس، بررسی لازم را انجام داده ونتیجه راجهت طرح در شورای عالی به دبیرخانه شورا ارائه نماید.  
ب - لیست زبانهایی که می توان از داوطلبان آزاد (متفرقه) امتحان گرفت، تعیین و به معاونت آموزشی ابلاغ کند.
- موضوع:** زبانهای خارجی مورد تدریس در دوره متوسطه در پانصد و شصت و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1372/8/27 به تصویب رسید صحیح است به مورد اجراء گذارده شود.





# سایر مصوبات

## نحوه استقرار نظام جدید آموزشی

جلسه ی 851 تاریخ 1390/9/29- شماره ابلاغ 120/32794 تاریخ 90/10/14

ماده واحده: در اجرای مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و بیانیه ماموریت آن مبنی بر استقرار 12 پایه تحصیلی (چهار دوره سه ساله) در ساختار نظام آموزش و پرورش،

شورای عالی آموزش و پرورش تصویب نمود:

1 - ساختار نظام آموزشی که دارای 12 پایه تحصیلی است، به دو دوره شش ساله ابتدایی و متوسطه تقسیم می شود.

2 - استقرار ساختار جدید نظام آموزشی از سال تحصیلی 91-92 آغاز و هر سال دو پایه تحصیلی جدید بر اساس الگوی زیر مستقر شود.

سال تحصیلی							پایه	دوره تحصیلی	
97-98	96-97	95-96	94-95	93-94	92-93	91-92		سه ساله اول	ابتدایی
							1	سه ساله اول	
						*	2		
					*		3		
				*			4	سه ساله دوم	
			*				5		
						*	6		
					*		7	متوسطه اول	
				*			8		
			*				9		
		*					10		متوسطه دوم
	*						11		
*							12		

3 - به منظور اجرای مطلوب ساختار جدید، وزارت آموزش و پرورش موظف است:

3-1- با تامین و بسیج منابع و امکانات و استفاده از نیروهای توانمند و واجد شرایط زمینه دستیابی متریبان را به تمامی ساحت های تعلیم و تربیت فراهم آورد.

<sup>1</sup> تغییر محتوای برنامه درسی پایه اول ابتدایی در سال تحصیلی 90-91 به منزله گام اول در استقرار ساختار جدید آموزشی تلقی می شود.

- 3-2- برنامه های خود را برای تحقق مفاد سند تحول بنیادین به ویژه در زیر نظام های اصلی شامل برنامه درسی ، تربیت معلم و تامین منابع انسانی، راهبری و مدیریت، تامین و تخصیص منابع مالی، تامین فضا، تجهیزات و فن آوری- پژوهش و ارزشیابی را حداکثر ظرف یک سال تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.
- 3-3- با برگزاری دوره های آموزشی لازم و توانمند سازی معلمان ذیربط، از سال تحصیلی 91-92 نظام دوری را به تدریج در دوره سه ساله اول ابتدایی اجرا کند.
- 3-4- همزمان با تغییر ساختار، محتوای کتب درسی را بر اساس زیرنظام برنامه درسی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش تغییر دهد.
- 4- وزارت آموزش و پرورش پس از یک سال از اجرای استقرار ساختار نظام آموزشی جدید، گزارش عملکرد خود را به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه می دهد و در صورت فراهم بودن شرایط و تصویب شورا می تواند آن را در زمان کوتاه تر اجرا نماید.
- موضوع:** نحوه استقرار نظام جدید آموزشی در هشتصدوپنجاه و یکمین جلسه ی شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/9/29 به تصویب رسید.



### عناوین دوره ها و پایه های تحصیلی نظام آموزشی جدید

جلسه 881 شورای عالی تاریخ 1392/3/6- شماره ابلاغ 12/44758 تاریخ 1392/3/8

شورای عالی آموزش و پرورش در راستای تحقق اهداف و برنامه های تحول بنیادین آموزش و پرورش ، عناوین دوره ها و پایه های تحصیلی نظام آموزشی جدید را به شرح زیر تصویب می کند.

عناوین دوره ها و پایه های تحصیلی نظام آموزشی جدید			
عنوان مدرسه		پایه	عنوان دوره
دبستان (دوره اول)		اول	دوره اول ابتدایی
		دوم	
		سوم	
دبستان (دوره دوم)		چهارم	دوره دوم ابتدایی
		پنجم	
		ششم	
دبیرستان (دوره اول)		هفتم	دوره اول متوسطه
		هشتم	
		نهم	
هنرستان (فنی و حرفه ای) (کار و دانش)	دبیرستان (دوره دوم)	دهم	دوره دوم متوسطه
		یازدهم	
		دوازدهم	

1- از تاریخ ابلاغ این مصوبه در تمام مکاتبات، مذاکرات و اسناد از عناوین مندرج در این جدول استفاده شود.

2- در پایان هر دوره تحصیلی به دانش آموزان گواهی نامه پایان آن دوره اعطاء می شود.

3- دستورالعمل اجرایی این مصوبه توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و با امضای وزیر ابلاغ می شود.

موضوع: عناوین دوره ها و پایه های تحصیلی نظام آموزشی جدید در هشتصد و هشتاد و یکمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1392/3/6 به تصویب رسید.



**شرایط احراز مدیریت مدارس**  
جلسه 673 تاریخ 1381/1/22 - شماره ابلاغ 120/205/8 تاریخ 1381/1/26

ماده 1- شرایط عمومی و اختصاصی احراز مدیریت مدارس به شرح زیر تعیین می شود:

**الف - شرایط عمومی**

1- اعتقاد به اسلام و التزام عملی به احکام اسلامی و ولایت فقیه و قانون اساسی جمهوری

اسلامی ایران

تبصره - در مورد مدیر مدارس اقلیت های دینی، التزام به قانون اساسی کافی است .

2- اصلاحیه های مصوب جلسه 691 و 750 شورای عالی آموزش و پرورش در این متن اعمال شده است.

- 2- تخلق به اخلاق اسلامی مانند حسن خلق، سعه صدر، انصاف و روحیه گذشت و امانتداری از نظر همکاران
- 3- برخورداری از سوابق تجربی موفق و برخورداری از حسن شهرت و مقبولیت بین همکاران
- 4- داشتن توان مدیریت و روحیه کارگروهی و قدرت برقراری ارتباط با دیگران و جلب همکاری کارکنان، دانش‌آموزان و اولیای آنها برای تحقق اهداف آموزش و پرورش
- 5- متأهل بودن
- تبصره -** برای مدارس دخترانه انتصاب افراد مجرد بلامانع است، لیکن اولویت با افراد متأهل خواهد بود.
- 6- داشتن سلامت جسمی و روانی لازم برای انجام وظایف مدیریت
- 7- کارمند رسمی بودن در آموزش و پرورش
- تبصره -** در مدارس ابتدایی روستایی و عشایری در صورتی که نیروی رسمی واجد شرایط در محل برای تصدی مدیرآموزگار وجود نداشته باشد، واگذاری این پست به نیروی غیر رسمی که از حداقل مدرک تحصیلی کاردانی برخوردار بوده و آموزش های تخصصی لازم را فراگرفته باشد، با موافقت رییس سازمان آموزش و پرورش استان بلامانع است.
- ب- شرایط اختصاصی**
- حداقل تحصیلات و سوابق تجربی موردنیاز برای مدیران مدارس برحسب نوع دوره تحصیلی و درجه مدارس به شرح جدول زیر تعیین می‌گردد.

ملاحظات	حداقل سابقه خدمت آموزشی یا تربیتی		درجه مدرسه <sup>1</sup>	دوره تحصیلی
	فوق لیسانس و بالاتر	لیسانس		
1- حداقل 2 سال از سابقه خدمت آموزشی یا تربیتی باید در دوره و شاخه مورد نظر برای تصدی مدیریت باشد	2 سال	2 سال	الف-درجه 1 و 2 و 3	آمادگی و ابتدایی
	2 سال	4 سال	ب-درجه 4 و 5	
	4 سال	6 سال	ج-درجه 6 و بالاتر	
2- حداقل داشتن دو سال سابقه مدیریت یا معاونت مدرسه برای مدیریت مدارس گروه ج الزامی است	2 سال	2 سال	الف-درجه 1	راهنمایی تحصیلی
	2 سال	4 سال	ب-درجه 2	
	4 سال	6 سال	ج-درجه 3 و بالاتر	
3- معاونت مدرسه برای مدیریت مدارس گروه ج الزامی است	2 سال	4 سال	الف-درجه 1	متوسطه و پیش دانشگاهی
	4 سال	6 سال	ب-درجه 2	
	6 سال	8 سال	ج-درجه 3 و بالاتر	
4- معاونت مدرسه برای مدیریت مدارس گروه ج الزامی است	2 سال	4 سال	الف-درجه 1 و 2 و 3	متوسطه فنی و حرفه‌ای کاردانش
	4 سال	6 سال	ب-درجه 4 و بالاتر	

<sup>1</sup> - اصلاحات لازم متناسب با تغییر در درجه بندی مدارس به تصویب کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

**تبصره 1-** در آموزشگاه هایی که دارای مدارس ضمیمه هستند مدارک تحصیلی وسوابق تجربی مدیران براساس بالاترین دوره تحصیلی مدرسه وجمع کل دانش آموزان تعیین می گردد.<sup>1</sup>

**تبصره 2-** در شرایط اختصاصی دارندگان مدرک تحصیلی رشته های مختلف علوم تربیتی (ترجیحاً گرایش مدیریت آموزشی) برای تصدی مدیریت مدارس ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه نظری وپیش دانشگاهی اولویت خواهندداشت وداربودن مدرک تحصیلی در یکی از رشته های فنی و حرفه ای برای تصدی مدیریت هنرستان های فنی و حرفه ای و کاردانش الزامی است.

**تبصره 3-** دارندگان مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر در رشته های غیرمرتبط با فنی و حرفه ای که مدرک تحصیلی قبلی آنان (فوق دیپلم و بالاتر) مرتبط با رشته فنی و حرفه ای باشد، در احراز پست مدیریت مدارس، مدرک تحصیلی آنان مرتبط تلقی می شود.

**ماده 2-** مدیرمدرسه دخترانه از بین زنان و مدیرمدرسه پسرانه از بین مردان انتخاب می شود.  
**تبصره -** استفاده از مدیر زن در آن دسته از مدارس ابتدایی پسرانه که بیشتر کارکنان آنهازن هستند بلامانع خواهد بود.

**ماده 3-** در مناطق محروم، روستایی و عشایری که به تشخیص رییس سازمان آموزش و پرورش استان انتخاب مدیر با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر در دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی امکان پذیر نباشد، مناطق آموزش و پرورش مجازند حداکثر تا پایان سال تحصیلی 87-88 مدیران جدید دوره های مذکور را از بین افراد دارای مدرک تحصیلی فوق دیپلم با حداقل 5 سال سابقه فعالیت آموزشی یا مدیریتی منصوب نمایند.

**تبصره -** در شرایط استثنایی و در صورتی که فرد واجد شرایط اختصاصی برای تصدی مدیریت مدرسه وجود نداشته باشد رییس اداره آموزش و پرورش می تواند با اخذموردی از رییس سازمان آموزش و پرورش استان نسبت به انتصاب فرد مورد نظر جهت مدیریت مدرسه تا تعیین فرد واجد شرایط اقدام کند.

**ماده 4-** فرد واجد شرط با ابلاغ رییس اداره آموزش و پرورش برای مدت 4 سال جهت تصدی مدیریت مدرسه مورد نظر منصوب می شود و تمدید مدیریت وی نیز با رعایت شرایط مندرج در این آیین نامه بلامانع خواهد بود.

**ماده 5-** افراد مورد نظر برای تصدی مدیریت مدرسه باید در دوره های آموزشی مدیریت یا در آزمون احراز صلاحیت های مدیریت مدرسه شرکت کنند و به شرط احراز موفقیت ابلاغ مدیریت آنان صادر شود.

---

2- به استناد مصوبه سیصد و بیست و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 83/10/16 به شماره ابلاغی 120/8632/9 تاریخ 83/10/29 ادامه مدیریت مدیران واحدهای آموزشی دارای شاخه نظری و کاردانش با رعایت ماده 4 شرایط احراز مدیریت مدارس تا انتصاب مدیر جدید به قوت باقی است. در انتصاب مدیریت جدید برای این قبیل واحدهای آموزشی تعداد دانش آموزان شاغل به تحصیل در هر یک از شاخه های نظری و کاردانش که جایز اکثریت است ملاک عمل خواهد بود. شرایط احراز پست مدیریت مدارس غیرانتفاعی براساس قانون این مدارس خواهد بود لیکن با عنایت به پیشنهاد اصلاح قانون مذکور در مجلس محترم و پیش بینی ابتناء شرایط احراز مدیریت این مدارس بر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش شایسته است در فرایند انتخاب این مدیران، ویژگی مورد نیاز مدیریت برای هنرستانهای فنی و حرفه ای روزانه غیرانتفاعی و هنرستانهای روزانه و بزرگسالان کاردانش براساس شرایط احراز مدیریت مدارس مصوب شورای عالی آموزش و پرورش مورد توجه قرار می گیرد.

**تبصره -** چنانچه امکان برگزاری دوره های آموزشی مدیریت و یا آزمون احراز صلاحیت های مدیریت نباشد صدور ابلاغ مدیریت مدرسه به مدت یک سال برای فرد مورد نظر بلامانع است.

سازمان آموزش و پرورش استان مکلف خواهد بود با همکاری واحدهای ذیربط ظرف مدت یک سال شرایط لازم برای برگزاری دوره و یا آزمون مذکور را فراهم نماید.

**ماده 6-** ادارات آموزش و پرورش مکلفند جهت تطبیق وضع مدیران موجود با ضوابط مندرج در این مصوبه به تدریج اقدام نمایند.

**تبصره -** مدیران فعلی با حداقل مدرک تحصیلی فوق دیپلم در دوره های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی و دارا بودن حداقل 5 سال سنوات مدیریت موفق می توانند با موافقت اداره آموزش و پرورش منطقه حداکثر تا پایان سال تحصیلی 88-89 به مدیریت خود ادامه دهند.

**ماده 7-** آموزش و پرورش موظف است شرایط ارتقای تحصیلی مدیران را به تناسب نیاز و امکانات موجود هر استان فراهم نماید.

**ماده 8-** وزارت آموزش و پرورش موظف است ضمن لغو بخشنامه ها و دستورالعمل های مغایر، بر حسن اجرای مصوبه شرایط احراز مدیریت مدارس نظارت نموده و عملکرد سالانه اجرای آن را به شورای عالی آموزش و پرورش گزارش نماید.

**ماده 9-** از تاریخ ابلاغ این مصوبه ، آیین نامه نحوه انتصاب مدیران و مسولان آموزش و پرورش مصوب جلسه 602 شورای عالی تاریخ 75/7/26 لغو اعلام می شود.

**ماده 10-** دستورالعمل اجرایی این مصوبه به تأیید وزیر آموزش و پرورش خواهد رسید.

**موضوع:** شرایط احراز مدیریت مدارس در ششصدوهفتادوسومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1381/1/22 به تصویب رسید. صحیح است به مورد اجرا گذاشته شود.



### نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان مدارس ایثارگران

جلسه 623 تاریخ 1377/4/18 - شماره ابلاغ 120/1550/2 - تاریخ 1377/4/23

**1-** ایثارگرانی که دارای کارنامه مردودی مدارس عادی «و ایثارگران»<sup>1</sup> می باشند و تمایل به ثبت نام و ادامه تحصیل در مدارس ایثارگران داشته باشند در صورتی که از زمان مردودی آنان بیش از سه سال نگذشته باشد از گذراندن دروسی که در آنها نمره قبولی کسب کرده اند معاف خواهند بود.

**2-** تعداد دفعات مشروطی (متوالی یا متناوب) برای دانش آموزان مدارس ایثارگران در دوره راهنمایی حداکثر 5 و در دوره متوسطه حداکثر 6 نیمسال تعیین می گردد. چنانچه دانش آموزی بیش از دفعات مذکور مشروط شود، در صورت تمایل باید داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهد.

1- برابر مصوبه جلسه 223 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/11/5 که طی شماره 120/3254/8 تاریخ 78/11/5 ابلاغ شده است، عبارت «و ایثارگران» به بند یک رأی مذکور اضافه شد.

**تبصره -** غیبت غیرموجه در امتحان پایان نیمسال به منزله صفر و غیبت موجه موجب حذف درس خواهد شد.

**3-** چنانچه در آخرین نوبت امتحانی دوره متوسطه تعداد ساعات دروس باقی مانده دانش آموز ایثارگری برای اخذ دیپلم بیش از سقف مجاز باشد، انتخاب واحد اضافی تا 6 ساعت بلامانع است.

**تبصره -** رعایت پیش نیاز در آخرین نوبت امتحانی ضروری نمی باشد.  
**موضوع:** نحوه ادامه تحصیل دانش آموزان مدارس ایثارگران در ششصد و بیست و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1377/4/18 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجراء گذاشته شود.



**ضوابط استفاده ایثارگران از تسهیلات آموزشی**  
جلسه 632 تاریخ 1377/12/6 - شماره ابلاغ 120/4723/8 تاریخ 1377/12/9

- 1-** افراد ذیل مجاز به ثبت نام و تحصیل در مدارس ایثارگران می باشند:
- الف)** دانش آموزانی که قبلاً در این گونه مدارس ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل هستند.
  - ب)** رزمندگانی که حداقل دارای سه ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه می باشند.
  - ج)** جانبازانی که میزان جانبازی آنها 10% یا بالاتر است.
  - د)** آزادگان
  - ه)** خواهران و برادران شهداء و مفقودالائرها.
  - و)** پدران و مادران شهداء و مفقودالائرها.
  - ز)** همسران جانبازان 25% و بالاتر و همسران آزادگان<sup>1</sup>.
  - ح-** همسران و فرزندان شاهد (شهید، مفقودالائرها، اسیر، جانباز 25% و بالاتر) و فرزندان آزادگان<sup>2</sup>.
  - ط)** همسران رزمندگانی که حداقل 6 ماه سابقه حضور در جبهه دارند.
- 2-** افراد ذیل در صورت تحصیل در مدارس بزرگسالان در مقایسه با سایر دانش آموزان می توانند از حق یک نوبت مشروطی بیشتر و همچنین انتخاب دو واحد درسی اضافه تر در هر نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی استفاده نمایند.
- الف)** سربازانی که در طول خدمت حداقل 6 ماه در جبهه حضور داشته اند.
  - ب)** فرزندان رزمندگانی که حداقل 6 ماه در جبهه حضور داشته اند.
  - ج)** فرزندان جانبازان کمتر از 50 درصد.
- تبصره -** واجدین شرایط تحصیل در مدارس ایثارگران نیز در صورت تحصیل در مدارس بزرگسالان می توانند از تسهیلات این بند بهره مند شوند.

1 و 2- به استناد مصوبه جلسه 739 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 85/8/16 بندهای «ز» و «ح» به شرح فوق اصلاح شد.



3- افراد مشمول بند 1 در صورت شرکت در امتحانات نهایی جامع (متفرقه) دوره راهنمایی تحصیلی در مقایسه با سایر دانش آموزان از یک نوبت امتحانی بیشتر برخوردار خواهند بود.  
موضوع: ضوابط استفاده ایتارگران از تسهیلات آموزشی در ششصد و سی و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 77/12/6 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجراء گذارده شود.



**شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی در مدارس ایتارگران<sup>1</sup>**  
جلسه 214 تاریخ 1378/7/13 - شماره ابلاغ 120/2612/8 تاریخ 1378/7/17

«دانش آموزان پایه سوم راهنمایی تحصیلی مدارس ایتارگران که معدل کل آنان در آخرین نوبت امتحانی حداقل 10 باشد ولی در یک درس نمره بین 7 تا 10 و یا معدل کل آنان دوازده باشد ولی در دو درس نمره بین 7 تا 10 کسب کرده باشند قبول شناخته می شوند.»  
موضوع: شرایط قبولی پایه سوم راهنمایی تحصیلی در مدارس ایتارگران در دویست و چهاردهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/7/13 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.



**ایجاد تسهیلات آموزشی برای آزادگان، جانبازان، خانواده معزز  
ایشان و خانواده معظم شهدا**  
جلسه 739 تاریخ 1385/8/16 - شماره ابلاغ 120/8935 تاریخ 85/12/21

**ماده واحد:**

به منظور تجلیل از مقام رفیع شهدا، آزادگان، جانبازان و خانواده‌های محترم آنان، شورای عالی آموزش و پرورش موافقت می کند:

- 1- افراد مشروحه زیر می توانند بدون ارائه مدارک تحصیلی سنوات قبل در امتحانات سال سوم راهنمایی و با داشتن گواهینامه سوم راهنمایی در امتحانات سال سوم متوسطه (شاخه نظری) به صورت داوطلب آزاد شرکت نموده و در صورت احراز شرایط قبولی، گواهینامه پایان تحصیلات دوره مربوط را دریافت کنند:  
الف) همسران شهدا، آزادگان و جانبازان 25 درصد به بالا؛  
ب) جانبازان 25 درصد به بالا؛  
ج) فرزندان شهدا، آزادگان و جانبازان 50 درصد به بالا با حداقل 21 سال سن.

1- برابر مصوبه جلسه 223 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/11/5 که طی شماره 120/3843/8 تاریخ 78/11/16 ابلاغ شده است در خصوص رأی صادره در جلسه 214 کمیسیون معین به شرح ذیل اعلام نظر گردید:  
«ملاک استفاده از مفاد رأی صادره در دویست و چهاردهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 78/7/13 در آخرین نوبت امتحانی جمع نمره میان ترم و ضریب دو پایان ترم تقسیم بر سه خواهد بود.»

- 2- به افراد مشروحه زیردیپلم افتخاری اعطا شود.
- الف) آزادگان و جانبازان 25 درصد به بالا با حداقل 40 سال سن؛  
تبصره: جانبازان 50% به بالا از شرط سن معاف می‌باشند.
- ب) پدران، مادران و همسران شهدا.
- 3- در بندهای «ز» و «ح» مصوبه جلسه 632 شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 77/12/6 عبارت «50 درصد و بالاتر» به «25 درصد و بالاتر» تغییر یابد.
- 4- در مصوبه جلسه 235 کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1379/4/14 عبارت «جانبازان 70 درصد و بالاتر» به «جانبازان 25 درصد و بالاتر» تغییر یابد.
- 5- دستورالعمل اجرایی این مصوبه توسط وزارت آموزش و پرورش حداکثر ظرف سه ماه تهیه و ابلاغ می‌شود.
- موضوع:** ایجاد تسهیلات آموزشی برای آزادگان، جانبازان، خانواده معزز ایشان و خانواده معظم شهدا در هفتصد و سی و نهمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1385/8/16 به تصویب رسید.



## زمان شروع سال تحصیلی و امتحانات مناطق عشایری

جلسه 546 تاریخ 1371/6/19 - شماره ابلاغ 120/5459 تاریخ 1371/7/11

«نظر به اینکه مدارس ابتدایی و راهنمایی عشایر سیار به تبع خصوصیات زندگی عشایری و کوچهای قشلاقی و بیلاقی، نمی‌توانند از نظر شروع و پایان سال تحصیلی و زمان برگزاری امتحانات، همانند مدارس عادی عمل نمایند، به معاونت آموزشی وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود که زمان شروع و پایان سال تحصیلی و برگزاری امتحانات داخلی و نهایی مدارس مذکور را حسب مورد تعیین نماید به شرط آن که مدت تحصیل سالانه در این مدارس در هر پایه کمتر از مدارس عادی نباشد.

آیین‌نامه اجرایی این مصوبه را معاونت آموزشی بنا به پیشنهاد اداره کل آموزش عشایر سیار تنظیم خواهد نمود.»

**موضوع:** زمان شروع و پایان سال تحصیلی و برگزاری امتحانات داخلی و نهایی مدارس عشایر سیار در پانصد و چهل و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1371/6/19 به تصویب رسید. صحیح است، به مورد اجراء گذارده شود.



## ساماندهی نواختن زنگ سراسری مدارس در مناسبت های

### ملی - اسلامی

جلسه ی 854 تاریخ 1390/10/27 - شماره ابلاغ 120/34375 تاریخ 90/12/24

#### ماده واحده:

شورای عالی آموزش و پرورش با تأکید بر ضرورت تحقق اهداف تعلیم و تربیت، صیانت از برنامه های آموزشی و تربیتی مدارس و پاسداشت مناسبت ها و رویدادهای ملی-اسلامی، ساماندهی نواختن زنگ مدارس را به شرح ذیل تصویب می کند:

در مناسبت های زیر، زنگ خاص در تمام مدارس کشور به صورت همزمان به صدا در می آید و برنامه های ویژه جهت پاسداشت و تبیین مفاهیم سازنده این ایام و افزایش دانش و تعمیق نگرش دانش آموزان و تقویت بنیان های اعتقادی و تربیتی آنان اجرا می شود.

1- زنگ آغاز سال تحصیلی و گرامیداشت دفاع مقدس (اول مهر)

2- زنگ روز دانش آموز و استکبار ستیزی (13 آبان)

3- زنگ انقلاب اسلامی (12 بهمن)

**تبصره 1-** در تنظیم و اجرای برنامه های ویژه این مناسبت ها، ضمن توجه به شرایط سنی و علایق دانش آموزان، بر رعایت ضوابط تربیتی و آموزشی، ایجاد نشاط و کارآمدی برنامه ها و استفاده حداکثری از مشارکت دانش آموزان و معلمان در برنامه ریزی و اجرا تأکید می شود.

**تبصره 2-** گرامیداشت سایر مناسبت ها و پرداختن به موضوعات دیگر در قالب برنامه ی صبحگاهی و با غنی سازی برنامه های مربوط به فعالیت های فوق برنامه و استفاده بهینه از فرصت ها و ظرفیت های درون و برون کلاس صورت می گیرد.

موضوع: ساماندهی نواختن زنگ سراسری مدارس در مناسبت های ملی-اسلامی، در هشتصد و پنجاه و چهارمین جلسه ی شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ 1390/10/27 به تصویب رسید.



صفحه سفید

# پیوست ها

## لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش

مصوب جلسات تاریخ 1358/11/27 و 1359/2/10 شورای انقلاب اسلامی ایران وقانون اصلاح موادی از قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش والحق یک ماده به آن مصوب 1365/9/25 و اصلاحیه تاریخ 1381/7/29 مجلس شورای اسلامی

### مقدمه

نظر به ضرورت انقلاب فرهنگی در راه استقرار نظام جمهوری اسلامی و نظر به رسالتی که آموزش و پرورش کشور در راه رشد و خودکفائی و بهسازی جامعه دارد و نظر به لزوم برقراری ضوابط تعلیماتی برابر توسعه علوم و فنون و اصلاحات تربیتی بر مبنای اعتقادات دینی و تأمین استقلال و آزادی و بنا به ضرورت مشارکت عمومی فرهنگیان، مربیان و صاحبان نظران در امر تعلیم و تربیت کشور شورای عالی آموزش و پرورش بر اساس این قانون تشکیل می‌گردد.

**ماده 1 -** شورای عالی آموزش و پرورش مرجع سیاستگذاری در حوزه وظایف آموزش عمومی ومتوسطه در چهارچوب سیاستهای کلی نظام وقوانین ومقررات موضوعه است و سازمان اداری آن با بودجه و تشکیلات مستقل زیر نظر شورای عالی آموزش و پرورش فعالیت می‌کند.وظیفه دبیرخانه شورا، پشتیبانی علمی، پژوهشی وخدماتی متناسب با وظایف ومسئولیت شورا، نظارت بر حسن اجرای مصوبات وتوسعه ارتباطات با مجریان و مردم می‌باشد که در آیین نامه داخلی شورا تنظیم وتوسط هیأت دولت به تصویب می‌رسد.

**ماده 2 -** ریاست شورای عالی آموزش و پرورش با رییس جمهور است در غیاب وی وزیر آموزش و پرورش ریاست جلسه را بر عهده خواهد داشت.نایب رییس شورا از بین اعضاء برای مدت دو سال تعیین می‌شود.

**ماده 3 -** سازمان اداری شورای عالی آموزش و پرورش دارای دبیرکل خواهد بود که همردیف معاون وزیر بوده و به پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش وباموافقت شورای عالی آموزش و پرورش منصوب می‌شود و سمت دبیری شورا را نیز خواهد داشت.سازمان و وظایف آن درآیین نامه داخلی شورا منظور خواهد شد.

**ماده 4 -** هیچ یک از مقررات آموزشی و پرورشی کشور که با وظایف شورای عالی آموزش و پرورش مربوط است قبل از تصویب در شورا رسمیت نخواهد یافت.

**ماده 5 -** مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش درحدوداختیارات قانونی شورا برای مؤسسات ذیربط لازم الاجراء است.این مصوبات پس از تأیید رییس شورا توسط دبیرکل به مؤسسات مربوط ابلاغ خواهد شد.

**ماده 6 -** وظایف و اختیارات شورابه شرح زیر است:

1- تعیین خط مشی آموزشی وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین موضوعه کشور.

2- بررسی وتصویب هدفها و نظام آموزشی وزارت آموزش و پرورش جهت ارائه به مجلس شورای اسلامی.

3- بررسی و تصویب برنامه های درسی و تربیتی کلیه مؤسسات آموزشی کشور که در حوزه وزارت آموزش و پرورش قرار دارد.

4- بررسی طرحها و لوایح قانونی مربوط به آموزش و پرورش قبل از طرح در مجلس شورای اسلامی.

- 5- تأیید انطباق مطالب کتابهای درسی با برنامه‌های مصوب شورا.
  - 6- بررسی و تصویب اساسنامه هر نوع مؤسسه تعلیماتی جدید.
  - 7- بررسی و تصویب مقررات اجرائی و انضباطی مدارس.
  - 8- تصویب آئین‌نامه‌ها و مقررات امتحانات مدارس.
  - 9- بررسی و تصویب ضوابط ارزشیابی نظام آموزشی وزارت آموزش و پرورش.
  - 10- تصویب آئین‌نامه رسیدگی و ارزشیابی مدارک تحصیلی صادره از مدارس کشورهای خارجی تا پایان دوره متوسطه.
  - 11- بررسی و تصویب مقررات و اصول لازم برای گزینش تخصصی و تربیت و استخدام معلمان به تناسب احتیاجات در مراحل تحصیلی با رعایت ضوابط عمومی گزینش در کل کشور.
  - 12- بررسی و تصویب طرحهای توسعه در مراحل و رشته‌های مختلف تحصیلی بر اساس احتیاجات نیروی انسانی و با توجه به امکانات کشور.
  - 13- تهیه و بررسی و تصویب طرحهای لازم برای بسیج و مشارکت مردم در امر آموزش و پرورش.
  - 14- پیشنهاد اعطای نشان و مدال و تصویب آئین‌نامه مربوط.
  - 15- تصویب آئین‌نامه داخلی شورای عالی و آئین‌نامه‌های مربوط به شوراهای منطقه‌ای آموزش و پرورش و شوراهای فرهنگی محلی و شوراهای مدارس.
- ماده 7 -** اعضای شورای عالی آموزش و پرورش باید دارای شرایط ذیل باشند:
- 1- مسلمان و معتقد به ولایت فقیه بوده و التزام عملی به احکام اسلامی داشته باشد (در مسائل خاص مربوط به اقلیتهای رسمی کشور از صاحب نظران آنان استفاده می‌شود).
  - 2- حداقل سی سال داشته باشند.
  - 3- دارای مدارج عالی در یکی از رشته‌های معارف اسلامی یا علمی یا ادبی یا فنی باشند و در این زمینه‌ها دارای تجربه و بصیرت بوده و با مسائل تعلیم و تربیت آشنا و دارای بینش سیاسی و اجتماعی لازم باشند.
  - 4- دارای حسن شهرت فضیلت اخلاقی باشند.
- ماده 8 -** اعضاء شورای عالی آموزش و پرورش بر دو قسم‌اند:
- الف -** اعضای رسمی و پیوسته که برای مدت چهار سال تعیین و منصوب می‌شوند.
- ب -** اعضای وابسته که برای مدت دو سال از طرف شورا انتخاب می‌شوند ، تجدیدانتخاب آنها بلامانع است.
- ماده 9 -** تعداد اعضای رسمی یا پیوسته 22 نفر به شرح زیر خواهد بود:
- 1- رییس جمهور
  - 2- وزیر آموزش و پرورش.
  - 3- وزیر علوم ، تحقیقات و فناوری و در غیاب وی معاون آموزشی به عنوان نماینده ثابت.
  - 4- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و در غیاب وی یکی از معاونین به عنوان نماینده ثابت.
  - 5- وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و در غیاب وی معاون آموزشی به عنوان نماینده ثابت.
  - 6- وزیر جهاد کشاورزی و در غیاب وی یکی از معاونین به عنوان نماینده ثابت.
  - 7- وزیر صنایع و معادن و در غیاب وی یکی از معاونین به عنوان نماینده ثابت.

- 8- معاون رییس جمهور و رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و در غیاب وی یکی از معاونین به عنوان نماینده ثابت.
- 9- دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش
- 10- یک نفر مجتهد آشنا به مسائل تعلیم و تربیت به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم.
- 11- رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور.
- 12- سه نفر مطلع و صاحب‌نظر در هر یک از رشته‌های علوم پایه، فنی و مهندسی و علوم انسانی به انتخاب شورای رؤسای فرهنگستانهای کشور (حداقل یک نفر از آنان از بین زنان انتخاب شود).
- 13- سه نفر از اعضای هیأت علمی گروه‌های تخصصی دانشگاهها و پژوهشگاهها در رشته‌های مدیریت آموزشی، برنامه‌ریزی درسی و روانشناسی تربیتی به انتخاب مشترک وزرای آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری (حداقل یک نفر از آنان از بین زنان انتخاب شود).
- 14- سه نفر صاحب‌نظر از نمایندگان معلمان یا مدیران مدارس از هر یک از دوره‌های تحصیلی به انتخاب شورای معاونان وزارت آموزش و پرورش (حداقل یک نفر از آنان از بین زنان انتخاب شود).
- 15- رییس پژوهشکده تعلیم و تربیت
- 16- یکی از مدیران کل آموزش و پرورش استان‌ها به انتخاب مدیران کل استانها
- تبصره 1** - دو نفر از اعضاء کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی به انتخاب کمیسیون و تصویب مجلس به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی آموزش و پرورش شرکت خواهند کرد.
- تبصره 2** - افرادی که حسب رشته شغلی و بر حسب سمت، عضو شورا هستند در زمان عضویت باید در رشته شغلی و سمت مورد نظر اشتغال داشته باشند.
- ماده 10** - اعضاء وابسته در موارد لزوم برای شرکت در جلسات شورا دعوت می‌شوند و حق شرکت در مذاکرات را بدون مشارکت در رأی گیری خواهند داشت.
- تبصره** - اعضاء وابسته که در دوره عضویت خود در شورا نظارت و خدمات ارزنده‌ای را عرضه کرده باشند در تجدید انتخاب اعضاء پیوسته حق تقدم خواهند داشت.
- ماده 11** - اعضاء شورای عالی آموزش و پرورش با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شوند.
- ماده 12** - رئیس شوراموظف است بعد از پایان مدت عضویت هر یک از اعضاء ترتیب انتخاب جانشین او را بدهد بنحوی که حداکثر یک ماه قبل از پایان دوره عضویت هر فرد، جانشین او تعیین شده باشد.
- ماده 13** - در صورت استعفاء یا فوت هر یک از اعضاء شورای عالی آموزش و پرورش انتخاب جانشین به ترتیب مقرر در این قانون به عمل خواهد آمد.
- ماده 14** - شورای عالی آموزش و پرورش می‌تواند در حدود وظایف خود کمیسیون‌هایی تشکیل دهد و اعضاء آنها را از بین استادان و متخصصان و دبیران و آموزگاران انتخاب نماید. حدود وظایف و نحوه و مدت کار و میزان حق الزحمه اعضاء کمیسیون‌ها برطبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب شورا خواهد رسید تعیین می‌گردد.
- ماده 15** - هرگونه اصلاح یا تغییر در این لایحه قانونی با موافقت دوموسوم اعضاء و تصویب نهائی مجلس شورای اسلامی امکان پذیر است.



ماده 16- از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین مغایرملغی است.



## آیین نامه داخلی شورای عالی آموزش پرورش (تصویب نامه هیئت وزیران)

- هیأت وزیران در جلسه تاریخ 82/11/27 بنا به تشخیص شماره 140730322 تاریخ 1381/11/15 وزارت آموزش و پرورش به استناد ماده 1 قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش مصوب 1381 آیین نامه داخلی شورای یاده شده را به شرح زیر تصویب نمود.
- ماده 1 -** جلسات شورا به ریاست رئیس جمهور محترم و در غیاب وی وزیر آموزش و پرورش و با حضور حداقل 15 نفر از اعضاء رسمی شورا رسمیت می یابد و برای تصویب هر موضوع رأی موافق حداقل 12 نفر از اعضاء ضروری است.
- تبصره -** در صورت عدم حضور رئیس جمهور و وزیر آموزش و پرورش نایب رئیس شورا که از بین اعضاء برای مدت دو سال تعیین می شود جلسه را اداره خواهد کرد.
- ماده 2 -** جلسات شورا هر دو هفته یکبار در محل دفتر رئیس جمهور یا دفتر وزیر آموزش و پرورش و با دعوت کتبی که توسط دبیر کل شورا انجام می شود، تشکیل می گردد.
- تبصره -** جلسه فوق العاده با تشخیص رئیس جمهور، وزیر آموزش و پرورش و یا تقاضای حداقل 8 نفر از اعضاء تشکیل خواهد شد.
- ماده 3 -** اعضاء موظفند در تمام جلسات حضور یابند ودر مواردی که به دلیل موجه امکان حضور در جلسه را ندارند موضوع را حداقل 48 ساعت قبل از موعد جلسه به اطلاع دبیرخانه شورا برسانند.
- ماده 4 -** موضوعاتی در دستور کار شورا قرار می گیرند که از سوی رئیس جمهور یا وزیر آموزش و پرورش به دبیرخانه شورا ارجاع شوند و یا حداقل 8 نفر از اعضاء متقاضی طرح آن در شورا باشند.
- تبصره 1 -** دستور هر جلسه توسط دبیر شورا و با هماهنگی رئیس جمهور یا وزیر آموزش و پرورش تنظیم و به همراه دعوت نامه به اطلاع اعضاء می رسد.
- تبصره 2 -** اخذ نظر کارشناسی وزارت آموزش و پرورش در خصوص کلیه موضوعاتی که در دستور کار شورای عالی آموزش و پرورش قرار می گیرد الزامی است.
- ماده 5 -** در زمان طرح موضوعات در شورا حداکثر 4 نفر از اعضاء (دو نفر به عنوان موافق و دونفر به عنوان مخالف) نظرات و دلایل خود را ارائه می نمایند و سپس رئیس کمیسیون مربوط و مرجع پیشنهاد دهنده نیز نظرات خود را ابراز می نمایند و پس از آن موضوع به رأی گذاشته می شود.
- تبصره -** بر حسب اهمیت موضوع با تشخیص رئیس جلسه ادامه بحث امکان خواهد داشت.
- ماده 6 -** رئیس جمهور یا وزیر آموزش و پرورش می توانند متناسب با موضوع افراد ذیربط و صاحب نظر را برای شرکت در جلسات تعیین نمایند. مشارکت این افراد در مباحث حد نصاب موضوع ماده 5 منظور نمی شود و حضور آنها بدون حق رأی خواهد بود.

**ماده 7 -** دبیر کل شورا با رعایت ماده 3 قانون اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش - مصوب 1381 - تعیین و با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

**ماده 8 -** وظایف و اختیارات دبیر کل شورا به شرح ذیل است:

- 1- تنظیم دستور کار جلسات و دعوت از اعضا
- 2- ابلاغ مصوبات شورای عالی
- 3- اداره امور دبیرخانه اعم از اداری، اجرایی و مالی
- 4- تهیه گزارش‌های مورد نیاز شورای عالی و کمیسیون‌های آن
- 5- انعقاد قراردادهای پژوهشی، اداری، اجرایی، مالی و مبادله موافقتنامه‌های بودجه
- 6- استخدام، نصب، عزل، ارتقاء و اعطای پاداش به کارکنان بر اساس قوانین و مقررات موضوعه

7- انجام سایر امور محوله از سوی شورای عالی

**ماده 9 -** دبیر کل سخنگوی شورای عالی خواهد بود و موظف به اطلاع رسانی از مصوبات و مباحث شورای عالی و کمیسیون‌های آن خواهد بود.

**ماده 10 -** دبیرخانه شورای عالی زیر نظر دبیر کل اداره می‌شود و وظایف زیر را بر عهده خواهد داشت:

- 1- انجام کارشناسی‌های موضوع وظایف دبیر کل
- 2- تنظیم برنامه و برگزاری جلسات شورا و کمیسیون‌های مربوط و تنظیم و نگهداری صورت جلسات آرای شورا و کمیسیون‌ها و سایر اسناد و مدارک مربوط
- 3- ارتباط با رسانه‌ها برای اطلاع رسانی به مردم و مجریان در مورد تصمیمات شورای عالی
- 4- بررسی طرح‌ها و پیشنهادهای واصله از مراکز علمی، پژوهشی، آموزشی و صاحب‌نظران و انعکاس نتایج به شورا
- 5- تهیه پیش نویس طرح‌های مربوط به نظارت کلی بر حسن اجرای مصوبات شورای عالی جهت ارائه به شورا
- 6- انجام امور مربوط به فعالیت‌های پشتیبانی، رفاهی و خدماتی شورای عالی، کمیسیون‌ها، گروه‌های تخصصی و کارکنان دبیرخانه
- 7- انجام سایر اموری که در محدوده قانون توسط دبیر کل ارجاع می‌گردد.

**تبصره -** ساختار تشکیلاتی دبیرخانه با پیشنهاد دبیر کل به تصویب سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌رسد.

**ماده 11 -** وزارت آموزش و پرورش در صورت درخواست دبیرخانه شورای عالی نسبت به تأمین نیروی انسانی مورد نیاز به صورت انتقال و یا مأموریت اقدام خواهد کرد و کادرهای آموزشی که به دبیرخانه مأمور می‌شوند مشمول طبقه بندی معلمان می‌باشند.



پایان